14.

Vládní nařízení ze dne 29. ledna 1937,

kterým se znovu částečně mění vládní nařízení ze dne 21. prosince 1935, č. 250 Sb. z. a n., o úlevách při splácení pohledávek za zemědělci.

Vláda republiky Československé nařizuje podle čl. I zákona ze dne 21. června 1934, č. 109 Sb. z. a n., o mimořádné moci nařizovací, ve znění zákona ze dne 17. června 1936, č. 163 Sb. z. a n.:

Čl. I.

Lhůty „31. ledna 1937“ a „1. února 1937“, stanovené v §§ 26, 27, 28 a §§ 13, 15, 17 a 22 vl. nař. č. 250/1935 Sb. z. a n., ve znění čl. V, odst. 1 vládního nařízení ze dne 30. září 1936, č. 258 Sb. z. a n., mění se na lhůty „30. září 1937“ a „1. října 1937“, pokud jde o dlužníky, kteří přihláškou podle čl. V, odst. 1, č. 3 vl. nař. č. 258/1936 Sb. z. a n. získali další odklad exekučních řízení odložených podle § 26 vl. nař. č. 250/1935 Sb. z. a n.

Čl. II.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. února 1937; provedou je ministři spravedlnosti, financí a vnitra v dohodě se zúčastněnými ministry.

Dr. **Beneš** v. r.

Dr. **Hodža** v. r.

Dr. **Krofta** v. r. — Dr. **Zadina** v. r.

Dr. **Černý** v. r. — **Machník** v. r.

Dr. **Kalfus** v. r. — Ing. **Nečas** v. r.

Dr. **Franke** v. r. — Dr. **Czech** v. r.

Dr. **Dérer** v. r. — **Tučný** v. r.

Najman v. r. — Dr. **Šrámek** v. r.

Ing. **Dostálek** v. r. — Dr. **Spina** v. r.

Zajiček v. r.

Státní tiskárna v Praze.

Ročník 1937. 57

Sbírka zákonů a nařízení
státu československého.

Částka 6. Vydána dne 16. února 1937.

Cena: Kč 27·20.

Obsah: 15. Nařízení, kterým se provádí zákon o přímých daních.

15.

Vládní nařízení ze dne 4. února 1937, kterým se provádí zákon o přímých daních.

Vláda republiky československé nařizuje podle zákona ze dne 15. června 1927, č. 76 Sb. z. a n., o přímých daních, změněného a doplněného zákony ze dne 17. prosince 1927, č. 180 Sb. z. a n., ze dne 27. listopadu 1930, č. 167 Sb. z. a n. a ze dne 2. července 1936, č. 226 Sb. z. a n.:

Čl. I.

UVÁDĚCÍ USTANOVENÍ.

K čl. XVI, odst. 1.

(1) Zásada, že každý poplatník musí sám nésti svoji daň (§ 341), nabývá účinnosti od 1. ledna 1937; v souvislosti s tím se stanoví, že platy podle § 17, č. 6 a § 78, písm. e), věty první (s omezením vyplývajícím z čl. XVI) jsou za dobu do 1. ledna 1937 ještě odpočitatelnou položkou u plátce, ač by jinak byly neodpočitatelnými, a to v původním rozsahu (podle čl. XVI, odst. 1 v původním znění zákona č. 76/1927 Sb. z. a n.) do 1. ledna 1935 (srov. zákon ze dne 14. dubna 1932, č. 62 Sb. z .a n., a zákon ze dne 22. prosince 1933, č. 248 Sb. z. a n.), od 1. ledna 1935 pak až do 1. ledna 1937 s dalším omezením stanoveným ve vládních nařízeních ze dne 22. prosince 1934, č. 274 Sb. z. a n., a ze dne 19. prosince 1935, č. 258 Sb. z. a n.

(2) Ustanovení čl. XVI, odst. 1, písm. b) platilo by pro všechny dohody, které má na mysli § 341, kdyby z něho ustanovení písm. c) téhož odstavce nečinilo další výjimku, totiž pro určité tam taxativně vypočtené druhy smluv, uzavřené nejdéle do 1 měsíce od vyhlášení zákona č. 76/1927 Sb. z. a n., t. j. do 31. července 1927 včetně nebo dříve, dále kdyby ustanoveními § 17, č. 6, věty druhé a § 78, písm. e), věty první, nebyla ze zásady vyjádřené v § 341 učiněna — s účinností od 1. ledna 1937 — další výjimka pro příspěvky do nemocenských, úrazových, starobních, invalidních, vdovských, sirotčích a pensijních pokladen nebo podobných ústavů, pokud je poplatník platí nad povinnou zákonnou kvotu za své úředníky, zřízence, dělníky a služebníky, jakož i pro daně a dávky za ně zaplacené, jde-li o zaměstnance s hrubými služebními požitky (§ 29) nepřesahujícími ročně 60.000 Kč u jednotlivého zaměstnance. Uvedené druhy před 1. srpnem 1927 uzavřených smluv, obsahujících převzetí placení jakékoliv přímé daně (§ 341), podržují tedy platnost tohoto závazku až do vypršení jejich (smluvní) platnosti i po 31. prosinci 1936, ačkoliv by toto převzetí placení mělo býti podle § 341 dnem 1. ledna 1937 právně bezúčinným; v souvislosti s tím jsou po celou dobu platnosti těchto smluv převzaté platy podle § 17, č. 6 a § 78, písm. e), věty první (s omezením vyplývajícím z čl. XVI) ještě odpočitatelnou položkou u plátce, ač by jinak byly od vyměřovacího základu neodpočitatelnými, a to bez zřetele na velikost převzatého závazku. Uvedené příspěvky, daně a dávky, zaplacené nad povinnou zákonnou kvotu za zaměstnance s hrubými služebními požitky do 60.000 Kč včetně, jsou pak bez zřetele k tomu, kdy smlouva byla uzavřena, i po dni 31. prosince 1936 odpočitatelnou položkou od vyměřovacího základu plátce, a to časově neomezeně.

(3) Hromadnými (kolektivními nebo tarifními) smlouvami rozumějí se ve smyslu tohoto zákona písemná ujednání, učiněná mezi jedním nebo několika zaměstnavateli nebo jejich jednou nebo několika odborovými organisacemi a jednou nebo několika odborovými organisacemi zaměstnanců, upravující obsah pro jednotlivé (individuelní) smlouvy pracovní, zejména i pracovní a

mzdové poměry jedné nebo více kategorií zaměstnanců, jakož i jiná z pracovního poměru vycházející práva a povinnosti smluvních účastníků.

(4) Za smlouvu hromadnou (odstavec 3) platí i služební řády správou závodu pro její zaměstnance jednostranně stanovené, jakož i ustanovení stanov, ujednání učiněná podle § 114, písm. b) živnostenského řádu (v zemi Slovenské a v zemi Podkarpatoruské § 161 živnostenského zákona) mezi hromadou společenstevní a hromadou pomocnickou a dodatky zmíněné v zákoně o závodních výborech č. 330/1921 Sb. z. a n. [§ 3, odst. 1, písm. c)].

(5) K hromadným smlouvám námezdním a pracovním (odstavec 3) čítati dlužno též obdobné smlouvy služební.

(6) Hromadných smluv (odstavec 3) se jmenovitě dotýkají zákon o obchodních pomocnících č. 20/1910 ř. z. (§ 6, odst. 2), zákon o úpravě pracovních a mzdových poměrů domácké práce č. 29/1920 Sb. z. a n. (§ 21), zákon o domovnících č. 82/1920 Sb. z. a n. (§ 18), zákon o závodních a revírních radách při hornictví č. 144/1920 Sb. z. a n. (§ 19, č. 4).

(7) Z pojmu hromadné smlouvy podle odstavce 3 plyne, že převzetí přímé daně (§ 341) musí býti již v hromadné smlouvě samotné stanoveno, nestačilo by tedy na př., kdyby se hromadná smlouva o této záležitosti nezmiňovala, ale převzetí bylo teprve předmětem smlouvy s jednotlivcem (individuelní).

(8) Z ustanovení čl. XVI, odst. 1, písm. c) plyne, že všechny smlouvy námezdní, pracovní a služební, které nejsou kolektivní, tedy které byly uzavřeny individuelně od případu k případu se zaměstnancem-jednotlivcem, spadají pod ustanovení písm. b) téhož odstavce. Tak tomu bude na př. u ředitelů bank, vedoucích úředníků ve svazech průmyslových, průmyslových podnicích a pod.

(9) Poněvadž zákon o přímých daních byl vyhlášen dnem 1. července 1927, počala lhůta jednoho měsíce (rovna 30 dnům podle § 255, odst. 1) dnem 2. července 1927 a skončila tudíž dnem 31. července 1927.

(10) Z toho, že pod písm. c) čl. XVI, odst. 1 jsou uvedeny vedle sebe tři druhy smluv, nelze souditi, že by smluvené převzetí vztahovalo se u pachtovních a nájemních smluv pouze na platy uvedené v § 17, č. 6, větě první a § 78, písm. e), větě první [v omezení, jak je uvádí písm. b) téhož odstavce], neboť tyto platy (daně, dávky a t. zv. sociální příspěvky za zaměstnance) nejsou u těchto dvou druhů smluv vůbec praktickými, tak jako naopak přesun daně pozemkové a domovní není praktickým u kolektivních smluv námezdních a pracovních. Z toho plyne, že převzetí daně pozemkové a domovní s příslušenstvím, smluvené v pachtovních a nájemních smlouvách, které byly uzavřeny nejdéle do 31. července 1927, jest až do vypršení jejich stejně chráněno, jako smluvené převzetí platů uvedených v § 17, č. 6, větě první a § 78, písm. e), větě první [v omezení, jak je uvádí písm. b) cit. odstavce] u kolektivních smluv pracovních a námezdních.

(11) Smlouva [písm. c) cit. odstavce] sjednaná na určitou dobu (smlouva původní) vyprší, když uplyne doba, na kterou byla sjednána; to platí nejen tehdy, když taková smlouva nebyla obnovena, nýbrž i tehdy, byla-li ať výslovně ať mlčky obnovena, neboť obnovená smlouva jest, počínajíc dnem, od kterého byla obnovena, smlouvou novou (§ 1114 obč. zák. a právo platné v zemi Slovenské a v zemi Podkarpatoruské), kterou zákon více nechrání. Byla-li smlouva uzavřena na neurčitou dobu, vyprší dnem, od kterého počínajíc buď pozbyla platnosti anebo byla obnovena.

(12) Se zřetelem k tomu, co bylo právě řečeno, lze sestaviti tento přehled:

1. Dohody, odporující § 341 a spadající pod ustanovení čl. XVI, odst. 1, písm. b), zůstávají v platnosti, ať jako původní nebo obnovené nejdéle do 31. prosince 1936.

2. Dohody, odporující § 341, spadající však pod ustanovení písm. c) téhož ustanovení, zůstávají v platnosti nejdéle do dne vypršení, pokud se týče do dne obnovy, spadá-li tento čas do doby po dni 31. prosince 1936.

3. Dohody, odporující § 341 a nespadající ani pod ustanovení písm. b) nebo c) cit. odstavce, jsou právně bezúčinnými.

4. Nehledíc k tomu, co bylo uvedeno pod č. 1 až 3, zůstává odpočitatelnost podle ustanovení § 17, č. 6, druhé věty a podle obdobného ustanovení § 78, písm. e), první věty v platnosti bez časového omezení.

(13) Platy podle čl. XVI za odpočitatelnou položku uznané odečítají se od daňového základu vždy, pokud se zdanitelný základ zjišťuje za dobu, po kterou tyto platy byly podle zákona odpočitatelny.

K čl. XVII.

(1) Kdežto od roku 1927 až do roku 1936 včetně byly všechny přímé daně vyměřovány

(vybírány) na každý berní rok po jeho uplynutí z důchodu, výtěžku nebo požitku v témže roce dosaženého, budou počínajíc berním rokem 1937 daň důchodová, všeobecná i zvláštní výdělková (s výjimkou všeobecné daně výdělkové pro podomní a kočovní živnosti), pozemková, domovní, rentová vybíraná přímo a z vyššího služného vyměřovány (vybírány) na každý berní rok z důchodu, výtěžku nebo požitku přímo předcházejícího kalendářního roku. Bude tedy daň na berní rok 1937 vyměřena ze základu dosaženého v roce 1936, daň na berní rok 1938 ze základu dosaženého v roce 1937 atd.

(2) Zda 1. ledna berního roku podmět a předmět daně ještě trvají, jest zcela nerozhodno, stejně jako nemají na vyměření (vybrání) daně na berní rok vlivu změny, které nastanou v berním roce oproti kalendářnímu roku.

(3) Důsledně projeví se i okolnosti odůvodňující osvobození od daně, které nastaly v kalendářním roce, teprve na přímo následující berní rok. Podrobněji jest o důsledcích ustanovení čl. XVII pojednáno u jednotlivých daní.

HLAVA I.

DAŇ DŮCHODOVÁ.

Daňová povinnost.

K § 1, č. 1 a 4.

(1) Dani důchodové jsou podrobeny zásadně jen fysické osoby na rozdíl od osob právnických, které této dani podrobeny nejsou. Při tom nečiní zákon rozdílu co do stáří nebo pohlaví fysických osob; jsou tedy dani podrobeny i osoby nesvéprávné, na př. nezletilci, kteří nejsou příslušníky rodiny.

(2) Jedinou výjimku ze zásady, že se zdaňují důchodovou daní jen fysické osoby, činí neodevzdané pozůstalosti. Neodevzdaná pozůstalost (t. j. soubor práv a závazků osoby zemřelé) jest pokračováním daňové povinnosti zemřelého až do doby, kdy jest pozůstalost odevzdána a tím nastane berní povinnost dědiců (srov. § 24). Pozůstalost jest odevzdána dnem doručení odevzdací listiny dědicům.

(3) Zákon nečiní rozdílu — kromě výjimky v § 1, č. 1, věta 3 — mezi tuzemci (t. j. příslušníky Československé republiky) a cizozemci (t. j. příslušníky cizích států); jsouť všichni ve stejném rozsahu dani podrobeni.

(4) Ve směru objektivním, tedy co do rozsahu povinnosti daňové, nutno přesně lišiti mezi osobami v tuzemsku bydlícími nebo déle jednoho roku pobývajícími a mezi osobami jinými. Rozsah povinnosti oněch i těchto jest zřejmý ze zákona. Definice bydliště stanovena jest v § 252, podle něhož má bydliště fysická osoba tam, kde má byt za okolností, z nichž lze souditi na úmysl se v místě trvale zdržovati. Osoba může míti ovšem též několik bydlišť, zejména též jedno v tuzemsku a jedno v cizině.

(5) Při stanovení, zda se ta která osoba zdržuje v tuzemsku nepřetržitě déle jednoho roku, jest lhostejno, zdržovala-li se v jednom místě anebo na více různých místech tuzemska za sebou, nebo přerušila-li pobyt v tuzemsku po více než jednoročním nepřetržitém pobytu dočasnou nepřítomností. Účel pobytu jest tu nerozhodným. Stanovená jednoroční doba jest ovšem podmínkou pro stanovení daňové povinnosti jen u osob zde pobývajících, nikoliv však u osob zde, t. j. v tuzemsku bydlících.

(6) Čím se řídí místní příslušnost úřadu, zejména má-li poplatník několik bydlišť v tuzemsku nebo nemá-li v tuzemsku bydliště, ustanovuje § 249, odst. 1, písm. a). O zastoupení poplatníků zdržujících se trvale v cizině tuzemským zmocněncem jedná § 263, odst. 7.

(7) Účelem § 1, č. 1, druhá věta jest zabrániti pokud možno dvojímu zdanění v tuzemsku a cizím státě, pokud není zvláštních smluv o zamezení dvojího zdanění (viz níže). Slovy „daň důchodová nebo daň stejného druhu“ rozumí se daň, která co do povahy a podstaty jest pravou daní důchodovou, t. j. daní, která zásadně postihuje veškerý, skutečný a ryzí důchod přímo v osobě toho, kdo slučuje jednotlivé ryzí výtěžky jako svůj důchod. Této podmínce nevyhovují zpravidla daně, které postihují pouze jednotlivá odvětví příjmová nebo které jsou daněmi majetkovými (z majetku) nebo daněmi výnosovými, postihujícími objektivní výtěžek jednotlivých výnosových pramenů. Naproti tomu budou daněmi stejného druhu pravidelně daně z úhrnného důchodu (globální, supertaxy) na rozdíl od daní parciálních, jež postihují výtěžek toliko jednotlivého odvětví. Na pojmenování daně nezáleží.

Stejnorodou s naší daní důchodovou jest mezi jinými:

francouzská daň „l'impôt général sur le revenu“,

německá daň důchodová (Einkommensteuer),

rakouská daň důchodová (Einkommensteuer),

federální Income Tax Spojených států severoamerických.

Naproti tomu není daní důchodovou ani s ní stejnorodou daní:

podle okolností též anglická Income Tax, italská „imposta sui redditi della ricchezza mobile" jest to jen dílčí daň z příjmu).

(8) Druh a rozsah cizozemského zdanění, rovněž i okolnost, že tu jest vzájemnost, má prokázati poplatník.

(9) Vznikne-li pochybnost o tom, zda jest ta která cizozemská daň stejného druhu jako naše daň důchodová, nutno si vyžádati pokynu ministerstva financí.

(10) Slovy „příslušným přímým daním státním" v § 1, č. 1, věta 3 se nežádá — jako je tomu v § 1, č. 1, věta 2 — aby byla daň bezpodmínečně stejného druhu. Vyskytnou-li se v tom směru pochyby, rozhodne ministerstvo financí.

(11) Nezáleží na tom, pro který berní rok bude v cizině důchod poplatníkův plynoucí z pramene na cizinu vázaného zdaněn, jen bude-li prokázáno, že příjem kalendářního roku byl skutečně ať již na týž nebo na následující berní rok v cizině dani podroben.

K § 1, č. 2.

(1) Výpočet teritoriálně na tuzemsko vázaných pramenů v § 1, č. 2, písm. a) jest taxativní. Jest lhostejno, béře-li se důchod z těchto pramenů z důvodu práva vlastnického nebo požívacího. Majetkem vázaným na tuzemsko nuceným uschováním nebo jinými právními předpisy rozuměti jest mezi jinými nadání založená (zajištěná) na tuzemských majetkových objektech nebo nadání jsoucí v tuzemské správě, dále majetkové objekty nebo majetková práva, jež jsou ve správě tuzemského soudu, nebo jež jsou zajištěna zástavou vázanou na tuzemsko.

(2) Důchod z tantiem, uvedený v § 1, č. 2, písm. d), jest podroben dani důchodové, i když požitky, jež společnost celkem vyplatila, činí méně než 5000 Kč, takže tu proto — podle § 183, odst. 4 — není povinnosti k dani z tantiem.

K § 1, č. 3.

(1) V § 1, č. 3 uvedený pobyt za výdělkem není vázán žádnou dolní časovou hranicí. Je tu tedy pobyt nejen, když na př. cizozemec v cizině bydlící a obchod odtud přímo do tuzemska provozující podniká v zájmu tohoto obchodu opětující se cesty do tuzemska a zde se proto — třeba sebe kratší dobu — zdržuje, ale i tehdy, když pobude osoba v cizině bydlící za výkonem svých prací v tuzemsku jen po část dne, na př. zúčastní-li se taková osoba zasedání obchodních společností a podmiňuje-li toto účastenství na zasedání výplatu požitků a pod. Dále budou to na př. hostující herci, virtuosové, artisté, obchodní cestující a pod.

(2) Zjistí-li vyměřovací úřad, že by prováděním hořejších ustanovení byla porušena vzájemnost anebo že by nastalo dvojí zdanění, ohlásí to finančnímu úřadu II. stolice, který o tom podá zprávu ministerstvu financí. Ovšem ustanovení tohoto paragrafu platí jen potud, pokud podle § 342 nejsou učiněna zvláštní opatření k zamezení dvojího zdanění s cizími státy. Takové smlouvy byly sjednány s Rakouskem (č. 414/1922 Sb. z. a n.), s Německem (č. 118/1923 Sb. z. a n.), s Maďarskem (č. 227/1924 Sb. z. a n.), s Italií (č. 21/1925 Sb. z. a n.), s Polskem (č. 255/1925 Sb. z. a n.). Pokud jde o Rakousko, poukazuje se ještě na vyhlášku ministra financí ze dne 29. ledna 1923, č. 20 Sb. z. a n., doplněnou vyhláškou ze dne 18. června 1929, č. 90 Sb. z. a n., o rozdělení příjmů, pokud se týče výnosů výdělkových podniků.

(3) Jak dalece mohou osoby, které podle tohoto paragrafu nejsou podrobeny dani svým veškerým důchodem, činiti nárok na osvobození od daně z titulu daně prostého minima (§ 3, odst. 1), jest uvedeno při § 3, odst. 2.

Osvobození od daně.

K § 2.

Nastaly-li okolnosti odůvodňující osvobození od daně důchodové v určitém kalendářním roce, projeví se toto osvobození až na nejblíže následující berní rok.

Příklad:

Cizí státní příslušník, mající v tuzemsku řádné bydliště, má v roce 1937 a 1938 příjem z kapitálu ročně 40.000 Kč, takže podléhá podle § 1, č. 1 dani důchodové. Dne 1. července 1938 vstoupí do služeb zdejšího vyslanectví svého státu. Od toho dne jsou podle § 2, č. 1 jeho příjmy z kapitálového jmění od daně osvobozeny (neboť neplynou z pramenů v § 1, č. 2 uvedených), stejně jako i jeho služební požitky pobírané od státu, v jehož diplomatických službách jest zaměstnán. Z daně na berní rok 1938 vyměřené z důchodu 40.000 Kč v roce 1937 nabytého nebude nic odepsáno. Pro berní rok 1939 bude však po-

platník zdaněn pouze z 20.000 Kč připadajících z kapitálového příjmu roku 1938 na dobu od 1. ledna do 30. června 1938.

K § 2, č. 1 a 2.

(1) Zástupce členů a úředníky Společnosti národů a úředníky Mezinárodního úřadu práce dlužno pokládati za osoby, jimž přísluší podle práva mezinárodního exteritorialita, a požívají tudíž zmíněné osoby osvobození od státních a jiných veřejných daní a dávek. K osobám tu uvedeným patří též delegáti a personál Mezinárodní komise Dunajské a v důsledku toho přísluší jim osvobození od daní přímých ve stejném rozsahu jako personálu diplomatickému.

(2) O osvobození resp. daňové povinnosti exteritoriálních osob a cizích konsulů, jakož i členů jejich průvodu, jednají zvláště též smlouvy o zamezení dvojího zdanění (viz ustanovení k § 1).

K § 2, č. 3 a 4.

(1) Budou tedy osvobozeny od daně důchodové z požitků z vojenské (četnické) činné služby plynoucích jak osoby (mužstvo), konající presenční (§ 17 branného zákona ze dne 19. března 1920, č. 193 Sb. z. a n., ve znění zákona ze dne 8. dubna 1927, č. 53 Sb. z. a n. a zákona ze dne 19. prosince 1934, č. 267 Sb. z. a n.) nebo další (§ 19 branného zákona č. 193/1920 Sb. z. a n. ve znění zákona č. 53/1927 Sb. z. a n.) činnou službu nebo vojenský výcvik v náhradní záloze (§ 20 branného zákona č. 193/1920 Sb. z. a n. ve znění zákona č. 53/1927 Sb. z. a n. a zákona č. 267/1934 Sb. z. a n.) a všechny osoby v záloze nebo v náhradní záloze konající činnou službu podle §§ 22 a 27 bran. zák. a osoby konající za mobilisace a ve válce činnou službu vojenskou podle §§ 23 a 28 bran. zák., tak i všechny kategorie vojenských a četnických důstojníků a čekatelů v činné službě a všechny kategorie vojenských a četnických gážistů mimo služební třídy (tedy u vojska praporčíci, štábní rotmistři a rotmistři v činné službě, a u četnictva vrchní strážmistři a strážmistři v činné službě, jakož i četníci na zkoušku). Ovšem ale zůstane dani důchodové podroben u všech těchto osob celý jiný důchod, t. j. celý důchod kromě služebních požitků z činné služby. Osoby, jimž byla dána dovolená s „čekaným“, nutno pokládati za osoby v činné službě.

(2) Nejsou-li osoby uvedených kategorií v činné službě, jsou podrobeny i ze svého služebního příjmu dani důchodové. Vojenští gážisté ve výslužbě, pokud jsou povoláni k činné službě v míru podle § 120 zákona ze dne 24. června 1926, č. 103 Sb. z. a n., nebo za mobilisace a ve válce jsou ovšem osvobozeni od daně důchodové podle § 2, č. 3 z požitků plynoucích z vojenské činné služby. Pokud jsou zmíněné osoby povolány podle § 120, odst. 1 ve spojení s odstavcem 3 cit. zák., jsou osvobozeny od daně důchodové i jejich zaopatřovací požitky z důvodu § 2, č. 5.

(3) Do uvedených od daně osvobozených vojenských požitků počítati jest i vyživovací příspěvky, jež jsou vypláceny rodinám osob ke konání vojenské povinnosti povolaných.

(4) Přídavky za zranění jsou vždy osvobozeny, ať je dostávají osoby vojenské v činné službě, anebo osoby z branné moci již propuštěné. Rovněž jsou osvobozeny přídavky za zranění přiznané osobám četnickým. Naproti tomu příjmy válečných poškozenců podle zákonů ze dne 20. února 1920, č. 142 Sb. z. a n., ze dne 25. ledna 1922, č. 39 Sb. z. a n., ze dne 31. ledna 1922, č. 41 Sb. z. a n., a ze dne 26. března 1936, č. 67 Sb. z. a n., jsou dani důchodové podrobeny.

K § 2, č. 5.

Podle tohoto předpisu jsou od daně důchodové osvobozeni přednostové politických úřadů I. a II. stolice (§ 20, odst. 5 ústavní listiny).

K § 3, odst. 1.

(1) Dosaženým důchodem ve smyslu tohoto paragrafu nejsou příjmy zásadně dani nepodrobené (na př. § 7, odst. 2), a nelze jich proto do veškerého dosaženého důchodu počítati.

(2) Ale ovšem nutno počítati do dosaženého důchodu i příjmy, jež jsou sice zásadně dani podrobeny, ale jsou zvláštním ustanovením tohoto zákona (§ 2) od daně osvobozeny. Bude tedy počítán na př. u osoby vojenské v činné službě, jež má vedle osvobozených vojenských služebních požitků ještě jiný příjem, při stanovení výše dosaženého důchodu podle § 3, odst. 1, nejen uvedený jiný příjem, nýbrž i služební příjem, třeba jest týž podle § 2, č. 3 od daně osvobozen.

(3) Naproti tomu nelze počítati u osob v § 20, odst. 1 uvedených do dosaženého jejich důchodu hodnoty zaopatření jim poskytovaného (§ 20, odst. 3).

(4) Při stanovení počtu rodinných členů, podle něhož se řídí výše minima od daně osvobozeného, jest — podle § 4, odst. 3 — rozhodným stav rodiny ke konci (tedy k 31. prosinci) kalendářního roku přímo předcházejícího bernímu roku.

(5) § 3 stanoví minimum důchodu od daně osvobozené částkou 7000 Kč a jde-li o poplatníky se 4 příslušníky, částkou 8200 Kč, s 5 příslušníky částkou 9200 Kč a se 6 příslušníky částkou 11.000 Kč.

(6) Je-li poplatníkem vdovec (vdova), zvyšuje se daně prosté minimum na 8200 Kč již při třech příslušnících rodiny (§ 5), dále na 9200 Kč již při čtyřech takových příslušnících a konečně na 11.000 Kč již při pěti takových příslušnících. Toto výjimečné ustanovení platí ovšem jen pro skutečné vdovce (vdovy); kdyby tedy vdovec (vdova) žil znovu ve faktickém manželském spolužití, nelze mu této výhody přiznati.

(7) Pro poplatníky s důchodem do 26.000 Kč, kteří mají 7 příslušníků (u vdovců 6 příslušníků) rodiny (§ 5), jest podle § 20, odst. 1, písm. a) daně prostým minimem částka 26.000 Kč.

(8) U osob majících služební požitky (mzdy a platy) stanoví §§ 30 a 31 minimum od srážkové daně osvobozené částkami vyššími, t. j. roční částkou 10.036 Kč, po příp. (při výplatách měsíčních nebo desetidenních) 10.044 Kč, a konečně u poplatníků s četnou rodinou roční částkou 11.505 až 11.544 Kč, po případě 12.756 až 12.792 Kč, nebo 15.000 až 15.028 Kč, ba i částkou až do 23.556 Kč (má-li zaměstnanec aspoň 6 osob v § 20, odst. 1 označených). Toto minimum značí však hrubé služební požitky bez jakýchkoli srážek; při tom se vzal již zřetel i na § 20. Naproti tomu se týká uvedené minimum (§ 3) důchodu ryzího po odečtení všech zákonem přípustných srážek podle § 7, odst. 1 a podle §§ 15 až 17.

K § 3, odst. 2.

(1) § 3, odst. 2 stanoví zákonnou praesumpci, že veškerý dosažený důchod osob v odstavci tom uvedených přesahuje minimum vytčené v § 3, odst. 1. A proto možno užíti na ně ustanovení § 3, odst. 1 jen, když sami prokáží, že veškerý jejich důchod, to jest jak důchod v tuzemsku dani podrobený tak i důchod v cizině dani podrobený, nepřesahuje minima v § 3, odst. 1 uvedeného. Přesahuje-li veškerý důchod takových osob uvedené daně-prosté minimum, ale důchod tuzemský sám o sobě tohoto minima nepřevyšuje, zdaní se tento (tuzemský) důchod sazbami v § 18 uvedenými. Na příklad: svobodný poplatník v tuzemsku bydlící má z tuzemského podniku příjem 2000 Kč, z cizozemské nemovitosti příjem 6000 Kč, tedy celkový důchod 8000 Kč, to jest nad minimum a bude tudíž takovému poplatníku, prokáže-li, že byl jeho cizozemský důchod z nemovitosti 6000 Kč v cizině již zdaněn (§ 1, č. 1, věta 2), vyměřena daň v tuzemsku podle § 1, č. 1 z důchodu 2000 Kč sazbou podle § 18. Nebo naopak, má-li svobodný poplatník bydlící v cizině v tuzemsku nemovitost, z níž má důchod 4000 Kč a vedle toho v cizině důchod z cizozemského podniku 5000 Kč, takže celkový jeho důchod převyšuje minimum od daně osvobozené, bude zdaněn v tuzemsku z důchodu 4000 Kč podle § 1, č. 2, písm. a) sazbou podle § 18.

(2) Podle §§ 20 a 21 mohou býti za okolností tam uvedených od daně osvobozeny také osoby, které mají důchody vyšší daňového minima, a to hledíc k jejich menší platební schopnosti nastalé zvláštními poměry osobními (rodinnými).

Údobí zdanění.

K § 4, odst. 1.

(1) Předmětem a základem pro vyměření daně na berní rok jest důchod, jehož poplatník skutečně dosáhl v přímo předcházejícím kalendářním roce. Tento důchod bude na berní rok zdaněn beze zřetele na to, zda 1. ledna berního roku ještě poplatník žije nebo pramen příjmu trvá.

(2) Skutečně dosaženým a dani podrobeným důchodem rozumí se úhrn všech dosažených dílčích příjmů po odečtení přípustných srážek (§ 7), ať poplatníku plynuly po celý rok nepřerušeně (nepřetržitě) nebo jen po jednu část roku nebo po více částí roku, s přerušením nebo bez přerušení, a ať měly ráz trvalých nebo dočasně se opakujících nebo jen jednorázových příjmů (na př. výhry na los), pokud jsou zásadně dani podrobeny. Příjmy se nepřepočítávají na celý rok, naopak sečtou se dohromady veškeré, v jednotlivých částech kalendářního roku dosažené skutečné dílčí příjmy. Tato zásada platí též pro výpočet výdajů, které jsou podle zákona přípustny (§ 15).

Na př.: Poplatník má počátkem roku 1937 činžovní dům, který koncem března 1937 prodal; za peníze z prodeje domu utržené si koupil hospodářství, které zase však koncem listopadu 1937 zcizil; obdržené peníze konečně uložil si počátkem prosince 1937 na úrok. Zdaní se tudíž na berní rok 1938 celkový důchod v roce 1937 ze všech uvedených pramenů skutečně dosažený, t. j. skutečný čistý příjem z domu za 3 měsíce, čistý příjem z hospodářství za dalších 8 měsíců a čistý příjem z uložených peněz (úrok) za 1 měsíc.

K § 4, odst. 2.

(1) Jedinou výjimku z pravidla, že rozhodným pro vyměření daně jest rok kalendářní, t. j. období od 1. ledna do 31. prosince, připouští § 4 v odst. 2 u poplatníků, jichž pravidelné obchodní nebo hospodářské roční období nesplývá s rokem kalendářním, jako hospodářské období u podniků zemědělských a u různých odvětví obchodních a výrobních, u nichž končí obchodní rok nikoliv 31. prosincem, nýbrž různým datem. Požádá-li o to takový poplatník, vyměří se mu daň důchodová nikoli z důchodu roku kalendářního, nýbrž z důchodu jeho roku obchodního či hospodářského a to na ten berní rok, který přímo následuje po kalendářním roce, v němž jeho obchodní (hospodářský) rok skončil. Předpokladem toho však jest, že jest toto obchodní (hospodářské) období pravidelným, že zároveň zahrnuje dobu celého roku a že bylo o to poplatníkem žádáno včas, to jest nejdéle před uplynutím zákonné lhůty, stanovené pro včasné podání přiznání.

(2) Má-li poplatník, u něhož bylo užito § 4, odst. 2, kromě příjmu z hospodářského nebo obchodního podniku i příjmy jiné, budou tyto jiné příjmy zdaňovány — podle § 4, odst. 1 — v té výši, jaké dosáhly v roce kalendářním (a tedy ne v období obchodním).

(3) Zvolil-li poplatník období obchodní (hospodářské) za podklad zdanění, a byla-li mu podle toho již daň vyměřena, může zvoliti za základ zdanění jiné obchodní (hospodářské) období než původně zvolené anebo přerušiti dosavadní spojitost jednotlivých za sebou jdoucích období jen se souhlasem vyměřovacího úřadu.

(4) Změní-li nebo přeruší-li poplatník takto t. j. se souhlasem úřadu obchodní období, bude vzato — na přání poplatníkovo — za základ zdanění nové obchodní (hospodářské) období, nehledíc k době jeho trvání.

(5) Skončí-li v takovém případě v témže kalendářním roce několik obchodních období, bude na berní rok vyměřena daň ze součtu důchodů všech těchto období.

(6) Úřad zpravidla projeví souhlas se změnou bilančního období, jen když to bude u poplatníka věcně odůvodněno, t. j. když bude změna vyhovovati hospodářským poměrům toho kterého podniku a když současně nebude touto změnou včasné zdanění znemožněno, nebo státní pokladna poškozena.

Na př.: Dosavadní 12měsíční bilanční období od 1. března 1937 do konce února 1938 vykazuje ztrátu 100.000 Kč; naproti tomu vykáže následující období pravděpodobně velký zisk. Aby poplatník v tomto dalším období unikl dani, resp. progresi daňové, snaží se přičísti ke ztrátě dosavadního období zisk za 1. pololetí následujícího období (t. j. za dobu od 1. března do konce srpna 1938) v částce 150.000 Kč; tím by totiž vykázal v tomto přechodném 18měsíčním období pouze nepatrný zisk 50.000 Kč a byl by zdaněn nepatrnou daní. Dále by pak bilancoval vždy za období od 1. září do 31. srpna.

Nebo: Poplatník má ve stejném 12měsíčním období (1./3.—28./2.) neobvyklý zisk 300.000 Kč; ví však, že bude míti příště značné ztráty. Chce tedy k zisku za dosavadní období přičísti ztrátu za 4 měsíce příštího období v částce 200.000 Kč, aby tak dosáhl v tomto přechodném 16měsíčním období jen zisku 100.000 Kč a tedy i mnohem menší daně. Pak by bilancoval vždy od července do června.

(7) Souhlas se změnou období může býti i podmíněný, jak bude dole v příkladu uvedeno.

(8) Za souhlas má žádati poplatník včas, tedy dříve než skončí dosavadní bilanční období, nebo, chce-li změniti období přechodně na dobu kratší než bylo období dosavadní, dříve než toto nové období uplyne. Chce-li tedy na příklad přechodně změniti dosavadní 12měsíční období v 15měsíční, má žádati dříve, než projde 12 měsíců dosavadního období; nebo, chce-li 12měsíční dosavadní období změniti v přechodné 7měsíční, má žádati dříve, než uplyne uvedených 7 měsíců.

(9) Úřad rozhodne o poplatníkově žádosti ihned, nečekaje na poplatníkovo přiznání; vyslechne však předem, uzná-li to vhodným, znalce o konjunktuře v příslušném oboru vůbec, nebo o konjunktuře podniku žadatelova zvláště, aby bylo lze posouditi, zda není úmyslu stát poškoditi.

(10) Proti rozhodnutí nemá poplatník opravného prostředku; námitky, má-li jaké, může uplatňovati až v odvolání proti vyměření daně (§ 330, odst. 2).

(11) Je v prospěchu poplatníkově žádati včas, protože by jinak bilancoval bez souhlasu úřadu, a bylo by zde pro něho nebezpečí, že nastane zdanění podle výsledku kalendářního roku.

Ovšem tím, že úřad nedal souhlasu ke změně bilančního období, není řečeno, že poplatník musí býti zdaněn jen podle výsledku kalendářního roku. Zjistí-li se totiž dodatečně (nejdéle ovšem v době provedení vyměření),

že ze změny období nehrozí státní pokladně poškození, může vyměřovací úřad uložiti daň i podle změněných období.

(12) § 4, odst. 2, poslední věta jest zákonným vysvětlením toho, co se rozumí v těchto případech uložením daně podle výsledku kalendářního roku. Nebude to zpravidla jen pouhý kalendářní rok, obsahující 12 měsíců, jak z dalších případů jest zjevno, bude to pravidelně kalendářní rok zvětšený o dobu předcházejícího roku, která dosud zdaněna nebyla (viz slova „aby žádné důchodové období neuniklo zdanění").

(13) Zásady platné o příjmech platí stejnou měrou pro výpočet výdajů podle zákona přípustných, což vyplývá z věci. § 4, odst. 2 osvětlí podrobně tyto příklady:

1. Zemědělský podnik účtuje v pravidelném období od 1./7. do 30./6.; poplatník žádá o vyměření daně podle obchodního období, jež zahrnuje celý rok.

Bude proto zdaněn na berní rok 1938 výsledek obchodního období od 1./7. 1936 do 30./6. 1937 (jež končí v kalendářním roce přímo předcházejícím bernímu roku), a na berní rok 1939 výsledek období od 1./7. 1937 do 30./6. 1938.

2. Obchodník má stálý celoroční obchod v místě A; kromě toho prodává v sezoně své výrobky i v lázních B, a proto účtuje celý svůj obchod pravidelně ve dvou obdobích, z nichž jedno (sezonní) zahrnuje dobu od 1./6. do 30./9. (tedy období 4měsíční), a druhé dobu od 1./10. do 31./5. (tedy období 8měsíční). Přeje si, aby byl zdaňován podle obchodních období. V kalendářním roce 1937 skončí období dvě, a to jednak období od 1./10. 1936 do 31./5. 1937 a jednak období od 1./6. 1937 do 30./9. 1937. Daň na berní rok 1938 bude vyměřena ze součtu výsledků obou uvedených období, která skončila v kalendářním roce 1937.

3. Určité rodinné nebo hospodářské poměry donutily poplatníka, aby své pravidelné bilanční roční období, jež počínalo 1. dubnem, a podle něhož byl až do berního roku 1939 včetně zdaňován, změnil od 31./3. 1939 několikráte za sebou. Proto bilancoval zvláště období od 1./4. 1939 do 30./6. 1939, pak období od 1./7. 1939 do 30./9. 1939, a teprve od 1./10. 1939 účtoval v pravidelných 12měsíčních obdobích od 1./10.—30./9. Úřad dal k uvedeným změnám období souhlas. Bude tedy zdaněn na berní rok 1940 výsledek tří bilančních období, t. j. období 1./4. 1938—31./3. 1939, období 1./4. 1939—30./6. 1939 a konečně období 1./7. 1939—30./9. 1939. Na berní rok 1941 bude zdaněno již pravidelné období 1./10. 1939—30./9. 1940.

4. Poplatník, jehož pravidelné období obchodní počíná 1. dubna a končí 31. březnem, nežádal, aby byl na berní rok 1938 zdaněn podle obchodního období. Byl proto u něho — podle ustanovení § 4, odst. 1 — zdaněn na berní rok 1938 důchod, dosažený z obchodního podniku za dobu od 1./1. 1937 do 31./12. 1937. Na berní rok 1939 požádal včas o zdaňování podle obchodního období. V roce 1938 skončilo období zahrnující dobu od 1./4. 1937 do 31./3. 1938 (další období skončilo až 31./3. 1939). Protože byl důchod získaný za dobu od 1./4. 1937 do 31./12. 1937 zdaněn již na berní rok 1938 a nelze ho — podle § 4, odst. 2, poslední věta — podruhé zdaniti, bude na berní rok 1939 vyměřena daň pouze z důchodu získaného za dobu od 1./1. 1938 do 31./3. 1938. Na berní rok 1940 bylo by pak již zdaniti celoroční důchod, získaný za dobu od 1./4. 1938 do 31./3. 1939.

5. Poplatník byl zdaněn na berní rok 1938 podle svého obchodního období, t. j. za dobu od 1./7. 1936 do 30./6. 1937. V roce 1938 změní — se souhlasem úřadu — obchodní období na 1./10.—30./9. Aby přešel do nového období, má trojí možnost:

a) buď bilancuje období od 1./7. 1937 do 30./6. 1938 jako dosud a připojí k tomu přechodné (tříměsíční) období od 1./7. 1938 do 30./9. 1938, anebo

b) bilancuje najednou celé (patnáctiměsíční, přechodné) období od 1./7. 1937 do 30./9. 1938, nebo konečně

c) bilancuje hned přechodné období od 1./7. 1937 do 30./9. 1937 a přejde pak k novému celoročnímu období od 1./10. 1937 do 30./9. 1938.

V prvním případě bude na berní rok 1939 zdaněno obojí v roce 1938 končící období, tedy celkem období 15měsíční; v případě druhém zdaněno bude celé (15měsíční) období, jež skončilo v roce 1938. V případě třetím skončilo sice v roce 1938 pouze období od 1./10. 1937 do 30./9. 1938, ale poněvadž období od 1./7. 1937 do 30./9. 1937 nebylo na berní rok 1938 zdaněno a přece nesmí zdanění uniknouti, budou i v tomto případě zdaněna obě uvedená, celkem 15měsíční období.

6. Kdyby však v případě právě uvedeném nebyl dal úřad souhlasu z obavy před poškozením státní pokladny a kdyby byl poplatník přece bilancoval, jak je v případu tom uvedeno, zdaní se — podle posledních dvou vět

druhého odstavce § 4 — na berní rok 1939 v každém ze tří uvedených případů celý důchod dosažený v kalendářním roce 1938, k němuž se připočte důchod dosažený v době od 1./7. 1937 do 31./12. 1937, poněvadž tento dosud nezdaněný důchod podle § 4, odst. 2, poslední věta nesmí uniknouti zdanění.

Zdanění se provede v praxi takto:

V případu prvním (a) se bilance za 1./7. 1937—30./6. 1938 a za 1./7. 1938—30./9. 1938 sečtou a přičtou se k nim ještě tři dvanáctiny z bilance za dobu od 1./10. 1938 do 30./9. 1939;

v případě druhém (b) se připočtou k bilanci za 1./7. 1937—30./9. 1938 ještě tři dvanáctiny z bilance za 1./10. 1938 do 30./9. 1939, a konečně v případě třetím (c) se k součtu bilancí za 1./7.—30./9. 1937 a za 1./10. 1937—30./9. 1938 připočtou taktéž tři dvanáctiny z bilance za 1./10. 1938 až 30./9. 1939.

Poněvadž by ve všech uvedených třech případech bylo možno uložiti daň na berní rok 1939 teprve po předložení bilance za období 1./10. 1938—30./9. 1939, což se stane pravidelně až na počátku kalendářního roku 1940, bude nutno, aby úřad v konkrétním případě uvážil, který z obou zájmů státních převládá, zda zájem o včasné uložení nebo zájem o státní pokladnu. Uzná-li úřad, že má převahu zájem o včasné uložení, vyměří daň, třeba nesouhlasil se změnou období, podle obchodních období (viz příkl. 4); bude-li míti však převahu zájem o státní pokladnu, uloží úřad daň podle výsledku roku kalendářního, jak bylo právě uvedeno. V tomto případě bude zdaňován na další berní leta skutečný důchod toho kterého kalendářního roku do té doby, než úřad po případě dá souhlas ke změně bilančního období.

7. Podnikatel, který jest pravidelně zdaňován podle výsledku kalendářního roku, požádá, aby byl zdaňován podle změněného obchodního ročního období, jež počíná 1. březnem a končí posledním únorem. Úřad dá k tomu souhlas. Podnikatel, kterému byla na berní rok 1940 vyměřena daň podle výsledku období 1./1. 1939—31./12. 1939, bilancuje v přechodném roce 1940 tak, že uzavře účty za 1./1. 1940 do 28./2. 1940 v samostatném (přechodném) období a bilancuje dále dobu od 1./3. 1940 až 28./2. 1941. V důsledku toho bude zdaněn na berní rok 1941 jen z výsledku přechodného — dvouměsíčního — období od 1./1. 1940 do 28./2. 1940 (poněvadž jen toto období končí v roce předcházejícím bernímu roku 1941), na berní rok 1942 pak z výsledku období od 1./3. 1940 do 28./2. 1941.

Ježto může býti v tomto případě proveden přechod do nového obchodního období i tím, že podnikatel bilancuje (přechodně) najednou období od 1./1. 1940 do 28./2. 1941, takže by pak v roce 1940 nekončilo žádné období a nebylo by proto možno na berní rok 1941 daně vůbec uložiti, kdyby dal úřad k uvedené změně bezpodmínečný souhlas, uváží úřad v podobných případech, nemá-li dáti souhlas vázaný podmínkou, že bude vlastní přechodné období (v příkladu období 1./1. 1940—28./2. 1940) bilancováno samostatně.

8. Podnikatelův pravidelný obchodní rok počínal 1. říjnem; tento rok byl podkladem pro vyměřování daně důchodové podle § 4, odst. 2. Proto byl na berní rok 1939 zdaněn důchod obchodního roku od 1./10. 1937 do 30./9. 1938. V roce 1939 změnil obchodní období na období shodné s rokem kalendářním. Bylo by tedy vyměřiti daň za berní rok 1940 z důchodu kalendářního roku 1939.

Tím by však unikl zdanění důchod, získaný v době od 1. října do 31. prosince 1938. Žádal-li tedy obchodník za souhlas vyměřujícího úřadu ke změně obchodního roku, bude mu dán s podmínkou, že první nové obchodní období bude zahrnovati i dobu od 1. října do 31. prosince 1938 a zaujme tedy dobu od 1./10. 1938 do 31./12. 1939. Nebylo-li tomu vyhověno, nebo nebylo-li o souhlas žádáno vůbec, vyměří úřad daň — podle § 4, odst. 2, věta 3 a 4 — na berní rok 1940 z důchodu získaného za celou dobu od 1. října 1938 do 31. prosince 1939.

9. Obchodníkovo pravidelné roční období počínalo 1. říjnem, a byl proto zdaněn na berní rok 1939 jeho důchod, dosažený v období od 1./10. 1937 do 30./9. 1938.

a) Týž přestěhoval v roce 1939 svůj podnik do jiného objektu a zakončil proto vlastní provozování, t. j. prodej zboží dnem 28. února 1939, aby nerušeně zařídil svůj podnik v nových místnostech; v těch zahájil prodej 1. května 1939; při tom změnil trvale — se souhlasem vyměřujícího úřadu — své obchodní období na dobu od 1. července do konce června. Přechodné období trvalo pouze od 1./5. 1939 do 30./6. 1939, a první pravidelné období od 1./7. 1939 do 30./6. 1940. Protože pak poslední staré období skutečně skončilo 28. února 1939, byla přerušena dosavadní spojitost jednotlivých, za sebou jdoucích období. Ježto v kalendářním roce 1939 skončila obchodní období dvě (a to období od 1. října 1938 do 28. února 1939, a období od 1. května

do 30. června 1939), bude vyměřena daň na berní rok 1940 ze součtu důchodů z obou těchto období, nehledíc k době jich trvání.

b) Kdyby byl týž obchodník provedl uvedenou změnu b e z souhlasu úřadu vyměřujícího, anebo kdyby nebyl žádal o zdanění podle nového obchodního období, bylo by vyměřiti daň podle § 4, odst. 1 a odst. 2, třetí věta z důchodu docíleného v celém kalendářním roce 1939, k němuž by bylo přičísti — podle § 4, odst. 2, poslední věta — důchod dosažený i za dobu od 1. října 1938 do 31. prosince 1938.

K § 4, odst. 3.

Jinak se přihlíží podle § 4, odst. 3 k poměrům pro zdanění rozhodným (jako k početnosti rodiny — §§ 19 a 20 —, k místní příslušnosti založené bydlištěm — § 249 — atd.) podle jejího stavu ke konci kalendářního roku přímo předcházejícího bernímu roku. Naproti tomu dlužno však bez ohledu na rodinný stav, jaký tu jest v době rozhodné podle § 4, odst. 3, přičítati všechny příjmy příslušníků rodiny vyjma služební požitky (§ 5, odst. 2) až do vzniku samostatné daňové povinnosti těchto příslušníků k důchodu hlavy rodiny, ježto jde o skutečně dosažený důchod domácnosti za zmíněnou dobu (§ 4, odst. 1 ve spojení s § 5, odst. 2) — (viz § 23).

Důchod domácnosti.

K § 5, odst. 1 až 3.

(1) Základem zdanění jest důchod domácnosti jakožto hospodářské jednotky.

(2) Důchodem domácnosti jest souhrn příjmů hlavy rodiny i všech příslušníků rodiny (§ 5, odst. 4). Pro zdaňování celkového důchodu domácnosti jest rozhodným jedině faktické příslušenství k domácnosti, ne však dispose tím kterým příjmem nebo důchodem. Proto jest pro tuto otázku nerozhodno, zda hlava rodiny skutečně všemi těmito příjmy disponuje, buď že z nich hradí náklady společné domácnosti nebo je ukládá, anebo zda jimi disponuje příslušník rodiny sám.

(3) Jedinou výjimku ze započítávání důchodu příslušníků rodiny do důchodu domácnosti činí služební požitky příslušníků rodiny; ale jen služební požitky ve smyslu § 11, t. j. požitky z práce konané v poměru služebním, tedy takové, které jsou zásadně podrobeny samostatně dani důchodové, vybírané srážkou podle §§ 28 a násl. a to i tehdy, nedosahují-li minima stanoveného v § 30. Náleží tudíž k důchodu domácnosti a přičtou se k důchodu hlavy rodiny jinaké pracovní příjmy příslušníků na př. za domácí vyučování, šití a pod.

(4) Poplatníkem daně důchodové jest hlava rodiny.

(5) Tvoří-li jednotnou domácnost jediná osoba (jako samostatný muž svobodný nebo bezdětný vdovec, samostatná neprovdaná nebo ovdovělá, bezdětná žena), jest hlavou rodiny a tedy poplatníkem tato osoba.

(6) Skládá-li se jednotná domácnost ze dvou nebo více osob, předpokládá se, že jest hlavou rodiny — a tedy poplatníkem — osoba, jež tuto domácnost vede a řídí, takže jsou ostatní členové domácnosti její vůli podrobeni. Bude tedy pravidelně hlavou rodiny otec rodiny, ale může jí býti po případě i jeho manželka (družka), je-li na př. manžel na duchu chorý a pod. Ve sporných případech pokládá se muž za hlavu rodiny.

(7) Při řešení otázky, kdo jest hlavou rodiny, jest nerozhodno, má-li ta která osoba svůj vlastní důchod; stačí, vede-li a řídí-li samostatnou domácnost, třebas byla odkázána osobně na důchod členů této domácnosti.

(8) Pro posouzení otázky, čí vůli jsou ostatní osoby v rodině podřízeny, jest směrodatným, čí vůle rozhoduje ve vedení a řízení domácnosti; nezáleží na tom, zda rozhoduje v jiných směrech vůle této osoby nebo osoby jiné.

(9) Pravidelně bude hlavou rodiny osoba zletilá, může jí však býti i osoba nezletilá nenáležející k rodině osoby jiné (samostatně žijící nezletilec, ženatý nezletilec s vlastní domácností, osiřelý nezletilec a pod.).

K § 5, odst. 4 a 5.

(1) Příslušníky rodiny mohou býti kromě druhého člena manželské dvojice, vzniklé buď manželstvím nebo faktickým manželským spolužitím, pouze nezletilí descendenti anebo jim na roveň postavené osoby přijaté do rodiny jako pastorkové anebo schovanci. Příslušníky ve smyslu ustanovení tohoto zákona nejsou, třeba žijí v rodině hlavy domácnosti, zletilí descendenti (po případě zletilí pastorkové, schovanci), dále ascendenti (rodiče, děd, bába), pobočni příbuzní (sourozenci, synovci, neteře, strýcové, tety), osoby sešvakřené (ať v linii vzestupné, sestupné nebo pobočné), osoby služebné, čeleď, podnájemníci, strávníci nebo nocležníci. Jest tudíž okruh příslušníků rodiny užší než okruh osob, na něž přísluší hlavě rodiny snížení daně podle § 20.

(2) Další podmínkou, aby se zprvu uvedené osoby považovaly za příslušníky rodiny, jest, aby žily s hlavou rodiny ve společenství domácnostním.

(3) Společenství domácnostní jest mezi hlavou rodiny a osobami v § 5, odst. 4 uvedenými, žijí-li tyto osoby s hlavou rodiny ve spotřebním společenství, t. j. dostává-li se jim ukájení jejich životních potřeb v rámci a z prostředků tohoto společenství. Spotřební společenství nevyžaduje nezbytně skutečného stálého spolubydlení všech osob tvořících skutečné spotřební společenství. Není tedy na závadu, nenastalo-li skutečné společné spolubydlení (na př. pro bytovou krisi), nebo bylo-li dočasně skutečné spolubydlení přerušeno (na př. odcestováním, odchodem na studie, do učení, na léčení, k výkonu vojenské služby a pod.).

(4) Naproti tomu není spotřebního společenství mezi manžely rozvedenými nebo z jiného důvodu od sebe skutečně trvale odloučenými.

(5) Pro poplatníkův nárok, stanovený v § 5, odst. 5, je nerozhodno, byl-li či nebyl-li spolu zdaněný důchod příslušníka rodiny, na němž se domáhá náhrady, v domácnosti skutečně spotřebován.

(6) Na žádost poplatníkovu sdělí mu vyměřovací úřad ony částky daně, které poměrně připadají na důchod příslušníků jeho rodiny.

(7) O ručení příslušníků rodiny za daň důchodovou jedná § 264, odst. 1, č. 3 a 5.

Společné důchody.

K § 6.

(1) Takovými společnými důchody osob žijících ve spotřebním společenství jsou na př. důchody klášterů, kongregací, bratrstev, kolegiátních kapitol a pod. Při tom nezáleží na tom, mají-li jednotliví členové tohoto společenství právní nárok na část úhrnného důchodu, či nic. Rozhoduje zde skutečné spotřební společenství. Sem spadají též důchody z komposesorátů a urbariátů v zemi Slovenské a v zemi Podkarpatoruské existujících, pokud komposesoráty (urbariáty) nejsou samostatnými právnickými osobami. Je-li komposesorát (urbariát) právnickou osobou, což nutno v každém případě samostatně řešiti, nebude komposesorát (urbariát) jako takový dani důchodové podroben. Ovšem částky, které podílníci od této právnické osoby skutečně obdrží, budou zdaněny u těchto podílníků (podobně jako u dividend placených akciovými společnostmi atd.).

(2) Za společný důchod sluší považovati důchod jednotlivých takových útvarů, nikoliv vyšších jednotek svazových, tedy na př. důchod jednotlivého konventu, nikoli důchod řádové provincie. V případech, kde společný důchod se fakticky nerozděluje, předpokládá se dělení na stejné části všem skutečným (řádným) účastníkům, nikoli jinakým osobám, jež nejsouce řádnými účastníky, jsou ze společného důchodu vydržovány.

(3) Předpokladu dělení důchodu není na závadu skutečnost, že jednotliví účastníci nemohou míti dle ustanovení statutu vlastního samostatného jmění a příjmu (řády žebravé).

(4) Ustanovení § 6 nevylučuje případného užití § 327, odst, 5 (odhad podle zevnějších známek) u účastníků spotřebního společenství.

(5) Ručení je upraveno v § 264, odst. 1, č. 4.

(6) Obdobným jest ustanovení § 14 o příjmu příslušejícím z nějakého pramene několika osobám (t. j. o příjmu, na který má několik osob — třeba jen co do jeho části — právní nárok), aniž by tu bylo spotřebního společenství.

Dani podrobený důchod.

K § 7, odst. 1.

(1) Příjmy a srážkami rozumíme všechny příjmy a všechny přípustné srážky, ať už byly v období pro zdanění rozhodném hotově přijaty nebo placeny anebo súčtovány, beze zřetele na jejich splatnost. Při tom může býti ovšem přihlíženo k téže částce pouze jednou.

(2) Příjmem v berně právním smyslu jsou všechny statky, které se docilují činností osoby, směřující k zisku, aneb jměním nesoucím zisk, a to pokud se jimi může nakládati bez zmenšení kmenového jmění. Pojem „příjmu“ vyžaduje realisaci. Nelze tedy za příjem považovati právní nároky, dokud nebyly splněny. Za splnění právních nároků v tomto smyslu dlužno u poplatníků, vedoucích řádné obchodní knihy, pokládati účetní provedení. Proto není na př. příjmem akcionářovým částka všeobecného reservního fondu akciového podniku, jež odpovídá počtu jeho akcií.

Dani podrobeným příjmem nejsou přírůstky na majetku, které získají dosavadní akcionáři při zvýšení akciového kapitálu bezúplatným nabytím nových akcií nebo získáním jich za nižší cenu od společnosti akciové nebo komanditní na akcie, nebo konečně prodejem odběrného práva na nové akcie (viz čl. XVa uvád. ust. a § 7, odst. 2).

(3) Příjmem dani podrobeným jsou — za podmínek vytčených v § 15, č. 1, písm. e), posl. věta — i hotově vrácené nebo přeúčtované přeplatky tam uvedených daní a dávek s příslušenstvím.

(4) Při zjišťování příjmu na podkladě obchodních knih mohou býti zahrnuty do příjmu — podle zásad jich vedení — i ty příjmové položky, jež v době pro to které ukládání daně rozhodné nebyly skutečně zaplaceny ani vyúčtovány a byly proto vedeny jako pohledávka.

(5) Důchodem jest nejen skutečný příjem, nýbrž i každá úspora výdajů neodpočitatelných, na př. nejen nájemní hodnota bytu zdarma, nýbrž i rozdíl mezi skutečnou hodnotou nájemní a sjednaným nižším nájemným.

K § 7, odst. 2 a 3.

(1) Důchodem dani podrobeným nejsou přírůstky na majetku vzniklé změnami a přesuny majetkovými. Jest tedy pouhá změna ocenění stálého základního jmění podniku za doby provozovací beze vší důležitosti pro vyšetření výnosu, ježto takovou změnou výnos ten se ani nerozmnoží ani nezmenší, pokud toto ocenění nebylo realisováno.

(2) Důchodem dani podrobeným nejsou úplaty, které se jeví realisováním (zpeněžením) majetkových nebo jiných práv poplatníkových. Nepodléhá tedy na př. dani důchodové úplata ze převzatý závazek vzdáti se radikované živnosti, ježto jde o vzdání se práva majetkového. Převzal-li však někdo závazek neprovozovati živnost toliko osobní nebo neúčastniti se na žádném jiném podniku určitého druhu, tvoří úplata za to daná poplatný příjem podle § 7, odst. 1, ježto závazek ten týká se pouze omezení hospodářské činnosti a nelze tu mluviti o realisaci majetkového práva.

(3) Právem majetkovým není právní nárok na služební požitky ze služební smlouvy; tento právní nárok nemá totiž majetkové hodnoty, jsa podmíněn osobním konáním služeb. Proto jest na př. poplatným příjmem náhrada za ušlé platy (jako odbytné za předčasné nebo neoprávněné zrušení služebního poměru, měl-li na ně zaměstnanec právní nárok), poněvadž je to pouhý ekvivalent oněch požitků. Naproti tomu jest odbytné, na něž zaměstnanec neměl právního nároku, posuzovati jako mimořádný dar ve smyslu § 7, odst. 3 (viz níže odstavec 9).

Přísluší-li však zaměstnanci kromě služebních (pensijních) požitků na základě zvláštního ustanovení služební smlouvy nárok na další plnění mající majetkovou hodnotu, jest tento poslední nárok právem majetkovým a jest jeho zcizení (na př. formou odstupného) příjmem dani nepodrobeným.

(4) Podobně není dani podrobeno „úmrtné“ vyplácené podle příslušných pensijních předpisů platných pro státní zaměstnance na př. podle § 65 služební pragmatiky státních zaměstnanců a čl. I, § 12 zákona ze dne 17. prosince 1919, č. 2 Sb. z. a n. z roku 1920 nebo úmrtné vyplácené podle § 70 služební pragmatiky učitelské, která byla § 17, odst. 1 zákona č. 104/1926 Sb. z. a n. (učitelský zákon) uvedena v platnost i pro osoby podrobené právě jmenovanému zákonu, podle § 80 vládního nařízení č. 113/1926 Sb. z. a n., podle vládního nařízení č. 124/1928 Sb. z. a n. atd. Právě tak není dani podrobeno úmrtné nepragmatikálních zaměstnanců státních a státních podniků, na něž mají tito nárok podle obdobných předpisů (služebních řádů).

(5) Právě tak není dani podrobeným příjmem ani kapitál přijatý za výkup pensijních nároků, poněvadž tu jde o zcizení majetkového práva.

(6) Dani podrobeným příjmem nejsou kapitálové náhrady za takové věcné utrpěné škody, které nastaly na poplatníkově majetku (na př. náhrada za požárem zničenou budovu, za odcizené šatstvo, uloupené peníze a skvosty a pod.). Rovněž jsou příjmem dani nepodrobeným na př. kapitálové náhrady za utrpěný úraz. Naproti tomu nelze za dani nepodrobenou náhradu škody pokládati náhradu oněch škod, jež nastaly na výnosu nebo užitku určitého pramene, neboť jde jen o záměnu užitku, jenž je dani podrobeným důchodem, a nikoliv o majetkový přesun jako u náhrad v první větě uvedených.

U poplatníků vedoucích řádné obchodní knihy není dani podrobeným příjmem pojistná náhrada v rozsahu a za podmínek stanovených zákonem ze dne 23. června 1926, č. 149 Sb. z. a n.

(7) Dani podrobeným důchodem nejsou slevy dluhů, které byly dlužníkovi poskytnuty v soudním nebo mimosoudním vyrovnání.

(8) Příjmy z darování a podobných věnování bez úplaty nejsou — s výhradou ustanovení odstavce 9 — dani podrobeným důchodem jen, jsou-li tyto příjmy skutečně mimořádnými. Opakují-li se však s jistou pravidelností, jsou dani podrobeny. Proto jsou dani podrobeny na př.: dary nebo věnování bez úplaty, jež přijímají obyčejně duchovní při vykonávání svého úřadu (jako poplatky štolové,

mešní stipendia atd.), dary novoročné, remunerace atd., které obyčejně dostávají zaměstnanci od zaměstnavatelů za výkony služební, jakož i zpropitné, jež dostávají obvykle vrátní, zřízenci hotelů, číšníci a jiní od obecenstva, jež obsluhují.

(9) Mimořádné dary a podobná bezplatná věnování jsou však dani podrobena, jsou-li pobírána zaměstnanci od zaměstnavatelů ve spojitosti se služebním poměrem a pokud přesahují ročně 20.000 Kč. Podléhá tedy dani z remunerací poskytnutých zaměstnavatelem zaměstnancům mimořádně a ojediněle za jejich mimořádné práce, na něž příjemcům nepříslušel právní nárok, jakož i z peněžních výpomocí udělovaných od případu ku případu jen částka převyšující 20.000 Kč. Všechny mimořádné dary a podobná bezplatná věnování, poskytnutá v témže roce zaměstnavatelem zaměstnanci třebas z různých titulů, nutno sečísti a zdaniti z jich úhrnu částku převyšující 20.000 Kč.

(10) Pro otázku, zdali darování jest daněprostým darem, jest rozhodna právní povaha právního jednání, nikoli motivy darování.

K § 7, odst. 4.

(1) Majetkem, jehož zcizení tu zákon má na mysli, rozumí se nikoli majetek v širším smyslu jako úhrn všech věcných statků někomu patřících (na př. splatné kupony, sklizené polní plody), nýbrž majetek v užším smyslu jako výnosový pramen oproti výnosu samému z něho docílenému.

(2) Při provozování výdělečného podniku a zaměstnání docílený zisk ze zcizení majetkových předmětů jest dani podroben.

(3) Naproti tomu není příjmem dani podrobeným na příklad úplata za prodané zařízení obchodních místností a za zásoby prodané při zrušení obchodního podniku, ježto tu jde o zisk ze zcizení majetkových předmětů, při čemž o tomto zisku z prodeje živnostenského podniku nelze míti za to, že ho bylo dosaženo „při provozování živnosti“, když prodejem podnik zanikl.

(4) Roční rentu, která byla sjednána jako úplata za prodaný majetkový předmět, nelze pokládati za daněprostý zisk ze zcizení majetkového předmětu podle § 7, odst. 3, nýbrž přihlížejíc k tomu, že jde právě specielně o rentu, nutno ji pokládati za dani podrobený příjem z kapitálového jmění podle § 12.

K § 7, odst. 5 a 6.

(1) Zda bylo zisku ze zcizení majetkových předmětů docíleno za provádění spekulačního obchodu či ne, nutno posouditi v každém jednotlivém případě samostatně podle okolností, za jakých bylo zcizení provedeno. Při tom jest uvážiti, o jaký předmět jde, za jakých okolností byl týž koupen a prodán, jak dlouho byl majetkem prodávajícího a jak byl jím spravován, a usouditi tak, zda tu byl již při získání tohoto předmětu úmysl prodati předmět se ziskem (tedy úmysl spekulační), anebo jen úmysl uložiti trvale svůj kapitál. Na př. koupí-li někdo s úmyslem spekulačním cizí obchod a zásoby zboží v krátké době se ziskem vyprodá, jde tu o zcizení majetkového předmětu za provádění obchodu spekulačního, a takový zisk podléhá dani podle § 7, odst. 4.

(2) Za spekulační obchod sluší pokládati dále postoupení práva ke kácení dříví, pokud právo bylo získáno s úmyslem docíliti zisk z prodeje vykáceného dříví, jakož i ohlášení výhradního práva kutacího proto, aby bylo dále zcizeno.

(3) Spekulačními obchody jsou ovšem všechny tak zvané differenční obchody.

(4) Za spekulační obchody nelze považovati koupě a prodeje vlastních předmětů výdělečného podniku, ať jsou jakéhokoliv druhu, ani koupě a prodeje majetkových předmětů, jež sice nejsou předmětem vlastního výdělečného podniku, ale jejichž koupě nebo prodeje jsou s provozováním podniku v přímé příčinné souvislosti. Tak na příklad není spekulačním obchodem, koupí-li přádelna bavlny k určitému termínu bavlnu, aby svou potřebu kryla, a prodá-li ji opět před dodáním, když zjistila, že se původní odhady budoucí potřeby nesplnily a že proto koupené bavlny pro svou výrobu v dodacím termínu nemůže potřebovati. V takovém případě nelze tedy také odpírati odečítání ztrát při tom snad utrpěných od důchodů jiných, neboť i zisky při tom docílené jsou zdanitelným příjmem z dotyčného podniku.

(5) Spekulačním obchodem není, prodal-li zahradník svůj pozemek, na němž dlouhou dobu provozoval svoji živnost, třeba postupem let získal pozemek značně na ceně tím, že byl i s okolím proměněn na stavební pozemky; ale jest spekulačním obchodem, koupí-li někdo pozemky blízko města, ač jich pro svou jinou živnost nepotřebuje, v naději, že se město rozšíří a že bude proto možno pozemky výhodně rozparcelovati na stavební místa, a prodá-li je později skutečně tak.

(6) O spekulačním obchodě nelze mluviti, nabyl-li poplatník zcizeného předmětu jiným než úplatným způsobem (na př. dědictvím), třeba zcizil tento předmět s úmyslem docíliti

zisku z příhodné konjunktury. Nebylo tu totiž spekulačního úmyslu při získání předmětu.

(7) V § 7, odst. 5 stanoví zákon praesumpci, kdy jest beze všeho předpokládati, že jde o spekulační obchod. Tím jest v těchto případech přeneseno na poplatníka břemeno důkazu o tom, že nezískal zcizeného předmětu s úmyslem opětného jeho prodeje se ziskem.

(8) V dalších paragrafech (§§ 8 až včetně 13) dány jsou podrobné pokyny o tom, jak vypočítávati důchod z jednotlivých pramenů. Tyto pokyny jsou v podstatě jen důsledky všeobecných ustanovení §§ 7, 15, 16 a 17. Proto také nutno vykládati, a je-li ve zvláštním případě nutno, i doplniti §§ 8 až 13 podle zásad, jež byly právě rozvinuty, a jež jsou uvedeny v §§ 15 až 17.

(9) §§ 8 až 13 nevyčerpávají ovšem taxativně všech odvětví dani podrobených důchodů. Bude-li se tedy jednati o odvětví důchodů, jež nelze zařaditi do některého v těchto paragrafech projednávaného druhu, nutno užíti při jich projednávání všeobecných ustanovení §§ 7, 15 až 17. Tím ovšem není vyloučeno obdobné užití zvláštních ustanovení platných pro ta která zcela obdobná odvětví důchodová.

(10) Konečně jest zvláště upozorniti, že celkový důchod poplatníkův v kalendářním roce dosažený tvoří potud nedílnou jednotku, že lze odečítati ztrátu, utrpěnou v jednom důchodovém prameni, od zisků pramenů druhých, ovšem s výjimkou § 7, odst. 6 o ztrátách ze spekulačních obchodů.

Zvláštní ustanovení o jednotlivých pramenech důchodu.

A. Příjem z pozemků.

K § 8, odst. 1, č. 1.

(1) Pramenem příjmu z pozemků jest půda. Na této půdě vzrostlé plody (obilí, dříví atd.) tvoří spolu s vedlejšími plody (jako na př. tráva v lesích) výtěžek z pozemků.

(2) Tento výtěžek stane se dani podrobeným příjmem v době, kdy se ho jako příjmu skutečně získává, tedy zásadně v době, kdy jest plod půdy od ní (posekáním, vykácením atd.) oddělen. Proto jest dani podrobeným příjmem i výtěžek získaný z dřevních porostů, jež byly vysekány, třeba nebyly podle lesního hospodářského plánu ještě ke kácení způsobilé (nezralé).

(3) O mimořádné porubě srovnej také § 22, odst. 2 a 3.

(4) Jsou-li provozována daní výdělkovou nezdaněná výrobní odvětví v nedílné spojitosti s vlastním provozováním polního nebo lesního hospodářství, není třeba, aby byly výnosy těchto odvětví účtovány zvláště a může býti tedy zahrnut výtěžek z tohoto provozování do společného celkového výtěžku z pozemků; při tom budiž ovšem dbáno toho, aby tím nebyla skutečná výše příjmu zastřena.

Přejímá-li v takových případech jedno odvětví hospodářské od odvětví druhého suroviny nebo výrobky, nelze účtovati cen těchto surovin (nebo výrobků) ani v prvním odvětví (jako cenu přejímací) ani v odvětví druhém (jako cenu předávací).

Nebyl-li však výtěžek z podobných provozování přiznán jako celek s výtěžkem vlastního zemědělského podniku, nutno dbáti toho, aby účtované ceny takových předaných nebo převzatých surovin (nebo výrobků) navzájem souhlasily.

(5) Výtěžky z lihovarů, pivovarů, škrobáren, mlýnů, cihelen, pil a podobných odvětví výrobních při zemědělských podnicích přičleněných nutno přiznávati, jsou-li výdělkové dani podrobeny, v příjmu z podniku (§ 10).

(6) Nejsou-li živnostenské podniky druhu nahoře uvedeného v přímé spojitosti s hospodářstvím zemědělským nebo lesním, budiž vypočítán výnos jejich podle zásad, jež stanoví § 10 pro příjem z podniků. Totéž platí o výpočtu výnosu z pískoven, lomů, vápenic, hlinišť, rašelinišť, štěrkoven a podobných podniků, při nichž jest dobývána podstata půdy. Jest ovšem i v těchto případech nezbytno, aby účtované ceny surovin nebo výrobků z jiného odvětví celkového podniku poplatníkova převzatých souhlasily s cenami, jež tato jiná odvětví účtují za tyto předané suroviny nebo výrobky.

(7) Poplatník může zásadně uvésti v přiznání výnos z pozemků úhrnnou částkou, neprovozuje-li výrobních odvětví, jež nutno podle hořejších ustanovení odděleně účtovati a přiznávati. Má-li však více hospodářských podniků, nutno přiznati výnos každého z nich zvláště.

(8) Poplatníku jest ovšem volno uvésti v přiznáních podrobná data o svých příjmech a vydáních. To se doporučuje hlavně u větších pozemkových podniků, aby bylo ušetřeno dodatečných šetření a dotazů. Požádá-li o to vyměřující úřad nebo daňová komise, má ovšem poplatník povinnost podrobně rozvésti příjem z pozemků (§§ 300 a 309).

(9) Správně se má výnos z pozemků vypočítati takto:

I. Do příjmu budiž počítána:

1. Dosažená cena z prodeje výrobků všech hospodářských odvětví (ať byly výrobky prodány za hotové nebo na úvěr), nebo z poskytnutí tažné nebo pohonné síly a jiných hospodářských prostředků,

2. výrobní cena všech vlastních výrobků, jež byly spotřebovány na výživu poplatníka, členů jeho rodiny (pokud nejde o členy, kteří jsou pravidelně a trvale při provozu vlastního hospodářství nebo podniku poplatníkova zaměstnáni), po případě dalších osob v § 20, odst. 1 uvedených a služebnictva zaměstnaného k osobním službám poplatníka (nebo jeho rodiny), jakož i výrobní cena vlastních výrobků spotřebovaných ku prospěchu nebo ku zpříjemnění života osob shora jmenovaných (na př. výživa luxusních koní atd.). Sem náleží také cena dříví z vlastního lesa, písku, kamene a štěrku z vlastního pozemku, použije-li jich vlastník ke vlastní stavbě, třeba na vlastním pozemku, neboť hodnota těchto naturalií jest výnosem z držby pozemkové.

Není-li o těchto výrobcích podrobných zápisů, budou odhadnuty průměrným slušným paušálem.

Ceny výrobků, jež byly spotřebovány ve vlastním hospodářství, nikoli však v domácnosti (jako ceny vyrobeného a tažným nebo krmným dobytkem ve vlastním hospodářství spotřebovaného krmiva) nebuďtež účtovány ani v příjmu ani ve vydání.

3. Nájemní hodnota budov, poplatníkem a jeho rodinou obývaných anebo ku řízení domácnosti užívaných (srov. § 9).

4. Peněžní hodnota užitků z těch kterých oprávnění na cizích pozemcích a z jiného příslušenství (služebnosti, právo odběru vody, právo lovení ryb atd.).

5. Konečně hodnota zásob hospodářských výrobků podle stavu koncem kalendářního roku (období), předcházejícího bernímu roku, jsou-li tyto určeny ku prodeji nebo ke spotřebě ve vlastní domácnosti.

6. Přeplatky na daních podle § 15, č. 1, písm. e) poslední věta.

II. Od takto získaného celkového příjmu buďtež odečtena všechna skutečná vydání správní, provozovací a udržovací. Sem patří:

1. náklady na udržování hospodářských budov, dělnických bytů a všech ostatních stavebních zařízení, jež buď hospodářskému provozu slouží anebo týž zajišťují (jako udržování hrází, zdí, plotů, cest, mostů, studní, vodovodů, jezů, drenáží, zařízení zavodňovacích aneb odvodňovacích atd.),

2. náklady na udržování živého a mrtvého hospodářského inventáře,

3. pojistné na pojištění hospodářských budov, inventáře (živého a mrtvého), zásob, a na pojištění dosud nesklizených plodin proti škodám (na př. krupobitím, ohněm).

Pojistil-li poplatník také zařízení bytové [příslušnou premii lze podle § 15, č. 1, písm. c) srážeti], budiž tato premie účtována zvláště jako srážka, postihující celý důchod poplatníkův. Bylo-li by zvláštní účtování obtížným, nesmí býti tyto premie aspoň sráženy dvakráte (jednou u hospodářství, po druhé z celkového důchodu).

4. Náklady otopu a osvětlení hospodářských prostor (ne však prostor užívaných v domácnosti),

5. vydání na semena, byliny, krmivo, hnojivo, suroviny a jiné zboží, jež bylo pro běžnou potřebu hospodářského podniku a těch kterých vedlejších odvětví přikoupeno,

6. platy, mzdy, pense a jiné náhrady za služby, jakož i zákonné příspěvky placené zaměstnavatelem na pojištění nemocenské, úrazové, starobní a pod. svých, v hospodářství nebo podniku zaměstnaných osob; platí-li však zaměstnavatel tyto příspěvky nad povinnou zákonnou kvotu, jakož i platil-li za své zaměstnance daně a dávky, jsou tato vydání odčitatelna jen, byla-li placena za zaměstnance, jichž hrubé služební požitky (§ 29) nepřesahují ročně 60.000 Kč. Uvedená vydání placená za zaměstnance s požitky vyššími odčitatelna nejsou, ani když jsou placena na základě smluvně převzatého závazku.

7. přiměřená část výdajů na noclehy a stravu poplatníka, o kterou byly tyto výdaje nutně zvýšeny výkonem jeho povolání mimo dům (na př. na obchodní cestě);

8. náklady na stravování, ošatovné a přiměřené kapesné rodinných členů, zaměstnaných pravidelně a trvale při provozu vlastního hospodářství nebo podniku poplatníkova (§ 17, č. 4) a

9. skutečně placená pozemková a domovní daň s přirážkami a dávkami všeho druhu (srov. § 15, č. 1, písm. e), placená daň výdělková s přirážkami z podniků s hospodářstvím polním a lesním spojených, daň z obratu a placené nepřímé dávky (daň z cukru, z lihu atd.), pokud jsou tato vydání skutečnými náklady vlastního provozu podniku.

10. Další položkou jest po případě i hodnota zásob, uvedených pod I, č. 5, a převzatých z minulého období do období běžného. Nebývá-li však u některých podniků značnějších změn ve množství a hodnotě těchto zásob, možno vynechati při výpočtu i hodnotu z dřívějšího období přejímaných i hodnotu do nového období předávaných zásob.

11. Bylo-li užito při provádění udržovacích prací, zmíněných pod II, č. 1 a 2, vlastních surovin, výrobků nebo zboží uvedeného v II, č. 5, anebo konečně práce vlastní čeledi atd., lze odečítati cenu tohoto zboží nebo práce jen, byla-li tato cena současně započtena do příjmu hospodářství nebo podniku.

12. O tom, zda nebo pokud lze odečítati vydání za novostavbu, znovuzřízení nebo rozšíření a zařízení budov hospodářských (viz II, č. 1) nebo na zvětšení nebo zlepšení inventáře, na odpis za opotřebení hospodářských zařízení, strojů a nářadí a konečně o odečítání úroků z dluhů a břemen jednají §§ 10 a 15.

(10) Při výpočtu dani podrobeného důchodu z lesního hospodářství budiž počítán

a) do příjmu:

dosažený výtěžek za lesní produkty všeho druhu i za vedlejší produkty a peněžní hodnota produktů spotřebovaných ve vlastním hospodářství nebo přenechaných osobě třetí buď výměnou nebo bezplatně, jakož i přijaté úplaty od třetích osob za přenechání užívacích práv v lesích; výtěžkem z kácení dřeva jsou všechny příjmy za dřevo, buď vlastníkem lesa poražené nebo na stojato prodané (t. j. k vykácení jinému přenechané).

Tyto výtěžky jsou zdanitelným příjmem v době, kdy byly skutečně přijaty, právě tak jako jest výtěžek za pokácené, ale ještě neprodané dřevo — jakožto produkt prvovýroby — zdanitelným teprve na berní rok následující po kalendářním roce, v němž bylo zpeněženo nebo zužitkováno (na př. tím, že bylo dodáno pile, třeba vlastní, ku dalšímu zpracování), nejsou-li tyto výtěžky uvedeny již dříve v obchodních knihách ve příjmech ještě neinkasovaných (v pohledávkách nebo zásobách zboží).

Vlastníci nebo uživatelé lesů jsou povinni v přiznání uvésti stáří a druh pokácených porostů, jakož i množství a druh získaného dříví (na př. zda resp. jakou kvotu jeho tvoří dříví dlouhé, stavební, kuláče, palivové atd.).

b) do vydání:

náklad na lesní kultury, ochranu a správu lesní, na rubání a přípravu dřeva, jakož i na udržování objektů stavebních (mysliven, hájoven, cest, mostů atd.). Náklady na zalesňování možno účtovati do vydání jen, jde-li o udržení porostů lesních; zalesňují-li se však dosud nezalesněné plochy, nelze těchto vydání odečítati.

Vzniknou-li pochybnosti o přiměřenosti účtovaných nákladů na zalesňování, vyžádá si vyměřovací úřad znalecké dobrozdání od orgánů státní lesní služby dohlédací.

Zákon stanoví v § 22, odst. 2 a 3, jak jest zdaňovati výtěžek z občasné nebo z mimořádné poruby lesů. Pokud jde o tyto poruby, jest nutno, aby byl výtěžek z nich účtován a přiznáván samostatně a tedy odděleně od pravidelného každoročního užitku z lesů. Od těchto občasných nebo mimořádných výtěžků lze odečítati zákonné srážky jen, nebyly-li účtovány již při výpočtu pravidelného (každoročního) výnosu z lesů a dále, jsou-li s těmito výtěžky v přímé souvislosti.

K § 8, odst. 1, č. 2.

(1) Při propachtovaných pozemcích nebo právech s pozemkovou držbou spojených jsou příjmem vlastníka (nebo uživatele) těchto pozemků nebo práv: skutečné pachtovné, hodnota naturálních nebo jiných vedlejších plnění, jež má pachtýř plniti propachtovateli, a konečně hodnota užitků, jež si propachtovatel vyhradil.

(2) Od toho příjmu se odečtou:

a) odečitatelná břemena (§ 15, č. 2), jejichž plnění bylo smlouvou ponecháno propachtovateli,

b) povolené slevy na pachtovném z důvodu živelních škod nebo neúrody a z podobných důvodů, nebyly-li ovšem odečteny již v příjmové položce skutečného pachtovného,

c) přiměřená amortisační kvota propachtovaného objektu do té míry, pokud pachtýř není zavázán nésti toto břemeno ze svého.

K § 8, odst. 1, č. 3.

(1) Pro účtování příjmu pachtýřova z pachtu pozemků lze od příjmu odečítati kromě položek shora (ad II) uvedených ještě placené pachtovné i s hodnotou vedlejších zvláštních plnění, jež snad pachtýř na sebe převzal. Naproti tomu jest přiznati v příjmu z pachtu hodnotu bytu pachtýřem nebo členy jeho rodiny užívaného.

(2) Má-li pachtýř také vlastní pozemky, na nichž současně hospodaří, přizná výnos z tohoto hospodářství odděleně od výnosu z pachtu pozemků. Není-li oddělené zjištění v jednotlivých případech možným, předpo-

kládá se, že celkový výnos dělí se na pachtované a vlastní pozemky v poměru jich katastrálního výtěžku.

(3) K pozemkům, které jsou odňaty polnímu hospodářství a kterých vlastník sám užívá za staveniště, tesárny, sklady dříví, trusek, rumu a k podobným účelům nebo k účelům živnostenským, budiž přihlíženo při vyšetřování příjmů z podniků, kterým slouží.

(4) Ke dvorům a domácím okrasným zahradám přihlíží se při odhadu příjmů z budov, ke kterým náležejí.

B. Příjem z budov.

K § 9, odst. 1.

(1) Při budovách pronajatých jest příjmem veškeré přijaté nájemné (i s úplatou za spolupronajatý snad nábytek), veškeré nájemné za částečně nebo zcela pronajaté dvory, skladiště, domácí zahrady, za dovolení k použití částí domu (stěn) k reklamním účelům, činže z portálů (výkladních skříní), jakož i náhrady za užívání vodovodů, plynovodů, zdviží, ústředního topení a jiných zařízení, jež jsou příslušenstvím objektu.

(2) K tomuto nájemnému nutno připočísti peněžitou hodnotu vedlejších dávek, ke kterým jest nájemce ve prospěch pronajimatelů zavázán, jakož i peněžitou hodnotu užitků pronajimateli vyhrazených.

(3) Od takto zjištěného příjmu budou odečtena břemena, která nese pronajimatel podle ustanovení smlouvy, jakož i vydání podle zákona odečitatelná.

(4) Výnos nájemného zjištěný při ukládání daně činžovní nelze pokládati bez dalšího přezkoušení za příjem z budovy, poněvadž jest dani podrobeným příjmem výnos skutečně docílený.

(5) Nedobytné nájemné není ovšem příjmem, ale poplatník jest povinen prokázati nedobytnost.

(6) Ustanovení předešlých odstavců platí také o propachtovaných anebo jinak úplatně k užívání přenechaných budovách a částech budov.

(7) Od zjištěného hrubého výnosu nájemného možno odečísti jako srážky:

a) Skutečné (nikoli při vyměřování daně činžovní odečtené) výdaje na udržování a opravu pronajatého objektu i s výdaji na udržování spolupronajaté zahrady, nábytku, plynovodů, vodovodů, topných těles, vytahovadel atd., pokud ovšem nebyly tyto výdaje na základě speciálních zákonů (jako podle zákona o ochraně nájemníků) přesunuty přímo na jiné osoby. Do odečitatelných nákladů udržovacích nutno počítati i náklady na zlepšení, vyžaduje-li jich dobré hospodaření a hradí-li se obvykle z provozovacích příjmů (§ 17, č. 1). Sem patří na příklad náklady na zřízení domovní přípojky k obecní kanalisaci, dále náklady na domovní zařízení hygienická, jejichž provedení byla příslušným úřadem nařízena, a náklady na jiná zařízení, jež podmiňují u budov pronajímaných další možnost jejich pronájmu. Naproti tomu nelze však srážeti nákladu na zvýšení výnosnosti domu, ani výdajů na přestavbu, dostavbu nebo lepší výpravu budovy nebo její části novými zařízeními, nebo na založení a ošetřování domácí zahrady držitelem domu užívané;

b) přiměřené procento nákladů stavebních za opotřebení budovy.

Při posuzování obou položek a) a b) budiž přihlédáno k § 15, č. 1 a k ustanovením k § 15. Bylo-li by podle toho třeba rozhodnouti o procentu opotřebovacím, budiž toto procento stanoveno se zřetelem ke stavebnímu stavu, ke stáří budovy (doba opotřebení) a k její hodnotě stavební (náklad pořizovací nebo náklad nabývací).

c) Náklady na pojištění budovy nebo jednotlivých dílů nebo příslušenství budovy proti ohni nebo jiným škodám (jako na př. na pojištění proti povinnému ručení při úrazech na chodnících nebo schodištích domu);

d) skutečně zapravenou daň domovní s přirážkami [srov. § 15, č. 1, písm. e)];

e) úroky z dluhů na domě zajištěných a z jiných břemen, jež se zakládají na zvláštních titulech právních, a

f) odměnu správci domu a domovníku. Tuto odměnu ať v hotovosti placenou nebo ve formě bezplatného bytu danou možno ovšem odečítati od příjmu (podle § 9, odst. 1, poslední věta) jen v té míře, v jaké odpovídá přiměřené úplatě za skutečně správcovské nebo domovnické úkony. Proto není na příklad přípustno, aby byla odečítána celá, domovníku placená odměna jednak za vlastní domovnické úkony a jednak za osobní služby v domácnosti majitelově nebo v zahradě majitelem užívané.

(8) Při odhadu užitkové hodnoty budov, aneb částí budov, kterých vlastník domu nebo jeho rodina sama obývá, nebo jinak než k účelům hospodářství nebo jiných vlastních podniků užívá nebo které jiným osobám zdarma ponechal, budiž přihlédáno ke dvorům, stájím, domácím zahradám, sadům a k jinému příslušenství k budově náležejícímu.

Užitková hodnota budiž vyšetřena srovnáním se skutečným výnosem nájemného z podobných domů nebo z bytů v místě nebo blízkém okolí.

Užívá-li majitel bytu ve svém domě, nutno stanoviti užitkovou hodnotu tohoto bytu mírně.

(9) Při uložení daně činžovní zjištěnou hodnotu nelze bez dalšího přezkoumání uznati za přiměřenou užitkovou hodnotu.

(10) Pokud převyšují vydání v zásadě odčitatelná a v odstavci 7, písm. a) až c) a f) ustanovení k § 9, odst. 1 uvedená vyšetřenou užitkovou hodnotu domu vlastníkem nebo jeho rodinou obývaného nebo jiným zdarma přenechaného, nelze jich od důchodu odečísti.

(11) Odhadnouti lze také přímo ryzí užitkovou hodnotu, takže netřeba pak zjišťovati a odpočítávati výloh udržovacích a odpisů zvláště; při tom však nutno míti na mysli jen takové srážky, které se vyskytují u všech objektů srovnávaných, protože lze jen o takových srážkách předpokládati, že byly mlčky od užitkové hodnoty odečteny.

(12) Užitková hodnota nebudiž zjišťována a za příjem považována u budov, které nejsou ani pronajaty ani jinak k užívání za úplatu přenechány ani vlastníkem užívány nebo jiným osobám k užívání zdarma přenechány. Výdaje nebo odpisy za tyto budovy nesmějí býti ovšem sráženy od dani podrobeného důchodu (srov. § 16), leč by byl poplatník právně zavázán z jiných svých příjmů ony náklady nésti. Tak na příklad jest možno srážeti skutečně vynaložené udržovací náklady na neobývané nebo neužívané historické nebo umělecké stavební památky, zavázal-li se jejich vlastník na základě § 20 zákona ze dne 30 ledna 1920, č. 81 Sb. z. a n. (přídělový zákon), k jejich udržování a prokáže-li osvědčením státního památkového úřadu, že byly tyto náklady nezbytnými.

K § 9, odst. 2.

Za budovy nebo části budov, kterých vlastník užívá výlučně k účelům polního a lesního hospodářství nebo k účelům živnostenským, nebo kterých upotřebuje za bezplatné byty dělnické a služební, za stodoly, stáje pro dobytek užitkový nebo tažný, za skladiště, sýpky, za tovární a strojní místnosti, k živnosti hostinské nebo výčepnické, nebude čítán příjem z budov; naproti tomu bude přihlédáno při stanovení příjmu z pramenů příjmových, k jejichž účelům budova slouží, k většímu výnosu podniku toho se zřením na toto užívání. Za této podmínky jest dovoleno uznati výdaje uvedené v odstavci 7, písm. a) až f) ustanovení k § 9, odst. 1 za ztrátové položky příslušného provozování polního a lesního hospodářství nebo živnostenského podniku.

K § 9, odst. 3.

Poněvadž se při zjišťování dani podrobeného důchodu nepřihlíží k budovám věnovaným zdarma účelům vyučovacím, vychovávacím, dobročinným, lidumilným a účelům veřejné správy, nejsou ani výdaje na tyto budovy položkou srážkovou (§ 16).

C. Příjem z podniků.

K § 10, odst. 1.

(1) Ku příjmům z podniků náleží zejména:

a) Smluvené nebo poskytnuté honoráře, provise, úroky a jiné vzájemné dávky za obchodní nebo živnostenské výkony a za všeliké přenechané užívání; vzájemnou dávkou za zboží a výrobky se rozumí všechno to, co poplatník za předané zboží, výrobky nebo úkony obdržel, i se zvláště neúčtovanými nebo v ceně obsaženými částkami za kolky, clo, spotřební daně, daň obratovou a jiné dávky;

b) cena dosažená za všechno hotově zaplacené nebo na úvěr prodané zboží a výrobky;

c) peněžitá hodnota výrobků a zboží, které byly z provozu vybrány ku potřebě nebo spotřebě poplatníkově, jeho příslušníků a čeledi nedržené ku provozování živnosti, jakož i jiných příslušníků domácích, po příp. dalších osob v § 20, odst. 1 uvedených;

d) peněžitá hodnota zásob a výrobků, jež jsou tu na konci období [srov. dole odstavec 2, písm. j)].

(2) Jakožto náklady provozovací mohou býti odečteny:

a) Náklady na udržování a na opětné zřízení budov a jiných zařízení provozních — nikoli však na novou stavbu nebo na rozšíření — jakož i na udržování a doplnění, ale nikoli na zveličení živého a mrtvého inventáře;

b) přiměřené procento hodnoty užitkové nebo ceny pořizovací za opotřebení budov, strojů, nářadí atd.

O odečitatelnosti nákladu provozovacího a ztrát provozovacích viz ustanovení k § 15;

c) náklady na pojištění předmětů ad a) vytčených [§ 15, č. 1, písm. c)];

d) pachtovné a nájemné z pozemků, staveb, věcí a práv ku provozování podniků pachtovaných nebo najatých;

e) výdaje na topení a osvětlování, jehož jest třeba při provozování, ne však ve vlastním bytě;

f) náklady pořizovací na zakoupené suroviny, látky pomocné, zboží a na materiálie v provozování potřebné;

g) služné a mzdy v provozu zaměstnaných osob.

Peněžitá hodnota poskytovaného stravování a jiných dávek v přírodninách, pokud jde o výrobky z provozu vybírané, může býti do vydání zařazena jen, když byly poskytované výrobky nebo zboží také účtovány v příjmech;

h) podnikatelem za personál na základě zákonné povinnosti zapravované příspěvky k nemocenským, úrazovým, starobním, invalidním, vdovským, sirotčím, pensijním a jiným zaopatřovacím pokladnám a ústavům, jakož i zaopatřovací požitky trvale placené bývalým zřízencům; platil-li tyto příspěvky zaměstnavatel nad povinnou zákonnou kvotu, nebo zaplatil-li za svůj personál daně a dávky, jsou tato vydání odčitatelna jen, byla-li placena za zaměstnance, jichž hrubé služební požitky (§ 29) nepřesahují ročně 60.000 Kč. Uvedená vydání placená za zaměstnance s požitky vyššími odčitatelna nejsou, ani když jsou placena na základě smluvně převzatého závazku;

ch) nepřímé daně a dávky, které jest v provozování podniku zapravovati (kolky, potravní daň, cla, daň z obratu atd.);

i) úroky z dluhů obchodních (srov. ustanovení k § 15);

j) peněžitá hodnota zásob a výrobků převedených z předcházejícího hospodářského období do nynějšího. U podniků bez kupeckého účetnictví, ve kterých zásoby na konci jednotlivých let hospodářských nejsou podrobeny podstatnému kolísání, může býti peněžitá hodnota jejich opomenuta jak ve příjmech tak ve vydáních;

k) všeobecná daň výdělková s přirážkami, daň pozemková a domovní s přirážkami, z pozemků a budov k provozování sloužících, jakož i jiné v § 15, č. 1, písm. e) uvedené, přímo předpisované veřejnoprávní daně a dávky, břemena a příspěvky, pokud byly ve smyslu cit. § 15 skutečně zapraveny a zúčtovány, resp., jde-li o všeobecnou daň výdělkovou u poplatníka se řádnými obchodními knihami, pokud tato daň byla příslušným způsobem a za dodržení ostatních podmínek v § 15, č. 1, písm. e) uvedených reservována a ve lhůtě tam stanovené skutečně zaplacena. Daň důchodová, daň z válečných zisků, daň válečná a dávka z majetku, i když byly po účinnosti tohoto zákona splatny a placeny, nejsou odpočitatelny;

l) přiměřená část výdajů na noclehy a stravu poplatníka, o kterou byly tyto výdaje nutně zvýšeny výkonem jeho povolání mimo dům (na př. na obchodní cestě);

m) náklady na stravování, ošatovné a přiměřené kapesné rodinných členů zaměstnaných pravidelně a trvale při provozu vlastního podniku poplatníkova (§ 17, č. 4);

n) služební požitky tichých společníků.

(3) Odečítány býti nemohou zejména úroky z vlastního kapitálu poplatníkova v provozu uloženého a vydání na výživu poplatníka a příslušníků jeho rodiny, po případě dalších osob v § 20, odst. 1 uvedených. Přirozeně nemůže býti odečítána ani zdaněná činžovní hodnota budov a částí budov v provozování podniku užívaných, jež se do příjmu nečítá (srov. § 9, odst. 2).

(4) Poplatník jest povinen podle § 310, odst. 2, č. 2 na vybídnutí specifikovati přiznaný příjem tím, že uvede veškeré příjmy a pak odečte od nich veškeré výdaje v rozsahu naznačeném v předchozích odstavcích bez rozdílu, vede-li knihy čili nic. Povinnosti té nemůže se zbaviti sdělením úřadu, že zápisků nemá.

(5) Také příjmy, jež nedosahují poplatného minima (§ 3), i ztráty, nutno číselně stanoviti.

K § 10, odst. 2.

(1) Vede-li poplatník řádné obchodní knihy podle předpisů obchodního zákona (čl. 28 a násl. a §§ 25 a násl. zák. čl. XXXVII/1875), má položiti za základ výpočtu zisku knihovní závěrky rozhodného obchodního roku (§ 4) a mimo to rozvahy podle předpisu sestavené. Nešetřil-li poplatník při účetnictví zásad shora uvedených, bude upraven rozvahový zisk pro výpočet poplatného zisku přiměřeně k těmto předpisům; byly-li poplatníkem od zisku odečteny úroky z vlastního kapitálu v podniku uloženého, nebo jiné výdaje, kterých odečítati nelze (jako výdaje na domácnost), budou přiměřené částky k zisku rozvahovému opět připočteny.

(2) Zisk docílený v dřívějších letech, který se teprve v běžném kalendářním roce v obchodních knihách objeví, zdaní se jako příjem toho kalendářního roku, v němž se v knihách objevil.

(3) Jinak nutno vypočísti čistý zisk podle zásad, které jsou zákonodárstvím obchodním předepsány pro inventuru a bilanci a které se

i jinak srovnávají s obyčejem řádného kupce. To platí zejména jak o přírůstku kapitálu základního, tak o pravidelných ročních odpisech, které odpovídají přiměřenému zmenšení hodnoty, i opotřebení budov, strojů a nářadí.

(4) Kromě těchto pravidelných odpisů možno (podle tří posledních vět § 10, odst. 2) odečítati mimořádně dalších 10% nákladu vydaného na stavby nebo stroje a zařízení, byly-li splněny podmínky, jež na tyto odpisy váže shora uvedené ustanovení.

Vládou může býti stanoveno, že lze u staveb v tom kterém roce započatých nebo u jiných investic v tom kterém roce provedených mimořádně odepsati více než uvedených 10%, nejvýše však 20% (viz též část druhou, čl. 4 zák. č. 226/1936 Sb. z. a n.).

(5) Pro ocenění předmětů majetkových a pohledávek v inventuře a pro výši přípustných odpisů jest tedy zásadně rozhodným předpis čl. 31 obch. zák. a § 28 zák. čl. XXXVII/1875, kupecký obyčej a (v mezích tímto obyčejem stanovených) úsudek poplatníka samého. Zásady od poplatníka v jeho účetnictví přijaté budou tudíž rozhodny také pro výpočet příjmu dani podrobeného, pokud v jednotlivém případě výše odpisů zřejmě nepřesahuje míry všeobecně obvyklé nebo zvláštními skutečnými poměry odůvodněné nebo pokud se snad docela nejeví úmysl, aby byl skutečný čistý zisk uměle snížen. Z důvodů uvedených musí poplatník své tvrzení, že do inventury byly pojaty předměty cenou jinou, než jakou měly skutečně v době sepsání inventury, prokázati.

(6) Podle týchž zásad budiž postupováno při odpisech nejistých pohledávek a při položkách, jimiž mají býti předvídané ztráty vyrovnány. Nedobytnost neb stupeň nedobytnosti odpisovaných pohledávek musí prokázati poplatník.

(7) Částka, o kterou převyšuje odpis nebo účtovaná záloha míru přípustnou podle ustanovení berních (§ 15, č. 1), budiž k bilančnímu čistému zisku připočtena.

(8) Prostý výpočet hrubého zisku procenty z obratu (tržby) neodpovídá zásadám obchodního zákonodárství ani obyčejům řádného kupce, a nelze tedy tohoto způsobu výpočtu zisku použíti obchodníky, kteří vedou řádné knihy.

(9) Zisk dosažený veřejnou společností obchodní nebo několika osobami, které společně provozují zaměstnání nebo podnik zisk přinášející, budiž stanoven podle pravidel svrchu vytčených a připočten jednotlivým účastníkům podle míry jejich podílů. Nelze-li podílů určiti, platí ustanovení § 14. Nerozděluje-li se veškerý příjem úplně mezi podílníky, budiž poplatný příjem jednotlivých podílníků tak počítán, jako kdyby byl veškerý příjem mezi jednotlivé podílníky rozdělován.

(10) Držba akcií, podílných listů a podobných cenných papírů nepokládá se za účastenství v podniku výdělkovém nebo v zaměstnání zisk přinášejícím [§ 1, č. 2, písm. d)].

(11) Pravidla právě (v odstavcích 1 až 10) vytčená platí pro výpočet příjmů ze všech samostatných, stálých nebo příležitostných podniků a zaměstnání, ať jsou podrobeny řádu živnostenskému nebo ne, tedy zejména také pro pachty podniků, pro dolování, advokacii, notářství, lékařskou praxi, pronajímání pokojů atd. Analogicky platí též pro účtování důchodu pachtýře polních hospodářství (viz ustanovení k § 8, odst. 1, č. 3). Při tom jest lhostejno, zda jsou takové podniky podrobeny všeobecné dani výdělkové čili nic, jako na př. jde-li o jednotlivé, po živnostensku neprovozované spekulační obchody. U těchto po živnostensku neprovozovaných spekulačních obchodů není prosté zvýšení hodnoty předmětů spekulačních (na př. stoupnutí hodnoty kursovní) příjmem, právě tak jako nelze pokládati jejich zmenšení hodnoty za přípustnou srážku, dokud zvýšení nebo pokles hodnoty nebyly skutečně realisovány (srov. § 10, odst. 3).

(12) Hořejší pravidla platí také pro stálé nebo příležitostné podniky a zaměstnání, která záležejí v bezprostředním výkonu práv autorských vynálezů a výsad původci, vynálezci samými nebo osobami, které od nich nabyly vykonávání těchto práv; platí také pro autory, vynálezce atd. samé, když přenechávají výkon takovýchto práv osobám jiným (nakladatelům a pod.) jako zaměstnání k zisku směřující (zadávání provozovacích práv a pod.), nebo když příležitostně tímto způsobem zpeněžují své výkony; totéž platí o příjmu ze spisovatelské neb umělecké činnosti, kterého se dosahuje i jiným nežli právě vytčeným způsobem (na př. vydávání vlastním nákladem a pod.).

(13) Je-li zužitkování práv autorských, výsad a pod. buďto původcem, vynálezcem atd. nebo osobami, které od nich nabyly vykonávání těchto práv, stálým, zisk přinášejícím zaměstnáním, nutno k tomuto příjmu připočítávati i příjem z běžných platů, tantiem a pod.; jinak bude s posléze jmenovanými příjmy naloženo jako s příjmem z majetku kapitálového, tak zejména, když berou takové platy běžné dědicové autorovi nebo

jiné osoby, nečinící z výkonu takovýchto práv zaměstnání zisk přinášející.

(14) Při výpočtu příjmu z dolování mohou býti odečteny zejména tyto položky:

a) poplatky dolovací,

b) odpisy přiměřené ztrátě podstaty (substance dolované) vzniklé provozováním,

c) provozovací náklady a provozovací ztráty (doplatky), avšak jen týkají-li se výdajů, kterých bylo třeba, aby provozování v dosavadním rozsahu bylo v dobrém stavu udrženo a aby v něm bylo pokračováno.

(15) U tak zvaných svobodných povolání, t. j. u advokátů, notářů, lékařů, umělců a učenců jsou provozovacími náklady výdaje:

a) na udržování (nikoliv však na první zařízení) úřadoven, kanceláří, světnic ordinačních, operačních, atelierů a pod.,

b) na služné spolupracovníků, pomocníků nebo sluhů, kteří jsou při tom zaměstnáni,

c) na opatření materiálií, jichž třeba k výkonu povolání, jakož i na udržování a doplňování (nikoliv však na první pořízení) potřebného náčiní; dále výdaje na povozy, kterých při povolání bylo užito, na vedení korespondence atd.,

d) na pojištění předmětů pod a) a c) uvedených,

e) přiměřená srážka za opotřebení těchto předmětů, pokud k tomu nebylo přihlédáno již při výdajích na udržování a doplňování materiálií a náčiní.

(16) Pobírá-li poplatník v případech uvedených v § 1, č. 2, písm. b) příjem ze samostatných výdělkových podniků nebo zaměstnání, která jsou provozována dílem v tuzemsku a dílem v cizozemsku, bude užito pro vyšetření příjmu v tuzemsku poplatného pravidel shora vytčených.

Souvisí-li však provoz v cizině s provozováním tuzemským tak, že zisk nemůže býti odděleně vypočten, vypočte se zisk celého podniku a rozdělí se mezi tato různá území. Při tom budiž hleděno podle zvláštních okolností jednotlivých případů ku poměru, ve kterém přispívají provozovny k dosažení veškerého zisku, k poměrům rozsahu provozování na obou územích, ke zvláštním provozovacím nákladům a konečně k hodnotě a množství výroby, obratu atd. (srov. § 48).

(17) Je-li rozdělování zisku takových podniků upraveno mezistátními smlouvami, bude použito těchto smluv.

Jsou to nyní:

1. čl. 3, odst. 3 smlouvy s Rakouskem, č. 414/1922 Sb. z. a n.;

2. čl. III smlouvy A. s Německem, č. 118/1923 Sb. z. a n.;

3. čl. 2 úmluvy s královstvím Maďarským, č. 227/1924 Sb. z. a n.;

4. čl. 4 úmluvy s královstvím Italským, č. 21/1925 Sb. z. a n.;

5. čl. 2 smlouvy s republikou Polskou, č. 255/1925 Sb. z. a n.

D. Příjem ze služebního poměru.

K § 11, odst. 1 a 3.

(1) Služebními požitky jsou veškeré požitky pobírané ze služebního poměru nebo v souvislosti s ním, tedy veškeré dávky, které jsou zaměstnanci za jeho činnost zaměstnavatelem výslovně nebo mlčky přislíbeny anebo skutečně dány.

(2) Služební poměr vzniká smlouvou o úplatném plnění periodicky se opakující řady prací, tedy o nájmu služeb v širším slova smyslu (locatio conductio operarum). Služebními požitky jsou na př. i platy obchodních cestujících, zástupců nebo jednatelů, pracujících jménem a na účet jednoho neb i více zaměstnavatelů, pokud jsou pojištěni podle zákona o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách, a to co do činnosti, která je podkladem pro tuto pojistnou povinnost, a to i tehdy, jsou-li současně zaměstnáni u několika zaměstnavatelů a pensijně pojištěni ve smyslu § 4, odst. 6 zákona ze dne 21. února 1929, č. 26 Sb. z. a n., pouze podle svého hlavního zaměstnání. Nejsou-li osoby v předcházející větě uvedené pensijně pojištěny, pokládají se jejich platy za služební požitky jen, nepřevyšuje-li prokazatelně úhrn hrubých úplat ročně přijatých 40.000 Kč.

(3) Služebního poměru není, je-li předmětem smlouvy jen úplatné provedení určitého díla (locatio conductio operis).

(4) Příjem ze služebních požitků zahrnuje kromě příspěvků uvedených v § 11, odst. 1, č. 2 zejména:

a) Služné, činovné, výchovné, osobní, činovní, representační, aktivní, drahotní přídavky, remunerace a všechny jiné jakkoli zvané, napřed určené platy v penězích nebo v přírodninách zaměstnanců státních, veřejných korporací a ústavů, spolků a společností a konečně všech úředníků a zřízenců soukromých, bez rozdílu pojmenování. Sem patří i požitky gážistů vojenských (četnických), pokud nejsou podle § 2, č. 3 od důchodové daně osvobozeny.

Při tom jest nerozhodno, zda jsou požitky smluveny podle určité výměry roční, měsíční, nebo podle jakýchkoli jiných měřítek, zda se čítá tento příjem do výslužného čili nic, anebo zda jest stanoven pevnou částkou nebo určen jiným způsobem (na př. podílem na zisku), jsou-li tu jen ostatní náležitosti námezdního poměru, jevící se hlavně ve služební podřízenosti.

b) Mzdy, t. j. služební požitky vymíněné podle doby práce, avšak ve lhůtách ne delších než 4nedělních, dále mzdy úkolové (akordní) a od kusu.

c) Hodnotu požitků naturálních i s nájemnou hodnotou bytu zdarma. U zaměstnanců, kteří mají služební nebo naturální byty a jiné s tím spojené naturální nebo služební požitky (jako světlo, otop atd.), jest bez rozdílu, platí-li za to úplatu nebo ne, přiměřeně odhadnouti náklad, jaký by jim vznikl podle skutečných cen v místě obvyklých a s ohledem na jejich postavení a po případě počet rodiny hrazením takovýchto výdajů, kdyby jim nebyly poskytnuty in natura; takto zjištěná hodnota nesmí býti vyšší nežli skutečná hodnota naturálního bytu. Tento náklad bude po odečtení placené snad úplaty přičten k ostatním služebním požitkům jako hodnota naturálních požitků.

Příjem duchovních z církevních pozemků a budov budiž posuzován podle §§ 8 a 9.

d) Všechny jiné požitky, které dostávají osoby pod písm. a) a b) uvedené od zaměstnavatele ze svého služebního poměru nebo v souvislosti s tím, jako tantiemy, presenční známky, kolejné, zkušební taxy, provise obchodních cestujících, zástupců a jednatelů v § 47, odst. 1, č. 2 uvedených a jiné provise — po srážce ev. náhrady služebních výdajů — stálé honoráře právních zástupců, percentuální podíl na zisku místo nebo vedle služného a pod., pokud ovšem nejde v tom kterém případě o úplatu ze smlouvy o dílo (§ 1151 obč. zák., po případě § 1 zák. č. 244/1922 Sb. z. a n.).

e) Vedlejší příjmy (jako vánoční nebo novoroční gratifikace a pod.), které sice nespočívají na výslovné úmluvě, ale jsou zaměstnancům i bez takové úmluvy zaměstnavatelem s jistou pravidelností vypláceny.

f) Z mimořádných darů a podobných bezplatných věnování, pobíraných zaměstnanci od zaměstnavatelů ve spojitosti se služebním poměrem, částky přesahující 20.000 Kč ročně.

g) Částky pobírané osobami ve služebním poměru (§ 11) nikoliv od zaměstnavatelů, nýbrž od osob třetích se zřetelem na jejich postavení, byť měly povahu obvyklých dobrovolných dávek nebo darů jako: příjem duchovních ze štoly a mešních stipendií a z jiných dávek, které dostávají duchovní od třetích osob při různých úkonech se zřetelem na svůj úřad atd. Štolou či štolovými poplatky ve smyslu tohoto zákona jsou veškeré skutečné příjmy získané od osob třetích při vykonávání funkcí církevních, nikoliv tedy paušální jejich odhad ve smyslu § 3, odst. 3, písm. b) zákona ze dne 25. června 1926, č. 122 Sb. z. a n. (kongruový zákon), při počtu duší nedosahujícím 12.000 obyvatel určitého náboženského vyznání.

Příjem, který někteří veřejní nebo soukromí zaměstnanci nebo jiní zřízenci (jako školníci, kostelníci, vrátní, domovníci, sklepníci a pod.) mají z darů, jež jim jiné osoby nežli jejich zaměstnavatelé při služebních úkonech nebo při různých příležitostech obvykle dávají.

h) Platy odpočinkové a zaopatřovací, uvedené v § 11, odst. 1, č. 4.

Platů vyplácených vojenským (četnickým) osobám, jimž byla dána dovolená „s čekaným“, sem zahrnouti nelze, ježto jde o požitky z činné služby (srov. § 2, č. 3).

ch) Nemocenské, úrazové, invalidní nebo starobní podpory a veškeré jiné platy vyplácené pokladnami a fondy.

Všechny shora uvedené požitky jsou dani podrobeny bez rozdílu, spočívají-li na právním nároku, aneb jsou-li to jen nežalovatelná věnování, která se opakují s větší nebo menší pravidelností.

O peněžních výpomocech a „úmrtném“ viz ustanovení k § 7, odst. 2.

K § 11, odst. 2.

(1) Výdaji službou vyžadovanými jsou takové skutečné výdaje, které musí učiniti zaměstnanec na účet zaměstnavatele, aby mohl provésti úkoly zaměstnavatelem mu uložené, nebo které slouží k úhradě zvýšených a přiměřených nákladů spojených s výkonem služby anebo konečně výdaje, které jsou spojeny s výkonem zvýšených povinností při zastávání určitého úřadu. Takovými výdaji jsou zejména: Diety, nocležné, cestovné, stravné, cestovní paušály, poplatky za pochůzky, náhrady za přesídlení při přesazení spolu s náhradou za poškození nábytku, odškodné za činži, poplatky substituční (pokud jsou poplatky cestovními a dietami, nikoli však odměnou za substituci), povozné a jiné jakkoli pojmenované poplatky cestovní (jako hodinové, kilometrové atd.), paušály kancelářské

a paušály na úřední místnosti a jiné výdaje, které byly zaměstnancem učiněny na účet zaměstnavatele (na př. opatření pomocných látek domáckými dělníky).

Tyto služební výdaje nejsou dani podrobeným důchodem.

(2) Ustanovení k § 29 jedná o tom, které služební požitky jsou určeny na úhradu služebních výdajů, po případě do jaké míry nejsou dani a její srážce podrobeny.

(3) Pokud to není v jednotlivých případech stanoveno, jest oprávněn vyměřovací úřad po případě daňová komise rozhodnouti, zda a v jaké míře má býti pokládán požitek za dani nepodrobenou náhradu výdajů služebních. V tom případě má tedy poplatník i zaměstnavatel povinnost uvésti veškeré služební požitky i náhrady a spolu udati ty okolnosti, které umožní vyměřovacímu úřadu nebo komisi, aby si učinila správný úsudek o služebním nákladu zaměstnancem zapraveném [srov. též § 15, č. 1, písm. d)]. Týž má pak povinnost prokázati, že byla přijatá náhrada vůbec nebo v jaké výši spotřebována na skutečné a přiměřené výdaje spojené s jeho služebními výkony. Při tom však není rozhodným subjektivní určení zaměstnavatele, poskytujícího skutečně určité požitky na úhradu služebních výdajů; rozhodným jest jen skutečnost, zda a v jaké míře se těchto požitků skutečně a přiměřeně užilo na uvedené služební výdaje.

(4) Od těchto služebních výdajů nutno rozeznávati výdaje na dosažení, zabezpečení a udržení služebního důchodu, pokud je musí zaměstnanec nésti ze svých služebních požitků (§ 11, odst. 1, č. 1 a 2) bez náhrady. Takovými výdaji jest na příklad náklad na odborně pomůcky a knihy k zaměstnání potřebné, na opatření a zachování vlastního pracovního nářadí a šatu, náklad na jízdné z místa a do místa pracovního, zvláštní výlohy spojené se zaměstnáním v obzvláště nebezpečných, nepřetržitě nebo jen v noci jdoucích závodech, pracovním výkonem podmíněné vyšší vydání na zaopatření, zvýšené jízdné, příspěvky k zajištění zvýšených podpor v nemoci, příspěvky nebo pojistky pravidelně placené na zajištění podpor v nemoci, mateřství, nezaměstnanosti, ve stáří nebo neschopnosti k výdělku a v jiných případech nouze do pomocných pokladen nebo odborných spolků (srov. § 15, č. 3). Sem náleží dále:

a) výdaje na vlastní účet, je-li jich k vykonání služební práce zapotřebí a je-li náhrada za ně obsažena v dávce poskytované za převzatou činnost (jako na příklad výdaje domáckých pracovníků na osvětlování), u průmyslových dělníků náklady na látky pomocné (na příklad na nitě u domácích krejčí ve službách konfekcionářů) a na vydání na vlastní účet k opatření jistých předmětů (jako novin u sklepníků a pod.),

b) příspěvky, které jsou povinni zapravovati státní a jiní veřejní zaměstnanci k účelům nemocenským nebo pensijním podle předpisů, jež se vztahují na jejich služební poměr (§ 15, č. 3, druhá věta),

c) příspěvky, které jsou jiní zaměstnanci povinni z důvodů svého služebního poměru zapravovati do nemocenských, úrazových a starobních, invalidních, vdovských, sirotčích, pensijních pokladen, pojišťoven nebo podobných ústavů (§ 15, č. 3, druhá věta),

d) kolek za kvitance o služném a výslužném.

(5) Výdaje tyto lze odečísti paušální částkou stanovenou v § 15, č. 1, písm. d). Předpokladem této srážky jest ovšem, že poplatník takové výlohy vůbec měl; pro výši jejich není při užití paušálu dalšího průkazu potřebí; nebylo-li však těchto výdajů vůbec, nemůže býti srážka provedena. Není-li zcela zjevno, že poplatník takových výloh neměl, bude vyměřovací úřad již z úřední povinnosti předpokládati existenci takových výdajů, jakmile uzná, že tu jest aspoň jeden takový výdaj. Nelze-li v některém případě odečísti uvedené srážky paušálem v § 15, č. 1, písm. d) uvedeným, budou účtovány tyto jednotlivé služební výdaje odděleně.

(6) Převyšují-li tyto výdaje paušál v § 15, č. 1, písm. d) stanovený, budou odečteny částkou, kterou poplatník jednotlivě prokáže.

(7) Kromě uvedených výdajů může si poplatník odečítati ze svého úhrnného důchodu i jiné, v § 15 pod č. 1, písm. e), dále pod č. 2 a pod č. 4 uvedené srážky.

E. Příjem z kapitálů.

K § 12, odst. 1 až 3.

(1) Ku příjmu z majetku kapitálového náleží zejména:

1. Úroky a jiné výtěžky z obligací státních, z obligací fondů veřejných, z obligací zemských fondů, z půjček zemských, okresních a obecních bez výjimky, dále z jiných půjček, i když jsou od daně rentové osvobozeny.

2. Úroky ze všech jiných jakkoli pojmenovaných veřejných nebo soukromých upsaných nebo neupsaných, zajištěných nebo nezajištěných půjček, pohledávek, zástavních listů, hypotečních půjček, půjček na prostý úpis

dlužní, na směnky, dále z nedoplatků cen trhových, z pohledávek z účtu běžného, z kaucí, z deposit, z pokladničních poukázek, ze vkladů úsporných bez výjimky. Aktivní úroky z pohledávek obchodních jsou však příjmem z podniku (§ 10). Naproti tomu nelze považovati hypotekární pohledávky za pohledávky obchodní, ani když patří obchodní firmě, leč by šlo o obchodní pohledávku, která teprve dodatečně byla knihovně zajištěna.

3. Eskomptní zisky nahrazující úroky.

4. Úroky a dividendy z akcií, prioritních akcií, všelikých priorit atd., bez rozdílu, zda jde o cenné papíry tuzemské nebo cizozemské, ať jde o podniky od daně výdělkové osvobozené čili nic.

V čl. 93 obch. zák. a v § 71 zák. čl. XXXVII/1875 uvedené částky, jež vydává společník v zájmu společnosti, nepovažují se za část podílu obchodního; úroky z nich jsou tudíž příjmem z kapitálu, nikoli příjmem z podniku.

5. Pachtovné z propachtovaných živností, živnostenských práv a jiných předmětů, které nejsou podrobeny dani pozemkové nebo dani domovní. O pachtovném za předměty, které jsou podrobeny dani pozemkové a domovní, bylo pojednáno u příjmů z propachtovaných pozemků (§ 8) a budov (§ 9).

6. Všeliké jiné důchody (renty) kromě důchodů, které jsou bezprostřední úplatou za vykonané služby a kromě platů odpočinkových a zaopatřovacích (viz § 11), tedy:

a) Renty (dědičné, dočasné, doživotní), které vyplácejí pojišťovny a ústavy zaopatřovací, pokladny pensijní, vdovské nebo jiné ústavy podobného druhu za určité vklady, nebo které zakládají se na darování, nadaci, posledním pořízení nebo na koupi renty.

b) Renty výkupné a odškodňovací, dále dávky výměnkářské a výměnky všeho druhu, příjmy z práv požívacích, ze služebností (jako ze služebnosti požívání, užívání bytu), z břemen pozemkových ve prospěch poplatníkův a ze všech jiných podobných oprávnění.

c) Účastnické podíly, kterých požívají majetníci kartelovaných podniků, když zastaví nebo omezí provozování svého podniku.

d) Jiné běžné platy, dávky a podpory, pokud se plátce k poskytování pravoplatně zavázal anebo pokud jest podle zákona nebo rozsudku soudcovského k nim zavázán (jako výživné, apanáže a pod.).

e) Běžné platy za to, že se nevykonávají oprávnění, patenty, výsady, vynálezy, práva provozovací nebo jiná práva autorská a pod., anebo že se výkon jich přenechává, kromě případů, kdy takové přenechávání (nebo i nevykonávání) tvoří předmět samostatného zaměstnání nebo podnikání (§ 10). Kdy sluší považovati výkon nebo zadávání práv autorských atd. za příjem z podniků, uvedeno jest v ustanovení k § 10.

(2) Za běžnou dávku pokládá se každá, občas se opětující dávka, třeba byla již napřed omezena na určitý čas. Částky splatné každoročně po řadu let jakožto cena trhová nejsou však běžnou dávkou v tomto smyslu.

(3) Příjmy z majetku kapitálového počítati jest do příjmu podle § 4 částkou, které skutečně dosáhly v kalendářním roce přímo předcházejícím bernímu roku; příjmy, kterých poplatník skutečně nedostal (poshověl, odpustil nebo jsou nedobytny), nejsou částí příjmů; naproti tomu jest počítati do příjmů k dobru připsané úroky ve styku obchodním; rovněž počítány budou do příjmů úroky, které poplatník dostal dodatečně za léta předešlá, pokud tehdy zůstaly nezdaněny, buď že je poplatník poshověl nebo že byly domněle nedobytny; tyto úroky počítají se do příjmů toho roku, kterého byly přijaty.

(4) Tvrdí-li poplatník, že úroku nebo důchodu, na nějž má nárok, neobdržel, má to prokázati.

(5) Pokud cenné papíry patří ku provozovacímu kapitálu podniku, platí o příjmu z nich § 10. Cenné papíry, které poplatník trvale uloží jako kauci, vadium, nebo aby si opatřil kapitál provozovací, nenáležejí ku provozovacímu kapitálu (srov. § 15).

(6) Je-li ve splátce zahrnuta anuita i úrok, jsou dani podrobeným příjmem toliko úroky ve splátce obsažené.

(7) Naturální požitky započtou se do příjmů v penězích podle cen v místě obvyklých.

(8) Příjmy z úroků, rent, dividend a pod. v cizí měně se přepočtou na čsl. měnu v kurse dne, kterého se dostaly poplatníku k právnímu použití. Nelze-li tohoto dne určiti, může se přepočet provésti průměrným ročním kursem oné cizí měny.

(9) Jakožto srážky ve smyslu § 15, č. 1 mohou býti odečteny zejména náklady na uschování a správu cenných papírů, na inkasování úroků, jakož i prémie za pojištění proti nebezpečí slosovacímu, dále daň rentová, když ji poplatník sám nese (když nebyla dlužníkem převzata).

F. Příjem z jiných pramenů.

K § 13, odst. 1.

(1) Odvětví příjmů v §§ 8 až 12 zákona jednotlivě uvedená nejsou taxativním výpočtem

všech dani podrobených příjmových odvětví. S příjmovými odvětvími, která v těchto paragrafech nejsou uvedena, naloženo bude podle všeobecných pravidel obsažených v §§ 7 a 14 až 17; při tom však nutno užíti v podrobnostech obdobně zvláštních předpisů, platných pro příjmová odvětví, která se jim svou povahou nejvíce blíží a jež jsou rozvedena v §§ 8 až 12. Tak na příklad jsou ovšem tantiemy a praesenční známky členů správních nebo dozorčích rad dani podrobeným příjmem u příjemců, avšak nenáležejí ku příjmům vytčeným ani v § 11 ani v § 12. Platí však o nich obdobně ustanovení o těchto příjmech.

(2) Sem náležejí také požitky blízké služnému, které pobírají za výkon své funkce jiné osoby než zaměstnanci v § 11 jmenovaní. Jsou to na příklad služné, funkční požitky a jakkoli jinak označené požitky jmenovaných neb volených funkcionářů veřejnoprávních, samosprávných orgánů, institucí a fondů (jako přísedící zemských správních komisí, starostové obcí atd.).

(3) Cestovné a denní platy poskytované těmto osobám z veřejných pokladen na úhradu výdajů s konáním jejich povinností spojených jsou výdaji služebními a proto nenáležejí do příjmů.

(4) Pokud sluší pokládati funkční požitky jiných funkcionářů sborů veřejných (na př. zemských, župních, okresních, obecních a jiných) za zcela nebo částečně osvobozené od daně proto, že jsou zcela nebo částečně onerosními nebo přímo účelovými, jest posuzovati podle obdoby předpisu § 11, odst. 2.

(5) Výpočet příjmů pod § 13 spadajících a v druhé větě § 13, odst. 1 jmenovaných nevyčerpává zdaleka všechny sem náležející příjmy; jest to výpočet pouze demonstrativní.

(6) Pokud jde o výhry na losy, připouští se, hledíc k mimořádné povaze tohoto příjmu, aby bylo z výherní částky po srážce zapravených poplatků státních odečteno i to, co bylo ať ve kterékoli době zapraveno za los, na nějž výhra připadla. Úroky z kapitálu v ceně losu investovaného odečítati však nelze.

(7) Při výhrách z věcných loterií buďtež vyhrané předměty oceněny podle jich skutečné obecné hodnoty.

(8) Mezi jiným patří do příjmů podle § 13 i spekulační zisky z jednotlivých obchodů, nejsou-li provozovány po živnostensku, kdežto zisky ze spekulačních obchodů po živnostensku prováděných spadají pod příjem podle § 10. Způsob výpočtu zisku jest však u obou druhů týž (§ 10, odst. 3).

(9) Předmětem spekulace mohou býti hodnoty fluktujícího rázu (na př. valuty), ale i trvalé majetkové předměty (na př. nemovitosti, ukládací cenné papíry a j.).

(10) O praesumpci, kdy považují se zcizení majetkových předmětů za spekulační, jedná § 7 v odst. 3 a 4.

(11) Spisovatelské honoráře mohou poplatníku plynouti jako příjmy z podniků a zaměstnání (§ 10) nebo ze služebního poměru (§ 11); jednotlivé honoráře nespadající pod uvedená odvětví zdaniti jest podle § 13. O způsobu zdanění honorářů za činnost po několik roků trvající jedná § 22.

(12) Výživné (alimenty) zdaní se jako příjem z kapitálu, spočívají-li na pravoplatném závazku, soudním rozsudku nebo na zákonu (§ 12). Jiné alimenty (dobrovolné), pokud nemají povahy jednorázového daru, spadají pod ustanovení § 13.

K § 13, odst. 2.

(1) Funkční požitky (platy a činovní přídavky) a podobné paušální náhrady vyplácené ze státní pokladny započítávají se do vyměřovacího základu jen dvěma pětinami. Sem náleží: plat presidenta republiky podle zákona ze dne 20. prosince 1918, č. 93 Sb. z. a n., a ze dne 12. srpna 1921, č. 290 Sb. z. a n., plat a činovní přídavky členů vlády za tuto funkci podle zákona ze dne 20. prosince 1918, č. 94 Sb. z. a n., ze dne 15. dubna 1920, č. 317 Sb. z. a n., a podle vládních nařízení ze dne 15. března 1919, č. 135 Sb. z. a n., a ze dne 21. ledna 1921, č. 30 Sb. z. a n., platy a činovní přídavky předsedů, místopředsedů a členů Národního shromáždění podle zákona ze dne 18. března 1921, č. 115 Sb. z. a n., náhrady předsedy a členů ústavního soudu podle vládního nařízení ze dne 4. července 1934, č. 138 Sb. z. a n., a konečně požitky guvernéra Podkarpatské Rusi.

(2) Provede-li vyplácející pokladna v kalendářním roce srážku daně připadající podle § 18 na uvedené požitky, bude tím — ovšem jen co do těchto požitků — uhrazena daň na nejblíže příští berní rok, takže k řádnému vyměřování daně v tomto směru již vůbec nedojde; má-li tedy příjemce těchto požitků ještě jiný dani podrobený důchod, nebudou shora uvedené požitky do celkového dani podrobeného důchodu včítány. O odvádění sražené daně a o způsobu, jakým budou vyplácející pokladny oznamovati úřadu vyplacené funkční požitky podle § 13, odst. 2, platí obdobně §§ 38 a 45.

(3) Přímé účelové požitky, t. j. požitky určené přímo k hrazení určitých vydání s vý-

konem takových funkcí spojených (na př. representační přídavky, paušály na úřední vydání), nepokládají se za funkční požitky dani podrobené a nelze jich tudíž vůbec zdaňovati. Jsou to zejména služební byt a paušál na úřední výdaje presidenta republiky, representační přídavky členů vlády, denní náhrady náhradníků ústavního soudu podle shora citovaných zákonů a pod.

K § 14.

(1) § 14 stanoví pravidlo společné pro všechny druhy příjmu pro případy, kdy společný důchod náleží několika osobám netvořícím dohromady spotřebního společenství.

(2) Pravidla toho bude užito ovšem i když společný příjem není rozdělen, nýbrž se ho užívá ke krytí společných závazků. Na př. veřejná obchodní společnost užije části obchodního zisku ke splácení kapitálového dluhu společnosti; společným důchodem jest v tomto případě nejen část zisku společníkům rozdělená, nýbrž i část, jíž bylo užito ke krytí společných závazků. Poměrný díl tohoto celého důchodu dlužno pak připočítati společníkům do jejich důchodu. (Srovnej § 17, č. 1.)

Srážky.

K § 15.

(1) Srážky, které souvisí přímo s některým pramenem příjmu, odečtou se od tohoto příjmu. Srážky na určitém odvětví příjmu nezávislé, jako pojistné prémie, úroky ze soukromých dluhů, soukromá břemena a p. buďtež uvedeny zvláště.

(2) Srážky musí se týkati daňového období, které jest pro uložení daně rozhodným (§ 4).

(3) Ze všeobecného pravidla, že srážka musí souviseti se zdanitelným příjmem, plyne, že nelze na př. povoliti ke srážení amortisace (odpisu) z podniku, který se v době pro uložení daně rozhodné ještě neprovozuje, ani ztráty z podniku, jenž se již v kalendářním roce, jehož důchod se zdaňuje, neprovozoval.

(4) Každý poplatník jest povinen prokázati, že v daném případě srážky existují; poplatník, který nevede řádných obchodních knih, musí prokázati i jejich zaplacení, jinak jest daňová komise oprávněna buď je stanoviti sama podle pomůcek, které má po ruce, aneb k nim nepřihlížeti. O odčitatelnosti přímých daní jedná zvláště § 15, č. 1, písm. e).

K § 15, č. 1, písm. a).

(1) Sem náleží i veškeré výdaje provozovací v užším slova smyslu, jako: vydání na udržování nebo znovuzřízení hospodářských budov, dělnických bytů a všech ostatních stavebních zařízení, jež hospodářství slouží nebo je zajišťují, a náklady na udržování a doplňování živého i mrtvého hospodářského inventáře. Ku provozním nákladům patří na příklad také:

1. Výlohy přesídlení obchodu do jiné obchodní místnosti v téže obci.

2. Výlohy za opravu obchodního zařízení přineseného z dřívější obchodní místnosti, byť bylo toto zařízení i bez opravy dosud upotřebitelným.

3. Výlohy za znovuzřízení hrází zničených vodní katastrofou a výlohy za provisorní obnovení elektrického převodu síly k udržení továrního provozu.

4. Příplatky majitelů kuksů na udržení minimálního provozu, předepsaného horním zákonem.

5. Náklad na soudně uvalenou kuratelu.

(2) Provozní vydání lze ovšem odečísti jen, jde-li o skutečná, tedy skutečně učiněná vydání; byla-li však ušetřena ať vlastní prací poplatníkovou nebo bezúplatnou činností jiných osob, nelze ničeho odečítati.

(3) U prokázaných, skutečně učiněných výdajů provozních se nezkoumá, bylo-li třeba nákladu tak vysokého.

(4) O nákladech, které sice majetek zlepšují, ale které byly podniknuty nikoliv za účelem zlepšení, nýbrž z nařízení úřadu v zájmu veřejném (na př. u domů), jedná § 9. Totéž platí u podniků živnostenských, továrních a pod., nařízeno-li zlepšení z důvodů veřejné hygieny nebo bezpečnosti (hygienická zařízení v dílnách a pod.).

(5) Výdaje na zlepšení, které nutně vyžaduje dobré hospodaření, jsou odpočitatelny, hradí-li se podle obchodních a účetních zvyklostí z provozních příjmů (§ 17, č. 1).

(6) Do nákladů provozních náleží podle § 17, č. 4 poskytování stravování, ošatného a přiměřeného kapesného členům rodiny za podmínek tam blíže naznačených.

(7) Naproti tomu nejsou provozovacími náklady a ztrátami na příklad:

1. očekávané, ale dosud neuložené konvenční pokuty,

2. náhrada za osobní činnost majitelovu,

3. hodnota práce majitelovy, kterou byla uspořena odměna,

4. amortisace zakládacího účtu veřejné obchodní společnosti,

5. výlohy inventury a projednání pozůstalosti,

6. náhrady zaplacené propachtovatelem pachtýři po skončení pachtu za meliorace jím za dobu pachtu provedené,

7. pachtovné z honitby nepachtované pro živnostenský nebo výdělečný účel,

8. odbytné (úplaty) konkurentovi za vzdání se jeho provozu,

9. úplaty za propuštění ze společnosti obchodní,

10. odpisy provedené proto, že musí býti podnik po uplynutí smluvně stanovené doby odstoupen za cenu odhadní, a

11. vydání na zařízení nebo zdokonalení toho kterého pramene důchodu (náklady zařizovací a investiční, § 17, č. 1) s výjimkou výdajů na zlepšení ve smyslu předchozího odstavce 5.

(8) Pokud jde o úplaty za koupi nebo za propůjčení patentních a jiných výrobních oprávnění stejného druhu, platí toto: Byla-li taková oprávnění zakoupena osobou třetí tak, že skutečná i právní moc dispoziční přešla neomezeně na osobu třetí (podnikatele), za jednorázovou úplatu (nebo i za úplaty se opětující, pokud se jimi vykonává placení kupní ceny), nelze tyto úplaty — jakožto výdaje povahy investiční — od daňového základu odčítati. Byl-li však výkon zmíněných oprávnění pouze dočasně přenechán (propůjčen, pronajat) osobě třetí za určité předem stanovené úplaty (na př. v procentech ročního obratu nebo pevnými částkami), tvoří tyto úplaty (t. zv. licenční poplatky), pokud jsou ovšem přiměřeny, položku odčitatelnou. Ustanovení tohoto odstavce platí též, pokud jde o uhelné právo zvané terragium.

(9) K průkazu úroků z obchodních dluhů stačí pravidelně předložení ověřených výpisů z obchodních knih.

K § 15, č. 1, písm. b).

(1) Opotřebení provozovacích zařízení jest přímým a pravidelným důsledkem užívání jich v provozu.

(2) Mimo opotřebení provozovacích prostředků nutno počítati v některých případech i se znehodnocením jich, jako na příklad když se stávají stroje v důsledku technických pokroků v té které výrobě nehospodárnými a musejí býti proto před svým úplným opotřebením vyměňovány za prostředky dokonalejší.

(3) Provozními ztrátami na podstatě jsou ztráty, jež se s jistou pravidelností dostavují na podstatě (na př. ve zboží, surovinách, nářadí atd.) při provozování toho kterého podniku. Takovými ztrátami jsou na př. výtrata zboží, provážení, zkažení včas neprodaných poživatin, zničení zboží přeležením, neprodejnost výrobků vyšlých z módy, jakož i buď nastalé nebo předvídané ztráty na obchodních pohledávkách.

(4) Ztráty kursovní na cenných papírech jsou odečitatelny jen, byly-li realisovány. Účtované ztráty na nich u poplatníků, kteří vedou obchodní knihy, jsou odpočitatelny jen, jsou-li cenné papíry částí provozovacího kapitálu, tedy užívá-li se jich jako zboží. Cenné papíry, deponované trvale za účelem získání provozovacího kapitálu, nejsou tudíž provozovacím kapitálem (srov. též § 12).

(5) Ztrátou na kuksech není provozní ztráta těžířstva a tím nastalé znehodnocení kuksu, nýbrž jen uložený příplatek na ztrátu.

(6) Odpisy ideálních hodnot (na př. ideální hodnota převzaté firmy, za niž byla zaplacena zvláštní úplata) nejsou odpočitatelnou srážkou. Odčitatelny jsou však odpisy patentních a jiných výrobních oprávnění stejného druhu, bylo-li těchto oprávnění nabyto úplatně nebo byl-li na jich získání vynaložen určitý náklad, pokud byla tato oprávnění pojata do aktiv a pokud jsou odpisy přiměřeny skutečnému znehodnocení nastalému během obchodního období. Totéž platí ohledně uhelného práva zvaného terragium.

(7) Všechny odpisy a ztráty mohou býti odečteny jen, když tu jest určitá souvislost s provozováním podniku, nebo aspoň s pouhou skutečností, že se podnik provozuje. Tak na příklad lze odečítati skutečnou ztrátu obchodní pohledávky za dodané zboží, ale nelze odečítati ztráty pohledávky, jež vznikla tím, že obchodník svému obchodnímu příteli z ochoty půjčil jistou částku do obchodu. A nelze odečítati ztráty na majetku neb provozním kapitále a příjmech, jež nastala okolnostmi s provozem nesouvisícími (požárem, bleskem a pod.).

(8) Při odečítání odpisů za ten který kalendářní rok (obchodní období) možno vzíti zřeni jen k opotřebením, znehodnocením a ztrátám, jež nastaly v tomtéž roce, po př. v obchodním období, za něž se daň vyměřuje, anebo nastaly-li v téže době okolnosti, z nichž lze usuzovati, že k těmto ztrátám — třeba v budoucnu — dojde.

(9) Ztrátou rozuměti jest rozdíl mezi hodnotou toho kterého statku na počátku kalendářního (obchodního) roku a mezi sníženou hodnotou téhož statku na konci téhož roku.

(10) Ustanovení o přípustnosti odečítání odpisů nesmí býti ovšem zneužito k několikerému odečítání téhož nákladu pod různými tituly, třeba v různých letech (na př. jednou pod titulem odpisů, po druhé pod titulem nákladů provozních a třeba i pod titulem vydání na znovuzřízení).

(11) Odečítati lze jen odpisy, jež jsou přiměřeny. Přiměřenost odpisů za opotřebení a znehodnocení provozovacích zařízení, odpisů to, jež jsou pravidelně vyjadřovány určitým procentem (paušálem), lze stanoviti porovnáním ceny nákupní s cenou, již bude lze získati, až bude toto zařízení z provozu vyloučeno a zjištěním doby, po kterou bude pravděpodobně zařízení to v provozu. Byl-li tedy na př. koupen určitý stroj za 105.000 Kč a lze-li podle zkušenosti počítati s jeho užíváním v provozu po 10 let, načež bude pravděpodobně prodán jako nepotřebný za částku asi 5000 Kč, lze stanoviti roční přiměřený odpis za opotřebení částkou 10.000 Kč. Lze-li však — podle zkušeností — předpokládati, že bude tento stroj novými vynálezy znehodnocen v době 5 let po jeho nákupu tak, že bude — jako nehospodárný — z provozu vyřazen, bude činiti každoroční odpis za opotřebení a spolu znehodnocení jeho částku 20.000 Kč.

(12) Podobně bude postupováno při odpisech ztrát na podstatě, kursech nebo u jiných ztrát. Zde bude nutno často usuzovati o přiměřenosti odpisů podle zvláštních okolností toho kterého druhu podniku neb i toho kterého jednotlivého podniku.

(13) O přiměřenosti odpisů za ztráty, které již nastaly (jako nedobytné pohledávky) lze usuzovati zjištěním, nepřekročily-li tyto odpisy skutečné výše ztráty (nebo znehodnocení).

(14) Přiměřenost výše znehodnocení, jež sice ještě nenastala, ale která byla v obchodních knihách odečtením určitého ročního paušálu z ceny toho kterého statku provedena v přesvědčení, že pravděpodobně jako předvídaný výsledek obchodních poměrů nastanou, nutno, jsou-li pochybnosti, stanoviti znalci. Toto zjišťování budiž však omezeno jen na případy, v nichž jsou vážné pochyby o přiměřenosti výše odpisů uplatňovaných poplatníkem.

(15) Poplatník má ovšem povinnost uvésti, kdykoliv to žádá vyměřující úřad, výši a případně procento provedených odpisů.

(16) Vyloučeno jest však jakékoliv zkoumání přiměřenosti mimořádných odpisů, přípustných za podmínek obsažených v ustanovení tří posledních vět § 10, odst. 2, kdy si totiž lze vedle obecně přípustných odpisů bez dalšího odepsati ještě 10% nákladu na stavbu nebo stroje a zařízení. O těchto odpisech pojednává se podrobněji v ustanovení k § 10, odst. 2.

(17) Dalším předpokladem pro možnost odečítání odpisů jest, že jde o ztráty, jež lze v té které době zjistiti a odhadnouti. Nelze tedy přihlížeti k odpisům, jež byly provedeny ze všeobecné úvahy, že jsou některé ztráty nebo znehodnocení samy o sobě možnými. Tak na př. lze odečítati odpisy, přiměřené podle zkušenosti budoucím ztrátám, jež vzniknou na zboží přeležením, nelze však odečítati odpisů na ztráty, jež by poplatník mohl utrpěti na zboží krádežemi nebo zpronevěrou. Reservy na takové ztráty — vedle pravidelných odpisů na opotřebení — nejsou odpočitatelny, na př. reserva na zanedbané opravy budov a na očekávané opravy budovy.

(18) Pro odečítání odpisů jest nerozhodno, byly-li odpisy provedeny přímo na zůstatcích anebo byly-li provedeny zřízením zvláštní oceňovací položky, jež toto znehodnocení vyjadřuje. Jest však nutno, aby byly tyto zvláštní oceňovací položky (jako amortisační konto budov, konto obnovy strojů, konto dubiosních pohledávek) tak rozvedeny, aby mohl vyměřující úřad na jich podkladě jasně zjistiti nejen výši, nýbrž i druh a přiměřenost jednotlivých položek odpisů. Odpisy nesmí převyšovati stupně ztrát nastalých nebo očekávaných, a tedy sloužiti ke hromadění nezdaněného jmění.

(19) Objeví-li se výdajové položky vzniklé v dřívějších letech teprve v kalendářním roce předcházejícím bernímu roku a byly-li teprve v tomto kalendářním roce zaplaceny nebo vyúčtovány, nelze jich proto vyloučiti. Rovněž lze odpisy (reservy) zaúčtované teprve v bilanci roku následujícího uznati za srážku teprve pro berní rok, jehož základem jest tato bilance.

(20) Poplatníci, kteří obchodních knih nevedou, mohou uplatňovati všechny odpisy, pokud ty které ztráty (opotřebení, znehodnocení) v době pro vyměření daně rozhodné již nastaly nebo jsou očekávatelny a ocenitelny. Ovšem musí utrpěné ztráty na vyzvání věrohodně prokázati.

(21) Uplatňuje-li poplatník, který provedl odpisy v obchodních knihách, ještě jiné další odpisy, musí jejich nutnost a přiměřenost prokázati. Zvýšiti však knihovní hodnoty jen za tím účelem, aby byly umožněny větší od-

pisy, není přípustno, leč by se to stalo na základě zákona o stabilisačních bilancích.

(22) Poplatníci, kteří odpisů neuplatňovali, mohou si odečítati náklady na znovuzřízení provozních zařízení, ovšem jen v mezích § 15, č. 1, písm. b).

(23) Záloha ztrátová (reserva), jež byla při uložení daně v předešlém roce uznána za položku srážkovou, může býti z pasiv bilance pozdějšího roku vyloučena na základě znaleckého dobrozdání, že tu nejsou již předpoklady pro takovou ztrátu. V důsledku toho podléhá příjem ze zrušení reserv, jichž dotace byla ve dřívějších letech uznána za srážku, dani důchodové v roce, kdy reserva byla zrušena, a není tudíž přípustna reasumace daně za leta předešlá.

(24) Odečítají-li poplatníci, kteří uplatňovali odpisy, ještě vydání na znovuzřízení objektů, nutno zjistiti, neslouží-li tato vydání témuž účelu, na který byly odpisy uplatňovány. Byla-li tedy na př. stanovena amortisace stroje koupeného za 52.000 Kč ročním paušálem 5000 Kč (za předpokladu, že bude lze stroje po 10 let v provozu užívati a pak že bude prodán za 2000 Kč), a bude-li zjištěno, že byl po té době stroj nahrazen jiným z běžných prostředků, nelze této položky výdajové od příjmů odečísti. Stal-li se však tento stroj nepotřebným již po uplynutí prvých 6 let, nebylo by lze výdajové položky za náhradní stroj uznati, ale za to by byla dosud neamortisovaná částka za starý stroj, tedy v tomto případě částka 20.000 Kč, od základu zdanění odečtena.

(25) Při užití § 15, č. 1, písm. b) nutno míti na zřeteli současně § 17, č. 1 a č. 2. Dalo-li tedy na př. zřízení objektů nebo výměna strojů podnět ku provedení nových investicí nebo rozšíření podniku, lze odečísti jen tu část nákladů, jež odpovídá přiměřeným nákladům na udržování dosavadních zařízení (objektů, strojů atd.). Bylo-li však při tomto znovuzřízení objektů užito lepších konstrukcí, ale rozsah budovy zůstal v celku nezměněn (na př. nová stáj postavena pro týž počet dobytka jako byla stará, ale byla postavena z cihel a pokryta taškami, kdežto stará byla z lepenice a kryta došky), anebo byl-li při výměně strojů koupen stroj téhož druhu a téže výkonnosti jako starý, ale novějšího systému, nelze pokládati vydání s tím spojená za zlepšení ve smyslu § 17, č. 1 a lze je proto [podle § 15, č. 1, písm. b)] odečítati. Byla-li však na př. stáj postavena pro větší stav dobytka, anebo byla-li stará strojní zařízení na pohon vodní změněna za nová s pohonem parním, lze náklady s tím spojené odečítati pouze částečně.

K § 15, č. 1, písm. c).

Sem náleží zejména pojištění proti ohni, vloupání, krádeži, ztrátám bursovním, povinnému ručení, úrazu zaměstnanců v podniku poplatníkově, ztrátám ze zpronevěr, dále pojištění kreditní, kauční, pojištění hypothek, pojistné proti škodám, týkajícím se předmětů osobní potřeby, jako šatstva, prádla, klenotů, nábytku a pod. Srov. také § 17, č. 6. O pojištění osoby poplatníkovy, jeho rodiny a domácnosti srov. § 15, č. 3.

K § 15, č. 1, písm. d).

O srážce tohoto paušálu jedná § 11.

K § 15, č. 1, písm. e).

(1) Odečitatelnými přímými daněmi s přirážkami jsou zejména daň pozemková, domovní a výdělková. Dále lze odečítati dávky autonomní, pokud jsou nákladem správním, provozním nebo obchodním (činžovní groš, vodné i z vlastního bytu, daň z vozidel a pod.), cla, daně spotřební, daň z obratu a j.

(2) Z jiných veřejnoprávních daní, dávek a břemen přímých jsou odečitatelny ty, které nestíhají důchod sám. Jsou tedy odčitatelny dále zejména daň rentová, daň z vyššího služného, dávka z tantiem, poplatkový ekvivalent duchovního, pokud souvisí s některým pramenem poplatníkova příjmu, vojenská taxa, branný příspěvek, břemena patronátní a j., nikoliv však daň důchodová a (pokud by ještě byly uloženy a placeny) daň z příjmu podle zákona ze dne 25. října 1896, č. 220 ř. z., po příp. zák. čl. X/1909, daň z válečných zisků, daň válečná a dávka z majetku, jakož i reservy na tyto daně.

(3) Daně podle tohoto pravidla odečitatelné jsou břemenem zatěžujícím celkový důchod poplatníkův, jsou tedy odpočitatelnou srážkou, i když příslušný pramen příjmu nedal žádného důchodu zdanitelného.

(4) Ve stejném rozsahu budou sráženy přirážky autonomních svazků, pokud jsou k odpočitatelným daním předepisovány, jakož i veřejnoprávní dávky tyto přirážky zastupující (konkurenční příspěvky) nebo místo nich smluvně stanovené úplaty, a příslušenství daní jako: úroky z prodlení, poplatky z prodlení a p.

(5) Podmínkou odpočitatelnosti jest, že byly v roce, o nějž jde, skutečně zapraveny (§§ 273 až 275). Slovy „skutečně zapraveny“ rozumí se zapravení jakékoliv, to jest ať hotovými nebo poukazem v odúčtovacím řízení nebo pokladničními poukázkami nebo odpoč-

tem. Vedle toho jest odpočitatelnost daní a dávek podmíněna ještě tím, že byly tyto platby výběrčím úřadem na uvedené daně také skutečně zaúčtovány. Zaslal-li tedy poplatník určitou částku na př. k zaplacení daně výdělkové, ale úřad ji (podle § 273, odst. 3) zúčtoval na starý nedoplatek daně důchodové, nelze této částky jako srážkové položky odečítati, resp. uznati.

(6) Ukáže-li se v následujících letech, že byly odečteny částky vyšší, které byly pak poplatníku hotově vráceny nebo přeúčtovány, budou tyto vrácené nebo přeúčtované přeplatky započteny do zdanitelného důchodu toho kalendářního roku, v němž se vrácení stalo.

(7) Ze zásady, že lze srážeti jen daně (a dávky) v kalendářním roce předcházejícím bernímu roku skutečně zapravené, stanoví § 15, č. 1, písm. e), třetí věta jedinou výjimku, pokud jde o poplatníky vedoucí řádné obchodní knihy a současně o daň výdělkovou. Podle této věty mohou si totiž poplatníci, vedoucí řádné obchodní knihy, za podmínek v cit. písm. e) stanovených utvořiti pro všeobecnou daň výdělkovou reservu, která bude odečitatelnou, prokáže-li poplatník, že z této reservy daň výdělkovou s přirážkami skutečně zaplatil. Odečtena bude ovšem jen přiměřená reserva, t. j. reserva, činící nanejvýše částku skutečně ještě nesplatné povinnosti na dani výdělkové na berní rok, a jen v té výši, v jaké byla z ní všeobecná daň výdělková na berní rok, následující po roce, v němž byla reserva zřízena, do stanovené lhůty (§ 307, odst. 1, č. 3), to jest do 14. února berního roku skutečně placena. Dosah tohoto ustanovení osvětlí tyto příklady:

1. Poplatník vedoucí řádné obchodní knihy uzavřel po uplynutí obchodního roku 1937 obchodní knihy a zjistil při tom, že bude činiti všeobecná výdělková daň na berní rok 1938 i s přirážkami částku 50.000 Kč. Proto si na vrub výnosu z roku 1937 vytvořil daňovou reservu 50.000 Kč, a těchto 50.000 Kč také zaplatil začátkem února 1938 na všeobecnou výdělkovou daň na berní rok 1938. Protože neměl nedoplatků za berní rok 1937 a předchozí léta a ježto zaplatil správně daňovou splátku za první čtvrtletí 1938 (§ 269, odst. 1 a 2) na jiné přímé daně než všeobecnou daň výdělkovou, byla mu částka 50.000 Kč na účet všeobecné daně výdělkové na berní rok 1938 skutečně zúčtována.

Při vyměření daně na berní rok 1938 zjistil vyměřovací úřad, že bude činiti uložená daň na berní rok 1938 i s přirážkami skutečně částku 50.000 Kč. Byla tedy daňová reserva přiměřená; protože pak bylo celé reservy užito na zaplacení všeobecné daně výdělkové na berní rok 1938, dále protože bylo placeno včas a placení bylo na tuto daň také zaúčtováno, bude při vyměření daně na berní rok 1938 celá částka 50.000 Kč jako srážková položka uznána.

2. Jiný poplatník za týchž okolností poukázal celou reservu 50.000 Kč bernímu úřadu na všeobecnou daň výdělkovou berního roku 1938. Protože však měl nedoplatky na přímých daních berního roku 1937 a neměl zaplacenu daňovou splátku za první čtvrtletí 1938 (§ 269, odst. 1 a 2) na jiné přímé daně než na všeobecnou daň výdělkovou, bylo na daň výdělkovou berního roku 1938 zúčtováno z toho jen 10.000 Kč.

V tom případě nelze odečísti na daňové srážce více než zúčtovaných 10.000 Kč, třeba byla reserva přiměřená a třeba byla na daň výdělkovou placena.

3. Obchodník si zřídil na vrub výnosu svého obchodu z obchodního roku 1937 daňovou reservu 10.000 Kč, zaplatil z ní však na účet všeobecné daně výdělkové na berní rok 1938 včas (t. j. do 14. února 1938) pouze 7000 Kč; částka ta byla mu podle poukazu také zaúčtována.

Při vyměření daně na berní rok 1938 bylo zjištěno, že činí tato daňová povinnost (včetně přirážek) pouze 6.000 Kč. Bude mu tedy při vyměření daně na berní rok 1938 odečteno pouze 6.000 Kč, poněvadž přiměřená reserva činila pouze tuto částku; další částka, t. j. 1.000 Kč bude uznána za srážkovou položku [byla-li ovšem výběrčím úřadem na některou podle § 15, č. 1, písm. e) odečitatelnou daň zúčtována], až při vyměření daně na berní rok 1939, protože byla v roce 1938 skutečně zaplacena.

(8) Veřejnoprávní dávky placené při nabytí nebo zcizení majetkových předmětů, zakládání pramenů příjmových a jich zlepšení nebo rozšíření nebo ze zisků dani důchodové nepodléhajících (§ 7, odst. 2 a 3) jako kolky, taxy, poplatky, daň z přírůstku hodnoty, daň z obohacení, daň dědická, poplatek ze smlouvy služební podle zákona ze dne 12. srpna 1921, č. 295 Sb. z. a n., a pod. odpočitatelny nejsou, neboť souvisí s přírůstky na majetku, které nejsou dani podrobeným důchodem.

K § 15, č. 2.

(1) S úroky možno odečísti nejen úrok z prodlení, nýbrž i jiné příslušenství, které výši úroku stupňuje (na př. režijní příspěvek); naproti tomu nelze odečítati splátek na

dlužný kapitál, ať jsou prováděny v jakékoli formě.

Úroky z dluhu jsou i poplatky z prodlení a úroky z prodlení v placení daní a dávek, jinak od důchodu neodčitatelných, na př. úroky z prodlení z poplatků dlužných a podobně. Úroky z dluhů hypotečních jsou odpočitatelny, i když jde o nemovitost voluptuární (kde se náklady na udržování a pod. neodečítají, ježto přesahují ryzí užitkovou hodnotu k dani důchodové vyšetřenou) anebo i když se týkají doby, kdy nemovitost důchodu neposkytovala (na př. po dobu stavby).

(2) Břemenem rozuměti dlužno pravidelně se opětující závazky k plnění v penězích nebo v peněžní hodnotě osobám třetím, nikoli však pouhá obmezení v právu vlastnickém nebo v užívání důchodu. K pojmu trvalosti břemene stačí již jeho pravidelné opakování; neobmezené doby trvání se nevyžaduje. Břemeny, důchod trvale zatěžujícími, jsou na př. výměnky a renty, jež poplatník zajistil svým příbuzným, k nimž nemá zákonných povinností alimentačních, nebo svým sestárlým zaměstnancům.

Tato břemena možno odečítati ovšem jen, je-li tu soukromoprávní titul (jako smlouva, smír atd.), a je-li tento právní titul zvláštním, tedy převyšuje-li všeobecnou zákonnou alimentační povinnost. Konečně musí býti toto břemeno trvalým. Proto nelze odečítati odbytného, jež bylo dáno, třeba smlouvou nebo smírem, místo trvalého břemene.

(3) Nelze odečítati ani dobrovolných příspěvků, podpor a jiných věnování (ježto tu není právního titulu) ani plnění zákonných povinností alimentačních, i když byly tyto uznány smlouvou nebo stanoveny soudním rozhodnutím (protože tu nejde o zvláštní právní titul), jakmile osoby alimentované žijí v domácnosti. Pokud alimentované osoby nežijí s poplatníkem ve společné domácnosti, viz níže odstavec 5.

(4) Zaplacení uvedených odečitatelných položek musí býti ovšem věrohodně prokázáno poplatníkem. O věrohodnosti průkazu rozhodne daňová komise nebo vyměřující úřad. Jinak stačí obvykle, jmenuje-li poplatník věřitele, udá-li jeho adresu, výši dluhů (nebo břemene), po př. procento úrokové. Na vyzvání vyměřujícího úřadu nebo daňové komise nutno ovšem předložiti i doklady o dluhu (břemenu).

(5) Konečně lze odečítati příspěvky — a to i dobrovolné — které poskytuje pravidelně manžel manželu, který není příslušníkem (§ 5, odst. 3 a 4) jeho domácnosti, nebo které pravidelně poskytují rodiče (prarodiče, nevlastní rodiče, pěstouni, tchán a tchyně) dětem, vnukům, pastorkům, schovancům, zeti a snaše, nežijícím v jejich domácnosti nebo ve stejném smyslu děti rodičům, nežijícím v jejich domácnosti, jsou-li příspěvky ty věrohodně prokázány.

Tyto dobrovolné příspěvky, ať v hotovosti, v naturaliích (jako poskytnutí bezplatného bytu) nebo v jakémkoli jiném způsobu plnění, ať jsou založeny na zákonné nebo morální povinnosti alimentační anebo jsou zcela dobrovolnými plněními, lze odečítati jen, opakují-li se s jistou pravidelností, byť i nebyla časově přesná. Charakteru této pravidelnosti neztrácejí ani příspěvky poskytované třeba v neurčitých obdobích, jen když se s jistou pravidelností opakují, jako na př. dary k svátkům, k narozeninám, jmeninám, příspěvky na letní pobyt atd.

Předpokladem jich odečítání jest, že bude nejen jich poskytování, ale i jejich pravidelnost věrohodně prokázána. Při provádění průkazu o tom, že jsou příspěvky ty skutečně poskytovány pravidelně, nebude vyžadováno provádění přesného důkazu. Dostačí pravidelně, udá-li dárce přesnou adresu příjemcovu a druh a výši pravidelného příspěvku. Vyměřující úřad zjistí, je-li nutno i výslechem příjemcovým, zda byly skutečně příspěvky placeny.

K § 15, č. 3 a 4.

(1) Jest nerozhodno, je-li pojištěn poplatník sám nebo jiný příslušník rodiny nebo poplatník i s příslušníkem rodiny; rovněž není rozhodno, byl-li životním pojištěním pojištěn kapitál nebo renta a kdo jest při pojištění obmyšleným (kdo při pojistné události obdrží pojištěnou částku nebo rentu); a nezáleží na tom, jak se premie platí, zda jednou pro vždy, nebo periodicky nebo určitá částka jednou pro vždy a vedle toho periodické premie.

(2) Pojistné smí býti ovšem odečítáno jen částkou rovnající se zaplacené čisté premii, tedy po srážce případného podílu na zisku (dividenda, bonus), který byl pojištěnci buď od premie odečten anebo jinak k dobru připsán.

(3) Převyšují-li placené premie částky maximálně k odečtení připuštěné, t. j. 2.000 Kč podle § 15, odst. 3 a 4.000 Kč podle § 15, odst. 4, budou odečteny pouze tyto maximální částky.

(4) Při uplatňování těchto srážek nutno uvésti jména pojišťoven a čísla pojistek; zaplacení premií bude prokázati, žádá-li to

úřad, předložením pojistky a stvrzenky o zaplacení té které prémie. Nečiní rozdílu, zda ústav má výslovně jméno pojišťovna nebo jiné označení, jako pensijní fond, spolek a pod.

(5) O možnosti paušálního odečtení příspěvků uvedených v § 15, č. 3 při příjmech ze služebních platů jedná § 11.

K § 16, odst. 1.

(1) Ustanovení § 16, odst. 1 plyne již z povahy věci. Nelze-li totiž z určitých důvodů do výpočtu příjmu toho kterého roku zahrnouti některých položek, třeba jsou zásadně dani podrobeny, nelze analogicky zahrnovati ani do výdajů obdobných částek, třeba jsou jako srážkové položky zásadně odečitatelny.

Tak na příklad:

1. Poplatník, který vede řádné obchodní knihy, účtoval v účtu zisku a ztráty obchodního roku 1930 do příjmu i své vzniklé obchodní pohledávky; tento příjem mu byl v berním roce 1930 jakožto příjem obchodního roku 1930 zdaněn. Uvedené pohledávky byly poplatníku teprve roku 1938 skutečně zaplaceny. Poněvadž byl tento zásadně dani podrobený příjem zdaněn již v berním roce 1930, nelze ho počítati znovu do příjmu obchodního roku 1938, i když snad poplatník v roce 1938 již řádných knih nevedl, protože by byl tak týž příjem zdaněn dvakráte. Z týchž důvodů nelze ovšem odečítati u poplatníka se řádnými obchodními knihami, který v letech 1920—1926 účtoval v účtu zisku a ztráty výdajové položky „dlužné daně" a jemuž byly tyto položky proto v dotčených berních letech také uznány, ani těchto daní v roce 1937 znovu a tedy po druhé, třeba je skutečně zaplatil až v tomto roce.

2. Byly-li však tyto výdajové položky v předchozích letech jakožto nepřiměřená daňová reserva škrtnuty, nutno odečísti v tomto rozsahu ony položky v roce skutečného placení [§ 15, č. 1, písm. e)], poněvadž byly původně jako část zisku zdaněny.

(2) V důsledku § 16, odst. 1 nutno také inventuru i bilanci sestaviti tak, že se použije stejných zásad pro ocenění jak aktiv, tak pasiv; při tom nutno uvésti pasiva, zejména dluhy v cizí měně, v knihovní uzávěrce v měně československé, a to kursem, jaký byl v den uzávěrky.

K § 16, odst. 2.

Se zřetelem k § 16, odst. 2 nelze na př. uplatňovati provozních vydání na cizozemský podnik, jehož důchod podle § 1, č. 1 (druhá věta) není podroben tuzemské dani důchodové, ani plnění závazků na cizozemském, zdejší dani důchodové nepodrobeném hospodářství, nebo rentu na takovém statku váznoucí.

K § 16, odst. 3.

(1) U příjmů plynoucích z tuzemska jinam (§ 1, č. 2) jsou srážky přípustny jen, jsou-li v hospodářské spojitosti s tuzemskými prameny důchodu.

(2) Pro posouzení této hospodářské spojitosti mezi dluhem a předmětem, který ručí, není rozhodným zápis této záruky v pozemkové knize. Nelze tedy uznati přípustnost srážky jen proto, že byl osobní dluh poplatníkův zapsán v knize pozemkové, naopak, úrok z tohoto dluhu lze odečítati jen, je-li dluh a z něho placený úrok ve skutečné hospodářské spojitosti s tuzemským pramenem důchodu, tak na příklad byl-li onen dluh převzat poplatníkem při koupi tuzemské reality, nebo byla-li dlužná částka věnována na koupi nebo zlepšení tuzemského podniku.

(3) Srážky, jež současně postihují jak dani podrobený tak i dani nepodrobený (§§ 1 a 2) důchod, budou odečítány od dani podrobeného příjmu jen částkou, jež odpovídá poměru dani podrobeného důchodu k důchodu celkovému.

(4) Srážky, jež jsou s jednotlivými prameny důchodu v přímé souvislosti, nutno v přiznání k dani důchodové odečítati hned od příjmů z těchto pramenů. Činilo-li by to však zvláštní obtíže, možno ty které srážkové položky uvésti zvláště. Při tom ovšem nesmí zaviniti tento způsob dvojí odečítání srážek. (Nelze na příklad účtovati v příjmu výnos z domu po odečtení daní a pojistek a pak tyto daně nebo pojistky znovu odečítati ve srážkových položkách.)

(5) Jsou-li srážky (§ 15) neodvisly od jednotlivých pramenů důchodu, uplatní je poplatník vždy zvláště. Takovými položkami jsou na příklad náboženská daň, činžovní groš a pod., dále úroky ze soukromých dluhů a podobná břemena, jakož i pojistné za životní pojištění a příspěvky zaměstnanců do vdovských nebo sirotčích pokladen a podobných ústavů.

K § 17.

V § 17 obsažený výpočet vydání jest demonstrativní.

K § 17, č. 1.

(1) Slovy „rozmnožení majetku" rozumí se netoliko zvětšení jmění ve smyslu obohacení, nýbrž i zvětšení majetku ve smyslu rozšíření příjmových pramenů (na příklad uložení ka-

pitálu), tedy výdaj za účelem nabytí samého pramene příjmu, nebo zařízení k rozšíření podniku (investice), nebo konečně splácení dluhů. Náklady na zlepšení majetku (melioráce) možno odpočítávati jen, vyžaduje-li jich dobré hospodaření a hradí-li se obvykle z provozovacích příjmů. Při tom není však třeba ještě zvláště zkoumati, je-li nutno náklady ty hraditi právě z provozovacích prostředků (srov. též § 15).

(2) Při zlepšení možno si ovšem odečísti náklad náhradní (§ 15, č. 1), takže jest pak dani podrobenou toliko částka, převyšující tento náhradní náklad.

(3) Ve smyslu § 17, č. 1 jsou neodečitatelným nákladem na zlepšení nebo rozmnožení majetku na příklad: převodní poplatky z majetku, poplatky spojené s úmrtním sepsáním a inventováním pozůstalosti, náklady z důvodu nabytí dědictví, poplatky ze smluv manželských, útraty instalace elektrického osvětlení v domě, výdaje protokolování firmy, splácení dluhu poplatníkem a to i tehdy, zavázal-li se poplatník smluvně, že bude dluhy spláceti, a náklad vynaložený poplatníkem na odvrácení ztráty příjmového pramene. Nelze odečítati také nákladů za instalaci vodovodů a kanalisaci v domě, leč by šlo o případ, o němž jest zmínka v ustanovení k § 9, odst. 1.

K § 17, č. 2.

(1) Za neodpočitatelné ztráty na majetkové podstatě — jak je zákon příkladmo uvádí — sluší pokládati zásadně všechna zmenšení majetková, jichž nelze shrnouti pod pojem výdajů uvedených v § 15, č. 1, písm. a) a b).

(2) Nelze odečítati ztráty, kterou utrpěl společník společnosti s r. o. na svém vkladu při jejím zrušení, ježto jde o ztrátu postihující majetkovou podstatu, ani procesních výdajů, které vznikly v procesu vedeném k odvrácení hrozící ztráty jmění kapitálového. Neboť, není-li odpočitatelnou ztráta sama, která nenastala v provozování, nemohou býti důsledně odpočitatelny ani výdaje, které se staly k odvrácení této ztráty.

(3) Hranice mezi tím, co jest neodpočitatelnou ztrátou na majetkové podstatě a co odpočitatelnou ztrátou provozovací [§ 15, č. 1, písm. a), b)], nelze všeobecně určiti, a bude nutno vlastní povahu ztráty posouditi podle individuálních okolností toho kterého případu.

K § 17, č. 3.

Také úroky z provozovacího kapitálu uloženého společníky v podniku jsou příjmem podniku, neboť ustanovení § 17, č. 3 neomezuje se pouze na kapitál základní.

K § 17, č. 4.

(1) Výživou rozumí se zde nejen strava, ale i šatstvo a ostatní náklady osobní. Při zjišťování peněžní hodnoty zboží a výrobků spotřebovaných z vlastního hospodářství nebo podniku bude brána za základ cena výrobní. Za náklad na výživu nutno pokládati také výdaje spojené s vyučováním a výchovou dětí stavu poplatníkovu přiměřenou.

(2) Osobním nákladem jest návštěva divadel, užívání povozů, zábavní cesty, náklad na letní byt, na lékaře a léky a pod. Neodpočitatelným jest i representační paušál, který jen nepřímo souvisí s poplatníkovým povoláním a s jeho služebními povinnostmi, poněvadž jest jen čistě osobním, byť i stavovským nákladem.

(3) Neodpočitatelným jest jmenovitě také náklad na majetkový předmět sloužící k osobní zálibě (voluptuář), pokud dotčený náklad přesahuje důchod ze zmíněného majetkového pramene plynoucí. Jestliže na příklad převyšují běžné výdaje budovy, obývané výhradně vlastníkem, užitkovou její hodnotu, jsou tyto výdaje co do částky, přesahující užitkovou hodnotu budovy neodpočitatelnými jakožto osobní náklad poplatníkův na jeho byt. Úroky z hypotekárních dluhů jakož i skutečně zapravená daň domovní s přirážkami jsou však odčitatelny v celé své výši.

(4) Právě tak nelze odečítati výdajů převyšujících příjem z honitby provozované pro kratochvíli, anebo u zahrady pěstované k potěšení držitelovu.

(5) Pokud jde o výdaje na udržování, k nimž poplatník jest právně zavázán, srov. § 9.

(6) Odčitatelny jsou však částky, o něž poplatník při výkonu svého povolání mimo dům (obchodní cesty a pod.) nutně vydá na stravu a nocleh více, než by na tyto potřeby vydal, kdyby se mimo dům nezdržoval. Odčitatelna jest jen přiměřená částka těchto vícevýdajů.

(7) Výdaje na stravování, ošatovné a na přiměřené kapesné rodinných členů možno započítávati do provozovacích nákladů jen, když jest těchto členů používáno při provozování vlastního hospodářství t. j. při hospodářství polním nebo lesním aneb v živnosti, nikoliv však v domácnosti, a když jest současně jejich používání pravidelným a trvalým, nikoliv jen příležitostným a časově omezeným (na př. výpomoc při pilných pracích polních). Rodinnými členy jsou tu osoby, uvedené v § 20, odst. 1. Srovnej § 20, odst. 4.

(8) Činnost rodinných členů musí býti způsobilá k tomu, aby nahradila pomocnou sílu, která by jinak obstarávati musela tyto práce v poměru služebním.

(9) Pojem stravování určují předpisy občanského práva. Ošatovným jest náklad na poskytování šatstva, jehož jest třeba k výkonu povolání. Kapesné lze odečítati jen přiměřenou částkou.

(10) Jsou-li tito rodinní členové zaměstnáni při provozování hospodářství nebo podniku poplatníkova pravidelně a trvale, ale ne plně, t. j. když jsou vedle této činnosti zaměstnáni i v domácnosti poplatníkově, budou náklady na jich stravování a ošacování, jakož i přiměřené kapesné jim vyplácené počítány do provozovacích nákladů jen poměrnou částkou, odpovídající jejich zaměstnání v hospodářství nebo podniku.

K § 17, č. 5.

(1) Provozování podniku vyžaduje vydání na bezúplatná věnování, buď když se zmíněná poskytnutí dějí přímo k dosažení důchodu podle § 15, č. 1, aneb když lze počítati tyto dary (příspěvky a pod.) k výdajům, jež bezprostředně souvisí s provozováním. Na př. podnik (sirkárna) smí užívati nálepek na zboží s označením dobročinné, národní neb podobné instituce, začež se dobrovolně uvoluje poskytovati oné instituci příspěvky, jichž výše se řídí podle množství prodaného zboží.

(2) Naproti tomu nelze srážeti na příklad almužen, příspěvků a darů dobročinným spolkům nebo darů poskytnutých institucím národním, uměleckým nebo památkovým, není-li tu shora zmíněného předpokladu.

(3) Věnování pro nezaměstnané (ať v hotovosti nebo naturáliích jako uhlí, potraviny atd.) jsou odčitatelna jen, byla-li prokazatelně vyplacena státní správě na tento účel. Dary poskytnuté přímo nezaměstnaným nebo pro nezaměstnané spolkům, organisacím a nestátním institucím odčitatelny nejsou.

(4) Slovy „samostatnými, na zaměstnavateli nezávislými pensijními nebo podpůrnými institucemi“ sluší rozuměti ústavy, které tvoří samostatnou právnickou osobnost, takže částky dotčeným účelům věnované představují samostatné jmění, které jest od vlastního jmění zaměstnavatelova formálně i věcně zcela odloučeno. Není-li zde tohoto předpokladu, nutno takové částky uvedené poplatníkem v bilanci jako položku výdajovou vyloučiti a pro účely daňové k bilančnímu zisku přičísti.

K § 17, č. 6.

(1) Poněvadž § 17, č. 6 podle čl. XVI, odst. 1, písm. b) a podle zákonů č. 62/1932 a 248/1933 Sb. z. a n. nabyl účinnosti až od 1. ledna 1935, po případě až po vypršení smluv tamže v písm. c) uvedených, jsou ona plnění až včetně do berního roku 1934, po případě až do vypršení zmíněných smluv u zaměstnavatele plně odečitatelnými.

(2) Vzhledem k ustanovením vládních nařízení č. 274/1934 Sb. z. a n. a č. 258/1935 Sb. z. a n., jakož i zákona č. 226/1936 Sb. z. a n. jsou počínajíc berním rokem 1935 platy v § 17, č. 6 uvedené odčitatelny jen, týkají-li se zaměstnanců s hrubými služebními požitky nepřesahujícími ročně 60.000 Kč.

K § 17, č. 7.

Viz § 180.

Daňová sazba.

K § 18.

(1) Daňovou sazbou podle § 18 budou zdaňovány též důchody, které jsou podle § 3, odst. 2 v tuzemsku podrobeny dani důchodové, ačkoliv nepřesahují co do své výše částek v § 3, odst. 1 uvedených.

Na příklad:

1. Poplatník bydlící v cizině a mající tamže příjem z podniku 6000 Kč má v tuzemsku z nemovitosti příjem 5000 Kč. Bude z tohoto příjmu v tuzemsku zdaněn sazbou 1% (z 5000 Kč) t. j. daní 50 Kč.

2. Poplatník bydlící v tuzemsku má ze zdejšího podniku příjem 6.500 Kč a z nemovitosti v cizině příjem 24.000 Kč. Je-li tento poslední příjem zdaněn v cizině (podle § 1, č. 1, druhá věta), bude poplatník v tuzemsku zdaněn z příjmu z podniku sazbou podle § 18 v částce 70 Kč.

(2) Sazbou podle § 18 budou (na základě § 34) zdaňovány také důchody osob srážkové povinnosti u plátců podle §§ 30 a 31 podléhajících, jde-li o důchody jiné než o služební požitky daňové srážce u jednoho plátce podrobené a činí-li tyto důchody více než 1000 Kč ročně. Sazbou podle tohoto paragrafu budou dále zdaněny dvě pětiny z funkčních požitků, uvedených v § 13, odst. 2. Toutéž sazbou budou zdaněny také zásadně dani důchodové podrobené důchody osob uvedených v § 2, i když tyto důchody nedosáhly samy o sobě zdanitelné výše podle § 3, odst. 1.

(3) Vychází-li podle některých ustanovení o důchodové dani (na př. §§ 19, 20, 21 a 22) daňová částka v korunách a haléřích, nebude k haléřům vůbec přihlíženo.

Přirážka pro rodiny s menšími břemeny.

K § 19, odst. 1.

(1) Poplatným důchodem ve smyslu tohoto paragrafu rozumí se toliko důchod v tuzemsku dani podrobený a jen důchod tvořící součást důchodu domácnosti ve smyslu § 5, odst. 2. Při posuzování otázky, zda a jakou měrou má býti zvýšena daň podle § 19, dlužno počítati k rodinnému stavu u hlavy rodiny též takové příslušníky rodiny (§ 5, odst. 4), jejichž důchod ze služebních požitků se k důchodu hlavy rodiny podle výjimečného ustanovení § 5, odst. 2 nepřičítá.

(2) Příslušníkům rodiny (§ 5, odst. 4), kteří budou ze svých služebních požitků samostatně zdaněni, nezvýší se daň přirážkou podle § 19, ani když jejich služební požitky převyšují 26.000 Kč, protože — jsouce příslušníky rodiny — nejsou samostatnými poplatníky v pravém slova smyslu, nýbrž zdaňují se samostatně pouze ze zvláštního technického důvodu. Na příklad: Bezdětná hlava rodiny má důchod 29.000 Kč, manželka ze služebních požitků 35.000 Kč. Hlavě rodiny bude zvýšena daň podle § 19 o 10%, manželka však této přirážky míti nebude. Kdyby tito manželé s týmiž příjmy měli nezletilé děcko, nebude ani hlava rodiny platiti přirážky podle § 19.

(3) Vdovcům (vdovám), k jichž rodině náleží aspoň jedna osoba, jejíž případný důchod by byl podle § 5 společně zdaněn, nebude předpisována žádná přirážka. Nenáleží-li však k jejich rodině žádná taková osoba, bude vyměřena normální přirážka 15% jako u ostatních poplatníků.

K § 19, odst. 2.

(1) Započtení osob v § 19, odst. 2, č. 1 taxativně vypočtených jest vázáno podmínkou, že jsou tyto osoby v zaopatření poplatníkově. Zaopatřením jejich rozumí se skutečnost, že požívají v domácnosti poplatníkově celého zaopatření, to jest bytu, výživy a ošacení. Pojem zaopatření předpokládá ovšem, že jest rázu trvalého. Platí-li tyto osoby za to přiměřenou úplatu, nelze o zaopatření mluviti. Rovněž nelze mluviti o zaopatření, mají-li tyto osoby vlastní důchod postačující k jich výživě, aniž by z něho poplatníku platily za zaopatření, jež jim poskytuje. Zaopatření předpokládá nezbytně společnou domácnost s hlavou rodiny.

(2) Příspěvky převyšujícími 5% důchodu rozumějí se příspěvky převyšující 5% dani podrobeného důchodu.

(3) Příspěvky musí býti pravidelné, t. j. musí se rok od roku opakovati, třeba ne vždy v téže výši.

(4) Činily-li pravidelné příspěvky několika osobám v § 15, č. 2 uvedeným méně než zde (§ 19, odst. 2, č. 2) uvedenou výši, dlužno počítati tolik osob jako pravidelně podporovaných ve shora stanovené výši, kolikrát převyšuje souhrn oněch příspěvků 5% dani podrobeného důchodu. Na příklad: Poplatník bez příslušníků rodiny s důchodem 80.000 Kč dává svým provdaným třem dcerám, ve společné domácnosti s ním nežijícím, pravidelné příspěvky, které činí pro každou dceru 4%, tedy celkem 12%. Protože příspěvky tyto pro všechny 3 dcery převyšují dvakrát 5% jeho důchodu, nebude poplatník platiti přirážky podle § 19.

(5) Za nemajetné sluší pokládati osoby, které co do své výživy (strava, šatstvo a byt) jsou buď vůbec nebo aspoň převážnou měrou odkázány na cizí prostředky.

(6) Vydržovanými osobami jsou osoby, které požívají v domácnosti poplatníkově bezplatného zaopatření, to jest zejména bytu, výživy a ošacení.

(7) Švakrovstvím jest poměr založený sňatkem mezi jedním manželem a příbuznými druhého manžela. Sešvakřenými do druhého stupně rozumí tento zákon vedle tchána a tchyně jen jejich rodiče a vedle nevlastních dětí (vnuků) jen sourozence manželovy.

K § 19, odst. 3 a 4.

(1) Okolnost, zda poplatník vychoval dvě nebo více dětí, dlužno posuzovati podle povahy toho kterého konkretního případu slušným způsobem. Zpravidla budou děti, o něž se poplatník staral alespoň do dosažení 14 roků jejich věku, pokládány za děti jím vychované.

(2) Přiměřeným snížením přirážky v případech v § 19, odst. 4 uvedených rozumí se zpravidla snížení přirážky 15% na 10% nebo až na 5%, přirážky 10% pak na 5%.

(3) Pro uložení 15% nebo 10% přirážky podle § 19 jest podle § 4, odst. 3 rozhodným stav, který tu jest koncem prošlého kalendářního roku přímo předcházejícího bernímu roku; zanikla-li však daňová povinnost dříve (srov. § 24), stav při jejím zániku. Totéž platí i pro neodevzdané pozůstalosti, které se posuzují co do otázky uložení přirážky podle

§ 19 tak, jakoby byl zůstavitel ještě na živu. Došlo-li na př. k odevzdání pozůstalosti poplatníkovy v roce jeho úmrtí, dlužno povinnost co do závazku placení přirážky podle § 19 posuzovati nikoli podle stavu v době úmrtí poplatníkova, nýbrž podle stavu v době zániku daňové povinnosti pozůstalosti, to jest teprve podle doby, kdy byla pozůstalost odevzdána dědicům.

Příklad: V době poplatníkova úmrtí byla zde manželka a nezletilý syn. Avšak v rozhodné době, t. j. v době odevzdání pozůstalosti, byla na živu již jen manželka. Poněvadž se podle § 24, odst. 2 zdaní při úmrtí poplatníka důchod jím skutečně dosažený společně s důchodem, kterého snad nabyla pozůstalost, bude míti daň pozůstalosti uložená 10% přirážku. Kdyby syn v době odevzdání pozůstalosti (doba zániku její daňové povinnosti) byl ještě živ, neměla by daň pozůstalosti uložená přirážky vůbec.

(4) Naproti tomu jest pro otázku uložení přirážky podle § 19 rozhodným stav v době poplatníkova úmrtí, nezbyla-li po něm pozůstalost. V tomto případě totiž zanikla daňová povinnost poplatníkova jeho úmrtím.

(5) Přirážce pro rodiny s menšími břemeny podléhají také — jsou-li splněny podmínky § 19 — cizinci, kteří v cizině bydlí, avšak jsou podle § 1, č. 2 v tuzemsku podrobeni dani důchodové.

Srážka pro mnohočlenné rodiny.

K § 20, odst. 1.

(1) Pro snížení daně podle § 20 jest rozhodným poplatný ryzí důchod celé domácnosti, nikoli tedy jen důchod hlavy rodiny. Při výpočtu srážky na příslušníky rodiny se přihlíží — s výjimkou § 20, odst. 4 — ke všem příslušníkům rodiny podle § 5, odst. 4, bez rozdílu, ať nemají tito příslušníci důchodu anebo ať mají důchod, který jest podle § 5, odst. 2 k důchodu hlavy rodiny přičitatelný. Aby byli tito příslušníci v zaopatření hlavy rodiny, se nevyžaduje.

(2) Pokud jde o další osoby v § 20, odst. 1 taxativně vypočtené (zletilé dítky, rodiče, prarodiče, nevlastní rodiče, pěstouni, tchán a tchyně, zeť a snacha), vyžaduje se, aby byli v zaopatření poplatníkově. Co sluší rozuměti zaopatřením, uvedeno jest v ustanovení k § 19.

(3) Poplatník s celkovým poplatným důchodem do 26.000 Kč nebude platiti daně vůbec, má-li aspoň 7 příslušníků nebo jiných osob v § 20, odst. 1 uvedených.

(4) Pro otázku snížení daně podle § 20 jest rozhodným stav resp. poměry, které tu jsou koncem kalendářního roku přímo předcházejícího bernímu roku; zanikla-li daňová povinnost dříve (§ 24), stav při jejím zániku.

(5) Neodevzdané pozůstalosti (viz ustanovení k § 24) sluší co do snížení daně podle § 20 posuzovati tak, jako by byl zůstavitel ještě na živu.

K § 20, odst. 2.

Pro posouzení přípustnosti srážky podle § 20 u poplatníků vdovců (vdov) nutno při počítání osob v § 20, odst. 1 dotčených snížiti počet těchto osob stanovený tamže v písm. a), b) vždy o jednu, takže poplatníkům vdovcům (vdovám) s celkovým poplatným důchodem až do 26.000 Kč sníží se daň o $^1/_{10}$ již za prvou a vždy o $^2/_{10}$ za druhou a každou další takovou osobu. Nebudou tedy tito poplatníci se šesti takovými osobami platiti daně vůbec. Mají-li důchod přes 26.000 Kč až do 52.000 Kč, sníží se u nich daň o $^1/_{10}$ již za druhou a každou další takovou osobu.

K § 20, odst. 3.

(1) § 20, odst. 3 neznamená, že by hodnota zaopatření byla u osob v zaopatření poplatníkově jsoucích a v § 20, odst. 1 taxativně vyjmenovaných důchodem pouze od daně osvobozeným, nýbrž že osoby ty nejsou co do hodnoty zaopatření vůbec ani daňovým subjektem. Teprve mají-li vedle zaopatření ještě jakýkoli jiný dani zásadně podrobený důchod, stávají se, a to výhradně jen ohledně tohoto jiného důchodu, samostatným daňovým subjektem. Nepřesahuje-li tento jiný důchod sám o sobě aneb ve spojení s dalšími jinými důchody osoby požívající zaopatření daněprostého minima podle § 3, nebude jí daň uložena, ježto nelze pro posouzení otázky daněprostého minima k hodnotě zaopatření vůbec přihlížeti.

(2) Stejně nelze přihlížeti k hodnotě zaopatření jako k jinému důchodu ve smyslu § 32, odst. 1 při zdaňování služebních požitků (§§ 28 a další), jež by snad pobíraly tyto osoby.

K § 20, odst. 4.

K příslušníkům rodiny se přihlíží tedy při otázce snížení podle § 20, i když mají příslušníci důchod, ovšem předpokládajíc, že se tento důchod přičítá k důchodu hlavy rodiny. Nepřičítá-li se však, jako na př. služební požitky, nelze k takovým příslušníkům při výpočtu snížení daně podle § 20, odst. 1 přihlížeti.

Sleva na dani.

K § 21, odst. 1.

(1) Dani podrobeným důchodem jest rozuměti poplatný ryzí důchod celé domácnosti. Sleva na dani důchodové podle § 21, odst. 1 může, ale nemusí býti poskytnuta. Poplatník, u něhož se vyskytne některá z okolností v § 21 uvedených, nemá na tuto slevu právního nároku.

(2) Zda byla v tom kterém případě vlivem zvláštních poměrů platební schopnost poplatníkova podstatně omezena, sluší posouditi vyměřovacímu úřadu, pokud se týče daňové komisi.

(3) Zvláštní poměry, na jichž základě se poplatník dovolává snížení daně podle tohoto paragrafu, mají býti zpravidla vylíčeny a doloženy v přiznání; nestalo-li se tak, může býti snížení poskytnuto i z úřední moci při vyměření daně nebo při projednání odvolání, zvěděl-li úřad (po př. komise) jinak o zmíněných okolnostech.

K § 21, odst. 2.

(1) Zvláštní poměry, k nimž možno podle § 21, odst. 1 přihlížeti, uvedeny jsou v témž paragrafu, odst. 2 pouze příkladmo, nikoli taxativně. Mohou to býti tedy i jiné poměry, na př. povolání manžela ke službě vojenské za mobilisace, ke cvičení ve zbrani, nebo značně zmenšená schopnost výdělečná u válečných poškozenců (invalidů).

(2) Neobyčejné zatížení výživou a výchovou dítek je tu na př. u dítek hluchých, slepých, zmrzačených nebo dítek, které nutno vychovávati mimo dům; co sluší rozuměti „vydržováním“ a „nemajetností“, bylo uvedeno v ustanovení k § 19. Jinou zvláštní událostí jest na př. požár, povodeň, úmrtí v rodině atd.

K § 21, odst. 3.

(1) Na slevu v § 21, odst. 3 uvedenou má poplatník nárok. Sleva poskytuje se v mezích uvedených v § 21, odst. 1; výši slevy však posoudí a o výši její rozhodne úřad po případě komise po uvážení okolností daného případu.

(2) Při důchodech mezi 20.000 Kč a 80.000 Kč smí však býti daň snížena nejvýše o třetinu.

(3) Účelem ustanovení tohoto odstavce jest odstraniti tvrdosti, k nimž by jinak docházelo v důsledku číselných hranic, zákonem pevně stanovených. Takové případy nastanou na příklad u §§ 19 a 20. Jest tedy úkolem úřadu nebo komise, aby užitím § 21, odst. 3 tvrdosti ty odstranila, nikoli však, aby poskytovala na základě tohoto ustanovení ještě slevy další.

Na příklad: Poplatník se sedmi příslušníky rodiny má důchod 52.100 Kč, takže mu v důsledku pevně stanovené číselné hranice § 20, odst. 1 srážka na příslušníky rodiny již nepatří. Činila by tedy u něho zákonná daň podle § 18 částku 2547 Kč. Kdyby měl zdanitelný důchod jen o 100 Kč menší, tedy jen 52.000 Kč, činila by daň podle § 18 částku 2540 Kč, jež by však byla podle § 20, odst. 1, písm. b) snížena o pět desetin, takže by skutečná daňová povinnost činila pouze 1270 Kč, t. j. o 1277 Kč méně než v případě prvém. Byl by tedy poplatník v prvém případě zkrácen — proti případu druhému — o částku 1177 Kč, t. j. o rozdíl mezi vyšším příjmem a daleko vyšší daní. Aby se této tvrdosti předešlo, sníží se poplatníku daň tak, aby se snížení blížilo vypočtenému rozdílu 1177 Kč, nepřekročujíc ovšem hranice v § 21, odst. 1 stanovené, tedy o ⅓ z daně 2547 Kč, t. j. o 849 Kč, takže bude jeho daňová povinnost činiti místo 2547 pouze 1698 Kč.

(4) Při snížení podle § 21, odst. 3 bude nutno z důvodů shora uvedených dbáti toho, aby poplatník neměl daně menší, než jest daň druhého důchodem nejbližšího, ale ještě do číselné hranice spadajícího obdobného poplatníka, zvýšená o rozdíl mezi jejich důchody, jako v hořejším příkladě 1270 + 100 = 1370 Kč.

Časový rozvrh příjmů.

K § 22.

Výpočet zde označených druhů mimořádných příjmů, které jsou zřejmě výsledkem několikaleté činnosti, jest taxativní. Nespadají tudíž pod pojem mimořádných příjmů podle § 22, odst. 1 na příklad loterní výhry, jejichž zdanění se tedy řídí podle všeobecných ustanovení.

K § 22, odst. 1.

(1) Mimořádnými příjmy podle § 22, odst. 1 rozumějí se jednorázové příjmy z vědecké, umělecké neb spisovatelské činnosti, pokud se tato vymyká z rámce pravidelné činnosti příjemcovy.

(2) Podmínky § 22, odst. 1 jsou dány jen, jde-li o příjmy mimořádné, jichž se autoru dostalo jako honoráře za provedení mimořádně velikého díla (na př. malířského, sochařského), za postoupení autorského práva, to jest práva dílo literární nebo umělecké uveřejniti, rozmnožiti a rozmnožená prodávati anebo, jde-li o díla hudební neb divadelní, též

veřejně provozovati. Vykonává-li autor svoje autorské právo sám, plynou mu příjmy tím docílené z vlastní činnosti podnikatelské a dlužno je zdaniti podle § 10. Činností po několik roků trvající rozumí se činnost, trvající alespoň dvě plná léta. Tato činnost musí býti nepřetržitá, takže nestačí, aby byla konána přerušeně, třebas by při tom zasahovala do několika let. Za přerušení nepokládá se výkon jiných, běžných prací, jež činnost nebo povolání poplatníkovo s sebou nese. Bude-li na př. spisovatel, redaktor psáti běžné články do novin, časopisů a pod. a vedle toho pracovati o nějakém románě nepřetržitě dva plné roky, budou zde podmínky pro užití § 22, odst. 1. Bude-li však pracovati o uvedeném románě vždy jen několik měsíců v roce, v ostatních měsících nikoli, nebo bude-li pracovat v ostatních měsících o druhém nebo ještě dalším díle, nebude zde podmínek pro užití § 22, odst. 1, protože při tomto způsobu práce nelze mluviti o práci trvající nepřetržitě několik let.

(3) Do této činnosti započte se i doba vlastní přípravy k provedení určitého díla, ne však doba všeobecných příprav. Vpočte se tedy na příklad doba nutných studií pramenů k určitému historickému románu, nikoli však doba povšechného studia historie té které doby.

(4) Poplatník musí ovšem svá tvrzení o nepřetržitosti práce, o době několikaleté činnosti, resp. i o jiných okolnostech pro poskytnutí závažných na žádost úřadů věrohodně prokázati.

Význam ustanovení tohoto odstavce vynikne z těchto příkladů:

1. Poplatník, povoláním úředník, měl důchod:

a) ze služebních požitků po odečtení přípustných srážek (paušálu)	36.000 Kč,
b) z mimořádného příjmu za odborné vědecké dílo, o kterém pracoval čtyři roky a 2 měsíce .	10.000 Kč.
Na celkový důchod	46.000 Kč
připadla by podle § 18 daň . .	2.120 Kč.

Podle § 22 předepíše se však daň takto:

Důchod ad a)	36.000 Kč.
„ ad b) jedna čtvrtina z 10.000 Kč	2.500 Kč.
Na důchod	38.500 Kč,
t. j. na ostatní důchod zvýšený o čtvrtý díl mimořádného příjmu připadá podle § 18 daň	1.610 Kč.

Kolik z této daně připadá poměrně na celkový důchod 46.000 Kč, vypočte se úměrou:

$$38.500 : 1.610 = 46.000 : x$$
$$x = 1923{\cdot}63 \text{ Kč.}$$

Poplatník zaplatí tedy na dani 1.923 Kč místo 2.120 Kč.

2. Poplatník, povoláním spisovatel, měl důchod:

a) ze služebních požitků (jako redaktor časopisu) po odečtení přípustných srážek (paušálu) . .	24.000 Kč,
b) z proměnlivých příjmů ze spisovatelské činnosti (bez mimořádného příjmu)	12.500 Kč,
c) z mimořádného příjmu za sepsané samostatné dílo, o kterém pracoval po 25 měsíců (t. j. dvě plná leta a měsíc)	50.000 Kč.
Na celkový důchod	86.500 Kč
připadla by podle § 18 daň . .	5.350 Kč.

Podle § 22 předepíše se však daň takto:

Důchod ad a)	24.000 Kč.
„ ad b)	12.500 Kč.
„ ad c) jedna polovina z 50.000 Kč	25.000 Kč.
Na důchod	61.500 Kč,
t. j. na ostatní důchod zvýšený o polovinu mimořádného příjmu připadá podle § 18 daň	3.220 Kč.

Z této daně připadá poměrně na celkový důchod 86.500 Kč podle úměry:

$$61.500 : 3.220 = 86.500 : x$$

částka 4528·94 Kč.

Daň činí tedy 4528 Kč.

K § 22, odst. 2.

(1) Výhody v tomto odstavci naznačené, jíž může být účastným pouze majitel nebo pachtýř lesní půdy, dostane se zejména drobným majitelům (pachtýřům) lesů, kteří pro omezenost lesního majetku nemohou hospodařiti podle obmýtného plánu a kácejí dříví ne každý rok, nýbrž vždy až po uplynutí několika let (více než tří). Podmínkou pro přiznání daňové výhody jest ovšem též okolnost, že výtěžek z občasné poruby musí být jediným výnosem z celkové lesní držby poplatníkovy.

(2) Výhoda spočívá v tom, že se vypočte odděleně sazba podle § 18 připadající jednak na výtěžek z občasné poruby, jednak na celý ostatní důchod poplatníka, a součet obou sazeb

bude činiti daňovou povinnost odpovídající celkovému jeho poplatnému důchodu (důchod z občasné poruby a celkový ostatní důchod).

(3) Při zjišťování poplatného důchodu lze od příjmu z občasné poruby odečítati pouze výdaje tohoto příjmu se týkající, kdežto všechny jiné přípustné srážky (na př. úroky z dluhů, pojistné a pod.) možno činiti jen z celkového ostatního důchodu poplatníkova.

Příklady:

1. Poplatník, ženatý s 1 dítětem, má důchod

a) z polního hospodářství . . 10.000 Kč,

b) z občasné poruby (jednou za 80 let) . . . . . 30.000 Kč,

úhrnem . . . 40.000 Kč.

Daň podle všeobecných ustanovení by činila . . . . . 1.700 Kč,

podle § 22, odst. 2 bude činiti pouze

a) z 10.000 Kč . . . . . 160 Kč,

b) z 30.000 Kč . . . . . 1.100 Kč,

celkem . . . 1.260 Kč.

Poplatník zaplatí na dani 1.260 Kč místo 1.700 Kč.

2. Poplatník, ženatý se 3 dětmi, má důchod

a) z polního hospodářství . . 10.000 Kč,

b) z občasné poruby (jednou za 6 let) . . . . . 6.000 Kč,

úhrnem . . . 16.000 Kč.

Daň podle všeobecných ustanovení by činila po srážce $^5/_{10}$ daně na příslušníky rodiny podle § 20, odst. 1, písm. a) 200 Kč.

Daň podle § 22, odst. 2 bude činiti

a) z 10.000 Kč . . . . . 160 Kč,

b) z 6.000 Kč . . . . . 60 Kč

a po srážce $^5/_{10}$ z celkové daně 220 Kč odpovídající úhrnnému důchodu 16.000 Kč [§ 20, odst. 1, písm. a)] zbude daň 110 Kč.

Poplatník zaplatí daň 110 Kč místo 200 Kč.

K § 22, odst. 3.

(1) Mimořádným výtěžkem jest jen ona část skutečně dosaženého úhrnného ročního výtěžku z kácení lesů, která převyšuje hodnotu průměrného normálního ročního přírůstku dříví v celkové lesní držbě poplatníkově. Činí-li se nárok na tuto výhodu, jest tudíž nutno odečísti od dosaženého výtěžku z poruby hodnotu ročního normálního přírůstku dříví a teprve zbytek uváděti jako mimořádný výtěžek. Hodnotu normálního přírůstku dříví nutno při tom přičísti k ostatnímu důchodu poplatníkovu.

(2) Zda jde v určitém případě o mimořádnou porubu, při níž celkově dosažený výtěžek z kácení lesů podstatně přesahuje pravidelný užitek, náleží posouditi úřadu nebo daňové komisi. Za mimořádnou porubu lze pokládati jen porubu, přesahující výtěž stanovenou lesními zákony.

(3) Výhody zde uvedené jsou účastni pouze majitelé nebo pachtýři lesní půdy, nikoli tedy na př. ti, kteří koupili zásobu dříví „na stojato“.

(4) Je nerozhodno, zda mimořádné kácení bylo provedeno dobrovolně či v důsledku živelních pohrom (na př. mnišková pohroma, větrné, sněžné nebo lavinové polomy atp.).

(5) Za mimořádnou nelze pokládati takovou porubu lesní, při níž byly vykáceny toliko nashromážděné dřevní úspory povstalé tím, že v dřívějších letech nebyl buď vůbec neb jen z části kácen normální roční přírůstek dříví, vyplývající podle lesního hospodářského plánu.

(6) Podle zákona přípustné výdaje lze odečítati od výtěžku z mimořádné lesní poruby jen, pokud postihují onen výtěžek samý anebo jestliže jiný příjem poplatníkův převyšují.

(7) Skutečně vynaložené výdaje na znovuzalesnění lesních parcel, které byly poplatníkem vykáceny, možno ovšem odečísti.

(8) Přiměřenost nákladů na nové zalesnění zjistí vyměřovací úřad (komise), je-li v pochybnostech o správnosti údajů v přiznání, znaleckým posudkem orgánů státní lesní služby dohlédací.

(9) Zjištěné mimořádné a občasné poruby oznámí vyměřovací úřady příslušným orgánům státní lesní služby dohlédací, aby mohly vyšetřiti, zda nebyla přestoupena zákonná ustanovení o lesním hospodaření.

Příklad výpočtu daně:

Poplatník měl důchod:

a) z polního hospodářství . . 40.000 Kč,

b) z lesního hospodářství pravidelný užitek, rovnající se normálnímu ročnímu přírůstku dříví 10.000 Kč,

c) výtěžek z mimořádného kácení lesů . . . . . 150.000 Kč.

Na celkový důchod . . . . 200.000 Kč

připadla by podle § 18 daň . . 19.600 Kč.

Podle § 22 předepíše se však daň takto:

Příjem ad a) . . . . . 40.000 Kč,
„ ad b) . . . . . 10.000 Kč,
„ ad c) jedna desetina ze 150.000 Kč . . . . . 15.000 Kč.

Na důchod . . . . . 65.000 Kč,
t. j. na ostatní důchod zvýšený o desátý díl mimořádného výtěžku připadá podle § 18 daň . . 3.500 Kč.

Z této daně připadá poměrně na celkový důchod 200.000 Kč podle úměry:

65.000 : 3.500 = 200.000 : x

částka 10.769·23 Kč.

Poplatník zaplatí na dani 10.769 Kč místo 19.600 Kč. Ke jmenované dani by bylo ovšem připočísti ještě přirážku podle § 19, kdyby tu byly podmínky v § 19 uvedené.

K § 22, odst. 1 a 3.

(1) Vyskytne-li se několik příjmů požívajících výhod § 22, odst. 1 a 3, dlužno kvotu, která se má z každého z nich přičísti k ostatnímu důchodu (na př. polovinu, desetinu mimořádného příjmu), pro každý jednotlivý, výhod § 22, odst. 1 a 3 požívající, mimořádný příjem, stanoviti zvláště výpočtem.

Tak na příklad:

Poplatník, povoláním vědecký spisovatel a zároveň majitel velkostatku, měl důchod:

a) pravidelný užitek z lesního hospodářství . . . . . 10.000 Kč,
b) výtěžek z mimořádného kácení lesů . . . . . 50.000 Kč,
c) z mimořádného příjmu za vědecké dílo, o kterém pracoval plná 4 leta . . . . . 20.000 Kč.

Na celkový důchod . . . . 80.000 Kč
připadla by podle § 18 daň . . 4.700 Kč.

Podle § 22 předepíše se však daň takto:

Příjem ad a) . . . . . 10.000 Kč,
„ ad b) jedna desetina z 50.000 Kč . . . . . 5.000 Kč,
příjem ad c) jedna čtvrtina z 20.000 Kč . . . . . 5.000 Kč.

Na důchod . . . . . 20.000 Kč,
t. j. na ostatní důchod zvýšený jednak o desátý díl mimořádného výtěžku, jednak o čtvrtý díl mimořádného příjmu připadá podle § 18 daň . . . . . 600 Kč.

Z toho připadá na celkový důchod 80.000 Kč podle úměry:

20.000 : 600 = 80.000 : x

částka 2.400 Kč.

Poplatník zaplatí tedy na dani 2.400 Kč místo 4.700 Kč.

(2) § 22 platí i tehdy, když poplatník nemá jiného důchodu nežli mimořádný příjem podle § 22, odst. 1 nebo mimořádný výtěžek podle § 22, odst. 3.

Příklad:

Poplatník, povoláním hudebník, neměl jiného důchodu než mimořádný příjem za komposici velikého hudebního díla, o kterém pracoval plná 3 léta; mimořádný příjem činil 60.000 Kč.

Na celkový důchod . . . . 60.000 Kč
připadla by podle § 18 daň . . 3.100 Kč.

Podle § 22 předepíše se však daň takto:

Jedna třetina ze 60.000 Kč činí 20.000 Kč, kteréžto částce odpovídá podle § 18 daň . . . . . 600 Kč.

Z této daně připadá poměrně na důchod 60.000 Kč podle úměry:

20.000 : 600 = 60.000 Kč : x

částka 1.800 Kč.

Poplatník zaplatí tedy na dani 1.800 Kč místo 3.100 Kč.

Počátek a konec daňové povinnosti; změny v kalendářním roce.

K § 23.

(1) Novým vznikem daňové povinnosti rozumí se nový vznik zásadní daňové povinnosti. Ten nastane zejména, když se stane osoba dosud československé berní výsosti nepodrobená této výsosti podrobenou tím, že se přistěhuje do tuzemska, že počne pobyt v tuzemsku za výdělkem, nebo že pobývá déle jednoho roku v tuzemsku.

(2) Nabude-li příslušník rodiny služebních požitků podle § 11, kterých nelze podle výjimečného ustanovení § 5, odst. 2 s důchodem hlavy rodiny sečítati, obmezí se samostatné zdanění jen na tyto požitky. Nevznikne tedy u něho samostatná daňová povinnost co do jiných, nežli služebních příjmů (na př. příjem z kapitálu, z budov a pod.), takže nutno tyto případné jiné příjmy sečítati s důchodem hlavy rodiny tak dlouho, pokud zůstává příslušníkem rodiny.

(3) Přes to, že daňová povinnost vznikne v kalendářním roce, bude daň z důchodu

v tomto kalendářním roce nabytého vyměřena teprve na berní rok přímo následující. Na rok, v němž daňová povinnost nově vznikla, daň předepsána nebude. Totéž platí vzhledem k ustanovení § 4, odst. 1 i v případech, kde nejde sice o vznik zásadní daňové povinnosti, kde však osoba zásadně berní povinnosti podrobená, nemající však dani podrobeného důchodu, nabyla v kalendářním roce důchodu ve výši dani podrobené.

(4) Důchodem skutečně dosaženým rozumí se důchod dosažený v době od vzniku samostatné daňové povinnosti. Příklad: Nezletilý úředník, jehož příjem z kapitálu byl dosud zdaňován u otce, stane se 1. července 1938 zletilým. Tím vznikne u něho 1. července 1938 samostatná daňová povinnost; daň však bude mu uložena teprve na berní rok 1939, a to jednak z jeho služebních požitků za celý rok 1938, jednak z důchodu dosaženého za dobu od 1. července do konce roku 1938. Příjem zletilcův z kapitálu za dobu od 1. ledna 1938 do 30. června 1938 bude na berní rok 1939 zdaněn ještě u otce, protože byl syn v té době ještě příslušníkem rodiny (viz § 4, odst. 3).

K § 24, odst. 1.

(1) Zánikem daňové povinnosti rozumí se zánik zásadní daňové povinnosti. Ten nastane zejména, když osoba podrobená dosud československé berní výsosti, přestane býti podrobenou československé berní výsosti vystěhováním se z Československa, nebo, když poplatník zemře a dědicové nabudou užívání pozůstalosti.

(2) Ačkoliv daňová povinnost zanikne v kalendářním roce, bude důchod poplatníkem dosažený v roce, kdy jeho daňová povinnost zanikla, zdaněn ještě na bezprostředně následující berní rok. Také v případech, kde nezanikla zásadní daňová povinnost, kde však zanikl pramen poplatníkova důchodu (na př. v důsledku vzdání se dalšího provozu hospodářství nebo podniku, ztráty majetku kapitálového a pod.), bude z důchodu dosaženého v roce zániku pramene daň vyměřena též na následující berní rok.

Příklad:

Poplatník se vystěhuje 30. června 1939 z tuzemska do ciziny. Od 1. ledna do 30. června 1939 docílí důchod 30.000 Kč. Ačkoliv jeho daňová povinnost dne 30. června 1939 zanikla, bude zdaněn ještě na berní rok 1940, a to z důchodu 30.000 Kč v roce 1939 dosaženého.

(3) O výjimkách z těchto ustanovení platných podle části druhé, čl. 1, odst. 3 zák. č. 226/1936 Sb. z. a n., pro poplatníky, jimž na základě kalendářního roku 1936 byla daň vyměřena jak na berní rok 1936, tak i na berní rok 1937, pojednává prováděcí nařízení k citovanému zákonnému ustanovení.

K § 24, odst. 2.

(1) Smrtí poplatníkovou zanikne daňová povinnost jen, když jeho smrtí úplně zanikne jeho důchod; v tomto případě bude důchod poplatníkem v roce, v němž zemřel, docílený zdaněn ještě na příští berní rok (viz však odstavec 3 tohoto nařízení k § 24, odst. 1). Jinak zaniká daňová povinnost teprve okamžikem, kdy dědicové nabudou užívání pozůstalosti.

(2) Pozůstalost sluší pokládati za odevzdanou dnem, kdy jest doručena odevzdací listina. Aby nabyla odevzdací listina právní moci, se nevyžaduje.

(3) Na berní rok následující po kalendářním roce, v němž poplatník zemřel, zdaní se součet důchodu poplatníkem v tomto kalendářním roce až do dne úmrtí nabytého a důchodu, jehož dosáhla neodevzdaná pozůstalost v témž roce až do dne odevzdání dědicům, nebo nebyla-li v témž roce odevzdána, až do konce roku.

(4) Smrtí zaniká vlastnost zemřelého jako hlavy rodiny nebo jako příslušníka rodiny. Proto se připočte k důchodu hlavy rodiny případný důchod příslušníků rodiny nabytý jen do dne úmrtí hlavy rodiny. Dnem tohoto úmrtí vystupují příslušníci rodiny z domácnosti hlavy rodiny a jsou od té chvíle buď samostatnými berními subjekty (jsou-li ovšem předpoklady § 5, odst. 3), nebo budou zdaněni u své nové hlavy rodiny. Byl-li zemřelý příslušníkem rodiny, přestane se, počínajíc dnem jeho úmrtí, započítávati jeho důchod k důchodu dosavadní hlavy rodiny; pozůstalost po něm se bude nyní zdaňovati samostatně.

(5) Poměry pro zdanění rozhodné se posuzují podle stavu v době zániku daňové povinnosti (§ 4, odst. 3). Co do uložení přirážky pro rodiny s menšími břemeny podle § 19 jest však s neodevzdanou pozůstalostí nakládat tak, jako by byl zůstavitel na živu (srov. § 19).

K § 24, odst. 3 a 4.

(1) Po projití roku, v němž zůstavitel zemřel, budou důchody, které pozůstalosti v jednotlivých letech až do dne odevzdání pozůstalosti budou plynouti, zdaněny u pozůstalosti, a to vždy na berní rok, následující po kalendářním roce, v němž důchodu bylo dosaženo.

(2) Odevzdáním zanikne samostatná daňová povinnost pozůstalosti. Důchod, který v roce, v němž byla pozůstalost odevzdána, plynul pozůstalosti až do dne odevzdání, bude na přímo následující berní rok zdaněn u pozůstalosti; důchod pak, kterého ode dne odevzdání pozůstalosti nabyli z pozůstalosti v témže roce dědicové, bude na následující berní rok zdaněn u každého z dědiců spolu s jeho jinakým důchodem.

(3) O povinnosti dědiců zúčastniti se po odevzdání pozůstalosti jednání týkajícího se přímých daní zůstavitele nebo pozůstalosti srov. § 263, odst. 6.

(4) Způsob zdaňování ve smyslu § 24 vysvitne názorně z těchto příkladů:

1. Poplatník ženatý, bezdětný, mající z kapitálového jmění roční důchod 2000 Kč, docílil od 1./1. 1938 do 31./3. 1938 ryzí důchod ze svého obchodu 30.000 Kč. Poplatník dne 31./3. 1938 zemřel. Úmrtím zanikl úplně důchod z obchodu. Manželka zemřelého má ze svého domu ročně ryzí důchod 6.400 Kč. Pozůstalost po zemřelém byla odevzdána jeho manželce 30. září 1938.

Daň na berní rok 1938 bude vyměřena z důchodu v roce 1937 dosaženého bez ohledu na to, že poplatník v roce 1938 zemřel. Zdanění na berní rok 1939 vykoná se takto:

a) Důchod poplatníkem skutečně za jeho života v r. 1938 dosažený společně s důchodem, kterého dosáhla v r. 1938 pozůstalost, se zdaní podle § 24, odst. 2 u zůstavitele a platební rozkaz bude doručen k rukám správce pozůstalosti. Vypočte se takto:

důchod poplatníkův:	
z obchodu od 1./1. do 31./3. 1938	30.000 Kč
z kapitálu od 1./1. do 31./3. 1938 (¼ ze 2000)	500 Kč
důchod manželčin z domu od 1./1. do 31./3. 1938 (¼ ze 6400)	1.600 Kč
důchod pozůstalosti z kapitálu od 1./4. do 30./9. 1938 (2/4 ze 2000)	1.000 Kč
t. j. celkem . . .	33.100 Kč.

K dani odpovídající důchodu 33.100 Kč se předepíše (podle § 19, odst. 1) přirážka 10%, protože v době zániku daňové povinnosti, t. j. dne 30./9. 1938 náležela k rodině jedna osoba, jejíž důchod podle § 5 byl společně zdaněn (§ 4, odst. 3).

b) Důchod manželčin od úmrtí manžela i s důchodem z pozůstalostního jmění, odevzdaného 30./9. 1938 manželce, zdaní se podle § 23 a § 24, odst. 4 u manželky, a vypočte se takto:

důchod vdovy z domu od 1./4. do 31./12. 1938 (¾ ze 6400) .	4.800 Kč
a z odevzdané pozůstalosti od 1./10. do 31./12. 1938 (¼ ze 2000)	500 Kč
t. j. celkem . . .	5.300 Kč.

Tento důchod bude ovšem podle § 3 od daně osvobozen.

2. Poplatník, ženatý, s dvěma příslušníky rodiny (nezletilými, osiřelými vnuky), měl roční důchod 24.000 Kč z cenných papírů. Jeho manželka má roční důchod 9.000 Kč z domu, a každý vnuk roční důchod 3.000 Kč ze vkladu. Dne 30./4. 1938 poplatník zemřel. Pozůstalost byla odevzdána 30./4. 1939 vdově, s níž žijí vnukové ve společenství domácnostním.

Daň na berní rok 1938 bude vyměřena z důchodu v roce 1937 dosaženého bez ohledu na to, že poplatník v roce 1938 zemřel. Zdanění na berní rok 1939 vykoná se takto:

a) důchod poplatníkem skutečně dosažený společně s důchodem, kterého dosáhla pozůstalost, se zdaní (podle § 24, odst. 2) u zůstavitele; platební rozkaz bude doručen k rukám správce pozůstalosti. Daň se vypočte takto:

důchod poplatníkův z cenných papírů od 1./1. do 30./4. 1938 (⅓ ze 24.000)	8.000 Kč
důchod manželčin z domu od 1./1. do 30./4. 1938 (⅓ z 9.000) .	3.000 Kč
důchod obou vnuků ze vkladů od 1./1. do 30./4. 1938 (⅓ ze 6.000)	2.000 Kč
důchod pozůstalosti, plynoucí z cenných papírů od 1./5. do 31./12. 1938 (2/3 ze 24.000) .	16.000 Kč
t. j. celkem . . .	29.000 Kč.

Daň na tento důchod připadající se sníží podle § 20, odst. 1, písm. b) a jednu desetinu, protože v době pro zdanění rozhodné, t. j. koncem roku (§ 4, odst. 3) byli tu 3 příslušníci rodiny (§ 5, odst. 4), jejichž samostatný důchod se k důchodu hlavy rodiny při vyměření důchodové daně zásadně přičítá.

b) Důchod manželčin od doby úmrtí manželova spolu s důchodem vnuků žijících dále s bábou ve společenství domácnostním zdaní se podle § 23 u vdovy a vypočte se takto:

důchod vdovy z domu od 1./5. do 31./12. 1938 (2/3 z 9.000) . 6.000 Kč
důchod obou vnuků ze vkladů od 1./5. do 31./12. 1938 (2/3 ze 6.000) . . . . . 4.000 Kč
t. j. celkem . . . 10.000 Kč.

Daň na tento důchod připadající se sníží podle § 20, odst. 1, písm. a) a odst. 2 o tři desetiny za oba vnuky, protože koncem prošlého, pro zdanění rozhodného kalendářního roku byli tu dva příslušníci rodiny, jejichž samostatný důchod se k důchodu hlavy rodiny při vyměření důchodové daně přičítá.

Zdanění na rok 1940 vykoná se pak takto:

a) Důchod pozůstalostí skutečně dosažený (§ 24, odst. 3), to jest důchod z cenných papírů od 1./1. do 30./4. 1939 — 8.000 Kč, podroben jest (podle § 24, odst. 3) zdanění u pozůstalosti.

Daň tomuto důchodu odpovídající sníží se podle § 20, odst. 1, písm. a) o tři desetiny, protože v době zániku daňové povinnosti, to jest 30./4. 1939 byli tu tři příslušníci rodiny, jejichž samostatný důchod se k důchodu hlavy rodiny při vyměřování daně důchodové zásadně přičítal.

b) Důchod vdovin spolu s důchodem vnuků za r. 1939 a s důchodem dosaženým od 1./5. do 31./12. 1939 z odevzdané pozůstalosti se zdaní u vdovy podle § 4, odst. 1 a § 24, odst. 4.

(5) Pokud jde o Slovensko a Podkarpatskou Rus, kde tamní soukromé právo nezná pojmu „neodevzdaná pozůstalost" (hereditas iacens), viz čl. V, podle něhož nebudou tam dani důchodové podrobovány neodevzdané pozůstalosti podle § 24, odst. 3, nýbrž dědicové podle ustanovení téhož paragrafu, odst. 4, tak dlouho, dokud nebudou soukromoprávní ustanovení o pozůstalostech sjednocena. Jestliže uspořádání pozůstalosti se děje podle práva platného v zemích českých, buďtež příjmy plynoucí z pramenů nacházejících se na Slovensku a v Podkarpatské Rusi až do dne, kdy osoby povolané k dědické posloupnosti nabudou požívání pozůstalosti, zdaněny jako příjmy neodevzdané pozůstalosti.

K § 25.

Aby byl zjištěn veškerý skutečně dosažený důchod poplatníkův v kalendářním roce, dlužno po jeho uplynutí sečísti výsledky jednotlivých období, za kterých daňová povinnost zásadně trvala.

Příklady: 1. Cizinec, přistěhovavší se do Československé republiky, počne zde od 1./11. 1938 pobyt za výdělkem a docílí zde do konce roku 1938 výtěžku per 5.000 Kč a od 1./1. 1939 do 30./6. 1939 výtěžku 18.000 Kč. Pak se vystěhuje z Československa, ale od 1. října 1939 založí zde bydliště a od té doby docílil výtěžek z obchodu 5.400 Kč do konce roku 1939.

Tento poplatník nemající jiného důchodu kromě v tuzemsku, nepřichází pro zdanění na berní rok 1938 vůbec v úvahu, ježto v roce 1937 se na zdejším území nezdržoval. Pokud jde o berní rok 1939, bude od důchodové daně osvobozen (§ 3), ježto v kalendářním roce 1938 měl důchod pouze 5.000 Kč. Na berní rok 1940 bude zdaněn z důchodu 23.400 Kč, kterého v roce 1939 celkem dosáhl, t. j. z výtěžku z výdělečné činnosti per 18.000 Kč od 1./1. 1939 do 30./6. 1939 a z výdělku 5.400 Kč od 1./X. do 31./XII. 1939. Pro otázku event. srážky na příslušníky rodiny podle § 20 bude rozhodným pro berní rok 1939 stav k 31. prosinci 1938, kdežto pro berní rok 1940 stav rodiny k 31. prosinci 1939.

2. Zletilá dcera, bydlící v Praze, má od 1./1. 1938 do 30./5. 1938, kdy se provdá, příjem z obchodu celkem 28.000 Kč. Jako provdaná pokračuje v obchodě, avšak 30./IX. 1938 vystoupí ze společenství domácnostního svého manžela jako hlavy rodiny. Výtěžek z obchodu činí od 1./X. 1938 do 15./XII. 1938, kdy poplatnice zemře, celkem 15.000 Kč. Smrtí její zanikl příjem z obchodu úplně. Bude tedy veškerý u ní samostatně zdanitelný důchod činiti na berní rok 1939 úhrnem 43.000 Kč, t. j. od 1./1. 1938 do 30./5. 1938 28.000 Kč a od 1./X. 1938 do 15./XII. 1938 15.000 Kč. Pro uložení přirážky podle § 19 bude rozhodný stav ke dni 15. prosince 1938. Příjem z obchodu docílený od 1./6. 1938 do 30./9. 1938, kdy byla příslušnicí rodiny, bude zdaněn u důchodu manželova jako hlavy rodiny na berní rok 1939.

K § 26.

(1) Samostatná daňová povinnost vzniká, jestliže dosavadní příslušník rodiny přestane jím býti. Vystoupení se stane tím, že odpadne třebas jen jediná z podmínek, na něž zákon váže vznik příslušnosti k rodině. Vystoupení z domácnosti hlavy rodiny se uskutečňuje na příklad tím, že manželka, družka neb nezletilý syn přestane žíti s hlavou rodiny ve společenství domácnostním, anebo dosažením zletilosti dosud nezletilého dítěte.

(2) Při pouhé změně příslušnosti k rodině (na př. dcera dosud žijící v domácnosti otcově vstoupí provdáním do domácnosti manželovy, nebo syn žijící dosud v domácnosti ovdově-

lého otce vstoupí po jeho smrti do domácnosti dědovy) nevznikne samostatná daňová povinnost, naopak důchod příslušníka rodiny za příslušnou část roku se přičte k důchodu jedné, pokud se týče druhé hlavy rodiny, jež tu přichází v úvahu.

K § 27, odst. 1.

(1) Třicetidenní lhůta k podání oznámení úřadu o novém vzniku daňové povinnosti počítá se v případech uvedených v § 23 od okamžiku přistěhování, od počátku pobytu za výdělkem nebo od dokončení jednoročního pobytu. Při úplném zániku daňové povinnosti běží zmíněná lhůta od okamžiku vystěhování z tuzemska anebo ode dne úmrtí poplatníkova.

(2) Nastane-li počátek daňové povinnosti nabytím poplatných služebních požitků, které jsou podle §§ 28 až 44 podrobeny dani důchodové, netřeba podávati oznámení.

(3) Podle toho, co bylo v § 23 uvedeno, nenastává povinnost oznámení úřadu, jestliže osoba daňové výsosti československé zásadně už podrobená, avšak podle § 3 od daně osvobozená nabude důchodu v poplatné výši, nebo naopak, když důchod osoby dosud zdaněné klesne dočasně pod minimum dani podrobené.

K § 27, odst. 2.

(1) O otázce, kdy nastává úplný zánik daňové povinnosti úmrtím poplatníka, jedná ustanovení k § 24.

(2) Za důchod smrtí poplatníkovou úplně zaniklý sluší pokládati nejen důchod, který úmrtím vůbec zanikne (na př. životní renta, služební plat), nýbrž i důchod, který okamžikem smrti neplyne ani pozůstalosti (na př. doživotní požívání domu).

(3) Zví-li vyměřovací úřad o úmrtí poplatníkově, budiž při této příležitosti přezkoumáno zdanění zemřelého, a to podle možnosti na podkladě pozůstalostních spisů. Zjistí-li se, že zemřelý nebyl zdaňován z celého důchodu, buďtež předepsány daňové dodatky (srov. § 260, odst. 1).

Zvláštní ustanovení o příjmech ze služebních požitků.

K § 28.

Všechny fysické nebo právnické osoby anebo společnosti vzniklé společenskou smlouvou (společenstva, družstva), které vyplácejí platy druhu naznačeného v § 28, odst. 1, jsou povinny srážeti z nich příslušné daňové částky. Jsou tudíž vedle osob fysických a společností (společenstev, družstev) povinny srážeti daň i všechny osoby právnické, tedy veřejnoprávní korporace (na př. stát, obce a komunální svazky vyššího řádu, pojišťovny veřejného nemocenského, úrazového a pod. pojištění, živnostenská společenstva, vodní družstva a pod.), soukromoprávní korporace (jako spolky a pod.) a nadace. Vyplacením rozuměti jest nejen placení hotovými, nýbrž i zúčtování (dobropisem, kompensací protipohledávek atd.), a vůbec jakýkoliv druh vyrovnání pohledávky, již má příjemce z titulu služebního požitku proti plátci. Srovnej též ustanovení k § 7, odst. 1.

K § 29, odst. 1.

(1) Srážce podrobenými jsou bez rozdílu všechny hrubé požitky, jež plátci uvedení v § 28, odst. 1 ať v penězích neb přírodninách vyplácejí. Jsou to tedy vedle odpočinkových a zaopatřovacích požitků (§ 11, odst. 1, č. 4) a vedle nemocenských, úrazových, invalidních neb starobních podpor a platů, především všechny takové hrubé požitky, které pobírají osoby v soukromé nebo veřejné službě zaměstnané od svého zaměstnavatele z tohoto služebního poměru nebo v souvislosti s ním (§ 11, odst. 1, č. 1 až 3) včetně úplat a přídavků za práci přes čas, úplat a přídavků za práci noční nebo nedělní (s výjimkou přídavků za mimořádnou práci noční nebo nedělní) a včetně daně důchodové a tak zvaných sociálních břemen, převzatých plátcem ku placení, při čemž jsou vyloučeny jakékoliv srážky, kromě jediné náhrady služebních výdajů. Z daně důchodové, placené zaměstnavatelem za příjemce ze svého, lze za příjemcův příjem pokládati jen tu částku skutečně odvedenou, kterou by příjemce sám měl platiti, kdyby ji plátce nenesl ze svého. Za práci nedělní se pokládá i práce v památných dnech anebo o svátcích státem uznaných; noční prací rozumí se práce od 22 hod. do 5 hod. ranní.

(2) Služebními výdaji rozumějí se takové skutečné výdaje, které musí učiniti zaměstnanec na účet zaměstnavatele, aby mohl provésti úkoly jemu uložené, nebo takové skutečné výdaje, které slouží k úhradě zvýšených a přiměřených nákladů spojených s výkonem služby, anebo konečně výdaje, které jsou spojeny s výkonem zvýšených povinností při zastávání určitého úřadu.

(3) Na základě § 29, odst. 1, podle něhož se vyhrazuje vládnímu nařízení určiti, které služební požitky k úhradě služebních výdajů sloužící, po případě jakou měrou, nejsou pod-

robeny dani a její srážce, stanoví se toto: Diety, cestovné, povozné a jiné jakkoli pojmenované poplatky cestovné (jako hodinové, kilometrové atd.), jízdné k nádraží a z nádraží, poplatky za pochůzky, cestovní paušály, zavazadelné, stravné, nocležné, náhrady za přesídlení při přeložení spolu s náhradou za poškození nábytku, poplatky substituční (pokud jsou poplatky cestovními a dietami, nikoliv však odměnou za substituci), odškodné za činži, paušály kancelářské, paušály na úřední místnosti jakož i jiné druhy náhrady služebních výdajů státních a jim na roveň postavených zaměstnanců podle § 147 platového zákona č. 103/1926 Sb. z. a n. jsou zásadně jako náhrady služebních výdajů dani a její srážce nepodrobeny.

(4) Zásadně dani nepodrobenými jsou také přídavky (nikoliv však základní mzda) vyplacené za mimořádnou práci nedělní a noční, jakož i hodnota zaměstnavatelem poskytnutého služebního nebo pracovního obleku, pomocných látek a nářadí, pokud těchto předmětů zaměstnanci nezbytně potřebují ku přímému výkonu svého zaměstnání.

(5) U státních zaměstnanců a u zaměstnanců státních podniků jsou uvedené náhrady služebních výdajů dani nepodrobeny v plné vyplacené výši.

(6) Všem jiným zaměstnancům vyplacené náhrady služebních výdajů budou uznány za nepodrobené dani a její srážce až do výše zaměstnavatelem pro tento účel vyplacených částek v tom rozsahu, v němž byly prokázány jako skutečná služební vydání. Jinak slouží pro posouzení směrnice, platná pro stanovení dani nepodrobené výše služebních břemen u státních zaměstnanců.

(7) Pokud jde u státních zaměstnanců a zaměstnanců státních podniků o další nežli svrchu uvedené požitky jako na příklad přídavky stavební (montážní), příplatky za doprovázení zboží při dopravě a pod., určí ministerstvo financí, zda vůbec, po případě v jaké výši, sluší je pokládati za daněprosté náhrady služebních vydání. V témže rozsahu a v téže výši jako u státních zaměstnanců budou pak i všem jiným zaměstnancům vyplacené takové náhrady dani nepodrobeny.

(8) Ministerstvo financí určí po slyšení odborného ministerstva, které z těchto anebo dalších služebních požitků vyplácených zaměstnancům státním a státních podniků, po případě do jaké výše lze pokládati za dani nepodrobené náhrady služebních výdajů.

(9) Ministerstvo financí může vydati po slyšení zájemníků další pokyny o náhradách služebních výdajů veřejných nestátních nebo soukromých zaměstnanců, třeba-li, určí výši jednotlivých těchto náhrad podle potřeby a podle jednotlivých skupin zaměstnanců paušálem.

(10) Do srážce podrobených požitků se nepočítají vyplacené splátky (jako na př. u akordní práce). Ale při pravidelném súčtování celého požitku se provede srážka z celého súčtovaného požitku, nezkráceného o tyto splátky, zálohy a pod.

(11) Důchody od daně osvobozené nejsou ovšem podrobeny srážce.

K § 29, odst. 2.

(1) Oceňovací tabulky jsou každého roku uveřejněny v úředních listech vydávaných jednotlivými zemskými úřady. Nebyly-li ještě vydány pro rok, v němž se koná srážka, bude provedeno ocenění podle tabulek vydaných na předchozí rok.

(2) Jde-li o přírodniny, jejichž hodnota není v tabulkách oceněna, ocení hodnotu jejich k cíli provedení srážky zaměstnavatel podle skutečných, v místě obvyklých cen (§ 11, odst. 3), jež oznámí příjemci. Vyměřovací úřad má ovšem právo přiměřenost tohoto ocenění přezkoumati.

K § 29a.

(1) Daň bude v každém kalendářním roce z požitků v témž roce vyplácených a podle jejich výše srážena na úhradu daně na nejblíže příští berní rok.

(2) O přechodném ustanovení ohledně let 1936 a 1937 pojednává prováděcí nařízení k části druhé, čl. 1, odst. 4 zák. č. 226/1936 Sb. z. a n.

K § 30.

(1) Daňovou srážku nutno vykonati při každé pravidelné výplatě požitků.

(2) Vyplácejí-li se v kalendářním roce dodatečně požitky po několik pravidelných výplatních období téhož roku nevybrané, budou tyto požitky rozloženy na jednotlivé částky výplatní a daňová srážka se vykoná z každé této výplaty zvláště, nikoliv tedy z jejich úhrnu.

(3) Daňové srážky podle §§ 30 až včetně 35 se týkají zásadně pouze požitků, jež se pohybují ve hranicích:

a) ročně od 10.036 Kč do 23.556 Kč při výplatách týdenních, čtrnáctidenních nebo osmadvacetidenních,

b) ročně od 10.044 Kč do 23.556 Kč při výplatách měsíčních nebo desetidenních,

c) ročně od 10.036 Kč do 23.556 Kč při výplatách v jiných obdobích. V tomto případě jest nejnižší a nejvyšší hranice požitků táž jako při výplatním období týdenním a to z toho důvodu, že pro výpočet příslušné daňové sazby nutno požitky vyplácené v „jiných" obdobích přepočítati na období týdenní jakožto základ pro další výpočet.

(4) Požitky podrobené srážce podle § 30, odst. 1 a 2 zaokrouhlí se dolů na celé Kč.

K § 30, odst. 3.

(1) Při výplatách v jiných obdobích, než které jsou uvedeny v § 30, odst. 1 a 2, anebo ve zcela nepravidelných obdobích (jako na př. u domácích dělníků), činí srážka za každý pracovní den jednu šestinu příslušných daňových částek v § 30, odst. 1, písm. a) uvedených v předpokladu, že průměrný požitek na jeden pracovní den přepočtený dosahuje alespoň 34 Kč. Tak na příklad, vyplatí-li zaměstnavatel mzdu za 5 dní částkou 250 Kč, připadá na pracovní den výdělek 50 Kč, což činí — přepočteno na týdenní období — částku 300 Kč. Na tento požitek připadá podle § 30, odst. 1, písm. a) daň 2·50 Kč a $^1/_6$ z toho činí 0·41 Kč. Za období 5denní bude tedy zaměstnavatel srážeti daň per 2 Kč 5 h (0·41 × 5). Nebo vyplatil-li zaměstnavatel mzdu za 3 neděle, v nichž bylo 18 pracovních dnů, částkou 720 Kč, připadá na pracovní den výdělek 40 Kč, což činí — přepočteno na týdenní období — částku 240 Kč. Na tento požitek připadá daň 1 Kč 25 h (§ 30, odst. 1, písm. a), tedy za 3týdenní období (18 dní) srazí zaměstnavatel 3 Kč 75 h (1·25 × 3). Při těchto srážkách se zaokrouhlí haléře celkové částky na nejblíže nižší pěti dělitelnou částku.

(2) Z požitků vyplácených denně (mzdy vlastních nádeníků) se srážka nekoná, i když se tyto požitky pohybují v roční hranici mezi 10.036 Kč do 23.556 Kč; zaměstnanci s požitky denně vyplácenými jsou však samozřejmě podrobeni dani důchodové, a to podle všeobecných ustanovení zákona o důchodové dani, jestliže celkový ryzí důchod poplatníkův přesahuje daně prosté minimum (§ 3).

K § 30, odst. 4.

(1) Ustanovení tohoto odstavce má praktický význam pro případy, kdy má příjemce vedle svých obvyklých požitků, vyplácených v pravidelných obdobích (na př. měsíčních, týdenních atd.) ještě další požitky vyplácené v jiných obdobích (na př. čtvrtletní příbytečné, poplatné remunerace, provise vyplacené při konečném vyúčtování za obchody před tím agentem na provisi sjednané a pod.), po příp. zálohy na ně. Tak se připočte příbytečné vyplacené za minulé čtvrtletí dne 31. března ku pravidelnému požitku (služnému a pod.) vyplacenému 1. dubna, a daň se srazí z tohoto součtu. Byl-li v době mezi výplatou požitku mimo pravidelné výplatní období a požitku v pravidelném výplatním období vypláceného služební poměr zrušen, vypočte se daň při konečném súčtování ze součtu pravidelného, při súčtování vyplaceného požitku a požitku, vyplaceného v době od poslední pravidelné výplaty až do dne súčtování.

(2) Splyne-li požitek vyplácený v jiném období (na př. čtvrtletní příbytečné) v tom onom měsíci s výplatním obdobím pravidelným (na př. měsíčním), nastane samozřejmě srážka v pravidelném výplatním období z úhrnu požitků. Poněvadž jest činovné státních zaměstnanců podle § 140 zák. č. 103/1926 Sb. z. a n. splatno předem v měsíčních lhůtách prvého dne každého měsíce, jest event. výplatu tohoto činovného ve čtvrtletních lhůtách považovati pouze za administrativní opatření, které nepodmiňuje srážení daně důchodové podle výše úhrnu vyplaceného služného a činovného ve výplatních termínech čtvrtletních. V důsledku toho jest srážeti důchodovou daň ze služebních požitků státního zaměstnance, jemuž se vyplácí činovné ve čtvrtletních lhůtách, podle výše průměrného měsíčního platu, t. j. takového, který by mu náležel, kdyby se činovné rozdělilo stejnoměrně na 12 dílů, čili kdyby se vyplácelo v měsíčních předem splatných lhůtách.

(3) Požitky v přírodninách, každodenně poskytované (jako na př. strava), započtou se ovšem do služebních požitků (a budou tedy předmětem srážky) při každé výplatě. Jde-li však o požitky jiné (na příklad bezplatný byt, bezplatné osvětlení nebo otop, deputátní požitky a pod.) započtou se tyto do služebních požitků toho výplatního období, ve kterém by zaměstnanci tato plnění platili, kdyby jich neměli jako požitků naturálních. Tak na příklad by bylo započísti hodnotu bezplatného bytu, bezplatného otopu a světla do výplatního období, které spadá do činžovního termínu v místě obvyklého.

Způsob v tomto odstavci naznačeného postupu co do srážení daně vysvitne z tohoto:

Zaměstnanec má pravidelný měsíční plat po 840 Kč. Vedle toho dostává ujednané čtvrtletní příbytečné, splatné 1./1., 1./4., 1./7. a 1./10. v částkách po 240 Kč; konečně obdrží v polovici listopadu remuneraci 1.000 Kč. Zaměstnavatel jest tu povinen srážeti 1./1., 1./4., 1./7. a 1./10. z vyplacených požitků 1.080 Kč (840 + 240) daň po 6 Kč 50 h, a v ostatních měsících (až na prosinec) po 2 Kč 20 h (z 840 Kč); v prosinci srazí se daň však 34 Kč 70 h z požitků per 1.840 Kč (840 + 1.000). Sražená daň bude tedy činiti za celý rok částku 76 Kč 10 h z ročních požitků 12.040 Kč. Takto řádně vykonanou srážkou bude uhrazena daň na berní rok přímo následující po roce, v němž byla srážka provedena (§ 32, odst. 1).

(4) Jestliže požitky vyplacené mimo pravidelné období jsou poslední výplatou v kalendářním roce, připočtou se podle § 30, odst. 4 k nejblíže příští pravidelné výplatě dalšího kalendářního roku. Plátce může však již při zmíněné poslední výplatě sraziti z požitků částku daně, která připadá na tyto vyplacené požitky, jak ukazuje tento příklad: Zaměstnavatel, vyplácející předem požitky v pravidelných měsíčních obdobích částkou 1.100 Kč, vyplatí zaměstnanci 15. prosince 1937 vánoční odměnu ve výši 1.100 Kč. Nejblíže příští pravidelná výplata jest 1. ledna 1938 v částce 1.100 Kč. K této výplatě přičte zaměstnavatel vyplacenou odměnu a ze součtu per 2.200 Kč vypočte příslušnou daň 57 Kč 50 h. Podle hořejšího zmocnění může zaměstnavatel provésti srážku také tímto způsobem: Na měsíční požitky 1.100 Kč připadne z 57 Kč 50 h částka 6 Kč 50 h, kdežto zbytek na odměnu; tento zbytek 51 Kč srazí zaměstnavatel hned při výplatě odměny. Tím byla také srážka řádně vykonána. Není-li známa plátci výše požitků v nejblíže příštím pravidelném období, vezme se za základ pro výpočet pravděpodobná částka požitků a to ve výši poslední pravidelné výplaty.

Tento způsob provedení srážky umožní plátci súčtování podle odstavce 5 ustanovení k § 30, odst. 5 hned při výplatě odměny.

Přičte-li však plátce odměnu až k 1. lednu příštího roku, bude možno provésti súčtování až ke konci příštího roku.

K § 30, odst. 5.

(1) Přechodné zvýšení požitků nastane na př. vyplacením čtvrtletního příbytečného, novoročného, příplatku na ošacení nebo vybavení, zvýšením mzdy v důsledku přechodné práce přes čas, najednou vyplacenou a dani podrobenou remunerací (§ 7, odst. 2 a 3), nebo provisí, vyplacenou při konečném vyúčtování agentu na provisi a pod. Daň srazí se v takových případech podle § 30, odst. 1 až 3, resp., jde-li o požitky vyplacené mimo pravidelné výplatní období, podle § 30, odst. 4 způsobem v tomto odstavci naznačeným. Aby nebyl poškozen poplatník jediné proto, že dostal přechodně zvýšený požitek najednou oproti druhému poplatníkovi, který má úhrnné roční požitky stejně vysoké, ale vyplácené rovnoměrně v jednotlivých výplatních obdobích, činí zákon opatření, aby event. rozdíl, dosahuje-li ročně alespoň 5 Kč, byl poplatníkovi vrácen. Tohoto opatření lze ovšem užíti jen, došlo-li ke sražení daně v některém výplatním období podle tohoto odstavce, t. j. byl-li přechodně zvýšen požitek nad příslušnou nejvyšší hranicí uvedenou v § 30, odst. 1 až 3. Nelze tedy tohoto opatření užíti při přechodném zvýšení požitků uvnitř uvedených hranic. Příklad: Zaměstnanec dostává v kalendářním roce pravidelnou týdenní mzdu po 200 Kč (42 týdny), která se zvýší po 10 týdnů roku v důsledku přechodné práce přes čas na týdenních 600 Kč. Daňová srážka za 42 týdnů z požitků po 200 Kč činí celkem 21 Kč (50×42) a za zbývajících 10 týdnů z požitků po 600 Kč celkem 180 Kč (18×10). Ježto by tedy srážka daňová činila za rok úhrnem 201 Kč, kdežto při stejnoměrném vyplácení týdenním (týdně 276 Kč) toliko 104 Kč (2 Kč × 52), vrátí se rozdíl 97 Kč poplatníkovi (příjemci). Ovšem že i v tomto případě lze ještě žádati o řádné vyměření podle všeobecných ustanovení, na př. lze-li očekávati, že se zřením k počtu rodinných členů (§ 20) neb v důsledku přípustných srážek (na př. úroky z dluhů, pojistné a pod.) by byla v řádném vyměření (§ 18) uložena sazba ještě příznivější.

(2) Naproti tomu není přechodným zvýšením požitků na př. dosažení vyšších požitků postupem, povýšením, přeložením na jiné služební místo. V těchto případech nutno ode dne první výplaty vyšších požitků srážeti daň připadající na tyto požitky podle § 30, odst. 1, anebo, převyšují-li nové požitky trvale příslušnou nejvyšší hranici v § 30 uvedenou, podle § 36, odst. 1.

(3) Právě tak má přeložení na odpočinek v zápětí provádění daňové srážky podle výše nových požitků (odpočivného atd.).

(4) Daňové srážky nutno vykonati podle připojených tabulek I až V.

(5) Aby bylo lze vyrovnati co nejdříve příjemci požitků případný přeplatek, vzniklý srá-

žením daně podle § 30, odst. 5 nebo 6, zmocňují se tímto plátci, aby provedli při poslední výplatě (třeba v nepravidelném výplatním období, jako na př. při vyplácení vánoční odměny atd.), kalendářního roku (nebo, vystoupil-li příjemce před koncem kalendářního roku ze služeb, při zrušení služebního poměru) s příjemci požitků súčtování provedených srážek daňových. V příkladě uvedeném v odstavci 4 ustanovení k § 30 srazí zaměstnavatel při výplatě odměny místo 51 Kč pouze 26 Kč 40 h, a to podle výpočtu: Při stejnoměrném vyplácení všech požitků (tedy i odměny) činila by daň úhrnem 104 Kč 40 h; při nestejnoměrné výplatě připadá na měsíčně vyplacené požitky úhrnem 78 Kč a na odměnu 51 Kč, tedy celkem 129 Kč. Poněvadž tato daň je o 24 Kč 60 h vyšší nežli při stejnoměrné výplatě, bude sražen při výplatě odměny místo 51 Kč toliko rozdíl, t. j. 26 Kč 40 h. Tím bude súčtování provedeno a netřeba k tomu souhlasu vyměřovacího úřadu.

(6) Dojde-li následkem súčtování k vrácení přeplatku v hotovosti proto, že přeplatek vyvyplýval již z dříve provedených srážek, bude tento přeplatek vrácen, činí-li aspoň 5 Kč. V těchto případech bude se zřetelem k § 275 o odpočtu vrácen přeplatek jen, není-li v jednotlivém případě možnosti odpočtu mezi přeplatkem (veřejnoprávní pohledávkou proti státu) a daňovou pohledávkou (dlužnou jinou daní); proto může plátce provésti vrácení přeplatku jen po předchozím souhlasu vyměřovacího úřadu.

(7) Provedené súčtování (ať čistě účetní nebo v hotovosti) poznamená plátce ve výplatní listině (viz ustanovení k § 32, odst. 1), v potvrzení o výplatě a v ročním výkazu (§ 45). O tuto částku se zkrátí nejbližší odvod daňových srážek.

(8) U příjemců, kteří nebyli u téhož plátce zaměstnáni po celý dotčený kalendářní rok, možno provésti toto súčtování jen, předloží-li příjemce plátci k súčtování všechny potřebné doklady o požitcích vyplacených v onom roce dřívějším plátcem a o provedených srážkách daňových, po případě, předloží-li současně za dobu, po kterou nebyl příjemce zaměstnán, průkaz o této nezaměstnanosti. Tyto průkazy připojí plátce k ročnímu výkazu (§ 45).

(9) Neužije-li plátce tohoto zmocnění, bude vrácen přeplatek na základě rozhodnutí vyměřovacího úřadu, v jehož obvodu má příjemce bydliště (viz ustanovení k § 32, odst. 1), účtárnou finančního úřadu II. stolice, není-li vrácení na závadu § 275 o odpočtu.

K § 30, odst. 6.

(1) Ustanovení § 30, odst. 6 bude užito jmenovitě při srážení daně zaměstnancům v těch odvětvích práce, v nichž požitky kolísají, nedosahujíce v některém výplatním období ani nejnižší srážkové hranice, ale přes to dosahují v ročním svém úhrnu poplatné výše. Tak na př.: Dělník má po 42 týdnů týdenní mzdu po 230 Kč, ale dalších 10 týdnů jen po 190 Kč; úhrnný roční požitek činil 11.560 Kč a dosáhl tedy zdanitelné výše. Srážkou ve 42 týdnech po 1 Kč a v posledních 10 týdnech po 25 h, úhrnem tedy 44 Kč 50 h bude uhrazena daň na berní rok přímo následující po roce, v němž byla srážka provedena (§ 32, odst. 1).

(2) Nebyla-li v uvedených posledních 10 týdnech srážka vykonána z důvodu klesnutí požitku pod srážkové minimum podle § 30, odst. 1, bude předepsán podle § 33, odst. 1, příjemci ku přímému placení dodatek v částce 10 Kč na základě následujícího výpočtu: Celoroční požitek činil 11.560 Kč, tedy průměrný týdenní 220 Kč; tomuto odpovídá (podle § 30, odst. 1) srážka po 1 Kč, tedy za 52 týdnů celkem 52 Kč; odečte-li se od toho skutečně sražených 42 Kč (za prvních 42 týdnů), zbývá doplatiti 10 Kč.

K § 31, odst. 1 a 2.

(1) Aby se srážka nevykonala, jest ovšem nutno, aby požitky, srážce zásadně podrobené, byly nižší nežli částky v § 31, odst. 1, písm. a), b), c) zmíněné a aby byl uvedený stav osob prokázán příjemcem tím, že předloží plátci dotčené potvrzení (viz § 31, odst. 3). K tomuto stavu vezme plátce zřetel až ode dne předložení potvrzení; na opožděně předložené potvrzení lze vzíti zřetel a sraženou daň lze plátcem z toho důvodu vrátiti jen, jde-li o provedenou daňovou srážku větší 5 Kč a o daň sraženou v témže kalendářním roce. V tomto případě bude postupováno obdobně jako při súčtování daňové srážky podle § 30, odst. 5 a 6.

(2) Plátce uschová řádně potvrzení o stavu osob a přiloží je k ročnímu výkazu (§ 45).

(3) Částky uvedené v § 31, odst. 1, písm. a) odpovídají ročním částkám 11.505 Kč, po příp. 11.508 Kč, 11.518 Kč, 11.520 Kč nebo 11.544 Kč, částky uvedené v § 31, odst. 1, písm. b) ročním částkám 12.756 Kč, po případě 12.766 Kč, 12.780 Kč nebo 12.792 Kč a částky uvedené v § 31, odst. 1, písm. c) ročním částkám 15.000 Kč, po případě 15.002 Kč, 15.012 Kč nebo 15.028 Kč.

(4) Osobami v § 20, odst. 1 označenými jsou jednak příslušníci rodiny poplatníkovy

(§ 5, odst. 4), jednak zletilé děti, rodiče, prarodiče, nevlastní rodiče, pěstouni, tchán a tchyně, zeť a snacha poplatníkovi, jsou-li tito v jeho zaopatření. Příslušníky rodiny podle § 5, odst. 4 jsou kromě druhého člena manželské dvojice vzniklé buď manželstvím nebo faktickým manželským spolužitím pouze nezletilé dítky, po případě nezletilí vnukové, pastorkové nebo schovanci poplatníkovi, žijí-li s ním (jako hlavou rodiny) ve společenství domácnostním. Při tom není rozdílu, mají-li tito příslušníci vlastní důchod či ne.

(5) Ve společenství domácnostním s hlavou rodiny žijí jen ty osoby, kterým se dostává od hlavy rodiny ukájení jejich životních potřeb v rámci a z prostředků spotřebního společenství celé domácnosti.

(6) Spotřební společenství nevyžaduje nezbytně skutečného stálého spolubydlení všech osob tvořících spotřební společenství. Není tedy na závadu, nenastalo-li skutečné spolubydlení (na příklad pro bytovou krisi), nebo bylo-li dočasně skutečné spolubydlení přerušeno (na příklad odcestováním, odchodem na studie, do učení, na léčení, k výkonu vojenské služby atd.).

(7) Naproti tomu není spotřebního společenství mezi manžely rozvedenými nebo z jiného důvodu od sebe skutečně trvale odloučenými.

(8) Pokud jde o další shora jmenované osoby (jež jsou v § 20 taxativně vypočteny), t. j. o zletilé děti, rodiče, prarodiče, nevlastní rodiče, pěstouny, tchána a tchyni, zetě a snachu poplatníkovu, jest předpokladem jich započítávání, že jsou v zaopatření poplatníkově.

(9) Zaopatřením se rozumí skutečnost, že osoby ty požívají v domácnosti poplatníkově celého zaopatření, to jest bytu, výživy a ošacení. Platí-li však takové osoby za to přiměřenou úplatu, nelze o zaopatření mluviti.

(10) Zaopatření předpokládá nutně společnou domácnost u hlavy rodiny.

(11) Podmínkou nevykonání srážky podle tohoto paragrafu jest ovšem, že jest zaměstnanec hlavou rodiny, ne snad příslušníkem domácnosti. Příslušníku domácnosti nelze se tedy domáhati výhody tohoto paragrafu, třeba by byla domácnost, jejímž je členem, sebe četnější.

(12) U poplatníků, jichž požitky nepřesahují některé z nejvyšších hranic v § 30, odst. 1 až 3 uvedených, nevykoná se srážka vůbec, má-li aspoň šest osob v § 20, odst. 1 naznačených.

(13) Je-li poplatníkem vdovec (vdova), nevykoná se srážka v případech vytčených v § 31, odst. 1, písm. a) již při dvou osobách v § 20, odst. 1 označených, v případech § 31, odst. 1, písm. b) již při třech a v případech § 31, odst. 1, písm. c) již při čtyřech takových osobách. Má-li poplatník vdovec (vdova) 5 takových osob a požitky jeho nepřesahují příslušné nejvyšší hranice v § 30, odst. 1 až 3 uvedené, nevykoná se srážka daňová vůbec. Účelem této výjimky bylo nadlehčení vdovcům (vdovám), kteří pro tento svůj stav jsou bez pomocné ruky druhého člena manželské dvojice, a tedy dráže žijí. Proto platí tato výjimka jen pro skutečné vdovce (vdovy); kdyby tedy vdovec (vdova) žil ve faktickém manželském spolužití, nelze mu této výhody přiznati.

K § 31, odst. 3.

(1) Kolkuprosté potvrzení o stavu a počtu osob shora uvedených jest povinen vydati na požádání a to bezplatně obecní úřad bydliště zaměstnancova; v obcích, v nichž přísluší evidence osob v obci bydlících jiným úřadům (na příklad policejním ředitelstvím nebo komisařstvím v Praze, Brně, Bratislavě atd.), jsou příslušnými k vydávání těchto potvrzení tyto úřady. Úřad potvrzující stav dotčených osob má povinnost vyšetřiti skutečný tento stav, jednak pokud jde o příjemce samého (svobodný, ženatý, vdovec), dále pokud jde o počet nezletilých dítek (vnuků, pastorků, schovanců) příjemcových, jakož i o to, žijí-li tyto nezletilé dítky s hlavou rodiny ve společenství domácnostním, a posléze pokud jde o další osoby v § 20, odst. 1 jmenované (zletilé dítky, rodiče, prarodiče, nevlastní rodiče, pěstouni, tchán a tchyně, zeť a snacha) a o okolnost, že jsou v zaopatření poplatníkově.

(2) Vyšetření se děje buď nahlédnutím do řádně vedených dotčených záznamů (přihlášek, vlastních šetření atd.), anebo (není-li takových přesných záznamů) jiným vhodným všeobecným zjištěním příslušného stavu. Je-li při tom pochybno, zda jest ten který příslušník k 1. lednu kalendářního roku ještě nezletilým, bude nutno zjistiti to buď nahlédnutím do úředních záznamů nebo vyžádáním si k nahlédnutí křestního (rodného) listu.

(3) Nelze-li bez podrobných šetření zjistiti, zda to které dítko žije s hlavou rodiny ve společné domácnosti, budiž předpokládáno, že tu společenství domácnosti jest, bydlí-li nezletilé dítko v bytě hlavy rodiny, anebo bydlí-li jinde, je-li jasno, že nemůže při svém hospodářském postavení všechny své životní po-

třeby ze svého samostatného výdělku opatřovati (na příklad žák, učeň atd.).

(4) Potvrzení může býti vydáno ovšem jen poplatníku, který jest hlavou rodiny (§ 5, odst. 3), nikoliv však příslušníkům domácnosti, a jen na tiskopise vydaném ministerstvem financí.

(5) Potřebné tiskopisy si vyžádají příslušné úřady přímo od vyměřovacích úřadů. Úřady mají povinnost vrátiti pro evidenci do 15. ledna příštího roku řádně vyplněné juxty upotřebených tiskopisů.

(6) Bylo-li vydáno potvrzení, jež bylo v podstatných částech (počet dítek a poměr příslušenství k domácnosti) nesprávným, bude vinník potrestán, nejde-li o čin trestný podle hlavy VIII, pořádkovou pokutou podle § 43, odst. 2.

K § 32, odst. 1 a 2.

(1) Srážka byla vykonána řádně, byla-li provedena v celém kalendářním roce ze všech srážce podle §§ 28 a 29 zásadně podrobených a vyplacených požitků a to příslušnými, v § 30 uvedenými sazbami.

(2) Schází-li kterákoliv ze stanovených náležitostí řádně vykonané srážky, buď že nebylo sráženo ze všech zásadně srážce podrobených požitků, nebo že nebylo sráženo ze všech vyplacených a zásadně srážce podrobených požitků, nebo že bylo sraženo na dani méně, než činí příslušná sazba stanovená v § 30, nebo konečně že nebyla provedena srážka na celý rok, třeba tu byly po celý rok srážce podrobené požitky, nelze mluviti o řádně vykonané srážce. V takových případech dojde k dodatečnému vyměření daně vyměřovacím úřadem podle § 33, odst. 1, po případě odst. 2; má-li však příjemce ještě jiný důchod nad 1.000 Kč ročně, provede vyměření daňová komise jen z tohoto jiného důchodu ve smyslu § 34.

(3) Požitky rozuměti jest výhradně jen požitky v § 28 naznačené a zásadně srážce daňové podle §§ 28 a násl. podrobené.

(4) „Jiným důchodem“ ve smyslu §§ 32 a dalších rozumí se každý, důchodové dani podle § 7 zásadně podrobený (a podle § 2 neosvobozený) důchod hlavy rodiny kromě jeho požitků, podrobených u jednoho neb několika plátců zásadně srážce podle §§ 28 a násl. a dále jakýkoli důchod příslušníků jeho rodiny, vyjímajíc služební požitky podle § 11. Tento „jiný“ důchod zahrnuje jak každý neslužební příjem tak i „jinaký“ příjem, který mají veřejní neb soukromí zaměstnanci neb jiní zřízenci (jako školníci, kostelníci, vrátní, domovníci, sklepníci a pod.) z darů, jež jim jiné osoby nežli jejich zaměstnavatelé při služebních úkonech neb při různých příležitostech obvykle dávají (zpropitné atd.).

(5) Dozor nad prováděním daňové srážky přísluší vyměřovacímu úřadu, v jehož úředním obvodu jest sídlo plátcovy pokladny, která příjemci skutečně požitky vyplácí. Vyplácí-li na př. pražský pensijní ústav pensijní požitky příjemci, bydlícímu v Chebu, přísluší dozor nad prováděním daňové srážky vyměřovacímu úřadu v Praze, v jehož úředním obvodu má pokladna ústavu sídlo (bydliště plátcovo). Dozor nad prováděním daňové srážky z platu úředníka politického úřadu I. stolice v Pelhřimově přísluší vyměřovacímu úřadu v Praze, v jehož obvodu jest sídlo poukazujícího úřadu (politický úřad II. stolice). Ministerstvo financí může stanoviti z mimořádných důvodů odchylky.

(6) K umožnění úředního dozoru jsou všichni plátci (pokladny, likvidatury a to i státní) povinni vésti o všech výplatách požitků těm příjemcům, kteří jsou podrobeni nemocenskému pojištění podle zákona o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří (zákon ze dne 9. října 1924, č. 221 Sb. z. a n., s pozdějšími změnami), nebo podle zákona o pojištění u báňských bratrských pokladen (zákon ze dne 11. července 1922, č. 242 Sb. z. a n., ve znění zákona ze dne 3. července 1936, č. 200 Sb. z. a n.), výplatní listiny, v nichž jsou uvedena jména a příjmení příjemců, jejich rok narození, bydliště, zaměstnání, pravidelné výplatní období a všechny v jednotlivých obdobích vyplácené požitky i s požitky v přírodninách (§ 29, odst. 1), dále zásadně nepodrobené požitky placené na úhradu služebních výdajů, a konečně v jednotlivých obdobích provedené srážky daňové.

(7) O všech ostatních příjemcích požitků buď soukromými plátci nebo veřejnými nestátními pokladnami vyplácených a podle §§ 28 a 29 zásadně daňové srážce podrobených, povede plátce samostatný výkaz výše vyplacených hrubých požitků a provedené daňové srážky.

(8) Tento výkaz obsahuje tatáž data jako výplatní listiny.

(9) Předpisy o způsobu úředního dozoru nad prováděním srážky daně důchodové pokladnami (likvidaturami) státních úřadů, ústavů a podniků mohou býti vydány ministerstvem financí po dohodě s nejvyšším účetním kontrolním úřadem.

(10) Uvedené listiny jsou plátci povinni uschovati ve svých provozních (úředních)

místnostech po dobu 5 let, počítajíc od kalendářního roku, jehož se záznamy týkají.

(11) Vyměřovací úřady pověřené dozorem nad prováděním daňové srážky jsou kdykoliv oprávněny svým orgánem nahlédnouti do výplatních listin i výkazů, pomocných zápisů a dokladů plátcových, které se vztahují ke všem požitkům příjemců.

(12) Nevyhoví-li plátce povinnosti vedení řádných výplatních listin, výkazů nebo záznamů, buď že jich nevede vůbec nebo že jich po stanovenou dobu neuschová, nebo že je vede nedostatečně, nebo konečně, znemožní-li nebo odepře-li vyměřovacímu úřadu do nich kdykoliv na požádání nahlédnouti, bude potrestán podle § 43, odst. 2, není-li tu okolností, které by odůvodňovaly použití trestních ustanovení hlavy VIII.

(13) Námitkám a pokynům vyměřovacích úřadů nebo jich orgánů ve věci vedení výplatních listin, výkazů a záznamů vyhoví plátci od nejbližšího výplatního období.

K § 32, odst. 4.

(1) Předpoklad pro vrácení daně bude zjištěn buď vyměřovacím úřadem, kterému přísluší dozor nad prováděním daňové srážky a který v tomto směru přezkoumá roční výkazy, plátcem o provedené srážce úřadu odevzdané, anebo zakročením srážkou poškozeného příjemce u příslušného úřadu. V tomto případě prokáže příjemce (na příklad předložením průkazu o provedené srážce a důkazu o stavu jeho rodiny) okolnosti pro toto zjištění rozhodné. Postup vyměřovacího úřadu v tomto odstavci naznačený není ani formálně ani materielně řádným vyměřením podle všeobecných ustanovení. Bylo-li zakročení bezdůvodným, vydá zamítavé rozhodnutí.

(2) O vrácení přeplatků rozhoduje vyměřovací úřad, v jehož obvodu má příjemce bydliště.

(3) Za tím účelem zašle dozorem pověřený úřad příslušnou úřední připomínku vyměřovacímu úřadu příslušnému podle bydliště příjemcova. Na základě rozhodnutí vyměřovacího úřadu v odstavci 2 zmíněného dá finanční úřad II. stolice vyplatiti poplatníkovi přeplatek svou účtárnou.

(4) Proti rozhodnutí vyměřovacího úřadu může podati poplatník (podle § 330, odst. 4) odvolání u toho vyměřovacího úřadu, od něhož rozhodnutí vyšlo. O odvolání rozhodne (podle § 330, odst. 1) finanční úřad II. stolice s konečnou platností.

(5) Podle ustanovení § 275 bude ovšem daň vrácena jen, nedluží-li příjemce ničeho na jiných státních daních a dávkách, po případě na jejich přirážkách nebo příslušenství. Dluhuje-li však (třeba u jiného berního úřadu), provede se podle § 275 odpočet na jiný daňový dluh příjemcův. Na příklad: Zaměstnanec, ženatý, otec 4 nezletilých a nezaopatřených dítek má domek, jehož čistý roční výnos činí 300 Kč. Na služebních požitcích mu bylo vypláceno měsíčních 1400 Kč, z nichž sraženo na dani podle § 30 měsíčně 13 Kč, tedy za rok 156 Kč.

Týž jest dlužen činžovní daň za 2 léta v částce 150 Kč. Zmíněné služební požitky činí ročně 16.800 Kč; po srážce paušálu podle § 15, č. 1, písm. d) v částce 3360 Kč zbude 13.440 Kč, jimž odpovídá podle sazby § 18 částka 270 Kč. Podle § 20 sníží se tato částka při 5 příslušnících rodiny o sedm desetin, tedy na částku 81 Kč. Podle § 32, odst. 4 bude rozdíl mezi sraženou daní a vypočtenými 81 Kč v částce 75 Kč zúčtován na dlužnou daň činžovní.

K § 32, odst. 5.

(1) Pro řádné vyměření daně ve smyslu všeobecných ustanovení jest příslušným vyměřovací úřad (§ 40) nebo vyměřovací komise příslušná podle bydliště poplatníkova [§ 249, odst. 1, písm. a) a § 250, odst. 1]. U tohoto úřadu bude tedy také podána žádost za řádné vyměření daně. Žádá-li příjemce za řádné vyměření daně podle § 32, odst. 5, přičítá se každý jiný důchod, třeba 1.000 Kč nepřesahující, do základu vyměřovacího. Neplatí zde tudíž § 34. Daň předepíše se v berní obci, v níž má poplatník (příjemce) bydliště (§ 249, odst. 3). Byly-li prováděny v kalendářním roce srážky, budou tyto (podle § 37, odst. 3) pokládány za zatímní platbu a budou účtovány na daň uloženou v řádném vyměření na přímo následující berní rok. (Srovnej § 37, odst. 3.) O vrácení přeplatků platí totéž co bylo uvedeno v ustanovení k § 32, odst. 4. Činí-li však vyměřená daň více než provedená daňová srážka, nebo než daň vyměřená vyměřovacím úřadem na základě § 32, odst. 4, nastane předpis ku přímému placení podle § 37, odst. 1.

(2) K žádostem později došlým bude přihlíženo jen tehdy, prokáže-li žadatel, že opožděné podání žádosti stalo se bez jeho viny.

K § 33, odst. 1.

(1) V těchto případech předepíše se daň dodatečně podle sazby uvedené v § 30, odst. 1 až 3. Předpis vykoná vyměřovací úřad, příslušný podle bydliště příjemce-poplatníka [§ 249, odst. 1, písm. a)]. Daň bude dodatečně poplatníkovi předepsána k přímému placení,

nebyla-li srážka vykonána vůbec, v každém případě. Byla-li srážka vykonána, ale nikoli řádně, bude předepsán dodatek jen, když týž činí aspoň 5 Kč.

(2) K cíli tohoto předpisu zašle vyměřovací úřad, jemuž plátce předkládá roční výkaz o provedených srážkách, všechna známá data o onom příjemci vyměřovacímu úřadu, který jest pro dodatečný předpis místně příslušným.

(3) Za dodatečně předepsanou daň ručí — podle § 43, odst. 1 — plátce.

(4) Zjistí-li se, že plátce daňové srážky buď vůbec neprováděl, ačkoliv byl podle §§ 30 a 31 povinen, anebo že ji prováděl nedbale, upozorní ho po prvé vyměřovací úřad na jeho povinnost; při tom provede, uzná-li to nutným nebo vhodným, revisi jeho výplatních listin, pomocných zápisů a dokladů, vztahujících se k požitkům všech jeho zaměstnanců. Opakují-li se uvedené nepořádky kdykoliv později, bude plátci uložena podle § 43, odst. 2 pořádková pokuta.

K § 33, odst. 2.

Užití § 33, odst. 2 předpokládá především, že součet vyplacených požitků, zásadně daňové srážce podle § 28 podrobených, činí v témže kalendářním roce alespoň nejnižší na rok přepočtenou částku ve smyslu § 30, odst. 1, resp. 2, t. j. částku 10.036, po případě 10.044 Kč (srov. ustanovení k § 30). Není-li tomu tak, jde o případy § 35. Jinak jest lhostejno, pobírá-li příjemce požitky od několika různých plátců současně nebo po sobě. Další podmínkou jest, aby součet zde zmíněných požitků nepřesahoval nejvyšší na rok přepočtené hranice v § 30 uvedené, t. j. částky 23.556 Kč. (Jinak totiž nastoupí platnost § 33, odst. 3.)

Příklady:

1. Poplatník měl v kalendářním roce současně u dvou zaměstnavatelů měsíční plat, a to od prvého ročních 12.000 Kč a od druhého ročních 7.200 Kč. Prvý plátce srazil na dani 65 Kč, druhý nesrazil žádnou daň. Ježto v tomto případě podmínky § 33, odst. 2 jsou splněny, vyměří se poplatníkovi na zmíněný berní rok z úhrnných těchto požitků per 19.200 Kč (měsíčně 1600 Kč) daň částkou, která odpovídá celoroční srážce podle § 30, odst. 1, písm. b), kdyby tu byl jediný plátce. Bude tedy v tomto případě činiti daň z úhrnných ročních požitků 19.200 Kč částku 207 Kč, totiž po zaokrouhlení obdobně podle § 18, odst. 2 (17·30 Kč × 12). Daň plátcem v kalendářním roce z požitků 12.000 Kč částkou 65 Kč sražená bude odečtena od daně na berní rok vyměřené. Rozdíl 142 Kč bude předepsán poplatníkovi k přímému placení. Zmíněnou srážkou a zaplacením tohoto rozdílu bude uhrazena poplatníkova daň na berní rok i když má vedle zmíněných požitků jiný důchod nepřesahující ročně 1.000 Kč.

Kdyby měl poplatník u různých zaměstnavatelů různá výplatní období, uloží se daň celoroční podle sazby toho výplatního období, které jest pro poplatníka výhodnější.

2. Poplatník byl v kalendářním roce současně zaměstnán u tří zaměstnavatelů za měsíční plat; u dvou obdržel měsíčně po 300 Kč (tedy ročně po 3600 Kč) a od třetího ročních 4800 Kč (měsíčně 400 Kč), tedy celkem ode všech tří 12.000 Kč. Vedle toho měl ještě příjem z kapitálového jmění ročních 1.700 Kč. Poplatníkovi bude na příslušný berní rok vyměřena daň jednak ze součtu zmíněných ročních služebních požitků (měsíčně 1.000 Kč) vyměřovacím úřadem částkou 64 Kč (5 Kč 40 h × 12), jednak odděleně příslušnou komisí z „jiného“ příjmu per 1.700 Kč daň 17 Kč. V tomto případě neměl nikdo z uvedených 3 plátců povinnosti srážeti daň, ježto ani u jednoho z nich nedosáhly požitky nejnižší měsíční částky [§ 30, odst. 1, písm. b)].

3. Poplatník byl zaměstnán od počátku kalendářního roku do konce března toho roku za měsíční plat 1000 Kč, pak vystoupil a měl od 1. dubna do konce června u jiného zaměstnavatele měsíčně 1500 Kč a posléze od 1. července změnil místo a bral od nového zaměstnavatele do konce roku měsíčně 1.000 Kč.

Jiného příjmu nad 1.000 Kč neměl.

Poplatníku bude na příslušný berní rok vyměřena ze součtu požitků u jednotlivých zaměstnavatelů v roce pobíraných, totiž z celkové roční částky per 13.500 Kč (měsíčně 1.125 Kč) srážková daň podle § 33, odst. 2 částkou 91 Kč (7 Kč 60 h × 12). Daňové částky plátci srážené budou ovšem od daně odečteny.

K § 33, odst. 3.

(1) Činí-li tedy úhrn požitků, pobíraných příjemcem ve smyslu § 33, odst. 2 v jednom roce, více nežli 23.556 Kč (viz ustanovení k § 30), nastane řádné vyměření daně podle všeobecných ustanovení z celkového poplatníkova důchodu, tedy z úhrnu požitků srážce podrobených (§ 28 resp. § 30) s připočtením jakýchkoli jiných, dani podrobených příjmů poplatníkových.

(2) Srážky podle § 30 plátcem v kalendářním roce vykonané činí ovšem i zde prozatímní

platbu na daň, která na berní rok bude v řádném vyměřovacím řízení uložena (§ 37, odst. 3.).

(3) Ustanovení § 33, odst. 3 nelze ovšem užíti tehdy, jestliže třebas jen jedny požitky příjemcovy v roce přesahují samy o sobě u jednoho plátce shora zmíněnou částku per 23.556 Kč. Takový případ sluší totiž řešiti podle §§ 36 a 37.

K § 33, odst. 4.

Žádost nutno podati u toho vyměřovacího úřadu, který provedl vyměření na základě § 33, odst. 1 nebo 2. Tento rozhodne také o případném nároku na vrácení daně; finanční úřad II. stolice vrátí přeplatek prostřednictvím své účtárny.

K § 34.

(1) Z jiného, ročně 1.000 Kč přesahujícího důchodu se vyměří podle tohoto paragrafu daň zvláště jen příjemci, který jest poplatníkem daně důchodové, t. j. jen hlavě rodiny ve smyslu § 5, odst. 1. Kdo jest nebo jest pokládán za hlavu rodiny ve smyslu tohoto zákona, ustanovuje § 5, odst. 3. Není-li příjemce hlavou, nýbrž příslušníkem rodiny (§ 5, odst. 4), nebude vyměřena z jeho jiného, 1.000 Kč převyšujícího důchodu daň jemu, nýbrž hlavě jeho rodiny, poněvadž se takový důchod kromě služebních požitků přičítá k důchodu hlavy rodiny (§ 5, odst. 2).

(2) Je-li v takovém případě hlavou rodiny příjemce, který pobírá požitky podrobené srážce podle § 30, bude užito § 34. Ne-li, bude vyměřena daň v řádném ukládání podle všeobecných ustanovení zákona. (Vyměření podle § 34 není ovšem řádným vyměřením daně podle všeobecných ustanovení tohoto zákona.)

(3) Co sluší rozuměti „jiným důchodem“, uvedeno jest v ustanovení k § 32, odst. 1.

(4) Daň vyměří místně příslušná daňová komise [§ 233, odst. 1, § 249, odst. 1, písm. a), a contr. § 40, odst. 1)], a to výhradně jen z „jiného důchodu“, po příp. z úhrnu jednotlivých příjmů tvořících tento jiný důchod.

(5) Při zjišťování „jiných důchodů“ bude užito analogicky §§ 1 až 18.

(6) S důchodem jsou v přímé souvislosti jen ta odpočitatelná vydání (§ 15), kterých by nebylo, kdyby tu nebylo také důchodu, se kterým jsou vydání v příčinné souvislosti.

K § 35, odst. 1.

(1) Požitky ve smyslu tohoto paragrafu v jednom roce dosaženými rozumíme úhrn dílčích příjmů toho kterého roku, ať plynuly poplatníku u jednoho neb několika plátců po celý rok nepřetržitě, nebo jen po část roku (třeba s přerušením). Viz o tom ustanovení k § 4.

(2) Byly-li zaměstnanci vypláceny požitky v různých obdobích (na př. půl roku týdně a půl roku měsíčně), a dostoupily-li jeho roční požitky částky mezi 10.036 Kč a 10.044 Kč, dlužno pokládati tyto požitky za osvobozené od daně ve smyslu § 35, odst. 1.

(3) Předpokladem užití tohoto odstavce ovšem jest, že hrubé požitky podle § 28 zásadně daňové srážce podrobené a v tom onom kalendářním roce pobírané nedosáhly za rok buď samy o sobě, jde-li o jednoho plátce, aneb ve spojení s takovými požitky u dalších plátců (současných neb po sobě) nejnižší na rok přepočtené částky ve smyslu § 30, odst. 1 až 3, t. j. částky 10.036 a 10.044 Kč (viz ustanovení k § 30). Jestliže by tedy na př. zmíněné hrubé požitky pobírané u několika plátců v tom kterém roce nedosáhly sice u jednotlivých plátců samy o sobě nejnižší roční částky podle § 30, avšak dohromady ano, jde o případ, který sluší posuzovati podle § 33, odst. 2, po případě odst. 3 (viz ustanovení k § 33, odst. 2 a 3).

Příklady:

1. Poplatník byl od počátku kalendářního roku do konce září toho roku zaměstnán za měsíční mzdu 950 Kč a potom až do konce roku byl bez zaměstnání. Ježto hrubé služební požitky nedosáhly v dotčeném roce nejnižší částky 837×12, t. j. 10.044 Kč [§ 30, odst. 1, písm. b)], nýbrž pouze 8550 Kč (za 9 měsíců), bude poplatník podle § 35, odst. 1 od daně důchodové na berní rok osvobozen. Sražená daň 38 Kč 70 h bude mu vrácena.

2. Poplatník měl v kalendářním roce u dvou zaměstnavatelů současně měsíční platy a sice od prvého přijal ročně 6000 Kč (měsíčně 500 Kč) a od druhého ročně 3600 Kč (měsíčně 300 Kč).

Ježto podmínka § 35, odst. 1 stran úhrnu ročních požitků jest splněna (součet jejich nedosáhl částky 10.044 Kč), bude poplatník, třebas měl ještě vedle požitků jiný důchod nepřesahující ročně 1.000 Kč, od daně na příslušný berní rok osvobozen. Srážka daně plátcem neměla v tomto případě místa, ježto ani u jednoho ani u druhého plátce nedosáhly požitky nejnižší měsíční částky [§ 30, odst. 1, písm. b)].

(4) Pojem „jiného důchodu“ byl objasněn v předchozím § 32, odst. 1.

(5) Daň bude vrácena ovšem jen po případném odpočtu podle § 275. O vrácení přeplatků platí obdobně totéž, co bylo uvedeno v ustanovení k § 32, odst. 4. Pro rozhodnutí o vrácení jest příslušným vyměřovací úřad, v jehož obvodu má příjemce bydliště. Z důvodu vrácení sražené daně nelze přiříknouti dobropis [§ 292, písm. c)].

K § 35, odst. 2.

(1) Použití § 35, odst. 2 ovšem předpokládá, že tu jde o příjemce, jehož hrubé požitky podle § 28 zásadně srážce podrobené nedosáhly ve smyslu § 35, odst. 1 v tom onom roce dohromady nejnižší na rok přepočtené částky podle § 30, odst. 1 až 3.

(2) Daňová výhoda, záležející v odděleném zdanění hrubých požitků sazbou 1/8% a jiného důchodu sazbou 1% vázána jest dále na současné splnění obou zákonem stanovených podmínek, totiž jednak, že jiný důchod příjemcův nad 1000 Kč nesmí býti vyšší ročních 5000 Kč, a jednak, že součet hrubých požitků (§ 28) a tohoto jiného důchodu nesmí přesahovati za rok 10.000 Kč.

(3) Není-li splněna třeba jen jedna z uvedených podmínek, dojde k řádnému vyměření daně podle všeobecných ustanovení tohoto zákona. V tomto případě nutno ovšem při zjišťování dani podrobeného důchodu služebního užíti zejména i § 15, č. 1, písm. d) o odečtení paušálu ze služebních požitků.

(4) Byly-li v případech § 35, odst. 2 prováděny v kalendářním roce srážky, budou (podle § 37, odst. 3 resp. analogicky podle cit. paragrafu) pokládány za zatímní platbu na daň, a budou tedy na daň vyměřenou na berní rok v řádném vyměření súčtovány. Vyjde-li tím přeplatek na dani, bude proveden odpočet na jiné dlužné daně poplatníkovy (§ 275), po případě bude vrácen.

(5) Daň vyměří místně příslušná daňová komise.

Příklady:

1. Poplatník byl od počátku roku do konce července zaměstnán za měsíční plat 1000 Kč, tedy celkem za 7000 Kč; nato vystoupil ze služby a provozoval od 1. srpna do konce roku obchod, v němž docílil čistého zisku 3000 Kč. Hrubé služební požitky sice nedosáhly v roce částky 837 × 12 [§ 30, odst. 1, písm. b)], t. j. částky 10.044 Kč, nýbrž pouze 7000 Kč, avšak jiný důchod činil více nežli 1000 Kč. Ježto dále poplatníkem docílený jiný důchod nepřesahuje ročně 5000 Kč a ježto součet hrubých požitků a tohoto jiného důchodu nepřesahuje ročních 10.000 Kč, zdaní se podle § 35, odst. 2, věta 1 jednak sazbou 1/8% zvláště jeho služební platy per 7000 Kč a jednak sazbou 1% zvláště jeho jiný důchod per 3000 Kč a součet obou sazeb bude činiti daňovou povinnost poplatníkovu. Toto vyměření daně není ovšem vzhledem k dělení příjmů a odlišné sazbě vyměřením podle všeobecných ustanovení, ač jinak ve všem ostatním se s ním shoduje (na př. minimum, srážka podle § 20).

2. Poplatník měl první tři měsíce roku obchod, v němž vyzískal 6000 Kč, pak byl 3 měsíce bez obchodu a bez příjmu. Posledních 6 měsíců byl ve služebním poměru za měsíčních 1500 Kč. Ježto v tomto případě hrubé služební požitky sice nedosáhly roční částky 10.044 Kč, nýbrž jen 9000 Kč (1500 Kč × 6), avšak podmínky § 35, odst. 2, věta prvá, nejsou splněny, zdaní se hledíc k § 35, odst. 1 a odst. 2, posl. věta v řádném vyměření daně podle všeobecných ustanovení celkový úhrnný příjem, t. j. příjem služební dosažený za 6 měsíců (ovšem po přípustných srážkách podle § 15), k němuž se připočte příjem z obchodu 6000 Kč.

K § 36, odst. 1.

(1) Srážce podle § 36, odst. 1 podléhají u plátce zásadně všechny požitky podle § 28 srážce podrobené (§ 11, odst. 1, č. 1 až 4), přesahují-li při jednotlivých výplatách trvale příslušnou nejvyšší hranici v § 30 uvedenou nebo přesahují-li ročně 23.556 Kč. Ale paušál podle § 15, č. 1, písm. d) lze odečítati pouze od požitků uvedených v § 11, odst. 1, č. 1 a 2.

(2) Předpokladem pro sražení daně podle tohoto a následujících ustanovení jest buď, že vyplácené požitky trvale přesahují příslušnou nejvyšší hranici v § 30, odst. 1 až 3 uvedenou bez ohledu na roční výši těchto požitků, nebo že úhrn v roce vyplacených hrubých služebních požitků přesahuje 23.556 Kč, třebaže při jednotlivých výplatách nepřesahoval nejvyšší hranice v § 30, odst. 1 až 3 uvedené. Výhrada obsažená v § 30, odst. 3, poslední větě o tom, že se z požitků vyplácených denně srážka nekoná, nemá přirozeně v § 36, odst. 1 místa.

(3) Služebními požitky z nově vzniklého služebního poměru jsou platy, které zaměstnavatel vyplácí osobám, jež až dosud nedostávaly takových platů od tohoto zaměstnavatele. Jsou to tedy buď platy příjemců, kteří pobírají takové platy po prvé, nebo platy osob, které během roku své služební místo změní aneb nové ještě místo přiberou.

(4) Služební paušál v § 15, č. 1, písm. d) stanovený možno odečísti ovšem jen při slu-

žebních požitcích podle § 11, odst. 1, č. 1 a 2, nikoli u ostatních srážce podrobených požitků (§ 28). Plátce nesmí při výpočtu srážkové daně přihlížeti k §§ 19, 20 a 21. Poukaz na § 18 týká se jen sazby uvedené v odstavci 1 téhož paragrafu.

(5) Při vypočtení sazby podle § 18 nelze sice užíti odstavce 2 tohoto paragrafu, za to však jest přípustno zaokrouhlení roční částky daně dolů na nejbližší částku plných korun (bez haléřů), dělitelných počtem výplatních lhůt.

(6) Také srážka podle § 36 provádí se v každém kalendářním roce na úhradu daně přímo následujícího berního roku.

K § 36, odst. 2.

Pouze přechodné snížení požitků alespoň na příslušnou nejvyšší hranici v § 30 uvedenou nemá účinku na povinnost a výši srážky podle § 36, odst. 1.

K § 37, odst. 1.

(1) V řádném vyměření podle všeobecných ustanovení předepíše se poplatníkovi-příjemci na podkladě řádného jeho přiznání (§ 307, odst. 1 a § 32, odst. 3 a contr.) daň na berní rok nejen z požitků, podrobených v přímo předcházejícím kalendářním roce srážce podle § 36, nýbrž i zároveň ze všech ostatních v uvedeném kalendářním roce dosažených, dani podrobených příjmů s připuštěním všech podle zákona přípustných srážek. Měl-li tedy na př. zaměstnanec v témž kalendářním roce od jednoho zaměstnavatele na služebních požitcích celkem ročně 24.000 Kč, od druhého 12.000 Kč, od třetího 6.000 Kč a vedle toho příjem z kapitálového jmění ročních 850 Kč, bude poplatníkovi na následující berní rok vyměřena daň podle § 37, odst. 1 ze součtu všech těchto příjmů po odečtení přípustných srážek v řádném vyměřovacím řízení podle všeobecných ustanovení. Srážky, jež byly v kalendářním roce podle § 30 vykonány z požitků per 12.000 Kč, budou přirozeně podle obdoby srážek vykonaných v témž roce podle § 36 činiti zatímní platbu na úhrnnou daň.

(2) Příjemci předepíše se k přímému placení ovšem toliko případný rozdíl, o který přesahuje daň v tomto řádném vyměření na berní rok uložená srážku daně podle § 36 v předchozím kalendářním roce vykonanou.

(3) O příslušnosti úřadu resp. komise pro řádné vyměření podle § 37, odst. 1 viz § 40.

K § 37, odst. 2 a 4.

O případném vrácení přeplatku viz obdobně § 32, odst. 4.

K § 37, odst. 3.

Srovnej ustanovení k § 32, odst. 4 a 5 a k § 35, odst. 2.

K § 37, odst. 4.

(1) Jde-li o roční hrubé požitky, které nepřesahují částky 23.550 Kč, pak nelze pro případ srážení daně v tomto odstavci naznačeného (za část roku podle § 36, odst. 1 a za část roku podle § 30) předepsati vyšší daně nežli která odpovídá příslušným, na rok přepočteným sazbám § 30, odst. 1 až 3. Při tom se roční daň zaokrouhlí podle § 18, odst. 2 na celé Kč. Kdyby však daň v řádném vyměření podle všeobecných ustanovení byla nižší, nutno ovšem předepsati tuto daň.

(2) Nedosahují-li v případě § 37, odst. 4 hrubé roční požitky nejnižší na rok přepočtené hranice příslušného období § 30, odst. 1 až 3, nelze daně vůbec předepsati.

K § 38.

(1) Protože by přesné počítání a přesné odvádění provedených daňových srážek zatěžovalo plátce, kteří vyplácejí požitky zvláště velkému počtu zaměstnanců, může býti plátci povoleno, aby odváděl na účet sražených částek paušální měsíční částky rovnající se průměrné výši zaokrouhlených daňových srážek; podmínkou ovšem jest, že budou tyto daňové srážky v posledním měsíci kalendářního roku přesně vyúčtovány a event. nedoplatky nejdéle do konce ledna příštího roku úplně zaplaceny.

(2) Vyměřovací úřady povedou v patrnosti příjemce srážce podrobených požitků, jakož i soukromé i veřejné nestátní plátce, kteří jsou podle zákona povinni daňovou srážku prováděti a odváděti, tím, že povedou záznamní knihy rozvedené podle jednotlivých plátců; těmto plátcům sdělí vyměřovací úřady číslo katastru, pod kterým bude odvod sražené daně prováděn a účtován. Pod tímto číslem povedou úřady záznamy o příjemcích požitků od téhož plátce, a to buď na podkladě výplatních listin nebo na podkladě výkazů o výši hrubých požitků a tomu odpovídající daňové srážce, anebo konečně na podkladě oznámení pokladen (likvidatur) státních úřadů nebo podniků o souhrnném výsledku daňové srážky, provedené u jejich příjemců.

(3) Odvod daňových srážek bude prováděn výhradně jen šekovým řízením u poštovní spořitelny na šekový účet finančního úřadu II. stolice. Pro odvod daňové srážky soukromými plátci a nestátními pokladnami (likvidaturami) nutno užíti výhradně jen čtyřdíl-

ného vplatního lístku poštovní spořitelny, znějícího pro finanční úřad II. stolice, v jehož obvodu byla srážka prováděna, a označeného na líci předtiskem „Daň vybíraná srážkou".

(4) Vplatní lístky nutno vyplniti na všech čtyřech dílech. Na rubu nutno přesně vyplniti v předtisku, za kterou dobu byla odvedená daň sražena.

(5) Vplatní lístky vydá bezplatně na celoroční období napřed příslušný vyměřovací úřad.

(6) Nebude-li daňová srážka včas odvedena, upomene vyměřovací úřad plátce a poskytne k odvedení srážky po prvé lhůtu 3 dnů. Projde-li i tato marně, anebo neodvede-li povinný pozdější srážky včas, uloží vyměřovací úřad plátci podle § 43, odst. 2 pořádkovou pokutu a zahájí bez meškání vymáhání odvodu sražené daně. Kromě toho provede, uzná-li to vhodným, přesné přezkoušení daňových srážek na podkladě výplatních listin a výkazů, jakož i jiných pomocných zápisů a dokladů plátcových, které se vztahují ke všem požitkům příjemců.

(7) Finanční správou zmíněnou v § 38 rozumí se ministerstvo financí.

(8) Ministerstvo financí může po dohodě s nejvyšším účetním kontrolním úřadem stanoviti vyhláškou ve Sbírce zákonů a nařízení, že odvod daňových srážek může se díti též na účet jiného finančního úřadu než finančního úřadu II. stolice.

K § 39.

(1) Pro povinné potvrzení o výši požitků a o výši sražené daně nestanoví § 39 zvláštní formy.

(2) Jest tedy přípustna každá forma, jen když je z potvrzení toho zřejmo jméno a bydliště příjemcovo a jméno (a sídlo) plátcovo (firmy), výplatní období a druh a výše požitků za toto období vyplacených, jakož i výše sražené daně.

(3) Proto může celoroční potvrzení nahraditi nejen někde obvyklá potvrzení při každé výplatě, ale i potvrzení v mezdní knížce.

(4) Za všech okolností musí býti však každé potvrzení opatřeno adresou plátce a podpisem potvrzujícího. Bylo-li vydáno potvrzení zhotovené průklepem, stačí místo plného podpisu značka potvrzujícího.

(5) V zájmu větší přehlednosti se doporučuje, aby byla tato potvrzení vydávána v zásadě za celý minulý rok, a sice současně s vyhotovením ročních výkazů, jež budou zasílati plátci vyměřovacím úřadům (viz § 45).

K § 40, odst. 1.

(1) Řádným vyměřením daně rozumí se tu jednak řádné vyměření důchodové daně podle všeobecných ustanovení tohoto zákona, jednak vyměření úřadem podle § 33, odst. 1 a 2 nebo komisí podle §§ 34 a 35, odst. 2, věta 1 a 2.

(2) Řádné vyměření daně důchodové podle všeobecných ustanovení má místo

1. z povinnosti úřední:

a) u příjemců s hrubými ročními požitky nedosahujícími výše požitků daňové srážce podle § 30, odst. 1 až 3 podrobených, t. j. s požitky včetně do 10.035 Kč (při výplatě týdenní, čtrnáctidenní neb osmadvacetidenní), dále do 10.043 Kč (při výplatě měsíční nebo desetidenní) nebo do 10.035 Kč při výplatě v jiných obdobích (§ 30, odst. 3), jakož i u příjemců uvedených v § 31, přesahuje-li u všech tu uvedených příjemců jejich jiný důchod (§ 32, odst. 2) ročních 5.000 Kč aneb převyšuje-li součet hrubých požitků a tohoto jiného důchodu (nad 1.000 Kč) ročních 10.000 Kč (§ 35, odst. 2, věta 3);

b) u příjemců, jimž jsou požitky — ať v jakékoli výši — vypláceny denně (§ 30, odst. 3);

c) u příjemců s požitky, přesahujícími nejvyšší hranici v § 30 uvedenou, t. j. s ročními požitky nad 23.556 Kč bez rozdílu, o který druh výplatního období jde, ať mají tito příjemci nějaký jiný důchod (§ 32, odst. 2) nebo ne;

d) u příjemců, kteří pobírají požitky způsobem a za podmínek § 33, odst. 3 ve spojení s odst. 2, ať mají tito příjemci nějaký jiný důchod (§ 32, odst. 2) nebo ne;

2. na žádost příjemce, jehož požitky jsou zásadně podrobeny daňové srážce podle § 30, resp. 31, byla-li podána taková žádost do konce března po uplynutí kalendářního roku, a byla-li doložena řádným přiznáním.

(3) Jde-li tedy o řádné vyměření daně podle všeobecných ustanovení osobám shora pod č. 1, písm. b), c) a d) a pod č. 2 jmenovaným, jest k tomu příslušným vyměřovací úřad jen, nemají-li tyto osoby jiných [t. j. srážce daně nepodrobených (§ 28)] důchodů nad 1.000 Kč ročně.

(4) Co sluší rozuměti jiným důchodem, jest uvedeno v ustanovení k § 32, odst. 1 a 2.

(5) Činí-li tyto důchody více než ročních 1.000 Kč, jest pro vyměření daně u nich [právě

tak jako u osob v bodě 1, písm a) jmenovaných], jakož i v případech § 35, odst. 2, věta 1 příslušnou daňová komise (§ 233, odst. 1).

K § 40, odst. 2.

Z platebního rozkazu možno podati odvolání — podle § 253, odst. 2 a § 254 — do 30 dnů po jeho doručení u vyměřovacího úřadu, jenž jej vydal. O odvolání rozhodne, jsou-li splněny podmínky v § 330, odst. 7 stanovené, berní správa [odd. I, č. 15, písm. a) prováděcího nařízení k § 232, odst. 2], jinak finanční úřad II. stolice.

K § 41.

(1) Podle § 269, odst. 1 jsou daně ku přímému placení předepsané splatny ve čtyřech rovných splátkách napřed, a to 1. ledna, 1. dubna, 1. července a 1. října každého roku. Pokud nebyly tyto daně předepsány, jest poplatník povinen platiti — podle § 269, odst. 2 — ve shora uvedených lhůtách částky, odpovídající poslednímu předpisu. Nebyly-li daně zaplaceny do 15. dne onoho měsíce, jenž jde po dni splatnosti jejich, budou podle § 271, odst. 1 vymáhány donucovacím řízením. K tomuto dojde také, nebyla-li daň zaplacena v jiné lhůtě, do které má býti zaplacena (§ 269, odst 3).

(2) V tomto donucovacím řízení možno uložiti dočasnému plátci, aby dlužnou daň při výplatě požitků příjemci srážel a odváděl podle určení vyměřovacího úřadu. Možnost tohoto srážení jest omezena jednak tím, že smí býti takto srážena jen částka, která poměrně připadá na požitky, a jednak tím, že v jednom roce nesmí býti sraženo více než činí předpis za jeden a půl berního roku, při čemž nesmí srážka zkrátiti nezabavitelné existenční minimum příjemcovo, a to ani sama o sobě ani ve spojení s výkonem srážky podle §§ 30 a 36. Příklad: Soukromý zaměstnanec nezaplatil včas daně důchodové za minulá dvě berní léta v částce 7000 Kč. Z toho připadá poměrně na požitky služební 6000 Kč. Jeho nynější požitky činí měsíčně 1500 Kč, jsou však obstaveny pro alimentační závazky příjemcovy částkou měsíčních 900 Kč. Daňová srážka za běžný rok činí podle § 30, odst. 1, písm. b) měsíčně 15 Kč 20 h. Příjemce obdrží tedy měsíčně místo 1500 Kč jen 584 Kč 80 h (t. j. 1500 Kč méně 900 Kč méně 15 Kč 20 h), tedy ročně 7017 Kč 60 h. Podle předposlední věty § 41, odst 1 bylo by lze nařídit srážku v roční částce 4500 Kč (t. j. výše předpisu dlužných daní ze služebních požitků za 1½ roku); protože by tím klesl požitek příjemci vyplácený na 2517 Kč 60 h (t. j. 7017 Kč 60 h méně 4500 Kč), tedy pod existenční minimum podle § 4 zákona ze dne 15. dubna 1920, č. 314 Sb. z. a n., možno podle poslední věty § 41, odst. 1 nařídit srážku jen v roční výši 4017 Kč 60 h, čímž zbude příjemci skutečných ročních 3000 Kč.

K § 42.

(1) Spory vzniklé o provádění srážky mohou se týkati buď zjištění srážce podrobeného důchodu, nebo výše srážky, nebo konečně doby, kdy má býti srážka provedena (jako na příklad pokud jde o naturalie, provise atd.).

(2) Z povahy daně srážkou placené plyne, že budou stížnosti vyplývající z těchto sporů rozhodnuty s největším možným urychlením, aby byl spor rozhodnut do nejbližšího výplatního období.

(3) Bydlištěm (sídlem) plátcovým ve smyslu tohoto paragrafu rozumí se místo, v němž se příjemci požitky pravidelně vyplácejí, tedy pravidelně provozovnu, v níž jest příjemce požitků zaměstnán, anebo z níž se požitky přímo vyplácejí.

K § 43, odst. 1.

(1) Nebyla-li daň důchodová připadající na srážce podrobené požitky příjemcovy buď vůbec aneb ze všech takových požitků sražena, nebo byla-li jinak nízko vypočtena a sražena, anebo pozdě odvedena, nastává osobní ručení plátcovo oproti státu.

(2) Toto ručení se uplatňuje tím, že příslušný vyměřovací úřad (§ 33, odst. 1) zašle plátci, který je povinen srážeti a odváděti dotčenou daň, platební výzvu podle § 266, odst. 1. Tato výzva obsahuje podle zákona připadající dodatečné placení z důvodu ručení i s poplatkem z prodlení počítaným podle § 271.

(3) Dlužnou částku zaplatí povinný šekovým vplatním lístkem, určeným pro placení daní, po případě šekovým (odúčtovacím — clearingovým) řízením poštovní spořitelny.

(4) Proti platební výzvě lze se odvolati jak co do přípustnosti ručení, tak co do celkového výpočtu vymáhaných částek k finančnímu úřadu II. stolice, jenž rozhodne s konečnou platností (§ 266, odst. 1).

(5) Ručení oproti plátci možno uplatniti podle § 264, odst. 1, nezaplatil-li daň poplatník, ač byl upomenut.

Tomu ovšem není na závadu, aby byl plátce pro nesprávné provádění srážky neb opožděné odvádění volán k trestní zodpovědnosti podle § 43, odst. 2.

(6) Ručení pomíjí zánikem daňového dluhu (§ 267).

K § 43, odst. 2.

(1) Podle § 185, odst. 2 se dopouští trestního činu zkrácení daně plátce požitků, jeho zákonný zástupce nebo zmocněnec, který v oznámení tímto zákonem nařízeném, v odpovědi na dotaz finančního úřadu nebo v jakémkoliv jiném podání k finančnímu úřadu ve věci daně důchodové z požitků plátcem vyplácených něco nesprávného uvede nebo potvrdí nebo něco zatají, nebo do stanovené lhůty nepodá oznámení tímto zákonem nařízených, je-li takové jednání nebo opominutí způsobilé vyměření zákonné daně zmařiti nebo přivoditi vyměření menší než zákonné daně.

(2) Dopustí-li se plátce takového činu (na př. tím, že uvede požitky ve výplatních listinách nižšími než skutečnými částkami, nebo tím, že v ročním výkazu požitků uvede částky nižší než skutečně vyplacené) vědomě nebo s úmyslem zákonnou daň zkrátiti nebo z hrubé nedbalosti, bude potrestán podle § 186, po případě podle § 187 nebo podle § 188.

(3) Spolupůsobí-li příjemce požitků vědomě k trestním činům v §§ 186 a 187 uvedeným nebo při těchto činech způsobem naznačeným v § 191, dopustí se samostatného trestného činu podle § 191.

(4) Jednání nebo opominutí plátcova nebo příjemcova proti §§ 28 až 39 a 41, která nespadají pod přísnější ustanovení hlavy VIII (jako neprovádění nebo nesprávné provádění srážek při výplatě požitků, opožděné odvádění sražených částek atd.), budou potrestána pořádkovou pokutou podle § 43, odst. 2. Viz též odstavec 4 ustanovení k § 33, odst. 1.

(5) Touto pořádkovou pokutou mohou býti trestána i nezákonná jednání (nebo opominutí) osob třetích (na příklad při nesprávném vyplňování potvrzení o stavu rodiny podle § 31, odst. 3 nebo zástupců plátců atd.), pokud nespadají pod přísnější ustanovení hlavy VIII.

K § 44.

(1) V §§ 28 až 44 nejsou stanoveny úchylky co do zásadní daňové povinnosti (§ 1), osvobození od daně (§ 2), údobí zdanění (§ 4), společných důchodů (§§ 6 a 14), dani zásadně podrobeného důchodu (§ 7), a co do počátku (§ 23), změn a konce daňové povinnosti (§§ 24 a 25), takže platí všechna tato ustanovení i co do požitků srážce podrobených.

(2) Naproti tomu jsou v §§ 28 až 43 stanoveny úchylky proti §§ 3, 5, 15 až 21 a §§ 26 a 27, a proto neplatí tato všeobecná ustanovení, jde-li o srážce podrobené požitky, z nichž byla prováděna srážka, aniž by došlo k řádnému vyměření daně podle všeobecných ustanovení.

(3) Bylo-li však provedeno toto řádné vyměření, jako na příklad podle § 32, odst. 5, § 33, odst. 3, § 35, odst. 2, věta 3, a § 37, platí pro toto řádné vyměření bezvýhradně §§ 1 až včetně 27.

K § 45, odst. 1.

(1) Nemocenské pojišťovny, podrobené ustanovením zákona o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří (zákon č. 221/1924 Sb. z. a n. s pozdějšími změnami), a nemocenská oddělení revírních bratrských pokladen, podrobených zákonu č. 242/1922 Sb. z. a n. ve znění zákona č. 200/1936 Sb. z. a n. jakož i všechny jiné podobné veřejnoprávní fondy a pokladny (jako na př. spolkové nemocenské pojišťovny, zřízené podle zákona o spolcích ze dne 26. listopadu 1852, č. 253 ř. z., a zapsané pojišťovny pomocné, zřízené podle zákona ze dne 16. července 1892, č. 202 ř. z., a provádějící pojištění podle zákona o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří, jakož i všechny pojišťovny, které provádějí pojištění ve smyslu zákona ze dne 1. července 1926, č. 117 Sb. z. a n., a dalších) jsou povinny poskytovati vyměřovacím úřadům finančním vyžádanou pomoc při provádění daňové srážky z požitků podle §§ 28 až 44, zejména jsou povinny na požádání:

1. oznamovati místně příslušnému vyměřovacímu úřadu koncem každého měsíce všechny změny nastalé v jejich seznamu zaměstnavatelů,

2. učiniti vyměřovacímu úřadu bez meškání oznámení o vydaných platebních výměrech na dodatečně vyměřené pojistné za období starší jednoho měsíce,

3. umožniti orgánům vyměřovacího úřadu zjišťování pojištěnců a výše jejich požitků na podkladě knih, zápisů a jiných spisů pojišťoven, kdykoliv to vyměřovací úřad uzná nutným, a

4. dovoliti, aby orgány vyměřovacího úřadu mohly kdykoliv z jejich spisů a zápisů zjistiti, zda vůbec, nebo pokud byly splněny povinnosti, které jim byly shora pod č. 1 až 3 uloženy.

(2) Pokud uvedené zde pojišťovny vyplácejí nemocenské, úrazové, invalidní nebo starobní podpory a platy, nebo služební, odpočinkové a zaopatřovací požitky, platí pro ně jakožto plátce §§ 28 až 45.

K § 45, odst. 2.

(1) (Výplatní listiny.) Plátcům v § 28 uvedeným a povinným přihlašovati zaměstnance ku pojištění pro případ nemoci u některé z pojišťoven v § 45, odst. 1 jmenovaných se ukládá, aby vždy do tří dnů po uplynutí každého sudého měsíce předkládali vyměřovacímu úřadu, v jehož úředním obvodu leží sídlo plátcovy pokladny, všechny těchto zaměstnanců (též obchodních cestujících, zástupců a jednatelů v 47, odst. 1, č. 2 uvedených) se týkající a řádně vyhotovené výplatní listiny (viz ustanovení k § 32, odst. 1), zabírající všechny výplaty právě minulých dvou měsíců.

(2) Finanční úřady II. stolice mohou povoliti předkládání uvedených listin ve lhůtách delších nepřesahujících však kalendářní čtvrtletí.

(3) Této povinnosti jsou zbaveny státní úřady a státní podniky. U těchto může vyměřovací úřad vykonávati namátkou dozor nad řádným prováděním daňové srážky.

(4) Povinnosti předkládati výplatní listiny jsou dále a to do odvolání zbaveni plátci, kteří zaměstnávají nejvýše dva příjemce požitků, z nichž žádný nemá požitků dosahujících výše podle § 30 daňové srážce podrobené, jakož i plátci, zaměstnávající voraře nebo zemědělské dělníky přechodně po dobu ne delší dvou měsíců, pokud jde o tyto příjemce. Od povinnosti předkládati výplatní listiny jsou do odvolání osvobozeni plátci, zaměstnávající dělníky zemědělské (čeledíny, deputátníky, sezonní dělníky a nádeníky) nebo dělníky lesní, jejichž požitky nedosahují výše podrobené daňové srážce podle § 30, odst. 1 až 3. Tito plátci jsou však povinni výplatní listiny předložiti, jsou-li k tomu vyměřovacím úřadem zvláště vyzváni.

(5) V čele každé výplatní listiny označí plátce pojišťovnu, u níž jsou pojištěni pro případ nemoci zaměstnanci, jichž se výplatní listina týče, a příslušné, vyměřovacím úřadem jemu přidělené a oznámené číslo konta.

(6) Výplatní listiny možno předkládati buď v prvopisu nebo propisu.

(7) Vyměřovací úřad přezkouší úplnost a správnost předložených výplatních listin; k tomu cíli jsou pojišťovny v § 45, odst. 1 uvedené povinny vyhověti do 14 dnů dožádání vyměřovacího úřadu za porovnání dat výplatních listin s vlastními zápisy a za stvrzení tohoto souhlasu nebo vyznačení nesrovnalostí.

(8) Z takto přezkoušených výplatních listin zjistí vyměřovací úřad výši zákonné daňové srážky.

(9) Ministerstvo financí může povoliti úlevy co do předkládání a vedení výplatních listin.

(10) (Výkazy.) Plátci, v jejichž službách jsou zaměstnanci, podle § 5, písm. a) a c) zákona o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří z povinného pojištění nemocenského vyloučení, dále plátci odpočinkových a zaopatřovacích požitků uvedených v § 11, č. 4 jsou povinni řádně vésti výkaz o výši vyplacených hrubých požitků těmto jednotlivým příjemcům a o provedené daňové srážce (viz ustanovení k § 32, odst. 1), a zasílati jej buď v prvopisu neb propisu spolu s výkazem o odvodu daňové srážky vždy do 3 dnů po uplynutí každého kalendářního čtvrtletí vyměřovacímu úřadu, v jehož obvodu má vykazující plátce bydliště (viz odstavec 5 ustanovení k § 32, odst. 1 a 2), ku přezkoušení. Tutéž povinnost mají plátci nemocenských, úrazových, invalidních nebo starobních podpor a platů, pokud tyto požitky dosáhly u jednotlivých příjemců v některém čtvrtletí kalendářního roku nejméně částky 2.511 Kč.

(11) Uvedené povinnosti jsou zbaveny státní úřady a státní podniky. Vyměřovací úřady jsou oprávněny vykonávati dozor nad řádným prováděním daňové srážky nahlédnutím do výplatních listin, likvidačních archů a jiných účetních pomůcek uvedených úřadů a podniků.

(12) Ministerstvo financí může zbaviti další jednotlivé plátce povinnosti zasílání výkazů vyměřovacímu úřadu, a to buď na určitou dobu nebo do odvolání.

(13) (Roční výkaz.) Všichni v § 28 jmenovaní plátci jsou dále povinni odevzdati vyměřovacímu úřadu, kterému byly nebo zásadně měly býti zasílány výplatní listiny nebo výkazy, vždy do 14 dnů po uplynutí každého kalendářního roku roční výkaz všech příjemců, jejichž požitky dosáhly aspoň v jednom výplatním období dotyčného kalendářního roku výše, podle § 30 daňové srážce podrobené. Státní úřady a státní podniky předloží v téže lhůtě též roční výkazy všech příjemců, a to vyměřovacímu úřadu, v jehož úředním obvodu jest sídlo vyplácejícího úřadu (viz odstavec 5 ustanovení k § 32, odst. 1 a 2).

(14) Plátci, kteří vyplácejí služební požitky obchodním cestujícím, zástupcům a jednatelům v § 47, odst. 1, č. 2 uvedeným (viz odstavec 2 k § 11, odst. 1 a 3), jsou povinni předložiti o služebních požitcích těchto příjemců roční výkaz i v tom případě, nedosahují-li požitky výše podrobené srážce daně důchodové.

(15) Roční výkaz bude řádně vyhotoven na tiskopisech, které stanoví ministerstvo financí a které plátcům požitků bezplatně vydá vyměřovací úřad. V ročních výkazech nutno zvlášť zapsati příjemce, jimž bylo sráženo podle § 30, a zvlášť příjemce požitků vyšších (§ 36, odst. 1). Bylo-li sráženo u jednotlivého příjemce po část roku podle § 30 a po část roku podle § 36, odst. 1 bude tento příjemce zapsán do výkazu příjemců, jimž bylo celý rok sráženo podle § 36, odst. 1.

(16) Nebyla-li u jednotlivých příjemců provedena daňová srážka jen proto, že předložili potvrzení o mnohačlenné své domácnosti a že v důsledku toho jejich požitek nedosáhl výše, podle § 31 srážce podrobené, budou i tito příjemci ve výkazu uvedeni; v poznámce bude poukázáno na § 31 a příslušné potvrzení připojeno.

(17) V obou částech výkazu budou příjemci seřaděni podle svého bydliště (podle městských čtvrtí nebo okresů) tak, aby na témže listu výkazu byli uvedeni jen příjemci, bydlící v obvodu téhož vyměřovacího úřadu [§ 249, odst. 1, písm. a)]. Bude tedy míti roční výkaz aspoň tolik samostatných listů, v kolika obvodech vyměřovacích úřadů mají příjemci téhož plátce svá bydliště.

(18) V poznámkách obou výkazů nutno u jednotlivých příjemců, kterým byly vyplaceny také zásadně srážce nepodrobené služební požitky určené na úhradu služebních výdajů (§ 29, odst. 1), uvésti stručně okolnosti, z nichž by úřad mohl zjistiti, zda bylo vyloučení těchto položek z požitků srážce podrobených vůbec správné nebo přiměřené.

(19) Ve výkazech nutno na konec vyúčtovati odvedení provedených daňových srážek a připojiti na důkaz správnosti výkazů podpis plátcův.

(20) Uvedení plátci jsou kromě toho povinni sděliti vyměřovacímu úřadu na jeho dožádání i výši požitků dalších jednotlivých příjemců, jejichž požitky nedosáhly výše, podle § 30 dani podrobené.

(21) Na základě předkládaných výplatních listin po případě výkazů, jakož i předložených a přezkoušených ročních výkazů uzavře vyměřovací úřad pro dotyčný rok svoji záznamní knihu a stanoví tak celoroční výši daňových srážek, jež měl plátce provésti a odvésti.

(22) Jinak bude konán dozor nad prováděním srážek nahlédnutím do výplatních listin, výkazů a po případě do obchodních knih a jiných zápisů plátcových jen výjimečně, když bude podezření, že není srážka daně buď vůbec prováděna, anebo že je sráženo nesprávně (na př. ne ze souhrnu všech srážce podrobených požitků) anebo nepravidelně, anebo konečně uzná-li to finanční úřad z jiných důvodů nutným, na př. se zřetelem na nepravidelný nebo neúplný odvod sražené daně.

K § 45, odst. 3.

(1) Z požitků, vyplácených nositeli nemocenského pojištění (léčebnými fondy, nemocenskými pojišťovnami, revírními bratrskými a kněžskými pokladnami a pod.), lékařům na podkladě rámcových nebo jinakých je nahrazujících smluv, nelze srážeti daň důchodovou. Tyto požitky budou spolu s ostatními příjmy lékařovými zdaněny v řádném vyměřovacím řízení podle všeobecných ustanovení zákona, i když nepřesahují nejvyšší hranice v § 30 uvedené. Nositelé nemocenského pojištění jsou povinni sdělovati vždy do konce ledna po uplynutí kalendářního roku vyměřovacímu úřadu, v jehož obvodu lékař bydlí, výši požitků a náhrad služebních výdajů těmto lékařům v předešlém roce vyplacených, a to bez zřetele na to, jaké výše požitky a náhrady dosáhly.

(2) Naproti tomu vztahují se ustanovení §§ 28 až 45 na požitky oněch lékařů, kteří stojí k uvedeným nositelům ve služebním poměru na základě individuelních služebních smluv, na př. lékaři v ambulatoriích zaměstnaní, úřední lékaři železniční, revisní lékaři a pod.

Tabulka I.

Týdenní výplata:

1		2		3		4	
Vyplacený požitek (v Kč)		Daňová srážka (§ 30, odst. 1a)		Daňová srážka, přepočítaná na celý rok		Roční hrubý důchod, odpovídající vyplacenému požitku (v Kč)	
od	do	Kč	h	Kč	h	od	do
pod 193		—	25	.	.	.	.
193	194	—	25	13	—	10.036	10.139
195	206	—	50	26	—	10.140	10.763
207	218	—	75	39	—	10.764	11.387
219	221	1	—	52	—	11.388	11.543
222	231	1	—	52	—	11.544	12.063
232	243	1	25	65	—	12.064	12.687
244	245	1	50	78	—	12.688	12.791
246	256	1	50	78	—	12.792	13.363
257	268	1	75	91	—	13.364	13.987
269	281	2	—	104	—	13.988	14.663
282	288	2	25	117	—	14.664	15.027
289	293	2	25	117	—	15.028	15.287
294	306	2	50	130	—	15.288	15.963
307	318	2	75	143	—	15.964	16.587
319	331	3	—	156	—	16.588	17.263
332	343	3	25	169	—	17.264	17.887
344	356	3	50	182	—	17.888	18.563
357	368	3	75	195	—	18.564	19.187
369	387	4	—	208	—	19.188	20.175
388	392	4	50	234	—	20.176	20.435
393	397	5	—	260	—	20.436	20.695
398	402	5	50	286	—	20.696	20.955
403	407	6	—	312	—	20.956	21.215
408	412	6	50	338	—	21.216	21.475
413	417	7	—	364	—	21.476	21.735
418	422	7	50	390	—	21.736	21.995
423	427	8	—	416	—	21.996	22.255
428	432	8	50	442	—	22.256	22.515
433	437	9	—	468	—	22.516	22.775
438	442	9	50	494	—	22.776	23.035
443	447	10	—	520	—	23.036	23.295
448	453	10	50	546	—	23.296	23.556

Pomocná tabulka

při **přechodném** zvýšení požitků nad 453 Kč:

1		2	
Vyplacený požitek přechodně zvýšený (v Kč)		Daňová srážka (§ 30, odst. 5)	
od	do	Kč	h
454	463	11	—
464	473	11	50
474	483	12	—
484	493	12	50
494	503	13	—
504	513	13	50
514	523	14	—
524	533	14	50
534	543	15	—
544	553	15	50
554	563	16	—
564	573	16	50
574	583	17	—
584	593	17	50
594	603	18	—
604	613	18	50
614	623	19	—
624	633	19	50
634	643	20	—
644	653	20	50
654	663	21	—
664	673	21	50
674	683	22	—
684	693	22	50
694	703	23	—
704	713	23	50
714	723	24	—
724	733	24	50
734	743	25	—
744	753	25	50
754	763	26	—
764	773	26	50
774	783	27	—

Tabulka II.

Desetidenní výplata

1		2		3		4	
Vyplacený požitek (v Kč)		Daňová srážka (§ 30, odst. 2)		Daňová srážka, přepočítaná na celý rok		Roční hrubý důchod, odpovídající vyplacenému požitku (v Kč)	
od	do	Kč	h	Kč	h	od	do
pod 279		—	25	.	.	.	.
279	279	—	25	9	—	10.044	10.079
280	281	—	50	18	—	10.080	10.151
282	293	—	75	27	—	10.152	10.583
294	306	1	—	36	—	10.584	10.051
307	318	1	25	45	—	11.052	11.483
319	319	1	50	54	—	11.484	11.519
320	331	1	50	54	—	11.520	11.951
332	343	1	75	63	—	11.952	12.383
344	354	2	—	72	—	12.384	12.779
355	356	2	—	72	—	12.780	12.851
357	368	2	25	81	—	12.852	13.283
369	381	2	50	90	—	13.284	13.751
382	393	2	75	99	—	13.752	14.183
394	406	3	—	108	—	14.184	14.651
407	416	3	25	117	—	14.652	15.011
417	418	3	25	117	—	15.012	15.083
419	431	3	50	126	—	15.084	15.551
432	443	3	75	135	—	15.552	15.983
444	456	4	—	144	—	15.984	16.451
457	468	4	25	153	—	16.452	16.883
469	481	4	50	162	—	16.884	17.351
482	493	4	75	171	—	17.352	17.783
494	506	5	—	180	—	17.784	18.251
507	518	5	25	189	—	18.252	18.683
519	531	5	50	198	—	18.684	19.151
532	543	5	75	207	—	19.152	19.583
544	559	6	—	216	—	19.584	20.159
560	567	6	50	234	—	20.160	20.447
568	574	7	25	261	—	20.448	20.699
575	581	8	—	288	—	20.700	20.951
582	588	8	75	315	—	20.952	21.203
589	596	9	50	342	—	21.204	21.491
597	603	10	—	360	—	21.492	21.743
604	610	10	75	387	—	21.744	21.995
611	617	11	50	414	—	21.996	22.247
618	624	12	25	441	—	22.248	22.499
625	632	13	—	468	—	22.500	22.787
633	639	13	75	495	—	22.788	23.039
640	646	14	50	522	—	23.040	23.291
647	654	15	25	549	—	23.292	23.556

Pomocná tabulka
při přechodném zvýšení požitků nad 654 Kč:

1		2	
Vyplacený požitek, přechodně zvýšený (v Kč)		Daňová srážka (§ 30, odst. 5)	
od	do	Kč	h
655	664	15	75
665	674	16	25
675	684	16	75
685	694	17	25
695	704	17	75
705	714	18	25
715	724	18	75
725	734	19	25
735	744	19	75
745	754	20	25
755	764	20	75
765	774	21	25
775	784	21	75
785	794	22	25
795	804	22	75
805	814	23	25
815	824	23	75
825	834	24	25
835	844	24	75
845	854	25	25
855	864	25	75
865	874	26	25
875	884	26	75
885	894	27	25
895	904	27	75
905	914	28	25
915	924	28	75
925	934	29	25
935	944	29	75
945	954	30	25
955	964	30	75
965	974	31	25
975	984	31	75

Tabulka III.

Čtrnáctidenní výplata:

1		2		3		4	
Vyplacený požitek (v Kč)		Daňová srážka (§ 30, odst. 2)		Daňová srážka, přepočítaná na celý rok		Roční hrubý důchod, odpovídající vyplacenému požitku (v Kč)	
od	do	Kč	h	Kč	h	od	do
pod 386		—	50	.	.	.	.
386	389	—	50	13	—	10.036	10.139
390	413	1	—	26	—	10.140	10.763
414	437	1	50	39	—	10.764	11.387
438	442	2	—	52	—	11.388	11.517
443	463	2	—	52	—	11.518	12.063
464	487	2	50	65	—	12.064	12.687
488	490	3	—	78	—	12.688	12.765
491	513	3	—	78	—	12.766	13.363
514	537	3	50	91	—	13.364	13.987
538	563	4	—	104	—	13.988	14.663
564	576	4	50	117	—	14.664	15.001
577	587	4	50	117	—	15.002	15.287
588	613	5	—	130	—	15.288	15.963
614	637	5	50	143	—	15.964	16.587
638	663	6	—	156	—	16.588	17.263
664	687	6	50	169	—	17.264	17.887
688	713	7	—	182	—	17.888	18.563
714	737	7	50	195	—	18.564	19.187
738	775	8	—	208	—	19.188	20.175
776	785	9	—	234	—	20.176	20.435
786	795	10	—	260	—	20.436	20.695
796	805	11	—	286	—	20.696	20.955
806	815	12	—	312	—	20.956	21.215
816	825	13	—	338	—	21.216	21.475
826	835	14	—	364	—	21.476	21.735
836	845	15	—	390	—	21.736	21.995
846	855	16	—	416	—	21.996	22.255
856	865	17	—	442	—	22.256	22.515
866	875	18	—	468	—	22.516	22.775
876	885	19	—	494	—	22.776	23.035
886	895	20	—	520	—	23.036	23.295
896	906	21	—	546	—	23.296	23.556

Pomocná tabulka
při přechodném zvýšení požitků nad 906 Kč:

1		2	
Vyplacený požitek, přechodně zvýšený (v Kč)		Daňová srážka (§ 30, odst. 5)	
od	do	Kč	h
907	916	21	50
917	926	22	—
927	936	22	50
937	946	23	—
947	956	23	50
957	966	24	—
967	976	24	50
977	986	25	—
987	996	25	50
997	1.006	26	—
1.007	1.016	26	50
1.017	1.026	27	—
1.027	1.036	27	50
1.037	1.046	28	—
1.047	1.056	28	50
1.057	1.066	29	—
1.067	1.076	29	50
1.077	1.086	30	—
1.087	1.096	30	50
1.097	1.106	31	—
1.107	1.116	31	50
1.117	1.126	32	—
1.127	1.136	32	50
1.137	1.146	33	—
1.147	1.156	33	50
1.157	1.166	34	—
1.167	1.176	34	50
1.177	1.186	35	—
1.187	1.196	35	50
1.197	1.206	36	—
1.207	1.216	36	50
1.217	1.226	37	—
1.227	1.236	37	50

Tabulka IV.

Dvacetiosmidenní výplata:

1		2		3		4	
Vyplacený požitek (v Kč)		Daňová srážka (§ 30, odst. 2)		Daňová srážka, přepočítaná na celý rok		Roční hrubý důchod, odpovídající vyplacenému požitku (v Kč)	
od	do	Kč	h	Kč	h	od	do
pod 772		1	—	.	.	.	.
772	779	1	—	13	—	10.036	10.139
780	827	2	—	26	—	10.140	10.763
828	875	3	—	39	—	10.764	11.387
876	884	4	—	52	—	11.388	11.504
885	927	4	—	52	—	11.505	12.063
928	975	5	—	65	—	12.064	12.687
976	981	6	—	78	—	12.688	12.765
982	1.027	6	—	78	—	12.766	13.363
1.028	1.075	7	—	91	—	13.364	13.987
1.076	1.127	8	—	104	—	13.988	14.663
1.128	1.153	9	—	117	—	14.664	15.001
1.154	1.175	9	—	117	—	15.002	15.287
1.176	1.227	10	—	130	—	15.288	15.963
1.228	1.275	11	—	143	—	15.964	16.587
1.276	1.327	12	—	156	—	16.588	17.263
1.328	1.375	13	—	169	—	17.264	17.887
1.376	1.427	14	—	182	—	17.888	18.563
1.428	1.475	15	—	195	—	18.564	19.187
1.476	1.551	16	—	208	—	19.188	20.175
1.552	1.571	18	—	234	—	20.176	20.435
1.572	1.591	20	—	260	—	20.436	20.695
1.592	1.611	22	—	286	—	20.696	20.955
1.612	1.631	24	—	312	—	20.956	21.215
1.632	1.651	26	—	338	—	21.216	21.475
1.652	1.671	28	—	364	—	21.476	21.735
1.672	1.691	30	—	390	—	21.736	21.995
1.692	1.711	32	—	416	—	21.996	22.255
1.712	1.731	34	—	442	—	22.256	22.515
1.752	1.751	36	—	468	—	22.516	22.775
1.752	1.771	38	—	494	—	22.776	23.035
1.772	1.791	40	—	520	—	23.036	23.295
1.792	1.812	42	—	546	—	23.296	23.556

Pomocná tabulka

při přechodném zvýšení požitků nad 1.812 Kč:

1		2	
Vyplacený požitek, přechodně zvýšený (v Kč)		Daňová srážka (§ 30, odst. 5)	
od	do	Kč	h
1.813	1.822	42	50
1.823	1.832	43	—
1.833	1.842	43	50
1.843	1.852	44	—
1.853	1.862	44	50
1.863	1.872	45	—
1.873	1.882	45	50
1.883	1.892	46	—
1.893	1.902	46	50
1.903	1.912	47	—
1.913	1.922	47	50
1.923	1.932	48	—
1.933	1.942	48	50
1.943	1.952	49	—
1.953	1.962	49	50
1.963	1.972	50	—
1.973	1.982	50	50
1.983	1.992	51	—
1.993	2.002	51	50
2.003	2.012	52	—
2.013	2.022	52	50
2.023	2.032	53	—
2.033	2.042	53	50
2.043	2.052	54	—
2.053	2.062	54	50
2.063	2.072	55	—
2.073	2.082	55	50
2.083	2.092	56	—
2.093	2.102	56	50
2.103	2.112	57	—
2.113	2.122	57	50
2.123	2.132	58	—
2.133	2.142	58	50

Tabulka V.

Měsíční výplata:

1		2		3		4	
Vyplacený požitek (v Kč)		Daňová srážka (§ 30, odst. 1 b)		Daňová srážka, přepočítaná na celý rok		Roční hrubý důchod, odpovídající vyplacenému požitku (v Kč)	
od	do	Kč	h	Kč	h	od	do
pod 837		1	—	.	.	.	.
837	838	1	10	13	20	10.044	10.067
839	885	2	20	26	40	10.068	10.631
886	937	3	20	38	40	10.632	11.255
938	958	4	30	51	60	11.256	11.507
959	992	4	30	51	60	11.508	11.915
993	1.047	5	40	64	80	11.916	12.575
1.048	1.062	6	50	78	—	12.576	12.755
1.063	1.102	6	50	78	—	12.756	13.235
1.103	1.157	7	60	91	20	13.236	13.895
1.158	1.212	8	70	104	40	13.896	14.555
1.213	1.249	9	80	117	60	14.556	14.999
1.250	1.265	9	80	117	60	15.000	15.191
1.266	1.314	10	80	129	60	15.192	15.779
1.315	1.373	11	90	142	80	15.780	16.487
1.374	1.428	13	—	156	—	16.488	17.147
1.429	1.482	14	10	169	20	17.148	17.795
1.483	1.535	15	20	182	40	17.796	18.431
1.536	1.587	16	20	194	40	18.432	19.055
1.588	1.680	17	30	207	60	19.056	20.171
1.681	1.702	19	50	234	—	20.172	20.435
1.703	1.724	21	70	260	40	20.436	20.699
1.725	1.745	23	80	285	60	20.700	20.951
1.746	1.767	26	—	312	—	20.952	21.215
1.768	1.789	28	20	338	40	21.216	21.479
1.790	1.810	30	30	363	60	21.480	21.731
1.811	1.832	32	50	390	—	21.732	21.995
1.833	1.854	34	70	416	40	21.996	22.259
1.855	1.875	36	80	441	60	22.260	22.511
1.876	1.897	39	—	468	—	22.512	22.775
1.898	1.919	41	20	494	40	22.776	23.039
1.920	1.940	43	30	519	60	23.040	23.291
1.941	1.963	45	50	546	—	23.292	23.556

Pomocná tabulka

při přechodném zvýšení požitků nad 1.963 Kč:

1		2	
Vyplacený požitek, přechodně zvýšený (v Kč)		Daňová srážka (§ 30, odst. 5)	
od	do	Kč	h
1.964	1.973	46	—
1.974	1.983	46	50
1.984	1.993	47	—
1.994	2.003	47	50
2.004	2.013	48	—
2.014	2.023	48	50
2.024	2.033	49	—
2.034	2.043	49	50
2.044	2.053	50	—
2.054	2.063	50	50
2.064	2.073	51	—
2.074	2.083	51	50
2.084	2.093	52	—
2.094	2.103	52	50
2.104	2.113	53	—
2.114	2.123	53	50
2.124	2.133	54	—
2.134	2.143	54	50
2.144	2.153	55	—
2.154	2.163	55	50
2.164	2.173	56	—
2.174	2.183	56	50
2.184	2.193	57	—
2.194	2.203	57	50
2.204	2.213	58	—
2.214	2.223	58	50
2.224	2.233	59	—
2.234	2.243	59	50
2.244	2.253	60	—
2.254	2.263	60	50
2.264	2.273	61	—
2.274	2.283	61	50
2.284	2.293	62	—

HLAVA II.

VŠEOBECNÁ DAŇ VÝDĚLKOVÁ.

Daňová povinnost.

K § 46, odst. 1 a 2.

(1) Daňovou povinnost zakládá veškerá činnost směřující k dosažení zisku. Zákon sám shrnuje tuto činnost pod označení „podnik", jímž rozumí nejen výdělečný podnik v běžném smyslu, nýbrž i každé zaměstnání směřující k dosažení zisku.

(2) Všeobecné dani výdělkové podrobeny jsou jak osoby fysické, tak i osoby právnické a sdružení těchto osob, pokud nejsou z daňové povinnosti vyňaty podle § 47, odst. 1, č. 1, protože jsou podrobeny zvláštní dani výdělkové.

(3) Subjektem daně jest podnikatel, t. j. osoba nebo sdružení osob, jejichž jménem se podnik provozuje, tedy osoba, která na venek (pro veřejnost) jest označena jakožto osoba podnik provozující. Otázka, na čí účet se podnik provozuje, zůstává pro otázku daňové povinnosti nerozhodnou. K tichým společníkům se nebere zřetele.

(4) Jde-li o podnik jediné osoby nebo sdružení osob, nutno rozhodnouti v každém jednotlivém případě podle skutečných okolností; zápis do obchodního rejstříku sám o sobě rozhodným není.

(5) Sdružením osob míní se tu jen sdružování na podkladě právním, kterým se zakládá také společný subjekt právní. Mohou tu tedy přijíti v úvahu vedle společností podle obch. zák. (pokud nejsou podrobeny zvláštní dani výdělkové, tedy zejména společnosti veřejné a komanditní) také společnosti podle obč. zák. Pouhé sdružení samostatných živnostníků ve společných provozovnách za účelem zmenšení režie nebo usnadnění vyřizování zakázek týchž zákazníků nezakládá společný daňový subjekt, jelikož tu také nevzniká samostatný subjekt právní. Totéž platí o advokátech sdružených ve společných kancelářích, jelikož i tu jde jen o sdružení za účelem zjednodušení režie, aniž by vznikl společný subjekt právní. V těchto případech bude se zdaňovati každý advokát ze své vlastní činnosti zvlášť. Totéž bude zpravidla i u manželů lékařů, kteří každý svoji zvláštní praksi provozují třebas ve společných místnostech a za společné režie, přece však každý jako zvláštní právní subjekt.

(6) Při podnicích pronajatých, provozovaných jménem pachtýřovým (nájemcovým), jest subjektem daně pachtýř (nájemce); byl-li dán podnik pachtýřem (nájemcem) do dalšího pachtu, podléhá všeobecné dani výdělkové podpachtýř (podnájemce).

(7) Pro daňovou povinnost jsou rozhodnými skutečné provozování podniku a úmysl docíliti zisku. O podniku nelze mluviti, kde se jedná pouze o jednotlivý účin; podnik předpokládá činnost delší dobu trvající, opakující se (na př. spekulační koupě a prodej realit, výstavba a prodej domů, provozování obchodů peněžnických). Nerozhodným jest, bylo-li zisku skutečně docíleno, nebo zdali podnik vedle úmyslu zištného slouží též účelům veřejným nebo všeužitečným, při čemž není úmyslu docíliti zisku. Činnost směřující k docílení zisku podrobena jest daňové povinnosti i tehdy, používá-li se výtěžku k účelům všeužitečným. Není-li úmyslu docilovati zisku vůbec, není daňové povinnosti (na př.: pacht honitby za účelem zábavy, přináší-li škodu; činnost za účelem charitativního podávání pokrmů, ošacování, vyučování nemajetných atd.). Výstavbu nebo prodej domu v jednotlivých případech, jakož i pronajímání domů vlastníkem nelze považovati za výdělečný podnik, nýbrž za uložení a užívání jmění; dani však jest podrobeno jakožto činnost směřující k dosažení zisku na př. pronajímání zařízených bytů s posluhou lázeňským hostům. Daňová povinnost podniku trvá i po čas likvidace; realisační obchody jsou právě tak jako jiné obchody pokračováním podniku.

(8) Nerozhodným jest, zda-li podnik podléhá ustanovením živnostenského řádu čili nic nebo je-li zákonně přípustným.

K § 46, odst. 3.

(1) Všechny provozovny náležející k témuž podniku jako hospodářskému celku, ať leží kdekoliv, budou zdaňovány společnou daňovou sazbou.

(2) Co tvoří u jednotlivých podniků hospodářský celek, závisí od skutkových okolností, které jsou pro provozování podniku rozhodnými. V některých případech bude dán předpoklad hospodářského celku již osobní činností poplatníkovou (na př.: u lékaře, advokáta, řemeslníka atd.), jelikož celý rozsah osobní činnosti podnikatelovy tvoří tu jeden hospodářský celek, kdežto u některých poplatníků bude záviseti rozhodnutí otázky, jde-li u nich pouze o jeden poplatný podnik nebo o více poplatných podniků, od té okolnosti, jak provozování výdělečného podniku jest organisováno. Vzhledem k tomu však, že důchod z výdělečné činnosti (zaměstnání) se téměř

kryje s výtěžkem této činnosti, nutno bráti pojem „podniku“ v nejširším slova smyslu. Tak bude lze mluviti o jednom podniku, i když týž podnikatel provozuje více různých druhů výdělečné činnosti (zaměstnání), souvisí-li mezi sebou hospodářsky a tvoří-li tak hospodářskou jednotku, bez rozdílu, jsou-li tyto různé druhy výdělečné činnosti provozovány v jednom závodě nebo ve více závodech (provozovnách), v jednom místě nebo na různých místech. Oddělené účtování samo o sobě nemluví ani pro ani proti existenci samostatného hospodářského celku, rovněž živnostensko-právní kvalifikace té které činnosti výdělečné jest nerozhodnou. Tak na př. bude nutno posuzovati jako jeden podnik na venku častý případ: hostinství, řeznictví, prodej lihovin a tabáku; rovněž bude zde jeden podnik, má-li poplatník cukrovar a najaté pozemky, nikoliv však, má-li na př. advokát vedle advokátní kanceláře textilní továrnu, nebo provozuje-li na svém velkostatku některou z činností podrobených dani výdělkové podle § 47, odst. 2, písm. a) nebo b).

(3) Provozují-li dvě nebo více osob vedle svých vlastních podniků též samostatný podnik téhož druhu na společný účet pod zvláštním jménem, tvoří tento společný podnik samostatný předmět všeobecné daně výdělkové.

K § 47, odst. 1, č. 1.

(1) Které podniky podrobeny jsou zvláštní dani výdělkové, stanoví § 68.

(2) Při kapitálové účasti cizozemské společnosti na tuzemském podniku jest povinnost ku zvláštní dani výdělkové obmezena na cizozemské společnosti akciové, komanditní společnosti na akcie, těžířstva a společnosti s obmezeným ručením a na případy, kdy tyto společnosti jsou na tuzemském podniku účastí kapitálovou, podílem na zisku nebo jiným způsobem účastny alespoň 50%. Nedosahuje-li účastenství zmíněných cizích společností stanovené výše nebo jedná-li se o účast tuzemské společnosti, případně tuzemského těžířstva na podniku, nemění se ničeho na povinnosti tohoto podniku ku všeobecné dani výdělkové.

(3) Výdělečné podniky spolků, zřízených podle všeobecných předpisů o spolčování [zákon ze dne 15. listopadu 1867, č. 134 ř. z., o právu spolčovacím, v zemi Slovenské a Podkarpatoruské nařízení č. 1394/1873 pres. B. M. (uh. m. vnitra), ve věci kontrolování spolků, a nařízení č. 1508/1875 B. M. (uh. m. vnitra), o zakládání spolků] podrobují se všeobecné dani výdělkové až na nečetné výdělečné spolky, zřízené podle zákona č. 253/1852 ř. z., které nadále zůstávají podrobeny zvláštní dani výdělkové, stejně jako výdělečné podniky provozované nadacemi.

K § 47, odst. 1, č. 2.

(1) Vykonává-li se určité zaměstnání ve služebním poměru nebo je-li poplatným podnikem ve smyslu § 46, nutno rozhodnouti v každém jednotlivém případě podle skutkových okolností.

(2) Rozhodnou jest existence služebního poměru. Na formě, ve které služební plat nebo mzda se vyplácí, nezáleží: ať ve formě stálých platů nebo pevně smluvené mzdy, nebo ve formě platů odvislých od rozsahu činnosti (provise, honoráře podle počtu případů atd.); nerozhodným jest též, vyplácí-li se plat nebo mzda zaměstnavatelem přímo nebo osobami třetími (na př. mzdy služebního personálu v hotelích, sanatořích, honoráře lékařů policejních, obecních atd. placené stranami za výkony úřední a pod.).

(3) Pokud jde o obchodní cestující, zástupce a jednatele (v dalším pouze „obchodní jednatel“), vylučuje pensijní pojištění subjektivní daňovou povinnost vůbec, avšak jen co do činnosti, která jest podkladem pro pojistnou povinnost, bez ohledu na výši přijatých úplat. Provozuje-li tedy obchodní jednatel, který je pro tuto činnost pensijně pojištěn, ještě také vlastním jménem hostinský podnik, vylučuje pensijní pojištění jen zdanění úplat za jednatelské výkony, nikoliv však zdanění úplat přijatých při provozování hostinského podniku.

(4) Jde-li o obchodního jednatele, který je současně činný jako jednatel pro více zaměstnavatelů, avšak pensijně pojištěn jen ohledně jednoho jednatelského poměru, platí vynětí z daňové povinnosti i pro ostatní jednatelské poměry.

(5) Jest věcí poplatníkovou, aby pensijní pojištění ve smyslu zákona prokázal; tento průkaz lze podati potvrzením příslušného nositele pensijního pojištění. Nesmí tu ovšem jíti o pojištění dobrovolné, ježto v zákoně se mluví o činnosti, která je podkladem pro pojistnou povinnost.

(6) Nejsou-li jednatelé pensijně pojištěni, jsou z daňové povinnosti vyjmuti tehdy, nepřesahuje-li úhrn hrubých úplat ročně přijatých prokazatelně 40.000 Kč. Hrubými úpla-

tami rozumí se vše, co podnikatel musel vynaložiti, aby nabyl jednatelova výkonu. Jest to tedy nejen vlastní jednatelská provise, nýbrž i náhrada cestovních a jiných výdajů, mimořádné odměny a pod., ježto zákon v tomto směru nerozlišuje. Při zjišťování částky 40.000 Kč nutno přihlížeti k úplatám přijatým ode všech zaměstnavatelů, je-li jich více; že úhrn hrubých úplat nepřesahoval 40.000 Kč, je jednatel povinen hodnověrně prokázati, na př. celoročním vyúčtováním s podniky, pro něž byl činný, obchodními knihami a pod. Má-li takováto osoba vlastní výdělečný podnik, který provozuje svým jménem, nepřihlíží se ovšem k úplatám v tomto podniku přijatým (na př. obchodník železným zbožím má současně zastoupení továrny na hospodářské stroje).

(7) Jednateli ve smyslu předchozích ustanovení (odstavce 4 až 7) rozumějí se jak obchodní jednatelé zbožím, tak i jednatelé pojišťovací, realitní a pod.; vždy však musí býti splněn předpoklad, že jednatel jedná cizím jménem a na cizí účet.

(8) Sklady tabáku nelze považovati za podniky, jelikož u nich se nedá mluviti o podnikatelském zisku. Naproti tomu prodeje tabáku (trafiky), prodeje známek, kolků a losů a prodejny třídní loterie jsou dani podrobeny.

K § 47, odst. 1, č. 3.

(1) Výtěžek z najatých pozemků a hospodářství jest dani podroben, a to i s vedlejší výrobou s nimi spojenou; zmíněným výtěžkem rozumí se tedy nejen výtěžek zemědělského obdělávání půdy, nýbrž i výtěžek všech k hospodářství patřících odvětví, najmě mlékařství, chovu drůbeže, dobytka, ryb, výkrm dobytka, kácení lesů na základě mýtních smluv, výtěžek z najatých štěrkovišť, pískových a kamenných lomů atd. Osvobozeno jest jen zemědělské hospodaření na najaté půdě za podmínek uvedených v § 50, č. 1.

(2) K zemědělskému hospodářství se počítá i zahradnictví (ovocnictví, štěpařství, školkářství, zelinářství, květinářství, pěstění semen, pěstění léčivých plodin a pod.), tedy veškerá výdělečná činnost zahradnická, pokud se zabývá výrobou a prodejem vlastních výrobků spotřebiteli nebo obchodníku (s výjimkou § 47, odst. 3). V daňové povinnosti zůstává pouze projektování, zakládání a udržování cizích zahrad a sadů (t. zv. zahradní architektura) a konečně obchod cizími zahradnickými výpěstky (květinové síně a závody, prodejny zeleniny, obchodníci ovocnými stromky a pod.). Všeobecné dani výdělkové podléhá tedy v celém rozsahu vypracování návrhů (projektů) zahrad a parků a jiných sadových úprav, jako hřišť, hřbitovů a pod., dále provádění takovýchto úprav a jejich osazování rostlinným materiálem třeba vlastním a konečně ošetřování a udržování všech cizích zahrad nebo sadových objektů, prováděné za úplatu. Obchodem cizími zahradnickými výpěstky rozumí se nákup a prodej nehotového zboží, které se v nezměněném vegetačním stavu dále prodává, i hotových (dorostlých nebo kvetoucích) rostlin, které zahradník nakupuje nebo přikupuje pro další obchod. Spočívá-li činnost zahradníkova z části v prodeji vlastních výrobků, z části v prodeji cizích (přikupovaných) zahradnických výpěstků, podléhá všeobecné dani výdělkové pouze výtěžek z činnosti posléze uvedené, leč by šlo o případy zmíněné v § 47, odst. 3, kdy daňový základ bude tvořiti výtěžek dosažený z obou uvedených činností.

(3) Pěstování včel, pokud je nelze zahrnovati do zemědělského a lesního hospodářství, podrobeno jest zásadně všeobecné dani výdělkové. Osvobození od daně bude tu ovšem v mnohých případech přípustným podle ustanovení § 50, č. 3 případně č. 6.

K § 47, odst. 2 a 3.

(1) Podmínkou pro vyjmutí vedlejší výroby spojené se zemědělským a lesním hospodářstvím z daňové povinnosti jest, aby dotčené hospodářství samo nebylo dani podrobeno; tohoto předpokladu není u dani podrobených pachtů pozemků a hospodářství.

(2) Vedlejší výroba, která jest zpravidla a převážně provozována samostatnými průmyslovými podniky, není ani tehdy z daňové povinnosti vyjmuta, omezuje-li se skutečně na zpracování výrobků vlastního hospodářství. Rovněž není z daňové povinnosti vyjmuta vedlejší výroba provozovaná po živnostensku v samostatném závodě. Nelze tedy na př. vyjmouti z daňové povinnosti ani pily provozované majiteli lesů ku zpracování dřeva z vlastních lesů, ani malé hospodářské lihovary, jelikož zmíněná výroba jest zpravidla a převážně provozována průmyslovými podniky a provozování ve zmíněných podnicích děje se zpravidla po živnostensku v samostatném závodě.

(3) Provozováním po živnostensku nutno rozuměti takové provozování, ve kterém se provádění obchodů děje trvale a úplatně takovým způsobem, který dává možnost docilování výtěžku.

(4) Samostatným závodem nutno rozuměti každé zvláštní samostatně vypravené a ku provádění určité výroby účelně přizpůsobené zařízení. Není však třeba, aby „závod" byl samostatným hospodářským celkem ve smyslu § 46, odst. 3.

(5) Totéž platí o dobývání podstaty parifikační půdy majitelem pozemku; vynětí z daňové povinnosti jest zde vázáno ještě podmínkou, že nedochází k dalšímu zpracování dobyté podstaty. Dobývání podstaty parifikační půdy pachtýřem jest za všech okolností zásadně dani podrobeno.

(6) Parifikační půdou rozumí se půda úmyslně odňatá zemědělskému (lesnímu) vzdělávání použitím k jiným účelům nezakládajícím zánik povinnosti k dani pozemkové. I obyčejnou ruční výrobu cihel nutno považovati za další zpracování, jež zakládá daňovou povinnost zmíněné výroby. Rovněž pálení vápna jest dani podrobeno. Dobývání kamene ve vlastním lomu (na pozemku podrobeném pozemkové dani) pro štěrk a prodej nezpracovaného materiálu dani nepodléhá, pokud nejde o provozování po živnostensku v samostatném závodě. Výroba štěrku a prodej hotového štěrku (zpracovaného vylámaného materiálu) však dani podléhá v každém případě, jelikož tu dochází k dalšímu zpracování dobyté podstaty. Provozování kluziště na parifikačním pozemku podrobeno jest dani.

(7) Prodej vlastních výrobků zemědělského a lesního hospodářství v drobném podroben jest dani, provozuje-li se po živnostensku v trvale (nikoliv jen občasně) otevřených k tomu určených prodejnách nebo skladištích a to bez ohledu na to, jsou-li tyto prodejny nebo skladiště v sídle vlastního hospodářství nebo v jiných obcích.

(8) Prodejem zahradnických výrobků provozovaným po živnostensku v trvale otevřených zmíněnému účelu určených prodejnách nebo skladištích rozumí se stálý prodej rostlin v podniku vypěstovaných, event. odjinud přikoupených, provozovaný trvale ve zvláštní místnosti (na př. krámu) k účelům prodejním zařízené, kde hotové zboží, určené ku prodeji je vyloženo k výběru nebo uskladněno.

K §§ 48 a 49.

(1) Zpravidla přihlížeti jest při vyměření všeobecné daně výdělkové k celému rozsahu provozovaného podniku a k celému v podniku dosaženému výtěžku.

(2) Okolnosti, které podle § 48, odst. 2 vedou k vyloučení části podniku z tuzemského zdanění, musí poplatník prokázati. Jest to zejména způsob trvalého provozování podniku v cizině jakož i rozsah a výše skutečného zdanění tohoto provozování a okolnost, že daň v cizině uložená jest stejného druhu s tuzemskou všeobecnou daní výdělkovou. Jakožto daň stejného druhu jest považovati jakoukoli státní zvláštní výnosovou daň postihující výdělečné podniky a zaměstnání směřující k dosažení zisku.

(3) Ustanovení § 48, odst. 2 nejsou vázána na stejný postup ciziny vůči tuzemským podnikům (reciprocita se nevyžaduje). Případná odvetná opatření jsou ovšem přípustna podle § 342.

(4) Dani jest na př. podrobeno: navštěvování tuzemských trhů cizími obchodníky za účelem odbytu zboží; provozování lékařské prakse cizím lékařem v místnostech najatých k tomu účelu v hotelu; pohostinské vystupování cizích výkonných umělců v tuzemsku, jde-li při tom o podnikatelský zisk (nikoliv o služební plat); vydržování stálých zaměstnanců nebo zástupců cizími firmami v tuzemsku za účelem různých opatření, na př. vyclívání a dodávání zboží, provádění montáží a oprav, zprostředkování nákupu, přejímání a odesílání nakoupeného zboží a pod.

(5) O tom, co rozuměti jest provozovnou, viz odstavec 3 ustanovení k § 58, odst. 1.

(6) Postup podle §§ 48 a 49 má místo jenom potud, pokud o zdaňování podniků nebyly s určitými státy uzavřeny zvláštní smlouvy. Stalo-li se tak, nutno postupovati podle zmíněných smluv. Vedle obchodních smluv přicházejí v úvahu zvláště smlouvy uzavřené za účelem zamezení dvojího zdanění (viz ustanovení k § 342).

(7) Ustanovení obchodních smluv, pokud se dotýkají povinnosti k dani výdělkové, jsou celkem shodna v tom, že obchodníci, průmyslníci a živnostníci smluvních států mohou sami cestovati a vysílati své zástupce, jednatele a zmocněnce do československé republiky, kteří mohou s sebou nositi i vzorky zboží, nikoliv však zboží samo, a že nejsou podrobeni z této činnosti u nás žádným daním, dokáží-li, že platí daně ze svých závodů ve své zemi a uzavírají-li koupě a prodeje pouze s obchodníky, průmyslníky a živnostníky, kteří obchodují s dotyčným zbožím a mají své provozovny. Některé ze smluv (na př. s Německem, s Rakouskem) mají také ustanovení, podle kterého příslušníci smluvních států, kteří mezi místy svého státu a místy československé republiky provozují povoznictví aneb plavbu po

řekách, nejsou povinni platiti z těchto živností v území druhé strany daně z výdělku.

(8) Ve smlouvách k zamezení dvojího zdanění s Rakouskem, Německem a Maďarskem uplatňuje se povšechně zásada, že podniky výdělkové (živnosti, zaměstnání výdělečná) budou podrobeny přímým daním jen v tom státě, v němž jest udržována provozovna ku provozování podniku (zaměstnání). Jsou-li provozovny téhož podniku v obou územích, budou podrobeny daním v každém území jen podle míry provozování z tuzemských provozoven. Živností podomních a kočovních se smlouvy netýkají. Výdělky z vykonávání svobodných povolání zdaňují se jen potud, pokud se povolání vykonává v druhém státě z pevného střediska (provozovny). Na obdobných zásadách vybudována jsou ustanovení o zdaňování výdělečných podniků s trvalým zařízením ve smlouvách s Italií (čl. 4. smlouvy) a s Polskem (čl. 2. smlouvy). Není-li trvalého zařízení (zejména u svobodných povolání) jest pro daňovou povinnost rozhodno místo skutečného vykonávání výdělečného zaměstnání (čl. 3. smlouvy s Italií, čl. 2. smlouvy s Polskem).

Osvobození od daně.

K § 50, č. 1.

Výtěžek z najatých pozemků a hospodářství, jejichž katastrální výtěžek nepřesahuje úhrnem 320 Kč, jest osvobozen od všeobecné daně výdělkové vůbec, bez ohledu na počet pomocných sil a na způsob jejich zaměstnání. Osvobození vztahuje se dále i na najatá hospodářství s katastrálním výtěžkem větším (bez omezení), ovšem jen tehdy, obdělávají-li je pachtýři sami se svou rodinou v zemědělském hospodaření, byť i přibírali občasně a výjimečně dělníky. Trvalé používání čeledi a dělníků vylučuje v tomto případě osvobození od daně, stejně jako obdělávání jiným způsobem než obyčejným zemědělským hospodařením. Tímto se rozumí zemědělské hospodářství, jak je vymezeno v § 47, odst. 1, č. 3 a odst. 2.

K § 50, č. 2.

Sem spadají ženy, zaměstnávající se obyčejným šitím, a to i tehdy, používají-li šicích strojů, dále ženy, zaměstnávající se praním a žehlením prádla, posluhou atd. Na odborně školené švadleny, modistky a pod. se však osvobození nevztahuje.

K § 50, č. 3.

Sem patří na př. v některých krajích obvyklé právo držitelů vinic čepovati po určitou dobu víno vlastního pěstění, pokud se provozuje jen občasně a nikoliv po živnostensku, dále občasné používání vlastních potahů nutných pro hospodářství k námezdnímu povoznictví. Držení potahů přes míru nutnou pro vlastní zemědělské hospodaření k účelům povoznickým a provozování povoznictví v takové míře, že přesahuje vzhledem k celkovému hospodářství podřízený význam vedlejšího zaměstnání a stává se podnikem po živnostensku provozovaným, zakládá ovšem daňovou povinnost. U polních hospodářů, kteří mají pouze počet potahů potřebný podle místních poměrů pro obhospodařování vlastních pozemků, se zpravidla předpokládá, že vykonávají povoznictví toliko dočasně a nikoliv po živnostensku.

K § 50, č. 4.

Jsou-li domáčtí výrobci k podnikateli v poměru služebním nebo námezdním jakožto pomocní dělníci, nejsou všeobecné dani výdělkové podrobeni již podle ustanovení § 47, odst. 1, č. 2. Pod ustanovení § 50, č. 4 spadají jen ty osoby, které nejsou pomocnými dělníky ve smyslu živnostensko-policejním. Domáčtí výrobci mohou býti živnostníky ve smyslu živnostenského řádu, nebo nemusí býti živnostenskému řádu vůbec podrobeni. Pod domáckými výrobci nutno rozuměti jen takové výrobce, kteří nemajíce téměř žádného provozovacího kapitálu nejsou s to, aby se jako samostatní živnostníci uplatnili. Tam, kde těchto předpokladů není, nelze mluviti o „domáckých výrobcích" ve smyslu tohoto ustanovení zákona.

K § 50, č. 5.

Osvobození se nevztahuje na osoby, kterým soukromé vyučování nebo spisovatelství jest hlavním nebo jediným povoláním. Nedocilovaly-li by tyto osoby ze zmíněných zaměstnání ani úhrady výživy, mohly by býti osvobozeny od daně podle ustanovení § 54.

K § 50, č. 6.

(1) Osvobození vztahuje se též na vedlejší zaměstnání provozovaná vedle hlavního zaměstnání nepodrobeného výdělkové dani, na př. na vedlejší zaměstnání osob jsoucích ve služebním poměru za plat nebo za mzdu.

(2) Výdělečným podnikem nelze tu rozuměti dani nepodrobené zemědělské hospodářství.

K § 50, č. 7.

Sem spadají osoby churavé, zestárlé, zmrzačené, které nemohou živnost plně vykonávati,

přece však některé výdělečné úkony obstarávají. Osvobození není na újmu, má-li taková osoba živnostenský list nebo licenci.

K § 51.

Návrhy na poskytnutí osvobození od všeobecné daně výdělkové podle § 51 mohou býti podány i bez žádosti stran z vlastního popudu vyměřovacích úřadů nebo finančních úřadů II. stolice. Daňové komise nejsou oprávněny osvobození povoliti, nýbrž jedině ministerstvo financí. Rozhodnutí o osvobození, jeho rozsahu a podmínkách, spadá do volné úvahy min. financí.

K § 52.

(1) Daňové výhody podle § 52 mohou býti přiznány jen podnikům výrobním. Na podniky dopravní se výhody ty nevztahují. Rozhodnutí o tom, jsou-li splněny podmínky zákonem stanovené a na jakou dobu se výhody přiznávají, po případě pod jakými podmínkami, přísluší min. financí v dohodě s min. průmyslu, obchodu a živností nebo s jinými ministerstvy, která na podniku vzhledem k jeho povaze a významu jsou interesována, podle volné úvahy.

(2) Převyšuje-li výtěžek v některém kalendářním roce 8% kapitálu, zdaní se na příslušný berní rok celý docílený výtěžek, byť i na tento rok byly výhody přiznány. Do pětiletí se čítají vedle prvního berního roku následujícího po třebas necelém prvním kalendářním roce, v němž bylo s provozováním započato, ještě další 4 plná berní léta.

(3) O otázce, co jest rozuměti kapitálem v podniku trvale uloženým, platí totéž co řečeno k § 57, odst. 7.

K § 54.

(1) Předpokladem přiznání výhod jest nuznost poplatníkova a okolnost, že provozuje podnik bez dělníků pomocných. Výjimkou připouští se používání jedné pomocné síly u poplatníků méně způsobilých ku provozování podniku, zejména v důsledku vysokého věku, tělesné vady nebo choroby.

(2) Výhody podle tohoto ustanovení mohou býti přiznány i poplatníkům, na něž se vztahují zvláštní ustanovení pro podomní a kočovní živnosti (§§ 64, 66 a 67).

Základ daně.

K § 55, odst. 1.

(1) Při stanovení základu daně přihlížeti nutno k celému v podniku v rozhodné době (kalendářním roce nebo v obchodním období) dosaženému výtěžku. Z toho důvodu zahrnují se do základu daně i podíly tichých společníků a při podnicích společenských podíly všech společníků na výtěžku podniku (viz ustanovení k čl. XVII).

(2) Jelikož daňový základ se stanoví současně jak pro všeobecnou daň výdělkovou tak i pro daň důchodovou, bude nutno při předběžném šetření a při jednání daňové komise postupovati takovým způsobem, aby co možno nejpřesněji a nejpřehledněji byl předem u každého jednotlivého samostatného podniku stanoven docílený ryzí zisk a na podkladě toho teprve vypočten poplatný důchod na poplatníka z podniku nebo z několika podniků připadající.

(3) Pro stanovení příjmů v podniku dosažených a od nich odčitatelných výdajů platí obdobně ustanovení §§ 7, 15, 16 a 17, jež se týkají daně důchodové, přece však s některými úchylkami, ku kterým bude třeba přihlížeti s největší pozorností. V zásadě platí tedy o výpočtu příjmů v podniku dosažených a o odčitatelnosti jednotlivých výdajů totéž, co uvedeno k §§ 7, 15, 16 a 17, případně, pokud jde o poplatníky vedoucí řádné obchodní knihy, k § 10, odst. 2. že vedle výdajů na dosažení příjmů z podniku jsou odčitatelny i výdaje na zabezpečení a udržení těchto příjmů, jest zřejmým z ustanovení § 15. Výdaje na služební požitky a platy (zahrnujíc v to i mimořádné odměny podle § 7, odst. 3) jsou od základu všeobecné daně výdělkové odčitatelny plně pouze do výše 250.000 Kč ročně u jednotlivých příjemců těchto požitků. Pokud tyto požitky přesahují 250.000 Kč, odečtou se náklady na ně pouze ¾, kdežto zbývající ¼ bude v základu daňovém zdaněna.

Příklad: Zaměstnanec podniku má 650 tisíc Kč ročních služebních požitků; odčitatelných bude především 250.000 Kč a ze zbytku 400.000 Kč tři čtvrtiny t. j. 300.000 Kč čili celkem 550.000 Kč; zbývající ¼, t. j. 100.000 Kč se připočte k daňovému základu podniku, byla-li z něho vyloučena. Stále však nutno míti na zřeteli, že jak co do příjmů tak i co výdajů možno při stanovení ryzího výtěžku podniku přihlížeti jen k položkám podniku samého se dotýkajícím a že příjmy i vydání s provozováním podniku přímo nesouvisející, zejména osobní výdaje poplatníkovy, nesmí býti do výpočtu ryzího výtěžku podniku zahrnovány.

(4) Základ pro vyměření všeobecné daně výdělkové bude se dále zásadně lišiti od důchodu plynoucího z poplatného podniku v důsledcích ustanovení § 55, odst. 2 až 4.

(5) Příjmy z pozemků, budov a kapitálů nutno zahrnouti do příjmů v podniku dosažených, jestliže dotčené pozemky, budovy a kapitály jsou skutečně součástí provozovaného podniku. Jinak ovšem zůstanou jak příjem tak i výdaje se zmíněnými předměty související mimo počet. To platí zejména o užitkové hodnotě bytu poplatníkova. Zisky ze zcizení majetkových předmětů a spekulační zisky nutno do příjmů v podniku dosažených vždy započítati, bylo-li jich docíleno v provozování podniku. Za těchže předpokladů nutno však též přihlížeti ku ztrátám z téhož důvodu nastalým.

(6) Úroky z dluhů obchodních jsou odčitatelny bez ohledu na to, týkají-li se kapitálů v podniku trvale uložených nebo běžného kapitálu provozovacího.

(7) Odpisy z důvodu opotřebení nebo znehodnocení budov, strojů a zařízení, z důvodu ztrát atd. jsou přípustny v mezích ustanovení § 15, č. 1, písm. b). Odpisy na nemovitostech s příslušenstvím, které podle společenské smlouvy byly z účelového jmění společnosti vyloučeny a společníky pronajaty společnosti, nejsou však u společnosti odčitatelny. Vedle toho však přípustno jest v mezích ustanovení § 10, odst. 2 od základu všeobecné daně výdělkové odečísti 10% případně 20% nákladu po platnosti zákona prokazatelně vynaloženého na novostavbu, přestavbu, přístavbu nebo nástavbu budov pro provozování podniků, na výměnu starých nebo pořízení nových strojů a zařízení. Tento odpočet jest přípustným jen u poplatníků, kteří vedou řádné obchodní knihy, a to v pěti letech počínajíc obchodním obdobím, v němž stavba byla dokončena nebo stroje a zařízení vyměněny nebo nově pořízeny.

(8) Odčitatelno jest pachtovné a nájemné z pozemků, budov, zařízení a práv ku provozování podniků pachtovaných nebo najatých a pojistné, placené za pojištění proti věcným škodám a jinakým majetkovým újmám, pokud se týká poplatného podniku.

(9) Přímé daně s přirážkami a s příslušenstvím, jakož i jinaké veřejnoprávní daně a dávky přímo předpisované (na př. cla, daně spotřební, daň z obratu a j.), dále patronátní břemena a konkurenční příspěvky, zastupující zemské, župní, okresní, obecní a jinaké přirážky aneb dávky, jsou jako výdajové položky započitatelny jen pokud se přímo týkají provozování podniku a pokud byly skutečně zapraveny a — pokud jde o přímé daně s přirážkami a s příslušenstvím — jako takové výběrčím úřadem podle ustanovení § 273, odst. 3 zúčtovány. Skutečným zapravením rozumí se zapravení hotovými nebo platným poukazem v odúčtovacím řízení poštovní spořitelny nebo pokladničními poukázkami nebo odpočtem.

(10) Z pravidla, že odčitatelnými jsou pouze daně skutečně zapravené, připouští zákon [§ 15, č. 1, písm. e)] výjimku potud, že u poplatníků, kteří vedou řádné obchodní knihy, prohlašuje za odčitatelnou i reservu pro všeobecnou daň výdělkovou, pokud byla zřízena v kalendářním roce, pokud jest přiměřena dani, jež bude vyměřena na berní rok, a pokud jí poplatník prokazatelně použil v roce a ve lhůtě, stanovené v § 307, odst. 1, č. 3 (t. j. do 14. února berního roku) ku placení všeobecné daně výdělkové s přirážkami na berní léta počínajíc rokem 1927. Jinak nelze na zmíněné daně a dávky, které nebyly skutečně zapraveny, nýbrž jen na daňovém účtu podniku zaúčtovány jako daňový dluh, bráti zřetele.

(11) Neodčitatelny ze základu všeobecné daně výdělkové jsou zejména daň důchodová, jakož i dřívější daň z příjmu (důchodková), daň z válečných zisků, daň válečná a dávka z majetku a z přírůstku na majetku podle zákona ze dne 8. dubna 1920, č. 309 Sb. z. a n.

(12) Úroky ze soukromých dluhů poplatníkových, jakož i jeho osobní závazky a pojistné za osobu poplatníkovu a členy jeho rodiny při výpočtu zisku podniku odčítati nelze, jelikož tu nejde o výdaje učiněné v mezích provozování na dosažení výtěžku podniku.

(13) Rovněž nelze odčítati: náklady na rozšíření podniku, splátky na dluhy, náklady na zlepšení podniku, pokud jich dobré hospodaření nutně nevyžaduje a nejsou-li obvykle hrazeny z provozovacích příjmů; ztráty týkající se majetkové podstaty, zmenšení hodnoty majetkového předmětu okolnostmi, které nejsou v přímém spojení s provozováním podniku; ztráty majetkové, které byly způsobeny pořízením majetkových předmětů za cenu převyšující jejich skutečnou hodnotu, a vůbec veškeré ztráty majetkových částí, které nenastaly v provozování poplatného podniku; dále úroky z vlastního kapitálu vloženého do podniku; úroky z kapitálů zapůjčených veřejné obchodní společnosti jejími veřejnými společníky; platy veřejných společníků za osobní činnost v podniku; výdaje na byt a výživu poplatníka jakož i jeho příslušníků a služebnictva chovaného k osobním službám, počítajíc v to peněžní hodnotu výrobků a zboží, spotřebovaných k tomuto účelu z vlastního podniku. Odčitatelny jsou však výdaje na

byt a výživu poplatníka přiměřenou částkou, o kterou byly nutně zvýšeny výkonem jeho povolání mimo dům (t. zv. nocležné a stravné). Dále zůstávají v zásadě neodčitatelny dary, podpory a podobná bezúplatná věnování, ledaže jich vyžaduje provozování podniku; výjimečně jsou však odčitatelny dary pro nezaměstnané, ovšem jen tenkráte, byly-li prokazatelně vyplaceny státní správě k volnému jejímu použití pro tento účel. Dary za účelem zlepšení starobních, invalidních, vdovských, sirotčích a pensijních požitků zaměstnanců podniku a členů jich rodin, právě tak jako podpory jim poskytované, jsou odčitatelny za podmínek § 17, č. 5. Stravování, ošatovné a přiměřené kapesné rodinných členů, zaměstnaných trvale při provozování podniku, budiž čítáno do provozovacích nákladů. Příspěvky do nemocenských, úrazových, starobních, invalidních, vdovských, sirotčích a pensijních pokladen nebo podobných ústavů, pokud je poplatník platil nad povinnou zákonnou kvotu za úředníky, zřízence, dělníky a služebníky podniku, jakož i daně a dávky za ně zaplacené, i když byl takový závazek smluvně převzat, jakož i rentová daň vybíraná srážkou (§ 180), byla-li placena za věřitele, v zásadě odčitatelnými nejsou; jde-li o jednotlivé zaměstnance s hrubými ročními požitky do 60.000 Kč, jsou příspěvky, daně a dávky za ně zaměstnavateli placené odčitatelny.

(14) U poplatníků, kteří vedou řádné obchodní knihy, vypočte se ryzí výtěžek obdobně jako u daně důchodové (§ 10, odst. 2) za šetření shora zmíněných ustanovení podle zásad stanovených obchodním zákonem pro řádné vedení knih a i jinak se zvyklostmi řádného obchodníka se srovnávajících. Pokud podle hořejších ustanovení jest pro posuzování některých položek (zejména výdajových položek) stanoven postup odchylný od zásad obchodního účetnictví (na př. při položkách týkajících se daní, odpisů, příspěvků, darů atd.) nebo neřídí-li se poplatník uvedenými zásadami, nutno bilanční zisk pro stanovení daňového základu podle ustanovení platných pro všeobecnou daň výdělkovou opraviti.

(15) Pokud jde o úplaty za koupi nebo za propůjčení patentních a jiných výrobních oprávnění stejného druhu a o jejich odpisy, viz odstavec 8 ustanovení k § 15, č. 1, písm. a) a odstavec 6 ustanovení k § 15, č. 1, písm. b).

K § 55, odst. 2.

Odčitatelnost skutečně zapravené všeobecné daně výdělkové s přirážkami jest podstatnou změnou proti dřívějším ustanovením o všeobecné dani výdělkové a o zárobkové dani III. třídy. Podle ustanovení § 55, odst. 2 jest však odčitatelnost všeobecné daně výdělkové obmezena na daň zaúčtovanou na berní léta, na něž se vztahuje zákon o přímých daních, tedy teprve od berního roku 1927 počínajíc. Důvod k tomuto opatření nutno hledati v tom, že by nebylo spravedlivo, aby poplatníkům, kteří teprve dodatečně plní svoje daňové závazky, byly přiznány výhody, kterých by nebyli docílili, kdyby daň včas t. j. ještě za platnosti dřívějších ustanovení byli platili. Platil-li na př. poplatník v kalendářním roce 1936 na všeobecnou daň výdělkovou 20.000 Kč a bylo-li berním úřadem z této částky zaúčtováno 15.000 Kč na nedoplatky všeobecné daně výdělkové nebo zárobkové daně III. třídy za léta 1925 a 1926 a pouze zbytek zaúčtován na všeobecnou daň výdělkovou na berní rok 1927, bude při stanovení výtěžku podniku za kalendářní rok 1936 jakožto základu daně na berní rok 1937 přihlíženo pouze ku platbě 5000 Kč, kdežto platba daně za dřívější léta před účinností reformy zůstane neodpočtena, resp. se ku zdaňovacímu základu jakožto poplatný výtěžek roku 1936 připočte.

K § 55, odst. 3.

Ustanovení toto sleduje snahu, aby bylo zabráněno dvojímu zdanění téhož výtěžku daněmi výnosovými. U pozemků jest odečísti dvacetinásobek, případně sedmnáctinásobek katastrálního výtěžku, se kterým jsou dotčené pozemky zapsány v pozemkovém katastru; u budov odečte se nájemní hodnota podrobená dani činžovní, resp. u budov podrobených domovní dani třídní částka, kterou by předmět musil poskytovati jako činžovní výtěžek, aby se daň činžovní z něho rovnala dani třídní z předmětu připadající. Výnos budovy odečte se i tenkráte, je-li budova od daně domovní dočasně osvobozena. Vyloučení výtěžků realit ze základu daně jest přípustným, i když nebyly výtěžky zmíněné v účtu zisku a ztráty vyúčtovány. Odečtení celého základu daní reálních má ovšem za následek, že ve výdajích režijních nesmí zmíněné daně býti od poplatného výtěžku podniku již odečítány, jelikož jinak by se zkracoval docílený výtěžek dvakráte.

K § 56.

Daň se vyměřuje z výtěžku v kalendářním roce skutečně dosaženého vždy na celý berní rok, nehledíc k tomu, po jakou dobu byl podnik v kalendářním roce provozován (výjimku viz v části druhé, čl. 1, odst. 3 zák. č. 226/1936 Sb. z. a n.); jinak platí tu obdobně usta-

novení platná u daně důchodové (viz k § 4, odst. 2).

Daňová sazba.

K § 57, odst. 1 až 3.

(1) Při stanovení daňové sazby vycházel zákonodárce z presumpce, že určitý rozsah výnosu podniku jest výnosem pracovním, určitý další rozsah výnosu výnosem smíšeným a že výnosy nejvyšší jsou výnosem kapitálu.

(2) Normální daňová sazba stanovená v odstavci 1 jest sazbou prostupňovanou a platí při výtěžcích převyšujících 15.000 Kč. Daňový základ 30.000 Kč bude tedy postižen celý sazbou 0·5%, t. j. částkou 150 Kč; daňový základ 100.000 Kč postižen bude sazbou složenou a to: z prvých 30.000 Kč sazbou 0·5%, t. j. částkou 150 Kč, a ze zbytku 70.000 Kč sazbou 2·5%, t. j. částkou 1750 Kč, tedy celkem částkou 1900 Kč; daňový základ 200.000 Kč bude postižen: z prvých 30.000 Kč sazbou 0·5%, t. j. částkou 150 Kč, z dalších 110.000 Kč sazbou 2·5%, t. j. částkou 2750 Kč a ze zbytku 60.000 Kč sazbou 4%, t. j. částkou 2400 Kč, tedy celkem částkou 5300 Kč.

(3) U společenských podniků, kde činni jsou dva společníci, platí sazba ½% až incl. 60.000 Kč a sazba 2·5% pro dalších 110.000 Kč, tedy až do celkového výtěžku 170.000 Kč; u společenských podniků, kde činni jsou tři společníci, se hranice uvedené zvyšují na 90.000 Kč a 200.000 Kč atd.

(4) Základní podmínkou přiznání této výhody jest, že tu jest podnik společenský; nemohou býti účastna této výhody taková zaměstnání, u nichž jest pojmově forma jakéhokoli způsobu společenství zásadně vyloučena (na př.: u advokátů, notářů, virtuosů, lékařů, sensálů, maklérů a j.).

(5) Zákon nyní přesně vymezuje, na které společníky a za jakých podmínek může býti brán zřetel při poskytování výhody. Musí to býti především společníci společenského útvaru, ať již tu jde o podnik zřízený podle obchodního zákona (tedy o veřejnou nebo komanditní společnost a tudíž o společníky veřejné a komplementáře, nikoliv o komanditisty) či o societu podle občanského práva, jen když provozování děje se jménem zmíněného podniku (nepatří sem tudíž na př. společnost tichá a jiné útvary společenské, jichž jménem se podnik neprovozuje).

(6) Na takto vymezený okruh společníků lze však bráti zřetel jen při splnění dalších podmínek, že společníci jsou totiž prokazatelně v podniku zaměstnáni trvale a plně tak, že nahrazují svou činností jinak nezbytnou činnost placené síly cizí, kterou by bylo jinak nutno přibrati místo společníka, a dále, že tato činnost společníků jest jejich hlavním povoláním. Nebude tedy možno přiznati výhody té tam, kde společník jest zaměstnán pouze příležitostně.

K § 57, odst. 6.

(1) Snížení daně o 20% podle odstavce 6 má místo pouze u normální daňové sazby stanovené v odstavci 1, nikoliv však u sazeb snížených na ¼% a ⅛% podle ustanovení odstavců 2 až 4.

(2) Výhoda vyloučena jest u všech podniků, u nichž kapitál podstatně spolupůsobí; tak tomu bude zpravidla u obchodů a u podniků průmyslových. Zůstává tedy výhoda odstavce 6 obmezena na podniky, pozůstávající v osobní činnosti poplatníkově, při čemž vyloučeny jsou takové podniky, ve kterých činnost poplatníkova se dá nahraditi — byť i na úkor výnosnosti podniku — jinou silou, na př. zástupcem, obchodvedoucím, dílovedoucím, pomocníkem atd. Zpravidla bude možno výhodu připustiti jen u podniků, které jsou závisly na osobě poplatníkově takovým způsobem, že jeho úmrtím zanikají a nemohou pozůstalými býti dále vedeny.

(3) V případech, kdy poplatník provozuje více výdělečných podniků, tvořících hospodářský celek ve smyslu § 46, odst. 3, z nichž pouze u některého jsou splněny podmínky podle § 57, odst. 6, lze přiznati zmíněnou výhodu pouze tam, kde předpoklady pro jejich přiznání budou splněny u každé složky zdaněného hospodářského celku, jinak pro tento celek výhoda nepřísluší.

(4) O přiznání výhody rozhoduje daňová komise (§ 327, odst. 1).

K § 57, odst. 7.

(1) Co se rozumí „kapitálem v podniku trvale na zisk uloženým“, nutno řešiti podle skutkových okolností každého jednotlivého případu. Povšechně lze říci, že se jím rozumí peněžní hodnota jmění určeného k tomu, aby se ho v podniku trvale užívalo ku pravidelnému docilování provozovacích výtěžků, po srážce dluhů, které jsou s provozováním podniku v bezprostřední hospodářské souvislosti. Při tom je nerozhodno, má-li zmíněný kapitál funkci kapitálu základního nebo je-li též částí kapitálu provozovacího, jen je-li svému účelu trvale věnován. Tuto trvalost uložení kapitálu v podniku třeba posuzovati podle skutkových okolností, zejména podle způsobu a doby jeho upotřebení v podniku, jakož i podle formy,

jakou byl kapitál opatřen. Postup při zjišťování tohoto kapitálu bude v jednotlivých případech různý:

A. U poplatníků vedoucích řádné obchodní knihy bude pro zjištění tohoto kapitálu východiskem bilance podniku. Zpravidla budou to na jedné straně částky jmění, obsažené v aktivech bilance, které jsou určeny k tomu, aby se jich v podniku trvale užívalo ku pravidelnému docilování provozovacích výtěžků, jako na př. budovy a pozemky sloužící provozování podniku, strojní zařízení, živý i mrtvý inventář, suroviny, pomocné látky, obchodní pohledávky, cenné papíry, pokud se jimi obchoduje a pod. Aktiva tu dlužno oceniti obecnou peněžní hodnotou podle stavu koncem kalendářního roku (obchodního období) pokud se týče v době trvalého a úplného zastavení podniku, při čemž však nelze zpravidla bez bližšího objasnění a šetření vzíti za podklad ocenění, jak je obsaženo v bilanci. Od takto zjištěných aktiv nutno pak odečísti dluhy, uvedené na straně bilančních pasiv, pokud jsou s provozováním podniku v přímé hospodářské souvislosti, jako na př. dluhy za dodané zboží, za suroviny, za stroje a zařízení, dluhy za zakoupené, postavené nebo rozšířené reality potřebné ku provozování podniku, dlužné daně podniku, při čemž se ovšem nebéře zřetel na vlastní kapitál podnikatele (na jeho kapitálové konto) ani na vklady veřejných a tichých společníků a komanditistů.

B. V případech, kde poplatník nevede obchodní knihy, dlužno základnu pro minimální daň stanoviti podle hořeních zásad v dohodě s poplatníkem, po případě na základě znaleckého posudku.

(2) Zjistí-li se po provedeném šetření, že v podniku uložený kapitál nečiní více než 100.000 Kč, nelze minimální daň vůbec vyměřiti; jinak vyměří se tato daň příslušnou sazbou vždy z celého kapitálu. Na př.

a) U kapitálu 150.000 Kč činí daň ½‰ z celé částky = 75 Kč,

b) u kapitálu 300.000 Kč činí daň ¾‰ z celé částky = 225 Kč,

c) u kapitálu 600.000 Kč činí daň 1‰ z celé částky = 600 Kč.

Výjimku pro přechodnou dobu u lázeňských domů stanoví část druhá, čl. 6 zák. č. 226/1936 Sb. z. a n.

(3) Pro předpis minimální daně zůstává nerozhodným, po jakou dobu byl podnik v berním roce provozován. Minimální daň bude bez ohledu na dobu trvání daňové povinnosti v berním roce závislou vždy jen na výši kapitálu v podniku trvale na zisk uloženého.

(4) Vyměření minimální daně má ovšem místo i tehdy, nebylo-li v podniku ryzího výtěžku vůbec dosaženo nebo utrpěl-li podnik v berním roce ztrátu.

(5) O tom, má-li býti vyměřena minimální daň, rozhoduje daňová komise (§ 327, odst. 1).

Místo předpisu a dělba daně.

K § 58, odst. 1.

(1) Místo předpisu daně nesmí býti zaměňováno s místem, které jest rozhodným pro vyměření daně. O tom, podle kterých zásad se řeší místní příslušnost vyměřovacích úřadů a daňových komisí, jednají §§ 249 až 251.

(2) Otázka, ve které berní obci se daň komisí nebo vyměřovacím úřadem z podniku vyměřená předepíše, jest rozhodnou pro příslušnost k vybírání autonomních přirážek.

(3) Provozovnou rozuměti třeba veškerá trvalá zařízení, jež jakýmkoliv způsobem ať přímo nebo nepřímo slouží provozu podniku v určitém místě. Zaměstnání stálých pomocných sil v určitém místě třebas i bez vlastních nebo najatých místností pokládati nutno za provozovnu. Provozovna (pomocný závod) nemusí býti přímým zdrojem výnosu, nýbrž stačí, že spolupůsobí k výnosu realisovanému hlavním závodem. I taková trvalá zařízení, jejichž činnost sama o sobě výdělku nepřináší, nýbrž která jsou jen jakýmsi doplňkem hlavního závodu a slouží jakýmkoliv způsobem provozu podniku, pokládati nutno za provozovnu.

K § 58, odst. 2.

(1) Při dělbě daně přihlíží se ku všem provozovnám, které v kalendářním roce byly v činnosti, byť i jen kratší dobu.

(2) U stavebních podniků upouští se od ustanovení, že za provozovnu se považuje jen sídlo stavební správy, jelikož ustanovení toto mělo za následek, že podnikatel mohl obce, v nichž po léta prováděl veliké a nákladné stavby, připraviti o podíl na výdělkové dani tím, že ponechal provozovací správu úmyslně v jiné obci, na př. v obci sídla své stavební kanceláře. Zákon umožňuje, aby obcím, v nichž poplatník provádí po delší dobu stavby, byla přikázána poměrná část daně z podniku jeho vyměřené. Přesně vzato mělo by se každé provádění staveb v jednotlivých obcích považovati za provozovnu a dotčené obci přiznati nárok na předpis části výdělkové daně stavebnímu podniku vyměřené bez ohledu na rozsah provedené stavby. Z důvodu zjedno-

dušení upouští se od dělby daně v případech menšího rozsahu a stanoví se, že se přihlíží pouze ku provádění staveb, které vyžaduje doby delší dvou let. Ze stavební činnosti prováděné poplatníkem v jednotlivých obcích, která nevyžaduje doby delší dvou let, nepředepíše se z celkové daně v dotčené obci žádná kvota. Z jednotlivých menších staveb bude tedy daň zpravidla předepsána tam, kde jest středisko stavebního podniku (kancelář, případně bydliště stavitelovo). Rozhodným jest ovšem celé provádění stavební činnosti v obci, takže na př. stavitel, který provozuje v určité obci trvale stavební činnost tak, že každého roku nějaké stavby v obci provádí, bude v dotčené obci z této činnosti předepsán všeobecnou daní výdělkovou, i když by jednotlivé stavby samy o sobě nevyžadovaly doby dvouleté.

K § 58, odst. 4.

V případě dohody podnikatele se všemi zúčastněnými obcemi jest vyměřovací úřad při dělbě daně vázán touto dohodou.

K § 58, odst. 6.

Novým jest ustanovení o dělbě daňové základny pro přirážky obecní u podniků, které zaměstnávají značný počet dělnictva, bydlícího v jiných obcích, než ve kterých se nalézá provozovna podniku.

Příklad: V továrně ležící v obci A zaměstnáno bylo v kalendářním roce trvale celkem 400 lidí. Z těchto zaměstnanců bydlela jedna čtvrtina (100 zaměstnanců) v obcích B, C a D. Z celkových platů a mezd v kalendářním roce v dotčené provozovně vyplacených připadá jedna třetina na platy zaměstnanců bydlících v obcích B, C a D. Z daňové kvoty na továrnu A připadající per 12.000 Kč předepíší se obecní přirážky v obci A nikoliv z celého daňového základu per 12.000 Kč, nýbrž jen z 10.000 Kč, kdežto z 2.000 Kč (½ z poměrné části daně připadající na platy zaměstnanců bydlících v obcích B, C a D) se předepíší obecní přirážky pro příděly zemím podle § 10 zákona o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy a to činí-li obecní přirážky v obci A vybírané alespoň 100%, stejným procentem jako přirážky pro obec A, jsou-li však obecní přirážky v obci A nižší, tedy výměrou 100%.

Počátek a konec daňové povinnosti; změny v berním roce.

K § 59.

Ustanovení o počátku a konci daňové povinnosti má význam více zásadní než praktický, jelikož se daň vyměří v každém případě, ve kterém daňová povinnost jest dána, na určitý berní rok bez ohledu na dobu, po kterou daňová povinnost v kalendářním roce skutečně trvala.

K § 60, odst. 3.

Vyměření daně pro podnik, který v kalendářním roce přeložen byl ať celý nebo částečně z jednoho místa do jiného místa, stane se na základě poplatného výtěžku v tomto roce kdekoliv docíleného. Na vyměření daňové sazby nemá tedy přesídlení podniku v kalendářním roce žádného účinku, leč snad tím, že výlohy s přesídlením spojené působily nepříznivě na výši výtěžku. Teprve v dělbě celkové daně na jednotlivé provozovny vyjádří se účinek zmíněného přesídlení podniku, jelikož každá z provozoven, tedy jak ta, která přesídlením zanikla, tak i ona, která přesídlením vznikla, účastna bude při dělbě daně na berní rok podle poměru platů a mezd v ní vyplacených během kalendářního roku.

K § 61.

K ustanovení § 57, odst. 7 přihlížeti jest v případě zániku daňové povinnosti podniku potud, že daň zastaveného podniku na berní rok vyměřená — bez ohledu na délku trvání skutečného provozování podniku v kalendářním roce — nesmí býti, za předpokladu ovšem, že vyměření minimální daně jest odůvodněno, menší než sazby v tomto ustanovení zákona uvedené (srovnej ovšem část druhou, čl. 1, odst. 3 zák. č. 226/1936 Sb. z. a n.).

K § 63.

(1) Vyměření daně z trvale zastavených podniků děje se jen na výslovnou žádost poplatníkovu (případně i v přiznání), a to vždy na celý berní rok, počínajíc berním rokem, následujícím přímo po berním roce, na který byla daň posledně vyměřena podle § 61.

(2) Daň vyměří příslušná daňová komise u podniků neprotokolovaných částkou 10 Kč, u firem protokolovaných částkou, která jest podle platných ustanovení rozhodnou pro vznik povinnosti k zápisu firmy do obchodního rejstříku. Žádosti za vyměření jiných než uvedených daňových částek nutno odmítnouti.

(3) Daň z podniků trvale zastavených předepíše se v obci, která jest v dotčeném případě rozhodnou pro stanovení příslušnosti daňové komise (bydliště, sídlo poplatníkovo, případně místo ústřední správy). Dělba daně nemá místa. Jinak jest při vyměření a před-

pisu daně z podniků trvale zastavených postupovati obdobně jako u jiných poplatných podniků.

(4) Při zastavení podniků, které spočívá na úředním rozhodnutí (trestní nález, odnětí živnostenského oprávnění podle živnostenského řádu), nelze žádosti za vyměření daně vyhověti.

Zvláštní ustanovení pro podomní a kočovní živnosti.

K § 64, odst. 1.

(1) Podomním obchodem, který jest upraven v celém státním území zákonem ze dne 4. května 1926, č. 87 Sb. z. a n., a vládním nařízením ze dne 25. listopadu 1926, č. 216 Sb. z. a n., rozumí se prodej zboží provozovaný bez pevného stanoviště obcházením od obce k obci, dům od domu nebo na veřejných místech. Za podomní obchod nelze považovati prodej jednokopytníků, na př. koní, dále skotu a bravu (hovězího dobytka, ovcí, koz, vepřů) a drůbeže hnané ve stádech nebo v hejnech; tento prodej nutno tedy zdaňovati podle všeobecných ustanovení hlavy II jako podnik provozovaný z pevného stanoviska.

(2) Vedle podomního obchodu vztahují se ustanovení § 64 na sbírání odpadků průmyslových a přírodních produktů, na živnosti provozované obcházením z místa na místo (kočovní brusiči, brusiči pil, dráteníci, kartáčníci a košťatáři, správkáři kotlů, košů a věcí slaměných, síťaři, správkáři deštníků, správkáři mlýnských strojů, studnaři, hubitelé krtků, krys, myší a hmyzu, struhači zelí, čističi skvrn, vypírači zlata, miškaři a pod.) a konečně na veškeré produkce (hudební, gymnastické, artistické a pod.) jakož i různé zábavní podniky (kolotoče, houpačky, střelnice, panoptika a pod.) kočovně provozované.

(3) Naproti tomu není kočovní živností nakupování zboží vykonávané obcházením, aby pak zboží prodáváno bylo z pevných provozoven.

(4) Provozování uvedených kočovních podniků děje se na zvláštní oprávnění (licence), vydávaná politickými úřady a časově obmezená ponejvíce na dobu jednoho roku.

(5) Ustanovení platná o daňových výhodách případně i o úplném osvobození pro podniky stálé mají platnost i pro podomní a kočovní živnosti; v úvahu přicházejí zde ustanovení § 54 a § 50, č. 6 a 7.

K § 64, odst. 2.

Daň se předepisuje na celé roční období, nikoliv na kalendářní rok, tedy ode dne uděleného oprávnění až včetně do předchozího dne příštího kalendářního roku a musí býti i s příslušnými autonomními přirážkami zaplacena za celý rok napřed a najednou. Byla-li daň zaplacena hotově u berního úřadu (v zemi Slovenské a Podkarpatoruské), budiž zaplacení potvrzeno v podomní knížce, licenci a pod., kteréžto doklady buďtež bernímu úřadu předloženy. Při placení daně poštovní spořitelnou potvrdí platbu onen orgán, který živnostenský dokument (listinu) vydává a to s výslovným odvoláním se na poštovní potvrzenku stranou předloženou a přilepenou k platebnímu rozkazu neb živnostenskému dokumentu. Nemůže-li zaplacení býti potvrzeno na podomní neb licenční knížce, budiž zaplacení potvrzeno na platebním rozkazu.

K § 64, odst. 3.

(1) Ustanovení § 64, odst. 3 nelze vykládati v tom smyslu, že by v každém případě, když provozování obchodu bude rozšířeno do obvodu jiného fin. úřadu II. stolice, musela býti původně předepsaná daň zvýšena, nýbrž že zvýšení daně má nastati jen tehdy, jestliže v individuelním konkrétním případě možno z povahy a druhu živnosti důvodně očekávati podstatnější zvýšení pravděpodobného výtěžku proti výtěžku původně již zdaněnému.

(2) Nedojde-li při rozšíření živnostenského oprávnění do obvodu jiného fin. úřadu II. stolice k dodatečnému předpisu daně, budiž živnostenská listina na přání politického úřadu nebo poplatníka příslušným vyměřovacím úřadem toliko vidována.

K § 64, odst. 4.

(1) Ježto podle zákona o podomním obchodu jest ku povolení k podomnímu obchodu a ku prodloužení povolení příslušným politický úřad I. stolice, v jehož obvodu má žadatel (podomní obchodník) své bydliště, bude k vyměření daně jak při povolení tak i při prodloužení povolení příslušným vyměřovací úřad příslušný pro sídlo politického úřadu povolení vydávajícího nebo prodlužujícího.

(2) Při rozšíření povolení na jinou zem, ku kterému jest povolán každý politický úřad I. stolice území, na jehož obvod má býti povolení rozšířeno, jest příslušným k vyměření případného dodatku zmíněného v odstavci 3 vyměřovací úřad, příslušný pro sídlo politického úřadu povolujícího rozšíření provozování. Vyměřovací úřad může tedy v tomto případě býti odlišným od úřadu původně daň vyměřujícího.

(3) Vydává-li licenci politický úřad II. stolice, kterou má žadateli doručiti politický úřad

I. stolice příslušný podle bydliště (pobytu) žadatelova aneb podle místa, kde má býti živnost provozována, jest příslušným vyměřovací úřad příslušný pro sídlo politického úřadu licenci doručujícího. Vydává-li a doručuje-li povolení (licenci) politický úřad II. stolice sám, jest povinen zachovati předcházející ustanovení o potvrzování zaplacení daně (viz ustanovení k § 64, odst. 2). V tomto případě jest povolán k vyměření daně vyměřovací úřad, který jest v sídle politického úřadu II. stolice, a je-li tam několik vyměřovacích úřadů, vyměřovací úřad, v jehož obvodě jest hlavní úřední budova politického úřadu II. stolice.

(4) Z okolnosti, že daň musí býti zaplacena dříve než může býti s provozováním činnosti započato, vyplývá nutnost, že vyměření daně musí býti tak urychleno, aby poplatníci mohli své daňové povinnosti učiniti zadost bez jakéhokoliv zdržení při nastoupení živnosti neb při pokračování v ní. Politický úřad, který podomní knížku, licenci atd. pro podomního (kočovního) živnostníka vyhotovuje, aneb její platnost prodlužuje neb rozšiřuje na obvod jiného fin. úřadu II. stolice, jest povinen pečovati o to, aby vyhotovené neb doplněné listiny byly poplatníku vydány teprve po zaplacení daně.

(5) Rozšíření oprávnění k podomní neb kočovní živnosti na další okresy téhož finančního úřadu II. stolice nemá v zápětí další neb dodatečný předpis a může býti uděleno bez předchozího vyrozumění vyměřovacího úřadu. Ve všech ostatních případech má býti příslušný vyměřovací úřad o obsahu oprávnění k podomní (kočovní) živnosti, o jehož udělení neb rozšíření jde, vyrozuměn dříve, nežli se listina vydá.

K § 64, odst. 5.

(1) Vyměřovací úřad, který se dozví buď oznámením politického úřadu nebo ohlášením poplatníkovým o tom, že povolení k podomní neb kočovní živnosti má býti vydáno, učiní opatření, aby žadatel podal přiznání (podle potřeby protokolárně) a bez prodlení provede vyměření daně neb daňového doplatku, který má býti případně předepsán podle odstavce 3. Má-li vyměřovací úřad pochybnosti o údajích poplatníkových, může si vyhraditi další šetření a v případě odůvodněné potřeby i dodatečnou opravu daně. Při zjišťování pravděpodobného výtěžku využije vyměřovací úřad znalostí a vědomostí získaných z jednání berních komisí o výdělečných poměrech a o výtěžcích stálých živností a přihlédne též k tomu, zda povolení vztahuje se již od počátku na území celého státu (viz § 5 zák. č. 87/1926 Sb. z. a n.), aneb jen na území jedné země. Vyměření daně budiž poplatníku oznámeno platebním rozkazem, který mu budiž ihned vydán.

(2) Při pouhém prodloužení uděleného povolení, licence atd. není třeba, aby přiznání bylo znovu podáváno, resp. sepisováno, pokud ovšem se předpoklady pro stanovení pravděpodobného ročního ryzího výtěžku nezměnily.

(3) O odvolání proti vyměření daně platí ustanovení k § 330, odst. 1 a 2.

K § 64, odst. 6.

(1) Zásada vyslovená v odstavci 6 o tom, kde má býti daň předepsána, platí i při vyměření případného daňového doplatku podle odstavce 3.

(2) S daní předepíší se též autonomní přirážky. Pro předpis přirážek jest rozhodným místo, pro které byla daň předepsána, jinak platí zásadně táž ustanovení, jaká jsou v platnosti pro předpisování přirážek k všeobecné dani výdělkové stálých živností s výjimkou, že přirážky pro obchodní a živnostenské komory se při podomních a kočovních živnostech nevybírají. Z akcesorní povahy přirážek plyne, že přirážky k státní dani mohou býti předepsány všude tam, avšak také jen tam, kde jest předepsána státní daň.

K § 65.

(1) Na podniky vyjmenované v § 65 nevztahují se ustanovení § 64, nýbrž všeobecné zásady §§ 46 a násl. platné pro podniky stálé.

(2) Cizinci nemohou podle § 2 zák. č. 87/1926 Sb. z. a n., dosáhnouti povolení k provozování podomního obchodu a proto (zejména t. zv. Bosňáci a j.) opatřují si povolení k provozování živnosti trhovecké. Za příčinou řádného předpisu daně takovým živnostníkům jest třeba, aby vyměřovací úřady v těsné součinnosti s příslušnými úřady politickými pečovaly o řádné a včasné předepsání a vybrání daně a používaly tu zejména ustanovení § 269, odst. 5.

K § 66.

(1) Byly-li s určitými státy uzavřeny zvláštní smlouvy jednající též o zdaňování cizozemských obchodníků, bude nutno i při vyměřování daně pro živnosti kočovní podle § 66 přihlížeti k ustanovením zmíněných smluv.

(2) O ustanoveních obchodních smluv viz k §§ 48 a 49.

(3) I když v některých obchodních smlouvách s cizími státy není specielní ustanovení o daňových výhodách pro cizí cestující obsaženo výslovně, nýbrž zaručeno ve smlouvě pouze stejné nakládání jako s příslušníky státu požívajícího nejvyšších výhod, mezi kterými jsou též svrchu označené daňové výhody, příslušejí dotčené daňové výhody — předpokládajíc ovšem reciprocitu — i všem příslušníkům států, s kterými bylo ujednáno nakládání podle zásady nejvyšších výhod.

(4) Smlouvy uzavřené s některými cizími státy za účelem zamezení dvojího zdanění netýkají se živností podomních a kočovních.

(5) Vzhledem ku zmíněným obchodním smlouvám bude možno použíti ustanovení § 66 jen ve zcela řídkých případech. Vyskytl-li by se takový případ, dlužno obdobně postupovati podle pokynů uvedených k § 64. Při tom nutno pamatovati, že platební rozkaz dlužno vyhotoviti na jméno zaměstnavatele, prokáže-li obchodní cestující, o nějž jde, že jest ve služebním neb námezdním poměru k cizozemskému podnikateli; není-li cestující v poměru služebním neb námezdním, nýbrž je-li samostatným podnikatelem, nutno ovšem platební rozkaz vyhotoviti na jeho jméno.

K § 67.

(1) Zvláštní ustanovení platí pro výstavy, hudební produkce a pod., které se pořádají na základě zvláštních licencí pro každé jednotlivé místo a nikoliv na základě licencí znějících na obcházení z místa na místo. Pokud tudíž pro uspořádání takových produkcí na určitých místech jest třeba zvláštního povolení politického úřadu II. stolice nebo policejního ředitelství [v zemi České a Moravskoslezské podle dekretu dvorské kanceláře ze dne 6. ledna 1836, č. 5 Sb. pol. z., v zemi Slovenské a Podkarpatoruské podle nařízení č. 64573/1901 B. M. (uh. m. vnitra) a předpisů je doplňujících], provede se jejich zdanění místně příslušným vyměřovacím úřadem zvlášť pro každé místo provozování. Okolnost, že povolení bylo najednou uděleno pro dvě neb více míst, na př. pro divadlo ve dvou nebo několika městech, nepůsobí v tom směru žádné změny. Poplatník jest povinen podati přiznání k dani pro každé místo provozování dříve než započal provozovati poplatný podnik. Základem zdanění jest pravděpodobný roční výtěžek, jaký by bylo možno čekati podle místních provozovacích poměrů. Z daňové sazby připadající podle § 57, pokud se týče § 54, předepíše se v místě jen částka připadající poměrně na pravděpodobný výtěžek za dobu zamýšleného provozování. Uvedené podniky nezdaňují se tudíž jako živnosti jmenované v § 64 na celý rok, nýbrž jen za dobu skutečného provozování v tom kterém místě.

(2) Pod ustanovení § 67 spadají dále prodeje zboží, které se pořádají s dočasným užitím stálé provozovny (kočovní skladiště). Těmito prodeji rozumějí se tu jednak prodeje podle zákona ze dne 16. ledna 1895, č. 26 ř. z., jímž se upravují výprodeje, (v zemi Slovenské a Podkarpatoruské podle §§ 84 až 89 živnostenského zákona), jednak svobodné živnosti, vždy se však tu předpokládá, že nejde o podnik stálý, provozovaný z určitého místa, což bude patrným z povolení vydaného politickým úřadem.

(3) O výprodejích dozví se vyměřovací úřad oznámením učiněným mu podle § 3, odst. 4 shora cit. zákona. Nutno ovšem pamatovati, že podmínky k použití ustanovení § 67 nejsou splněny při každém povoleném výprodeji, zejména tedy ne v případech, kdy obchodníku zdaněnému již všeobecnou daní výdělkovou udělí se povolení k výprodeji, kteréžto případy považuje zákon o úpravě výprodejů za pravidlo. V případech, v nichž se udělí povolení osobám, které ještě nejsou podrobeny všeobecné dani výdělkové, vloží politický úřad do příslušného povolení doložku, že pořadatel výprodeje má zapraviti před otevřením podniku daň, která připadá na celou dobu povoleného neb zamýšleného provozování, a že za tím účelem má se ihned ohlásiti u příslušného vyměřovacího úřadu. Stejnou doložku má připojiti politický úřad živnostenskému listu také tehdy, když zřízení kočovních skladišť se ohlásí jako svobodná živnost ve smyslu živnostenského řádu. Také v tomto případě vyrozumí politický úřad ihned příslušný vyměřovací úřad.

(4) Jak již shora bylo poznamenáno, jest vyměřování daně pro podniky jmenované v §§ 64 a 66 poněkud odchylné od vyměřování daně pro podniky uvedené v § 67. Základem vyměření daně pro podniky uvedené v §§ 64 a 66 jest pravděpodobný roční výtěžek, který lze očekávati v roce, na který se daň vyměřuje, a daň se předpisuje na celý rok (na dobu plných 12 měsíců). Naproti tomu při podnicích uvedených v § 67 nutno především vyšetřiti pravděpodobný celoroční výtěžek a vypočítati daň, která by na celoroční výtěžek připadla podle ustanovení § 57. Z takto stanovené částky předepíše se však daň pouze pokud připadá poměrně na pravděpodobný výtěžek za dobu zamýšleného provozování v místě, pro které se daň vyměřuje.

(5) Daň nutno vyměřiti pro každé místo provozování zcela samostatně, což samozřejmě

předpokládá zcela samostatné stanovení základů daně, t. j. pravděpodobného výtěžku. Při stanovení pravděpodobného ročního výtěžku musí vyměřovací úřad přihlížeti vždy k užívaným prostředkům a k poměrům v místě provozování. Z celoroční sazby daně, vypočtené na základě pravděpodobného celoročního výtěžku, předepíše se všeobecná daň výdělková částkou, která připadá poměrně na pravděpodobný výtěžek za dobu zamýšleného provozování.

Příklady: a) Divadelní ředitel X zamýšlí na základě zvláštní licence pořádati divadelní představení v obci A po dobu jednoho měsíce. Příslušná berní správa stanoví odhadem podle zevnějších známek provozování a s přihlížením ku poměrům v obci A pravděpodobný roční výtěžek zmíněného podniku (ryzí výtěžek podnikatele X) na 60.000 Kč. Roční sazba daně činila by ze zmíněného výtěžku podle § 57: 900 Kč (z prvých 30.000 Kč ½% = 150 Kč, ze zbytku per 30.000 Kč 2½% = 750 Kč). Předepíše se tedy v obci A za dobu jednoho měsíce daň $^1/_{12}$ celoroční sazby, tedy částkou 75 Kč.

Z obce A odejde ředitel X do obce B, kde ohlásí provozování divadla po dobu tří měsíců. Berní správa příslušná pro obec B provede zdanění na podkladě samostatně zjištěného základu zdanění. Stanoví-li tato berní správa podle provozovacích poměrů v obci B pravděpodobný roční výtěžek podniku na 100.000 Kč, předepíše za dobu provozování tří měsíců v obci B daň částkou 475 Kč (t. j. jednu čtvrtinu z celkové roční sazby ze 100.000 Kč per 1900 Kč).

b) Šlo-li by o podnik saisonní provozovaný pouze po šest měsíců v roce a stanovily-li příslušné berní správy pravděpodobné roční výtěžky stejně jako v případech sub a) uvedených, předepsala by se daň vzhledem na pravděpodobný výtěžek za dobu zamýšleného provozování v obci A (za dobu jednoho měsíce) jednou šestinou celoroční daňové sazby, tedy částkou 150 Kč, v obci B (za dobu tří měsíců) jednou polovinou celoroční daňové sazby, tedy částkou 950 Kč.

(6) Z okolnosti, že daň se vyměřuje pro každé místo provozování samostatně, vyplývá, že vyměřovací úřad při stanovení základu daně (t. j. pravděpodobného výtěžku) poplatného podniku neb zaměstnání není vázán rozhodnutím jiného vyměřovacího úřadu, který dříve již podle místní příslušnosti daňový základ pro svůj obvod stanovil. Proti každému předpisu daně má poplatník volnost podati odvolání.

HLAVA III.

ZVLÁŠTNÍ DAŇ VÝDĚLKOVÁ.

Daňová povinnost.

K § 68, odst. 1, I.

(1) Povinnost k veřejnému účtování pozůstává v závazku stanoveném zákonem nebo stanovami, klásti periodicky účty o hospodaření způsobem přístupným veřejnosti a přezkumu. Jest tedy veřejné účtování dáno, když se buď účty ve valné hromadě účastníků přezkoumávají a uveřejňují nebo veřejně ověřují anebo když veřejné správě, to jest správnímu orgánu (státnímu nebo samosprávnému) povolanému k ochraně veřejných zájmů nebo soudu musí býti poskytnuto nahlédnutí do účetní závěrky umožňující kontrolu hospodaření.

(2) Výpočet podniků povinných veřejně účtovati jest demonstrativní (arg. slova „a to zejména"). Sem patří na př. i podniky, jež jsou provozovány jměním účelovým (nadacemi), poněvadž nadace jsou povinny předkládati své účty na vyzvání státnímu úřadu povolanému k dozoru nad nadacemi (srovnej též § 83, odst. 5), jakož i výdělečné podniky spolků zřízených podle zákona č. 253/1852 ř. z.

(3) Výdělkovými a hospodářskými společenstvy rozuměti jest také družstva podle §§ 223 až 257 zák. čl. XXXVII/1875 jakož i hospodářská a živnostenská družstva úvěrní podle zák. čl. XXIII/1898.

(4) O otázce, zda určitý podnik je povinen veřejně účtovati a jest tudíž podroben zvláštní dani výdělkové, nelze rozhodovati samostatně a zvláště (§ 330, odst. 9); rozhodnutí o tom stane se v řízení vyměřovacím.

K § 68, odst. 1, III.

(1) Spoluúčast ve výši nejméně 50% může býti vyjádřena buď ve formě kapitálové účasti (obchodních vkladů) nebo podílem cizozemské společnosti na čistém zisku tuzemského podniku anebo konečně i jinakým způsobem, na př. tím, že vedle kapitálové účasti činící méně než 50% obchodních vkladů vloží cizozemská společnost další vklad ve formě zápůjčky, při čemž nerozhoduje, jde-li o zápůjčku trvalou neb jen přechodnou, anebo že podíl na zisku činící méně než 50% doplní se mimořádnými příděly ve formě různých odměn, provisí a pod. a že se tak dosáhne hranice účasti zákonem předpokládané.

(2) Zjistí-li se taková účast cizozemské společnosti na tuzemském výdělečném podniku podrobeném všeobecné dani výdělkové, bude tuzemská společnost podléhati zvláštní dani výdělkové celým svým tuzemským výnosem předpokládajíc, že cizozemská společnost není již z jiného důvodu podrobena tuzemskému zdanění zvláštní daní výdělkovou. V tomto směru dlužno míti na zřeteli, že otázka zdaňování cizozemských podniků zvláštní daní výdělkovou v tuzemsku není řešena jen § 71, nýbrž jest mnohdy upravena zvláštními mezinárodními smlouvami daňovými. Tak na př. smlouva uzavřená mezi Československou republikou a Rakouskou republikou č. 414/1922 Sb. z. a n., upravuje zdaňování výdělečných podniků v čl. 3. V odstavci 4 tohoto článku se praví: „Jako s výdělkovými podniky budiž též nakládáno s účastenstvím na společenských podnicích vyjímajíc kuksy, akcie, podílní listy a jiné cenné papíry."

(3) Z tohoto ustanovení plyne, že zúčastní-li se na tuzemském podniku podrobeném všeobecné dani výdělkové rakouská akciová společnost nebo komanditní společnost na akcie, těžířstvo nebo společnost s obmezeným ručením, jest toto účastenství klásti na roveň zřízení provozovny podle čl. 3, odst. 1 citované smlouvy a v důsledku toho že jest výtěžek plynoucí rakouské společnosti z účasti na tuzemském podniku již podle uvedené smlouvy podroben tuzemské zvláštní dani výdělkové bez ohledu na míru účastenství (i pod 50%) a že tudíž nelze užíti ustanovení § 68, odst. 1, III.

(4) Obdobná ustanovení jako ve smlouvě s Rakouskem jsou v úmluvě s královstvím Maďarským č. 227/1924 Sb. z. a n., kde v čl. 2 jest obdobné ustanovení jako v čl. 3 úmluvy s Rakouskem.

K § 68, odst. 2.

(1) Podmínkou daňové povinnosti jest provozování výdělečného podniku. Nestačí k založení daňové povinnosti pouhá okolnost, že společnost se ustavila a byla do obchodního rejstříku zapsána, nýbrž jest zapotřebí, aby provozovala podnik, a to podnik výdělečný.

(2) Výrazem „podnik" nelze rozuměti komplex závodů spojených v rukou jediného podnikatele a sloužících účelu výdělečnému a sice již proto, poněvadž podle § 77, odst. 2, třetí věta tvoří základnu daňovou součet čistých výtěžků všech poplatných podniků provozovaných jednotlivým poplatníkem. Vzhledem k tomu jest jako objekt zvláštní daně výdělkové označený v zákoně výrazem „podnik" míněna každá objektivně hospodářskou jednotku tvořící provozovna, která se objektivně hodí k samostatnému získání výtěžku a v tomto směru představuje vlastní hospodářskou jednotku.

(3) Daňová povinnost končí, když společnost (sdružení) zastaví úplně provozování výdělečného podniku, a to i tenkráte, když z obchodního rejstříku vymazána nebyla. Taková společnost trvá sice dále jako subjekt právní, není ale po dobu, kdy neprovozuje žádného výdělečného podniku, subjektem daňovým a nelze jí v důsledku toho po dobu tu vyměřovati zvláštní daň výdělkovou, a to ani daň minimální podle § 83, odst. 16.

(4) Pro daňovou povinnost jest bezvýznamné, pracuje-li společnost se ziskem čili nic (je-li tedy v pravém slova smyslu „výdělečná"); nerozhodné jest také, provozuje-li společnost činnost stanovami vytčenou či jinou činnost výdělečnou, provozuje-li podnik na vlastní účet či pronájmem (§ 76, odst. 2) a lhostejný jest i způsob, jakým společnost se ziskem nakládá. V případě pronájmu podniku společností akciovou, společností s obmezeným ručením, společenstvem atd. jest podrobeno zvláštní dani výdělkové smluvené nájemné po srážce režie pronájmem povstalé a po případných odpisech na hodnotách pronajatých; u nájemce řídí se otázka daňové povinnosti (předpis všeobecné daně výdělkové či zvláštní daně výdělkové) podle toho, je-li pachtýř daňovým subjektem podle hlavy II či podle hlavy III zákona.

(5) Důsledkem zásady, že do doby, než společnost počne s provozováním výdělečného podniku, nejsou její případné výtěžky podrobeny dani výdělkové, jest, že i případné ztráty spadající do této doby nejsou při zjišťování daňové základny odčitatelnou položkou. Byly-li tedy takové zisky nebo ztráty vyúčtovány v účetní závěrce, která jest podkladem pro vyměření daně, budou tyto položky vyloučeny jak z vyúčtovaných zisků tak i ze zaúčtovaných ztrát.

K § 69.

Ustanovení toto platí jen v případech, kdy rozšíření provozování tuzemského podniku se stane bez zřízení trvalé provozovny v cizině.

K § 70, odst. 1.

(1) Zřídí-li tuzemský podnik v cizině trvalou provozovnu (a contr. § 69), bude cizozemský výnos podroben tuzemskému zdanění jen

tehdy, nepodá-li podnik průkaz o tom, že výnos v cizině dosažený byl tam zdaněn.

(2) Generální representace a agentury cizozemských plavebních společností jsou trvalými provozovnami. Podobně jest trvalou provozovnou i evidenční kancelář, obstarávající účtování a kontrolu.

(3) Zdaněním výnosu v cizině jest rozuměti jeho postižení cizozemskou výnosovou daní státní, nikoliv na př. zdanění daní z majetku anebo daní komunální, byť i tato postihovala výnos.

K § 70, odst. 2.

Ukládá-li tuzemský podnik z cizozemských, tuzemskému zdanění nepodrobených výnosů částky do tuzemských reservních fondů, nelze tyto částky v budoucnosti podrobiti zdanění podle § 80.

K § 70, odst. 1 až 3.

Ustanovení § 70, odst. 1 až 3, doznávají modifikace mezinárodními smlouvami o zamezení dvojího zdanění, a to na př. s Rakouskem (č. 414/1922 Sb. z. a n.), s Německem (č. 118/1923 Sb. z. a n.), s Maďarskem (č. 227/1924 Sb. z. a n.), s Italií (č. 21/1925 Sb. z. a n.) a s Polskem (č. 255/1925 Sb. z. a n.), podle kterých jest zdaňování výtěžků provozoven vyhrazeno onomu státu, v němž jest provozovna; je-li jich více, lze podnik zdaniti jen podle míry provozování v tuzemských provozovnách (srov. ustanovení k § 342).

Osvobození od daně.

K § 72, odst. 1, písm. a).

(1) Provozují-li stát anebo svazky územní samosprávy (obec, okres, země) určitý podnik k účelům veřejné správy, nikoliv k docílení zisku, nejsou přijaté úplaty příjmem z výdělečného podnikání, nýbrž náhradou vynaložených nákladů správních. Tyto úplaty mají zpravidla charakter veřejnoprávních dávek a nepodléhají zvláštní dani výdělkové. Sem patří zejména: státní dráhy, obecní vodárny a vodovody, pokud opatřují vodu pro obyvatelstvo a podniky na území obce za náhradu vybíranou ve formě poplatků podle § 28 zákona ze dne 12. srpna 1921 č. 329 Sb. z. a n., dále obecní tržiště, veřejné váhy provozované na základě zákona ze dne 19. června 1866, č. 85 ř. z., a kanalisační zařízení obecní.

(2) Je-li podnik státní anebo podnik svazku územní samosprávy pronajat (propachtován), vztahuje se daňové osvobození jen na nájemné (pachtovné) pronajimatelem (propachtovatelem) přijaté, nikoliv však na nájemce (pachtýře), který bude z provozování tohoto podniku podléhati buď všeobecné neb zvláštní dani výdělkové.

K § 72, odst. 1, písm. b).

(1) V případech spadajících pod ustanovení písm. b) jde na rozdíl od podniků uvedených pod písm. a) o podniky, které sice sledují docílení výtěžku, u nichž však snaha po docílení podnikatelského zisku ustupuje do pozadí před zájmem veřejným.

(2) Podniky obecně prospěšnými jsou zejména veřejné nemocnice, jiné léčebné a ošetřovací ústavy a ozdravovny, školní dílny, dílny trestnic, donucovacích pracoven a vychovatelen, očistné lázně a plovárny, místní dopravní podniky, elektrické podniky, plynárny a jatky.

(3) U elektrických podniků dodávajících elektřinu pro všeobecné účely zásobovací posuzuje se převaha zájmu veřejného nad zájmem výdělečným též podle toho, jak podnik svými prodejními podmínkami podporuje dodávky elektřiny pro jednotlivé druhy odběru, zejména pro účely veřejné, pro zemědělství, živnosti a průmysl. Totéž platí obdobně i u plynáren. Vzejdou-li pochybnosti o tom, zda u elektrických podniků, pokud se týče plynáren, převládá zájem veřejný nad zájmem výdělečným, vyžádá si vyměřovací úřad vyjádření příslušného zemského úřadu.

K § 72, odst. 1, písm. e).

Sem náležejí zejména zapsané pomocné pokladny a různé fondy zřízené veřejnými korporacemi nebo podnikateli k účelům zde vytknutým, pokud nepodléhají disposicím podnikatele.

K § 72, odst. 1, písm. g).

Neobmezují-li záložny a fondy zde uvedené svoji činnost na zužitkování vlastních kapitálů, na př. opatřují-li si i kapitály cizí (úsporné vklady), zdaňují se podle § 75, odst. 1, č. 2.

K § 72, odst. 1, písm. h).

(1) Předpokladem tohoto osvobození jest, že činnost takových společenstev neb sdružení omezuje se podle stanov i ve skutečnosti na členy, kterými mohou býti jen zemědělci neb živnostníci.

(2) Osvobození tomu není však na závadu, jsou-li podle stanov neb i ve skutečnosti členy těchto sdružení osoby, které nejsou povoláním

zemědělci případně živnostníci, pokud přibrání těchto osob za členy sleduje ten účel, aby byla pro dotyčná sdružení získána spolupráce osob schopných obstarávati spolkovou agendu (korespondenci, vedení knih, kontrolu a pod.) a jestliže jde o případy výjimečné.

K § 72, odst. 1, písm. i).

Za náhradní ústavy pensijní dlužno považovati též nositele pensijního pojištění zaměstnanců soukromých drah (vládní nařízení ze dne 9. února 1933, č. 33 Sb. z. a n.).

K § 72, odst. 1, písm. j).

Sem náleží i Zemská úřadovna pro dělnické pojištění na Slovensku a v Podkarpatské Rusi se sídlem v Bratislavě, zřízená podle vládních nařízení ze dne 23. září 1919, č. 516 Sb. z. a n., a ze dne 14. července 1922, č. 199 Sb. z. a n., pokud funguje jako pojišťovna úrazová, dále okresní, dělníky pojišťující pokladny, přeměněné na okresní nemocenské pojišťovny, pokud podle zák. čl. XIX/1907 spolupůsobí ještě při provádění agendy týkající se úrazového pojištění dělníků.

K § 72, odst. 1, písm. n).

Sem patří i ústavy nucených zájmových korporací (na př. advokátních nebo notářských komor), byly-li zřízeny na základě usnesení orgánů zájmové samosprávy, pokud se toto usnesení opírá o zákon a pokud zavazuje všechny členy (příslušníky) této samosprávy.

K § 72, odst. 2.

Částky převyšující u jednotlivých osob 250.000 Kč, zdaní se ze dvou třetin sazbou 9%, aniž by se při tom přihlíželo k ostatním příjmovým a výdajovým položkám podniku.

K § 75, odst. 1, č. 1.

(1) Obě podmínky, t. j. omezení činnosti na členy dle stanov i ve skutečnosti, musí u každého společenstva, které činí nárok na zdanění podle § 83, odst. 2, 3 a 5, býti splněny zároveň. Nepostačuje tedy jen skutečné obmezení obchodování na členy společenstva, nýbrž jest třeba, aby toto faktické obmezení bylo zajištěno i ve stanovách. Při tom nelze přihlížeti k oněm změnám stanov, které nebyly vyznačeny v rejstříku společenstev. Jestliže se tedy společenstvo usnese na změně svých stanov, a sice buď v tom směru, že rozšíří svou činnost statutárně i na nečleny nebo v tom směru, že omezí statutárně svoji dosavadní činnost toliko na své členy, dlužno při vyměřování zvláštní daně výdělkové k této okolnosti přihlížeti ode dne, kdy dotyčná změna stanov byla zapsána do společenstevního rejstříku.

(2) Předpokladem pro zdanění podle § 83, odst. 2, 3 a 5 jest dále, aby spojení s nečleny bylo v jeho stanovách vyloučeno ve všech směrech a na všech místech pojednávajících o jednotlivých odvětvích činnosti společenstva, a to tak, aby dle stanov byl styk s nečleny možný jen, pokud to dopouští § 75, odst. 3. Pouhé generelní obmezení činnosti na členy ve stanovách nepostačí.

(3) Obsahují-li stanovy společenstva ustanovení, dle něhož se řídí provozování obchodů pravidly jednacího řádu valnou hromadou schváleného a všechny členy zavazujícího, sluší přihlížeti k ustanovením jednacího řádu stejně, jako kdyby byla obsažena ve stanovách společenstva, neboť jednací řád dlužno v případě takovém považovati za integrující součást stanov.

(4) Jestliže některé společenstvo rozšíří v jednom ze svých podniků činnost na nečleny, pozbude nároku na zdanění podle § 83, odst. 2, 3 a 5 pro veškeré obory své činnosti. Provozuje-li společenstvo zdaňované podle § 75 vedle své vlastní družstevní činnosti jakožto podřadnou, avšak samostatnou činnost též zastoupení Národní banky, budiž výtěžek plynoucí z tohoto zastoupení zdaňován podle § 83, odst. 6 a 10, výtěžek pak plynoucí z vlastní činnosti družstevní budiž zdaňován podle § 83, odst. 3 a 5.

K § 75, odst. 2.

Které případy rozšíření činnosti na nečleny nejsou na závadu zdanění společenstev sazbou podle § 83, odst. 2, 3 a 5, je uvedeno v § 75, odst. 3 (viz ustanovení k § 75, odst. 3). O řízení viz též ustanovení k § 330, odst. 8.

K § 75, odst. 3, písm. a).

(1) Opatřování si půjček od nečlenů dlužno klásti na roveň, jestliže výdělková a hospodářská společenstva reeskontují podle stanov neb ve skutečnosti směnky na nečleny.

(2) Dovolují-li stanovy společenstva resp. záložny ukládání přebytků u jiných podniků neb peněžních ústavů, pak musí toto ukládání býti výslovně obmezeno na podniky (ústavy) veřejně účtující.

(3) Stejně jako ukládání pokladních přebytků posuzovati jest i účast společenstev na

kmenovém jmění podniků a ústavů veřejně účtujících ve formě držby akcií, podílů a pod.

K § 75, odst. 3, písm. b).

(1) Zdaňování výdělkových a hospodářských společenstev sazbami podle § 83, odst. 2, 3 a 5 nevadí dále rozšíření činnosti na nečleny způsobem uvedeným v § 4, odst. 5, písm. a) až c) vládního nařízení ze dne 18. května 1935, č. 116 Sb. z. a n., tedy

a) došlo-li k rozšíření činnosti na nečleny pro mimořádnou a nepředvídanou nutnost (na př. hrozící zkázu zboží, neúrodu surovin, živelní pohromy, místní nedostatek předmětů nutné denní potřeby a pod.) nebo se svolením nebo k příkazu veřejné správy (na př. při komisionářském výkupu obilí, zásobování nezaměstnaných, akcích nouzových a pod.);

b) neděje-li se rozšiřování činnosti na nečleny soustavně a opětovně a jde-li tudíž toliko o případy zcela ojedinělé; má-li společenstvo (družstvo) několik provozoven, jest otázku, zda rozšiřování jest soustavné a opětovné, posuzovati při každé provozovně zvláště;

c) jestliže ten, kdo přestoupil zákaz obchodovati s nečleny, jednal v omluvitelném omylu o členství osoby, na niž činnost byla rozšířena.

(2) Pokud však jde o komisionářský výkup obilí u nečlenů pro Československou obilní společnost, jakož i pokud jde o zásobování nezaměstnaných nečlenů se svolením anebo k příkazu veřejné správy, buďtež výtěžky této činnosti zvláště přiznávány a podrobeny zdanění podle § 83, odst. 6 a 10. Ustanovení § 83, odst. 16 o dani minimální nelze tu použíti.

K § 75, odst. 3, písm. c) a d).

(1) Ručení nečlenů za půjčky poskytnuté členům klásti jest naroveň směnečné ručení nečlena, převzaté za člena společenstva ve formě avalu. Rovněž nelze spatřovati rozšíření činnosti na nečleny, eskontuje-li společenstvo pohledávky členů proti nečlenům nebo poskytuje-li členům na ně půjčky a dává si je k vůli svému zajištění postoupiti.

(2) Kromě státních papírů ukládacích je dovoleno prodávati a obstarávati nečlenům za plnou úhradu též jiné veřejné půjčky československé emise a přijímati tyto papíry od nečlenů v úschovu a ve správu, je-li tato činnost provozována jen jako vedlejší a podružná. Naproti tomu není dovoleno prodávati a obstarávati nečlenům jiné cenné papíry, a to ani za plnou úhradu, anebo přijímati je v úschovu a ve správu, byť i tato činnost byla provozována jako vedlejší a podružná.

(3) Jinaká právní jednání s nečleny, než která jsou uvedena pod písm. c) a d), jsou na závadu zdaňování úvěrních společenstev sazbami podle § 83, odst. 3 a 5, leč že jde o takové jednání, že jich nezbytně vyžaduje provádění činnosti statutární, vymezené v § 2 vládního nařízení ze dne 5. srpna 1933, č. 169 Sb. z. a n., nebo správa vlastních a svěřených prostředků.

(4) Inkaso pohledávek nečlenů za členy je na závadu zdanění družstva sazbami podle § 83, odst. 3 a 5.

(5) Poskytovati členům zápůjčky ke spekulačním koupím cenných papírů a přenechávati jim cenné papíry ku plnění spekulačních prodejů není dovoleno a má za následek ztrátu nároků na zdanění podle § 83, odst. 3 a 5.

K § 75, odst. 3, písm. f).

(1) Zákon rozlišuje jednak výrobní společenstva, která se obmezují při používání pracovních sil zásadně na své členy, jednak výrobní společenstva, která se obmezují zásadně na své členy při odběru hlavních výrobních surovin. V prvním případě nelze spatřovati závady v tom, jestliže tato výrobní společenstva, obmezující se co do užívání pracovních sil zásadně na své členy, budou nakupovati suroviny k výrobě potřebné i u nečlenů. V druhém případě nebude opět na závadu, jestliže výrobní společenstva, obmezující se při odběru hlavních surovin výrobních zásadně na své členy, budou při výrobním procesu používati i nečlenů.

(2) Co do rozsahu, v jakém mohou výrobní společenstva na výpomoc nebo pro podřízené vedlejší výkony používati cizích pracovníků, pokud se týče odebírati suroviny od nečlenů, stanoví se toto:

a) U výrobních společenstev, kde obstarávají výrobu členové, musí výroba v užším slova smyslu, t. j. činnost, která představuje vlastní obor působnosti společenstva (na př. u společenstva obuvnického výroba obuvi a u společenstva krejčovského zhotovování oděvů) býti zásadně vykonávána toliko členy společenstva. Použití nečlenů při této činnosti, zejména též pomocníků a učedníků po vyučení, jest dovoleno jednak toliko v případě onemocnění neb jinakého trvalého zaneprázdnění některého člena, jednak toliko přechodně v případech mimořádného návalu práce neb v případech obdobných. Doba, po kterou jest dovoleno v prvním případě zaměstnávati nečlena, nesmí býti delší šesti měsíců

do roka. V posléze uvedeném případě nesmí počet přechodně zaměstnaných nečlenů přesahovati polovinu členů, při čemž však počet pracovních dnů nečlenů nesmí činiti více nežli jednu desetinu pracovních dnů členských. Pro tento výpočet předpokládá se, že rok má 300 pracovních dnů. Použití nečlenů k úkonům, které netvoří vlastní obor činnosti družstevní, tak na př. u společenstva obuvnického zaměstnání účetního, cestujícího, korespondenta, šoféra a pod., není na úkor zdanění podle § 83, odst. 2.

b) Výrobní společenstva, kterým dodávají suroviny členové a která zpracují tyto suroviny pravidelně pomocí nečlenů, musí odběr hlavních surovin zásadně omezovati na členy. Odběr surovin od nečlenů jest tu dovolen toliko za podmínek uvedených v § 75, odst. 3, písm. b). Zdanění podle § 83, odst. 2 není na závadu, odebírá-li společenstvo od nečlenů takové látky, které mají při dotyčném výrobním postupu význam podřadného rázu (tak zv. látky pomocné).

(3) Podle naduvedených zde zásad platných pro společenstva výrobní nelze posuzovati ona společenstva, která prodávají zboží výhradně svým členům a která sledujíce tuto svépomocnou činnost zpracují nakoupené suroviny ve vlastní režii. U těchto společenstev nebude tedy na závadu zdanění podle § 83, odst. 2, jestliže zpracování surovin budou prováděti nečlenové; rovněž nebude na závadu, jestliže odběr surovin bude se díti u nečlenů (na př. u společenstva hostinských, které vyrábí ve vlastní továrně jen pro své členy sodovku). Toliko prodej vyrobeného zboží musí se tu obmezovati na členy.

(4) Mezi výrobní společenstva dlužno však počítati a podle naduvedených zásad posuzovati též taková společenstva, jejichž členové vykonávají služební výkony osobního rázu (na př. společenstvo posluhů, nosičů, povozníků a pod.).

K § 75, odst. 3, písm. a) až g).

U výdělkových a hospodářských společenstev, která se ve své činnosti neobmezují na jediné z odvětví zmíněných v § 75, odst. 3, písm. a) až g), nýbrž spojí dvě neb i více těchto funkcí v jedno, dlužno při posuzování každé z těchto činností postupovati samostatně. Jestliže na př. konsumní společenstvo jest zároveň společenstvem výrobním pokud se týče prodejním (skladištním), nelze považovati za závadné, jestliže takové společenstvo prodává zboží vyrobené členy nečlenům.

Základ daně.

K § 76, odst. 2.

(1) Základem pro vyměření zvláštní daně výdělkové jsou zpravidla rozvahové přebytky upravené podle §§ 78 až 82.

(2) Je-li obchodní období shodné s rokem kalendářním, je na př. ryzí výtěžek, jehož bylo dosaženo v obchodním období 1937, základem pro vyměření daně na berní rok 1938, ryzí výtěžek pak, jehož bylo dosaženo v obchodním období 1938, základem daně na berní rok 1939. Neshoduje-li se obchodní období s rokem kalendářním (jde-li tedy o t. zv. obchodní období lomené), je na př. ryzí výtěžek, jehož bylo dosaženo v obchodním období 1936/1937 základem pro vyměření daně na berní rok 1938, ryzí výtěžek pak, jehož bylo dosaženo v obchodním období 1937/1938, základem pro vyměření daně na berní rok 1939.

(3) Ustanovení zákona, že základem pro vyměření daně je ryzí výtěžek dosažený v obchodním období, které se končí v roce kalendářním nejblíže předcházejícím roku bernímu, platí u nově vzniklých podniků i pro první obchodní období, avšak jen tehdy, jestliže toto první obchodní období nezahrnuje dobu delší jednoho roku. Tak na př. počne-li podnik s poplatnou činností dne 1. dubna 1937 a sestaví-li první účetní závěrku ke dni 31. prosince téhož roku, bude ryzí výtěžek, jehož bylo v tomto období dosaženo, základem pro vyměření daně na berní rok 1938; na berní rok 1937 nebude mu daň vyměřena. Počne-li podnik s poplatnou činností dne 1. července 1937 a sestaví-li první účetní závěrku ke dni 30. června 1938, bude ryzí výtěžek dosažený v tomto období základem pro vyměření daně pro berní rok 1939; na berní leta 1937 a 1938 nebude mu daň vyměřena. Zahrnuje-li však první obchodní období dobu delší jednoho roku, platí ustanovení § 90, odst. 4.

K § 76, odst. 3.

Příklad:

Podnik, bilancující až doposud za období od 1. července běžného roku do 30. června roku následujícího, přejde v roce 1937 k obchodnímu roku kalendářnímu a sestaví v tomto roce dvě účetní závěrky, a sice jednu ke dni 30. června 1937 a druhou ke dni 31. prosince 1937. V případě tomto sečtou se pro uložení zvláštní daně výdělkové na berní rok 1938 výsledky obou bilancí. Na berní rok 1939 bude základem vyměření bilance k 31. prosinci 1938.

K § 76, odst. 4.

Příklad:

Podnik, sestavující až doposud účetní závěrku za období od 1. ledna do 31. prosince,

přejde v roce 1937 k obchodnímu období lomenému a sestaví účetní závěrku vykazující výsledky období od 1. ledna 1937 do 31. března 1938. Výsledky docílené v kalendářním roce 1937 nebudou tu vykázány v samostatné bilanci, nýbrž budou obsaženy v účetní závěrce ke dni 31. března 1938. Tato účetní závěrka bude tudíž vykazovati výsledky 15 měsíců. Ryzí výtěžek v tomto období docílený bude základem pro vyměření zvláštní daně výdělkové na berní roky 1938 a 1939, a sice zdaní se na berní rok 1938 dvanáct patnáctin a na berní rok 1939 tři patnáctiny ryzího výtěžku.

K § 77, odst. 1.

(1) Rozvahovými přebytky jest rozuměti přírůstek ryzího jmění společnosti v rozhodném obchodním období oproti jeho stavu vykázanému v bilanci počáteční.

(2) Ustanovení zákona o zvláštní dani výdělkové jsou ve své struktuře vybudována s hlediska podvojného účetnictví, a to účetnictví společností akciových. U těchto jsou rozvahové přebytky určitého obchodního období vykázány pod samotnou položkou bilanční jakožto saldo účtu ztráty a zisku. Avšak toto saldo nevyjadřuje vždy skutečný přírůstek ryzího jmění určitého obchodního období, a to v případech, kdy některé přírůstky nejsou vyúčtovány účtem ztráty a zisku, nýbrž připsány přímo k ryzímu jmění, pokud se týče k některé jeho části (akciový kapitál, společenské podíly, reservní fondy). Rozvahové přebytky jsou pouze východiskem pro zjišťování daňové základny.

K § 77, odst. 2.

(1) U podniků státních a u podniků samosprávných svazků zdaňuje se ryzí výtěžek každého jednotlivého podniku samostatně. U samosprávných svazků považuje se za podnik souhrn hospodářsky a technicky souvisejících provozoven; pouhá okolnost, že dva podniky provozované týmž samosprávným svazkem mají společné účetnictví, nezakládá ještě tuto souvislost.

(2) Další výjimka ze zásady, že se ryzí výtěžky více podniků téhož poplatníka sčítají, nastává, když vzájemná společnost pojišťovací provozuje vedle pojištění spočívajícího na zásadě vzájemnosti také pojištění jinaké nebo jinaký poplatný podnik. V tomto případě se zdaní výsledky vzájemného pojištění podle ustanovení § 83, odst. 7, výsledky ostatních podniků pak přihlížejíc k ustanovením §§ 78 a násl. zvláště.

(3) Také nastává výjimka v případech, kdy berní subjekt provozuje více poplatných podniků, jejichž ryzí výtěžky jsou podle ustanovení § 83 podrobeny různým daňovým sazbám. V těchto případech se ryzí výtěžky jednotlivých podniků nesčítají, nýbrž výtěžek každého podniku se podrobí daňové sazbě jemu podle § 83 příslušející (na př. provozuje-li spořitelna vedle své vlastní činnosti ústav vydávající zástavní listy nebo provozuje-li zastavárnu a pod.). Sem patří též případ uvedený v odstavci 4 ustanovení k § 75, odst. 1, č. 1.

(4) Naproti tomu odečte se v případech uvedených v odstavcích 2 a 3 ztráta v jednom podniku utrpěná od zisku podniku druhého, resp. je-li podniků více, odečtou se utrpěné ztráty od zisků poměrně.

K § 78.

K rozvahovým přebytkům možno připočítati jen částky, které rozvahové přebytky neoprávněně zkrátily, a odpočítati jen částky, které rozvahové přebytky neoprávněně zvýšily včetně zdaněných výnosů realitních. V důsledku toho bude nutno při zjišťování daňové základny též zkoumati, zda výnosy nebo ztráty, které měly býti vyúčtovány účtem ztráty a zisku, nebyly snad účtovány přímo k dobru nebo na vrub účtu zůstatkového (položek bilančních). V tomto případě bude nutno i takové výtěžky, pokud jsou poplatnými, k rozvahovým přebytkům připočísti a odčitatelné ztráty od nich odečísti.

K § 78, písm. a).

(1) K částkám použitým k rozmnožení kapitálu v podniku uloženého patří veškeré výdaje, které nejsou v souvislosti s vlastním provozováním podniku, nýbrž se týkají kapitálu v podniku uloženého. Sem patří výnosy všeobecných reservních fondů, které způsobují rozmnožení tohoto kapitálu, výlohy vzniklé při založení společnosti (výlohy právního zastoupení, poplatky ze smlouvy společenské, výlohy s opatřením prvních obchodních knih, tiskopisů a pod.), výlohy se zvýšením kapitálu akciového (emisní poplatky, tisk akcií atd.), poplatky z podílů na společenstvech výdělkových a hospodářských, výlohy s připuštěním cizozemské společnosti k tuzemskému obchodování, poplatky převodní z nabytých nemovitostí, poplatky kutací a pod.

(2) Pokud jde o úplaty za koupi anebo za propůjčení patentních a jiných výrobních oprávnění stejného druhu, platí toto: Byla-li taková oprávnění zakoupena osobou třetí tak, že skutečná i právní moc dispoziční přešla neobmezeně na osobu třetí (podnikatele) za jednorázovou úplatu (byť i snad splatnou ve

lhůtách), nelze tyto úplaty jakožto výdaje povahy investiční uznati za odpočitatelné. Byl-li však výkon zmíněných oprávnění přenechán (propůjčen, pronajat) pouze dočasně osobě třetí za určité, předem stanovené úplaty, tvoří tyto úplaty (t. zv. licenční poplatky) — pokud ovšem jsou přiměřené — odpočitatelnou položku. Ustanovení tohoto odstavce platí též, pokud jde o uhelné právo zvané terragium.

K § 78, písm. b).

Splátky kapitálů účastníky v podniku uložených a úmor dluhů nebudou se pravidelně dotýkati účtu ztráty a zisku a budou provedeny přímo na účtě zůstatkovém (bilanci) tak, že o částku splaceného dluhu se zmenší účet pokladniční. Avšak mohou se vyskytnouti i případy, kdy splátky takové se skutečně vyúčtují účtem ztráty a zisku, při čemž buď snížení položky věřitelů vůbec nenastane anebo — což jest totéž — se položka věřitelů sice sníží, ale současně se utvoří nová pasivní položka ve stejné výši anebo konečně, že se sníží účet záruk v aktivech zařazený. Tak tomu bývá při amortisaci akcií a priorit drah a při odpisu z účtu garančních záloh.

K § 78, písm. c).

(1) Kapitály v podniku uloženými rozumí se jedině kapitály uložené do podniku ve formě societerních podílů (societerních vkladů).

(2) Vedle úroků z kapitálů vložených do podniku ve formě societerních podílů (societerních vkladů) připočtou se u těžířstev a u podniků uvedených v § 68, odst. 1, II a III k rozvahovým přebytkům úroky ze zápůjček poskytnutých těmto podnikům ať trvale či přechodně jejich společníky (těžíři, várečníky, účastníky) nebo jejich manželi nebo osobami, které jsou se společníkem příbuzní v linii přímé (rodiče, prarodiče, děti, vnuci atd.). Kdežto u těžířstev a u podniků uvedených v § 68, odst. 1, III se tyto úroky zcela zdaní, jsou u společností s ručením obmezeným a u pravovárečných měšťanstev tyto úroky odčitatelné potud, pokud úroková sazba nepřesahuje eskontní sazbu Národní banky Československé o více než tři procenta a pokud při tom současně nepřesahuje nejvyšší úrokovou sazbu zákonnou pro zápůjčky. Úroky ze zápůjček poskytnutých osobami právnickými nelze započítávati podle tohoto ustanovení do daňové základny.

K § 78, písm. d).

Také v těchto případech stane se pravidelně vyúčtování účtem zůstatkovým, ježto takové transakce se pravidelně dějí ve formě zápůjček.

K § 78, písm. e).

(1) Daně, dávky, jakož i příspěvky na sociální a jiné pojištění, placené za osoby uvedené pod písm. i), posuzují se podle ustanovení písm. i).

(2) Přihlížejíc k důležitosti pensijních fondů s hlediska sociálního a uznávajíc, že mnohdy z důvodů technických nelze z nich vytvořiti samostatnou právnickou osobnost, možno v případech ohledu hodných přiznati odčitatelnost přídělům do fondů těch i tenkráte, když nejde o samostatné právnické osoby, jestliže příděly do fondů těch budou přiměřenými, bude-li fond vykázán v účetní závěrce jako samostatná bilanční položka a prohlásí-li podnik, že jest srozuměn, aby fond byl dodatečně zdaněn, kdyby se ho v budoucnosti použilo způsobem, který zakládá berní povinnost.

K § 78, písm. f).

(1) Zaúčtování zapravené daně výdělkové s přirážkami může se státi buď tak, že podnik vyúčtuje zapravenou částku v režii na účtě ztráty a zisku anebo že podnik uhradí daň z daňové reservy nebo z jinakých reservních fondů. Zapravením daně výdělkové ve smyslu písm. f) jest rozuměti placení, plnění na místě placení a odpočet, tedy také případy, kdy berní úřad přeúčtuje podniku na daň výdělkovou za běžné období přeplatky na zvláštní dani výdělkové vzniklé v důsledku rozhodnutí o odvolání (§ 330, odst. 1) nebo slevy na dani a pod.

(2) Ve všech těchto případech jest podmínkou odčitatelnosti průkaz, že částky, o něž jde, byly v rozhodném obchodním období zapraveny a berním úřadem zaúčtovány jako platby na zvláštní daň výdělkovou (§§ 273 až 275). Tento průkaz provede se potvrzením příslušného berního úřadu, které si vyžádá vyměřovací úřad.

(3) Uhradí-li podnik zvláštní daň výdělkovou za příslušné obchodní období z reservy daňové nebo z jinakých reservních fondů, platí pro berní nakládání s částkami uhrazenými z reserv a fondů ustanovení §§ 80 a 81. Odečtou se tedy částky upotřebené od daňového základu tehdy, jestliže úhrada se stala z daňové reservy nebo z reservních fondů zcela zdaněných. Daňové reservy, nahromaděné do konce obchodního období 1925 (1924/1925) a v obchodním období 1927 (1926/1927) za platnosti § 32 zák. č. 329/1921 Sb. z. a n.,

dlužno klásti na roveň reservám zdaněným. Za zdaněné jest podle čl. VII uváděcích ustanovení pokládati i daňové reservy ze zisku roku 1926 (1925/1926). Bude-li daň výdělková uhrazena z reservních fondů zcela nezdaněných, nebude to míti na výši daňové základny žádného vlivu, tedy částky z nezdaněných reservních fondů takto upotřebené se k daňové základně ani nepřipočtou ani se od ní neodečtou. Bude-li daň výdělková s přirážkami uhrazena z reservy smíšené, t. j. částečně zdaněné a částečně nezdaněné, odečte se od daňového základu částka, která poměrně připadá na úložky zdaněné.

(4) V případě, kdy zapravení daně výdělkové s přirážkami se provede u berního úřadu přeúčtováním přeplatku na zvláštní dani výdělkové, bude tento přeplatek buď probíhati účtem ztráty a zisku (na straně „má dáti" jako položka režijní, na straně „dal" jako výtěžek) anebo přeplatek ten jako položka průběžná na účtě ztráty a zisku vůbec se neobjeví.

(5) V případě prvém bude částka v režii vyúčtovaná uznána při zjišťování daňové základny za položku odčitatelnou. S částkou vyúčtovanou na straně „dal" účtu ztráty a zisku bude daňově nakládáno podle toho, byla-li původně zdaněna čili nic. Pokud půjde o přeplatky na zvláštní dani výdělkové s přirážkami za berní léta před účinností zákona č. 76/1927 Sb. z. a n., budou částky ty pokládány za zdaněny, a to i tenkráte, jde-li o daň výdělkovou za berní léta, v nichž platil § 32 zák. č. 329/1921 Sb. z. a n. V důsledku toho budou částky takové na straně „dal" účtu ztráty a zisku jako výtěžek vyúčtované vyloučeny z daňové základny.

(6) Pokud jde o přeplatky na zvláštní dani výdělkové s přirážkami za léta 1928 a následující, budou částky ty na straně „dal" účtu ztráty a zisku vyúčtované vyloučeny z daňového základu jen potud, pokud bude prokázáno, že byly v létech počínajíc rokem 1928 skutečně zdaněny. Tomu bude na příklad u dlužné daně výdělkové na vrub ryzího výtěžku zaúčtované, která není odčitatelnou položkou, nebo u daně výdělkové uhrazené z reservy pro zvláštní daň výdělkovou, pokud úhrada ta se stala z části neuznané za přiměřenou.

(7) Nevyúčtuje-li podnik přeplatek a jeho užití k úhradě daně výdělkové jako položky průběžné účtem ztráty a zisku, odečte se k dobru připsaná částka od daňové základny jen v případech, kdy přeplatek se týká částek daně výdělkové již dříve zdaněných nebo takových, které nutno za zdaněné pokládati. To bude tedy — jak již shora bylo uvedeno — při přeplatcích na zvláštní dani výdělkové s přirážkami za berní léta před účinností zákona č. 76/1927 Sb. z. a n. vůbec a při přeplatcích na dani výdělkové s přirážkami za berní rok 1927; za léta počínajíc rokem 1928 však jen potud, pokud prokazatelně byly částky ty pojaty do daňového základu.

(8) Obdobně jako s přeplatky na zvláštní dani výdělkové s přirážkami bude nakládáno i s přeplatky na jiných druzích daní, kterých podnik upotřebil k zapravení zvláštní daně výdělkové s přirážkami.

(9) V určitém obchodním období lze zříditi daňovou reservu pouze pro výdělkovou daň, která bude podniku uložena z ryzího výtěžku v tomto období dosaženého. Tato reserva bude odpočitatelnou pouze potud, pokud nepřevyšuje tuto daň a pokud jí bylo v zákonné lhůtě skutečně upotřebeno k zaplacení této daně.

K § 78, písm. g).

Rentová daň, kterou podnik od věřitele vybírá, sráže je mu ji z vyplacených nebo k dobru připsaných úroků a odvádě je ji státní pokladně, tedy daň, která rozvahové přebytky nezkrátila, nemůže býti připočítána.

K § 78, písm. i).

(1) Platy společenských orgánů a u těžířstev, společností s ručením obmezeným, pravovárečných měšťanstev a u podniků uvedených v § 68, odst. 1, III též platy společníků (těžířů, várečníků, účastníků) jsou zásadně neodčitatelné, a to i v tom případě, vyplácejí-li se z pensijních fondů uvedených v ustanovení k § 78, písm. e). Pokud jde o společenské orgány (jejich členy) nerozhoduje, zda jsou zároveň společníky podniku či nikoliv. Za společenský orgán dlužno též považovati tuzemské zastupitelstvo (representaci) cizozemské společnosti.

(2) Pod pojem platy spadají veškerá plnění, ať je osoby v předcházejícím odstavci uvedené dostávají od podniku pod jakýmkoliv označením, ať přímo nebo nepřímo, v penězích, přírodninách anebo jiných majetkových výhodách, tedy na př. služné, jakékoliv přídavky k němu, mzdy, odměny, remunerace a mimořádné dary, odpočinkové a zaopatřovací platy, tantiemy, provise, daně a příspěvky na sociální a jiné pojištění za tyto osoby placené, presenční známky a jiné paušální náhrady hotových výloh a pod. Nepatří sem však přímé náhrady hotových výloh, řádně prokázané.

Dále sem nebuďtež pojímány platy, které jsou u příjemců podrobeny všeobecné dani výdělkové, jestliže jde o úplaty za dodávky nebo výkony provedené příjemcem při provozování jeho výdělečného podniku nebo jeho výdělečného zaměstnání (§ 46).

(3) Výjimkou z této zásady jsou odpočitatelné platy, které vyhovují podmínkám, uvedeným pod č. 1 až 4, a to do výše uvedené pod č. 5. Odpočitatelnost těchto platů je vázána na splnění všech podmínek současně, takže nesplnění byť i jen jediné z nich má za následek plné zdanění dotyčného platu. Jsou-li splněny všechny podmínky pod č. 1 až 4, avšak platy převyšují hranice uvedené pod č. 5, je odpočitatelná částka pod č. 5 uvedená.

(4) Pokud jde o hranice uvedené pod č. 5, platí v podrobnostech toto:

A. Činí-li platy jednotlivých osob zde uvedených ročně více než 250.000 Kč, není částka přesahující u jednotlivých osob tuto hranici zásadně odpočitatelná, a to ani v tom případě, jestliže úhrn platů všech těchto osob nečiní více než 30% pokud se týče 15% dani podrobeného ryzího výtěžku.

B. V případech pod č. 5 zvláště jmenovaných, t. j. u pracovních společenstev a u společenstev výrobních, v nichž obstarávají výrobu členové, dále u pravovárečných měšťanstev a u společností s ručením obmezeným jsou uvedené tam platy odpočitatelné i tehdy, jestliže dohromady s případnými jinými platy činí více než 30%, pokud se týče 15% dani podrobeného ryzího výtěžku. Jestliže však u podniků zde uvedených přesahují platy jednotlivých osob částky tam vyznačené, jsou odpočitatelné částkami tam uvedenými; zbytek posuzuje se podle č. 5, věta prvá.

C. Platy zaměstnanců, kteří podle zákonných ustanovení nebo podle rozhodnutí vlády jsou členy společenského orgánu anebo v něm mají hlas, jsou plně odpočitatelné, jsou-li ovšem splněny podmínky pod č. 1 až 4.

Příklady:

Ad A.

Vyplatila-li akciová společnost na platech spadajících pod písm. i) jedné osobě 300.000 Kč a druhé osobě 240.000 Kč a činí-li dani podrobený ryzí výtěžek, čítajíc v to i tyto platy, na př. . . . . 4,740.000 Kč,
odečte se plat první osoby jen částkou . . . . . 250.000 Kč,
a plat druhé osoby celý, tedy 240.000 Kč,
takže dani podrobený ryzí výtěžek bude činiti . . . . 4,250.000 Kč.

Ad B.

1. Je-li na př. u výrobního družstva knihařských dělníků i několik členů-zaměstnanců zároveň členy představenstva, jsou jejich platy, nečiní-li u jednoho více než 30.000 Kč ročně, plně odpočitatelné nehledíc na výši dani podrobeného ryzího výtěžku. Činí-li plat některého anebo některých z nich více než 30.000 Kč, na př. 35.000 Kč, je jeho plat odpočitatelný částkou 30.000 Kč, kdežto zbytek 5.000 Kč posuzuje se podle č. 5, věta prvá. Platy ostatních, které nepřevyšují stanovenou hranici 30.000 Kč ročně, jsou plně odpočitatelné.

2. Činí-li na př. u pravovárečného měšťanstva plat několika zaměstnanců-várečníků, kteří nejsou společenskými orgány, dohromady nejvýše 50.000 Kč, při čemž plat žádného z nich nečiní více než 25.000 Kč ročně, jsou jejich platy plně odpočitatelné nehledíc na výši dani podrobeného ryzího výtěžku. Činí-li však platy u některého takového zaměstnance-várečníka více než 25.000 Kč anebo činí-li jejich platy dohromady více než 50.000 Kč, jsou odpočitatelné částkami 25.000 Kč, dohromady však nejvýše 50.000 Kč; zbytek posuzuje se podle č. 5, věta prvá.

3. Činí-li na př. u společnosti s ručením obmezeným plat jednatele, který není ani společníkem ani manželem společníka, ani není se společníkem příbuzný nebo sešvagřený, 15.000 Kč, je tento plat plně odpočitatelný, nehledíc na výši dani podrobeného ryzího výtěžku. Má-li společnost více takových jednatelů nespolečníků, jsou jejich platy plně odpočitatelné bez ohledu na výši dani podrobeného ryzího výtěžku, nečiní-li u jedné osoby více než 15.000 Kč ročně a u všech dohromady více než 25.000 Kč. Činí-li však plat jedné osoby více než 15.000 Kč, je odpočitatelný částkou 15.000 Kč, dohromady však nejvýše částkou 25.000 Kč; zbytek posuzuje se podle č. 5, věta prvá.

V příkladech uvedených pod A a B se předpokládá, že podmínky uvedené pod č. 1 až 4 jsou splněny.

K § 78, písm. j).

(1) Výdaje na služební požitky (§ 11) osob, které nespadají pod písm. i), čítajíc v to i dary, započítávají se do daňové základny dvěma třetinami částky, která u jednotlivce přesahuje v obchodním období 250.000 Kč. Činí-li na př. plat zaměstnance A 340.000 Kč, zaměstnance B 400.000 Kč a zaměstnance C 520.000 Kč, započte se do da-

ňové základny z platu zaměstnance A 60.000 Kč, z platu zaměstnance B 100.000 Kč a z platu zaměstnance C 180.000 Kč.

(2) Tímto ustanovením není dotčeno ustanovení § 78, písm. e), podle něhož daně, dávky, jakož i příspěvky na sociální a jiné pojištění, placené za zaměstnance v předcházejícím odstavci uvedené, nejsou zásadně odpočitatelné. Z toho důvodu se k těmto vydáním při použití písm. j) nepřihlíží.

K § 79, odst. 1, písm. b).

(1) Základem pro vyměření daně pozemkové jest u lesů dvacetinásobek, u ostatní půdy sedmnáctinásobek katastrálního výtěžku (§ 103).

(2) U předmětů podrobených domovní dani třídní zjistí se částka, kterou by předmět, kdyby byl podroben domovní dani činžovní, musil poskytovati jako činžovní výtěžek tak, že násobíme sazbu třídní daně 12·5. Na př. u budovy podrobené sazbě Kč 70 daně třídní jest činžovním výtěžkem částka Kč 875 = 70×12·5, poněvadž 8% z 875 Kč = 70 Kč.

(3) U budov částečně pronajatých (§ 143, odst. 1, písm. b) zjistí se činžovní výtěžek tak, že k nájemnému podrobenému dani činžovní se připočte 12·5násobek sazby třídní daně na nepronajaté obytné místnosti připadající. Na př.: v budově jsou 4 místnosti obytné; z těch jsou 2 pronajaty za ročních 400 Kč a 2 nepronajaty. Částka, kterou jest při vyměřování zvláštní daně výdělkové odečísti od daňové základny, bude činiti:

Činžovní dani podrobené nájemné Kč	400·—
sazba daně třídní, připadající na 2 nepronajaté místnosti, 10×12·5 „	125·—
úhrnem . . . Kč	525·—

K témuž výsledku dospějeme, násobíme-li sazbu činžovní daně z budovy předepsané 12·5.

Na dani činžovní bude v daném případě předepsáno:

8% ze 400 Kč	32 Kč
daň třídní	10 „
úhrnem . . .	42 Kč.

42×12·5 = 525.

(4) Ve výtěžcích takto zjištěných jsou zahrnuty i daně reální, které z nich bude zapraviti. Tyto daně s přirážkami, které by jinak byly odčitatelnými, nutno buď z výdajů vyloučiti anebo o ně zkrátiti výtěžky, které se z daňové základny vylučují, ježto jinak by se k daním těm přihlíželo dvakráte jako k položce odčitatelné.

(5) Zdaněné výtěžky realitní budou od daňové základny odečteny i tenkráte, když pozemky případně budovy nejsou pronajaty, nýbrž podnikem samým užívány, a to bez rozdílu, zda jejich užitková hodnota jest v účtu ztráty a zisku vyúčtována čili nic. Zdaněný výtěžek realitní vyloučí se z daňové základny i tenkráte, je-li budova od daně domovní dočasně osvobozena. K tomu cíli se výtěžek domu, který by jinak byl základem pro vyměření daně domovní, ad hoc zjistí. Jde-li o trvalé osvobození od daně domovní, odpočet se neprovede.

(6) Byly-li reality ve vlastnictví podniku jen po část obchodního období pro zdanění rozhodného, bude odpočet zdaněných výtěžků proveden jen pro rata temporis.

K § 79, odst. 1, písm. f).

(1) Za ztráty při provozování obchodů nastalé je považovati i ty ztráty, které v rozhodném obchodním období skutečně nastaly na patentech a jiných výrobních oprávněních stejného druhu, jestliže tato oprávnění byla úplatně nabyta anebo byl-li na jejich získání vynaložen určitý náklad. Ustanovení tohoto odstavce platí též, pokud jde o uhelné právo zvané terragium.

(2) Odchyluje-li se názor znalců co do přiměřenosti odpisů nebo úložek od názoru podniku, sdělí finanční úřad znalecké dobrozdání podniku s vyzváním, aby se k němu do určité doby vyjádřil. Uplatňuje-li podnik ve svém vyjádření okolnosti, které jsou s to přinésti změnu v původním názoru znalců, sdělí se toto opět znalcům k podání nového posudku, který se, pakli se názor znalců odchyluje od názoru podniku, tomuto opětně sdělí.

(3) Za reservy pro kursovní ztráty ve smyslu § 79, písm. f), odst. 5 považovati jest u spořitelen položky označené v pasivech bilance ve smyslu vzorcových stanov slovy „kursovní rozdíly“.

K § 79, odst. 1, písm. g).

(1) Přesahují-li smluvní tantiemy určitého zaměstnance v rozhodném obchodním období 30.000 Kč, zdaní se částka převyšující tuto hranici. Ustanovení této písmeny platí pouze pro zaměstnance, kteří nejsou zároveň členy společenského orgánu podniku anebo kteří — pokud jde o těžířstva a podniky uvedené v § 68, odst. 1, II a III — nejsou zároveň společníky (těžíři, várečníky, účastníky) podniku [viz též ustanovení k § 78, písm. i)].

(2) Ustanovením písm. g) není dotčeno ustanovení § 78, písm. j), podle něhož je u zaměstnanců, jichž služební požitky, čítajíc v to i

smluvní tantiemy, přesahují 250.000 Kč, plně odpočitatelný plat jen do této výše. Jestliže tedy tantiemy odpočitatelné podle tohoto ustanovení spolu s ostatními služebními požitky zaměstnancovými činí dohromady více než 250.000 Kč, posuzuje se tento úhrn podle § 78, písm. j). Měl-li na př. zaměstnanec vedle pevného služného per 230.000 Kč ještě smluvní tantiemy per 70.000 Kč, zdaní se podle písm. g) jeho tantiemy ve výši 40.000 Kč. Při použití § 78, písm. j) připočítají se odčitatelné tantiemy ve výši 30.000 Kč k pevným služebním požitkům per 230.000 Kč; část tohoto úhrnu per 260.000 Kč, pokud přesahuje 250.000 Kč, tedy 10.000 Kč započítá se do daňové základny dvěma třetinami, t. j. částkou 6.666 Kč.

K § 79, odst. 1, písm. i).

(1) Obdobně jako v případech upravených § 79, písm. i) postupovati jest i u jiných společenských forem podnikání, na př. u společností akciových a u těchto zase najmě u rolnických společností cukrovarnických. Stanovy takových společností pravidelně předpisují, že akcionáři - řepaři musí dodati na každou akcii určité množství řepy, která — buď již podle znění stanov nebo podle usnesení správní rady neb valné hromady — musí v příčině jakosti vyhovovati přesným předpisům co do procenta cukernatosti a pod. Pěstění řepy, která má těmto požadavkům odpovídati, vyžaduje i vyšších nákladů a nelze tudíž částku, kterou akcionáři řepaři dostávají za 1 q dodané řepy nad průměrnou tržní cenu, pojmouti plně — jako část dividendy — do základu daně.

(2) V těchto případech bude vyměřující úřad postupovati takto:

Předem zjistí průměrnou tržní cenu řepy za 1 q. Z částky, která byla akcionářům řepařům vyplacena nad tuto průměrnou cenu, srazí částku, jež jest přiměřená vyšším nákladům s pěstováním řepy spojeným; tuto zjistí, vyšetřiv veškeré pro to směrodatné okolnosti, případně vyslechnuv odborné znalce. Zbytek bude podroben zdanění podle ustanovení § 77.

K § 79, odst. 1, písm. m).

(1) Právní žalovatelný nárok členů na slevy (restituce, návratky) z ceny odebraného zboží zakládá se též usnesením orgánu zastupujícího společenstvo navenek (na př. usnesením představenstva, správy, ředitelstva a pod.), jestliže toto usnesení bylo členům řádně oznámeno (na př. vyhláškou v provozovnách).

(2) Činí-li slevy (restituce, návratky) více než 3% ceny odebraného zboží, zdaní se jen ta část, která přesahuje tuto hranici.

K § 80, odst. 2.

Ustanovení o daňových úlevách pro splynutí okresních záložen hospodářských platí i pro kontribučenské záložny a kontribučenské fondy, zřízené z bývalých kontribučenských fondů obilních a peněžních.

K § 81, odst. 3 a 4.

(1) Přírůstky (úložky a výtěžky) zvláštních reserv [§ 79, odst. 1, písm. f)] nezapočítají se do daňové základny, pokud nejsou nepřiměřenými.

(2) Přírůstky (úložky a výtěžky) všeobecných reservních fondů započtou se vždy do daňové základny.

(3) Pokud jde o úhradu ztrát a nákladů z reservních fondů, nutno rozeznávati:

I. úhradu ztrát a nákladů odčitatelných,

II. úhradu ztrát a nákladů neodčitatelných;

mimo to jest v každém z těchto obou případů rozeznávati, jde-li o úhradu ztrát a nákladů

1. z reservního fondu zcela zdaněného nebo
2. z reservního fondu zcela nezdaněného anebo
3. z reservního fondu smíšeného, t. j. skládajícího se částečně z úložek zdaněných a částečně z úložek nezdaněných.

K I., č. 1 a 2. Odčitatelné ztráty a náklady hrazené z reservního fondu zcela zdaněného jsou při vyšetřování daňové základny odčitatelnou položkou, t. j. odečtou se od daňového základu; oproti tomu ke ztrátám a nákladům hrazeným z reservního fondu zcela nezdaněného se při vyšetřování daňové základny vůbec nepřihlíží.

K II., č. 1 a 2. Byly-li neodčitatelné ztráty a náklady hrazeny z reservního fondu zcela zdaněného, nemá to na výši daňové základny vlivu, t. j. ony ztráty se k rozvahovým přebytkům ani nepřičtou ani od nich neodečtou; byly-li hrazeny z reservního fondu zcela nezdaněného, zdaní se (§ 80).

K I. a II., č. 3. Byly-li ztráty a náklady hrazeny z reservního fondu smíšeného, rozdělí se předem ztráty a náklady ty v poměru zdaněných a nezdaněných úložek reservního fondu. Jde-li o hrazení ztrát a nákladů odčitatelných, odečte se od daňového základu ona část, která připadá poměrně na úložky zdaněné; jde-li o ztráty a náklady neodčitatelné, zdaní se dodatečně ona část, která připadá poměrně na úložky nezdaněné. Na př. z reservního fondu Kč 100.000·—, který se skládá z Kč 20.000·— zdaněných a Kč 80.000·— nezdaněných úložek,

má se hraditi ztráta Kč 10.000·—. Tato částka rozdělí se předem poměrně na zdaněné a nezdaněné úložky, tedy v poměru X : 10.000·— Kč = 20.000·— Kč : 100.000·— Kč. Připadá tedy na zdaněné úložky částka Kč 2.000·— a na nezdaněné částka Kč 8.000·—. Jde-li o hrazení odčitatelné ztráty, odečte se částka 2.000·— Kč od daňové základny. Jde-li o ztráty a výdaje neodčitatelné, připočte se částka 8.000·— Kč k daňové základně.

(4) Berní správy vedou stav reservních fondů a jejich rozdělení na zdaněné, nezdaněné a smíšené v patrnosti a sdělí každoročně na platebním rozkazu stav ten podnikům. Proti tomuto zjištění stavu úložek reservních fondů lze si stěžovati k zemskému finančnímu úřadu, který rozhodne s konečnou platností.

K § 82.

Nevykazuje-li bilance žádného rozvahového přebytku nebo vykazuje-li ztrátu, nepředepíše se bez dalšího daň minimální podle § 83, odst. 16, nýbrž i v těchto případech vyšetří se daňová základna stejně jako v případech rozvahového přebytku, t. j. přihlížejíc k ustanovením §§ 78 a násl., při čemž se rozvahová ztráta z příjmů (výtěžků) vyloučí. Je-li daňová základna takto vyšetřená negativní nebo je-li sice positivní, ale činila-li by daň s případnou rentabilitní přirážkou méně než 1‰ ukládacího kapitálu (u akciových pojišťoven — vyjímajíc společnosti výhradně zajišťovací — méně než 2‰ z úhrnu ročních ryzích premií po srážce premií nahrazených), vyměří se daň minimální. Jinak vyměří se příslušná sazba daňová.

Daňové sazby.

K § 83, odst. 5.

Ustanovení poslední věty odstavce 5 přichází v úvahu v těchto případech:

a) při dani podrobeném ryzím výtěžku od 20.001 Kč až včetně do 20.203 Kč;

b) při dani podrobeném ryzím výtěžku od 50.001 Kč až včetně do 50.514 Kč;

c) při dani podrobeném ryzím výtěžku od 100.001 Kč až včetně do 101.039 Kč.

V těchto případech sníží se vyměřená daň na částku vypočtenou tím způsobem, že se od dani podrobeného ryzího výtěžku (nezaokrouhleného) odečte v případě

a) částka 19.800 Kč,

b) částka 49.000 Kč a

c) částka 97.000 Kč.

K § 83, odst. 6.

Ustanovení poslední věty odstavce 6 přichází v úvahu v těchto případech:

a) při dani podrobeném ryzím výtěžku od 20.001 Kč až včetně do 20.205 Kč;

b) při dani podrobeném ryzím výtěžku od 50.001 Kč až včetně do 50.519 Kč;

c) při dani podrobeném ryzím výtěžku od 100.001 Kč až včetně do 101.049 Kč.

V těchto případech sníží se vyměřená daň na částku vypočtenou tím způsobem, že se od dani podrobeného ryzího výtěžku (nezaokrouhleného) odečte v případě

a) částka 19.600 Kč,

b) částka 48.500 Kč a

c) částka 96.000 Kč.

K § 83, odst. 8.

Má-li na př. u vzájemné pojišťovny některá z osob zde uvedených služební požitky (viz ustanovení k § 11) pokud se týče platy [viz ustanovení k § 78, písm. i)] 580.000 Kč, vyměří se tomuto podniku vedle daně podle odstavce 7 ještě 9%ní daň z částky 220.000 Kč.

K § 83, odst. 15.

Jestliže společnost v likvidaci provozuje po dobu likvidace podnik dále a dosahuje ryzích výtěžků, předepíše se normální sazba daňová s přirážkou rentabilitní.

K § 83, odst. 17.

(1) Pod pravými reservami bilančně vykázanými rozumí se nejen reservy, které jsou vykázány jako samostatná bilanční položka, nýbrž i ony, které jsou zaúčtovány v některé položce bilančních pasiv (věřitelé, přechodná pasiva). Pro řešení otázky, zda jde v konkretním případě o pravou reservu či nikoliv, je rozhodnou jedině povaha dotyčné reservy, nikoliv však okolnost, zda reserva je zdaněná či nezdaněná. Za pravou reservu dlužno považovati jen takovou reservu, která je složkou ryzího jmění podniku.

(2) Za pravou reservu nelze tedy považovati přiměřené reservy, určené k úhradě úbytků a ztrát na budovách, strojích, zařízení a na podstatě jakož i k úhradě kursovních ztrát. Pokud jde o úložky do ostatních zvláštních reserv podle § 79, odst. 1, písm. f), nahromaděné po roce 1929 (1928/1929), nelze ani tyto úložky po čtyři obchodní období, která bezprostředně následují po obchodním období, v němž byly zřízeny (pokud se týče ve lhůtě prodloužené ustanovením části druhé, čl. 5 zák. č. 226/1936 Sb. z. a n.), považovati za pravé reservy. Úložky do zvláštních reserv podle § 79, odst. 1, písm. f) nahromaděné před rokem 1930 (1929/1930), nelze započítati do

ukládacího kapitálu. Za pravou reservu nelze rovněž považovati pensijní fondy, pokud nepřesahují míru odpovídající smluvně zaručeným výslužným a zaopatřovacím nárokům zaměstnanců podniku podle výpočtů pojistněmatematických.

(3) V případech, kdy převod ztráty přesahuje pravé reservy, jest základem pro vyměření minimální daně (odstavec 16) kapitál základní. Činí-li na př. u akciové společnosti splacený akciový kapitál . . . . . 1,000.000 Kč
pravé reservy . . . . . 200.000 Kč,
tedy dohromady . . . . . 1,200.000 Kč,
od toho bilančně vykázaný převod ztráty z předcházejících let . . . . 300.000 Kč,
zbývá ukládací kapitál . . . 900.000 Kč.
Minimální daň vyměří se v tomto případě z 1,000.000 Kč.

Místo předpisu a dělba daně.

K § 84.

Sídlem podnikatelovým rozumí se místo, kde jest vedení podniku. U společností je to místo, které jest vyznačeno ve stanovách a v obchodním rejstříku jako sídlo společnosti.

K § 85, odst. 1.

U přirážky rentabilitní dělba daně nenastane. Tato přirážka předepíše se celá v místě sídla podnikatelova.

K § 85, odst. 2.

Příklad:

Vyměřená daň výdělková činí 100.000 Kč. V rozhodném obchodním období bylo sídlo podniku v obci A, provozovny byly v obcích A, B, C. V obci A bylo vyplaceno na služném a mzdách 20.000 Kč, v obci B 40.000 Kč a v obci C 60.000 Kč. Dělba daně se provede takto:

V obci A předepíše se především 15% z celkové vyměřené daně, t. j.	Kč	15.000·—
jako částka připadající na sídlo podniku; mimo to předepíše se v této obci ze zbývajících 85% daně pro provozovnu další částka, která se vyšetří podle výše vyplaceného služného a mezd, tedy v poměru x: 85.000 = 20.000 : 120.000	Kč	14.166·67
v obci B se předepíše v poměru služného a mezd x: 85.000 = 40.000: 120.000 .	Kč	28.333·33
a v obci C v poměru x :85.000 = 60.000: 120.000 .	Kč	42.500·—
úhrn . . .	Kč	100.000·—

K § 85, odst. 6.

Viz příklad k § 58, odst. 6 tohoto nařízení.

K § 85, odst. 8.

Obcím přísluší právo odvolání proti způsobu dělby daně, nikoliv však proti zjištění daňové základny.

K § 89.

Příklad: Společnost měla v rozhodném obchodním období podnik výrobní a podnik obchodní. Vyměřená daň výdělková činí 135.000 Kč (9% z ryzího výtěžku 1,500.000 Kč). Z ryzího výtěžku připadá na činnost výrobní 500.000 Kč a na činnost obchodní 1,000.000 Kč. Sídlo společnosti bylo v rozhodném obchodním období v místě A, provozovny výrobní v místech B a C a provozovny obchodní v místech D a E. Dělba daně provede se takto:

Z vyměřené daně 135.000 Kč připadá v poměru ryzího výtěžku na činnost výrobní 45.000 Kč a na obchodní činnost 90.000 Kč. Z daňové částky 45.000 Kč se předepíše 15% v obci sídla podnikatelova (A), t. j. 6.750 Kč a zbytek 38.250 Kč se rozdělí mezi provozovny B a C. Z daňové částky 90.000 Kč se předepíše 35%, t. j. 31.500 Kč v obci sídla podnikatelova (A) a zbytek 58.500 Kč se rozdělí mezi obce D a E.

Počátek a konec daňové povinnosti, změny v berním roce.

K § 90, odst. 1.

Oznámení, které podnikatel činí u úřadu živnostenského o vzniku podniku, nestačí, aby byla splněna povinnost uložená tímto paragrafem.

K § 90, odst. 4.

Trvalo-li na př. první obchodní období podniku od 1. července 1937 do 31. prosince 1939, rozdělí se ryzí výtěžek dosažený v tomto období poměrně na jednotlivá kalendářní leta, takže připadne na rok 1937 jedna pětina, na rok 1938 dvě pětiny a na rok 1939 zbývající dvě pětiny. Na berní rok 1938 vyměří se daň z jedné pětiny dani podrobeného ryzího výtěžku, na berní rok 1939 ze dvou pětin a na berní rok 1940 rovněž ze dvou pětin. O dani vyměřené na jednotlivé berní roky platí ustanovení § 83, odst. 16.

HLAVA IV.

POZEMKOVÁ DAŇ.

Daňová povinnost.

K § 94.

(1) Pozemkové dani jsou podrobeny i obdělavatelné pozemky z jakýchkoliv důvodů skutečně neobdělávané nebo jiným účelům nežli hospodářské produkci věnované, na př. pozemky používané za skladiště, dílny, hřiště, závodiště a pod.

(2) Pozemky úmyslně odňaté zemědělskému (lesnímu) obdělávání tvoří zvláštní druh pozemků, „parifikační půdu". Sem spadají zejména pískovny, štěrkoviště, slínoviště, hliniště, rašeliniště, skladištní a dílenská prostranství, soukromé kanály a soukromé cesty (tyto ovšem jen, nejsou-li z daňové povinnosti vyjmuty podle § 96, č. 4), břehy, meze, aleje, území soukromých drah, nesloužících veřejné dopravě, plochy pozemkové, na nichž se nacházejí lomy kamene, vodojemy, bělidla a u důlních podniků plochy použité ke štolám, šachtám a haldám atd.

(3) Stal-li se pozemek upotřebením k jiným účelům nezpůsobilým k hospodářskému obdělávání, aniž se jeho přirozený útvar změnil, a není-li tu důvodu připouštějícího výjimku z daňové povinnosti, nepřestává býti dani podroben (na př. pozemky zasypané odpadky průmyslové výroby nebo kamením vyvezeným z dolů a pod.).

(4) Stal-li se pozemek dosud k hospodářskému obdělávání nezpůsobilý provedenými opatřeními k hospodářskému obdělávání schopným (na př. navežením prsti, odvodněním atd.), stává se podrobeným pozemkové dani.

(5) Pozemkem rozumí se část přirozeného povrchu zemského, která jest oddělena od sousedních částí trvale viditelným rozhraničením, hranicí správní nebo držebnostní nebo se od nich liší vzděláváním neb užíváním. Prostory podzemní, na př. podzemní prostory sloužící dolování, nejsou předmětem pozemkové daně.

(6) Dani nejsou podrobeny jen ty pozemky, hospodářsky obdělavatelné, které jsou z daňové povinnosti vyjmuty podle ustanovení § 96 neb od daně trvale osvobozeny podle § 97.

(7) Hospodářským obděláváním rozumí se tu také lesní hospodářství.

(8) Pro posouzení, lze-li pozemek hospodářsky obdělávati, jest rozhodným, jak jest pozemek uveden v pozemkovém katastru.

K § 95.

(1) Do pozemkového katastru jest zapsati nebo zaznamenati řádného držitele pozemku. Vzhledem k povinnosti udržovati soulad pozemkového katastru s veřejnými knihami bude tedy zpravidla držitel pozemku v pozemkovém katastru zapsaný nebo zaznamenaný totožným s držitelem zapsaným nebo zaznamenaným ve veřejných knihách.

(2) Spoludržitelé, na něž dlužno pohlížeti jako na jedinou osobu, jsou zavázáni solidárně za placení daně, daň však se předepíše jednomu z nich (§ 261, odst. 1, č. 2). Změna v majetku jednotlivých spoluvlastníků nebo změna v relativní velikosti ideálních podílů majetkových jest pro vyměření daně pozemkové bezpodstatnou.

(3) Subjektem daně jest i osoba právnická, nikoliv však její správní orgány.

(4) U církevních beneficií jest držitelem pozemků osoba právnická (beneficium), jejíž držení se nemění změnou beneficiátů, nýbrž mění se tím pouze zastoupení a správa beneficia. Beneficiát jest sice usufruktuářem a instalací stává se nepochybným držitelem veškerých věcí movitých na beneficiu jsoucích, nikoliv však držitelem nemovitostí.

O pozemkovém katastru platí zákon ze dne 16. prosince 1927, č. 177 Sb. z. a n., a k němu vydané vládní nařízení ze dne 23. května 1930, č. 64 Sb. z. a n.

Výjimky.

K § 96.

Výjimky z daňové povinnosti stanoví § 96 taxativně. Rozhodným pro daňovou povinnost jest, jak je pozemek uveden v pozemkovém katastru. Má-li se výjimka z daňové povinnosti uplatniti, třeba, aby příslušná změna výtěžkového předmětu byla v katastru řádně provedena.

K § 96, č. 1.

(1) Neplodnou půdou dlužno rozuměti takové pozemkové plochy, jichž hospodářsky nelze vůbec obdělávati.

(2) Parifikační půda, t. j. půda úmyslně odňatá zemědělskému (lesnímu) obdělávání použitím k jiným účelům, jest — pokud nejde o výjimku z daňové povinnosti — dani zá-

sadně podrobena a nelze ji řaditi mezi neplodnou půdu. Zasypání pozemků odpadky průmyslové výroby nebo kamením, odstranění úrodné prsti z pozemku věnovaného za lom kamene a pod. nezakládá výjimku z daňové povinnosti.

K § 96, č. 2.

(1) Inkatastrování močálů, jezer a rybníků děje se již vzhledem k tomu, jde-li tu o nějaký způsob hospodářského obdělávání a zužitkování či nikoliv.

(2) Údolní přehrady spadají pod ustanovení § 97, nejsou tedy z daňové povinnosti vyjmuty, nýbrž požívají jen za určitých předpokladů trvalého osvobození od daně.

K § 96, č. 3.

(1) Zastavěnou plochou dlužno rozuměti pozemkové plochy, na kterých skutečně stavby jsou, nikoliv snad též stavební místa, na nichž dosud staveb není; v tomto případě jsou stavební místa případně jako parifikační půda dani podrobeny.

(2) Za nádvoří nemohou býti považovány skladištní a dílenské prostory, zejména ne ty, které se žádné strany nejsou ohraničeny (obklopeny) budovami hospodářsky s nimi souvisejícími; takové pozemky jsou rovněž co parifikační půda dani podrobeny.

K § 96, č. 4.

(1) Silnice a stálé vozové, polní nebo lesní cesty vyjímají se z daňové povinnosti bez ohledu na to, jsou-li veřejné nebo soukromé. Předpokladem však jest, že jsou stálé, t. j. že slouží jedině účelům komunikačním a že hospodářské obdělávání jest na nich vyloučeno. Výjimka z daňové povinnosti týká se jen vlastního tělesa sloužícího dopravě.

(2) Pro výjimku z daňové povinnosti pozemků užívaných co pěšin, potahových stezek, nestálých vozových cest, jakož i komunikací uvnitř osad a měst (náměstí, prostranství, ulice), dále průplavů, vodovodů, splaškových kanálů jest předpokladem vesměs požadavek, aby byly veřejny a sloužily účelům veřejným. Stejným avšak neveřejným, nýbrž soukromým účelům sloužící pozemky jsou dani podrobeny.

(3) Náměstím (návsí) rozuměti dlužno stavbami obklíčené prostranství uvnitř obcí, určené veřejné komunikaci a v každém případě odňaté zemědělskému nebo lesnímu hospodaření. Kostelním prostranstvím rozumí se prostranství kolem kostelů sloužící veřejné komunikaci a odňaté hospodaření zemědělskému nebo lesnímu.

(4) Pozemky železničních drah sloužících veřejné dopravě, které dosud pozemkové dani byly podrobeny, vyjímá zákon z daňové povinnosti. Předpokladem pro výjimku z daňové povinnosti jest, že jde o dráhy sloužící veřejné dopravě a že pozemky jsou zapsány v železniční knize. Z daňové povinnosti jsou za těchto předpokladů vyjmuty jak pozemky železničních drah státních a drah veřejných korporací, tak i pozemky drah soukromých. Nejsou-li zmíněné předpoklady splněny, podrobeny jsou pozemky železničních drah dani co parifikační půda.

(5) Průplavy sloužící veřejným účelům nejsou dani podrobeny ani tehdy, nejsou-li přímo určeny pro veřejný provoz (dopravu); soukromé kanály jsou dani podrobeny, vyjímajíc že slouží též veřejným účelům.

(6) Vodovodem nutno rozuměti vodovodní zařízení v jeho technickém celku, takže dlužno k němu čítati veškerá zařízení, kterých je třeba k účelnému zřízení, udržování a provozování vodovodu podle schváleného projektu. Nelze proto pozemky, které veřejnému vodovodu jsou věnovány a jemu též skutečně slouží, třebaže na nich vodovodní potrubí není umístěno, pokládati za parifikační půdu, nýbrž za plochy dani nepodrobené. Při tom není na závadu, je-li při podzemním průběhu vodovodu vrchní pozemková plocha za účelem udržování chladné vody, k ochraně proti sesouvání země, k ozdobě atd. opatřena travou nebo stromovím. Při tom však vždy jest podmínkou, že zemědělský nebo lesní výtěžek jest na dotčených pozemcích vyloučen.

(7) Koryta řek a potoků nejsou dani vůbec podrobena, i když nejde o veřejné vodstvo. Výraz „koryto řek a potoků“ jest vykládati v nejužším slova smyslu. Na tak zvané zaplavované území (inundační oblast) se osvobození příslušející jen korytu řek a potoků nevztahuje.

Osvobození od daně.

K § 97.

Vedle vyjmutí z daňové povinnosti (§ 96) stanoví zákon v § 97 trvalé osvobození od pozemkové daně, t. j. osvobození vázané na určité předpoklady a platné jen po dobu trvání zmíněných předpokladů. Dotčené pozemky jsou zásadně dani podrobeny, jsou také v pozemkovém katastru uvedeny s katastrálním výtěžkem, daň se však po dobu trvání osvobození nepředpisuje.

K § 97, č. 1.

(1) Osvobození týká se jen zahrad veřejných korporací; třeba tedy, aby dotčené pozemky také co zahrady byly v pozemkovém katastru uvedeny.

(2) Pojem veřejné korporace dlužno vykládati ve smyslu norem správního práva. Patří sem především osady, obce a komunální svazky územní samosprávy (okresy, župy, země, stát), náležejí sem též specielní obce (školní, farní, náboženské), dále školní fondy, veřejnoprávní korporace pro pojišťování nemocenské, úrazové, invalidní a starobní, společenstva živnostenská, honební a vodní družstva, jakož i veřejnoprávní ústavy, které jsou nadány vlastní právní osobností. Pokud jde o školky a pokusné zahrady, rozšiřuje se osvobození ještě i na odborné soukromé spolky (zemědělské, vinařské, lesnické).

(3) Osvobození se proti dosavadnímu stavu značně rozšiřuje, jelikož dosud podobné zahrady a školky od pozemkové daně osvobozeny nebyly (na př. zahrady u veřejných nemocnic, nebyly-li tu náležitosti dvora, zahrady u veřejných školních ústavů, školky a pokusné zahrady vůbec). Převládati musí vždy zájem veřejný a nesmí se uplatňovati snahy po docílení jakéhokoliv zisku. Tyto pro osvobození směrodatné skutkové okolnosti musí katastrální měřický úřad vésti v patrnosti a čas od času se o jejich existenci pokud se týče správnosti přesvědčiti.

K § 97, č. 2.

(1) Zaplavovaným územím rozumějí se pozemky nebo jejich části, které bývají při povodních vodních toků zaplavovány. Všechny pozemky, jež patří k zaplavovanému území, musí býti jako takové v pozemkovém katastru uvedeny.

(2) Vodní nádrže údolních přehrad požívají osvobození jen, nedávají-li užitku způsobem v zákoně uvedeným.

K § 97, č. 4.

Vojenským cvičištím jakož i cvičištím a hřištím veřejných korporací a tělovýchovných spolků poskytuje zákon osvobození od pozemkové daně, které dosud stanoveno nebylo. Ku zmíněným účelům propachtované pozemky od daně osvobozeny nejsou.

K § 98, odst. 1, č. 1.

Dočasné osvobození předpokládá, že tu byla půda neplodná. Zalesnění pozemku, uvedeného v pozemkovém katastru jako půda plodná (s katastrálním výtěžkem), nezakládá dočasného osvobození, ač-li nešlo o pozemky, které teprve živelní pohromou se staly neplodnými. Jako známka provedeného zúrodnění se jeví, že použití zvláštní lidské síly, která byla nutná, aby se půda učinila výnosnou (okopávání, vystřelování kamenné cesty, odvodňování atd.), není více zapotřebí, takže možno začíti s obhospodařováním.

K § 98, odst. 1, č. 2.

(1) Nezáleží na tom, s jakou kulturou jest pozemek uveden v pozemkovém katastru, nýbrž na okolnosti, že parcela byla před založením vinice věnována skutečně jiné kultuře. Pod toto ustanovení jest řaditi také bývalé vinice, které byly svého času pro zamoření mšicí révovou odňaty vinařství a věnovány dočasně jinému způsobu obhospodařování a z toho důvodu v pozemkovém katastru uvedeny s jiným vzděláváním, byly-li později znova osázeny vinnými keři.

(2) Jde-li o celý pozemek (parcelu), nerozhoduje jeho rozloha. Jde-li však o část pozemku, jest osvobození přípustno jen, měří-li nově osázená plocha alespoň ¼ ha. Nároku na osvobození se však nepozbývá, nestalo-li se osázení celé plochy najednou, nýbrž postupně; uplatniti možno ovšem nárok teprve, dosáhla-li nově osázená plocha stanovené nejmenší výměry.

(3) Pozemky osázené z části révami domácími, z části révami šlechtěnými na amerických podložkách mají v témže poměru nárok na osmileté a na desetileté osvobození od daně, na př. je-li polovice rév domácích a polovice rév šlechtěných na amerických podložkách, bude osvobození povoleno z polovice na osm, z polovice na deset let.

(4) Doba dočasného osvobození pro nově založené vinice nemůže býti prodloužena z důvodu, že se prvé osázení nezdařilo a že muselo býti později obnoveno.

K § 98, odst. 1, č. 3.

(1) Nárok na dočasné osvobození jest tu jen tehdy, vyhynuly-li keře nebo byly-li vysekány z důvodů ochranných před projitím pravidelného kultivačního období, nikoliv však byly-li keře vysekány z jiných důvodů, na př. pro vysoké jejich stáří. Obnova vinice musí býti úplná; byly-li pouze nové sazenice nasázeny mezi ponechané staré keře, osvobození nepřísluší.

(2) Ohledně výměry v úvahu přicházejících pozemků nebo jejich částí platí obdobně, co shora bylo řečeno k odstavci 1, č. 2. Prodloužení dočasného osvobození v případech nezdařeného osázení následuje od vypršení povole-

ného již osvobození nebo nebylo-li snad dosud povoleno, od doby, na kterou mohlo býti povoleno.

K § 98, odst. 2.

Zanedbání povinného oznámení o zrušení vinice před projitím doby dočasného osvobození má za následek dodatečné předepsání daně za celou dobu, po kterou příslušelo dočasné osvobození. V těchto případech zdaní se zmíněné plochy pozemkové podle katastrálního výtěžku, který je pro ně uveden v katastrálním operátě.

K § 99.

(1) V těch případech, kde dosavadní trvalé osvobození od pozemkové daně zůstává i podle nového zákona v platnosti, netřeba o jeho přiznání zvlášť zakročovati. Nárok na nové dosud nepříslušející osvobození od pozemkové daně nutno ovšem uplatniti ve lhůtě v tomto paragrafu stanovené a to buď písemně nebo ústně (protokolárně) u příslušného katastrálního měřického úřadu. Je-li takových případů více, mohou držitelé pozemků v úvahu přicházejících žádati za osvobození prostřednictvím zástupce opatřeného plnou mocí nebo prostřednictvím obecního starosty. K uplatnění nových nároků pro prvý rok platnosti dotčených ustanovení zákona o přímých daních, t. j. pro rok 1928, povoluje se mimořádná neprodlužitelná lhůta do konce března 1928.

(2) Byla-li žádost podána po stanovené lhůtě, t. j. buď po lhůtě třicetidenní nebo pro první rok po 31. březnu 1928, přísluší osvobození teprve od 1. ledna kalendářního roku jdoucího po podané žádosti bez ohledu na to, jde-li o osvobození trvalé nebo dočasné; při dočasných osvobozeních má opožděné uplatnění nároku (opožděné podání žádosti) za následek, že se osvobození povolí pouze na zbývající ještě dobu zákonem přípustného daňového osvobození. Do celkové doby, na kterou zákonné osvobození mohlo býti povoleno, se včítá doba uplynulá ode dne vzniku předpokladů (skutkových okolností) nárok na osvození odůvodňujících až do konce roku, v němž žádost byla podána.

(3) Osvobození od pozemkové daně příslušející pozemku na určitá kalendářní léta může se projeviti jen v příslušných berních letech.

Příklady k objasnění věci:

Příklad 1.:

Na pozemku podrobeném pozemkové dani bude zřízeno dne 1. května 1938 hřiště tělovýchovného spolku. Žádost za trvalé osvobození bude podána opožděně dne 1. června 1940, a proto bude zmíněnému pozemku příslušeti osvobození od kalendářního roku 1941. Toto osvobození projeví se však teprve v berním roce 1942; na berní rok 1941 bude tedy ještě zmíněný pozemek zdaněn.

Příklad 2.:

Na pozemku podrobeném pozemkové dani bude provedeno osázení domácí révou dne 30. června 1937. Žádost za dočasné osvobození bude podána včas a proto bude zmíněnému pozemku příslušeti osvobození na kalendářní léta 1938 až 1945. Toto osvobození projeví se však v berních letech 1939 až 1946; na berní rok 1938 bude pozemek ještě zdaněn a další jeho zdanění nastane počínajíc berním rokem 1947.

(4) Po příslušném šetření, které se podle potřeby provede katastrálním měřickým úřadem na místě samém, rozhoduje o podaných žádostech finanční úřad II. stolice, proti jehož výroku se připouští odvolání k ministerstvu financí. Proti rozhodnutí ministerstva financí přísluší stranám jedině stížnost na nejvyšší správní soud ve smyslu § 337.

K § 100.

Všechna osvobození a výhody co do pozemkové daně podle dříve platných ustanovení pozbývají, pokud nejsou kryta novými ustanoveními (§§ 96 až 98), platnosti účinností nového zákona. Pouze dočasná osvobození zůstávají v platnosti až do uplynutí doby, na kterou byla povolena, bez ohledu na to, připouští-li nový zákon totéž osvobození či nikoliv nebo připouští-li je na stejnou nebo na odlišnou dobu.

K § 101, odst. 1.

(1) Trvalá změna vzdělávání (kultury) nastává, jestliže změnou zemědělského (lesního) užívání půdy přechází trvale pozemek v jiné vzdělávání, nežli jak jest uvedeno v pozemkovém katastru; trvalá změna jakostní třídy nastává, jestliže se změnila v určitém území výnosnost půdy zřejmě a podstatně melioracemi pozemků, regulací vodních toků, poddolováním nebo v jiných případech, jež mohou býti stanoveny vládním nařízením. V těchto případech, měly-li provedené změny vliv na zvýšení katastrálního výtěžku, přiznává se dotčeným pozemkům výhoda v tom směru, že se zvýšená daň předepíše podle nového provedení v pozemkovém katastru teprve počínajíc jedenáctým berním rokem po provedené změně nebo po ukončení melioračních zařízení. Podmínkou pro tyto úlevy je však, že ohlášení o nastalých změnách bylo u příslušného katastrálního měřického úřadu včas učiněno.

(2) Za včas podané ohlášení nutno považovati takové, které bylo podáno do 30 dnů počínajíc dnem následujícím po provedené a dokončené změně. Bylo-li ohlášení podáno po této lhůtě, ztrácí poplatník nárok na daňové výhody, které by mu při včasném ohlášení změny příslušely. V tom případě předepíše se tudíž zvýšená daň pozemková počínajíc berním rokem, jdoucím bezprostředně po provedené změně kultury nebo po skončení melioračních zařízení.

K § 102.

(1) Žádosti za dočasné osvobození kolonií od pozemkové daně musí býti podány u místně příslušného finančního úřadu II. stolice. Žádosti nutno doložiti výrokem ministerstva zemědělství (dříve státního pozemkového úřadu), že kolonie byla založena, seznamem katastrálních parcel nemovitostí (dosud formulář 8 instrukce St. P. Ú. z 25. října 1922, č. 25864/22 pres.), případně srovnávacím sestavením operátů soudních a katastrálních ohledně parcel převzatých k utvoření kolonie (dosud formulář 9 cit. instrukce), rejstříkem přídělu dotčené kolonie a přehledným náčrtkem z volné ruky, z něhož by bylo patrno osídlení jednotlivých kolonistů v kolonii.

(2) Mimo to nutno v žádosti uvésti, kdy byli kolonisté uvedeni v držbu a z kolika rodin se kolonie skládá. První okolnost má význam pro počátek osvobození, druhá pak pro posouzení, zda jde o hromadné osídlení. Pojem hromadného osídlení jest quaestio facti, kterážto nemůže býti řešena všeobecně, nýbrž podle okolností každého jednotlivého případu. Dále musí býti v žádosti uvedena výše nákladů vzniklých resp. spojených se zařizováním kolonie a vylíčení majetkových a rodinných poměrů kolonistů. Tyto okolnosti budou padati na váhu při rozhodování o délce doby osvobození (nejdéle na 6 let), kteréžto se děje podle volného uvážení zúčastněných ministerstev.

(3) V případech, kde není kolonisátorem ministerstvo zemědělství (dříve státní pozemkový úřad), předloží kolonisátor potvrzení příslušného státního úřadu (ministerstva vnitra ve srozumění s ministerstvem zemědělství), že osídlení bylo uznáno za kolonisaci. Ostatní přílohy musí míti stejný obsah jako přílohy, které předkládá ministerstvo zemědělství (dříve státní pozemkový úřad). Kromě toho musí soukromý kolonisátor předložiti soudní výměr o knihovním přepsání vlastnictví k přiděleným parcelám na jednotlivé kolonisty.

(4) Žádost podá ministerstvo zemědělství (dříve státní pozemkový úřad) pro každou kolonii zvláště, pokud se týče kolonisátor hromadně pro celou kolonii.

(5) O žádosti rozhodne ministerstvo financí po dohodě s ministerstvem vnitra a zemědělství. Osvobození vztahuje se nejen na státní daň se zvláštním příspěvkem vybíraným podle § 105, odst. 2, nýbrž i na všechny přirážky a příspěvky svazků územní samosprávy.

Základ daně.

K § 103.

Výjimka z tohoto ustanovení platí přechodně pro Hlučínsko, kde jest podle ustanovení čl. VIII, odst. 3, na dobu, pokud tam nenabude platnosti nový katastrální operát, základem pro vyměření daně dosavadní výtěžek pruského katastru v tolarech znásobený u lesů 100 a u ostatní půdy 85. Zmíněné násobky odpovídají ustanovením § 103, jelikož teprve pětinásobek katastrálního výtěžku v pruských tolarech rovná se přibližně katastrálnímu výtěžku v sousedním vceňovacím okresu Opava I., ve kterém jsou poměry, pokud jde o hospodářské hodnocení půdy, stejné jako na Hlučínsku.

K § 104.

(1) Pozemková daň vyměřuje se na každý berní rok podle stavu pozemkového katastru koncem kalendářního roku přímo předcházejícího bernímu roku. Tak na př. na berní rok 1938 vyměří se z určitého pozemku daň podle údajů pozemkového katastru koncem kalendářního roku 1937. Při vyměřování pozemkové daně dlužno však přihlížeti na osvobození a výhody poskytnuté jednotlivým pozemkům, jakož i na trvání (počátek a konec) daňové povinnosti pozemků.

(2) Pozemková daň se vyměřuje na základě individuelních pozemnostních archů, které k tomu účelu dodá každoročně vyměřovacímu (bernímu) úřadu příslušný katastrální měřický úřad zpravidla do 15. dubna každého berního roku s výkazy o nastalých změnách, jež by té doby ještě nebyly v pozemnostních arších provedeny.

(3) Podle těchto pomůcek může úřad vyměřující pozemkovou daň vyměřiti tuto daň buď přímo v daňových knihách nebo může sestaviti pro každé katastrální území zvláštní repartiční tabulku, obsahující čísla pozemnostních archů, jména a bydliště poplatníků, katastrální výtěžek, výměru daně a zvláštního příspěvku.

(4) Při vyměření daně nepřihlíží se k výtěžkům pozemků, které jsou od daně trvale nebo dočasně osvobozeny. Částky, o které se z tohoto důvodu zmenší předpis daně, jest každého berního roku znovu vyšetřiti a sumárně s odvoláním na dotyčné položky na konci vyměřovacího výkazu vykázati.

(5) Ukončení vyměření daně oznámí berní úřad příslušnému vyměřovacímu úřadu, který ve všech obcích v jeho okresu ležících oznámí to zvláštní vyhláškou, v níž bude uvedena výše sazby jednotlivých přirážek k dani pozemkové a třídní, pokud finanční úřad přirážky vybírá a jak je vzal za podklad pro výpočet celkové daňové povinnosti (daně s přirážkami). V této vyhlášce musí býti uvedeno připomenutí, že vyměření daně jest skončeno a že poplatníci mohou do 15 dnů po úředním vyhlášení do vyměřovacích výkazů nahlédnouti, případná vysvětlení si vyžádati nebo žádati za vystavení platebního rozkazu (viz § 106, odst. 2). Obce jsou povinny tuto vyhlášku způsobem v obci obvyklým do 3 dnů vyhlásiti a den, kdy se tak stalo, příslušnému úřadu oznámiti. Příslušným úřadem rozumí se tu vyměřovací úřad, pokud se týče v jeho zastoupení berní úřad příslušný podle místa, kde pozemek leží.

(6) Bližší instrukce o vyměření daně a úpravu potřebných tiskopisů stanoví ministerstvo financí.

Daňová sazba.

K § 105, odst. 1.

Úchylku od všeobecné sazby pozemkové daně přiznává pro Hlučínsko článek VIII, odst. 3, pro prvá léta působnosti nového zákona potud, že daň na rok 1928 činí tu pouze 1% základu daně (zatím 100, případně 85ti násobek katastrálního výtěžku v tolarech) a stoupá na ostatní léta za každý další rok o 0·1% (1929:1·1%, 1930:1·2%, 1931:1·3% atd.), až dosáhne výše platné v ostatním území Československé republiky, t. j. 2% v berním roce 1938. Také pro přirážky autonomní jest tu rozhodnou daň předepsaná podle snížených sazeb platných pro jednotlivá berní léta.

K § 105, odst. 2.

(1) Zvláštní příspěvek vybírá se také na Hlučínsku počínajíc rokem 1928 plnou sazbou 1·5% daňového základu.

(2) Osvobození od zvláštního příspěvku vázáno jest jednak výší celoročního důchodu držitelů půdy, jednak výší celkového katastrálního výtěžku pozemkové držby v téže berní obci, při čemž se co do splnění obou podmínek přihlédá vždy ku celkovému důchodu držitele půdy i s důchodem hlavy rodiny a ku celkovému katastrálnímu výtěžku pozemků patřících v téže berní obci všem členům společné domácnosti. Pozemky, jejichž držitelé buď sami o sobě nebo spolu s hlavou rodiny, s níž by měli býti společně zdaňováni důchodovou daní, mají důchod převyšující částky dani důchodové podle § 3 nepodrobené, nemohou býti od zvláštního příspěvku osvobozeny, i když katastrální výtěžek, s nímž jsou zapsány nebo zaznamenány do pozemkového katastru, jest sebe menší. Rovněž nemohou od zvláštního příspěvku býti osvobozeny pozemky, patřící držitelům, jejichž celkový důchod sice ani sám o sobě ani s připočtením důchodu hlavy rodiny nepřesahuje částky důchodové dani nepodrobené, jestliže však součet katastrálních výtěžků pozemků patřících všem příslušníkům daní důchodovou společně zdaňované domácnosti (§ 5) v jedné a téže obci přesahuje částku 120 Kč. Tato podmínka zjišťuje a uplatňuje se co do každé berní obce zvláště, takže jest možno, že pozemky téhož držitele v jedné berní obci budou od zvláštního příspěvku osvobozeny, v jiné obci však nikoliv.

(3) Předpoklady pro osvobození od zvláštního příspěvku zjistí úřad vyměřující pozemkovou daň (§ 104, odst. 1) z povinnosti úřední.

(4) Co se rozumí berní obcí, viz ustanovení k § 249, odst. 3.

K § 105, odst. 3.

Co do vybírání zvláštního příspěvku platí totéž, co o pozemkové dani samé. Osvobození od daně ať trvalé či dočasné platí i na zvláštní příspěvek.

Platební rozkazy.

K § 106.

(1) Žádost za vydání platebního rozkazu podléhá kolku.

(2) Právo odvolání do předpisu pozemkové daně přísluší poplatníku jen tehdy, byl-li mu doručen platební rozkaz (§ 330, odst. 1). Odvolání, které podléhá kolku a které nemá odkládacího účinku (§ 330, odst. 6), může podati poplatník nebo jiná osoba, je-li k tomu oprávněna na podkladě zákonného či úředního zastoupení nebo zmocnění (§§ 262, 263).

(3) O odvolání, které nutno podati do 30 dnů ode dne doručení platebního rozkazu (§ 253, odst. 2), rozhoduje finanční úřad II. stolice s konečnou platností.

Počátek a konec daňové povinnosti.

K § 107.

(1) Veškeré změny daňové povinnosti, ať již co do jejího vzniku nebo zániku, uplatňují se teprve počátkem příštího kalendářního roku s výjimkou zániku daňové povinnosti z důvodu zastavění pozemků. V tomto případě zaniká povinnost k dani pozemkové již tím okamžikem, kdy nastala pro zastavěný nebo za nádvoří budov použitý pozemek zásadní povinnost k dani domovní. Opatření toto směřuje ku zabránění dvojímu zdanění téhož objektu daní pozemkovou a daní domovní.

(2) Jelikož u domovní daně třídní nastává počátek daňové povinnosti teprve příštím kalendářním rokem po skutečném použití stavby [§ 121, písm. b)], může dojíti k zániku daňové povinnosti k dani pozemkové u zastavěných pozemků během roku, ve kterém pozemek byl zastavěn, jen tehdy, byl-li za týž rok podroben (jako zastavěná plocha nebo nádvoří) dani činžovní [§ 121, písm. a)].

Náhrady pozemkové daně z důvodu živelních škod na zemědělských kulturách.

K §§ 108 až 110.

(1) Náhrada pozemkové daně z důvodu živelních škod na zemědělských kulturách vyjímá se z okruhu působnosti finančních úřadů a přenáší se do působnosti zemědělských rad.

(2) Provádění dotčených ustanovení jest upraveno zvláštním nařízením.

Slevy pozemkové daně při poškození lesů.

Předpoklad pro slevu daně a výše slevy.

K § 111.

(1) Výpočet živelních pohrom v § 111 není taxativní. Nárok na slevu z důvodu škod způsobených kromobyčejným suchem jest však omezen jen na mladé kultury, jelikož zmíněná pohroma může míti účinek úplného zničení dřevního porostu právě jen u mladých kultur. Až do jakého stáří možno kulturu považovati za mladou kulturu, jest závislým na místních a klimatických poměrech. Zpravidla nebude tu pochyby, pokud dřevní materiál zničené kultury právě pro jeho nevyspělost bude shledán úplně bezcenným nebo ceny zcela nepatrné. V pochybných případech bude nutno vyžádati úsudek znalce.

(2) Pro založení nároku na slevu daně jest nutným:

a) aby dřevní porost byl zničen tou měrou, že postižené plochy nutno znovu zalesniti, aby na nich mohlo býti docíleno dalšího výtěžku;

b) aby zničení dřevního porostu nastalo v důsledku živelní pohromy alespoň na čtvrtině plochy celého, témuž držiteli náležejícího spojeného lesního komplexu.

(3) Za lesní komplex považují se všechny témuž držiteli náležející souvislé parcely lesní. Souvislost parcel neruší silnice, cesty, vodotoky a hranice katastrálních území obcí. Nelze však k témuž komplexu čítati lesní parcely oddělené od sebe pozemky jiného druhu, byť i tyto pozemky patřily témuž držiteli; naproti tomu neruší souvislosti komplexu, jsou-li v něm obsaženy také pozemky zemědělské, aniž by se však jimi les dělil. Velikost spojeného lesního komplexu není pro nárok na slevu daně rozhodnou, nýbrž jen okolnost, na jaké poměrné jeho části byl dřevní porost zničen.

(4) Úmyslné zničení lesního porostu z důvodu, aby se zabránilo rozšiřování škodlivého hmyzu, jest důvodem pro slevu pozemkové daně bez ohledu na to, stalo-li se tak z úředního nařízení nebo z vlastní vůle poplatníkovy.

K § 112.

(1) Pro výpočet slevy daně jsou rozhodny částky, které byly podle pozemkového katastru placeny ze zničeného množství dřeva, t. j. za celou dobu trvání zničeného lesního porostu na státní dani a na státních přirážkách k ní vybíraných za všechna berní léta, přicházející v úvahu podle stáří zničeného dřevního porostu počínajíc berním rokem, který následuje po kalendářním roce, v němž škoda nastala. V úvahu přicházejí tu vedle státní daně zejména válečné (mimořádné) přirážky státní placené v letech 1916 až 1927 a zvláštní příspěvek vybíraný s pozemkovou daní podle § 105, odst. 2.

(2) Ministerstvo financí sestaví podle jednotlivých teritorií (Čechy, Morava a Slezsko, Slovensko a Podkarpatská Rus, Hlučínsko) přehledné výkazy o tom, které výměry státní daně a státních přirážek jsou pro jednotlivá berní léta pro výpočet slevy daně rozhodny.

(3) Sleva daně může se týkati jen daně skutečně předepsané ať již hotově zaplacené nebo jako nedoplatek za poplatníkem váznoucí. Za berní léta, po která poškozený pozemek byl od daně osvobozen, nebo za která se státní daň odepsala nebo vůbec neplatila (Hlučínsko za léta před připojením k republice československé), nelze slevu povoliti. Na placení daně nebo přirážky nestátní se nebere zřetele.

Žádost o slevu.

K § 113.

(1) Lhůtu pro podání žádosti o slevu daně čítati nutno ode dne, kdy škoda byla zpozorována v rozsahu pro nárok na slevu daně rozhodném. Počátek lhůty bude tedy různým podle druhu škody. U škod způsobených požárem jest na př. počítati lhůtu hned po skončení požáru, kdy jest jisto, že škoda většího rozsahu již nenabude. Jinak u těch druhů škody, které se pozorují teprve po delší době, na př. při kromobyčejném suchu, mnišce, sněhových polomech atd. V těchto případech třeba lhůtu čítati teprve od doby, kdy bylo zřejmo, že alespoň jedna čtvrtina lesního komplexu jest zničena, a kdy s bezpečností možno udati poškozené parcely a přibližný rozsah škody.

(2) Nebyla-li žádost podána ve stanovené 30denní lhůtě, budiž zamítnuta pro opozdění. Vyměřovací úřad může však překročení oznamovací lhůty prominouti, prokáže-li oznamovatel, že se zmeškání nestalo z jeho viny a když opozděným podáním žádosti nebyla vyloučena možnost zjistiti směrodatné skutkové okolnosti.

(3) Je-li poškozený na pochybách, který z několika vyměřovacích úřadů jest příslušným, může oznámení s právním účinkem učiniti u kteréhokoliv z nich.

(4) Žádosti o slevu daně jsou prosty kolku [saz. pol. 50/44 q popl. zák.; pokud jde o zemi Slovenskou a Podkarpatoruskou, saz. pol. 14, písm. p), popl. prav.].

Zjištění škody a odpis daně.

K § 114.

(1) Příslušný vyměřovací úřad bude nejprve zkoumati žádost po stránce formální a zjistí, kdy byla škoda zpozorována a kdy žádost o slevu k úřadu došla. Shledá-li se, že žádost byla podána včas, nutno ji podrobiti meritornímu přezkoušení. Podle § 113, odst. 1, musí žádost obsahovati čísla poškozených lesních parcel, příčinu škody a přibližný její rozsah. Neobsahuje-li žádost okolnosti nutné pro posouzení nároku na slevu daně, bude nutno ji vrátiti ku doplnění do přiměřené lhůty nebo nutné údaje dotazem zjistiti.

(2) Na základě údajů žádosti přikročí vyměřovací úřad ku zjištění lesních komplexů, ku kterým poškozené parcely patří. Za tím účelem se sdělí katastrální čísla poškozených lesních parcel jednotlivých žadatelů o slevu daně příslušnému katastrálnímu měřickému úřadu, který z indikačních nástinů zjistí, ve kterých komplexech dotčené parcely leží, a vyhotoví ohledně těchto lesních komplexů náčrtek z volné ruky a seznam všech k jednotlivým komplexům patřících lesních parcel, tedy parcel poškozených i nepoškozených.

(3) Vyměřovací úřad sestaví na základě zmíněných pomůcek výkaz nastalého poškození lesního porostu v té které obci podle držitelů půdy a podle jednotlivých lesních komplexů. Vyjde-li z tohoto sestavení na jevo, že bylo poškozeno méně než jedna čtvrtina celkové výměry lesního komplexu, lze žádost zamítnouti pro nedostatek předpokladů § 111, odst. 1 bez dalšího šetření. Bylo-li zjištěno, že lesní porost byl zničen na ploše větší než jedna čtvrtina jednotlivého lesního komplexu, nutno přikročiti k vyšetření rozsahu škody na místě samém. Ku předsevzetí šetření jest třeba souhlasu finančního úřadu II. stolice, který přezkoumá na základě spisů, zda-li jsou předpoklady pro vyšetření rozsahu škody splněny.

(4) Vyšetření škody provede vyměřovací úřad, v jehož obvodu leží poškozený lesní komplex nebo jeho větší část, svým orgánem zpravidla za součinnosti jednoho lesního znalce. Pouze v případech velkého významu a zvláštní důležitosti přibrati jest ku vyšetření škody se schválením finančního úřadu II. stolice dva lesní znalce. Za lesní znalce buďtež povolávány osoby úředně k tomu oprávněné (úředně autorisovaní inženýři pro lesnictví, dále lesní hospodáři uznaní podle § 22 lesního zákona ze dne 3. prosince 1852, č. 250 ř. z., a v zemi Slovenské a Podkarpatoruské lesní úředníci kvalifikovaní podle § 36 zák. čl. XXXI/1879) na návrh místně příslušného okresního úřadu (lesního oddělení). K informaci o místních poměrech přizve vyměřovací úřad podle potřeby k vyšetření na místě samém starostu obce, v níž poškozené pozemky leží, nebo jeho zástupce. O přizvání poplatníka nebo jeho zástupce k vyšetření škody platí ustanovení § 319, odst. 3.

(5) O konaném šetření nutno sepsati protokol, který musí obsahovati všechny pro zjištění rozsahu škody nutné výpočty, dobrozdání znalců a námitky postiženého a musí býti podepsán všemi, kdož se šetření zúčastnili.

(6) Při šetření samém nutno zjistiti

a) poškozenou plochu,

b) stáří zničených porostů,

c) zničené množství dřeva.

(7) Poškozená plocha, t. j. plocha, která následkem zničení porostu musí býti znovu zalesněna, zjistí se na základě pomůcek po

ruce jsoucích (katastrálních nebo lesních map) nebo měřením. Není-li možno poškozených ploch proto přesně udati, že pohroma nepůsobila na souvislé ploše, nýbrž jenom místy (po různu), vyšetří se na zkoušku na ploše nejméně ½ ha stupeň zničení a úměrně tomuto stupni odpovídající část celé poškozené parcely.

(8) Pro stáří zničených lesních porostů jest rozhodným stav pozemkového katastru. Nelze proto při slevě daně počítati s vyšším stářím lesního porostu, nežli jest doba mýcení (turnus) vzatá za základ pro operát pozemkového katastru. Rovněž nesmí býti stáří zničeného porostu počítáno výše, nežli činí doba, po kterou byla postižená plocha jako les zdaňována. Bylo-li na př. zjištěno stáří stromů 90 let, kdežto podle pozemkového operátu u dotyčné parcely se vzala za základ doba mýcení (turnus) 80 let, lze při výpočtu slevy daně vzíti v úvahu pouze stáří lesa 80 let; byl-li poškozený les podle vyšetření 50 let stár, parcela, na níž tento les stojí, však teprve 27 let jest zdaněna jako les, bude při výpočtu slevy daně přihlíženo pouze ku stáří lesa 27 let.

(9) Jsou-li na jedné a téže parcele různé třídy stáří porostu, budiž stáří porostu a výměra poškozené plochy zjištěna pro každou třídu stáří porostu odděleně. Nelze-li stáří porostu zjistiti odděleně, budiž zjištěno průměrné stáří porostu na zkušební ploše dostatečně veliké pro přibližně bezpečné zjištění skutečného stavu na jednotlivých poškozených parcelách.

(10) Zničené množství dřeva, ze kterého podle katastrálního operátu byla pozemková daň placena, zjistí se tím způsobem, že se roční přírůstek dřeva připadající na poškozenou plochu násobí stářím zničeného dřevního porostu.

(11) Roční přírůstek dřeva není třeba zvláště zjišťovati, neboť jest dán částkami, které připadají podle katastrálního operátu u jednotlivých parcel jakožto roční naturální výtěžek z 1 ha půdy. Je-li poškozená lesní parcela vřaděna (vceněna) do několika bonitních tříd, jest třeba přihlédati ku jednotlivým bonitním třídám zvláště, jsou-li v pozemkovém operátu přesně vymezeny; v opačném případě třeba bráti za základ výpočtu průměrný ryzí výtěžek připadající na 1 ha půdy poškozené parcely, který se vypočte úměrou: celá výměra parcely v hektarech k celému jejímu katastrálnímu výtěžku zapsanému v pozemkovém operátu jako 1 ha ku X, při čemž X značí pak ryzí výtěžek připadající průměrně na 1 ha poškozené parcely.

(12) Množství zničeného dřeva, jež jest základem pro slevu daně, vyjádří se tedy úhrnnou částkou ročních katastrálních výtěžků, které za celou dobu vzrůstu zničeného dřevního porostu byly základem pro vyměření pozemkové daně z plochy lesa, na níž dřevní porost byl živelní pohromou zničen.

(13) Byl-li živelní pohromou (na př. ohněm) zničen dřevní porost na postižené ploše úplně, takže nezbylo z něho žádného upotřebitelného dřeva, bude základem pro slevu daně celé množství dřeva, jež na poškozené ploše bude zjištěno násobkem katastrálního výtěžku poškozené plochy a stáří porostu.

(14) Nebylo-li však dřevo na poškozené ploše pozemku úplně zničeno a zůstala-li tu jistá část zužitkovatelného dřeva, třeba ve znehodnoceném stavu, nutno při výpočtu zničeného množství dřeva ku zbylé zásobě přihlížeti tím způsobem, že se od množství dřeva, jež by mělo přijíti v úvahu podle hořejšího přepočtu (násobek katastrálního výtěžku a stáří porostu), odečte ta percentuelní část, kterou vykazuje hodnota zbylého dřeva u porovnání s celkovou hodnotou dřeva, jež na poškozené ploše bylo před živelní pohromou. Činí-li hodnota zbylého dřeva na př. 25% hodnoty celého dřevního porostu na poškozené ploše před pohromou, bude za základ slevy daně jakožto množství zničeného dřeva vzato pouze 75% celé zásoby dřeva na poškozené ploše hořejším přepočtem zjištěné. Přihlížeti jest k prodejní ceně dřeva na místě samém bez ohledu na další náklad pro zužitkování dřeva snad nutný (kácení, obdělání, transport atd.). V obdobných případech bude tedy nutno zjistiti na místě samém i prodejní hodnotu zásoby dřeva, která byla na poškozené ploše před pohromou, a prodejní hodnotu zbylého dřeva po pohromě, jakož i procento, které činí hodnota zbývajícího dřeva z celkové hodnoty zásoby dřeva před pohromou.

(15) Pro výpočet slevy daně odpovídající zničenému množství dřeva stanoví se předem kvota zničeného ročního přírůstku dřeva připadající na 1 ha poškozené parcely (kvota zničeného katastrálního výtěžku z 1 ha) a to je-li parcela dělena na více bonitních tříd, pro každou bonitní třídu zvlášť; násobením zmíněné části plochou, na níž dřevní porost byl zničen, docílí se základu pro výpočet státní daně a případných přirážek státních, jež pro jednotlivá berní léta odpovídající stáří zničeného porostu zpětně od berního roku, který následuje po kalendářním roce, v němž škoda nastala, byly placeny; součtem takto zjištěných částek, placených za jednotlivá berní

léta, zjistí se pak celá částka, již k odpisu na pozemkové dani jest povoliti. Částka tato bude odpovídati částce, jež na dani se státními přirážkami byla placena ze zničeného množství dřeva za celou dobu vzrůstu zničeného lesního porostu až včetně berního roku, který následuje po kalendářním roce, v němž škoda nastala.

(16) Příklady pro objasnění výpočtu slevy daně:

Příklad 1.:

Na parcele o výměře 20 ha s celkovým katastrálním výtěžkem 100 Kč, tvořící samostatný lesní komplex, byla v kalendářním roce 1938 na výměře 10 ha požárem zničena lesní kultura takovým způsobem, že bude nutno celou poškozenou plochu znova zalesniti. V berním roce následujícím po kalendářním roce, v němž škoda nastala, tedy v berním roce 1939, byla by zničená lesní kultura 16 let stará. Poněvadž také byla skutečně zdaněna po 16 berních let (1939 až 1924), nutno pro výpočet slevy počítati se stářím lesa 16 let. Základem pro výpočet slevy daně bude tu katastrální výtěžek 5 Kč z 1 ha půdy, tedy z celé poškozené plochy (10 ha) částka 50 Kč. Odpis povolí se v částce předpisu daně a státní přirážky připadající na 16 berních let od berního roku 1939 zpět počítajíc, tedy na berní léta 1939 až 1924: na berní léta 1939 až 1928 na státní dani 2% z dvacetinásobku zničeného katastrálního výtěžku (z 1000 Kč) a na zvláštním příspěvku 1·5% z téhož základu; na berní léta 1927 až 1924 na každý jednotlivý berní rok — leží-li pozemek v zemi České — na státní dani 22·7%, na mimořádné (válečné) přirážce státní 90·8% a na zvláštním příspěvku 2% zničeného katastrálního výtěžku [jde-li o pozemek ležící v zemi Slovenské, bude odpis na berní léta 1927 až 1924 činiti na státní dani 20% a na mimořádné (válečné) přirážce 80%]. Povolená sleva daně bude tedy celkem činiti 651 Kč (leží-li poškozená parcela v zemi Slovenské 620 Kč).

Příklad 2.:

Na parcele o výměře 20 ha s celkovým katastrálním výtěžkem 100 Kč byla v kalendářním roce 1938 na ploše 10 ha zničena větrnou smrští lesní kultura, která by v berním roce následujícím po kalendářním roce, v němž škoda nastala, tedy v berním roce 1939, byla 41 let stará. Zničená lesní kultura byla také skutečně zdaněna po 41 berních let (1939 až 1899) a proto třeba při výpočtu slevy počítati s tímto stářím lesa (41 let). Hodnota zbylého dřeva činí podle znaleckého dobrozdání 30% hodnoty, kterou zásoba dřeva na poškozené ploše měla před pohromou. Při výpočtu slevy daně přihlíží se v tomto případě k ročnímu katastrálnímu výtěžku z 1 ha půdy (5 Kč) zmenšenému o 30%, kteroužto hodnotu má zbylá zásoba dřeva v poměru k hodnotě dřeva na poškozené ploše před pohromou — tedy k výtěžku 3·50 Kč (5 Kč — 1·50 Kč) z 1 ha půdy. Vzhledem k rozsahu poškozené plochy (10 ha) bude podkladem pro výpočet slevy částka ročního katastrálního výtěžku 35 Kč (10 × 3·50). Sleva povolí se úhrnnou částkou, která připadá podle platných ustanovení ze zmíněného základu na daň a státní přirážky za 41 let (stáří zničeného porostu) od berního roku 1939 zpět počítajíc, tedy na berní léta 1939 až 1899. Výpočet ročních částek provede se přihlížejíc k daňovým sazbám platným v jednotlivých v úvahu přicházejících letech, jak naznačeno v příkladu 1.

Poznámka:

V každém případě nutno vždy zjistiti, zda pozemek, na němž les stál, byl skutečně jako les zdaňován a na která berní léta a to proto, že stáří zničeného lesa nesmí býti počítáno výše, nežli činí doba, po kterou byla postižená plocha jako les zdaňována (viz odstavec 3 ustanovení k § 112 a odstavec 8 ustanovení k § 114).

Zastoupení poplatníka.

K § 115.

(1) Žádost o slevu daně podle § 113 podati může kromě poplatníka i jeho zástupce (viz §§ 262 a 263). Vedle tohoto zástupce poplatníkova jest ku podání žádosti za poplatníka oprávněn i nájemce nebo trvalý uživatel poškozených pozemků, hospodářský nebo lesní vedoucí úředník, případně starosta obce. Starosta obce jest oprávněn podati žádost jménem všech poškozených držitelů lesní půdy v obci.

(2) Držitelé pozemků případně jejich zástupci mohou podati žádost o slevu daně společně.

HLAVA V.

DOMOVNÍ DAŇ.

Oddíl I.

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ ČINŽOVNÍ A TŘÍDNÍ DANĚ.

Předmět a podmět domovní daně.

K § 117.

(1) Předmětem domovní daně je budova. Za budovu s hlediska zdanění jest považovati každé stavení spojené pevně se zemí nebo

v zemi, zřízené k trvalým účelům. Plocha budovou zastavěná a nádvoří tvoří s budovou jeden celek. Za zastavěné plochy a nádvoří jest pokládati pozemky, které jsou jako takové zaneseny v katastrálních operátech daně pozemkové.

(2) K pojmu budovy se vyžaduje:

a) pevné spojení stavby se zemí, ať zdivo spočívá na povrchu země nebo v zemi;

b) zřízení stavby k trvalému účelu, obzvláště bydlení, hospodářství a výdělku.

(3) Ve smyslu zákona nejsou budovami:

1. pro nedostatek pevného spojení se zemí movitosti jako: obývací vozy, lodní mlýny, stavby na vodě plovoucí, tyto i když jsou trvale ku břehu připoutány, jakož i když náležejí jako vedlejší objekty ke stavení stojícímu na břehu, plovárny, stany a pod.;

2. stavby přechodného (provisorního) rázu jako: boudy, stavení zřízená k účelům a na dobu provádění určité stavby (stavební kanceláře, kantiny), stavení sloužící za dočasný útulek, pavilony, které se po skončení výstavy neb veletrhu odklízejí, dále tržní krámce v lázeňských místech a jinde zřízené pouze na dobu sezony, hudební pavilony, kabiny na břehu toků, rybníků a jezer postavené k dočasnému používání, se všech stran otevřené kolny, tribuny, zahradní besídky, nezasklené verandy, vyřaděné železniční vagony upravené z nouze k přechodnému bydlení a pod.

(4) Okolnost, že stavba mající jinak náležitosti budovy, má býti po uplynutí určité doby zbořena, jak často smluveno bývá o stavbách postavených na cizím majetku nebo jak jest ustanoveno v úředním povolení ku stavbě, neubírá jí povahy budovy.

(5) Stavbami v zemi rozumí se takové, které jsou zřízeny pod povrchem zemským, jako sklepy bez vrchní stavby, stavby dolové a j., pak stavby zřízené v zemi (ve skále), mající jenom z části zdivo umělé (čelní zeď), kdežto ostatní stěny (části stěn), krytbu a podlahu tvoří zcela nebo z části země.

K § 118.

Dani činžovní podléhají budovy bez rozdílu ať jsou obytné nebo ne [§ 143, odst. 1, písm. a) a b)]; dani třídní pak jenom budovy obytné, t. j. takové, které obsahují místnosti obytné (§ 161, odst. 1).

K § 119, odst. 1 a 2.

(1) Podmětem (subjektem) domovní daně je vlastník budovy nebo trvalý poživatel celé budovy; trvalému poživateli budovy staví zákon na roveň doživotního poživatele.

(2) Pokud se týče vlastníka, zákon nečiní rozdílu mezi knihovním a naturálním vlastníkem. V případě sporu o vlastnictví k budově nutno považovati za vlastníka toho, kdo jest jako takový zapsán v knize pozemkové; není-li takového zápisu, toho, kdo budovu drží jako vlastní. Spoluvlastníci budovy (manželé, společnost majetková) tvoří dohromady jeden daňový subjekt (§ 119, odst. 3 a contrario).

(3) Přísluší-li trvalý neb doživotní usus-fructus jenom k části budovy (vyjma případ superedifikátu), jest subjektem daně vždy vlastník budovy.

(4) Subjektem daně domovní může býti nejen osoba přirozená, ale i osoba právnická, jako stát, země, okres, obec, společnost náboženská, řehole, nadace, společnost akciová, dále obchodní společnost, družstvo a j.

(5) Státní příslušnost daňového subjektu je pro daň bez významu.

(6) Subjekt domovní daně je podle zákona též nositelem a plátcem jejím. Týž může jen v případě § 130, odst. 2 daň přesunouti na osobu třetí.

K § 119, odst. 3.

Dílčím vlastnictvím rozumí se právní poměr, podle kterého určitým osobám přísluší samostatné právo vlastnické na materiální díly budovy (poschodí neb jednotlivé místnosti); tu stíhá daňová povinnost každého vlastníka takového dílu samostatně ovšem za předpokladu, že dnem účinnosti zákona rozdělení domu tu již bylo a že činily díly domu také zvláštní knihovní tělesa; nejsou-li tu požadované předpoklady, nutno budovu považovati jako celek jsoucí ve spoluvlastnictví.

K § 120, odst. 1.

(1) Za samostatnou (jednotnou) budovu považovati jest takovou, která není na jiné budově závislou ani co do použitelnosti ani stavebně.

(2) Charakteristickým znakem samostatnosti (jednotnosti) budovy je vlastní krov a vlastní vchod. Samostatnosti budovy nevadí, je-li vlastní vchod její závislým na vchodu budovy jiné, aneb má-li vchodů více. Taktéž zřízení komunikace mezi jednotlivými budovami není její samostatnosti na újmu. O vlastním krovu lze mluviti tehdá, je-li budova od jiné oddělena zdí sahající až ku hřebenu střechy, a při budovách frontových, je-li takové oddělení provedeno s obou stran budov sousedících.

(3) Samostatná budova opatřená více čísly popisnými neb polohopisnými považuje se za budovu jednu; skutečnost pak, že více budov samostatných opatřeno jest jedním číslem popisným neb polohopisným, jim povahy samostatných daňových předmětů neubírá.

(4) Byla-li u dosavadní samostatné budovy provedena přístavba neb nástavba, tvoří nový stavební stav se starým jeden celek, tedy stavení jednotné.

(5) Stavení provedená na nádvoří, v nichž jsou pouze vedlejší místnosti, jako prádelny, dřevníky, kolny a pod. jsou součástmi budovy hlavní, poněvadž nádvoří tvoří s budovou jeden celek.

(6) Výjimky z pravidla, podle něhož je předmětem daně domovní samostatná budova, jsou tyto:

1. Díly budovy vzniklé superedifikací, a to přístavbou neb nástavbou, není-li jejím požívatelem vlastník původní stavby, zdaňují se u jejich požívatele odděleně. Jakmile však superedifikát připadne vlastníku půdy nebo zdí, na nichž byl zřízen, do vlastnictví, splyne s budovou v jeden celek, který tvoří samostatnou (jednotnou) budovu.

2. Fysické díly budovy jsoucí v dílčím vlastnictví zdaňují se za podmínek v § 119, odst. 3 uvedených každý pro sebe.

3. Místnosti v § 161, odst. 2 pod písm. b) uvedené, jsou-li ve zvláštních budovách vedlejších, zdaňují se s hlavní budovou jako jednotný celek (§ 161, odst. 4).

K § 120, odst. 2.

(1) Daň na berní rok předepíše se tomu, kdo byl dne 31. prosince kalendářního roku předcházejícího bernímu roku vlastníkem budovy. I při změně vlastnictví k budově za kalendářního roku předepíše se daň na berní rok tomu, kdo byl dne 31. prosince kalendářního roku vlastníkem budovy; případné nároky na náhradu daně za příslušnou část roku lze uplatniti jedině civilně právně.

(2) Skončila-li se daňová povinnost (§ 122) před 31. prosincem kalendářního roku, předepíše se pro berní rok daň tomu, kdo byl vlastníkem budovy při zániku její povinnosti daňové. Bylo-li na př. stavení podrobené dani činžovní dne 1. července zbořeno, je daní povinen ten, kdo byl 30. června toho roku jeho vlastníkem.

Počátek a konec daňové povinnosti.

K § 121.

(1) Pod skutečným použitím budovy jest rozuměti každý akt, kterým se začalo obývání neb užívání budovy, byla-li již k obývání (užívání) způsobilá, i kdyby byl v rozporu s povolením k obývání neb užívání, vydaným příslušným stavebním úřadem, anebo počalo-li se budovy určené k bydlení užívati jinak, na př. jako skladiště nábytku, zboží, zásob a pod. V pojem „skutečného použití“ zahrnuje se také skutečnost, že počal poplatníku plynouti z objektu výtěžek nájemného ještě před jeho užíváním na př. objekt byl pronajat, nájemné platí se ode dne smlouvy nájemní, nájemník však se nastěhuje později.

(2) Zaniklo-li vynětí z daně, trvalé neb dočasné osvobození od daně, počíná se povinnost jak k dani činžovní tak k dani třídní dnem, který nejblíže následuje po dni zániku.

(3) Daň domovní předepíše se v případech v zákoně uvedených taktéž tomu, kdo byl dne 31. prosince kalendářního roku, v němž povinnost daňová byla založena, vlastníkem budovy.

K § 122, odst. 1, písm. a).

Konec povinnosti daně činžovní následkem zániku budovy neb vyklizení jejího váže se na předpoklad, že v souvislosti s těmito událostmi nastal také zánik výtěžku z budovy, což plyne z povahy daně činžovní jakožto daně výnosové.

K § 123.

Nastalo-li vyklizení budovy (její části), nařízené policií stavební, a opětné užívání budovy (její části) za kalendářního roku, tu nutno rozeznávati:

1. při dani činžovní vypadne ze zdanění pro berní rok jen ušlý výtěžek (nájemné, nájemní hodnota) připadající na dobu vyklizení;

2. při dani třídní bude vyklizení pro berní rok vzhledem k ustanovení § 168, odst. 1 zpravidla bez praktického významu.

K § 124, odst. 1.

(1) Oznámení dne skutečného užívání nově zřízených budov (jejich částí) neb opětného užívání po odstranění závad (§ 123) k účelům daně činžovní státi se musí písemně.

(2) O povinnosti oznamovati nově vzniklé obytné budovy k uložení daně třídní jedná § 167, kterýž písemné formy nepředpisuje.

K § 125, odst. 1.

Stavební přeměny, které má zákon na mysli, jsou na př. daní nepovinná tovární budova, stodola, sýpka, skladiště, dílna upraví se v obytný dům, neb opáčně obytná budova přemění se v celém rozsahu v dílny neb v hospodářské stavení (sýpku, kolny, sušárnu) dani nepovinné.

Výjimky a trvalá osvobození.

K § 126, č. 1.

Z domovní daně jsou vyňaty státní budovy, t. j. budovy vlastnicky náležející státu, pokud slouží za sídlo presidenta republiky (Hrad Pražský čp. 1. v Praze-IV s příslušnými budovami a zámek v Lánech čp. 2. s vedlejšími budovami). Slovo „pokud" má význam účelový, nikoli časový. Z toho plyne, že i když president republiky přechodně nebydlí v dotčených budovách, tyto vynětí z daně neztrácejí; naproti tomu, byly-li by v nich místnosti přenechány k jinému účelu, který nezakládá titulu vynětí z daně nebo trvalého osvobození, aneb byly-li by k jakémukoli účelu pronajaty, pak by dani domovní podléhaly.

K § 126, č. 2.

(1) Státní budovy v zákoně míněné jsou zejména: Budovy sloužící za úřadovny státní správy civilní i vojenské, vojenské kasárny (objekty) a k nim patřící konírny a různá skladiště, dále nemocnice a veřejné ústavy sloužící zdravotnictví (v to počítajíc i útvary vojenské zdravotnické služby) nebo zaopatření chudých, lidumilné a dobročinné ústavy vůbec, dále ústavy vyučovací a výchovné, vědecké akademie, musea, knihovny, hvězdárny, studentské koleje, kliniky, laboratoře, semináře vysokých škol, školní dílny, internáty, dále státní turistické útulny, pak budovy sloužící veřejné dopravě, jako budovy provozní a úřední železnic, pošt, telegrafů, telefonů, dílny a strážní domky na železničních tratích, administrativní budovy, hangáry, dílny sloužící letectví.

(2) Státní budovy, jež neslouží k účelům v zákoně vyznačeným, a které jsou v souvislosti se soukromým hospodařením nebo podnikáním státu, jež nelze subsumovati pod ustanovení § 126, č. 8 jako: budovy lázeňské, budovy při státních lesích a statcích, budovy správy státních lesů a statků, pak budovy státních podniků, jež převahou nemají plniti úkoly správní, jako budovy státního nakladatelství, šekového a zástavního úřadu a podniku státních loterií posuzují se jako jiné soukromé budovy.

K § 126, č. 3.

K cíli zjištění vzájemnosti vyžádá si úřad vyměřovací služební cestou pokyny ministerstva financí.

K § 126, č. 4.

Budovy (jejich části), kterým přísluší osvobození podle státních smluv, jsou jmenovitě budovy, sloužící provozu cizích železnic a celnictví jakož i umístění zaměstnaneckého personálu v nich. Vynětí z daně závisí tu na době trvání dotčených státních smluv.

K § 126, č. 5.

(1) Budovami, sloužícími veřejné bohoslužbě, rozumí se chrámy, kaple, modlitebny, synagogy, kapličky u cest a samostatné zvonice stojící u kostelů.

(2) Za veřejnou bohoslužbu považovati jest takovou, která je každému bez rozdílu přístupna. Domácí kaple v zámcích a jinde, sloužící bohoslužbě soukromé, dani podléhají.

(3) Budovy (jejich části) musí sloužiti veřejné bohoslužbě výlučně; slouží-li byť jen občas zároveň jinému účelu, nejsou vynětí z daně účastny.

(4) Vynětí z daně přísluší budovám bohoslužebným jen náboženských společností (církví) uznaných státem. Náboženské společnosti (církve) uznané státem toho času jsou tyto:

a) v zemi České a Moravskoslezské:

1. Církev katolická, 2. Českobratrská církev evangelická, 3. německá církev evangelická, 4. augsburská církev evangelická, 5. náboženská společnost židovská, 6. církev československá, 7. církev starokatolická, 8. Jednota bratrská, 9. církev pravoslavná, 10. českoslovenští unitáři;

b) v zemi Slovenské a Podkapatoruské:

1. Církev katolická, 2. augsburská církev evangelická, 3. církev reformovaná, 4. náboženská společnost židovská, 5. církev pravoslavná, 6. baptisté, 7. církev československá a 8. unitáři.

(5) Osoby pověřené duchovní správou, s níž jest spojen i výkon přenesených státních funkcí (přijímání konsensu manželského a vedení matrik), jsou:

a) u církve katolické arcibiskupové, biskupové, jakožto správcové diecésí, faráři a pomocní duchovní [administrátoři, kooperatoři (kaplani) a exposité (t. j. kněží, ustanovení při kostelích mimo farní sídlo)];

b) u církví evangelických v zemi České a Moravskoslezské duchovní správci (faráři a vikáři);

c) u náboženské společnosti židovské rabíni;

d) u církve československé patriarcha, biskupové, faráři a pomocní duchovní;

e) u církve starokatolické biskup a samostatní duchovní (faráři a pomocní duchovní);

f) u Jednoty bratrské kazatelé;

g) u církve pravoslavné biskupové, faráři a kooperátoři;

h) u církví evangelických v zemi Slovenské a Podkarpatoruské biskupové a duchovní správci (faráři a vikáři);

ch) u baptistů samostatní duchovní správci a pomocní duchovní;

i) u unitářů duchovní správci.

(6) Bytům výpomocných duchovních, totiž takových, kteří v duchovní správě občas anebo při jednotlivých duchovních úkonech pouze vypomáhají, vynětí z daně (§ 129, č. 2) nepřísluší.

K § 126, č. 6.

Pod „budovami hřbitovními" rozumí se budovy, stojící na hřbitovech jak veřejných, tak konfesijních, jako: kaple, pohřební (obřadní) síně, umrlčí komory, pitevny, márnice, kostnice, krypty, domky hrobníků, strážců a zahradníků, domky hřbitovní správy, mausolea, krematoria a kolumbaria, jakož i prostory k uložení předmětů rituelních.

K § 126, č. 7.

(1) Pojem sociálního pojištění zahrnuje v sobě všechny složky nuceného veřejnoprávního pojištění proti hospodářsky škodlivým následkům hromadných sociálních jevů (nemoc, úraz, invalidita, stáří).

(2) Zvláštní zákony tuto míněné jmenovitě jsou: Zákony úrazové (zákon ze dne 28. prosince 1887, č. 1 z roku 1888 ř. z., se všemi novelami, pro zemi Slovenskou a Podkarpatoruskou zák. čl. XVI/1900 a XIX/1907 s veškerými novelami); zákon o pojištění u báňských bratrských pokladen; zákon o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří; zákon ze dne 10. června 1925, č. 148 Sb. z. a n., o pojištění osob samostatně hospodařících pro případ invalidity a stáří; zákon ze dne 15. října 1925, č. 221 Sb. z. a n., o nemocenském pojištění veřejných zaměstnanců; zákon o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách (zákon č. 26/1929 Sb. z. a n. s pozdějšími změnami).

(3) Pod pojmem „výlučně" sluší rozuměti používání budovy (její části) jenom pro účel v zákoně uvedený; pojem „trvale" zahrnuje v sobě určení, jež není časem omezeno.

K § 126, č. 8.

(1) Za samostatně používatelné křídlo budovy je pokládati takovou součást budovy, které může býti užíváno bez spoluužívání ostatní části budovy tak, že kdyby se tato ostatní část zbořila, nepřetržitá uživatelnost křídla by tím neutrpěla. Vchody (vjezdy) skrze jiné budovy nejsou rozhodny pro posouzení samostatné uživatelnosti.

(2) „Patrem" sluší rozuměti úhrn všech prostor budovy v téže výši ležících. Místnosti bezprostředně pod střechou pokládají se jen tehdá za patro, liší-li se svojí zvláštní stavební úpravou uvnitř od půd v obyčejném slova smyslu.

(3) Vyžaduje se, aby objekt sloužil výlučně jako provozovna nebo skladiště výrobě. Pod „výrobou" sluší rozuměti každou výrobu ať průmyslovou, uměleckou, řemeslnou, báňskou, hutnickou nebo zemědělskou. Mezi zemědělské provozovny vedle hospodářských budov sluší čítati též salaše a domky viničné.

(4) Výlučnosti není na újmu, jestliže některé součásti budovy slouží za naturální byty osob obstarávajících správu její (nikoli správu podniku v ní provozovaného) a hlídku budovy (domovník, vrátný a ponocný) a dále, slouží-li k účelům kancelářským a manipulačním podniku v budově provozovaného za podmínky, že podlahová plocha těchto všech prostor dohromady nepřesahuje ¼ celkové podlahové plochy objektu. Měří-li na př. podlahová plocha celé budovy (samostatně používatelného křídla, celého patra) 1200 m² a připadá-li z ní na podlahovou plochu naturálních bytů s příslušenstvím, na kancelář a na prostor manipulační (expediční) úhrnem 400 m², nepřísluší objektu vynětí z daně, ježto požadovaná ¼ celkové podlahové plochy objektu, v tomto případě 300 m², je překročena. Místnosti manipulační jsou prostory, v nichž se již hotové výrobky třídí, měří, váží, balí, expedují a pod.

(5) Slouží-li objekty zároveň jiným účelům, aneb odpadne-li účel, pro který byly z daně vyňaty vůbec, spadají do povinnosti daňové. Takové případy nastanou na př., jestliže místnosti tovární byly adaptovány na byty nebo prostory obchodní, dále používá-li se provozovny zároveň neb občas k bydlení neb ku prodeji zboží, jak bývá v dílnách krejčí, švadlen, modistek, obuvníků, vlásenkářů, ručních tkalců, pekařů, cukrářů a j., nebo používá-li obchodník či soukromník v místě zcela dani činžovní podrobeném vlastní stodoly, sýpky, kolny jako skladiště na zboží neb různých věcí, dále používá-li továrník, lékař, soukrom-

ník, obchodník s koňmi konírny pro koně jezdecké, kočárové nebo ku prodeji určené.

K § 127, č. 1.

(1) K účelům státní a veřejné správy vůbec slouží jmenovitě: úřadovny státní, zemské, župní, okresní, okresní silniční, obecní, pak úřadovny zemědělských rad, obchodních a živnostenských komor, komor advokátních, notářských, lékařských, zvěrolékařských, inženýrských a jiných korporací zákonem organisovaných, subjektů to veřejné správy, dále trestnice, věznice, robotárny, donucovací pracovny, polepšovny, zemské, okresní a obecní ústavy zprostředkující služby a práce, hnanecké stanice, městské (obecní) tržnice, obecní vážní domky, prostory k umístění okresních neb obecních silničních parních válců, obecní (městské) hasičské stanice, skladiště hasičského náčiní a pod.

(2) Obecní budovy (jich části), sloužící výlučně aneb zároveň k účelům soukromého hospodářství obcí, posuzují se jako jiné soukromé budovy. Jestliže v budově městské radnice, kde umístěny jsou státní a městské úřady, je na př. také umístěna městská spořitelna, prostory, touto užívané, od daně domovní trvale osvobozeny nejsou.

(3) Trvalé osvobození přísluší též budovám (jich částem), které jsou od korporací veřejnoprávních neb od soukromníků přenechány státu nehledíc k náhradám podle § 130, odst. 1 bezplatně k trvalému a výlučnému ubytování vojska v to čítaje vojenské gážisty v posádkách. Výlučnosti není na překážku, užívá-li se jednotlivých prostor jako kantin ovšem jenom k potřebě vojska, předpokládajíc, že se z místností takových neplatí nájemné.

K § 127, č. 3.

(1) Budovy (části budov) veřejných ústavů, sloužících zdravotnictví jsou na př.: léčebné ústavy, dispensáře, chorobince, ústavy zdravotní, ústavy choromyslných, ústavy rekonvalescentů a osob nevyléčitelných, porodnice, ambulatoria a j.; sem náleží též zdravotní zařízení v obcích jako: karantenní a desinfekční stanice, záchranné stanice, infekční nemocnice, pohodnice, dobytčí kontumační stáje, městské (obecní) vodárny, veřejné jatky a veřejné záchodky.

(2) Za veřejnou nemocnici a veřejný ústav sloužící zdravotnictví (léčebný ústav, chorobinec) je pokládati takové ústavy, které jsou zákonem za veřejné uznány, bez rozdílu, přijímají-li se do nich nemocní bezplatně nebo za placení schválených tax.

(3) Osvobození od daně veřejných nemocnic a léčebných ústavů neobmezuje se pouze na místnosti, sloužící k umístění nemocných, nýbrž vztahuje se na všechny prostory sloužící k účelům ústavu (přijímací a administrativní kanceláře, ordinační místnosti, hovorny, umrlčí komory, pitevny a j.).

K § 127, č. 5.

Trvalé osvobození nerozprostírá se na budovy soukromých škol, třebas měly právo veřejnosti; těm může býti za okolností přiznáno podle § 128.

K § 127, č. 6.

Turistickými útulnami rozumí se chaty zřízené turistickými spolky a kluby zpravidla v horách, sloužící výlučně a trvale ku podpoře turistiky, aby zdarma nebo za malý poplatek poskytovaly turistům přístřeší v době nepohody, v neštěstí, k odpočinku a přenocování. Části těchto stavení, sloužící k jiným účelům, zejména výdělečným (kuchyně, restaurace), dani ovšem podléhají.

K § 128, odst. 1.

(1) Pod ustanovení tohoto paragrafu spadají budovy (jich části), které výlučně a trvale slouží k jiným účelům veřejným a dobročinným, nežli k účelům uvedeným v § 127, a dále budovy sloužící výlučně a trvale k účelům vseužitečným. Nezáleží na tom, náležejí-li vlastnicky uvedené budovy (jich části) korporacím, nadacím neb osobám jiným zmíněné účele sledujícím, nebo byly-li jim k tomu osobami třetími bezplatně přenechány.

(2) Výtěžkem nepatrným, na němž je trvalé osvobození závislo, sluší rozuměti výtěžek, který nejsa předpokládán, málo převyšuje náklady udržovací a správní podniku, a který se neobjevuje pravidelně, a kterého se upotřebí zase k účelu podniku.

(3) Za památné pokládati je budovy, které byly státním památkovým úřadem za takové uznány a jichž konservace byla uznána za nutnou v zájmu veřejném; nezáleží na tom, kdo náklady konservace nese.

K § 129.

(1) Služebními byty rozuměti jest takové, kterých zaměstnanci, čítajíc v to vojenské gážisty, jsou povinni užívati v zájmu služby neb za účelem správy budovy a dozoru v ní. Právní stav zaměstnance, jakožto obývajícího je tu určován pouze služebním poměrem a nikoli smlouvou nájemní, učiněnou se zaměst-

navatelem. Zákon nečiní rozdílu mezi zaměstnanci definitivními a prozatímními. Dále je nerozhodno, byly-li byty přenechány zaměstnancům nebo zřízencům úplně zdarma nebo za plat in partem salarii, kterýž se koná obyčejně formou zadržené částky příbytečného, místního přídavku nebo služného.

(2) Jde-li skutečně o služební byt, posoudí finanční úřad, vyžádav si dříve, bude-li třeba, vyjádření vlastníka budovy.

(3) K vynětí z daně, pokud se týče osvobození od daně služebních bytů v budovách uvedených v tomto paragrafu pod č. 2 vyjma budovy v § 126, č. 8, se vyžaduje:

a) aby služební byt byl v budově, které přísluší vynětí z daně neb trvalé osvobození, aneb ve vedlejší budově daně prosté, náležející svým určením k budově z daně vyňaté neb osvobozené; podle toho na př. byt řídícího učitele nejsoucí ve školní budově je daní povinen, třebas mu byl přikázán výlučně a bezplatně, stejně byt biskupův mimo jeho residenci, byt faráře, kooperatora (kaplana) mimo faru;

b) aby služební byt byl ve spojitosti s účelem, o který se vynětí z daně neb trvalé osvobození opírá, čili musí ho vyžadovati v budově vzhledem k jejímu účelu nezbytná potřeba, na př. ve faře byt faráře a kooperatora, ve škole byty ředitele a školníka, ve veřejné knihovně a čítárně byt knihovníka a správce domu, v nemocnici byt správce, lékařů, personálu opatrovnického a vrátného neb domovníka, v ústavě, který přijímá a vydává peníze (nemocenská, úrazová pojišťovna), byt správce a pokladníka, v továrně byt domovníka, vrátného, ponocného a pod.;

c) aby služební byt byl co do rozsahu (velikosti) poměrům přiměřený, to znamená, že nemá přesahovati nezbytnou míru potřeby. Posouzení přiměřenosti služebního bytu ponecháno jest úvaze úřadu rozhodujícího.

K § 130, odst. 1.

(1) Co jest považovati za nájemné, viz § 149 a prov. ustanovení k němu.

(2) Za nájemné zde zákon nepokládá:

1. náhrady, které poskytuje stát za užívání budov (jejich částí) k účelům státním neb veřejným vůbec, kteréžto náhrady se podstatně liší od nájemného ze stejných nebo podobných objektů v místě, jako je na př. pouhá náhrada nákladů udržovacích;

2. náhrady podle zákonných předpisů poskytované státem zemi, župě, okresu, obci nebo soukromníkům za trvalé věnování budovy (její části) k ubytování vojska;

3. platy ošetřovanců v ústavech veřejných ve výměře stanovené autoritativně a v ústavech dobročinných a všeužitečných v míře sotva stačící na úhradu režie;

4. uznávací činže, t. j. nápadně nízký plat za přenechání věci, který se koná za tím účelem, aby se vlastnictví k věci nemohlo vydržeti.

K § 130, odst. 2.

(1) Přenechá-li na př. ředitel školy dobrovolně část svého trvale od daně osvobozeného služebního bytu jinému učiteli neb vůbec nějaké osobě třetí, předepíše se z úplaty za to přijaté neb z nájemní hodnoty toho bytu příslušná daň vlastníku domu, který ji může přesunouti na ředitele školy.

(2) Přenechá-li však oprávněná osoba byt daně prostý bezplatně k účelům zakládajícím důvod vynětí z daně neb trvalého osvobození, vztahují se na byt ten ustanovení o vynětí z daně, pokud se týče o trvalém osvobození. Takový případ nastane, jestliže ředitel školy část svého služebního bytu přenechá bezplatně k účelům školy, správce nemocnice k účelům nemocničním a pod.

K § 131, odst. 2.

K výjimkám podle § 126 je přihlížeti z povinnosti úřední a není třeba v té příčině zvláštního zákroku stran; vlastník budovy však je za okolností a na vyzvání úřadu vyměřovacího povinen podati průkazy náležitostí pro vynětí z daně.

K § 131, odst. 3.

(1) Za trvalé osvobození dlužno žádati u úřadu vyměřovacího, v jehož obvodu budova stojí.

(2) K podání žádosti je legitimován vždy jen vlastník budovy jakožto daňový subjekt a nikoliv osoba, které snad tento budovu přenechal.

(3) Pod „skutečným užíváním“ rozuměti jest užívání podle účelu zakládajícího osvobozovací důvod.

(4) K žádosti za trvalé osvobození je připojiti:

1. stavebním úřadem potvrzený stavební plán, a není-li ho, alespoň jednoduchou, stavebním úřadem potvrzenou skizzu;

2. místopis budovy zřízený na úředním tiskopisu a obsahující v aritmetickém pořadí všechny prostory budovy od sklepa počínaje až na půdu. V místopisu vyznačí se u jedné každé místnosti, k jakému účelu a od které doby se jí užívá. Místopis budiž místním stavebním úřadem co do správnosti potvrzen.

3. Ústavy dobročinné a všeužitečné (obecně prospěšné), které přijímají chovance za plat, připojí k žádosti též schválenou výroční zprávu a účetní závěrku za poslední uplynulý rok a netrvala-li činnost ústavu tak dlouho, za dobu trvání až do podání žádosti, dále výkaz chovanců v posledním roce vydržovaných za plat a bezplatně, uvedouce výši vybíraného denního (týdenního, měsíčního nebo ročního) ošetřovacího poplatku. Korporace připojí mimo to ještě výtisk posléze schválených stanov.

K § 131, odst. 4.

Nemůže-li strana ve stanovené lhůtě žádost všemi doklady opatřenou znovu podati, může ještě před uplynutím lhůty za prodloužení její žádati, uvedouc důvody, načež úřad vyměřovací shledá-li důvody závažnými, prodloužení lhůty povolí.

K § 131, odst. 5.

(1) V případech § 128 předloží vyměřovací úřad spisy k rozhodnutí ministerstvu financí služební cestou.

(2) Svazky územní samosprávy nemají práva povolené trvalé osvobození bráti v odpor.

K § 132.

(1) Byla-li žádost za trvalé osvobození podána pozdě, v důsledku čehož trvalé osvobození bylo povoleno teprv od počátku kalendářního čtvrtletí, jež jde po dni podané žádosti, předepíše se z budovy v místě zcela dani činžovní podrobeném, za dobu neosvobozenou, t. j. za dobu od počátku skutečného užívání budovy až do dne povoleného trvalého osvobození, daň činžovní; podléhala-li by však budova dani třídní, a byla-li žádost za trvalé osvobození podána ještě v roce skutečného použití stavby, nepředepíše se v takovém případě za dobu neosvobozenou, spadající do doby od skutečného použití stavby až do konce kalendářního roku, v němž toto nastalo, daň třídní vzhledem k ustanovení § 121, písm. b) a § 168, odst. 1.

(2) Trvalé osvobození od domovní daně příslušející budově (části budovy) od určité kalendářní doby nebo od určitého čtvrtletí kalendářního roku, může se projeviti teprve v příslušném berním roce.

Příklady k objasnění věci:

Příklad 1.:

Novostavba školy bude užívána od 1. září 1937. Žádost za trvalé osvobození bude podána včas a proto bude budově příslušeti osvobození od 1. září kalendářního roku 1937. K projevu osvobození může však dojíti počínajíc berním rokem 1938.

Příklad 2.:

Veřejný dobročinný ústav bude užíván od 1. dubna 1940. Žádost za trvalé osvobození bude podána opozděně dne 1. června 1941 a proto bude tomuto ústavu příslušeti osvobození od 1. července kalendářního roku 1941. K projevu osvobození může však dojíti nejprve v berním roce 1942 tím, že se v tomto berním roce nezdaní ústav za dobu v kalendářním roce 1941 osvobozenou. Na berní rok 1941 bude zmíněný ústav zdaněn za dobu od 1. dubna do 31. prosince kalendářního roku 1940 a na berní rok 1942 ještě za dobu v kalendářním roce 1941 neosvobozenou, t. j. za dobu od 1. ledna do 30. června kalendářního roku 1941.

K § 133, odst. 1 a 2.

(1) Při nastalé změně účelu, pro který byla budova z daně vyňata neb trvale osvobozena, za jiný účel, který taktéž zakládá důvod pro trvalé osvobození (na př. školní budovy trvale osvobozené počne se užívati za obecní chudobinec), vyřkne úřad vyměřovací na příslušné oznámení (žádost) strany, že se trvalé osvobození i při změněném účelu na dále ponechává v platnosti, o čemž zpraví stranu.

(2) Jde-li však při dotčené změně o případy v § 128 míněné, předloží úřad vyměřovací oznámení (žádost) strany s příslušnými spisy k rozhodnutí ministerstvu financí cestou služební.

(3) Jakmile úřad vyměřovací zjistí, že u budovy (její části) důvod pro vynětí z daně neb pro trvalé osvobození zanikl, a sem náleží též případ podle § 130, odst. 2, zruší je, o čemž, pokud jde o objekt dani činžovní podrobený, zpraví stranu výměrem, z něhož může se strana odvolati k finančnímu úřadu druhé stolice, který ve věci rozhodne s platností konečnou podle analogie § 131, odst. 5.

(4) Při zániku důvodu trvalého osvobození podle ustanovení § 128 nebo při nesplnění podmínek stanovených pro toto osvobození,

vyžádá si vyměřovací úřad služební cestou rozhodnutí ministerstva financí.

(5) Změna, pokud se týče objektů podrobených dani třídní, provede se v katastru jako případ evidenční [§ 166, odst. 1, č. 3, písm a)].

Dočasné osvobození od domovní daně.

K § 134.

Ustanovení tohoto zákona o dočasných osvobozeních platí, pokud zvláštními zákony není nic jiného stanoveno.

K § 134, odst. 1.

(1) V zákoně pod písm. a) až e) uvedené druhy staveb někdy se kumulují; budova může vzniknouti částečnou přestavbou a zároveň přístavbou a nástavbou, což ovšem osvobození od daně není na závadu.

(2) Pro přestavby budov v jejich nitru, pro zřízení podkrovních bytů uvnitř staré půdy a pro úpravy budov neobytných k účelům bydlení se dočasné osvobození neposkytuje.

K § 134, odst. 1, písm. c).

Nové patro, při jehož zřízení bylo užito třebas jen částečně starých obvodních zdí posavadní budovy, nelze považovati za nástavbu, na př. celé poschodí nebylo v celém rozsahu strženo, nýbrž byla zachována zadní zeď; v takovém případě nelze pokládati místnosti v patře nově zřízené za nástavbu, protože nebyla dosavadní budova zřízením nového patra zvýšena, aniž je lze pokládati za zřízené částečnou přestavbou, poněvadž patro dosavadní nebylo v celém rozsahu rozbořeno.

K § 134, odst. 1, písm. d) a e).

Zákon vyžaduje, aby při přestavbě úplné a částečné nebylo použito starého zdiva. Použití společných zdí sousedních, ponechání částí zdí z rozkazu státního památkového úřadu, jakož i použití poměrně malé části zdi, která musila býti ponechána z důvodů bezpečnostních, není však povolení dočasného osvobození na újmu, když ostatní staré zdivo budovy bylo nahrazeno od základu zdivem novým.

K § 134, odst. 2.

Byl-li na př. taneční sál přístavbou rozšířen (zvětšen), nepřísluší proň osvobození od daně, poněvadž budova nebyla zvětšena o celou novou místnost uzavřenou stěnami.

K § 134, odst. 4.

(1) Úleva záležející v dočasném snížení daně činžovní pro určité stavby vyplývající z dosud platných zákonů, pokud nevypršela, ponechává se v platnosti až do vypršení. Stavby, jichž se týče, jsou: novostavby a jim na roveň postavené stavby, provedené v letech 1912 až 1919, pak stavby domů s malými byty, provedené v témže období, jimž podle zákona ze dne 28. prosince 1911, č. 242 ř. z., o daňových úlevách pro stavby, přísluší snížení daně činžovní na 5% ryzího činžovního výtěžku na dobu 10 let od dokončení stavby, pak přestavby úplné a částečné, provedené v letech 1912—1925, kterým podle téhož zákona poskytuje se zmíněná úleva na dobu 6 let. Sazba 5% z ryzího činžovního výtěžku činí z hrubého činžovního výtěžku budov v Praze, Brně a Opavě 4¼%; v ostatních místech v zemi České a Moravskoslezské 3½%. (Viz též čl. III, odst. 2 a prov. ustanovení k němu.)

(2) Trvalé úlevy z důvodu stavby, jež má zákon na mysli, a které potrvají, pokud jsou pro poplatníka s výhodou, ještě 15 let od počátku účinnosti zákona, totiž až do konce roku 1941, v platnosti, jsou jedině úlevy záležející v používání sazeb tarifů B a C (zákon č. 242/1911 ř. z.) snížených o 1/5, příslušející podle zákona z 30. března 1920, č. 209 Sb. z. a n., o přechodných daňových výhodách pro stavby, stavbám domů s malými byty v zemi České a Moravskoslezské, započatým a stavebně dokončeným v letech 1920 a 1921, mají-li aspoň 4 stavebně uzavřené byty.

(3) Zákon zachovává pro zmíněnou přechodnou dobu výslovně v platnosti jen snížené berní sazby a nikoli dřívější daňový základ.

(4) Dotčené snížené sazby činí v Praze I. až VIII., Brně a Opavě vnitřní město z hrubého základu:

Tarif B 14·45%—1/5 = 2·89, zbývá 11·56%.
Tarif C 12·75%—1/5 = 2·55, zbývá 10·20%.

V ostatních místech v zemi České a Moravskoslezské:

Tarif B 9·45%—1/5 = 1·89, zbývá 7·56%.
Tarif C 8·40%—1/5 = 1·68, zbývá 6·72%.

(5) Ježto § 156 stanoví pro budovy v Opavě vesměs sazbu daně činžovní 8%, tedy sazbu nižší nežli jsou sazby tarifů B a C o 1/5 snížené, nevztahuje se ustanovení zákona na budovy v tomto městě.

(6) Nabytá práva a nároky na dočasné osvobození od daně a jiné daňové úlevy z důvodu stavby plynoucí z dřívějších zákonů zřejmě jsou z přehledů A a B.

A. Přepráv a nároků na dočasné osvobození od daně domovní a jiné daňové úlevy z důvodu o přímých daních a před jeho

Zákon	Druh stavby	Stavby v letech: započaté	Stavby v letech: dokončené	Způsob stavby
28./12. 1911 č. 242 ř. z.	Obyčejné stavby	1912 až 1919		Novostavby a jim na roveň postavené stavby . . . . .
		1912 až 1919		Přístavby a nástavby . . . . .
		1912 až 1925		Přestavby úplné a částečné . . .
30./3. 1920 č. 209 Sb. z. a n. 11./3. 1921 č. 100 Sb. z. a n. 27./1. 1922 č. 45 Sb. z. a n. 25./1. 1923 č. 35 Sb. z. a n. 7./3. 1924 č. 58 Sb. z. a n.		1920 až 1925		Novostavby a jim na roveň postavené stavby . . . . .
				Přístavby a nástavby . . . . .
7./4. 1927 č. 44 Sb. z. a n.		—	†) 1926 až 1928	Novostavby, přístavby, nástavby a přestavby . . . . .
28./3. 1928 č. 43 Sb. z. a n.		—	do konce roku 1929	Novostavby, přístavby, nástavby a přestavby (stavby uvedené v § 134 zák. o př. d.) . . . . .
21./3. 1929 č. 32 Sb. z. a n.		—	do konce roku 1930	
10./4. 1930 č. 45 Sb. z. a n.		—	do konce roku 1932	
27./10. 1932 č. 164 Sb. z. a n.		—	do konce roku 1934	
23./2. 1934 č. 32 Sb. z. a n.		—	do konce roku 1936	
26./3. 1936 č. 65 Sb. z. a n.		—	1937 a 1938	
28./12. 1911 č. 242 ř. z.	Domy s malými byty	1912 až 1919		Novostavby a jim na roveň postavené stavby a úplné přestavby
30./3. 1920 č. 209 Sb. z. a n.		1920 a 1921	1920 a 1921	
11./3. 1921 č. 100 Sb. z. a n.		1921	1921 a 1922	
27./1. 1922 č. 45 Sb. z. a n.		1921 a 1922	1921 až 1923	
25./1. 1923 č. 35 Sb. z. a n.		1923	1923 a 1924	
7./3. 1924 č. 58 Sb. z. a n.		1924	1924 a 1925	
7./4. 1927 č. 44 Sb. z. a n.		1925 a násl. až 1928†)		

hled

stavby nabytých v zemi České a Moravskoslezské ze zákonů před vyhlášením zákona novelou č. 226/1936 Sb. z. a n.

Je-li stavba podrobena dani						Poznámka
činžovní				dom. třídní		
úplné osvobození od daně	snížení dané na 5%	sníž. tarifu A, B, C o pětinu	osvobození od přirážek	úplné osvobození od		
				daně	přirážek	
na počet let						
—	10	—	0 [1]	10	0 [1]	[1]) Přirážky se platí z plné daňové sazby.
6	—	—	0 [1]	6	0 [1]	[2]) Stavby obsahující nejméně 4 v sobě uzavřené byty platí po vypršení 20letého osvobození tarif A o 1/5 snížený.
—	6	—	0 [1]	6	0 [1]	[3]) Po dobu 20letého osvobození žádné přirážky, po dojití osvobození u domu alespoň o 4 v sobě uzavřených bytech přirážky ze základu daně dle tarifu B, C o 1/5 snížené s omezením § 134, odst. 4. zák. o př. d.
20	—	trvale [2]) *)	20 [2])	20	20	[4]) Po dobu osvobození žádné přirážky, potom přirážky z plné daně.
20	—	trvale [2]) *)	20 [2])	20	20	[5]) Osvobození od státní daně činžovní a třídní zahrnuje v sobě na stejnou dobu též osvobození ode všech přirážek k těmto daním, jakož i od obecních dávek, vybíraných na podkladě nájemného (nájemní hodnoty) s výjimkou těch, které mají povahu poplatků za zvláštní výhody nebo plnění se strany obcí a jich podniků.
25	—	—	25 [5])	25	25 [5])	*) Trvalé úlevy, pokud jsou pro poplatníka s výhodou, potrvají v platnosti ještě 15 let od počátku účinnosti nového zákona o přímých daních (§ 134 l. c.).
15	—	—	15 **)	15	15 **)	†) Lhůta mohla býti prodloužena do 30. června 1929 podle § 49, odst. 2 zák. č. 43/1928 Sb. z. a n. resp. do 31. prosince 1929 podle zák. č. 197/1928 Sb. z. a n.
—	10	—	0 [1]	10	0 [1]	**) Osvobození od dávky z nájemného nebo z používaných místností na dobu 10 let.
20	—	trvale *)	20 [3])	20	20 [4])	
50	—	trvale *)	50 [4])	50	50 [4])	
50	—	trvale *)	50 [4])	50	50 [4])	
30	—	trvale *)	30 [4])	30	30 [4])	
25	—	trvale *)	25 [4])	25	25 [4])	
35	—	—	35 [5])	35	35 [5])	

Zákon	Druh stavby	Stavby		Způsob stavby
		Započaté	dokončené	
		v letech		
28./3. 1928 č. 43 Sb. z. a n.	Domy s malými byty	—	do konce roku 1929	Novostavby a úplné přestavby (stavby uvedené v § 136 zák. o př. d.) . . . . .
21./3. 1929 č. 32 Sb. z. a n.		—	do konce roku 1930	
10./4. 1930 č. 45 Sb. z. a n.		—	do konce roku 1932	
27./10. 1932 č. 164 Sb. z. a n.		—	do konce roku 1934	
23./2. 1934 č. 32 Sb. z. a n.		—	do konce roku 1936	
26./3. 1936 č. 65 Sb. z. a n.		—	1937 a 1938	
11./3. 1921 č. 100 Sb. z. a n.	Provisorní stavby	1921	1922	Provisorní stavby††) budov obytných s malými byty . . . . .
27./1. 1922 č. 45 Sb. z. a n.		1922	1922	
27./1. 1922 č. 45 Sb. z. a n.	Úpravy budov	1922	1922	Úpravy dosud neobytných místností k účelům obývacím . . .
25./1. 1923 č. 35 Sb. z. a n.		1923	1923	
7./4. 1927 č. 44 Sb. z. a n.		—	1926 až 1928†*)	
28./3. 1928 č. 43 Sb. z. a n.		—	1929	Úpravy celých budov dosud neobytných nebo neobytných místností k účelům obývacím . . .
21./3. 1929 č. 32 Sb. z. a n.		—	do konce roku 1930	
10./4. 1930 č. 45 Sb. z. a n.		—	1931 a 1932	
8./7. 1902 č. 144 ř. z.	Dělnické domy	—	až 20. července 1922	Domy dělnické, novostavby a úplné přestavby, dokončené během 20 let ode dne prohlášení zákona z r. 1902, t. j. ode dne 20./7. 1902
10./4. 1919 č. 204 Sb. z. a n.		—	po 19. únoru 1919 až do 19. února 1929	Novostavby na pozemcích pevnost. obvodu Hradce Králové .
3./7. 1923 č. 148 Sb. z. a n.		—	po 7. dubnu 1923 až do 7. dubna 1933	Novostavby a úplné přestavby v assanačním obvodě pražském
1./6. 1933 č. 93 Sb. z. a n.		—	po 7. dubnu 1933 až do 7. dubna 1943	

Je-li stavba podrobena dani						Poznámka
činžovní				dom. třídní		
úplné osvobození od daně	snížení daně na 5%	sníž. tar. A, B, C o pětinu	osvobození od přirážek	úplné osvobození od		
				daně	přirážek	
na počet let						
25	—	—	25 ***)	25	25 ***)	***) Osvobození od dávky z nájemného nebo z používaných místností na dobu 20 let.
20	—	—	20	20	20	††) Provisorní stavby, trvání jich omezeno na 20 let.
20	—	—	20	20	20	
20	—	trvale *)	20 4)	20	20 4)	†*) Na žádost může nadřízený úřad finanční povoliti stejné osvobození úpravám, které byly provedeny v roce 1924 a 1925.
20	—	trvale *)	20 4)	20	20 4)	
25	—	—	25 5)	25	25 5)	
15	—	—	15 ††*)	15	15 ††*)	††*) Osvobození od dávky z nájemného nebo z používaných místností na dobu 10 let.
24	—	—	24	24	24 * 6)	Po tutéž dobu 24 let též osvobození od daně 5%ní. * 6) Úplné osvobození od přirážek zemských a okresních a od obecních do 50%.
12	—	—	12	—	—	
20 †††)	—	—	20	—	—	†††) Pokud jim nepřísluší dle všeobecně platných zákonů osvobození delší.
20 †††)	—	—	20	—	—	

B. Přehled

práv a nároků na dočasné osvobození od daně domovní z důvodu stavby vyplývajících z dřívějších zákonů v zemi Slovenské a Podkarpatoruské až do zákona č. 44/1927 Sb. z. a n.

Dále viz přehled A.

Zákon	Druh stavby	Stavby započaté	Stavby dokončené	Stavby provedené v letech	Způsob stavby	V místech	Doba osvobození roků	Poznámka
§ 103 čl. XIV/1876 § 33 čl. VI/1909	léčebny lázeňské				Novostavby, přístavby a úplné přestavby	všech	20	
	obyčejné stavby					lázeňských léčebných	20	
čl. III/1907	dělnické domy postavené neziskovateli				Novostavby a přestavby	všech	20	Po tutéž dobu osvobození od všech přirážek.
čl. VI/1909 a §§ 1 a 2 č l. LIII/1912	obyčejné stavby			až včetně 1919	Novostavby a přístavby	14% daně z nájemného 11% daně z nájemného ostatních	15 12 10	Ministr financí byl zmocněn ve zvláštních případech pro větší domy (aspoň poschoďové) dobu osvobozovací 15—12letou o 3 léta prodloužiti. Osvobození omezuje se pravidelně jen na státní daň.
					Přestavby úplné i částečné	14% daně z nájemného 11% daně z nájemného ostatních	12 10 8	
30./3. 1920 č. 209 Sb. z. a n. 11./3. 1921 č. 100 Sb. z. a n. 27./1. 1922 č. 45 Sb. z. a n. 25./1. 1923 č. 35 Sb. z. a n. 7./3. 1924 č. 58 Sb. z. a n.	obyčejné stavby			1920—1925	Nové stavby a přístavby	všech	20	Po tutéž dobu osvobození od přirážek obecních, municipálních a komitátních.
					Úpravy budov (částí) neobytných v obytné			Jako v přehledu A.
7./4. 1927 č. 44 Sb. z. a n.	obyčejné stavby		1926 až 1928		Novostavby, přístavby nástavby a přestavby	všech	25	Na stejnou dobu též osvobození ode všech přirážek a obecních dávek.

K § 135, odst. 1.

(1) Za den dokončení stavby, t. j. dohotovení stavby ve stavu k užívání způsobilém, jest pokládati den, který je jako takový ve vysvědčení stavebního úřadu uveden.

(2) že zákon požaduje dokončení celé stavby, vychází z ustanovení odstavce 2, který stanoví povinnost platiti daň z částí budovy užívaných před jejím dokončením v celku.

(3) Dočasné osvobození od domovní daně příslušející stavbě na určitou kalendářní dobu, může se projeviti jen v příslušných berních letech.

Příklad:

Stavba bude dokončena dne 15. května 1940 a bude jí proto za předpokladu, že žádost s doklady byla včas podána, příslušeti osvobození od 15. května kalendářního roku 1940 do 30. června kalendářního roku 1946. K projevu osvobození může však dojíti v berních letech 1941 až 1947. V posledním berním roce, tedy v berním roce 1947 projeví se osvobození tím, že se v tomto berním roce nezdaní doba v kalendářním roce 1946 osvobozená, t. j. doba od 1. ledna do 30. června kalendářního roku 1946. Za dobu v kalendářním roce 1946 již neosvobozenou, t. j. za dobu od 1. července do 31. prosince kalendářního roku 1946 bude ovšem stavba zdaněna v berním roce 1947.

K § 135, odst. 2.

K užívání stavby podmíněnému jejím prováděním se při stanovení počátku řádného užívání stavby nehledí. Případy takové jsou na př. používá-li se nedohotovené stavby za přístřeší hlídače, za stavební kancelář, za skladiště stavebních hmot nebo náčiní, vesměs ovšem za účelem provádění předmětné stavby.

K § 136, odst. 1.

(1) Domy s malými byty a malými provozovnami mohou býti podle zákona zřízeny pouze novostavbou neb úplnou přestavbou celých domů. Pro posouzení, má-li býti dům pokládán za malobytový, nutno hleděti k budově jako k celku. Samostatné posuzování jednotlivých částí budovy (patra, křídla) se nedopouští; proto vedle novostaveb a úplných přestaveb celých budov přihlédá se ku přestavbám křídel budov jen tehdy, jestliže na místě zcela zbouraného křídla vznikla budova samostatná.

(2) Dočasné osvobození od domovní daně příslušející malobytové stavbě na určitou kalendářní dobu může se projeviti jen v příslušných berních letech (viz příklad u prov. nař. k § 135, odst. 1).

K § 136, odst. 2.

(1) Za obyvatelné podlahové plochy se pokládají podlahové plochy obytných místností jako jsou: světnice, ložnice, obytné (světlé) komory (kabinety), obytné (světlé) kuchyně, pak provozovny a kanceláře sloužící zároveň za byt, ve svobodárnách pak a v noclehárnách mimo to ještě podlahové plochy prostor určených ke společné potřebě osob ubytovaných jako jídelen, čítáren, světnic pro nemocné a pod.

(2) Svobodárnami rozumějí se budovy, v nichž jednotlivé osoby obývají oddělené místnosti, jsou-li tak vystavěny, aby každá obytná místnost mohla býti obývána zpravidla jen jedinou, nejvýše však třemi osobami, a aby na každého obyvatele připadlo nejméně 12 m³ vzduchového prostoru.

(3) Noclehárnami rozumějí se budovy, v nichž přenocují jednotlivé osoby ve společných ložnicích opatřených potřebným počtem samolůžek, jsou-li tak vystavěny, že podlahová plocha společných ložnic není větší než 80 m² a že na každého obyvatele připadají nejméně 4 m² podlahové plochy.

(4) Obyvatelnost kuchyní dlužno posuzovati podle jejich velikosti, úpravy a způsobu užívání. Kuchyně o výměře nejvýše 12 m² podlahové plochy, mají-li kuchyňská kamna, považují se za neobytné. Užívá-li se samostatné kuchyně za byt, nutno ji vždy pokládati za obytnou.

(5) Za neobytné považovati jest také místnosti pro služebné, není-li jejich podlahová plocha větší než 12 m² a jsou-li přístupny toliko z kuchyně.

(6) Při zjišťování poměru podlahových ploch započítati nelze:

a) do obyvatelných podlahových ploch podlahovou plochu vedlejších místností jako jsou předsíně, koupelny, neobytné kuchyně, verandy, spíže, záchody a pod.;

b) do podlahových ploch místností věnovaných obchodním, živnostenským nebo jiným účelům podlahovou plochu prostorů sklepních a půdních, které slouží k uschování živnostenských výrobků.

Příklad zjištění podmínek domu s malými byty:

Novostavba domu čp. 326 v .....

Podlahová plocha malých bytů bez neobytných vedlejších místností . . . . . 205·86 m²,

podlahová plocha jiných bytů . . . . . 81·63 m²,

podlahová plocha malé provozovny . . . . . 42·— m², (drobný živnostník obývá v domě malý byt),

podlahová plocha jiné provozovny (uživatel bydlí mimo dům) . . . . . 38·— m²,

Úhrn obyvatelných podlahových ploch a podlahových ploch místností věnovaných obchodním, živnostenským neb jiným účelům . . . . . 247·86 m² + 119·63 m² = 367·49 m²,

⅔ z úhrnu 367·49 m² = 244·98 m²,

na malé byty a malé provozovny připadá 247·86 m², tedy více nežli ⅔, je tedy dům malobytový.

(7) Dům malobytový musí míti požadované vlastnosti v době dokončení stavby, jehož den je podle § 136, odst. 1 pro terminování osvobození rozhodným. Stane-li se pozdější vnitřní úpravou z domu dům malobytový, nepřísluší mu kvalifikované osvobození.

K § 136, odst. 3.

Za byt stavebně v sobě uzavřený pokládati je takový, který jest od jiných místností úplně oddělen zdí, a který je stavebně zařízen tak, že tvoří i s příslušenstvím pro sebe užitelný celek; k tomu však, že jsou přikázány jednotlivým bytům oddíly sklepa a půdy, jakož i vedlejší místnosti, na př. prádelny ke společnému užívání, se nehledí.

K § 136, odst. 4.

(1) Dílnami drobných živnostníků rozuměti jest místnosti, které slouží ku provozování malých živností, a to nejen místností, ve kterých se živnostenské práce konají (dílny), nýbrž také místnosti, které jsou určeny za sklad a prodejnu (krámy, skladiště).

(2) Ke kvalifikaci drobného živnostníka stačí, není-li jinak pochybnou, skutečnost, že obývá malý byt v témže malobytovém domě, kde má dílnu, aneb nebydlí-li tam, že dílna jeho v malobytovém domě nepřesahuje výměru podlahové plochy 36 m². V pochybnostech může býti požádán živnostenský úřad, aby podal příslušné dobrozdání. Kancelář advokáta, notáře, inženýra, ordinační pokoj lékaře a pod. nelze pokládati za malé provozovny; takové místnosti, jsou-li stavebně od bytu odděleny, považují se za místnosti věnované jiným účelům než obytným.

(3) Malé provozovny musí býti rovněž od jiných provozoven a bytů stavebně odděleny, leč by šlo o malý byt a malou provozovnu téhož živnostníka.

K § 136, odst. 7.

Sezonní byty jsou byty, které neslouží po celý rok k obývání, jichž vlastník užívá neb jež pronajímá jen na část roku (sezonu), načež zůstávají prázdnými (vily v letoviskách a pod.).

K § 137, odst. 2.

(1) Doklady žádosti za dočasné osvobození pro stavby zmíněné v § 134 jsou:

1. Úřední povolení stavební,

2. stavebním úřadem potvrzený stavební plán,

3. vysvědčení o dokončení stavby, potvrzené stavebním úřadem,

4. stavebním úřadem potvrzený místopis domu, zřízený na úředním formuláři.

(2) K žádosti za 12leté dočasné osvobození (§ 136) je mimo to připojiti též výkaz výměry podlahových ploch, zřízený na úředně schváleném tiskopisu a potvrzený co do správnosti stavebním úřadem neb oprávněným technikem.

K § 138.

(1) O promíjení zmeškané lhůty viz § 253, odst. 3 a 5 a prov. ustanovení k němu.

(2) Dočasné osvobození od domovní daně příslušející stavbě i při opožděném podání žádosti na určitou kalendářní dobu může se projeviti jen v příslušných berních letech.

Příklad:

Stavba bude dokončena dne 1. května 1939. Žádost bude podána opožděně dne 15. února 1940 a proto bude stavbě příslušeti osvobození

od 1. dubna kalendářního roku 1940 do 30. června kalendářního roku 1945. K projevu osvobození může však dojíti v berních letech 1941 až 1946. V prvním berním roce osvobození, t. j. v berním roce 1941, projeví se osvobození tím, že se v tomto berním roce nezdaní stavba za dobu v kalendářním roce 1940 osvobozenou, t. j. za dobu od 1. dubna do 31. prosince kalendářního roku 1940. Stejně se projeví osvobození v posledním berním roce osvobození, t. j. v berním roce 1946 tím, že se v tomto berním roce nezdaní doba v kalendářním roce 1945 osvobozená, t. j. doba od 1. ledna do 30. června kalendářního roku 1945.

K § 139.

Místní prohlídky (§ 319) nebude potřeba, budou-li podmínky žádaného osvobození dodanými doklady nad veškerou pochybnost prokázány.

K § 140.

(1) Skutečnost, že budova je z daně vyňata nebo trvale osvobozena, nevylučuje dočasné osvobození její z důvodu stavby.

(2) O povolených dočasných osvobozeních podle §§ 135 a 136 povede úřad vyměřovací záznam, který před každoročním ukládáním daně podrobí důkladné prohlídce, aby budovy, u nichž dočasné osvobození vypršelo, byly na dále řádně zdaněny; mimo to poznamená dočasné osvobození od daně třídní v katastru (§ 165).

K § 141, odst. 1.

Budova pozbývá vlastnosti jako dům s malými byty zejména stavebními přeměnami, jimiž mění se zákonem požadovaný poměr podlahových ploch v domě vůbec, neb výměry podlahových ploch v malých bytech (stržení příček), dále zruší-li se uzavření malého bytu neb malé provozovny (zřízení spojovacích dveří), nejde-li o byt a provozovnu téhož živnostníka, rovněž pozbyla-li provozovna kvalifikaci malé provozovny, když na př. drobný živnostník se z malého bytu v malobytovém domě vystěhoval a dílny, která má plošnou výměru přes 36 m², užívá tam dále.

K § 141, odst. 3.

(1) Vlastník budovy dočasně zcela od daně osvobozené není povinen pravidelně podávati přiznání výtěžku nájemného k vyměření daně činžovní; povinnost přiznávací ukládá mu zákon jen výjimečně, totiž požádá-li o přiznání vyměřovací úřad třebas bez udání důvodů.

(2) V případě částečného dočasného osvobození budovy od daně jest vždy přiznání podati.

K § 142, odst. 1 a 2.

(1) Příklad pro dobu normální (nehledící k zákonu o stavebním ruchu): Malobytový dům byl osvobozen podle § 136 na dobu od 1. října 1927 do konce roku 1939; vlastnost jeho jako malobytového zanikla dne 1. července 1930. Řádná doba osvobozovací podle § 135 by běžela od 1. října 1927 do konce roku 1933 a neprošla tudíž ještě dnem 1. července 1930; proto povolí úřad osvobození od daně na zbytek této doby, t. j. od 1. července 1930 do konce roku 1933.

(2) Výrok o zrušení 12letého dočasného osvobození přísluší úřadu vyměřovacímu, z něhož se může poplatník odvolati k finančnímu úřadu II. stolice, kterýž rozhodne s konečnou platností podle analogie § 140.

Oddíl II.

DAŇ ČINŽOVNÍ.

Povinnost k dani činžovní.

K § 143, odst. 2.

Soupisné místo nekryje se vždy s pojmem obce (města) nebo osady. Pojem soupisného místa je zpravidla užší, nežli pojem místní obce neb osady; je tedy možno, že část obce na př. vnitřní město neb předměstí spadne do všeobecné povinnosti daně činžovní, kdežto ostatní části obce (osady) se v ní neoctnou.

K § 143, odst. 3.

(1) Při zjišťování podmínek pro zařadění soupisného místa do všeobecné povinnosti daně činžovní čítati se mají všecky obytné místnosti budov, opatřených vlastním číslem popisným, podrobených jak dani činžovní tak třídní a dočasně od daně osvobozených. Obytné místnosti z daně vyňaté a trvale od daně domovní osvobozené zůstanou mimo zřetel a nebudou tudíž ani k nepronajatým čítány. Obytné místnosti zdarma přenechané, pak obytné místnosti přenechané deputátníkům za plat vpočítaný do mzdy (§ 144, odst. 3), připočítají se k počtu obytných místností nepronajatých. Obytnou místnost užívanou z části vlastníkem budovy a zároveň z části nájemníkem (podruhem) považovati lze za nepronajatou.

(2) Rozhodným pro uvedené zjišťování je skutečný (nikoli katastrální) stav počtu obytných místností, jaký tu byl dne 1. ledna kalendářního roku nebo při sezonních bytech za sezonu, t. j. za onu část kalendářního roku, po kterou se obyčejně pronajímají.

Místa zcela dani činžovní podrobená.

K § 145, odst. 1.

(1) Od 1. ledna 1927 až do konce roku příštího sčítání lidu nemůže býti ze všeobecné povinnosti k dani činžovní žádné soupisné místo vyřaděno a také naopak žádné soupisné místo do ní zařaděno. Ustanovení tohoto paragrafu vztahuje se výhradně na místa soupisná podle § 143, odst. 1, písm. a) a netýká se hlavních měst tam uvedených a léčebných míst lázeňských.

(2) Slovo „období" znamená dobu od jednoho sčítání lidu ke druhému a nevztahuje se tudíž na dobu od počátku účinnosti tohoto zákona do nejbližšího sčítání lidu.

K § 145, odst. 2.

K podání žádosti za vyřadění ze všeobecné daně činžovní jest legitimován vedle obce též kterýkoli poplatník, kterým rozumí se ovšem jen poplatník daně domovní dotčeného soupisného místa.

K § 146, odst. 2.

(1) Rozhodnutí, že bylo místo nově zařaděno do všeobecné povinnosti daně činžovní, doručí vyměřovací úřad obci do rukou starosty obce s vyzváním, aby je uvedl v obecnou známost způsobem v obci obvyklým.

(2) Starosta obce oznámí úřadu vyměřovacímu den, kdy se tak stalo. Stalo-li se tak písemnou vyhláškou, dodá úřadu vyměřovacímu jednu takovou vyhlášku opatřenou daty vyvěšení a snětí.

K § 146, odst. 4.

Odvolání z rozhodnutí o zařadění místa do všeobecné povinnosti daně činžovní má účinek odkládací; nebude tudíž pro uložení daně až do pravoplatného rozhodnutí o zařadění místa ničeho podniknuto.

K § 147, č. 1 a 2.

(1) Pro zjištění skutečnosti, že místa činí uzavřené sedliště, nutno v každém jednotlivém případě zkoumati vedle stavební souvislosti budov obzvláště poměry hospodářské, jsou-li totiž v místech, která mají býti sloučena, přibližně stejné neb aspoň dosti podobné. Vzhledem k důležitosti věci bude nutno vyslechnouti o tom přezvědné osoby se skutečnými poměry těch míst dokonale obeznámené, případně i nadřízené orgány samosprávné.

(2) Vzdálenost 1 km je čítati od posledního (nejbližšího) domu té části místa, která má býti ze všeobecné daně činžovní vyloučena, k nejbližšímu domu uzavřeného sedliště.

(3) V případě vyloučení části místa ze všeobecné daně činžovní podle § 147, odst. 2 podléhati budou ovšem budovy zcela neb částečně pronajaté dani činžovní podle § 143, odst. 1, písm. b).

Základ daně činžovní.

K § 148, odst. 1.

(1) Činžovní daň vyměřuje se na každý berní rok z nájemného nebo z nájemní hodnoty kalendářního roku, který přímo předchází bernímu roku. Tak na př. na berní rok 1938 vyměří se z budovy daň z nájemného nebo nájemní hodnoty kalendářního roku 1937 (čl. XVII uváděcích ustanovení).

(2) Ježto základem daně činžovní je hrubý výtěžek budovy, nejsou zejména odpočitatelny:

a) náklady spojené s udržováním budovy (opravy, malování a pod.);

b) náklady správní jako mzda kominíka, odměna správce domu a domovníka, odměna ponocnému, náklady vnucené správy domu;

c) náklady osvětlovací;

d) pojistné za budovu a její příslušenství;

e) amortisace budovy.

(3) Po dobu účinnosti příslušných zákonů o ochraně nájemníků nezapočítávají se do základu daně určité částky v těchto zákonech stanovené (viz § 2 zák. č. 66/1936 Sb. z. a n.). Při vyměřování činžovní daně nutno též přihlížeti k příslušným ustanovením o daňových úlevách na opravy domů a na stavební práce (viz vlád. nař. č. 159/1934, č. 103/1935, č. 1/1936 a č. 1/1937 Sb. z. a n.).

(4) Suma přijatá najednou předem jako nájemné za určitou dobu více let rozvrhne se při stanovení základu daně činžovní na stejné částky jednoroční, od nichž se odečtou odpočitatelné položky připadající na jeden každý dotčený berní rok.

(5) Byla-li poplatníkem přijata z podnětu přenechaného užívání budovy (její části) najednou celková suma jakožto nájemné za dobu neurčitou, náleží tato celá suma do základu daňového pro ten berní rok, který následuje po kalendářním roce, v němž byla přijata; částky této sumy po různu placené náležejí do základu daně činžovní pro berní léta, která následují po kalendářních letech, v nichž byly placeny. Sem náleží obzvláště t. zv. stavební příspěvek.

K § 148, odst. 3.

Odpočitatelné položky v případech v zákoně uvedených srazí se jenom částkou připadající na dobu daňové povinnosti v kalendářním roce.

Nájemné.

K § 149, odst. 1.

(1) Za nájemné nutno zde pokládati:

1. nájemné v pravém slova smyslu,

2. zvláštní plnění jako:

a) plat za přenechané užívání zdi budovy, průjezdu, dvorku, vchodu, studny, komínů, balkonů, domácí chlebové pece a pod.;

b) platy za přenechaný klíč domovní, za čištění domu, za čištění a posypávání chodníku, za vynášení smetí, čištění žump, pokud se konají vlastníku domu;

c) plat za převzatý závazek nevypověděti nájemního předmětu do určité doby;

d) plat za právo předkupní k najaté budově za nájemního poměru;

e) platy, které konají nájemníci za poplatníka na státní daně spolu s přirážkami a na veřejno-právní dávky, kterými poplatník je povinen, na úroky, pojistné a dále na úhradu nákladu za opravy na udržování najatého předmětu; sem náleží též zvláštní plat nájemníka za mimořádné opotřebování najatého předmětu;

f) náklady, vynaložené nájemníky na nutné opravy, pokud pronajimatel byl povinen je provésti, dal k tomu souhlas a pokud a do jaké míry byl tím ušetřen výdajů (plat nájemníka za to, že sešlý byt byl přiveden do uživatelného stavu);

g) náhrady nájemníků za trvalé stavební úpravy a investice, na př. na obnovu budovy, na zřízení koupelen, elektrického osvětlení, na připojení k elektrickému kabelu a k vodovodu;

h) náklady na změny a úpravy stavební, učiněné nájemníky na najatém předmětu se svolením poplatníka, pokud a do jaké míry byl jimi obohacen (položení parketové podlahy na místo prkenné, zřízení portálu, výkladu, které připadnou vlastníku domu a pod.);

ch) náhrady nákladů umořovacích, udržovacích a správních;

k) t. zv. stavební příspěvek, t. j. plat, konaný nájemníkem vlastníku domu na úhradu nákladů stavebních.

(2) Za nájemné pokládá se soubor všech platů, smluvených za přenechání budovy (její části), a nezáleží na tom, užívá-li jí osoba, které byla přenechána čili nic; rozhodným je, že přenechání stalo se úplatně.

K § 149, odst. 2.

Plnění v přírodninách nebo v pracovních výkonech ocení se podle skutečných, v místě obvyklých cen znalci neb obecním úřadem.

K § 149, odst. 3.

Vzdal-li se majitel domu nároku na nájemné dobrovolnou úmluvou s nájemcem, musí se prominuté nájemné zdaniti.

K § 149, odst. 4.

Průkaz nedobytnosti nájemného lze podati na př. soudními exekučními spisy, dále poukazem, že dlužník složil přísahu vyjevovací, pak potvrzením policejního, městského (obecního) úřadu o tom, že by soudní vymáhání nájemného bylo bezvýsledným.

K § 150, odst. 1.

Ježto nádvoří tvoří podle § 117 součást budovy, je výtěžek z něho (nájemné, nájemní hodnota) výtěžkem z budovy.

K § 150, odst. 3.

Byla-li budova pronajata spolu s pozemky, podrobenými dani pozemkové nebo s právy s budovou spojenými (práva vlastnická, reální, radikovaná, živnostenská, vodní) neb s předměty, které nejsou s budovou (její částí) pevně spojeny anebo nenáleží k obvyklému vybavení nájemního objektu (hostinský inventář), dále byla-li pronajata se strojním a živnostenským zařízením a nářadím, nebo s ústředním topením a výtahem, a bylo-li nájemné (pachtovné) ujednáno jednotnou celkovou sumou, spadá do základu daně činžovní pouze část nájemného připadající na budovu samotnou.

K § 150, odst. 4.

Náhrady takové na př. poskytuje propachtovateli pachtéř zájezdního hostince za dodávání píce, slámy, ledu, teplé vody, povozů; pachtéř živnostenského podniku za dodávání elektrické energie k osvětlování bytu a najatých místností.

K § 150, odst. 5.

Takové pozemky jsou na př. zahrádky u domů, hřiště, domácí bělidla, skládky, místa k sušení prádla, místa k postavení bud a krámců a j.

K § 150, odst. 6.

(1) Lázeňské domy v léčebných místech lázeňských jsou budovy, v nichž se byty se zařízením a posluhou, někde též se stravováním a lékařským ošetřováním na hosty lázeňské neb jiné návštěvníky po dobu lázeňské sezony pronajímají, načež po ostatní část roku zůstávají zcela neb z velké části nepoužívány.

(2) K lázeňským domům v léčebných místech lázeňských řadí se též sezonní hotely tamtéž.

(3) V lázeňských domech se často byty pronajímají též stálým nájemníkům, takže je část domu určena pro lázeňské hosty a passanty, ostatní část pro stálé nájemníky.

Zjištění základu daně činžovní v takovém případě osvětluje tento příklad:

Celkové hrubé nájemné se všemi zvláštními platy za sezonu činilo . .	80.000 Kč
od toho 60% paušal. srážka (§ 150, odst. 6.)	48.000 Kč
zbývá . . .	32.000 Kč,
k tomu výtěžek nájemného z bytů pronajatých stálým nájemníkům	20.000 Kč
úhrnem . . .	52.000 Kč
od toho obecní dávky (§ 151) . .	1.600 Kč
zbývá zdanitelný výtěžek . . .	50.400 Kč.

(4) Přechodně, t. j. pro vyměření činžovní daně na berní léta 1936 a 1937 zvyšuje se srážka uvedená v § 150, odst. 6 na 70% (čl. 6, část druhá zák. č. 226/1936 Sb. z. a n.).

Odpočitatelné položky.

K § 151, odst. 1.

(1) Výpočet obecních dávek není v zákoně taxativní a nemohl jím býti, protože dávky takové postupem času nově jsou zaváděny.

(2) Za „platy dávkám podobné“ odváděné obci je též pokládati zejména: poplatky z obchodních výkladů, poplatky za kropení a čištění ulic, za odvážení popele a smetí, za čištění stok a žump, za noční hlídku, za užívání uličního pozemku nebo chodníku jako světlíku nebo otvoru pro sklepy na uhlí a dříví; dále sem náleží též nájemné z nádob na smetí.

K § 151, odst. 2.

K vysvětlení slouží tento příklad:

Roční výtěžek domu částečně osvobozeného činil	18.000 Kč
z toho připadá na díly neosvobozené	12.000 Kč
t. j. $^2/_3$.	
Činil-li úhrn odpočitatelných srážek z celého domu 3.000 Kč, lze z něho na díly neosvobozené odraziti $^2/_3$, t. j.	2.000 Kč,
takže zbývá ke zdanění . . .	10.000 Kč.

Nájemní hodnota.

K § 152.

(1) Nájemní hodnota zjistí se srovnáním budovy (její části) s objekty pronajatými stejného druhu nebo není-li jich, s objekty podobného druhu v témže místě a v téže době po provedené místní prohlídce (§§ 320 a násl.).

(2) Na výši nájemného mají vedle poptávky a nabídky vliv obzvláště poloha objektu, jeho velikost, účel a stavební zařízení. K těmto všem a jiným poměrům nutno při oceňování nájemní hodnoty přihlížeti.

(3) Pokud se týče polohy, nutno rozlišovati na př.: polohu přednostní, centrální a periferickou, polohu obchodně výhodnou a nevýhodnou (dům v obchodní čtvrti a na předměstí), polohu zdravou a zdravotně závadnou (dům u sadů, vila v zahradě a dům v úzké uličce, poblíž hřbitova neb jatek, byt na straně sluneční a byt proti severu), polohu společensky významnou (dům v městské části boháčů a dům v ulici chudiny), polohu příjemnou (byt s krásnou vyhlídkou a byt s vyhlídkou do dvorku, byt v I. patře a byt sklepní, dům poblíž elektrické dráhy a dům od dopravního prostředku vzdálený).

(4) Vliv velikosti (prostrannosti) objektu na užitkovou hodnotu není třeba blíže vysvětlovati, za to účel, jakému budova slouží, je tu činitelem závažným (hotel, kavárna, sanatorium, dům bankovní a dům s malými dílnami).

(5) Stavební zařízení může býti přepychové, obyčejné nebo nuzné (palác, dům měšťanský, činžovní, dům dělnický, dům nouzový). Jinou užitkovou hodnotu má také dům solidně stavěný a bezpečný proti ohni a vloupání, a jinou dům stavěný lehce.

(6) Jiné poměry, mající účinek na užitkovou (nájemní) hodnotu, o nichž zákon mluví, jsou na př. vnitřní zařízení objektu přepychové s moderním komfortem a zařízení obyčejné; dále příjemné bydlení v domě a obtěžování v něm a v jeho sousedství.

(7) Po dobu vázaného bytového hospodářství dlužno při oceňování nájemní hodnoty hleděti i k mimořádným poměrům tímto stavem vyvolaným, nemá totiž nájemní hodnota objektu užívaného vlastníkem domu oceněna býti výše, nežli činí vázané nájemné ze stejného objektu.

K § 153.

Výpočet případů v zákoně uvedený je taxativní.

K § 153, č. 1, písm. a).

Byt, v němž má vlastník domu umístěný nábytek a v němž sám nebydlí, nutno pokládati za byt jím užívaný, leda že by byl určen k pronájmu s nábytkem.

K § 153, č. 1, písm. b).

Sem náležejí zejména budovy klášterní, byty kanovníků v budovách beneficiátních a byty domovníků.

K § 153, č. 1, písm. c).

Posouditi otázku, je-li nájemné zřejmě nižší, nežli jaké je v místě obvyklé, je ponecháno volné úvaze vyměřovacího úřadu.

K § 153, č. 2.

Z domů lázeňských v léčebných místech lázeňských a ze sezonních hotelů v těchto místech, v nichž je zavedena všeobecná povinnost daně činžovní, vyměřuje se daň činžovní zásadně podle nájemného a nikoliv podle nájemní hodnoty (§ 150, odst. 6).

K § 153, č. 3.

Sem náležejí též byty, pronajaté poplatníkem s nábytkem, zařízením a posluhou.

K § 153, č. 4.

Pochybnosti tam uvedené mohou se týkati zejména výše nájemného, jakož i vedlejších plnění a výše odpočitatelných položek.

K § 154, odst. 1.

O známých umírněných požadavcích pronajimatelových lze mluviti jen tehdá, jestliže pronajimatel z dobrotivosti (liberálnosti) požaduje od nájemníků nehledě k jejich osobám nízké nájemné, takže se tím jeho dům stává objektem celkem méně výnosným. Jestliže však vlastník domu stejné byty nepronajímá za stejné levné ceny, nelze tu mluviti o „známých umírněných požadavcích".

K § 154, odst. 2.

Tohoto ustanovení jest užíti i na případ, přenechá-li manželka budovu (její část) k užívání zdarma svému manželu. Slova „smí se oceniti" znamenají právo poplatníkovo na nižší v zákoně stanovené ocenění nájemní hodnoty.

Vyměřování daně činžovní.

K § 155, odst. 1.

(1) Poplatník je povinen k uložení daně činžovní každoročně v zákonné lhůtě podati u příslušného úřadu vyměřovacího přiznání výtěžku nájemného.

(2) Přiznání sepsané na úředním formuláři musí býti opatřeno podrobným popisem (místopisem) budovy, kterýž obsahovati má všechny části její od sklepa počínajíc až na půdu v aritmetickém pořadí, jakož i místnosti vedlejší (ve dvoře).

(3) Údaj výtěžku nájemného musí býti v přiznání podpisy nájemníků stvrzen. Ježto toto stvrzování děje se za kontrolou správnosti přiznání, nemá nájemník podepsati přiznání in bianco totiž před tím, nežli nájemné v něm bylo vyznačeno, jinak by se vystavoval nebezpečenství stíhání pro daňový delikt.

(4) Odepřel-li nájemník z jakýchkoliv důvodů přiznávajícímu přiznání podpisem stvrditi, může býti k vyměřovacímu úřadu předvolán, aby podal vysvětlení nebo podepsal přiznání.

(5) Nájemné se všemi zvláštními platy nebo nájemní hodnotu přiznati je zpravidla za celý kalendářní rok a to podle nájemních lhůt. Výjimečně přizná se z budov, u nichž daňová povinnost vznikla za kalendářního roku (§ 148, odst. 3), výtěžek (nájemné, nájemní hodnota) za dobu kratší totiž za dobu od počátku daňové povinnosti až do konce dotčeného kalendářního roku.

(6) Odpočitatelné položky (§ 151), v kalendářním roce nebo v době kratší, za kterou se přiznání podává, skutečně placené, uvésti je v příslušné rubrice přiznání jednotlivě a ciferně přesně.

(7) Platy a náhrady v § 150, odst. 3 a 4 uvedené nutno přiznati společně s nájemným jednou cifrou a je pak v příslušné rubrice přiznání vyznačiti jakožto srážku jednotlivě.

(8) Z přiznání výtěžku z budov, z nichž se uloží daň činžovní podle § 148, odst. 4, musí býti zřejmo, které místnosti byly pronajaty a které obytné místnosti byly nepronajaty.

Sazby daně činžovní.

K § 156, odst. 1.

Vedle řádných sazeb daně činžovní 8% a 12% budou dočasně v platnosti sazby snížené (viz ustanovení k § 134, odst. 4) a sazby přechodné podle čl. X.

Neužívání a opětné užívání.

K § 157, odst. 1.

(1) Povinnost uložená poplatníku oznamovati neužívání a opětné užívání budovy (její části) podrobené dani činžovní je stanovena za účelem kontroly přiznání výtěžku z budovy, aby mohl býti pro ukládání daně činžovní správně zjištěn základ.

(2) Byl-li pronajatý objekt nájemníkem předčasně vyklizen a neužíván, nájemné se však z něho platilo až do konce nájemního poměru nadále, nenastává za dobu od vyklizení objektu až do konce nájemního poměru případ neužívání ve smyslu zákona a nutno příslušné nájemné přiznati a zdaniti.

(3) Byl-li objekt dosud neužívaný pronajat, a nájemník se do něho hned od počátku nájemního poměru nenastěhoval, nájemné však od té doby platil, nutno považovati objekt za užívaný nebo za opětně užívaný od počátku nájemního poměru, a nutno užívání nebo opětné užívání úřadu oznámiti.

(4) Zákon předpisuje pro dotčená oznámení formu písemnou.

(5) Oznámení o neužívání má obsahovati:

1. číslo popisné neb polohopisné budovy;

2. přesné označení objektu (číslo místopisu), jakož i údaj, ze kterých částí se skládá;

3. den, od kterého objekt je mimo každé užívání a nenese užitku;

4. jméno, příjmení a bydliště osoby, která objekt dosud užívala, a byl-li pronajat, kolik z něho platila ročního nájemného.

(6) Oznámení o opětném užívání má mimo přesné označení objektu obsahovati: den, kterým začalo se objektu opětně užívati, jméno a příjmení nového uživatele a je-li objekt pronajat, roční nájemné, jehož správnost nájemník v oznámení potvrdí.

(7) Oznámení obojího druhu založí úřad do přiznání výtěžku z budovy.

K § 157, odst. 2.

U bytů sezonních, které se pronajímají obyčejně s nábytkem, podati jest oznámení o neužívání jen, nastalo-li za sezony.

Oznámení o zapravení nájemného původně nezaplaceného a tudíž nezdaněného.

K § 158, odst. 1.

15denní lhůta počíná se dnem, jenž bezprostředně následuje po dni, kterého se platby peněžité neb jiného plnění poplatníku dostalo (viz § 254, odst. 1).

Změny v nájemních poměrech budov všeobecné dani činžovní nepodrobených.

K § 159, odst. 1 a 2.

(1) Byla-li na př. obytná budova v místě dani činžovní zcela nepodrobeném dne 1. ledna kalendářního roku nepronajatá a tudíž dani třídní podrobená od 1. dubna pronajata, vstoupí do daně činžovní od tohoto dne a zůstává v ní až do konce kalendářního roku; za dobu od 1. ledna do konce března vyměří se z ní daň třídní čtvrtinovou kvotou podle sazebníku a za dobu od 1. dubna do 31. prosince tedy za tři čtvrti kalendářního roku daň činžovní.

(2) Byla-li však dotčená budova pronajata od 15. dubna kalendářního roku, vstupuje do daně činžovní teprve 1. červencem téhož roku. Daň třídní se z ní předepíše za dobu od 1. ledna do konce června kvotou pololetní a daň činžovní pak za dobu od 1. července až do konce kalendářního roku.

(3) Byla-li budova dosud dani třídní podrobená za čtvrtého čtvrtletí kalendářního roku na př. od 15. října do konce kalendářního roku pronajata, zůstane do konce toho roku v dani třídní, daň činžovní se za dobu od 15. října do konce kalendářního roku z ní nepředepíše.

K § 159, odst. 4.

Byla-li na př. obytná budova dne 1. ledna kalendářního roku pronajatá, čímž založena byla pro ni povinnost k dani činžovní, ode dne 1. dubna kalendářního roku nepronajata a obýval-li ji od té doby až do konce toho roku vlastník sám, uloží se z ní za celý berní rok daň činžovní, ovšem předpokládajíc, že jest tato vyšší nežli daň třídní.

Zdanění v prvních letech povinnosti k všeobecné dani činžovní.

K § 160, odst. 1 a 2.

(1) Při novém zařadění místa do činžovní daně předepíše se po prvé činžovní daň na berní rok, který jde po kalendářním roce, v němž se stalo rozhodnutí o zařadění pravoplatným. Bylo-li tedy proti rozhodnutí I. in-

stance podáno odvolání a rozhoduje-li pak o zařadění II. instance, musí též tato instance uvážiti, od kterého berního roku bude činžovní daň po prvé předepsána a v rozhodnutí na tuto okolnost upozorniti.

(2) Aby poplatníci mohli přiznávací povinnosti včas učiniti zadost, bude povinností obce, aby je veřejnou vyhláškou o dni dodání dotčeného zařaďovacího rozhodnutí, nabyvšího právní moci, neprodleně uvědomila a na podávání přiznání ze všech budov upozornila.

Oddíl III.

DAŇ TŘÍDNÍ.

Povinnost k dani třídní.

K § 161, odst. 2.

(1) Za obytné místnosti pokládá zákon:

1. všecky prostory, které skutečně slouží za lidské obydlí, dále

2. prostory, které sice za obydlí lidem neslouží, jsou však k lidskému obývání způsobilé. Za způsobilé k obývání nutno pokládati prostory, které vzhledem k jejich stavebnímu zařízení nebo povaze mohou k obývání sloužiti buď beze všeho anebo bez podstatných (nákladných) změn.

(2) Nedostatek vytápěcího zařízení nevylučuje sám o sobě obydelnost místností.

(3) Výpočet obytných místností v zákoně je pouze demonstrativní; předpokoje, sály, bibliotéky, čekárny lékařů, kuchyně světlé s podlahovou plochou nad 12 m² a alkovny s vlastními dveřmi nutno řaditi taktéž k místnostem obytným.

(4) Za světlé místnosti (komory, kuchyně, skladiště) považují se takové, jichž přímé osvětlování jest podle stavebního řádu zabezpečeno z volných prostranství.

K § 161, odst. 2, písm. b).

Pod otevřenými místnostmi rozuměti jest takové, kteréž jsou za příčinou živnostenského provozování každému volně přístupny. Výpočet jich v zákoně jest uveden příkladmo a náleží sem dále lékárny, tabáční trafiky, holírny, vinárny, krčmy, řeznické krámy a j. Pisárnami míní se také místnosti, kde se přijímají od obecenstva objednávky.

K § 161, odst. 3, č. 1.

Plochu zastavěnou kuchyňskými kamny je do podlahové plochy světlých kuchyněk započítati.

K § 161, odst. 3, č. 3.

Výpočet je pouze demonstrativní. Pod sušárnami rozuměti jest místnosti, kde se suší výrobky polního hospodářství (sušárny ovoce, zeleniny, lnu, tabáku a j.).

Výměra daně.

K § 162, odst. 1.

Daň třídní vyměřuje se podle počtu obytných místností. Větší nebo menší plošný obsah obytných místností nemá na vyměření daně vlivu.

K § 162, odst. 3.

(1) „Vilou“ rozumí se obytné stavení se zahradou, které svým umístěním (souvisí nejvýše jednou stěnou se sousední stavbou) a zvláštním způsobem stavby (veranda, terasa, balkon, arkýře) liší se podstatně od ostatních budov obytných; nerozhodno, užívá-li se budovy po celý rok nebo jen po jistou dobu roční.

(2) Žádost za osvobození budov starožitných, dějinně památných neb umělecky cenných od 30%ního zvýšení sazby, opatřenou příslušnými doklady podati jest u úřadu vyměřovacího, který proveda potřebné šetření předloží ji služební cestou ministerstvu financí k rozhodnutí. Lhůta k podání takové žádosti v zákoně stanovena není.

K § 162, odst. 4.

(1) „Chatrnými obytnými budovami“ rozumějí se staré sešlé chaty (chýše) cele stavěné ze dřeva nebo z nepálených cihel s měkkou krytbou (šindel, došky, lepenka), často bez dřevěné podlahy, opatřené malými okny. Chatrnou musí býti budova jako celek, nikoli částečně; byla-li u budovy jinak chatrné obsahující jednu obytnou místnost, provedena přístavba další druhé obytné místnosti, kterážto přístavba nově provedená nemůže býti chatrnou, nelze takovou budovu v celku pokládati za chatrnou. Snížení sazby o 50% váže se na podmínku, že poplatník nemá mimo jednu chatrnou budovu žádné jiné budovy.

(2) Je-li stavba budovou obyčejnou, přepychovou nebo chatrnou, zůstaveno je posouzení úřadu vyměřovacího.

Řízení vyměřovací.

K § 163, odst. 1.

(1) Předmětem zařadění do tříd jsou zpravidla jen samostatné budovy obytné, které

mají vlastní střechu a vlastní vchod; výjimku obsahuje § 161, odst. 4.

(2) Budovy vedlejší jako domky výminkářské neb obytné budovy stojící o sobě, na př. u zámků domky pro služebnictvo, zahradníka, hlídače jest samostatně klasifikovati i tehdá, když nemají čísla popisného.

(3) U budov částečně dočasně od daně osvobozených předepíše se částka daně třídní připadající úměrně z roční sazby na obytné místnosti daní povinné. Příklad:

Budova má 6 obytných místností. Z těch jsou 4 dočasně od daně osvobozené, 2 daní povinné. Budova je zařaděna do V. třídy sazebníku se sazbou 50 Kč. Na 2 obytné místnosti daní povinné připadá v tomto případě daňová kvota 16 Kč 66 h podle úměry

$$x = \frac{50 \times 2}{6}$$

K § 163, odst. 2.

Účelem místní prohlídky (§ 323) je přesně zjistiti počet obytných místností v budově. Předloží-li strana vyměřovacímu úřadu stavebním úřadem potvrzený stavební plán s průkazem, že byla stavba přesně podle něho provedena, nebude třeba zpravidla místní prohlídky.

K § 163, odst. 3.

(1) Se zařaďovacím výměrem může býti spojen výměr vyřaďovací, t. j. výměr podle § 168, odst. 2, kterým se poplatník uvědomuje, že se jeho stavení, jehož daňová povinnost zanikla, z katastru vyřaďuje.

(2) Pravoplatné zařadění budovy do třídy potrvá v platnosti tak dlouho, dokud nenabude právní platnosti zařaďovací výměr nový neb výměr vyřaďovací.

K § 164, odst. 1.

Roční předpis daně třídní provádí vyměřovací úřad na podkladě katastru, když již předepsal na dotčený berní rok daň činžovní z budov zcela neb částečně pronajatých [§ 143, odst. 1, písm. b)], a kdy jsou mu tudíž známy obytné budovy podléhající dani třídní.

Katastr daně třídní.

K § 165, odst. 1 a 2.

(1) V roce 1927, t. j. v prvním roce platnosti zákona budou všecky budovy dosud zakatastrované znovu klasifikovány a založí se na podkladě dosavadního katastru katastr nový.

(2) Jakmile práce ta bude skončena, zřídí úřad vyměřovací z nového katastru výpis změn základu daně proti dosavadnímu katastrovému stavu a zašle jej starostům obcí s výzvou, aby výpis vyložili po 15 dnů v obci k veřejnému nahlédnutí a poučili poplatníky, že toto veřejné vyložení nahrazuje výměry o zařadění jednotlivých budov do tříd.

K § 165, odst. 4.

Ve kterých obdobích revise katastru daně třídní má se konati, zákon nestanoví; bude věcí finanční správy, aby podle potřeby a možnosti čas od času revisi zařídila.

Evidence katastru daně třídní.

K § 166, odst. 1, č. 3, písm. b).

(1) Evidenční případ změnou určení je založen jenom tehdá, byla-li obytná budova v celém rozsahu stavební úpravou předělána, aby trvale sloužila jinému účelu nežli bydlení, byla-li na př. přeměněna na sýpku nebo skladiště zúplna, takže nezbylo v ní ani jedné místnosti obytné.

(2) Naproti tomu kdyby na př. ve stodole byla zřízena jedna světnice nebo krám, v sýpce pisárna, stanou se taková stavení obytnými, a je tu případ evidenční.

K § 166, odst. 1, č. 4.

Sem náleží též případy vyklizení budovy nařízené policií stavební, jakož i opětné zřízení obydelnosti budovy po odstranění závad (viz § 123).

K § 166, odst. 1, č. 6.

Bylo-li stavení zvětšeno nebo zmenšeno hnutím zevních zdí, ale nebyl tím změněn počet obytných místností, nenastal případ evidenční.

Povinnost oznamovati změny.

K § 167, odst. 1 a 2.

(1) Oznámení změn může se státi buď písemně neb ústně (protokolárně) u vyměřovacího úřadu.

(2) Soudní vkladní usnesení bude úřad povinen po úředním upotřebení straně vrátiti.

K § 168, odst. 1.

(1) Zaniklo-li vynětí z daně nebo trvalé osvobození od daně [§ 166, odst. 1, č. 3, písm. a)], vstupuje dotčený objekt do povinnosti daně třídní již dnem nejblíže následujícím [§ 121, písm. b)].

(2) Při změně vlastnictví, která se udála za kalendářního roku, platí o povinnosti k dani třídní ustanovení § 120, odst. 2 bez ohledu na to, byla-li změna v katastru provedena čili nic.

(3) Evidenční případ pro poplatníka výhodný, o němž zákon mluví, je případ, který má za následek výmaz stavení v katastru nebo zařadění stavení do nižší třídy sazebníku. Bylo-li obytné stavení zbořeno na př. 15. prosince 1937, a změna byla oznámena teprve v lednu 1938 (pozdě), vymaže se v katastru teprve od 1. ledna 1939; zůstane tedy ještě po celý berní rok 1939 v daňovém předpisu. Bylo-li však o uvedeném případě podáno oznámení nejdéle do 31. prosince 1937 tedy včas, vymaže se stavení v katastru již od 1. ledna 1938, a na berní rok 1939 se daň třídní z něho nepředepíše.

K § 169, odst. 2.

Omyly a chyby v katastru, které se sběhly při novém založení (úpravě) jeho nebo později, nutno, kdykoli se zpozorují, opraviti podle ustanovení platících o evidenci katastru z moci úřední neb na oznámení stran; vynechané daňové objekty dlužno dodatečně do tříd zařaditi a do katastru zapsati. Oprava však nezbavuje poplatníka právních následků podle § 167, odst. 4. Dodatečnou daň předepsati je v mezích ustanovení o promlčení přímých daní.

Sleva daně třídní z důvodu nepoužívání a z důvodu živelní škody.

K § 170, odst. 1 a 2.

(1) Uschování nábytku a jiných předmětů v budově, sloužících k jejímu zařízení, nelze považovati za užívání ve smyslu tohoto paragrafu.

(2) Oznámení je kolku prosto a musí obsahovati číslo budovy, jméno obce (místa) a počátek nepoužívání.

(3) Nepoužívání zjistí úřad vyměřovací, bude-li toho třeba, místní prohlídkou, kterou provede zástupce vyměřovacího úřadu, zpravidla starosta obce, který o tom sepíše nález.

(4) Nesprávné oznámení o nepoužívání zakládá skutkovou povahu trestného činu zkrácení daně podle § 185, odst. 1.

K § 171, odst. 1.

(1) Podstatným poškozením rozumí zákon takové, které způsobilo zánik obyvatelnosti buď celého stavení nebo některé obytné jeho části, třeba jen přechodný. Byla-li poškozena požárem nebo větrem jenom střecha budovy, krupobitím vytlučena okna, nebo povodní podmočeno zdivo, čímž opadala místy omítka, nelze v těchto případech mluviti o podstatném poškození budovy a nezakládají takové škody nárok na slevu daně.

(2) Oznámení o živelní škodě musí se státi písemně a musí obsahovati číslo budovy, jméno obce (místa) a den, kdy škoda nastala.

(3) Rozsah živelní škody na budově vyšetří na dožádání úřadu vyměřovacího starosta obce podle ustanovení § 302, odst. 2.

(4) Vyšetří-li se, že bylo stavení zcela zničeno, vymaže je vyměřovací úřad z katastru od příštího roku z moci úřední.

(5) Sleva na dani poskytne se při úplném zničení budovy zcela, t. j. nepředepíše se z budovy za berní rok následující po kalendářním roce, v němž byla zničena, daň třídní vůbec; při částečném podstatném poškození budovy bude sleva na dani jen částečná. Byly-li na příklad požárem zničeny 2 světnice v podkroví, ostatní obytné místnosti v budově zůstaly však nepoškozeny, sleví se z celkové roční daně částka úměrná připadající na ony dvě světnice.

HLAVA VI.

RENTOVÁ DAŇ.

Daňová povinnost.

K § 172, odst. 1.

I. (1) Subjektem daně jsou nejen osoby fysické, nýbrž i osoby právnické včetně nadací a neodevzdaných pozůstalostí. Z osob právnických přicházejí v úvahu zvláště sdružení (associace) nepodrobená výdělkové dani. Tato sdružení osob jakožto společně oprávnění příjemci dani podrobeného požitku jsou samostatným subjektem daně. O pobírání požitků možno mluviti jen tehdy, jsou-li příjemce požitků a plátce různými právními subjekty.

(2) Dani rentové jest podrobena osoba, pro kterou jest požitek smluven, i když ve skutečnosti bere jej za ni osoba jiná, jako na př. vnucený správce, konkursní podstata a pod. Naproti tomu jest co do požitků z majetkových práv církevního obročí subjektem rentové daně obročí samo, jemuž požitky ty plynou, nikoliv beneficiant, jenž jest pouze jich požívatelem.

II. (1) Daňová povinnost v objektivním smyslu předpokládá, že požitky plynou z majetkových předmětů nebo práv; dary z milo-

sti, výtěžky z dávek veřejnoprávní povahy neplynou z majetkových práv a nepodléhají proto dani rentové.

(2) Dalším předpokladem jest, že požitky nejsou právně přímo podrobeny nějaké dani výnosové, t. j. pozemkové, domovní nebo výdělkové dani nebo dani z tantiem a z vyššího služného. V posledním směru vyplňuje se tímto zřejmá mezera v zákoně. Faktického postižení takovou daní není potřebí.

(3) Přímo jsou daní pozemkovou, domovní a výdělkovou stiženy výtěžky pozemků včetně pachtů za propachtované pozemky, výtěžky budov a výtěžky samostatných výdělečných podniků a zaměstnání od daně výdělkové neosvobozených. Výtěžky budov od daně domovní z jakéhokoliv titulu osvobozené nepodléhají dani rentové v důsledku ustanovení § 174, č. 24.

(4) Poživatel pozemku (usufruktuář) není povinen daní rentovou z požitků z užívaných pozemků, jelikož výtěžky těchto pozemků jsou již postiženy daní pozemkovou.

(5) Za požitky daní výdělkovou přímo stižené platí zejména úroky a dividendy z akcií, společenstevních podílů, kuksů atd., pokud jde o podniky výdělkové dani podrobené a to i tehdy, je-li výdělkové dani podrobena jen část podniku. Úroky a dividendy z akcií podniků, které jsou osvobozeny od zvláštní daně výdělkové podle § 74, odst. 1 (osvobození na základě mezinárodních smluv a místní železné dráhy a dráhy nižšího řádu) požívají osvobození od rentová daně podle § 174, č. 19.

(6) Úroky ze zápůjček, které byly poskytnuty těžířstvům, společnostem s r. o., pravovárečným měšťanstvům jakož i podnikům uvedeným v § 68, odst. 1, II a III, jejich společníky (těžíři, várečníky, účastníky), pokud tu jde o fysické osoby, dále jejich manžely a jejich příbuznými v linii přímé, nepodléhají rentové dani, pokud zmíněné úroky jsou součástí základu pro zvláštní daň výdělkovou.

(7) Požitky, jejichž trvání a výše jsou závislými na výtěžku podniku dani výdělkové podrobeného, považovati nutno za přímo stižené daní výdělkovou a to i tehdy, nebyla-li výdělková daň uložena přímo příjemci požitků. Sem spadají podíly veřejných společníků na výtěžku podniku, ať příslušejí již určitou poměrnou částkou výtěžku nebo jako vyplacený nebo kapitalisovaný úrok, podíly tichých společníků na výtěžku podniku a požitky ze vkladů komanditistů.

(8) Naproti tomu nelze tvrditi o úrocích z hypotek zajištěných na realitách dani podrobených a o úrocích z pohledávek u podnikatelů (obchodníků a živnostníků), že by byly přímo stiženy daní reální nebo výdělkovou, nebo požitky z propachtování práva k těžení nafty pozemkovou daní.

(9) Náhrada přijatá mlynářem za přenechání vodní síly podrobena jest dani, jelikož nelze zmíněný výtěžek považovati ani za výtěžek mlynářské živnosti stižený daní výdělkovou ani za výtěžek podrobený dani pozemkové.

(10) Z úplaty za přenechání reality se zařízením (na př. bytové, strojové zařízení atd.) dlužno ze zdanění vyloučiti jen tu část, která postižena jest daní pozemkovou a domovní; část úplaty připadající na zařízení podrobena jest rentové dani i tehdy, možno-li dotčená zařízení považovati za příslušenství budovy.

(11) Pevně stanovené renty z výdělečných podniků, právo na byt v cizím domě, renta zajištěná na domě a vyplácená z jeho výtěžků nemohou býti považovány za stižené jinou výnosovou daní.

(12) Požitky z nadací podrobeny jsou dani rentové zpravidla jen tehdy, mají-li povahu požitků plynoucích z majetkových práv, na př. jako dočasné nebo doživotní renty na základě darování nebo posledního pořízení, případně zakoupení. Povinnost daňová nebude tu ostatně v mnohých případech již z toho důvodu, že požitky nadační plynou z výtěžků, které již stiženy byly daní pozemkovou nebo domovní, nebo že nadace sama byla již postižena daní rentovou bez ohledu na výdaje na nadační účely (§ 178, odst. 2, č. 1). Stipendia poskytovaná z veřejných prostředků (stipendia státní, zemská atd.), zejména stipendia studijní dani rentové zpravidla podrobena nebudou, rovněž tak rodinná stipendia studijní. Pokud tato stipendia jsou vyplácena pokladnami jmenovanými v § 180, odst. 2, č. 1 nebude z nich rentová daň srážena. Při studijních stipendiích budiž požadované potvrzení na kvitanci, že žadatel jest stipendia hoden, považováno za vnější znak toho, že udělení stipendia jest aktem volného rozhodování, že tu tedy není nároku na dotčené požitky a že tedy stipendijní požitky, o něž jde, jsou rentové daně prosty.

(13) V případech, ve kterých přísluší někomu renta na základě právního jednání, zákona nebo posledního pořízení, pro kterou byly zvláště věnovány vázané cenné papíry, dlužno — pokud jde o daňovou povinnost — rozeznávati, zdali oprávněnému mělo býti přiznáno právo požívání cenných papírů aneb jen renta zajištěná složením (deponováním) cen-

ných papírů. V prvém případě, ve kterém oprávněnému přísluší věcné právo na požitky, takže cenné papíry se jeví objektem práva požívání (§§ 509 a násl. obč. zák.) a výše požitků jest úplně odvislou od výtěžku cenných papírů, bude povinnost oprávněného k rentové dani určována dle toho, zda úroky a dividendy dotčených cenných papírů jako takové jsou podrobeny rentové dani neb ne. Naproti tomu v druhém případě, ve kterém přichází v úvahu renta od výtěžku cenných papírů neodvislá a kde dotčené papíry slouží jen k zajištění renty, jest příjemce renty zásadně a zcela neodvisle od otázky, zdali úroky z cenných papírů, sloužících k zajištění renty, samy o sobě podléhají rentové dani neb ne, podroben rentové dani z pevné renty jemu příslušející.

(14) Rentové dani podléhají: úplata za poshovění zápůjčky; úspora premie životního pojištění, plynoucí pojištěnému na život tím, že se třetí osoba smluvně zavázala platiti za něho premie; úroky z prodlení; přepočítací poplatek, který se ze zapůjčené sumy předem sráží při udělení půjčky.

(15) Okolnost, že pachtýř (nájemce) převzal smluvně placení daně pozemkové nebo domovní, nemění ničeho na skutečnosti, že daň zkracuje požitek z dotčených majetkových předmětů, jelikož daň reální případně přímo odváděnou pachtýřem (nájemcem) nutno považovati za část pachtu (nájmu). Ostatně nutno tu přihlížeti k ustanovením § 341 a čl. XVI, odst. 1, písm. b) a c).

(16) Daněmi jmenovanými v § 172 rozumějí se tuzemské daně. Tytéž zásady však, jež co do stižení daní pozemkovou, domovní a výdělkovou platí o požitcích plynoucích z tuzemska, platí i co do požitků z ciziny plynoucích (§ 173). Tyto požitky nepodléhají zdejší dani rentové, byly-li v cizině, nepřihlížejíc ku příjemcově důchodové dani, podrobeny zvláštní přímé dani. Výtěžky realit ležících v cizině nebudou tedy zpravidla dani rentové podrobovány; naproti tomu u úroků z pohledávek bude zpravidla nutno, aby příjemce požitků jejich zvláštní přímé zdanění v cizině prokázal.

(17) Předmětem daně není nárok na požitek, nýbrž z nároku skutečně docílený výtěžek; nelze tudíž zdaniti částky poshověné, slevené nebo nedobytné. Při uložení daně možno ovšem předpokládati, že splatné úroky a renty byly skutečně realisovány, jestliže poplatník neuvede okolností, ze kterých vysvítá, že k realisování splatných požitků nedošlo.

III. Subjektivní daňová povinnost dochází výrazu jen u daně přímo vybírané (vyměřované na základě přiznání), kdežto u daně vybírané srážkou u dlužníka jest rozhodnou objektivní povinnost daňová, ačkoliv i zde, pokud jde o výjimky podle § 180, odst. 2, č. 3, se určitým druhům požitků přiznává osvobození od srážkové daně vzhledem k subjektům, jimž požitky plynou (jsou to především úroky ze vkladů na běžné účty určitých subjektů u peněžních ústavů a bankéřů).

K § 172, odst. 2.

Výpočet požitků v odstavci 2 není taxativním; uvedeny jsou zde požitky, které zpravidla jsou rentové dani podrobeny. Daňová povinnost uvedených požitků doznává ostatně změn daňovými osvobozeními podle §§ 174 a 180. Posuzuje-li se daňová povinnost v jednotlivých případech, nutno vždy přihlížeti k ustanovením §§ 172 až 175 a 180 v jejich souvislosti.

K § 172, odst. 2, č. 1 až 3.

(1) Úroky z československých státních dlužních úpisů zde uvedeny nejsou, jelikož jsou podle § 174, č. 15 od daně osvobozeny.

(2) Za platbu úroků dlužno považovati nejen příjem v hotovosti, nýbrž každý akt, kterým věřitel ve svém nároku na úrok jest uspokojován (kapitalisováním, připsáním k dobru, započtením, postupem a pod.).

(3) Pod pojem úroků spadají též náhrady za placenou daň rentovou a různé příplatky, které se věřiteli s úroky platí (na př. úroky z prodlení, vyšší částky, které nutno odvésti při splacení dluhu, částky zadržené při vyplacení půjčky neb zvláštní odměny za posečkání půjčky a pod.).

(4) Z přijatých úroků kontokorentních a eskomptních zisků mohou podle § 178, odst. 2, č. 2 býti odečteny zaplacené pasivní úroky kontokorentní z téhož poměru kontokorentního a úroky reeskomptní, ovšem jen tehdy, nejde-li o srážku daně dlužníkem a byly-li platby poplatníkem hodnověrně prokázány.

(5) Podle ustanovení § 79, odst. 1, písm. e) nejsou do základu zvláštní daně výdělkové zahrnovány úroky z dluhů uzavřených podniky zásadně podrobenými zvláštní dani výdělkové na podkladě hypoték, prioritních obligací nebo dílčích dlužních úpisů. Označené úroky nejsou tudíž postiženy zvláštní daní výdělkovou a jsou proto, pokud jim není přiznáno specielní osvobození od daně, zásadně podrobeny rentové dani (viz I, odst. 2 ustanovení k § 180, odst. 2 a 3).

K § 172, odst. 2, č. 4.

(1) Jsou-li propachtované pozemky podrobeny pozemkové dani (případně dani domovní: zastavěné plochy a nádvoří), není pacht podroben dani rentové; není-li tomu tak, jest pacht dani rentové podroben. Pachtovné za pronájem vlastní honitby není rentové dani podrobeno.

(2) Pachtovné z propachtovaných živností, podrobené zvláštní dani výdělkové, nepodléhá dani rentové.

K § 172, odst. 2, č. 5 a 6.

(1) Rentou dlužno rozuměti každé plnění určitou peněžní sumou nebo zastupitelnými věcmi předem pevně stanoveného druhu, jež má býti uskutečněno v pravidelně se opětujících lhůtách, pokud tímto plněním se nevykonává ponenáhlé umořování dluhu. K pojmu renty patří předpoklad právního nároku a opětování požitku. Jednorázové požitky, jakož i opětované dobrovolné příspěvky nejsou dani podrobeny.

(2) Renty, které jsou přímou úplatou za konané služby, předpokládají existenci právního nároku na rentu nebo odpočinkový a zaopatřovací plat z poměru služebního; z dobré vůle zůstavitelovy založené renty, třebas byly výslovně označeny jako odměna za konané služby, jsou dani rentové podrobeny.

(3) Za požitky ze služebního poměru plynoucí a tudíž rentové dani nepodrobené nutno považovati renty založené na příspěvcích, jež zaměstnavatel byl povinen platiti, na př. úrazové renty vyplácené dělnickými úrazovými pojišťovnami zaměstnancům podniků. Sem spadají namnoze také požitky, které jsou osvobozeny od rentové daně podle ustanovení § 174, č. 18 jakožto pojistné dávky, důchody a požitky ze sociálního pojištění. Podle obdoby požitků ze služebního poměru nejsou dani rentové podrobeny požitky válečných poškozenců podle zákonů č. 142/1920 a č. 39/1922 Sb. z. a n. a pozdějších zákonů tuto otázku upravujících.

(4) Rentové dani jsou podrobeny takové renty, které za určité vklady vyplácejí pojišťovny (také vzájemné), zaopatřovací ústavy, pensijní a vdovské pokladny a ústavy podobného druhu, ke kterým zaměstnavatelé ničím nepřispívali, aby založen byl příslušný nárok osob k pobírání rent nyní oprávněných, na př. renty z dobrovolného pojištění proti úrazu nebo zakoupené renty životní.

(5) Příspěvky na výživu mezi manžely a mezi rodiči a dítkami jsou od rentové daně osvobozeny (§ 174, č. 14).

(6) Rentové dani jsou podrobeny na př.: renty z povinného ručení příslušející jako náhrada škody; smluvně zaručené ročně vyplácené odbytné bývalému společníku; roční paušál, který dědici smluvně odvádějí legatáři na místě podle testamentu jim příslušející povinnosti k udržování určitého objektu; roční úplata za převzatý závazek nezúčastniti se konkurenčního podniku, za přenechání provozování podniku, firmy, kruhu odběratelstva, za zastavení podniku nebo určité výroby; požitky autorových dědiců z autorských práv, patentů nebo privilegií (pro autora jsou tyto požitky zpravidla výtěžkem práce, pro nakladatele výtěžkem obchodního podnikání, tedy rentové dani nepodrobeny).

(7) Výměnkářské dávky a výměnky mohou býti osvobozeny od rentové daně podle § 174, a to jak podle č. 13, tak i podle č. 14.

K § 173.

(1) U daně vybírané srážkou u dlužníka není co do daňové povinnosti rozdílu, jde-li o osoby v tuzemsku bydlící nebo sídlící anebo o osoby bydlící nebo sídlící v cizině, jelikož povinnost k dani jest tu rázu čistě objektivního.

(2) Co do daně přímo (na základě přiznání) vybírané rozhodnou jest pro rozsah daňové povinnosti osob fysických okolnost, zdali osoba berouci požitky dani rentové podrobené v tuzemsku bydlí anebo se tu déle jednoho roku zdržuje či nikoliv. Vymezení daňové povinnosti shoduje se tu s daňovou povinností k dani důchodové (§ 1, č. 1). U osob právnických rozhodnou jest pro rozsah daňové povinnosti okolnost, mají-li v tuzemsku své sídlo (§ 173, odst. 1, věta první). Ostatní osoby — tedy i ty, které zde nebydlí nebo nesídlí ani nemají zde sídla — jsou podle § 173, odst. 2 podrobeny rentové dani přímo vyměřované co do všech dani podrobených požitků plynoucích z tuzemska (pokud se ovšem daň nevybírá srážkou). Ustanovení toto nebude pro budoucnost příliš praktické vzhledem k § 180, odst. 2, č. 2, písm. c) a bude se vztahovati pouze na případy, kdy požitky bude vypláceti tuzemský dlužník, který není zde vůbec podroben (tedy ani zásadně) některé dani výdělkové (viz odstavec 2 ustanovení k § 179).

(3) Co do bydliště a místa pobytu viz ustanovení k §§ 249 a 252, co do sídla k § 84.

(4) Zvláštním přímým zdaněním v cizozemsku podle § 173, odst. 1 rozumí se toliko přímé státní daně (nikoliv též obecní, zem-

ské a pod.), vyjímajíc příjemcovu daň důchodovou. Zdanění musí býti v konkretním případě fakticky provedeno; v důsledku toho jsou požitky požívající v cizozemsku daňového osvobození na základě specielního zákona tuzemské dani rentové podrobeny (na př. úroky ze státních papírů rakouských osvobozené v Rakousku od rentové daně budou u osob v Československu bydlících dani rentové podrobeny). Nevyžaduje se však, aby zvláštní přímá státní daň uložená v cizozemsku byla stejného druhu s některou z výnosových daní československých.

(5) Nerozhodno jest, v jaké formě se cizozemská daň vybírá, zdali na základě individuelního předpisu u příjemce požitků anebo srážkou u dlužníka aneb jiným způsobem.

(6) V příčině průkazu cizozemského zdanění hleděti jest k těmto okolnostem:

a) Tvrdí-li poplatník, že jest stižen individuelním předpisem cizozemské přímé státní daně co do požitků z cizozemska plynoucích, musí prokázati, že právě tyto požitky byly zdaněny na př. cizozemským platebním rozkazem, potvrzením úřadu atd.).

b) Kromě individuelního cizozemského předpisu daně svědčícího poplatníkovi samému může se však též naskytnouti otázka osvobození od tuzemské rentové daně z důvodu, že dotčené požitky jsou v cizozemsku postiženy zvláštní přímou daní jiným způsobem, buď srážkou při výplatě anebo na př. zdaněním akciové společnosti jako takové. Otázky tohoto druhu mají přímý praktický význam zejména u cizozemských cenných papírů. Ministerstvo financí vydá podle potřeby pokyny o tom, u kterých požitků z cizozemských cenných papírů jsou prokázány poměry vylučující tuzemskou povinnost k rentové dani, případně jaká potvrzení mají poplatníci předložiti. Pokud dotčená sdělení nebudou ministerstvu financí vydána aneb pokud by na základě těchto sdělení nebylo možno rozhodnouti, jest poplatník povinen podati úplný průkaz okolností, které uvádí k odůvodnění svého nároku na osvobození od daně.

(7) Rentová daň postihuje výtěžek u pramene a přísluší tudíž tuzemsku při výtěžku plynoucím z tuzemska přednost při zdanění před cizozemskem. Jsou proto hypotekární úroky, zajištěné na tuzemské nemovitosti a plynoucí cizozemské společnosti, podrobeny zde rentové dani.

(8) Renta, kterou dostává osoba bydlící v cizině od osoby bydlící v tuzemsku, jest podrobena rentové dani a to i tehdy, když výplata se děje v cizině, pokud pramen příjmu jest v tuzemsku.

(9) Pod slovy „ze všech ostatních dani podrobených požitků plynoucích z tuzemska“ dlužno rozuměti všechny požitky podrobené zásadně rentové dani podle ustanovení § 172, vyjímajíc požitky stižené srážkou daně u dlužníka.

(10) Pokud jde o zdanění cizích státních příslušníků nebo o zdanění požitků plynoucích z ciziny, nutno přihlížeti k výjimečným ustanovením platných mezinárodních smluv (§ 342). Zejména přicházejí tu v úvahu smlouvy uzavřené s cizími státy za účelem zamezení dvojího zdanění. Ve smlouvách dosud platných (viz ustanovení k § 342) uplatňuje se zásada, že příslušníci smluvních států podrobeni jsou přímým daním — tedy také dani rentové — jen v tom státě, v němž mají bydliště, nebo nemají-li tu bydliště, v tom státě, v němž se zdržují. Jen pokud jde o úroky z hypotekárních pohledávek a o případy, v nichž se daň rentová vybírá u pramene (srážkou u dlužníka), platí zásada, že daň vybírati jest oprávněn jen ten stát, v jehož území leží zavazený pozemek, resp. kde se srážka daně koná. Leží-li v jednom státě hlavní závod a ve druhém státě závod pobočný, sráží se daň z úroků, které vznikly v obchodním provozování pobočného závodu, jen ve prospěch toho státu, v němž pobočný závod leží. O možnosti zdaňovati úroky ze státních papírů, jež požívají daňového osvobození a tudíž srážce daně ve státě papíry vydávajícím podrobeny nejsou, viz shora odstavec 4.

(11) Ve smlouvě s Polskem (č. 255/1925 Sb. z. a n.) vyhrazuje se každé ze smluvních stran neobmezené právo na daně z kapitálů a rent vybírané u pramene srážkou; tato výhrada však nezabraňuje druhému státu, aby z týchž kapitálů a rent vybíral daně podle zákonů na jeho území platných. Ustanovení toto jest co do tuzemské rentové daně bezúčinným, jelikož zdanění výtěžků plynoucích z Polska a tam již stižených zvláštní daní přímou jest podle ustanovení § 173, odst. 1 vyloučeno.

(12) Co do možnosti retorse viz § 342.

Osvobození od daně.

K § 174.

(1) Výpočet osvobození jest taxativní.

(2) Osvobození jsou jednak subjektivní (č. 1 až 12), t. j. se zřetelem ku příjemci požitků, jednak objektivní (č. 13 až 25) se zře-

telem k určitým požitkům bez ohledu na příjemce.

(3) V důsledku ustanovení čl. III, odst. 1, zůstávají co do rentové daně v platnosti výhody přiznané čl. I, odst. 5 zákona ze dne 19. prosince 1924, č. 308 Sb. z. a n., úrokům z dluhů uzavřených podniky výrobními v letech 1922 až 1925 na podkladě hypotek, prioritních obligací aneb jiných dílčích dlužních úpisů; úroky ty dlužno po dobu 25 let považovati za plně zdaněné zvláštní daní výdělkovou a nebude tudíž možno po zmíněnou dobu je podrobovati dani rentové. Tatáž výhoda přísluší obdobně i úrokům z kapitálů půjčených všeužitečným podnikům elektrickým; byla nad to převzata po dobu úplného nebo částečného osvobození těchto podniků od zvláštní daně výdělkové také do ustanovení § 174, č. 21.

(4) Subjekty, jejichž podnikům přísluší osvobození od zvláštní daně výdělkové, nejsou od rentové daně osvobozeny, nebylo-li jim některým z ustanovení uvedených v § 174 osvobození od daně výslovně přiznáno. To platí na př. o okresních záložnách hospodářských, zřízených z bývalých kontribučenských fondů obilních a kontribučenských fondů peněžních, jež jsou, obmezují-li svou činnost skutečně na zužitkování vlastních kapitálů, osvobozeny od zvláštní daně výdělkové podle § 72, odst. 1, písm. g), a o společenstvech a jiných sdruženích zemědělců, jakož i o svazech takových společenstev a sdružení, jejichž podnikům přísluší osvobození od zvláštní daně výdělkové podle § 72, odst. 1, písm. h).

(5) Subjektivní osvobození vyjmenovaná v č. 1 až 12 jsou podle ustanovení § 175 účinna jen potud, pokud se rentová daň nevybírá podle § 180 srážkou při výplatě úroků a rent. V důsledku tohoto ustanovení není — až na výjimky v § 180, odst. 2, č. 3 zvlášť uvedené — nikdo osvobozen od rentové daně srážkou vybírané a také se daň podle § 180 srážená nikomu nenahrazuje.

K § 174, č. 1.

(1) Pod výrazem „stát" dlužno rozuměti také veškeré státní ústavy, podniky a fondy; stejně tak pod výrazem „země, župy, okresy a obce" rozumějí se i jejich ústavy, podniky a fondy, pokud ústavy a podniky netvoří samostatné, od uvedených subjektů odlišné a zvláště spravované právnické osoby a pokud fondy netvoří samostatná účelová jmění, která jsou pouze ve správě uvedených subjektů. Náboženské obce nemohou pod ustanovení § 174, č. 1 býti zahrnovány.

(2) Okresy a obce osvobozují se od rentové daně co do všech požitků podrobených dani podle přiznání.

(3) Státu a územním samosprávným svazkům v § 174, č. 1 vyjmenovaným jsou co do osvobození od daně rentové na roveň postaveny i obecně prospěšné podniky a elektrické podniky, jež jsou podle § 73, odst. 1, a § 72, odst. 1, písm. b) osvobozeny od zvláštní daně výdělkové.

K § 174, č. 3.

(1) Osvobození přiznané sirotčím pokladnám přísluší těmto jako samostatnému právnímu subjektu a příjemci úroků a požitků, nikoliv však vkladatelům uvedené pokladny nebo požitkům jmenovanými pokladnami vypláceným.

(2) Ústavy rozumí se tu i každé jmění věnované trvale pro určitý účel (fondy).

(3) Za lidumilné a dobročinné ústavy mohou se považovati jen takové ústavy, které mají za účel pomáhati všeobecné lidské nuznosti charitativním způsobem podporami, na něž nemají osoby podporu potřebující individuelního právního nároku. Nespadají sem pensijní a jiné pokladny, které poskytují zaopatření za úplatu (příspěvky). Pro pojem dobročinného ústavu není rozhodujícím původ jmění ústavu, nýbrž jeho výlučné a právně závazné určení k lidumilným účelům. Charitativní činnost musí býti vlastním účelem ústavu; nevadí, opatřují-li se prostředky ku plnění této činnosti způsobem, který nemá charitativní povahy. Předpoklady tyto nejsou splněny na př. u záložny, která poskytuje zemědělcům poškozeným živelními nebo podobnými událostmi půjčky proti hypotekárnímu zajištění na nižší úrok a pod. Dobročinné a lidumilné ústavy, které jsou v cizině, nejsou osvobozeny od rentové daně.

(4) Za veřejný ústav může býti považován jen takový ústav, který jest všeobecně a stejnoměrně přístupným a v tom směru jest podřízen veřejné správě.

K § 174, č. 4.

(1) Nositelům sociálního pojištění vypočteným v § 72, odst. 1, písm. i) až o) přísluší úplné osvobození od rentové daně předpisované podle přiznání i tehdy, přísluší-li osvobození od zvláštní daně výdělkové jen částečně do jisté stanovené míry. Osvobození toto zakládá se na dosavadních osvobozeních přiznaných nositelům pojištění (zaopatření) podle právních předpisů o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách, o úrazovém pojištění dělníků, o Fondu

pro zaopatření zaměstnanců velkostatků, o pojištění u báňských bratrských pokladen, o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří, o pojištění osob samostatně hospodařících pro případ invalidity a stáří a o nemocenském pojištění veřejných zaměstnanců. Nositele pensijního pojištění zaměstnanců soukromých drah (vl. nař. č. 33/1933 Sb. z. a n.) považovati jest za náhradní ústavy pensijní podle § 72, odst. 1, písm. i). Svazy nemocenských pojišťoven, zřízené na základě právních předpisů o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří, dlužno posuzovati právě tak jako pojišťovny samostatné.

(2) Pokud nositelům sociálního pojištění přísluší i osvobození od daně vybírané srážkou peněžními ústavy a bankéři z peněz přijatých k zúrokování, viz I, odst. 9 ustanovení k § 180, odst. 2 a 3.

K § 174, č. 5.

Sem spadají zejména zapsané pomocné pokladny spočívající na zákonu ze dne 16. července 1892, č. 202 ř. z., dále různé fondy zřízené veřejnými korporacemi nebo podnikateli k účelům vytknutým v § 72, odst. 1, písm. e), pokud nepodléhají disposicím podnikatele.

K § 174, č. 6 až 8.

Osvobození tato zakládají se na zákonech o Všeobecném fondu peněžních ústavů v republice Československé (č. 238/1924 Sb. z. a n.), o Zvláštním fondu pro zmírnění ztrát povstalých z poválečných poměrů (č. 237/1924 Sb. z. a n.), o stavebním ruchu, o Národní bance Československé (č. 347/1920 a 102/1925 Sb. z. a n.) a o poštovní spořitelně (č. 143/1930 Sb. z. a n.).

K § 174, č. 9.

Společnosti Československého Červeného kříže přiznává se osvobození v rozsahu, v jakém příslušelo společnosti Rakouského Červeného kříže podle zákona ze dne 13. dubna 1909, č. 58 ř. z.

K § 174, č. 10.

(1) Pokud jde o osvobození od daně podle § 174, č. 10, dlužno rozeznávati dva případy a to: a) zda požitky podrobené rentové dani plynou osobě, která jako hlava rodiny jest poplatníkem daně důchodové, anebo b) zda tyto požitky plynou osobě, která jako příslušník domácnosti jest důchodovou daní zdaňována společně s hlavou rodiny. V prvém případě přísluší hlavě rodiny osvobození od rentové daně z uvedených požitků tehdy, když požitky rentové dani podrobené ani samy o sobě ani ve spojení s ostatním jejím celoročním důchodem nepřevyšují částky nepodrobené dani důchodové. V druhém případě, t. j. u příslušníků domácnosti, zdaňovaných důchodovou daní společně s hlavou rodiny, jest pro osvobození od rentové daně třeba vedle právě uvedených předpokladů ještě další podmínky, totiž aby také jejich požitky s důchodem hlavy rodiny, s níž by měli býti společně zdaňováni, nepřevyšovaly částky důchodové dani nepodrobené. Na př.:

A) Osoba A, hlava rodiny, má jediný důchod podrobený dani rentové 4000 Kč, osoba B manželka (příslušník domácnosti) má jediný důchod podrobený dani rentové 4000 Kč, osoba C, nezletilá dcera (příslušník domácnosti), má jediný důchod podrobený dani rentové 2000 Kč. Rentové dani bude podroben toliko důchod 4000 Kč osoby B, poněvadž s důchodem hlavy rodiny, s níž jest společně zdaňována, přesahuje tento důchod 7000 Kč, t. j. částku důchodové dani nepodrobenou.

B) Osoba X, hlava rodiny, má důchod rentové dani nepodrobený 5000 Kč a požitky zásadně rentové dani podrobené 500 Kč; osoba Y, manželka (příslušník domácnosti), má důchod rentové dani nepodrobený 2500 Kč a požitky rentové dani zásadně podrobené 400 Kč. Rentové dani budou podrobeny toliko požitky osoby Y 400 Kč, poněvadž její požitky rentové dani podrobené ve spojení s ostatním jejím důchodem a důchodem hlavy rodiny, s níž jest společně zdaňována, přesahují 7000 Kč, t. j. částku důchodové dani nepodrobenou.

(2) V případech, kdy manželé jsou společně oprávněni k pobírání požitků rentové dani podrobených, budiž rentová daň vyměřena každému z obou manželů zvlášť z poloviny společných požitků rentové dani podrobených (nikoliv tedy dohromady ze společných požitků) a otázka osvobození od rentové daně zejména podle § 174, č. 10 budiž řešena u každého z manželů samostatně i při jejich majetkovém společenství.

(3) Důchod pro daňovou povinnost rozhodný vypočte se podle zásad I. hlavy; při tom přihlíží se ke každému důchodu, ať plyne z jakéhokoliv pramene a bez ohledu na to, je-li sám o sobě podroben dani důchodové, tedy i na př. k důchodu plynoucímu z ciziny, zde dani důchodové nepodrobenému. Do tohoto rozhodného důchodu započítávají se též služební požitky, z nichž se daň důchodová sráží zaměst-

navatelem podle § 30, s tím účinkem, že podle § 32, odst. 1 a 3 k vyměření daně důchodové z těchto požitků nedojde.

(4) Za příjemce důchodů, plynoucích duchovním společnostem jako takovým, nelze považovati jednotlivé členy společností, nýbrž společnosti samy. Proto nerozdělují se požitky podrobené rentové dani na jednotlivé členy společnosti jako při vyměřování daně důchodové, nýbrž daňovým subjektem jest společnost sama.

K § 174, č. 11.

(1) Toto ustanovení má praktický význam jen u osob exteritoriálních, o nichž jedná § 2, č. 1 a 2, jelikož u ostatních osob v § 2 jmenovaných jde vždy jen o požitky dani rentové zásadně nepodrobené (služební požitky resp. požitky jim na roveň postavené).

(2) Požitky z majetku nebo pohledávek vázaných na tuzemsko (§ 1, č. 2, písm. a) nejsou od rentové daně tímto ustanovením ani u osob exteritoriálních osvobozeny, na př. úroky z pohledavek zajištěných hypotekárně na tuzemské nemovitosti.

K § 174, č. 12.

(1) Osvobození v tomto bodě uvedené plyne již ze zásady vyslovené v § 172 a bylo by účinným i bez zvláštního vytýčení v § 174.

(2) Podnikateli rozumějí se tu jak subjekty všeobecné daně výdělkové tak i subjekty zvláštní daně výdělkové.

(3) Úroky a požitky, které mají býti osvobozeny podle tohoto zákonného ustanovení, musí býti výtěžkem kapitálu v podniku uloženého a jako takový postiženy výdělkovou daní; tak tomu jest na př. při úrocích, které plynou bankéři z cenných papírů, které má na prodej, nebo při úrocích, které někdo pobírá ze živnostenského a výdělkové dani podrobeného půjčování peněz nebo eskomptování směnek, dále při požitcích plynoucích z právních jednání uzavřených obchodníkem podrobeným dani výdělkové z toho důvodu, aby založil, zajistil nebo rozšířil kruh odběratelů a obchodní styky. Sem spadají požitky z půjček a pachtů uzavřených obchodníkem za tím účelem, aby si zajistil nebo zvětšil odběr zboží (zejména úroky z posečkané kupní ceny za dodané zboží).

(4) Naproti tomu dani podléhají — protože podmínky nejsou splněny — na př. úroky z cenných papírů, jež patří k soukromému jmění bankéřovu, úroky ze soukromé půjčky obchodníkovy, nebo z půjčky obchodní sice, jestliže však obchodní spojení s dlužníkem bylo přerušeno a pohledávka z tohoto obchodního spojení byla nadále jako zápůjčka ponechána a případně knihovně zajištěna; důchod za přenechání živnosti, placený dřívějšímu podnikateli, není-li závislým na výtěžku nástupcova podniku; rovněž úroky z eskomptu směnek plynoucí obchodníku, který není zdaněn výdělkovou daní z provozování eskomptu směnek a pod.

(5) Daní výdělkovou rozumí se jen tuzemská všeobecná a zvláštní daň výdělková.

(6) Co do osvobození požitků z podílů veřejných a tichých společníků viz odstavec 6 ustanovení k § 172, odst. 1.

K § 174, č. 13.

(1) Jde tu o dávky a výměnky, jež si vymínili zemědělci při postupu zemědělského majetku, ať již usedlostí celých (i s hospodářskými a obytnými staveními) nebo jen pozemků (bez budov), za podmínek v zákoně přesně vytčených.

(2) Podle úmyslu zákonodárcova má v zákoně v závorce na vysvětlení připojené označení „selské výměnky“ vyjádřiti jen nejběžnější formu zemědělských výměnků, při čemž však zůstává jasným, že tu jde o obvyklé výměnky mezi zemědělci vůbec bez ohledu na to, jestli v určitém kraji jsou výrazy „sedlák“, „selský majetek“ neb „selský statek“ atd. vůbec obvykly nebo jestli se jich užívá jen o majetnících zemědělských celků určité rozlohy. V podobných případech rozuměti jest selskými výměnky i výměnky těch zemědělských kruhů, které pod běžný místní význam použitého slova nespadají, jen když svojí rozlohou nepřesahují mezí daných pojmem „selský statek“. Při tom však musí výměnek přesahovati svou hodnotou ostatní příjmy poplatníkovy (výměnkářovy).

K § 174, č. 14.

(1) Osvobození v tomto bodě stanovené vztahuje se na výživné poskytované blízkými příbuznými u plnění zákonné nebo jen morální rodinné povinnosti. Hospodářský kořen plnění musí spočívati v poměru blízkého příbuzenství, který jest uveden v zákoně. Nepatří sem tedy požitky pobírané na základě posledního pořízení nebo jinak na základě dědického práva, byť i za příčinou výživy a třebas by zůstavitel byl k příjemci renty v poměru příbuzenském zákonem vytčeném, na př. renta odkázaná manželem testamentárně vdově. Rovněž podrobeny jsou rentové dani renty založené na dědickém narovnání nebo na úplatném titulu bez ohledu na příbuzenský poměr stran.

(2) Okolnost, jak bylo s uvedenými příspěvky naloženo při dani důchodové, jest pro osvobození od rentové daně nerozhodnou.

K § 174, č. 15.

(1) Dluhopisy rozumí se tu nejen dílčí a jednotné státní dlužní úpisy, nýbrž i pokladniční poukázky, bony a směnky. Mezi dluhopisy republikou ku placení převzaté patří zejména priority státem převzatých soukromých železných drah.

(2) Z rent placených za převzaté podniky nejsou dani rentové podrobeny na př. výkupní renta za Severní dráhu Ferdinandovu (zák. č. 212/1906 ř. z.), za dráhu Společnosti priv. rak. uher. státní dráhy, Rakouské severozápadní dráhy a Jihoseveroněmecké spojovací dráhy (zák. č. 46/1909 ř. z. a zák. čl. XXXVIII/1891).

(3) Za dílčí dluhopisy (výkupní listy pozemkové) určené pro vyplacení náhrad za zabraný majetek pozemkový lze považovati jen skutečné úpisy vydané podle zákona náhradového (§§ 61 a 69 zák. č. 329/1920, příp. č. 220/1922 Sb. z. a n.), nikoliv také pouhé zápisy pohledávek do Náhradové knihy; hotově vyplacené úroky z takovýchto pohledávek nejsou od rentové daně osvobozeny.

K § 174, č. 16 a 19.

Úroky a dividendy z akcií podniků podrobených zvláštní dani výdělkové nejsou podrobeny rentové dani v důsledku zásady § 172. Úroky a dividendy z akcií podniků od výdělkové daně osvobozených jsou však zásadně podrobeny rentové dani, jelikož požitky ty jinou daní výnosovou postiženy nejsou. Výjimku připouští zákon v § 174 pod č. 16 u dividend a superdividend Národní banky Československé a pod č. 19 u úroků a dividend z akcií podniků osvobozených od zvláštní daně výdělkové podle § 74, odst. 1. Jsou to podniky osvobozené od zvláštní daně výdělkové podle mezinárodních smluv a pak místní železné dráhy a dráhy nižšího řádu, pokud jim přísluší osvobození od daně výdělkové podle zákonů ze dne 31. prosince 1894, č. 2 ř. z. z r. 1895, resp. ze dne 8. srpna 1910, č. 149 ř. z., a zák. čl. XXXI/1880 resp. IV/1888.

K § 174, č. 18.

Zákon osvobozuje od daně rentové veškeré požitky plynoucí ze sociálního pojištění. Sociálním pojištěním jest tu rozuměti pojištění založené na zákonné pojistné povinnosti. Výpočet požitků v zákoně uvedených není taxativní, vyčerpává však všechny dosud uzákoněné druhy sociálního pojištění a vymezuje zároveň rozsah daňového osvobození u jednotlivých druhů těchto požitků. Při tom zachovává zákon o přímých daních osvobození v témže rozsahu, jak byla poskytnuta specielními zákony upravujícími dotčená sociální pojištění (viz ustanovení k § 174, č. 4). Pod požitky vyplácené náhradními ústavy pensijními patří též požitky z pensijního pojištění zaměstnanců soukromých drah (viz odstavec 1 ustanovení k § 174, č. 4). Nově osvobozují se také pojistné dávky a důchody, bylo-li pojištění provedeno na základě usnesení orgánu zájmové samosprávy (na př. advokátní komory), pokud se toto usnesení opírá o zákon a pokud zavazuje všechny členy resp. příslušníky této samosprávy.

K § 174, č. 20.

Osvobození toto založeno jest na zákonech o místních drahách a zachovává se v dřívějším rozsahu.

K § 174, č. 21.

Tímto ustanovením zachovává se výhoda, poskytnutá již čl. I, odst. 5 zákona č. 308/1924 Sb. z. a n. nadále v platnosti. Jde tu o elektrické podniky, prohlášené za všeužitečné nebo na takové přeměněné podle zákonů č. 438/1919 a č. 258/1921 Sb. z. a n., pokud jim přísluší úplné nebo částečné osvobození od zvláštní daně výdělkové podle § 72, odst. 1, písm. c).

K § 174, č. 22.

Osvobození toto založeno jest na zákonech o stavebním ruchu; zřízení zmíněných společností stanoví § 36 zák. č. 100/1921, § 34 zák. č. 45/1922 a § 34 zák. č. 35/1923 Sb. z. a n.

K § 174, č. 23.

Dluhopisy, o něž tu jde, jakož i jich osvobození od daně rentové, zakládají se na ustanoveních zákonů č. 237 a 238/1924 Sb. z. a n. (§§ 27 resp. 30).

K § 174, č. 24.

Lhostejno jest, z jakého titulu bylo osvobození od domovní daně přiznáno; spadají sem tudíž také budovy osvobozené z důvodu vedení stavby (novostavby, přístavby atd.).

K § 175.

Subjektivní osvobození vztahuje se na příjemce požitků; požitky vyplácené subjekty jmenovanými v § 174, č. 1 až 12 jsou ovšem u příjemce rentové dani podrobeny.

Základ daně.

K § 176.

(1) Rentovou daň přímo vybíranou vyměřuje vyměřovací úřad; místní příslušnost vyměřovacího úřadu stanoví § 249, odst. 1, písm. e).

(2) Tím, že se postihují požitky v kalendářním roce skutečně přijaté daní na berní rok, přestává veškeren ohled na dobu trvání dani podrobených požitků v kalendářním roce a na změny, které nastanou v požitcích za berního roku.

(3) Úroky za dřívější leta dodatečně placené zdaní se na berní rok následující po kalendářním roce, ve kterém byly přijaty. Jestliže se při bezúročných pohledávkách vrací vyšší kapitál, než jaký byl původně zapůjčen, jest nutno tuto větší částku, která má povahu úroků, připočísti k požitkům toho roku, ve kterém byla přijata se splátkami celého nebo částečného kapitálu. Požitky nevybrané (jako posečkané, prominuté) nebo nedobytné nejsou částí daňového základu, naproti tomu jest nutno připočísti úroky jinak než v hotovosti realisované (k dobru připsané, kapitalisované, postoupené, započtené). Zároveň s úroky nutno započísti i vedlejší požitky, které se jeví býti zvýšením ujednané úrokové míry, jako na př. zvláštní příplatky při výplatě, posečkání nebo splácení půjčky, dlužníkem zaplacená daň rentová a pod.

(4) Provise za výplatu zápůjčky (přepočítací poplatek) platí za přijaté v době srážky při výplatě zápůjčky. Úroky obsažené ve zvýšené částce vráceného kapitálu platí za přijaté teprve při vrácení zvýšené částky kapitálu.

(5) Došlo-li po vyměření daně dodatečně ku snížení požitků, jež byly vzaty za základ zdanění, takže část přijatých požitků musela býti vrácena, může poplatník domáhati se opravy vyměření daně podle ustanovení § 256a, odst. 1, č. 2.

(6) Daň srážená dlužníkem postihuje rovněž jen požitky v rozhodné době výplatou nebo připsáním skutečně přijaté.

K § 177.

(1) I v těchto případech rozhodným jest jen skutečný výtěžek. Jest tedy předem zjistiti skutečný výtěžek a teprve pak stanoviti jeho hodnotu.

(2) V osobních rentách není zahrnuto splácení kapitálu, dlužno tudíž renty podrobiti dani celým obnosem bez jakýchkoliv srážek na splácení kapitálu.

K § 178.

(1) Výpočet přípustných srážek jest taxativní. Správní výlohy, jichž dani podrobené požitky vyžadují, nejsou odčitatelny, leč u pachtovného při splnění podmínek zákonem stanovených.

(2) Při posuzování srážek dotčených v odstavci 2, č. 1 nutno míti na zřeteli, že mezi důchodem rentové dani podrobeným a břemenem na něm váznoucím jest přímá spojitost jen tam, kde důchod a břemeno objektivně a přímo souvisejí; tato spojitost nesmí býti osobou oprávněnou k důchodu libovolně přivoděna, nýbrž musí spočívati na soukromoprávním titulu (smlouvě, narovnání, rozsudku, závěti atd.). Důchod musí sám o sobě a nikoliv teprve použitím doznati zmenšení a musí sám tak souviseti s protiplněním příjemce důchodu, že by právo k pobírání důchodu bez tohoto protiplnění zcela nebo z části zaniklo. Srážky mohou býti odečteny jen od důchodu rentové dani podrobeného a jen pokud tento důchod stačí, t. j. pokud srážky mají v něm úhradu.

(3) Břemena, která byla dobrovolně způsobena nebo vyplývají z hospodářské správy příjemce, avšak s důchodem samotným nejsou objektivně spojena, nemohou býti odečtena.

(4) Co se týče nadací, vylučuje zákon výslovně takovou souvislost mezi příjmy z majetku nadačního a výdaji pro nadační účely; tím však není vyloučeno, že také při nadacích se mohou vyskytnouti odčitatelné srážky (obtížené odkazy důchodů atd.) pro jiné než vlastní nadační účely.

(5) Srážky mohou býti jen tehdy uplatněny, nejde-li o důchod, z něhož se vybírá rentová daň srážkou.

(6) Průkaz o tom, že pasivní kontokorentní úroky vyplývají z téhož kontokorentního poměru, jest povinna podati strana výpisem z obchodních knih, nahlédnutím do knih nebo svědky, znalci nebo jinými průkazními prostředky.

(7) Přípustnost srážek z pachtovného vztahuje se na veškeré rentové dani zásadně podrobené pachtovné bez rozdílu. Odčitatelny jsou jen výdaje nebo odpisy týkající se přímo předmětů, z nichž pachtovné jest dani rentové podrobeno; neodčitatelny jsou výdaje týkající se předmětů rentové dani nepodrobených, na př. při pachtu průmyslového podniku nelze odčítati výdaje týkající se spolupronajatých budov, podrobených dani domovní. Jde-li o položky společné pro požitky rentové dani podrobené a nepodrobené, nutno zmíněná vydání přiměřeně na jednotlivé kvoty rozděliti.

Zda a pokud jest pachtýř povinen nésti zmíněná břemena, budiž zjištěno přiměřeným šetřením, zejména nahlédnutím do pachtovních smluv, výslechem pachtýře a pod.

(8) Přiměřenost odpisů jest zkoumati a posuzovati obdobně podle ustanovení platných o dani důchodové (§ 15).

Daňová sazba.

K § 179.

(1) Daňová sazba jest různou podle toho, je-li daň vybírána přímo nebo srážkou u dlužníka. K dani přímo vybírané předepisují se autonomní přirážky; daň vybíraná srážkou u dlužníka přirážkám podrobena není.

(2) Nově zavedená sazba 12% platí pro případy uvedené v § 180, odst. 2, č. 2, písm. c); jsou to případy, kdy dlužník vyplácí nebo připisuje ve prospěch požitky rentové dani podrobené cizozemským příjemcům těchto požitků, pokud tyto požitky nebyly již podrobeny srážce podle § 180, odst. 2, č. 1 nebo 3. Zmíněnou srážku ve výši 12% jsou zde povinny prováděti podniky zásadně podrobené nejen zvláštní, nýbrž i všeobecné dani výdělkové, i když jim přísluší podle zákona osvobození od některé z těchto daní. Cizozemským věřitelem rozumí se tu osoba, která tu ani nebydlí ani nesídlí, ani zde nemá sídla nebo provozovny; při této srážce není nutno, aby požitky dani podrobené byly vypláceny přímo do ciziny, nýbrž stačí, byly-li vyplaceny nebo připsány ve prospěch cizozemského věřitele, i když tento s nimi dále disponuje třebas v tuzemsku.

(3) Další nově zavedená sazba 9% platí pro úroky z peněz přijímaných k zúrokování od vlastních zaměstnanců (a to i když tito zaměstnanci mají stálé bydliště v cizině) podniky neprovozujícími bankovní obchody po živnostensku a podrobenými zásadně zvláštní dani výdělkové. Tyto úroky se považují za úroky ze vkladů úsporných, je-li z podmínek, za jakých se přijímání peněz k zúrokování v těchto případech děje, patrno, že se tu sleduje cíl podporovati spořivost zaměstnanců podniku, třebaže dotčený podnik není oprávněn na potvrzování vkladů, o které tu jde, vydávati vkladní knížky (listy) podle §§ 1 a 2 zákona ze dne 10. října 1924, č. 239 Sb. z. a n. Vzhledem k tomu nemůže se sazba 9% vztahovati na případy, kdy půjde o úroky z úsporných vkladů, uložených zaměstnanci u vlastních peněžních ústavů (na př. ukládá-li si zaměstnanec banky svoje úspory právě u této své zaměstnavatelské banky, budou úroky z jeho úsporných vkladů podléhati normální 6% sazbě).

(4) Vzhledem k novému znění zákona budou nyní úroky ze vkladů na vkladní knížky (listy), ze vkladů u sirotčích pokladen, z úsporných vkladů u výdělkových a hospodářských společenstev a ze zástavních listů hypotečních ústavů nesledujících dosažení zisku a založených na zásadě vzájemnosti podléhati normální sazbě 6%.

Srážka daně dlužníkem.

K § 180, odst. 1.

(1) Povinnost srážeti a odváděti rentovou daň vzniká nejen v případech, kdy se požitky rentové dani podrobené skutečně vyplatí, nýbrž i když se takové požitky připíší věřiteli v jakékoliv formě k dobru; na př. připisuje-li banka úroky ze svých zástavních listů bez hotové výplaty přímo na účet svých klientů, jest povinna rentovou daň na úroky připadající sraziti a odvésti; rovněž spořitelny, banky neb jiné peněžní ústavy srazí a odvedou rentovou daň, která připadá na úroky z úsporných vkladů a na úroky z úroků jimi sice nevyplacené, avšak ke kapitálu vkladatelovu připsané a pod. Tato srážka provede se současně s připsáním úroků, tedy podle toho, kdy se úroky ke kapitálu připisují, ročně, pololetně nebo čtvrtletně a to z celé sumy požitků rentové dani podrobených.

(2) Srážka se vykoná bez ohledu na výši vyplacených nebo k dobru připsaných požitků, jelikož u daně srážkou vybírané není daně prostého minima. Výjimka budiž činěna u rent vyplácených státními drahami ze závazku povinného ručení, jelikož by tu příjemci odškodných rent byli v nevýhodě proti těm, kteří obdobné renty pobírají od soukromých drah. Z takových rent nebudou tedy státní dráhy srážeti rentovou daň, pokud renty nepřevyšují částky důchodové dani nepodrobené. Vyměřovacímu úřadu jest však vykazovati všechny renty bez ohledu na jejich výši.

(3) Vůči státní pokladně ručí za správné odvedení daně podle § 264, odst. 1, č. 2 dlužníci sami, nikoliv jednotlivé jejich pokladny nebo platebny; proto také tito dlužníci jsou povinni dáti svým pokladnám a platebnám potřebné pokyny, aby rentová daň byla řádně srážena a státní pokladně odváděna; to platí zejména také pro ten případ, je-li pokladna nebo platebna některého svrchu uvedeného dlužníka v cizině.

(4) Dlužník jest povinen daň z každé splátky požitků rentové dani podrobených sraziti „příjemci“ (věřiteli), takže tento daň skutečně nese. Dohody sjednané o tom, že daň ponese

na místo věřitele dlužník nebo jiná osoba, nejsou podle § 341 a podle čl. XVI, odst. 1, písm. b) od 1. ledna 1932 právně účinnými. Důsledky tohoto ustanovení jsou však rázu čistě soukromoprávního a nespadá tudíž jejich řešení do pravomoci finančních úřadů. Podání nebo stížnosti týkající se námitek o podobných zvláštních dohodách, ujednaných ať již před působností tohoto zákona nebo později, buďtež odkázány na pořad práva civilního. Pro dlužníka srážkou daně povinného není daň rentová za věřitele převzatá podle § 78, písm. g) resp. § 17, č. 7, odčitatelnou položkou při stanovení základu pro vyměření zvláštní daně výdělkové resp. daně důchodové.

(5) Do pravomoci finančních úřadů náleží rozhodování o stížnostech, které namítají nepřípustnost daňové srážky nebo berou v odpor výši použité daňové sazby neb mají za předmět jinaké berně-právní otázky (§ 330, odst. 4). Takové stížnosti mohou býti podány příjemci požitků (věřiteli) do 30 dnů po vykonané srážce, prokáží-li svoji legitimaci k stížnosti, u vyměřovacího úřadu, jemuž přísluší dozor nad tím, aby srážka rentové daně byla vyplácející pokladnou řádně vykonávána. Proti rozhodnutím o takových stížnostech lze se odvolati k finančnímu úřadu II. stolice, který rozhodne s konečnou platností.

K § 180, odst. 2 a 3.

I. (1) Podniky v § 180, odst. 2, č. 2 vytčenými rozumějí se všechny podniky spadající zásadně pod ustanovení hlavy III [v případech uvedených pod písm. c) i podniky spadající zásadně pod ustanovení hlavy II], byť by i daň nebyla vyměřena z důvodu, že podniku přísluší podle zákona osvobození od daně výdělkové.

(2) Podle ustanovení § 79, písm. e) nejsou již do základu zvláštní daně výdělkové zahrnovány úroky z dluhů, uzavřených podniky podrobenými zásadně zvláštní dani výdělkové na podkladě hypotek, prioritních obligací nebo dílčích dlužních úpisů. Jsou tudíž dotčené podniky nadále zpravidla povinny z úroků z cenných papírů jimi vydaných srážeti a odváděti rentovou daň. Při tom však nutno pamatovati na to, že podle zákona č. 308/1924 Sb. z. a n. považují se úroky z dluhů uzavřených v obchodních letech 1922 až 1925 (1921/1922 až 1924/1925) výrobními podniky na podkladě hypotek, prioritních obligací nebo jinakých dílčích dlužních úpisů, pokud takto uzavřené dluhy nečiní více nežli kmenový kapitál v podniku činný, po dobu 25 let za plně zdaněné daní výdělkovou. Ježto platnost zákona č. 308/1924 Sb. z. a n. byla, pokud jde o výhodu přiznanou pro rentovou daň, zachována čl. III, odst. 1, č. 1 v platnosti, nebudou úroky ze svrchu jmenovaných dluhů po dobu shora zmíněnou podléhati rentové dani, poněvadž budou považovány za plně zdaněné zvláštní daní výdělkovou. Pokud jde o úroky ze stejných zápůjček uzavřených elektrickými podniky osvobozenými úplně nebo z části od zvláštní daně výdělkové podle § 72, odst. 1, písm. c), viz ustanovení k § 174, č. 21.

(3) Úspornými vklady rozumějí se v prvé řadě vklady na vkladní knížky (listy). Podle zákona ze dne 10. října 1924, č. 239 Sb. z. a n., smějí vydávati vkladní knížky (listy) jen spořitelny, záložny, úvěrní společenstva (družstva) vyhovující podmínkám v citovaném zákoně uvedeným, dále zemské úvěrní ústavy oprávněné k tomu podle stanov a konečně společnosti akciové a společnosti s ručením obmezeným provozující bankovní a peněžní obchody, pokud jim bylo dáno k tomu povolení státní správou. Za úsporné vklady nutno však považovati i jiné vklady, na které se nevydávají vkladní knížky (listy), jen jestliže podle své hospodářské povahy sledují cíl docíliti poznenáhlým ukládáním úspor. Takové vklady jsou obvyklé zejména u výdělkových a hospodářských společenstev, která nespadají do kategorie společenstev (družstev) úvěrních, na př. u konsumních družstev. Úroky z takových vkladů podrobeny jsou srážkové povinnosti.

(4) Peněžní ústavy a bankéři jsou povinni vykonávati srážku daně co do všech rentové dani podrobených úroků, které připisují k dobru z peněz přijatých k zúrokování s výjimkou úroků taxativně vyjmenovaných v č. 3 pod písm. a) až f).

(5) Pro povinnost srážeti daň podle ustanovení odstavce 2, č. 3 jest lhostejno, jde-li o peníze přijaté k zúrokování v běžném účtu nebo o denní peníze, a zda se přijímají na určité lhůty nebo na výpověď; rovněž jest lhostejno, z jakého důvodu byly přijaty k zúrokování. Penězi rozumí se tu i cizí valuty a devisy, přijaté bankou (peněžním ústavem) nebo bankéřem k zúrokování.

(6) Při obchodech „stravních nebo reportních“, při nichž jde o zapůjčení cenných papírů nebo devis se závazkem, že bude vráceno stejné kvantum téhož druhu, při čemž je placena určitá odměna t. zv. „stravné“, která je obvykle vyúčtována v běžném účtu, nepodléhá srážce odměna v těch případech, ve kterých jsou předmětem obchodů stravních skutečně cenné papíry a jestliže ústav dlužící si

papíry platí odměnu za půjčení cenných papírů určitým procentem z nominale, případně určitým obnosem z kusu; v takovém případě nejedná se totiž o úroky z peněz přijatých k zúrokování ve smyslu § 180, odst. 2, č. 3. Naproti tomu však v případech, ve kterých jde o zapůjčení devis do stravy a kde se tedy dávají ústavu k disposici cizí valuty za určitý úrok, jedná se v zásadě o peníze přijaté k zúrokování a jest tedy dána povinnost k srážce daně podle citovaného ustanovení. Srážce daně podrobeny jsou také úroky, které vznikají tím způsobem, že ústav vypůjčující si cenné papíry od soukromé osoby připíše půjčovateli protihodnotu papírů k dobru a z tohoto dobropisu připisuje úroky jako z jiných peněz přijatých k zúrokování.

(7) Pod úroky, které mají původ ve zcizení směnek, dlužno rozuměti úroky z reeskomptu směnek.

(8) Ze srážkové povinnosti podle ustanovení odstavce 2, č. 3 vylučují se úroky připisované ve prospěch jiných podnikatelů, kteří provozují bankovní obchody po živnostensku, bez veškeré další výhrady. Nebudou tedy této srážce daně u peněžních ústavů a bankéřů podrobeny ani úroky připisované ve prospěch cizozemských peněžních ústavů a bankéřů, takže v těchto případech bude míti místo srážka ve výši 12%. Při tom dlužno ovšem dbáti toho, že výjimka zmíněná se netýká úroků podrobených srážce již podle č. 1 a 2 téhož odstavce.

(9) Osvobození úroků z peněz uložených na běžný účet jest úplné, pokud jde o úroky plynoucí nositelům sociálního pojištění vyjmenovaným v § 72, odst. 1, písm. j), k), l) a o) tedy: pojišťovnám zřízeným podle zákona o úrazovém pojištění dělníků, Fondu pro zaopatření zaměstnanců velkostatků, báňským bratrským pokladnám, Léčebnému fondu veřejných zaměstnanců. Ostatním nositelům sociálního pojištění, t. j. Všeobecnému pensijnímu ústavu, náhradním pensijním ústavům, pojišťovnám zřízeným podle zákona o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří a fondům jimi spravovaným, dále pojišťovnám osob samostatných a fondům jimi spravovaným, přísluší osvobození jen v té poměrné částce, která připadá na činnost nepodrobenou zvláštní dani výdělkové. Zvláštní dani výdělkové jest u posléze jmenovaných institucí podrobena činnost, jež jest vymezena, pokud jde o Všeobecný pensijní ústav a náhradní ústavy pensijní, v oddílu VIII zák. č. 26/1929 Sb. z. a n., pokud jde o pojišťovny zřízené podle zákona o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří a fondy jimi spravované v § 128, odst. 1, písm. b) zák. č. 221/1924 Sb. z. a n. ve znění pozdějších právních předpisů, a pokud jde o pojišťovny osob samostatných a fondy jimi spravované, v § 71, odst. 3 zák. č. 148/1925 Sb. z. a n. Za náhradní pensijní ústavy dlužno považovati i nositele pensijního pojištění zaměstnanců soukromých drah. Svazy nemocenských pojišťoven, zřízené na základě zákona o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří, dlužno posuzovati právě tak jako nemocenské pojišťovny samotné.

II. (1) Podniky a jejich odbočky, jimž přísluší srážeti rentovou daň podle ustanovení § 180, odst. 2, č. 3 jsou povinny vésti zvláštní zápisník k dani rentové o všech úrocích, připsaných k dobru na příslušných účtech z peněz přijatých k zúrokování, jež shora zmíněné srážce daně jsou podrobeny. Zápisník vykazovati musí datum provedeného připsání úroků, bližší označení účtu s uvedením jeho majitele, připsané částky, výpočet a úhrn sražené daně. Bližší úpravu výkazu stanoví ministerstvo financí.

(2) Ve zmíněném zápisníku nebudou vykazovány úroky, z nichž se daň rentová sráží podle ustanovení § 180, odst. 2, č. 2, tedy zejména úroky z cenných papírů a pokladničních poukázek podnikem vydaných, úroky ze vkladů úsporných na knížky (listy) a ze zcizených směnek, jakož i úroky z kapitálů v podniku uložených, uvedených v § 78, písm. c).

(3) V zápisníku vykázati nutno k dobru připsané úroky plnou částkou a nelze v případech, kde se komitent — byť i na jednom a témže účtě — jeví střídavě dlužníkem a věřitelem, odečítati od úroků k dobru připsaných úroky, jež platiti jest za dobu, po kterou komitent byl dlužníkem podniku daň srážejícího.

(4) Zápisník lze vésti na volných listech; v tomto případě jest třeba, aby listy (řádně kolkované) byly označeny pořadovými čísly a po měsících svázány, při čemž listy týkající se téhož obchodního oddělení musí býti označeny určitou písmenou (A, B atd.). Ku konci každého listu budiž uveden součet. Ze součtu vytvoří se na zvláštním listě měsíční přehled pro každé obchodní oddělení zvláště. Při uzávěře shrnou se pak měsíční výkazy ve výkaz celoroční, podávající tak souhrný obraz o celém hospodaření. Bez újmy dalších ustanovení jest ponecháno na vůli podniku daň

srážejícího, aby zápisy do knih v cizí měně provedl ve zvláštním zápisníku.

(5) Úroky v cizí měně nutno při každé uzávěrce konta přepočítati na tuzemskou měnu podle pevného kursu, který stanoví pro každé kalendářní čtvrtletí ministerstvo financí. Vodítkem pro stanovení čtvrtletních kursů jsou kursy platné p r v n í h o dne uvedených čtvrtletí. Cizí měny, pro které nebyl ministerstvem financí sdělen přepočítací kurs, dlužno přepočítati v poměru (relaci) ku hospodářsky nejbližšímu kursu ministerstvem financí stanovenému.

(6) Konečný součet srážce daně podrobených úroků, vykázaných za celý rok ve shora zmíněném zápisníku (tedy jak úroků uhražených v domácí měně, tak i úroků vyjádřených v cizí měně a přepočtených na měnu domácí), musí odpovídati částkám vykázaným na úrocích zmíněného druhu za týž rok ve výkazech o rentové dani vybrané a odvedené podle § 180, jež podnik jest povinen předkládati vyměřovacímu úřadu podle ustanovení § 181, odst. 2. Shora zmíněný konečný součet zápisníku musí se po připočtení úroků od srážky daně osvobozených rovnati debetní stránce konta úrokového z peněz přijatých k zúrokování po srážce případného salda jevícího se na této stránce.

(7) Dohlédací berní správa jest oprávněna se přesvědčiti ze zápisníku, zda příslušné zápisy ve výkazu o rentové dani vybrané a odvedené podle § 180 jsou správnými a odpovídají zákonu. Vyžaduje-li toho účel revise, lze nahlédnouti též do ostatních pomůcek (hlavní kniha, salda kont atd.). Potřebné nahlédnutí do uvedených zápisů provede se v obchodních místnostech podniku daň srážejícího.

K § 181.

(1) Státní pokladny a platebny s výjimkou zemských finančních pokladen, berních úřadů a súčtovacích oddělení berních správ jsou povinny postupovati při odvodu sražené rentové daně podle svých úředních instrukcí obdobným způsobem jako pokladny jiných podniků srážkou daně povinných.

(2) Pro zemské finanční pokladny, berní úřady a súčtovací oddělení berních správ stanoví zvláštní postup účetní předpisy vydané ministerstvem financí.

(3) Částky sražené na rentové dani odvádějí se — vyjímajíc pokladny uvedené v předešlém odstavci — čtyřdílnými šekovými vplatními lístky určenými pro platbu daní vybíraných srážkou. Platba děje se poštovní spořitelnou na účet finančního úřadu II. stolice, v jehož obvodu se nalézá odvádějící pokladna nebo platebna. Ministerstvo financí může po dohodě s nejvyšším účetním kontrolním úřadem stanoviti vyhláškou ve Sbírce zákonů a nařízení, že odvod daňových srážek může se díti též na účet jiného finančního úřadu než finančního úřadu II. stolice. První část vplatního lístku (stvrzenka) jest určena pro plátce za průkaz o vykonaném vkladu u poštovního úřadu a jest zároveň průkazem o odvodu placené daně; druhou část (složenku) obdrží účtárna zemského finančního úřadu, na jejíž účet se odvod stal; třetí díl (zúčtovací lístek) upotřebí poštovní spořitelna pro své účely a čtvrtou část (návěští) zašle poštovní úřad ve zvláštní obálce berní správě v návěští vyznačené, která návěští použije při evidenci a kontrole daňových odvodů.

(4) Je-li vyplácející pokladna nebo platebna v cizozemsku, odvede se sražená daň na účet finančního úřadu II. stolice, v jehož obvodu leží hlavní pokladna dotčeného dlužníka, pokud se týče sídlo podniku podrobeného zvláštní dani výdělkové.

(5) Vykonaný odvod daně jsou pokladny a platebny ku srážce daně povinné zavázány oznámiti ve lhůtě zákonem stanovené (zpravidla současně s vykonanou platbou) zvláštním výkazem vyměřovacímu úřadu, v jehož obvodu srážka byla vykonána, případně, je-li vyplácející pokladna v cizozemsku, vyměřovacímu úřadu, v jehož obvodu leží hlavní pokladna resp. sídlo podniku. Výkaz o rentové dani vybrané a odvedené podle § 180 má vykazovati odděleně jednotlivé druhy vyplacených nebo k dobru připsaných požitků podrobených dani, jejich úrokovou míru a výši, procento, kterým daň rentová byla sražena, částky a úhrn sražené daně a údaj o tom, kdy a kam byla daň odvedena. Formu výkazu stanoví ministerstvo financí.

(6) Ministerstvo financí jest zmocněno povoliti dlužníkům k srážce daně zavázaným delší zúčtovací lhůty a jiné úlevy při sdělávání zmíněných výkazů. Úlevy mohou se zejména vztahovati k tomu, že se dlužníku povolí, aby rentovou daň z určitých druhů požitků odváděl co do všech svých pokladen a plateben jednotně svojí pokladnou v sídle podniku a aby předkládal předepsaný výkaz o společně odvedené dani rovněž jednotně co do všech svých plateben u vyměřovacího úřadu příslušného podle sídla podniku. Příslušné žádosti stran a návrhy vyměřovacích úřadů nutno předložiti ministerstvu financí s vylíčením poměrů, které povolení úlev odůvodňují. Úlevy jednotlivým dlužníkům povolené

musí vyměřovací úřady vésti v přesné evidenci. K tomu účelu jest zmíněné úlevy poznamenávati v seznamu dlužníků povinných srážkou daně (odstavec 11).

(7) Podnikům, které podle platných stanov připisují úroky ze vkladů úsporných celoročně, povoluje se všeobecně, aby odváděly a vykazovaly rentovou daň ze zmíněných úroků za celý rok najednou do 30. ledna příštího kalendářního roku.

(8) K dozoru nad řádným prováděním srážky daně jsou povolány vyměřovací úřady a finanční úřady II. stolice, v jichž obvodu leží pokladny nebo platebny, vyplácející nebo ve prospěch věřitele připisující dani podrobené požitky. V těch případech, ve kterých bylo povoleno dlužníku odváděti a vykazovati rentovou daň ať již ze všech nebo jen z určitých požitků podrobených srážce daně co do všech pokladen a plateben jednotně pokladnou v sídle podniku, přechází dozor nad prováděním srážky daně z dotčených požitků na vyměřovací úřad a na finanční úřad II. stolice, v jehož obvodu leží sídlo podniku.

(9) Pokud jde o platebny zemí, veřejných fondů a platebny státní, náleží dozor vyměřovacímu úřadu v sídle správy zemské, veřejného fondu nebo státní pokladny; bylo-li by tam několik vyměřovacích úřadů, ustanoví finanční úřad II. stolice, který z vyměřovacích úřadů má tento dozor vykonávati.

(10) Veškeré vyměřovací úřady jsou povinny navzájem se podporovati a oznamovati si závady zjištěné při srážce a odvodu rentové daně.

(11) K řádnému dozoru nad dlužníky zjednají si vyměřovací úřady zmíněné v předchozích odstavcích přehled o dlužnících svého obvodu, kteří jsou podle § 180 povinni srážeti rentovou daň, jakož i o jejich závazcích. Cennou pomůckou v tomto ohledu budou katastry, vedené pro zvláštní daň výdělkovou, dále účetní závěrky předkládané jednotlivými podniky nebo bankéři za účelem vyměření zvláštní nebo všeobecné daně výdělkové a daně důchodové, z nichž bude moci býti seznána nejen okolnost, zda-li tyto podniky nebo osoby vyplácely úroky, které jsou podrobeny srážce rentové daně (ze zástavních listů, pokladničních poukázek, úsporných vkladů, z pohledávek cizozemských věřitelů, peněz přijatých k zúrokování atd.), nýbrž zejména též výše výplat. Používaje těchto a všech jiných případně po ruce jsoucích pomůcek, založí vyměřovací úřad „seznam dlužníků okresu, kteří jsou podle § 180 povinni srážeti rentovou daň při výplatě úroků“ podle vzorce, který stanoví ministerstvo financí, a na jeho základě bude co nejbedlivěji dohlédati, aby předepsané výkazy o rentové dani vybrané a odvedené podle § 180 byly podávány všemi těmito dlužníky a co do všech dluhů spadajících pod ustanovení § 180 ve lhůtě zákonem nebo nařízením zvláště určené. Vyměřovací úřady, u nichž jest mnoho takových dlužníků, mohou vésti tento seznam na volných listech, opatřených příslušnými sloupci. Uvedený seznam budiž pečlivě doplňován a, bude-li to se zřetelem ku většímu počtu poplatných podniků a pro usnadnění manipulace shledáno výhodným, budiž každému ústavu (dlužníku) povinnému ku srážce daně přikázáno samostatné číslo katastrové. Číslo to budiž pak oznámeno každému dlužníku s vybídnutím, aby je ve vlastním zájmu vždy uvedl na vplatním lístku, kterým bude platiti rentovou daň vybíranou srážkou.

(12) Vyměřovací úřady povolané k dozoru mají docházení výkazů o rentové dani vybrané a odvedené podle § 180 vésti v patrnosti, scházející výkazy upomínati a všechny došlé výkazy řádně zkoumati.

(13) Přezkoumávání výkazů bude se zejména vztahovati k tomu, zda bylo použito správné berní sazby a zda uvedená částka daně byla podle toho správně vypočtena, zda výkaz o rentové dani vybrané a odvedené podle § 180 souhlasí s ústřižkem šekového vplatního lístku co do data odvodu, jeho výše a doby, za kterou se daň odvádí, dále, zda daň byla vypočtena a odvedena ze všech požitků (úroků) srážce podrobených a zda vykázaná celková suma úroků rentové dani podrobených souhlasí s výší dlužného kapitálu podle slosovacího plánu nebo účetní závěrky ještě nesplaceného, pokud se týče s výší dluhů nebo úroků vykázaných v účetní závěrce nebo v jiných výkazech dlužníkových. K tomu cíli opatří si vyměřovací úřad potřebné pomůcky vhodným způsobem buď od dlužníka samého nebo dožádáním od úřadů jiných. Ústřižky šekových vplatních lístků vyměřovacím úřadům od poštovních úřadů došlé buďtež vhodným způsobem připojeny (přilepeny, přišity) k příslušnému výkazu o rentové dani vybrané a odvedené.

(14) Vyskytnuvší se nesrovnalosti nutno vhodným způsobem vyšetřiti a odstraniti. Objeví-li se, že rentová daň nebyla sražena ze všech poplatných požitků nebo že byla jinak nízko vypočtena neb pozdě odvedena, nařídí příslušný vyměřovací úřad dlužníku, který jest povinen srážeti a odváděti rentovou daň, podle zákona připadající dodatečné pla-

cení i s poplatkem z prodlení počítaným podle § 271 zvláštním platebním vyzváním a zpraví o tom současně též příslušnou účtárnu zemského finančního úřadu, na jejíž účet měla býti daň odvedena. Zaplacení takto uloženého dodatku na dani rentové i s příslušným poplatkem z prodlení vykoná se rovněž čtyřdílným vplatním lístkem určeným pro placení daně vybírané srážkou. Proti zmíněnému platebnímu vyzvání možno se odvolati k finančnímu úřadu II. stolice.

(15) Podrobnější pokyny o zúčtování daně vybrané srážkou a o opatřeních kontrolních pro příslušné úřady vydá ministerstvo financí zvláštními instrukcemi.

HLAVA VII.

DAŇ Z TANTIEM A Z VYŠŠÍHO SLUŽNÉHO.

K § 183, odst. 1.

(1) Za společenský orgán dlužno považovati též tuzemské zastupitelstvo (representaci) cizozemské společnosti.

(2) Základem daně z tantiem jsou hrubé požitky členů představenstva a pod., a to požitky vyplacené jim v jakékoliv formě a jakýmkoliv způsobem, tedy i odměny smluvně stanovené a neodvislé od docílení ryzího výtěžku. Dani z tantiem podléhají tedy i presenční známky a jiné paušální náhrady hotových výloh. Naproti tomu nepodléhají dani přímé náhrady hotových výloh, řádně prokázané.

(3) Povinnost ku srážce a k odvodu daně z tantiem jest dána i v příčině požitků, které plynou do cizozemska.

(4) Srážeti a odváděti daň z tantiem jsou též povinny tuzemské pobočky cizozemských společností akciových neb komanditních na akcie, vyplácejí-li požitky uvedené v § 183, odst. 1, při čemž nečiní rozdílu, zdali tuzemská pobočka požitky ty vyplácí přímo neb překazuje-li za tím účelem svůj zisk hlavnímu závodu do cizozemska. Ustanovení toto doznává však modifikace některými mezinárodními smlouvami o zamezení dvojího zdanění, a to s Rakouskem (č. 414/1922 Sb. z. a n.) a s Maďarskem (č. 227/1924 Sb. z. a n.), podle kterých se daň z tantiem vybírá v tom státě, v němž podnik tantiemy poskytující má sídlo.

K § 183, odst. 5.

Viz ustanovení k §§ 180 a 181.

K § 184.

(1) Dani z vyššího služného jsou zásadně podrobeny všechny služební požitky vyjmenované v § 11 (tedy nejen požitky podrobené daňové srážce podle § 28), nejsou-li jen jejich příjemci podle § 2 od daně důchodové osvobozeni, dále mimořádné dary a podobná bezplatná věnování pobíraná zaměstnanci od zaměstnavatelů ve spojitosti se služebním poměrem, pokud tyto dary přesahují ročně 20.000 Kč (§ 7, odst. 3) a tantiemy uvedené v § 183, odst. 3.

(2) Služebními požitky podléhajícími dani z vyššího služného nejsou funkční požitky zmíněné v § 13, odst. 2, tantiemy uvedené v § 183, odst. 1 a ony části platů, které v důsledku ustanovení § 78, písm. i) se započítávají do základu zvláštní daně výdělkové.

(3) Služební požitky jsou této dani podrobeny jen částkou, která přesahuje 100.000 Kč po odečtení srážek uvedených v § 184, odst. 1.

(4) Srážkami, které se služebními požitky přímo hospodářsky souvisejí, jsou jen výdaje směřující přímo k dosažení, zabezpečení a udržení služebního požitku [§ 15, č. 1, písm. a)] včetně příspěvků podle § 15, č. 3. O výši těchto srážek platí § 15, č. 1, písm. d). Daň z vyššího služného a přirážky samosprávných korporací k ní vybírané odčitatelny nejsou.

(5) Přiznání k dani z vyššího služného nutno podati do 14. února (§ 307, odst. 1, č. 3). Podáním přiznání k dani důchodové jest současně splněna povinnost podati přiznání k dani z vyššího služného. Rozhodl-li se poplatník podati přiznání k dani z vyššího služného zvláště, nutno užíti pro to úředních tiskopisů pro přiznání k dani důchodové. V tomto případě nutno ovšem záhlaví užitého tiskopisu příslušně upraviti, po případě vyznačiti.

(6) O odvolání jedná § 330, odst. 1.

(7) Tato výnosová daň podléhá přirážkám samosprávných korporací.

HLAVA VIII.

TRESTNÍ USTANOVENÍ.

Zkrácení daně.

K § 185.

(1) Zákon vymezuje v § 185 pouze objektivní skutkovou podstatu zkrácení daně beze zřetele k subjektivním momentům, které teprve určují (§§ 186, 187 a 188) míru trestnosti.

(2) Pokud jde zejména o přiznání, jest rozhodným, čí podpis nese úřadu odevzdané přiznání. Jestliže je podepsal poplatník sám, přičítá se mu obsah přiznání a nezáleží na tom, kdo přiznání sestavil; napsal-li přiznání někdo jiný a dokonce i poplatníka podepsal, platí pravidelně totéž, t. j. přičítá se obsah přiznání poplatníkovi. V obou případech není ovšem vyloučen protidůkaz; v prvém případě, že nemohl poplatník znáti obsahu přiznání, a v druhém případě, že bylo přiznání sepsáno, po případě i podepsáno bez jeho vědomí.

(3) Zastoupení poplatníka jest ve směru trestnosti rozlišovati podle toho, zda jde o zastoupení zákonné, statutární, nebo smluvně zřízené.

(4) Je-li daňovým subjektem buď fysická osoba nesvéprávná nebo osoba právnická, jest to zákonný nebo úřadem zřízený zástupce, prostřednictvím jehož zastoupený s právním účinkem jedná a jednati může. Vinníkem jest zde jen zástupce.

(5) Je-li daňovým subjektem svéprávná osoba, která svým volným projevem zmocní třetího k jednání svým jménem, stíhá trestní zodpovědnost zmocněnce pouze tehdy, jedná-li v rozporu s informacemi, kterých se mu dostalo od zmocnitele. Jinak stihá zodpovědnost výhradně zmocnitele. Samozřejmě nelze poplatníkovi přičítati trestných činů spáchaných třetí osobou, aniž by tu vůbec zmocnění bylo.

(6) Která jednání nebo opominutí mohou způsobiti zkrácení daně, vypočítává zákon taxativně.

O zatajení lze mluviti, když se takovým způsobem pomlčí o podstatné okolnosti, k jejímuž uvedení je kdo povinen, že tím může vzniknouti klamná představa o objektu nebo subjektu daňovém.

(7) Pokud jde o přiznání, oznámení, odpovědi, opravné prostředky anebo jiná podání, nabývají tato povahy údajů ve smyslu § 185 teprve podpisem osoby a podáním u úřadu. Tímto podáním jest trestný čin — jsou-li tu i ostatní jeho náležitosti — dokonán.

Jde-li však o nepodání přiznání nebo oznámení v tomto paragrafu uvedených, jsou tyto činy dokonány již samým opominutím jich podání.

(8) Pro trestní zodpovědnost za obsah přiznání, oznámení, odpovědí a jiných podání nemá významu okolnost, že při tom nebylo dbáno formalit, které nejsou způsobilé vyměření zákonné daně zmařiti nebo přivoditi vyměření menší než zákonné daně.

(9) Zkrácení daně předpokládá jednání a opominutí, která porušují zákonem uložené povinnosti a jsou způsobilá vyměření zákonné daně zmařiti nebo zákonnou daň zkrátiti, t. j. jsou takového druhu, že mohou míti vliv na vyšetření základu daně resp. vyměření daně samé. Tato způsobilost jest objektivním znakem dotčeného konání a nerozhoduje, daly-li se jimi ukládací orgány másti čili nic, a byla-li proto daň nesprávně vyměřena či ne.

(10) Nezpůsobilé jsou na př. nesprávné údaje učiněné v přiznání osobou, která k podání přiznání není povinna (na př. manželka nebo jiný člen domácnosti), nebo údaje pro vyměření daně nezávažné, chyby v počítání a pod.

(11) Rovněž jsou nezpůsobilými údaje nebo opominutí, které by nevedly k nesprávnému vyměření daně, kdyby úřad řádně přezkoumal údaje daňového přiznání v mezích povinnosti uložené mu v § 310 zák. o přímých daních.

(12) V § 185 sloučeny jsou v jediný delikt jak komisivní tak i omisivní trestné činy, takže není rozdílu mezi zkrácením daně jako deliktem komisivním a zatajením daně jako deliktem omisivním; jedině při stanovení trestu nutno přihlížeti k ustanovení § 192, odst. 2.

K § 186.

(1) Podmínkou trestnosti podle tohoto paragrafu jest jistá míra subjektivního zavinění, spočívající jednak v úmyslu, jednak ve vědomí, které předpokládá příčetnost.

(2) „Vědomí“ vztahuje se na skutkovou podstatu § 185, zahrnujíc nejen vědomí o tom, že údaj jest nesprávný, že pachatel potvrzuje něco nesprávného, že zamlčuje, co by měl říci, že nečiní, co by měl učiniti a pod., nýbrž i vědomí toho, že taková jednání a opominutí mohou přivoditi výsledek v § 185 uvedený.

(3) I „úmysl“ vztahuje se jen na skutkovou podstatu § 185, jde však dále nežli „vědomí“, vyjadřuje přímo vůli, jednání či opominutí se dopustiti. Pachatel jest si vědom, že na př. údaj jest nesprávný a že může ohroziti stát v jeho daňovém nároku, a přes to chce tento nesprávný údaj učiniti, něco zamlčeti atd.

Úmysl podle § 186 sluší dobře rozeznávati od „úmyslu“ podle § 187; tento jde mnohem dále.

(4) Jak vědomí tak i úmysl jest čistě vniterný děj, na který, není-li zde doznání, lze usuzovati toliko ze vnějších známek, a to závěry ze skutkových okolností, jež provázejí trestný čin pachatelův.

(5) Na druhé straně zase, kde jde o náhodu nebo omyl ať skutkový nebo právní, tam není ani vědomí ani úmyslu podle § 186, avšak neznalost zákona neomlouvá.

K § 187, odst. 1.

(1) Zde se vyžaduje buď úmysl, aby zákonná daň byla zkrácena, anebo aby bylo použito prostředků k oklamání úřadu zvláště způsobilých. Uvedený úmysl směřuje přímo k docílení protiprávního výsledku, t. j. buď ke zmaření vyměření daně vůbec, anebo k tomu, aby byla zákonná daň jinak zkrácena (na př. vyměřením nižší než zákonu odpovídající daně).

Na tento úmysl — právě tak jako na „úmysl" podle § 186 — lze usuzovati toliko ze vnějších známek, a to závěry ze skutkových okolností, jež trestný čin provázejí.

(2) Prostředky k oklamání úřadů (t. j. vyměřovacího úřadu, komise) zvláště způsobilými jsou všechny počiny, které jsou způsobilé zvýšiti důvěru vyměřovacího úřadu ve správnost objektivně nesprávných údajů poplatníkových.

Takovým, k oklamání úřadů zvláště způsobilým prostředkem by bylo na př. doložení nesprávného přiznání opisem nebo výpisem z účetní uzávěrky, když by skutečné uzávěrky buď vůbec nebylo, anebo když by předložený opis (výpis) její neodpovídal věcně uzávěrce skutečné.

K § 187, odst. 2.

Trest vězení může býti uložen, je-li splněna některá z podmínek v § 187, odst. 2 stanovených. Pro uložení trestu vězení mluví zvláště: konkurence uvedených podmínek, užil-li vinník při opětném úmyslném zkrácení daně prostředků k oklamání úřadů zvláště způsobilých nebo převažují-li přitěžující okolnosti (§ 193) a neposkytuje-li uložení pouhého peněžitého trestu naděje na dosažení účelu trestu.

K § 187, odst. 4.

(1) Jednání a opominutí uvedená v § 185 pokládají se za jeden a týž trestný čin, vztahují-li se — pokud jde o vyměření vlastní daně — na jeden a týž druh daně a při tom na týž berní rok, nebo týkají-li se srážky daně dlužníkem (§ 180) nebo srážky daně z tantiem (§ 183) v témže roce, anebo týkají-li se provádění daňové srážky podle §§ 28 a násl. v témže roce u téhož příjemce. Na př.: poplatník učinil nesprávné přiznání k dani důchodové pro rok 1929, zodpověděl nesprávně výtky jemu v této věci sdělené a konečně v odvolání uváděl nesprávné skutečnosti. Všemi těmito jednáními se dopustil jednoho trestného činu (je tu hromadění nesprávností, nikoli konkurence trestných činů, poněvadž se všechna uvedená jednání týkají vyměření téže daně na týž berní rok). Uvedený poplatník se dopustil kromě toho v témže roce 1929 různých nesprávností při provádění daňové srážky podle §§ 28 a násl. svým třem dělníkům, čímž spáchal nové tři samostatné trestné činy.

Podal-li na týž rok také nesprávné přiznání ke všeobecné dani výdělkové, dopustil se dalšího trestného činu, ježto jde o jiný druh daně, třeba za týž berní rok.

(2) Do téhož trestního řízení budou zahrnuty při konkurenci více trestných činů pouze ony, které se kladou za vinu témuž obviněnému u téhož vyšetřujícího úřadu; totéž platí, rozhoduje-li vyšetřující úřad o více trestných činech v témže řízení na základě delegace (§ 210, odst. 5). Proto zjistí týž při zahájení trestního vyšetřování, nejsou-li kladeny obviněnému třeba jiným výměřovacím úřadem za vinu ještě další trestné činy v oboru přímých daní a není-li tu dřívějších trestů odůvodňujících kvalifikaci trestných činů podle § 187, odst. 2, písm. c) (zpětnost).

(3) Je-li několik vyměřovacích úřadů místně příslušno stíhati jednotlivé trestné činy téhož pachatele (§ 210, odst. 2 a odst. 4) budiž učiněn návrh na delegaci podle § 210, odst. 5.

(4) Do téhož trestního řízení lze zahrnouti všechny ony trestné činy, které byly kladeny obviněnému za vinu nejdéle do skončení vyšetřování podle § 219, odst. 2.

(5) Sčítati lze částky, o které byla daň zkrácena nebo alespoň nebezpečí zkrácení vydána, jen potud, pokud dotyčné trestné činy jsou stejné subjektivní podstaty. Takto sečtené částky jsou rozhodny jak pro možné uložení trestu vězení podle § 187, odst. 2, písm. b), pokud se týkají téhož berního roku, tak i pro výměru tohoto trestu podle § 187, odst. 3.

K § 188.

(1) V poslední větě omezuje § 188, odst. 1, trestnost nepodání přiznání, nejde-li o čin po subjektivní stránce spadající pod kvalifikaci §§ 186 nebo 187, jen na poplatníky, kteří nebyli dosud příslušnou daní zdaněni a měli tedy zvýšenou povinnost, uloženou všeobecně §§ 307 a 308, totiž podati včas přiznání a umožniti tak úřadu včasné a řádné uložení daně a dále jen na ostatní poplatníky, kteří povinného přiznání nepodali ani po zvláštní individuelní výzvě.

(2) Podle § 188, odst. 2 nebude uložen peněžitý trest na trestné činy zkrácení daně z hrubé nedbalosti, u nichž jsou splněny všechny tyto podmínky:

a) částka zkrácené nebo nebezpečí zkrácení vydané daně nepřesahuje úhrnem, to jest u všech podle § 188 subjektivně kvalifikovaných a v témže trestním řízení u téhož úřadu rozhodovaných trestných činů dohromady, 1000 Kč a současně 15% úhrnu daní, které připadají podle zákonných ustanovení na správné, v trestním řízení zjištěné základy daňové;

b) obviněný prokáže potvrzením příslušného berního úřadu, že zaplatil zkrácenou daň a že tak učinil zavčas, to jest ve lhůtě stanovené mu vyšetřujícím úřadem.

Jsou-li uvedené podmínky splněny, bude trestní řízení zastaveno, vinníka nelze pak pro tento čin pokládati za poplatníka, který byl uznán vinným v daňových věcech.

K § 189.

(1) Trestní právo daňové směřuje celou svou povahou ku vynucení nesplněné povinnosti vůči státu, a to nejen ku vynucení v jednotlivém případě, nýbrž ku vynucení ode všech liknavých nebo nesprávně přiznávajících poplatníků.

Proto bude užito § 189, když by vzhledem k vážnosti nebo zvláštnosti případu byla odůvodněna naděje, že takovým uveřejněním bude ostatním liknavým nebo nesprávně přiznávajícím poplatníkům dána účinná výstraha před podobným neplněním jejich povinností k státní pokladně.

(2) Těmito účely se bude říditi rozhodnutí o tom, zda, po případě ve kterých časopisech, má býti nález uveřejněn, anebo zda má býti vedle toho anebo místo toho nález vyvěšen nebo jinak vhodně vyhlášen v obci, v níž vinník bydlí.

Zaplacení zkrácené daně.

K § 190.

(1) O tom, který úřad jest příslušný k předepsání zkrácené daně, jedná § 210, odst. 6.

(2) Byla-li zkrácena daň, která jest podkladem pro vyměřování přirážek, nutno dodatečně zaplatiti nejen vlastní daň, nýbrž i příslušné přirážky. V těchto případech bude vždy výše dodatečné daně i s přirážkami oznámena vinníku dodatečným platebním rozkazem.

Návod a pomoc.

K § 191, odst. 1.

(1) Zákon tu rozeznává dvojí druh trestné spoluviny na zkrácení daně podle §§ 185, 186 a 187, a to návod a pomoc.

(2) V jaké činnosti se návod nebo pomoc projevuje, jest nerozhodno; zákon uvádí také jen příkladmo některé častější druhy takové činnosti (rada, utvrzování, slíbení pomoci, nesprávné vedení knih).

(3) Podmínkou trestnosti po stránce subjektivní jest, aby ten, kdo navádí nebo pomáhá k trestným činům, uvedeným v §§ 185, 186 a 187, věděl, že se jeho návod nebo pomoc týká jednání nebo opominutí v § 185 stanovených a podle § 186 nebo § 187 trestných.

(4) Návodcova nebo pomocníkova úmyslu, který by směřoval ke zkrácení daně, tu zákon nevyžaduje.

(5) Zákon uvádí mezi druhy návodu nebo pomoci i nesprávné vedení obchodních knih. Toto nesprávné vedení knih není samo o sobě trestným vůbec, tím méně pak podle tohoto zákona. Ale stává se trestným jako návod nebo pomoc podle § 191, jakmile je si osoba nesprávné knihy vedoucí vědoma, že tímto nesprávným vedením knih spolupůsobí ke zkrácení daně osobou třetí, trestnému podle §§ 185, 186 a 187. Při tom jest lhostejno, jde-li o nesprávné vedení knih té osoby, která se dopouští zkrácení daně, anebo o nesprávné vedení knih osoby jiné, na jejíž zápisy se pak pachatel při svém nezákonném jednání nebo opominutí odvolává nebo hodlá odvolávati, nebo jejímiž nesprávnými zápisy doufá svůj trestný čin utajiti. Trestnost návodu a pomoci jest na trestnosti pachatele podle §§ 185 až 187 zcela nezávislá.

K § 191, odst. 2.

Otázku, zda lze v tom kterém případě mluviti o nátlaku vyvěrajícím z hospodářské závislosti a zda má proto zůstati pomoc nebo návod netrestán, nutno posouditi po zralé úvaze všech rozhodných okolností každého jednotlivého případu.

Stanovení trestu.

K § 192.

(1) Tresty možno ukládati výhradně jen v rámci zákonných sazeb, poněvadž zákon nezná práva zmírňovacího, které by odůvodňovalo snížení trestu pod sazbu zákonem stanovenou.

(2) Mimořádná přeměna trestu — nehledíc k případu náhradního trestu vězení (§ 196) — jest možna pouze při mimořádném prominutí podle § 209 proměnou trestu vězení v peněžitou pokutu.

Přitěžující okolnosti.

K § 193.

Přitěžující okolnosti v § 193 obsažené uvádí zákon jen příkladmo a mohou tedy býti shledány podle povahy jednotlivého trestního případu i jiné přitěžující okolnosti.

Polehčující okolnosti.

K § 194.

(1) Polehčující okolnosti uvádí zákon jen příkladmo.

Na prvním místě jest uvedeno doznání vinníkovo v trestním řízení. Doznání jest vždy polehčující okolností; lze je ovšem hodnotiti různě podle toho, přiznal-li se obviněný před provedením důkazu o jeho vině, anebo přiznal-li se, až když byl usvědčen.

(2) Účelem stanovení polehčujících okolností pod písm. e) uvedených jest, aby byl trest podle možnosti úměrným také majetkovým poměrům obviněného a aby uložení trestu neznemožňovalo obviněnému pokračovati ve výdělečné činnosti, jíž by byla opatřována i v budoucnu aspoň nezbytná výživa rodiny.

Porušení povinností členů daňových komisí a trestních senátů.

K § 195, odst. 1.

(1) Omluvitelným jest odepření jen tehdy, je-li tu důvod pro odmítnutí ve smyslu § 237. Tento důvod musí býti uplatněn a osvobozuje teprve tehdy, byl-li uznán finančním úřadem II. stolice, z jehož rozhodnutí není odvolání (§ 237, odst. 2).

K objektivní skutkové povaze tohoto trestného činu náleží tedy vedle odepření ještě okolnost, že zdráhající se buď neuplatní omluvného důvodu vůbec aneb po pravoplatném jeho odmítnutí trvá dále při odpírání, aniž by uvedl nové důvody.

(2) Stanovenou zde peněžitou pokutu ukládá vyměřovací úřad v sídle komise nebo daňového trestního senátu.

K § 195, odst. 2.

(1) Trestný čin v § 195, odst. 2 uvedený předpokládá, že členové (náhradníci) komise neb senátu vzdalují se zasedání komise (senátu) opětovně a že se tak děje po předchozím napomenutí, aniž tu jest dostatečného omluvného důvodu.

(2) Posouzení a rozhodnutí o tom, je-li vzdalování omluvitelným čili nic, přísluší předsedovi komise (senátu) podle okolností toho kterého případu.

(3) Stejný trest jest stanoven pro shora jmenované osoby, které se sice do zasedání dostaví, ale odpírají při zasedání jednati, anebo které se předčasně bez dostatečné omluvy vzdálí.

(4) Rozhodnutí, zda mají býti trestné činy v § 195, odst. 1 a 2 uvedené v daném případě skutečně potrestány, jest zůstaveno úvaze trestajícího orgánu.

Náhradní trest vězení.

K § 196.

(1) Ustanovení o náhradním trestu vězení jest na rozdíl od § 187, odst. 2, který vyslovuje toliko možnost uložení trestu vězení vedle peněžité pokuty, rázu obligatorního, takže, jsou-li zákonné podmínky splněny, musí býti náhradní trest vězení stanoven, i když byl uložen pro určitý trestný čin podle § 187, odst. 2 vedle peněžité pokuty trest vězení přímo (nikoli náhradně).

(2) Bylo-li potrestáno peněžitou pokutou více trestných činů najednou, a tato pokuta byla nedobytna, nesmí ani v tom případě přesahovati náhradní trest vězení nejvyšší výměry šesti měsíců.

(3) V nálezu bude stanoveno jen úhrnné trvání náhradního trestu vězení. Je-li peněžitá pokuta částečně nedobytna (o pojmu nedobytnosti srovnej § 276, odst. 2, č. 1), bude náhradní trest vězení vykonán jen výměrou, která odpovídá poměrně nedobytné částce v porovnání s celkovou částkou. Nedá-li se tato výměra určiti v plných dnech, budou zbytky větší než půl dne zaokrouhleny na 12 hodin; k menším zbytkům se nebude přihlížeti vůbec.

(4) Náhradní trest vězení podle předchozího ustanovení bude zkrácen i průběhem výkonu, bude-li do té doby dodatečně zaplacena částka peněžité pokuty, srovnávající se poměrně s částkou náhradního trestu té doby ještě nevykonaného.

(5) S obmezením na tuto částku a na přiměřené zkrácení vězení lze peněžitou pokutu, stane-li se teprve dodatečně dobytnou, vymoci také proti vůli vinníkově.

Opatření k tomu potřebná vykoná neprodleně vyměřovací úřad, který provedl trestní řízení v I. stolici.

Ručení.

K § 197, odst. 1.

(1) Povinné péče při volbě zmocněnce bylo užito, byla-li zmocněna osoba, o níž bylo lze se zřetelem na její duševní schopnosti, spolehlivost a obecnou důvěru, jíž se těší, právem předpokládati, že nepřekročí plné moci jí zmocnitelem udělené a že nepodnikne v tomto svém poměru ničeho nezákonného. Takové povinné péče by na př. nebylo šetřeno, kdyby byla zmocněna osoba, o níž jest zmocniteli známo, že se zabývá pokoutním písařením anebo osoba, jež se sama jako zmocněnec poplatníku vnucovala.

(2) Okolnost, že bylo šetřeno povinné péče při volbě zmocněnce, musí prokázati zastoupený.

K § 197, odst. 2 a 4.

(1) Srozuměním rozumí se nejen srozumění výslovné, ale i mlčky daný souhlas. Námitku, že tu nebylo srozumění, musí prokázati příslušník rodiny, o jehož ručení jde.

(2) Před vydáním dotčeného platebního vyzvání bude dána ručiteli příležitost, aby spolupůsobil při zjišťování částky, za kterou podle zákona ručí. Z platebního vyzvání možno podati ručiteli odvolání do 30 dnů (§ 253, odst. 2 a § 254, odst. 1 a 3).

(3) Vymáhání pravoplatně uložené částky z důvodů ručení podle tohoto paragrafu děje se týmiž orgány a týmž způsobem jako vymáhání pokuty u původního dlužníka. Zanikne-li dluh na peněžitém trestu (na př. promlčením výkonu trestu, prominutím) nebo útratách trestního řízení, zaniká i ručení (§ 267).

Nepravdivé výpovědi svědků, znalců, přezvědných osob a odhadců.

K § 198.

(1) Svědky, znalce, přezvědné osoby a odhadce nutno vždy před výpovědí přiměřeně upozorniti na jejich trestní zodpovědnost podle § 198.

(2) Trestný čin v tomto paragrafu uvedený stíhají — nejde-li o čin přísněji trestný podle trestních zákonů — jako přestupek okresní soudy, a jde-li o osoby podřízené vojenské soudní pravomoci, brigádní soudy z povinnosti úřední na veřejnou žalobu. Finanční úřady, které takový trestný čin zjistí, učiní trestní oznámení přímo u příslušného soudu, v jehož obvodě byl trestný čin spáchán.

(3) Aby se předešlo nedosti odůvodněným trestním oznámením, mají finanční úřady podle možnosti dostatečně prokázati veškeré náležitosti tohoto trestného činu, jak jsou v následujícím uvedeny.

(4) Údaje v § 198 uvedené musí býti objektivně nepravdivé a způsobilé vyměření daně neb uložení trestu zmařiti aneb přivoditi, že se daň vyměří nebo trest uloží nesprávně nebo neprávem.

(5) Údaje musí býti učiněny ve výpovědi před vyměřovacím úřadem, daňovou komisí, daňovým trestním senátem nebo jejich předsedou. Vyměřovací úřad a daňový trestní senát zastupuje každý činovník tohoto úřadu (senátu), pověřený výslechem vypovídajícího, daňovou komisi pak každý jednotlivý člen komise, pokud byl pověřen provedením výslechu. Nečiní se rozdílu, zda výpověď byla ústní neb písemná.

(6) Obviněný si musí býti vědom, jak nepravdivosti svého údaje, tak i toho, že jde o výpověď před shora uvedenými orgány nebo o výpověď určenou jejich potřebě.

(7) Nepravdivý údaj zůstává trestným, i když mohla býti výpověď odmítnuta (§ 301, odst. 4) anebo když výpověď nesměla býti požadována (§ 301, odst 3).

Porušení povinnosti mlčelivosti; zneužití daňových zápisů.

K § 199, odst. 1.

(1) Podle tohoto ustanovení jest trestným jen prozrazení okolností, které seznaly osoby v § 199 zmíněné buďto z přímé neb nepřímé účasti při daňovém řízení anebo alespoň na základě své úřední funkce.

(2) K subjektivní skutkové povaze náleží, aby prozrazení stalo se neoprávněně. Neoprávněným jest prozrazení, kterým se porušuje povinnost mlčenlivosti podle zákona příslušející.

(3) Pokud jde o sdělování berních dat, platí § 329.

K § 199, odst. 2.

(1) V tomto odstavci zmíněné zneužití jest přestupkem, bylo-li spácháno ve veřejném shromáždění, a přečinem, bylo-li spácháno obsahem tiskopisu.

(2) K trestnosti se vyžaduje, aby bylo zneužito určitých okolností, jež lze čerpati ze zá-

pisů k veřejnému nahlédnutí vyložených. K původu vědění se nepřihlíží, stačí, jde-li o okolnosti, které mohou býti z oněch zápisů seznány.

(3) Jde-li v tom kterém případě o nevraživý útok zneužitím zmíněných okolností, či o pouhou dovolenou kritiku, nutno řešiti podle povahy každého jednotlivého případu.

(4) Stíhání přestupku nebo přečinu v tomto odstavci obsaženého přísluší soudům. (§ 210, odst. 1.)

K § 199, odst. 3.

Trestným jest i pouhý pokus trestných činů v § 199, odst. 1 a 2 uvedených. Co se rozumí pokusem stanoví § 8 tr. zák., § 65 uh. tr. zák. a § 15 voj. tr. zák.

Překážení v místní prohlídce.

K § 200.

(1) Trestným jest nejen poplatník, nýbrž každý, kdo se dopustí jednání v tomto paragrafu uvedených proti osobám vyměřovacím úřadem k provedení místní prohlídky zmocněným (§§ 319 a 320).

(2) Tento trestný čin — nejde-li o čin přísněji trestný podle trestních zákonů — stíhají jako přestupek okresní soudy, a jde-li o osoby podřízené vojenské soudní pravomoci, brigádní soudy z povinnosti úřední na veřejnou žalobu. Finanční úřady, které takový trestný čin zjistí, učiní trestní oznámení přímo u příslušného soudu, v jehož obvodě byl trestný čin spáchán.

Pořádkové pokuty.

K § 201, odst. 1 a 2.

(1) Trestným je nevyhovění jakýmkoliv příkazům nebo vyzváním, vydaným podle prováděného zákona orgány taxativně tu vyjmenovanými.

(2) Podmínkou trestnosti nepořádků v § 201, odst. 1 naznačených jest, že neuposlechnutí nebylo dostatečně omluveno.

(3) Subjektem zmíněných nepořádků jest každý, kdo jest povinen splniti příslušný příkaz nebo vyzvání. Pokud mohou býti výpovědi odepřeny, viz § 301, odst. 4.

(4) Pořádkovými pokutami nesmí býti vymáháno v trestním řízení na obviněném ani nahlédnutí do knih obchodních nebo hospodářských, ani podání vysvětlení.

(5) Uložení pokuty nemusí předcházeti výslech obviněného (a contr. § 214, odst. 1).

(6) Výslovný příkaz nebo vyzvání k vykonání žádaného jednání má se státi zpravidla písemně s udáním přiměřené lhůty (§ 253, odst. 1). Byl-li však dán podnět k takovému příkazu nebo výzvě při výslechu, může se státi pohrožení pořádkovou pokutou ústně, jest však třeba je zaznamenati zároveň se stanovením přiměřené lhůty k zodpovědění (§ 253, odst. 1). Účinné pohrožení pokutou předpokládá ovšem, že příkaz nebo výzva mohla býti na dotčenou osobu řízena na základě zákona. Je-li proti danému příkazu nebo výzvě přípustný zvláštní opravný prostředek, nelze před pravoplatným rozhodnutím o něm pořádkové pokuty uložiti.

(7) Byl-li vydán příkaz nebo výzva na subjekt, který sám o sobě není způsobilý k právním činům, jest v případě nevyhovění trestně odpovědný zákonný zástupce, ale jen tehdy, byl-li sám v této své vlastnosti vyzván. Jde-li o zmocněnce smluvně zřízeného, jest v případě nevyhovění trestně zodpovědným jen tehdy, je-li v této funkci znám ukládacím orgánům a byla-li mu ona výzva s pohrůžkou přímo řízena.

K § 201, odst. 3.

Takovým opominutím jsou na př. opominutí oznámení podle §§ 27, 62, 90, 124, 133, 141, 157, 159 a 167. Avšak i jiné příkazy nebo vyzvání mohou býti spojeny s pohrůžkou pořádkové pokuty, pokud jsou ovšem v zákoně odůvodněny.

Jak zaniká trestnost.

K § 202.

(1) O zániku trestnosti oněch činů, které podle prováděného zákona přísluší stíhati řádným soudům (§ 210, odst. 1) platí ustanovení trestních zákonů (§ 526 tr. z., § 105 uh. tr. zák., §§ 12 a 31 uh. přest. zák. a § 128 voj. tr. zák.).

(2) Výpočet případů, v nichž zaniká trestnost ostatních činů podle hlavy VIII trestných, je taxativní.

a) Smrt.

K § 203.

(1) Zemřel-li obviněný za trestního vyšetřování před vydáním nálezu nebo dříve nežli nález nabyl právní moci, zastaví vyměřovací úřad řízení, po případě odepíše předepsanou pokutu a zařídí zrušení případných exekučních opatření.

(2) Úmrtím odsouzeného po pravoplatnosti nálezu zaniká ovšem vykonatelnost trestu

vězení; o tom buď zpraven soud, který byl požádán o výkon tohoto trestu. Peněžité a pořádkové pokuty přecházejí jako jiné pozůstalostní dluhy na dědice.

b) Účinná lítost.

K § 204, odst. 1.

(1) Oprava nebo doplnění údajů záleží v tom, že vinník na místo dřívějšího nesprávného údaje učiní nový a správný údaj, nebo že k dřívějším neúplným údajům přičiní doplňující údaje další.

(2) Tato oprava nebo doplnění musí se státi u příslušného úřadu, t. j. u toho úřadu, který jest podle ustanovení tohoto zákona příslušným k vyměření daně, po případě k rozhodnutí o odvolání ve věci oné osoby.

(3) Další podmínkou beztrestnosti toho kterého trestného činu jest, aby oprava nebo doplnění údajů stalo se dříve, nežli bylo pro tento trestný čin zavedeno proti vinníkovi trestní řízení některým ze způsobů v § 213 uvedených; zavedením trestního řízení pro zmíněný trestný čin není ovšem vyloučena účinná lítost u jiných činů trestných, pro něž nebylo trestní řízení zahájeno způsobem v § 213 stanoveným. Na tutéž podmínku vázána jest beztrestnost pachatelova, učiní-li dodatečné podání, jež měl podle zákona již dříve učiniti, ale které původně opominul. Takovými opominutími jsou na př. opominutí oznámení ve smyslu §§ 27, 62, 90, 124, 133, 141, 157, 159 a 167, zakládala-li v jednotlivém případě skutkovou podstatu trestných činů podle §§ 185 až 188.

(4) Opravil-li poplatník před zahájením trestního řízení (§ 213) své údaje, může býti základem trestu jen rozdíl mezi tak opraveným ale ještě nesprávným údajem a základem zjištěným v trestním řízení. Okolnost, že byla oprava původního údaje ještě nesprávná, není okolností přitěžující, poněvadž jde o jediný trestný čin, nikoliv o konkurenci dvou trestných činů.

K § 204, odst. 2.

Oznámení návodcovo nebo pomahačovo musí obsahovati úplné označení a doznání spáchaného trestného činu, má-li založiti beztrestnost; musí býti učiněno u toho úřadu, který jest příslušným pro vyměření daně, k jejímuž zkrácení dával návod nebo pomáhal.

c) Upuštění od trestního řízení.

K § 205, odst. 1.

(1) Trestní ustanovení tohoto zákona směřují v prvé řadě k vynucení tímto zákonem uložené, ale nesplněné povinnosti.

(2) Stanoví-li § 205, že může býti od trestního řízení upuštěno, může se tak státi jen, když bylo vlastního cíle trestních ustanovení, t. j. splnění povinnosti, dosaženo tím, že obviněný svůj trestný čin v plném rozsahu doznal, nesprávné údaje po pravdě opravil nebo doplnil, anebo přiznání nebo oznámení, kterých v zákonné lhůtě nepodal, po pravdě sepsal a vyšetřujícímu úřadu dodatečně předložil. O tom, má-li úřad vejíti v jednání o žádosti podle tohoto paragrafu o upuštění od trestního řízení, rozhoduje vyšetřující úřad podle volné úvahy. Úřad vejde v jednání o této žádosti jen mimořádně, a to buď je-li v zájmu finanční správy, aby bylo trestní řízení urychleně skončeno (když by jinak bylo nutno prováděti rozsáhlá, trestnému činu a pravděpodobné peněžité pokutě neúměrná šetření a důkazy), anebo je-li pravděpodobným, že by obviněný dalším prováděním vyšetřování doznal těžké újmy na zdraví (dlouhým rozčilujícím jednáním) nebo majetku (na př. dlouho trvající zajištění na majetku pro dodatečné daně a pro pokuty anebo rozsáhlým a nákladným řízením důkazovým). V každém případě lze povoliti upuštění, až když byl aspoň v celku stanoven rozsah trestného činu, takže jest úřadu možno přezkoumati, zda jest doznání obviněného úplným.

(3) Upuštění bude zásadně povoleno jen, nabude-li úřad přesvědčení, že se obviněný pro budoucnost polepší. Proto nebude užito § 205, byl-li týž obviněný již dříve trestán pro některý z trestných činů podle §§ 185, 186, 187 a 191 trestných, anebo bylo-li mu již dříve povoleno v podobném případě upuštění od trestního řízení.

(4) Jednání o podané žádosti za upuštění od trestního řízení nesmí zdržovati rychlý chod prováděného trestního řízení. Proto bude o žádosti rozhodováno se vším urychlením.

K § 205, odst. 2 a 3.

(1) Výše pokuty se řídí mezi jiným i tím, jsou-li v daném případě přitěžující okolnosti; obviněnému přitěžuje mezi jiným i to, že ztěžoval zjištění pravdy vědomě nesprávnými údaji nebo jinými prostředky než pouhým popíráním viny (§ 193, písm. e). Proto bude při stanovení upouštěcí částky vzat zřetel i na to, v jakém stadiu trestního vyšetřování byla žádost podána.

(2) V zásadě se bude upouštěcí částka rovnati výši pokuty, která by jinak byla pravděpodobně uložena, nebude však činiti méně než

by činila nejnižší pravděpodobná pokuta, leč by další snížení ospravedlňovaly také nepříznivé majetkové poměry obviněného nebo převažující polehčující okolnosti.

(3) Při upuštění od trestního řízení bude k zaplacení upouštěcí částky stanovena co nejkratší lhůta, jež by v daném případě stačila, aby si mohl obviněný potřebnou částku opatřiti.

d) Promlčení.

K § 206, odst. 1.

Otázku promlčení trestnosti činů v §§ 186, 187, 188 a 191 uvedených mají zkoumati vyšetřující úřady z povinnosti úřední. Délka promlčecí lhůty jest kratší u kulposního deliktu v § 188 uvedeného; řešení otázky promlčení bude proto namnoze vyžadovati předchozího zjištění subjektivní skutkové podstaty trestného činu.

K § 206, odst. 4.

Rozhodnutí I. stolice nabude právní moci, pokud oprávněný proti němu nepodá v zákonné lhůtě odvolání nebo se ho zřekne nebo je odvolá nebo když odvolání se zamítne. Rozhodnutí poslední stolice je pravoplatné dnem, kdy bylo vydáno.

K § 207.

Při krátkosti promlčecí lhůty pro výkon trestů v § 207 uvedených jest povinností vyšetřujících úřadů, aby s urychlením opatřily vše, čeho jest ke včasnému výkonu trestů potřebí.

K § 208, odst. 1.

(1) Obsílka jest vydána tím okamžikem, kdy byla předána doručovacímu orgánu (úřednímu orgánu, obecnímu úřadu nebo poště) ku provedení doručení.

(2) O náležitostech obsílky a jiných sdělení jedná § 213.

K § 208, odst. 3.

Pobytem vinníka v cizině, přesahujícím dobu v § 208, odst. 3 zákona stanovenou, se promlčecí lhůty nepřetrhují nýbrž pouze staví; po jeho návratu na státní území plyne lhůta promlčecí dále. Mezi promlčením trestnosti a promlčením výkonu trestu není zde rozdílu.

K § 208, odst. 4.

Opatřením úřadu, směřujícím ku výkonu trestu a namířeným proti odsouzenému, jest na př. požádání příslušného soudu úřadem o výkon trestu vězení (§ 227, odst. 3), řádné doručení upomínky, aby peněžitý trest (pokuta) byl zapraven, zavedení exekuce co do peněžitého trestu, pokuty a p.

e) Mimořádné prominutí.

K § 209.

(1) Důvody zvláštního zřetele hodnými jsou na př.: vážné ohrožení zdraví vinníkova, jež by bylo nutným důsledkem provedení uloženého trestu vězení a okolnosti, jež by ve výjimečném případě zavinily, že by byla uložením zákonného trestu mimořádně těžce hospodářsky postižena nezajištěná rodina vinníkova nebo obviněného.

(2) Osoba, dožadující se mimořádného prominutí, jest povinna prokázati, a nelze-li to, aspoň osvědčiti okolnosti, o něž svou žádost opírá.

(3) Žádost bude pravidelně podána u příslušného vyšetřujícího úřadu. O žádostech za mimořádné prominutí podá své dobré zdání a návrh jak příslušný vyšetřující úřad, tak finanční úřad II. stolice.

Příslušnost.

K § 210, odst. 1.

(1) Za přečin prohlašuje zákon toliko trestný čin zneužití daňových zápisů, spáchaný obsahem tiskopisu (§ 199, odst. 2), ostatní uvedené trestné činy toliko za přestupek.

(2) Uvedený přečin bude souzen sborovým soudem, nikoli soudem porotním nebo kmetským.

K § 210, odst. 2.

(1) Ustanovení obsažená v hlavě VIII vztahují se na všechny tímto zákonem upravené daně, to jest na daň důchodovou, všeobecnou daň výdělkovou, zvláštní daň výdělkovou, pozemkovou daň, domovní daň, rentovou daň, daň z tantiem a z vyššího služného.

(2) Vyšetřování zahajuje (§ 213) a provádí zásadně vyměřovací úřad, který jest místně příslušný (§ 249) pro předpis toho druhu daně, jíž se trestný čin týká. Výjimky stanoví § 210, odst. 4 a 5.

(3) Je-li spornou příslušnost vyměřovacích úřadů, rozhodne ministerstvo financí. Pokud spor o příslušnost není rozhodnut, má každý ze sporných vyměřovacích úřadů ve svém obvodu provésti jednání nutná k zahájení vyšetřování a zjištění skutkové trestní povahy, a obzvláště učiniti tak v případech nebezpečí v prodlení.

K § 210, odst. 3.

(1) Po provedeném vyšetřování musí býti trestný čin předložen zásadně k rozhodnutí nalézacímu senátu.

(2) Bez předložení trestního případu nalézacímu senátu k rozhodnutí vydá nález vyměřovací úřad:

1. jde-li v trestním případě vesměs o zkrácení daně po subjektivní stránce kvalifikované podle § 188, neboť u těchto činů nemůže býti vyřknut nikdy trest vyšší než trojnásobek zkrácené nebo nebezpečí zkrácení vydané daně;

2. jde-li v daném trestním případě vesměs o trestné činy po subjektivní stránce kvalifikované podle § 186, § 187, odst. 1 a § 191, pakliže vyměřovací úřad u žádného z těchto trestných činů nepokládá za přiměřený a skutečně též nevyřkne trest vyšší než trojnásobek zkrácené nebo nebezpečí zkrácení vydané daně.

(3) Při konkurenci trestných činů rozhodne nalézací senát o všech do téhož trestního řízení spadajících trestných činech, pakliže alespoň u jednoho mu přísluší rozhodnouti o vině a trestu.

(4) Nalézací senát rozhodne též sám jak o vině tak o trestu, shledá-li, že v případě předloženém mu k rozhodnutí není trestného činu kvalifikovaného podle § 187, odst. 1 ve spojení s odst. 2, nýbrž že je tu skutková povaha činu trestného podle §§ 186 a 188, případně podle § 191, nebo že v předloženém případě jest uznati na trest nižší než trojnásobek.

K § 210, odst. 5.

(1) Delegace může nastati jak na žádost obviněného, tak i z moci úřední, zejména též z důvodů § 251.

(2) Delegace jest přípustna také pro zaujatost orgánů vyšetřujících (vyšetřujícího úřadu, po případě úředníka) neb nalézacích, tedy vyměřovacího úřadu (§ 210, odst. 2) nebo daňového trestního senátu (§§ 211, 225), při čemž stačí, aby v daném případě byly seznány takové okolnosti, z nichž lze usouditi na pravděpodobnost zaujatosti oněch činitelů. Je-li o trestním případě rozhodovati v nalézacím senátě, dojde k delegaci pro předpojatost jen, nemůže-li býti předpojatý člen senátu nahrazen svým náhradníkem. O možnosti vyloučení jednotlivých členů daňového trestního senátu (§§ 211, 225) pro zaujatost, jedná § 212, odst. 1, písm. e).

K § 210, odst. 6.

Slovem „předepíše“ v tomto odstavci užitým rozumí se akt vlastního materielního vyměření daně, takže nějakého předběžného rozhodnutí komise není v těchto případech třeba. Platební rozkaz nutno v tomto případě jasně označiti jako dodatečný platební rozkaz. Je-li trestní řízení zastaveno, dlužno příslušnost pro vyměření dodatečné daně posouditi podle všeobecných ustanovení a dbáti při tom též §§ 277 až 282.

K § 210, odst. 7.

(1) Vyměřovací úřad v sídle příslušné daňové komise nebo daňového trestního senátu zakročí toliko k žádosti předsedy komise (senátu), po případě, jde-li o samého předsedu daňového trestního senátu (§§ 211, 225), k žádosti úřadu, který předsedu ustanovil (§ 211, odst. 2, po příp. § 225, odst. 2).

(2) Jde-li o trestný čin člena odvolací komise nebo odvolacího senátu, bude trestní nález předložen fin. úřadu II. stolice, aby jej dal doručiti.

K § 210, odst. 8.

Pořádkové pokuty ukládá vyměřovací úřad, daňová komise, daňový trestní senát nebo jejich předseda, podle pravidel o příslušnosti v tomto odstavci naznačených. Jestliže komise nebo senát anebo jejich předseda uloží pořádkovou pokutu, oznámí to bez meškání vyměřovacímu úřadu v sídle komise nebo senátu a vyměřovací úřad zařídí předpis a vybrání pokuty.

Vylučovací důvody.

K § 212, odst. 1 a 2.

(1) Osvědčením [§ 212, odst. 1, písm. e)] jest důkaz takových okolností, které činí tvrzení o zaujatosti pravděpodobným.

(2) Sezná-li předseda senátu po zjištění, že u některého z členů senátu jest v daném případě některý z vylučovacích důvodů pod písm. a) až e) uvedených, rozhodne o tom z úřední povinnosti a zařídí, aby vyloučený člen byl nahrazen náhradníkem.

Zahájení vyšetřování.

K § 213, odst. 1.

(1) Pro trestní řízení platí ustanovení této hlavy a pokud tu zákon ničeho jiného nestanoví též ustanovení hlavy IX (§ 231).

Ukončení vyměřovacího řízení nastane okamžikem, kdy vyměřovací úřad nebo daňová komise rozhodne o výši příslušné daně a poplatníka o tom vyrozumí (§ 257) platebním rozkazem, po případě, jde-li o trestné opominutí, tím okamžikem, kdy příslušná daňová komise nebo příslušný vyměřovací úřad skončí vyměřovací práce pro ten který berní rok.

(2) Vyměřovací úřady jsou povinny oznámiti případy odůvodňující podezření ze spáchaného trestného činu, k jehož stíhání samy nejsou příslušny, příslušnému vyměřovacímu úřadu.

Sdělení anonymních nebo neobsahujících určitých skutečností nebo průkazů nesmí býti bez přiměřeného předchozího vyšetření užito jako podnětu k zahájení trestního řízení.

(3) Obsílka pro obviněného k jeho výslechu má obsahovati jméno vyměřovacího úřadu, jméno předvolaného, vyznačení trestného činu, který se mu klade za vinu, místo, den a hodinu, kdy se má dostaviti, jakož i dodatek, že předvolaný má býti vyslechnut jako obviněný. Naproti tomu není třeba, aby se v obsílce označily body, které budou předmětem výslechu a důvody podezření.

(4) Obsílky a jiná vyhotovení zasílaná obviněnému nutno uzavříti a tak uzpůsobiti, aby nebylo zevně patrno, že byla vydána v trestním řízení.

(5) Obsílka musí býti doručena obviněnému do vlastních rukou způsobem v § 257 (odst. 9, 10, případně 8) uvedeným. Odepřel-li obviněný obsílku přijmouti, bude postupováno podle § 257, odst. 15.

(6) Jinaké sdělení obviněnému, že se proti němu zahajuje trestní řízení, může se státi písemně anebo ústně. Písemné sdělení nutno doručiti právě tak jako obsílku. Ústní sdělení musí býti protokolováno a dáno obviněnému k podpisu. Odepře-li obviněný podpis tohoto zápisu, nutno tuto okolnost po přibrání další úřední osoby a po opětovné potomní marné výzvě obviněného, aby zápis podepsal, na zápisu výslovně poznamenati spolu s důvody, jež snad obviněný pro toto odepření uvedl. Zápis bude pak opatřen podpisy obou přítomných úředních osob.

(7) Směřuje-li podezření současně proti několika osobám, budiž zahájeno trestní řízení pokud možno současně proti všem zúčastněným.

K § 213, odst. 2.

Lhůta k dostavení se k výslechu počíná se dnem, jenž jde po dni, kdy bylo zahájeno trestní řízení. Prodloužení této lhůty přes dobu 60 dnů jest možné jen na žádost strany. Žádost může směřovati jednak k prodloužení lhůty k zahájení výslechu (žádost o odklad výslechu a pod.), jednak k odkladu skončení výslechu (na př. žádost o lhůtu k vyjádření ke sdělené skutkové podstatě podle § 214, odst. 2, žádost o přerušení výslechu a pod.); ve smyslu předneseného petitu prodlouží se vyhověním žádosti buď lhůta k zahájení a provedení nebo pouze lhůta ke skončení výslechu.

Výslech obviněného.

K § 214.

(1) Skutkovou povahu trestného činu a důvody podezření proti obviněnému nutno podrobně sděliti obviněnému při prvním výslechu. Požádá-li obviněný o 15denní lhůtu k vyjádření o sdělené skutkové podstatě, nutno výslech přerušiti a teprve po uplynutí lhůty pokračovati v prvém výslechu.

(2) Vyšetřující úřad může obviněného tolikrát vyslýchati, kolikrát to shledá nutným nebo účelným k objasnění objektivní i subjektivní skutkové podstaty trestného činu, z něhož jest viněn.

(3) Bylo-li proti obviněnému zahájeno trestní řízení na základě jinakého sdělení ve smyslu § 213, může býti obviněný ihned po tomto sdělení vyslechnut, odpovídá-li to v tomto směru učiněnému sdělení.

(4) O každém výslechu i o jeho části, byl-li přerušen, nutno vésti řádný zápis (protokol); každý jeho arch budiž všemi zúčastněnými podepsán. Oklep zápisu bude na žádost straně vydán po skončení nebo přerušení výslechu.

(5) Ke každému výslechu budiž přibrán přísežný zapisovatel. Není-li po ruce přísežného zapisovatele, budiž jiný zapisovatel protokolárně upozorněn (a to nejpozději bezprostředně po sepsání prvního jím psaného zápisu) na trestní zodpovědnost podle § 199. Toto upozornění budiž v zápise poznamenáno.

Práva obviněného a průvody.

K § 215.

(1) Vyšetřující úřad provede všechna šetření, jichž jest třeba, aby byl stav věci úplně vysvětlen; při tom má dbáti všech okolností k obraně obviněného sloužících stejným způsobem jako důvodů podezření.

(2) V trestním řízení, které nezná zvláštního orgánu pro obžalobu, přísluší vyšetřují-

címu, pokud se týče nalézacímu orgánu dokazovati, že skutková podstata trestního jednání jak po stránce objektivní tak i subjektivní jest dána; to se má státi již v jednání v prvé stolici, při čemž tento orgán jest povinen z úřední povinnosti přihlížeti (§ 298) ke všemu, co mluví jak proti tak pro obviněného.

(3) Tento orgán není při dokazování skutkové podstaty trestného jednání se své strany vázán na určité průvodní prostředky, jest však na druhé straně povinen pravidelně připustiti průvody, které obviněný nabízí a které jsou způsobilé úplně objasniti skutkovou povahu případu, o nějž jde. Sem náleží především nabídnuté nahlédnutí do knih (§ 318).

(4) Naproti tomu netřeba připustiti důkazů, jež nejsou způsobilými zjistiti sporné skutečnosti anebo jsou-li skutečnosti, jež mají býti jimi dokázány, pro trestní případ nerozhodny. Rovněž nemá býti připuštěn důkaz o skutečnostech, jež byly již jinak zjištěny.

(5) Návrhy, které byly učiněny zřejmě jen v úmyslu, aby chod trestního řízení byl protahován, budou odmítnuty.

(6) Při rozhodování o přípustnosti důkazů stranou nabídnutých třeba postupovati se zvláštní svědomitostí a se zřetelem též k zájmům strany.

(7) Zda a kdy sluší tu kterou skutečnost pokládati za prokázanou, uváží a rozhodne vyšetřující úřad podle svého volného uvážení (zásada volného oceňování důkazů). Toto uvážení musí ovšem býti odůvodněné a zakládati se na svědomitém šetření všech zjištěných okolností, takže za tím účelem dlužno každý průvodní prostředek svědomitě přezkoumati co do jeho věrohodnosti a průkazní síly, jak jednotlivě tak v souvislosti i s jinými důkazy.

(8) Proti povinnosti úřadu dokazovati skutkovou podstatu trestného jednání stojí právo obviněného dokazovati, že tu takového jednání není nebo, je-li objektivně dáno, že není trestné (na př. omyl skutkový, právní, promlčení, účinná lítost atd.).

(9) Kdy jest právní zástupce nebo jiná osoba po zákonu oprávněna zastupovati, ustanovuje § 263.

(10) Při výslechu svědků, znalců a přezvědných osob má právo býti přítomen a klásti otázky obviněný i jeho zmocněnec. Současně s obesláním svědků, znalců a přezvědných osob nutno proto též obviněného a jeho zmocněnce zpraviti o době a místě výslechu zmíněných osob. Pokud jde o podrobnosti uvedené v § 215, odst. 1, písm. b), platí § 301 a prováděcí nařízení k němu.

(11) Při řešení otázky, které spisy jsou z nahlédnutí vyloučeny, platí § 331, odst. 3.

K § 216, odst. 1.

(1) Pro pozvání a výslech svědků neobsahuje zákon zvláštních ustanovení. Předvolání, rovněž i jiná vyhotovení svědkům, znalcům a osobám přezvědným budou dodávána v trestním řízení uzavřeně a nesmí býti zevně patrno, že byla vydána v trestním řízení.

(2) Pokud jde o povinnost vydati svědectví nebo vypovídati jako znalec nebo osoba přezvědná, po případě přísežně, platí § 301, a co do trestní sankce při nepravdivých výpovědích těchto osob platí § 198.

O právu obviněného a jeho zmocněnce býti přítomen výslechu svědků, znalců a přezvědných osob platí § 215, odst. 1, písm. a).

(3) Přísežného výslechu má býti užito jen ve zvlášť důležitých a obtížných případech pokud toho povaha věci a zájem zjištění materielní pravdy skutečně vyžaduje. Při dožádání o přísežný výslech budou příslušné otázky vhodným způsobem vyšetřovacím úřadem formulovány a příslušnému soudu dodány se žádostí, aby přísežný výslech byl proveden. O obdobném právu obviněného žádati přísežné slyšení dotčených osob platí § 215, odst. 1, písm. b).

K § 216, odst. 3.

Oprávnění provésti nahlédnutí do knih (§§ 314 až 318) proti vůli obviněného bude užíváno toliko v důležitých trestních případech, nelze-li bez nahlédnutí do knih očekávati, že skutková podstata bude spolehlivě objasněna nebo že bude přesně zjištěn základ pro vyměření trestu.

K § 216, odst. 4.

Je-li ke zjištění skutečného stavu nutno, provede vyšetřovací úřad i další vhodná šetření pro otázku ručení nebo jeho rozsahu rozhodná.

K § 217, odst. 1 až 3.

O tom, jak a v jakém rozsahu možno konati místní prohlídky, jednají §§ 319 a 320.

Následky neuposlechnutí.

K § 218, odst. 1 až 3.

(1) Pro zjištění, zda tu jest dostatečná omluva neuposlechnutí obeslání, jest rozhodno jedině, bylo-li dostavení se zmařeno vpravdě

vážnou a plně prokázanou překážkou mezi vůlí obeslaného dostaviti se k výslechu a provedením této vůle. Nemusí býti důvodem omluvitelného nedostavení vždy jen událost nepředvídaná a neodvratná. Opakované obeslání, stanovené v § 218, odst. 1, má vyhovovati všem ustanovením obsílky podle § 213 a kromě toho obsahovati v § 218, odst. 1 uvedenou pohrůžku kontumačními následky. I tato obsílka bude doručena obviněnému do vlastních rukou. Proti tomuto obeslání nelze podati samostatného opravného prostředku. Postup stanovený v § 218, odst. 1 nutno zachovati i při nevyhovění obeslání, vybídnutí nebo výzvě uvedeným v § 218, odst. 3.

(2) Co do následků neuposlechnutí třeba rozeznávati mezi neuposlechnutím v odstavci 2 a v odstavci 3 uvedeným. Jde-li o neuposlechnutí obeslání v odstavci 2 uvedeného, jest obviněný naprosto vyloučen z další součinnosti v řízení, ani k prvému výslechu obviněného nemusí zde vůbec dojíti a rozhodujícím podkladem pro vydání trestního nálezu jsou pomůcky, které má úřad po ruce.

(3) Co se týče následků neuposlechnutí v odstavci 3 uvedených, jest obviněný vyloučen ze součinnosti v řízení, a to jedině v mezích daných jeho opominutím:

a) jde-li o neomluvené nevyhovění jinému než v odstavcích 1 a 2 uvedenému obeslání; zúčastní-li se však poplatník na novou výzvu vyšetřujícího úřadu dodatečně řízení, pomíjejí právní následky neuposlechnutí;

b) jde-li o neomluvené nevyhovění vybídnutí, aby podal vysvětlení a obviněný ani na novou výzvu, aby kladené mu otázky zodpověděl (vysvětlení podal), do stanovené nejméně osmidenní lhůty tak neučiní;

c) jde-li o neomluvené nevyhovění výzvě, aby připustil nahlédnutí do svých obchodních nebo hospodářských knih.

K § 218, odst. 4.

Paragrafu 218, odst. 4 o onemocnělých obviněných bude užito jen výjimečně, buď že to žádá včasné skončení trestního řízení, anebo je-li pravděpodobným, že jde o zastřenou renitenci obviněného.

K § 218, odst. 5.

(1) Tohoto opatření vůči obviněnému lze užíti jen v případech naléhavých, v nichž by bylo těžce možno zjistiti pravou skutkovou podstatu trestného činu bez součinnosti obviněného.

(2) I po kontumaci může úřad bez újmy kontumačních následků zařídit předvedení obviněného podle § 218, odst. 5 a žádati od něho vysvětlení skutkových okolností.

Zastavení a skončení vyšetřování.

K § 219, odst. 1.

(1) Vyšetřující úřad oznámí obviněnému zastavení trestního řízení ve smyslu § 219, odst. 1 zvláštním vyrozuměním, po případě protokolárním sdělením. V tomto případě bude obviněnému na jeho žádost vydán opis tohoto zápisu.

(2) Po uplynutí lhůty v druhé větě § 219, odst. 1 uvedené nutno — až na výjimky v tomto zákonném ustanovení uvedené — považovati bez jakéhokoliv rozhodnutí úřadu v tomto směru trestní řízení za zastavené; vzhledem k ustanovení § 221, odst. 1 musí před vydáním trestního nálezu býti zmíněná okolnost vyměřujícím úřadem z moci úřední zjištěna. Trvalá choroba, nepřítomnost nebo neznámý pobyt nejsou na závadu pokračování v trestním řízení, provádí-li se trestní řízení se zástupcem obviněného podle ustanovení § 218, odst. 4.

K § 219, odst. 2.

Pro skončení vyšetřování není zákonem určena zvláštní forma; avšak vyšetřovací úřad jest povinen před skončeným vyšetřováním sděliti obviněnému celkový výsledek vyšetřování s upozorněním, že má právo do 15denní lhůty navrhnouti doplnění vyšetřování, provésti dále navržená potřebná doplnění a sděliti výsledek obviněnému s tím, že je vyšetřování skončeno a že má právo do 15denní lhůty podati závěrečnou obranu buď písemně nebo protokolárně [§ 215, odst. 1, písm. e)]. Zároveň nutno obviněnému oznámiti, zda vydá trestní nález vyměřovací úřad sám, či zda bude rozhodováno o vině a trestu v nalézacím senátu (§ 210, odst. 3). Zmíněným oznámením má být obviněnému umožněna plná znalost skutkové povahy jemu za vinu kladené a plná znalost okolností jej usvědčujících a má mu tak býti poskytnuta možnost, aby své prostředky obranné mohl definitivně shrnouti a po případě, aby se mohl osobně nebo právním zástupcem ještě při jednání v senátu hájiti.

Řízení před nalézacím senátem.

K § 220.

(1) Nalézací senát jedná v úředních místnostech vyšetřovacího úřadu.

(2) Zprávu a návrh pro nalézací senát podá zpravidla práva znalý úředník, nenáležející nalézacímu senátu. Týž se zúčastní jednání, nikoli však porad a hlasování. Jinak podá zprávu a návrh finanční úředník, který jest členem nalézacího senátu.

(3) Jednání nalézacího senátu koná se v nepřítomnosti obviněného, nepožádal-li nejpozději v obraně podle § 215, odst. 1, písm. e) o to, aby se mohl hájiti před nalézacím senátem osobně nebo svým zástupcem. Požádá-li o to obviněný, bude mu oznámen den, kterého se má dostaviti — sám nebo jeho právní zástupce — k jednání v nalézacím senátu. V obhajobě před nalézacím senátem může obviněný uváděti nové skutečnosti a nabízeti nové průvody s právním účinkem jen potud, pokud zřejmě nesměřují ku protahování trestního řízení.

(4) Předseda řídí jednání, pečuje o úplné a věcné projednání trestního případu a o udržení pořádku. Nepřístojné chování za jednání může pokárati, po případě odnětím slova nebo dokonce vyloučením z účasti na jednání.

(5) Usnese-li se nalézací senát na doplnění řízení, může vrátiti případ vyšetřujícímu úřadu k příslušnému doplnění.

(6) Při poradě a usnášení bude otázka viny odloučena od otázky trestu a bude o ní před otázkou o trestu hlasováno. Předseda hlasuje naposled.

(7) Mínění, pro které se vysloví absolutní většina hlasů, pokládá se za usnesené. Nedosáhne-li se takového usnesení většiny, pokusí se předseda dělením otázek a opakováním otázky dosáhnouti žádoucí většiny. Zůstane-li i to bez úspěchu, přičte se hlas obviněnému nejpříznivější ke hlasu, který jest obviněnému méně nepříznivý, čímž se dosáhne absolutní většiny.

(8) Vznikne-li různost názorů o tom, které ze dvou mínění je obviněnému méně nepříznivé, bude o tom, jako o předchozí otázce, hlasováno zvláště. Jsou-li při tomto hlasování mínění stejně rozdělena, rozhodne pro předchozí otázku hlas předsedův.

(9) O návrhu, znějícím na uveřejnění nálezu (§ 189), bude vždy hlasováno zvláště, a to naposled.

(10) Při usnášení o trestu jest členům senátu, kteří obviněného neuznali vinným z příslušného trestného činu, volno buď hlasovati o trestu aneb se hlasování zdržeti. V tomto případě bude jejich hlas tak počítán, jako kdyby se byli přidali k nejpříznivějšímu mínění, které bylo vysloveno pro obviněného od ostatních hlasujících.

(11) O všech jednáních nalézacího senátu nutno vésti zápis, který bude předsedou a přibraným zapisovatelem podepsán a ke spisům připojen.

(12) Ministerstvo financí může v dohodě s ministerstvem spravedlnosti vydati po případě předpisy pro vnitřní úřadování senátu.

Nález.

K § 221, odst. 1 až 3.

Nález bude vyhotoven jménem vyměřovacího úřadu (§ 210, odst. 2 a 3), po případě (§ 210, odst. 3) s odvoláním na výrok nalézacího senátu. Doručení nálezu třeba provésti podle ustanovení § 257, odst. 9, 10.

Útraty.

K § 222, odst. 1.

(1) Paragrafem 222, odst. 1 vyslovena jest povinnost odsouzeného k náhradě zvláštních útrat v trestním řízení vzešlých. Zákon příkladmo uvádí některé druhy takových útrat, jež jsou sice předběžně placeny z prostředků státních, ale které jest odsouzený povinen dodatečně nahraditi. Takovými útratami jsou na př. také náklady spojené s předvedením obviněného (§ 218, odst. 5), jakož i vydání spojená s uveřejněním nálezu (§ 189). Náhrada znalcům zahrnuje také případnou odměnu (ustanovení k § 301, odst. 1).

(2) Byl-li obviněný trestním nálezem uznán vinným, bude vyslovena jeho povinnost k náhradě útrat v nálezu a to buď s udáním jejich výše, nebo s dodatkem, že příslušná částka bude oznámena dodatečně. Jakmile se stane nález pravoplatným, bude odsouzený vybídnut, aby útraty do 15 dnů po doručeném vybídnutí zapravil, ježto by byly jinak vybrány řízením předepsaným pro vymáhání veřejných dávek.

K § 222, odst. 2.

O tom, jak třeba uplatňovati se strany úřadu ručení podle tohoto odstavce vůči osobám k ručení zavázaným, jedná § 197, odst. 4.

Odvolání.

K § 223, odst. 1.

(1) Odvolání dlužno podati do 30denní lhůty (§ 253, odst. 2), která běží pro odsouzeného ode dne, který jde po dni doručení nálezu (§ 254, odst. 1) a pro přísedícího finančního

úředníka ode dne, který následuje po dni, kdy byl trestní nález vydán (§ 254, odst. 2).

(2) Přísedící finanční úředník má v této své funkci postavení strážce zájmů finanční správy a jest tudíž povinen, vyžaduje-li toho povaha toho kterého trestného případu, uplatniti vše, čeho k ochraně státních zájmů třeba.

(3) V tomto případě jest třeba zpraviti o podaném odvolání opisem i obviněného, proti němuž odvolání čelí. Obviněný má právo podati do 15 dnů ode dne doručení opisu odvolání odpověď (§ 332).

(4) Obviněnému nepřísluší zvláštní opravný prostředek proti mezitímním rozhodnutím, příkazům, opatřením, která vyměřovací úřad za vyšetřování vydává, ale může činiti námitky proti nim v odvolání, podaném proti trestnímu nálezu. § 330, odst. 11 platí i zde.

(5) Důvody odvolání, kterým se uplatňuje zrušení po příp. změna nálezu, mohou býti zejména tyto:

a) Podstatné vady řízení, t. j. taková porušení formálních předpisů zákonných, která mohou míti vliv na správnost nálezu,

b) nesprávné použití zákona,

c) nesprávné posouzení důkazů a tudíž nesprávný předpoklad trestní skutkové povahy.

(6) Hodlá-li se odvolatel hájiti před odvolacím senátem osobně nebo svým právním zástupcem, požádá o to výslovně v odvolání (§ 225, odst. 3). K odůvodnění odvolání mohou být uváděny i nové skutečnosti, na něž dlužno při rozhodnutí o odvolání vzíti zřetel, uplatňují-li se pro průkaz těchto skutečností způsobilé průvodní prostředky.

K § 223, odst. 2.

Odvolání má účinek odkládací, takže výkon trestního nálezu se odsunuje až do konečného rozhodnutí ve správním řízení. Shledá-li však úřad, který vydal nález, že by mohlo býti vydobytí peněžité (pořádkové) pokuty neb útrat (§ 222) zatím zmařeno aneb značně ztíženo, zajistí pohledávání (§§ 284 a násl.).

Odvolací stolice a řízení u ní.

K § 224.

(1) V případech § 224, odst. 2, první věta, rozhodne finanční úřad II. stolice formou obvyklého správního řízení. Tento úřad rozhodne spolu též o odvolání proti dodatečné dani v trestním řízení předepsané (§ 210, odst. 6).

(2) Podané odvolání bude po případném doplnění řízení bez meškání předloženo finančnímu úřadu II. stolice se všemi jednacími spisy. Směřuje-li odvolání proti nálezu vydanému nalézacím senátem, může finanční úřad II. stolice nebo odvolací senát vyžádati si od nalézacího senátu skutkové vysvětlení o tvrzených vadách řízení.

(3) Finanční úřad II. stolice vyrozumí o rozhodnutí odvolací stolice vyšetřovací úřad, který odvolání předložil. Tento vyrozumí o výsledku odvolání jak stranu tak i berní úřad.

K § 225.

(1) Odvolacímu senátu předsedá onen soudce, který byl k této funkci ustanoven ministerstvem spravedlnosti k žádosti ministerstva financí. Další dva obdobně ustanovení soudcové jsou přísedícími členy senátu.

(2) Zpráva a návrh pro odvolací senát bude podána ustanoveným práva znalým úředníkem, jenž není členem odvolacího senátu. Týž se zúčastní jednání, nikoli však porad a hlasování.

(3) Kdo prováděl trestní vyšetřování nebo se zúčastnil již usnášení v senátě nalézacím, jest z účasti v jednání a rozhodování v odvolacím senátě vyloučen. Rovněž ostatní ustanovení § 212 jakož i ustanovení § 220 platí obdobně i pro odvolací senát.

K § 226, odst. 1.

(1) Finanční úřad II. stolice má jako odvolací stolice především zkoumati formální a procesní náležitosti odvolání (zachování odvolací lhůty, příslušnost a legitimaci stěžovatelovu). Jsou-li tyto podmínky splněny, rozhodne ve věci samé.

(2) Odvolací stolice není vázána návrhy strany, nýbrž má samostatně zkoumati provedené řízení v I. stolici co do jeho zákonnosti jak po stránce formální tak i materielní. Při tom nemá být pro zkoumání a rozhodnutí odvolací stolice výlučně rozhodným jen stav spisů, nýbrž i zřetel ke zjištění materielní pravdy. Nelze ovšem přihlížeti k pouhým nedoloženým tvrzením odvolatelovým a ani k takovým skutkovým okolnostem neb průvodům, jež jsou buďto pro věc nerozhodny aneb jsou nezpůsobilé vyvrátiti skutkovou podstatu, na níž trestní nález spočívá.

(3) Na základě provedeného přezkoumání bude nález odvolací stolicí buď zrušen (kassace) aneb bude ihned nebo po doplněném řízení (viz analog. ustanovení k § 220, odst. 5) rozhodnuto ve věci samé.

(4) Ke zrušení nálezu dojde zejména, trpí-li řízení takovými podstatnými vadami, které

nemohou býti odvolací stolicí sanovány vůbec (na př. nález je vydán v trestní věci, v níž je příslušným soud, nebo obviněný nebyl podle § 214 ani jednou vyslechnut, lhůta k podání písemné neb ústní obrany byla obviněnému zcela odepřena a pod.), nebo jde-li o takové vady řízení, které by podle povahy případu mohly míti vliv na vydání nálezu, po případě na rozhodnutí odvolací stolice (když na př. nebyly obviněnému sděleny všechny důvody podezření, byla-li mu k podání obrany dána kratší lhůta nežli zákonná, nebo byla-li vyslechnuta osoba zaměstnaná u obviněného bez jeho souhlasu, anebo byl-li vyhotoven nález bez udání důvodů a pod.).

(5) Jsou-li zachovány podstatné formy řízení a jsou-li vyšetřeny veškeré okolnosti závažné pro rozhodnutí ve věci, dojde k meritornímu rozhodnutí, t. j. podle výsledků odvolacího řízení bude odvolání buďto zamítnuto (potvrzení trestního nálezu) anebo bude odvolání vyhověno a rozhodnuto ve věci samé.

K § 226, odst. 2.

Nález vydaný v odvolacím senátě bude vyhotoven jménem finančního úřadu II. stolice s odvoláním na rozhodnutí odvolacího senátu (§ 224, odst. 1).

K § 227, odst. 1 až 3.

(1) Jakmile trestní nález vejde v moc práva, zařídí vyšetřovací úřad výkon uložených trestů (peněžitých trestů, trestů vězení, uveřejnění nálezu), a vyrozumí proto o uložení trestu vždy i berní úřad, příslušný k vybrání uloženého trestu.

(2) Výkon trestu vězení, nastupujícího na místo nedobytných peněžitých trestů (§ 196), bude nařízen ihned, jakmile nedobytnost bude zjištěna.

(3) Trest vězení vykoná se podle předpisů platných pro výkon trestu vězení (uzamčení) uloženého soudem (§ 244 tr. zák., § 18 uh. přest. zák., III hlava zák. čl. V/1878 a § 61 voj. tr. zák.).

(4) O výkon trestu vězení nevojenských osob, nepřesahujícího jeden měsíc, buď požádán příslušný okresní soud, o výkon trestu delšího příslušný sborový soud I. stolice (v zemi Slovenské a Podkarpatoruské státní zástupce). Příslušným soudem (úřadem) rozumí se ten, v jehož obvodě odsouzený bydlí nebo v době, kdy trest má býti vykonán, se zdržuje.

(5) Zpravidla nesmí trest vězení býti přerušen. Povolovati přerušení trestu přísluší úřadu, který vydal nález.

K § 227, odst. 4 a 5.

Výpočet překážek v § 227, odst. 4 uvedený jest taxativní. Kromě toho může býti povolen odklad výkonu trestu z jednoho nebo druhého důvodu uvedeného v § 227, odst. 5.

Stížnost k nejvyššímu správnímu soudu.

K § 228.

O počítání lhůty a o povinnosti zpraviti v takovém případě odpůrce, platí §§ 254 a 332.

Obnova trestního řízení.

K § 229, odst. 1.

(1) Na povolení obnovy jest právní nárok. Dlužno však prokázati, že skutkové okolnosti nebo průvody, o něž se opírá návrh na obnovu, vyšly skutečně teprve dodatečně najevo, a že tedy nebyly známy do dne, kdy bylo ještě možno uplatniti tyto nové skutkové okolnosti nebo průvody [kdy možno ještě uplatniti nova reperta — viz na př. § 215, odst. 1, písm. e), § 220, odst. 1, § 225, odst. 3 a odstavec 6 prov. nařízení k § 223, odst. 1].

(2) Návrh vyměřovacího úřadu na obnovu v neprospěch strany bude činěn jen v případech skutečně závažných, když by opominutím obnovy mohlo dojíti k podstatnějšímu poškození státních zájmů.

(3) Tento návrh může učiniti jak vyměřovací úřad místně příslušný k vyměření daně (§ 249), tak vyměřovací úřad příslušný k provedení trestního vyšetřování podle § 210, odst. 3 nebo podle § 210, odst. 4.

K § 229, odst. 2 až 5.

(1) Pouhou žádostí strany o obnovu trestního řízení se výkon trestu nestaví, leč lze-li ze skutečností nebo průvodů v žádosti uvedených předpokládati, že po obnově skončí trestní řízení buď osvobozením anebo stanovením pouhé peněžité pokuty. O tom rozhodne vyměřovací úřad, u něhož bylo původní trestní řízení v I. stolici vedeno. Z rozhodnutí vyměřovacího úřadu se může strana odvolati k finančnímu úřadu II. stolice, který rozhodne s konečnou platností (§ 227, odst. 6).

(2) Povolením obnovy zrušuje se trestní nález vydaný v původním řízení ipso iure; byla-li tedy obnova připuštěna ve prospěch odsouzeného, dlužno výkon trestu ihned zastaviti.

K § 230 a.

O nároku poplatníka na náhradu výloh rozhodne ministerstvo financí.

HLAVA IX.

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ.

K § 231.

Taková odchylná ustanovení obsahuje zákon na př. v §§ 320 až 323.

Úřady a komise.

Úřady.

K § 232, odst. 1.

(1) Finančními úřady I. stolice neboli vyměřovacími úřady, pověřenými správou přímých daní, jsou berní správy. Ve II. stolici působí v zemi České zemské finanční ředitelství v Praze, v zemi Moravskoslezské zemské finanční ředitelství v Brně v obvodu bývalé země Moravy a finanční ředitelství v Opavě v obvodu bývalé země Slezska, v zemi Slovenské generální finanční ředitelství v Bratislavě (nařízení ze dne 30. prosince 1918, č. 12 Sb. z. a n. z roku 1919) a v zemi Podkarpatoruské hlavní finanční ředitelství v Užhorodě (zákon ze dne 9. února 1922, č. 59 Sb. z. a n.).

(2) Ke správě přímých daní ve smyslu tohoto paragrafu nečítá se účtování, vybírání a vymáhání přímých daní; kterým úřadům tyto záležitosti jsou nebo budou svěřeny, viz čl. II, odst. 5 a dále §§ 271, 273, 293, § 296, odst. 2 a 3 a § 345, jakož i prov. nař. k těmto zákonným ustanovením.

K § 232, odst. 2.

Působnost finančních úřadů pověřených správou přímých daní, pokud není určena v samotném zákoně, stanoví se takto:

I. Berním správám přísluší zejména:

1. Rozhodovati v jednotlivých případech o prodloužení lhůty k podání přiznání v předpokladu, že se tím vyměření daně zbytečně neprotáhne, a to

a) u všech daní mimo zvláštní daň výdělkovou, jde-li o prodloužení nejdéle do konce června berního roku;

b) u zvláštní daně výdělkové, jde-li o prodloužení lhůty stanovené v § 307, odst. 1, č. 1, nejdéle o 3 měsíce.

2. Rozhodovati v jednotlivých případech o prodloužení lhůty k podání odvolání poplatníkova do rozhodnutí berní správy (daňové komise) nebo výběrčího úřadu nejdéle o 1 měsíc.

3. Rozhodovati o prodloužení ostatních lhůt, stanovila-li lhůtu berní správa, nebo rozhoduje-li o podání na lhůtu vázaném tento úřad; o prodloužení ostatních lhůt, které stanovil výběrčí úřad, rozhoduje tento úřad v zastoupení berní správy.

4. Rozhodovati o promíjení promeškané lhůty k podání odvolání v oněch případech, v nichž by rozhodovala berní správa (daňová komise) o odvolání s konečnou platností (viz č. 15 tohoto oddílu a ustanovení k § 330, odst. 7), nečiní-li daň bez přirážek a příslušenství více než 1000 Kč a neuplynuly-li od vypršení lhůty do dne podání žádosti o prominutí zmeškané odvolací lhůty více než 4 měsíce.

5. Rozhodovati o promíjení promeškané lhůty při jiných podáních, ustanovila-li lhůtu berní správa, nebo přísluší-li rozhodnouti o podání na lhůtu vázaném tomuto úřadu.

6. Povolovati obnovu řízení jen na žádost strany a jen, jde-li o obnovu řízení ukončeného pravoplatným rozhodnutím úřadu I. nebo II. stolice a neuplynula-li od doručení (prohlášení) rozhodnutí doba delší než 1 rok.

7. Rozhodovati o zrušení pravoplatného dvojího předpisu daně (s přirážkami, příslušenství) (§ 276, odst. 1, 5 a 7), pokud se vyskytl u téhož vyměřovacího úřadu a pokud ode dne, kdy byl poplatník zpraven o předpisu, který má býti zrušen, neuplynula ještě 4 léta.

8. Rozhodovati o odpisu daně (s přirážkami, příslušenství) pravoplatně a zřejmě neodůvodněně předepsané (§ 276, odst. 1, 5 a 7), jde-li o případ, kde by rozhodovala berní správa (daňová komise) o odvolání s konečnou platností (viz č. 15 tohoto oddílu a ustanovení k § 330, odst. 7) a neuplynula-li ode dne, kdy byl poplatník zpraven o předpisu daně (s přirážkami, příslušenství), který má býti zrušen, ještě 4 léta.

9. Odepsati:

a) úplně nebo částečně daň (s přirážkami, příslušenství) pravoplatně předepsanou v případech § 276, odst. 2, č. 1 a 2 a odst. 5 a 7, nepřevyšuje-li nedoplatek daně (daní s přirážkami a příslušenstvím) částku 10.000 Kč a není-li nedobytnost zaviněna orgánem daně vyměřujícím nebo vymáhajícím;

b) úplně nebo částečně pořádkovou pokutu nebo náhradu útrat, jsou-li obdobně splněny podmínky uvedené pod č. 9, písm. a).

10. Rozhodovati o prominutí:

a) daně (s přirážkami, příslušenství) pravoplatně předepsané v případech § 276, odst. 3, 5 a 7, nepřevyšuje-li nedoplatek daně

(daní) se všemi přirážkami a příslušenstvím, váznoucí v obvodu téhož vyměřovacího úřadu částku 50.000 Kč a pokládá-li úřad prominutí za neodůvodněné nebo za odůvodněné do částky nejvýše 10.000 Kč;

b) náhrady útrat, jsou-li obdobně splněny podmínky uvedené pod č. 10, písm. a).

11. Rozhodovati:

a) o odpisu předepsaných daní (s přirážkami, příslušenství) včas neuložených anebo o upuštění od jejich předepsání (§ 276, odst. 4, 5 a 7), nepřevyšují-li daně, jež byly nebo by měly býti předepsány, se všemi přirážkami a příslušenstvím částku 10.000 Kč;

b) o upuštění od uložení pořádkových pokut, ručebních částek a náhrady útrat, jsou-li obdobně splněny podmínky uvedené pod č. 11, písm. a).

12. Rozhodovati o žádostech jednotlivých poplatníků za úplné nebo částečné posečkání zaplacení splatných daní s přirážkami a příslušenstvím:

a) v případech příročí podle § 283, odst. 1, nepřevyšuje-li nedoplatek, který má býti posečkán, částku 100.000 Kč a úřad pokládá posečkání za odůvodněné do nejvýše dvou roků, počítajíc ode dne rozhodnutí, anebo převyšuje-li nedoplatek sice částku 100.000 Kč, ale nikoliv částku 150.000 Kč a úřad pokládá posečkání za odůvodněné do nejvýše jednoho roku, počítajíc ode dne rozhodnutí, anebo bez omezení na výši nedoplatku, pokládá-li úřad posečkání za neodůvodněné;

b) v případech příročí podle § 283, odst. 2.

13. Rozhodovati o úplném nebo částečném posečkání zaplacení peněžitých trestů, pořádkových pokut a náhrady útrat, jsou-li obdobně splněny podmínky uvedené pod č. 12, písm. a).

14. Rozhodovati o odkladu exekuce v případech § 360, č. 1 a 2 v mezích stanovených pod č. 12, písm. a).

15. Rozhodovati o odvoláních proti výši dani podrobeného důchodu, výtěžku nebo požitku, má-li vyměřovací úřad za to, že odvolání se má plnou měrou vyhověti (§ 330, odst. 7) v těchto mezích:

a) u daně důchodové vyměřené úřadem podle § 40, odst. 1, nepřevyšuje-li celkový dani podrobený důchod 50.000 Kč;

b) u všeobecné daně výdělkové spolků (§ 47, odst. 1, č. 1), nepřevyšuje-li celkový dani podrobený výtěžek 50.000 Kč;

c) u daně činžovní, nepřevyšuje-li této dani podrobený úhrnný výtěžek v místech dani činžovní zcela podrobených [§ 143, odst. 1, písm. a)] 50.000 Kč a v místech zcela dani činžovní nepodrobených [§ 143, odst. 1, písm. b)] 10.000 Kč;

d) u daně rentové podle toho, vybírá-li se přímo nebo srážkou, nepřevyšuje-li dani podrobený požitek v prvém případě 5.000 Kč a v druhém případě 50.000 Kč;

e) u daně z tantiem, nepřevyšuje-li dani podrobený požitek 50.000 Kč.

Ve všech ostatních případech, zejména v případě § 181, odst. 3 a § 183, odst. 5, řídí se příslušnost podle všeobecných ustanovení zákonných. Pokud jde o obdobné oprávnění u daně důchodové a všeobecné výdělkové vyměřované komisí, viz ustanovení k § 330, odst. 7.

16. Vykonávati dozor nad vymáháním přímých daní s přirážkami, příslušenstvím, peněžitých trestů, pořádkových pokut a útrat, pokud toto vymáhání přísluší v zastoupení berních správ berním úřadům (§ 345, věta třetí a odstavec 4 ustanovení k § 345).

II. Finančním úřadům II. stolice přísluší zejména:

A. Povšechně:

1. Rozhodovati o věcech, které nejsou podle zákona nebo nařízení k němu nebo podle vyhlášky vyhrazeny úřadům první stolice nebo ministerstvu financí.

2. Činiti na vlastní odpovědnost nutná opatření v mezích zákona s výhradou dodatečného schválení ministerstva financí ve věcech, které sice náleží do působnosti ministerstva, ale vzhledem k naléhavosti případu a očividnému prospěchu pro stát nebo zřejmé škodě, která by z průtahu nastala, vyžadují okamžitého vyřízení.

3. Vykonávati dozor nad správou přímých daní u berních správ a u berních úřadů, říditi a vésti je, dále spolupůsobiti při všech úkolech, které jim v oboru přímých daní ministerstvo financí svěří nebo uloží.

B. Zvláště:

1. Rozhodovati o prodloužení lhůty k podání přiznání v jednotlivých případech, jde-li o prodloužení delší než do konce června berního roku, u zvláštní daně výdělkové, jde-li o prodloužení lhůty stanovené v § 307, odst. 1, č. 1, déle než o 3 měsíce, nejdéle však o 6 měsíců.

2. Rozhodovati v jednotlivých případech o prodloužení lhůty k podání odvolání:

a) poplatníka do rozhodnutí berní správy (daňové komise) nebo výběrčího úřadu o více než 1 měsíc;

b) poplatníka do rozhodnutí finančního úřadu II. stolice bez omezení;

c) vyměřovacího úřadu do vyměření daně důchodové a všeobecné daně výdělkové nejdéle o 1 měsíc.

3. Rozhodovati o prodloužení ostatních lhůt, a to ustanovil-li lhůtu finanční úřad II. stolice nebo rozhoduje-li o podání na lhůtu vázaném tento úřad.

4. Rozhodovati o promíjení promeškané lhůty k podání odvolání v případech uvedených v oddílu I, pod č. 4, převyšuje-li daň bez přirážek a příslušenství 1000 Kč anebo uplynuly-li od vypršení lhůty do dne podání žádosti o prominutí zmeškané odvolací lhůty více než 4 měsíce, nebo v případech, v nichž rozhoduje o odvolání finanční úřad II. stolice (odvolací komise), jestliže od vypršení lhůty do dne podání žádosti o prominutí zmeškané odvolací lhůty neuplynul více než 1 rok, bez omezení co do výše daně.

5. Rozhodovati o promíjení promeškané lhůty při jiných podáních, ustanovil-li lhůtu finanční úřad II. stolice, nebo přísluší-li rozhodnutí o podání na lhůtu vázaném tomuto úřadu.

6. Povolovati pokud se týče nařizovati obnovu řízení z moci úřední vůbec, na žádost strany pak, jde-li o obnovu řízení ukončeného pravoplatným rozhodnutím úřadu I. nebo II. stolice a uplynula-li od doručení (prohlášení) rozhodnutí doba delší než 1 rok.

7. Rozhodovati o zrušení pravoplatného dvojího předpisu daně (s přirážkami, příslušenství) (§ 276, odst. 1, 5 a 7):

a) jde-li sice o dvojí předpis u téhož vyměřovacího úřadu, avšak ode dne, kdy byl poplatník zpraven o předpisu, který má býti zrušen, uplynula již 4 léta;

b) jde-li o dvojí předpis u různých vyměřovacích úřadů v obvodu téhož finančního úřadu II. stolice.

8. Rozhodovati o odpisu daně (s přirážkami, příslušenství) pravoplatně a zřejmě neodůvodněně předepsané (§ 276, odst. 1, 5 a 7), jde-li o případ, kde by rozhodoval o odvolání finanční úřad II. stolice (odvolací komise) anebo uplynula-li ode dne, kdy byl poplatník zpraven o předpisu daně (s přirážkami, příslušenství), který má býti zrušen, již 4 léta.

9. Odepsati:

a) úplně nebo částečně daň (s přirážkami, příslušenství) pravoplatně předepsanou v případech § 276, odst. 2, č. 1 a 2 a odst. 5 a 7, nepřevyšuje-li nedoplatek daně (daní s přirážkami a příslušenstvím) částku 10.000 Kč a byla-li nedobytnost zaviněna orgánem daně vyměřujícím nebo vymáhajícím, nebo převyšuje-li nedoplatek daně (daní s přirážkami a příslušenstvím) částku 10.000 Kč, nikoliv však 150.000 Kč, bez rozdílu, je-li tu či není nedobytnost zaviněna úředním orgánem daň vyměřujícím nebo vymáhajícím;

b) úplně nebo částečně pořádkovou pokutu nebo náhradu útrat, jsou-li obdobně splněny podmínky uvedené pod č. 9, písm. a).

10. Rozhodovati o prominutí:

a) daně (s přirážkami, příslušenství) pravoplatně předepsané v případech § 276, odst. 3, 5 a 7,

nepřevyšuje-li nedoplatek daně (daní) se všemi přirážkami a příslušenstvím sice částku 50.000 Kč, avšak vázne v obvodu dvou nebo více vyměřovacích úřadů v obvodu téhož finančního úřadu II. stolice nebo úřad pokládá prominutí za odůvodněné do částky vyšší než 10.000 Kč nebo

převyšuje-li nedoplatek daně (daní) se všemi přirážkami a příslušenstvím, váznoucí v obvodu téhož finančního úřadu II. stolice, částku 50.000 Kč, ale nikoliv 250.000 Kč a pokládá-li úřad prominutí nedoplatku za neodůvodněné nebo za odůvodněné do částky nejvýše 50.000 Kč;

převyšuje-li nedoplatek daně (daní) se všemi přirážkami a příslušenstvím, váznoucí v obvodu téhož finančního úřadu II. stolice, sice částku 250.000 Kč, ale úřad pokládá prominutí nedoplatku za neodůvodněné;

b) náhrady útrat, jsou-li obdobně splněny podmínky uvedené pod č. 10, písm. a).

11. Rozhodovati

a) o odpisu předepsaných daní (s přirážkami, příslušenství) včas neuložených nebo o upuštění od jejich předepsání (§ 276, odst. 4, 5 a 7), převyšují-li daně, jež byly nebo by měly býti předepsány, se všemi přirážkami a příslušenstvím částku 10.000 Kč, ale nikoliv částku 100.000 Kč nebo převyšují-li daně, jež byly nebo by měly býti předepsány, se všemi přirážkami a příslušenstvím sice částku 100.000 Kč, ale finanční úřad II. stolice pokládá odpis nebo upuštění od předpisu za neodůvodněné;

b) o upuštění od uložení pořádkových pokut, ručebních částek a náhrady útrat, jsou-li obdobně splněny podmínky uvedené pod č. 11, písm. a).

12. Rozhodovati o žádostech jednotlivých poplatníků za úplné nebo částečné posečkání zaplacení splatných daní s přirážkami a příslušenstvím podle § 283, odst. 1:

a) převyšuje-li nedoplatek, který má býti posečkán, částku 150.000 Kč a úřad pokládá posečkání za odůvodněné do nejvýše jednoho roku, počítajíc ode dne rozhodnutí, nebo převyšuje-li nedoplatek, který má býti posečkán, částku 100.000 Kč, ale nikoliv částku 150.000 Kč a úřad pokládá posečkání za odůvodněné přes jeden rok, avšak nejvýše do dvou roků, počítajíc ode dne rozhodnutí, nebo nepřevyšuje-li nedoplatek, který má býti posečkán, částku 100.000 Kč a úřad pokládá posečkání za odůvodněné přes dva roky, avšak nejvýše do tří roků, počítajíc ode dne rozhodnutí;

b) bez omezení na výši nedoplatku, pokládá-li úřad posečkání za neodůvodněné.

13. Rozhodovati o úplném nebo částečném posečkání zaplacení peněžitých trestů, pořádkových pokut a náhrady útrat, jsou-li obdobně splněny podmínky uvedené pod č. 12.

14. Rozhodovati o odkladu exekuce v případech § 360, č. 1 a 2 v mezích stanovených pod č. 12.

III. Ministerstvu financí přísluší:

1. Rozhodovati o věcech, které přesahují podle oddílu II, č. 1 až 6, 9 až 14 meze působnosti finančních úřadů II. stolice, dále které jsou podle zákona nebo nařízení k němu nebo podle vyhlášky výslovně jemu vyhrazeny.

2. Nejvyšší vedení a dozor.

Daňové komise.

K § 233, odst. 1.

Výjimky stanoví § 40 (srážková daň důchodová), § 64, odst. 4, § 66, odst. 3, § 67, odst. 1 (všeobecná daň výdělková pro podomní a kočovní živnosti). Rovněž všeobecná daň výdělková spolků (§ 47, odst. 1, č. 1) bude vyměřována nikoli v daňové komisi, nýbrž úřadem.

K § 233, odst. 2 a 3.

(1) Sídlem komisí daňových jest sídlo vyměřovacího úřadu, pro jehož obvod nebo v jehož obvodu jsou zřízeny.

(2) Ministerstvo financí vyhlásí ve Sbírce zákonů a nařízení zřízení daňových komisí, obvodů, pro něž se zřizují, dále přidělení měst s více než 10.000 obyvateli daňové komisi pro obvod vyměřovacího úřadu, k němuž náležejí, konečně počet členů (náhradníků). Týmž způsobem vyhlásí se veškeré změny v těchto komisích později nastalé nebo zřízení nových komisí.

K § 235.

Přednosta vyměřovacího úřadu (zástupce jeho) je předsedou (zástupcem předsedy) všech daňových komisí, zřízených pro obvod vyměřovacího úřadu již ze zákona a nepotřebuje tudíž jmenování nebo potvrzení v této funkci.

K § 236, odst. 1 až 3.

(1) Návrhy na jmenování členů (náhradníků) daňových komisí budou činiti zájmové korporace pro každou jednotlivou komisi zvláště. Terna buďtež upravena tak, aby osoby v jednotlivých ternech navržené nebyly totožné. Osoby takto navržené musí náležeti onomu druhu povolání, jehož zájmy dotyčná korporace má hájiti a musí býti poplatníky buď daně důchodové (osoby navržené zemědělskými radami) nebo důchodové a všeobecné výdělkové a pokud možno i daně domovní (osoby navržené obchodními a živnostenskými komorami).

(2) Při jmenování navržených členů (náhradníků) není vázán finanční úřad II. stolice pořadím terna, v němž tito jsou navrženi.

(3) Zbylé členy (náhradníky) jmenuje finanční úřad II. stolice k návrhům, které podají vyměřovací úřady, rovněž po třech na každého člena a náhradníka. Finanční úřad II. stolice bude bedlivě hleděti k tomu, aby ve smyslu § 236, odst. 4, č. 3 byly přiměřeně zastoupeny důležité prameny důchodu, vyskytující se v daňovém okrese, nejsou-li již zastoupeny členy (náhradníky) jmenovanými na návrh zájmové korporace. Podle § 40, odst. 1 přísluší ukládání daně důchodové osobám s požitky podle §§ 28 a násl. jen v omezeném rozsahu do oboru daňových komisí; přes to není námitek, aby do daňových komisí jmenováni byli zástupci této třídy poplatníků, je-li to možné bez újmy ustanovení § 236, odst. 4, č. 3.

(4) Podle stejných zásad jmenuje finanční úřad II. stolice členy (náhradníky) daňových komisí v případě poslední věty § 236, odst. 3, t. j. jmenuje-li je bez návrhů zájmových korporací, protože nebyla dodržena lhůta stanovená k podání návrhů nebo odporovaly návrhy zákonným ustanovením. Jmenované členy (náhradníky) zpraví o tom finanční úřad II. stolice dekrety a vyhlásí jmenování jejich v úředních a denních listech. Podobně se vyhlásí všecky pozdější změny ve členech (náhradnících) komisí.

K § 236, odst. 4, č. 1.

Členy (náhradníky) mohou býti muži i ženy.

K § 236, odst. 5.

(1) Co do důvodů, ze kterých může býti člen (náhradník) odvolán, rozeznává zákon mezi členy jmenovanými na návrh zájmových korporací [§ 236, odst. 1, písm. a)] a členy jmenovanými bez takového návrhu [§ 236, odst. 1, písm. b)].

(2) Odvoláni mohou býti členové (náhradníci) daňových komisí buď na návrh předsedy komise nebo zájmových korporací, které učinily návrh na jich jmenování, nebo na vlastní žádost, a to finančním úřadem II. stolice, do jehož opatření nelze se odvolati.

(3) K odvolání členů (náhradníků), jmenovaných podle § 236, odst. 1, písm. b), dojíti může z týchž důvodů, které zákon připouští u členů (náhradníků) jmenovaných podle § 236, odst. 1, písm. a), nebo z jiných závažných důvodů.

K § 236, odst. 6.

Člen (náhradník) může předčasně přestati býti členem (náhradníkem) komise:

1. smrtí,

2. dodatečným uplatněním a uznáním některého z důvodů, uvedených v § 237, odst. 1; o tom rozhodne finanční úřad II. stolice (§ 237, odst. 2);

3. odvoláním podle § 236, odst. 5 (viz prov. ustanovení k němu). S návrhy na odvolání člena (náhradníka) budiž v případech § 236, odst. 1, písm. b) vždy spojen návrh na jmenování nového člena (náhradníka).

K § 237.

Kdo se zdráhá převzíti funkci člena (náhradníka) v daňové komisi, neuváděje omluvných důvodů, nebo když byly důvody jeho zamítnuty, může býti potrestán vyměřovacím úřadem peněžitou pokutou do 2000 Kč (§ 195, odst. 1, § 210, odst. 7).

K § 239.

(1) Slib vykonají členové (náhradníci) nejpozději v prvním sezení komise, jehož se zúčastní.

(2) Odepřel-li člen (náhradník) výkon slibu, platí to za odepření převzetí funkce člena (náhradníka) a možno jej trestati podle § 195, odst. 1, kromě toho lze jej odvolati podle § 236, odst. 5.

(3) Opět jmenovaný člen (§ 238, odst. 1) nemusí znovu slib vykonati.

K § 240, odst. 1.

Neplnění povinností člena (náhradníka) daňové komise jest trestno podle § 195, odst. 2 a 3.

K § 241.

(1) Předseda komise připraví jednání komise, svolá ji k zasedání, řídí jednání a jest povinen provésti její usnesení, která jsou v souladu se zákonem (viz též § 247, odst. 2 a prov. ustanovení k němu). Je-li zaneprázdněn, přejímá jeho funkci jeho zástupce, na něhož pak přecházejí práva i povinnosti předsedy.

(2) Předseda komise má táž práva a povinnosti jako úřad vyměřovací (§ 326, odst. 2).

(3) Předseda komise zodpovídá zejména za to, že budou podrobeni dani důchodové či všeobecné výdělkové všichni poplatníci daňového okresu a že se uložení daně provede s veškerou pečlivostí, podle zákona, na vhodných základech zdaňovacích.

(4) Předseda komise může pověřiti jednotlivé členy komise, zejména ty, kteří jsou dobře obeznámeni s poměry poplatníka nebo určité skupiny poplatníků, jakmile vykonali přísežný slib, aby ještě před zasedáním komise zkoumali nebo vyšetřili poměry poplatníkovy nebo určité skupiny poplatníků, rozhodné pro uložení daně a po případě i jednali s poplatníky.

(5) Kde jest toho potřebí, aby se jednání komise řádně připravilo a ulehčilo, může předseda komise zříditi jednotlivá oddělení (subkomise), která projednají určité skupiny poplatníků, zejména oněch, kteří jsou podrobeni všeobecné dani výdělkové. Při tom bude ovšem předseda komise hleděti k tomu, aby v takové subkomisi podle možnosti zasedali členové (náhradníci) dobře obeznámení s poměry dotčených poplatníků, po případě mající potřebné odborné znalosti. V subkomisích, jež by jednaly o zdanění poplatníků všeobecné daně výdělkové, bude nutno (§ 236, odst. 4, č. 3) hleděti k tomu, aby byla podle možnosti aspoň polovice členů, kteří platí vedle daně důchodové též všeobecnou daň výdělkovou.

(6) Jinak při výběru členů subkomisí není předseda komise nijak vázán; zejména není třeba, aby v subkomisi byl zachován poměr mezi členy jmenovanými na návrh zájmových

korporací a členy jmenovanými bez takového návrhu.

(7) Předseda komise bude ovšem, pokud jen možno, dbáti přání členů komise co se týče sestavení subkomisí a přidělené jim práce. Subkomise zvolí si předsedu (náměstka jeho) ze svého středu. Vrchní řízení jednání subkomisí podrží si ovšem předseda komise, jenž jest zodpověden za jich řádný a zákonný chod a může kdykoliv převzíti sám předsednictví.

(8) Každé subkomisi přidělí předseda komise finanční orgán za referenta, jenž bude bdíti nad správným užitím zákona, aby předseda komise mohl po případě použíti svého práva podle § 241, odst. 1, zastaviti výkon usnesení subkomise schváleného komisí, kdyby odporovalo zákonu. Co se týče způsobilosti usnášení subkomisí, platí ustanovení § 242, odst. 3 a 4. Předseda komise může však, zejména tam, kde byly zřízeny stálé subkomise, vždy doplniti některou neúplnou subkomisi podle potřeby členy jiné subkomise. Usnesení subkomise vyžadují schválení komise.

(9) Jak k jednání komisí daňových tak i subkomisí může přibrati předseda komise znalce nebo jiné osoby (§ 301, odst. 1), které ovšem budou míti jen poradní hlas a nesmějí býti přítomni usnášení. Osoby takové vykonají slib podle § 239, odst. 2.

(10) Zúčastní-li se jednání komise (subkomise) poplatník (§ 310, odst. 2, č. 1, § 313, odst. 2, č. 3, 4 a 5), nesmí býti přítomen poradě nebo usnášení komise.

K § 242.

(1) Zasedání komise určí předseda podle potřeby, přihlížeje ovšem co možná k důležitým důvodům, které by zabraňovaly členům komise účast na sezení (na př. v letních měsících žně, pobyt na venku, před vánočními svátky nutná přítomnost v obchodě a pod.).

(2) Volaje náhradníky, bude předseda komise vždy postupovati tak, aby za člena jmenovaného podle § 236, odst. 1, písm. a) nebo b) povolán byl vždy náhradník týmže způsobem jmenovaný, tedy na místo člena jmenovaného na návrh zájmové korporace náhradník t o u ž e korporací navržený.

(3) Nebude-li to možno, nemusí býti při j e d n o t l i v ý c h s e z e n í c h komise vždy zachován zákonný poměr mezi počtem členů (náhradníků) jmenovaných k návrhu zájmových korporací a jmenovaných finančním úřadem II. stolice, nebo poměr členů podle § 236, odst. 4, č. 3.

(4) Pozvánky se dodají členům (náhradníkům) na stvrzenku nebo poštou na zpáteční lístek.

(5) V pozvánce se uvede stručně předmět jednání (na př. ukládání daně důchodové a všeobecné daně výdělkové, posudek o podaných odvoláních, po případě jich rozhodnutí a pod.) a přibližná doba trvání sezení komise, jakož i upozornění podle § 242, odst. 4.

(6) Před jednáním komise vykonají členové (náhradníci) slib podle § 239, odst. 2, nestalo-li se tak již dříve, a předseda komise poučí přítomné o jich povinnostech, po případě připomene jim jejich slib.

(7) Tresty na porušení povinnosti členů daňových komisí stanoví § 195 a § 199, odst. 1. Viz též ustanovení k §§ 237, 239 a 240.

K § 243, odst. 2.

Příklad: Komise čítá 7 členů a jedná se o odhad důchodu z podniků některého poplatníka. Jeden člen hlasuje pro 5000 Kč, druhý pro 6000 Kč, třetí pro 7000 Kč, čtvrtý pro 8000 Kč, pátý pro 9000 Kč, šestý a sedmý pro 10.000 Kč. Usnesení komise bude tedy zníti na důchod 8000 Kč.

K § 244.

(1) Případ, kde může člen komise očekávati od jejího rozhodnutí prospěch nebo újmu, nastává na př. u veřejného nebo tichého společníka poplatníkova.

(2) Okolnost, že a proč se vzdálil ten který člen komise (předseda komise nebo jeho zástupce) před poradou a usnesením, vyznačí se v protokole o sezení komise. Při tom bude nutno zjistiti, je-li komise schopna usnášení (§ 242, odst. 3) při zbylém počtu členů. Nebylo-li by možno při nedostatečném počtu přítomných zavolati náhradníka, budiž dotčený případ odsunut do příštího zasedání komise.

K § 245, odst. 3.

Jak předseda komise, tak i komise sama musí si býti vědomi, že toto zjednodušení nezbavuje komisi její povinnosti, aby si utvořila náležitý úsudek o důchodových (výtěžkových) poměrech každého jednotlivého poplatníka a že tedy má takové případy vyměření daně zkoumati stejně pečlivě, jako ostatní. Mohou tedy jak předseda komise, tak i každý její člen v takovém případě činiti odchylné návrhy u každého jednotlivého případu nebo jinak zahájiti zvláštní projednávání takového případu.

K § 246.

(1) V protokole se vyznačí nejprve všichni přítomní, načež se zjistí, je-li komise schopna se usnášeti (§ 242, odst. 3), po případě došlo-li k jednání komise podle § 242, odst. 4 nebo k hlasování podle § 245, odst. 2 a 3.

(2) Vykonali-li členové komise nebo někteří z nich slib před zahájením sezení, poznamená se to též v protokole o jednání komise, jakož i to, že předseda komise upozornil všechny přítomné na jejich povinnosti, utvrzené slibem. Poté vyznačí se stručně předmět jednání a jeho výsledky.

K § 247, odst. 1.

(1) Na včasné skončení ukládacích prací dozírá předseda odvolací komise (§ 335, odst. 2) a ministerstvo financí (§ 335, odst. 3), toto buď vlastními orgány nebo orgány fin. úřadů II. stolice. Tyto orgány mohou se přesvědčiti na místě samém o tom, děje-li se vyměřování daní komisemi včas a podle zákona. Takový orgán může se zúčastniti i jednání komisí, ovšem nemá práva hlasovacího.

(2) Prošla-li lhůta v § 247, odst. 1 stanovená, učiní finanční úřad II. stolice návrh, má-li se použíti ustanovení odstavce 1 cit. paragrafu, nebo má-li býti povolena komisí další lhůta. Prodloužení budiž ministerstvem financí povoleno, požádá-li o to daňová komise z důležitých důvodů (na př. veliký počet případů nebo velikých případů) na základě usnesení většiny.

K § 247, odst. 2.

Bude záležeti vždy velmi na taktu, obratnosti a nejobjektivnějším řízení komise předsedou jejím, aby k použití tohoto ustanovení došlo jen ve zcela výjimečných případech. Předcházeti bude pravidelně zastavení zákonu odporujících usnesení podle § 241, odst. 1. Teprve setrvá-li komise na svém nezákonném postupu i nadále anebo odepře-li výslovně součinnost, nezbude než použíti ustanovení § 247, odst. 2, a to podle okolností případu, buď že se přenese oprávnění komise na úřad v onom případě nebo v oněch případech, v němž usnesení komise se příčí zákonu anebo že se zastaví vůbec jednání komise a přenesou se pak veškerá její práva na vyměřovací úřad. V takovém případě by platilo vyřadění komise jen pro dotyčné období (§ 236, odst. 1).

Odvolací komise daňové.

K § 248.

(1) Zřízení odvolacích komisí, obvodů, pro něž se zřizují a počet členů (náhradníků) vyhlásí ministerstvo financí ve Sbírce zákonů a nařízení. Týmž způsobem vyhlásí se veškeré změny v těchto komisích později nastalé nebo zřízení nových komisí.

(2) O právech a povinnostech komise odvolací a jejího předsedy jednají §§ 334 a 335, o působnosti její § 330, odst. 2.

(3) Rozhodnutí a usnesení odvolací komise podepíše její předseda (jeho zástupce), jenž může k tomu použíti razítka; provede je finanční úřad II. stolice vlastním jménem, ale odvolávaje se na usnesení komise.

(4) Ostatně platí to, co řečeno k §§ 235 až 247.

Místní příslušnost úřadů a komisí a místo předpisu daně.

K § 249.

(1) Se zřením k zásadě vyslovené pro vyměřování přímých daní v čl. XVII uváděcích ustanovení jest pro okolnosti určující místní příslušnost podle § 249 směrodatným jejich stav v kalendářním roce, v němž vznikl státu nárok na daň, která se má vyměřiti. Obdobné platí i o okolnostech určujících místo předpisu daně při dělbě všeobecné a zvláštní daně výdělkové podle §§ 58, 84 až 88. Ke změnám, které v těchto okolnostech nastanou v berním roce, na který se daň vyměřuje, se nehledí. Tato zásada však neplatí pro okolnosti určující místní příslušnost úřadů u daně rentové vybírané srážkou u dlužníka a u daně z tantiem; u těchto daní jest pro místní příslušnost směrodatným jejich stav v berním roce, který se tu shoduje s rokem kalendářním.

(2) Vyřešení místní příslušnosti jest součástí vyměření daně a poplatník proto může námitku místní nepříslušnosti uplatniti teprve v odvolání z předpisu daně (§ 330, odst. 8, první věta). Rozhodnutí o této námitce nutno odůvodniti.

(3) Námitka místní nepříslušnosti musí býti uplatněna ve správním řízení. Porušení ustanovení o místní příslušnosti zakládá nezákonnost, kterou lze napraviti podle § 256, odst. 5 až 7.

K § 249, odst. 1.

(1) Toto ustanovení se vztahuje na jednotlivé druhy daní; příslušnost v trestním řízení určuje § 210.

(2) O delegaci jiných než příslušných úřadů (komisí) jedná § 251.

K § 249, odst. 1, písm. a).

(1) Pojem bydliště viz § 252 a prov. ustanovení k němu.

(2) Několik bydlišť má poplatník, pobývá-li na př. střídavě ve městě, kde má trvalý byt, a na svém statku nebo na více statcích (zámcích).

(3) Nespadají sem však případy, když obyvatel města zdržuje se v letním čase ve své vile ležící mimo místo jeho bydliště.

(4) V případech, kdy úředník nebo obchodník, jak tomu bývá ve větších městech, bydlí trvale na jiném místě, než kde je jeho úřad nebo provozovna, rozhoduje jen bydliště.

(5) Pro funkcionáře čsl. zastupitelských a konsulárních úřadů (vyslanců, konsulů a jich personálu), kteří jsou ze služebních důvodů nuceni zdržovati se trvale v cizině, pokládá se k účelům vyměření daně důchodové za jejich tuzemské bydliště hlavní město Praha (jako sídlo ministerstva zahraničních věcí). Ukládání daně důchodové pro tyto funkcionáře bude prováděti berní správa Praha I. nebo daňová komise v jejím obvodu. Táž zásada bude platiti i pro jiné čsl. funkcionáře, za týchž okolností se v cizině trvale zdržující.

K § 249, odst. 1, písm. b).

(1) Výhrada „pokud zákon nic jiného nestanoví", má na mysli případy § 64, odst. 4, § 66, odst. 3 a § 67, odst. 1.

(2) Věta „kde by se důchodovou daní zdaňoval, kdyby jí byl podroben", týká se případů, kde poplatník dani důchodové ať z jakéhokoliv důvodu nepodléhá, na př. je osvobozen podle § 3.

(3) Podniky „nefysických osob" jsou na př. podniky veřejných obchodních společností, kapitol, beneficiatní a pod. Pokud sem patří podniky spolků, viz odstavec 3 ustanovení k § 47, odst. 1, č. 1.

K § 249, odst. 1, písm. c).

(1) U státních podniků řídí se sídlo podle sídla správního sboru (zákon ze dne 18. prosince 1922, č. 404 Sb. z. a n., o úpravě hospodaření ve státních závodech, ústavech a zařízeních, jež převahou nemají plniti úkoly správní, a vládní nařízení ze dne 25. září 1924, č. 206 Sb. z. a n., § 8).

(2) Co se týká pojmu „sídlo", viz ustanovení k § 84.

K § 249, odst. 3.

(1) Obvod „berní" obce kryje se s pojmem „katastrálního území", které se však nemusí kryti s obvodem „místní" nebo „politické" obce, neboť místní obec může míti jedno nebo více katastrálních území.

(2) Pojem katastrálního území stanoví § 9 zák. č. 177/1927 Sb. z. a n. (katastrálního zákona).

(3) Místo, kde se daň předepíše, třeba dobře rozeznávati od místa, které jest směrodatné pro příslušnost vyměřovacích úřadů; obé se může, ale nemusí krýti.

(4) Výhrada „pokud zákon nic jiného nestanoví" má na mysli zvláštní ustanovení zákona o místech předpisu při dělbě všeobecné a zvláštní daně výdělkové podle §§ 58, 84 až 88.

K § 250, odst. 2.

Totéž platí též pro příslušnost odvolacích komisí, je-li jich zřízeno několik (§ 248, odst. 1).

Bydliště.

K § 252.

(1) Pojem bydliště jest přizpůsoben ustanovením jurisdikční normy ze dne 1. srpna 1895, č. 111 ř. z. (§§ 66 až 75) a vyznačuje se dvěma momenty, jednak subjektivním, t. j. úmyslem, jednak objektivním, t. j. skutečností zdržování se, pobývání na určitém místě.

(2) Na úmysl lze souditi z indicií, i když se popírá; za to motivy prokázaného úmyslu jsou nerozhodny. Trvalému zdržování se v místě není na závadu, není-li vyhradné nebo nepřetržité.

(3) O tuzemském bydlišti cizince nelze ovšem mluviti, když si drží v tuzemsku stálý byt a používá ho sice pravidelně, ale vždy jen přechodně, na př. pro zotavení, léčení či k zábavě a pod.

(4) Naproti tomu jest však bydliště v tuzemsku odůvodněno m. j. jak držením stálého bytu, ve kterém je rodina stále ubytována a ve kterém se i strana sama každý rok po nějakou dobu zdržuje, tak i opakujícím se delším pobytem v tuzemsku v ročním, k tomu účelu najatém bytě, a konečně každoročním pobytem po část roku v bytě na více let najatém.

(5) U aktivních vojenských osob a četnictva platí podle § 68 jurisdikční normy místo posádky jako bydliště. Je-li vojenská (četnická) osoba trvale komandována ze své posádky na jiné místo, je bydlištěm místo, do něhož je komandována.

(6) Povolání neaktivních vojenských osob ke cvičení ve zbrani či k vojenské službě za mobilisace a války nelze pokládati za změnu jich dosavadního bydliště.

(7) Ustanovení o bydlišti platí i o poručencích a opatrovancích.

(8) Umístění poplatníka v ústavu pro choromyslné či v jiném léčebném ústavu, uvěznění jeho či dočasná jeho nepřítomnost v bydlišti (na př. na letním bytě, na delší návštěvě u příbuzných, na cestách a pod.) nemění ničeho na jeho bydlišti.

(9) U osob, které při svém duševním či tělesném stavu nemohou projeviti úmysl zdržovati se trvale v určitém místě, dlužno souditi na bydliště z okolností, provázejících pobyt poplatníkův na tom kterém místě (na př. pobyt trvalejšího rázu na určitém místě ve vlastním domě, v najatém bytě, u příbuzných, třebas dočasně přerušovaný).

(10) U neodevzdaných pozůstalostí rozhoduje bydliště zůstavitelovo.

(11) Co se týče zaměstnanců čsl. zastupitelských a konsulárních úřadů, viz ustanovení k § 249, odst. 1, písm. a).

(12) Kterak v pochybnostech postupovati při podávání přiznání, viz odstavec 12 ustanovení k § 307, odst. 1.

(13) „Pobyt", „přebývání" a pod. jest výrazem pro pouhou skutečnost, že se osoba na určitém místě zdržuje, ale bez úmyslu uvedeného v § 252 [Viz na př. § 1, č. 1 a 3, § 249, odst. 1, písm. a), odst. 2]. Proč se někdo na určitém místě zdržuje, zda se na něm zdržuje, poněvadž musí nebo chce, jest nerozhodno.

Lhůty.

K § 253, odst. 1.

(1) Lhůty, které obligatorně zákon stanoví, jsou na př. lhůty ku podání oznámení o vzniku či zániku daňové povinnosti, k podání přiznání, k podání odvolání, odpovědi na odvolání vyměřovacího úřadu a pod.

(2) Lhůty, jež fakultativně stanoviti mohou úřady (komise), jsou na př. lhůty prodlužující zákonné lhůty k podání přiznání, lhůta ku předložení dokladů, potřebných ku přezkoušení přiznání nebo k opravě přiznání formálně vadného (§ 309), lhůta ke splnění výzvy podle § 310, odst. 2, aby se poplatník dostavil k osobnímu jednání, aby rozvedl podrobně své příjmy a výdaje, aby připustil nahlédnutí do knih nebo provedení místní prohlídky, lhůta k odpovědi na pochybnosti o správnosti přiznání (§ 312). Lhůty stanovené úřadem ve výzvách podle § 309, odst. 1 a 3, § 310 a § 312 nesmí býti kratší, než jest tam stanoveno. I jinak lhůta ve výzvě nebo příkazu úřadem stanovená musí býti přiměřená, t. j. taková, aby poplatník žádaný úkon mohl v ní splniti, při čemž třeba přihlížeti k povaze výzvy nebo příkazu a k množství práce, kterou si při rozsahu podniku zodpovědění výzvy nebo splnění příkazu vyžádá. Podle skutečné potřeby je tedy úřad povinen stanoviti lhůtu delší než jen lhůtu 8denní.

(3) Nedodržení jak zvláštních lhůt zákonných, tak i lhůt stanovených úřady (komisí) může míti pro poplatníka — nebyla-li lhůta podle § 253, odst. 3 prodloužena — škodlivé následky, na př. uložení pořádkové pokuty, zavedení trestního řízení, zvýšení daně při nepodání přiznání podle § 309, odst. 3, vyměření daně z moci úřední podle § 309, odst. 1, § 310, odst. 3, § 312, odst. 3 a § 325 (viz ustanovení k § 253, odst. 7).

K § 253, odst. 2.

(1) Výhrada „pokud zákon jinak neustanovuje" platí na př. pro odvolání v exekučním řízení (§ 355, odst. 2, lhůta 8denní).

(2) Lhůta 30denní platí též při odvolání z uložení pořádkových pokut.

(3) Odvolací lhůta ať zákonná nebo úřadem prodloužená jest lhůtou propadnou, z čehož plyne, že strana musí své námitky proti rozhodnutí uplatniti v této lhůtě. K věcnému projednání odvolání podaného po této lhůtě může dojíti jen,

a) vyhoví-li úřad návrhu poplatníkovu na navrácení do předešlého stavu (§ 340), nebo

b) promine-li úřad k tomu příslušný (srov. ustanovení k § 232, odst. 2) promeškanou lhůtu k podání odvolání nebo dovolí-li, aby opožděné odvolání bylo projednáno.

V případě a) úřad zkoumá, jsou-li tu zákonné podmínky pro navrácení do předešlého stavu, a je-li tomu tak, je povinen návrhu vyhověti a dovoliti, aby opožděné odvolání, které tu musí býti podáno již zároveň s návrhem na navrácení do předešlého stavu (§ 340, odst. 3), bylo projednáno.

V případě b) rozhoduje úřad podle volné úvahy (srov. odstavec 3 ustanovení k § 253, odst. 3) a může povoliti, aby opožděné odvolání již podané bylo projednáno nebo aby v prodloužené odvolací lhůtě bylo odvolání teprve podáno a pak projednáno.

K § 253, odst. 3.

(1) Poněvadž zákon nerozeznává, mohou býti všechny lhůty prodlouženy, pokud jsou povahy procesní. Neprodlužitelny jsou lhůty stanovené pro promlčení práva, na př. lhůty v §§ 277, 279, 281, ale i lhůty v §§ 256 a 256 a. Prodloužení lhůt bude praktické hlavně tam, kde jest straně dána možnost během lhůty provésti úkon, sloužící k obhájení jejích zájmů a vyžadující zpravidla větší přípravy (na př. prodloužení lhůty k podání přiznání nebo opatření dokladů podle § 309, odst. 1, k zodpovědění výzev podle §§ 310 a 312, prodloužení lhůty k podání odvolání a pod.), tedy kde jde o lhůty v řízení vyměřovacím, odvolacím a pod.; kde jde o prodlužování pouhých lhůt oznamovacích nebo přihlašovacích, bude se pravidelně jednati o to, aby podání třeba opožděné bylo přece vzato ve věcné projednání.

(2) Žádost za prodloužení lhůty musí býti podána ještě před uplynutím zákonné neb úřadem (komisí) stanovené lhůty. V tomto případě žádost staví tuto lhůtu, jsou-li splněny podmínky § 253, odst. 4. Byla-li žádost o prodloužení lhůty podána teprve po lhůtě zákonné neb úřadem (komisí) stanovené (prodloužené), budiž v rozhodnutí o této žádosti uvedeno, že žádost lhůtu nestavěla.

(3) Strana nemá právního nároku na prodloužení vůbec nebo na žádané prodloužení (slovo „mohou"), pročež z rozhodnutí — i zamítavého — není odvolání.

(4) Za „důležité důvody" jest na př. při rozhodování o žádosti za prominutí zmeškané lhůty odvolací pokládati zejména, stala-li se poplatníkovi při předpisu nebo odpisu daní zřejmá křivda tím, že okolnosti pro předpis nebo odpis daně rozhodné byly nesprávně nebo neúplně zjištěny.

(5) Při prodlužování lhůt budiž vždy pamatováno na to, že vyměřovací úřad pokud se týče odvolací stolice jsou podle § 328, odst. 2 a § 334, odst. 5 vázány lhůtou k doručení platebního rozkazu, pokud se týče k rozhodnutí o odvolání.

K § 253, odst. 4.

(1) Lhůta se staví dnem podání první žádosti za prodloužení lhůty u příslušného úřadu a byla-li tato žádost odeslána poštou, dnem, kdy byla dána doporučeně na poštu (§ 254, odst. 1). Zbytek lhůty začne plynouti dále dnem, jenž následuje po dni, kdy bylo vyřízení o první žádosti doručeno. Nepočítají se tedy do lhůty dny, počínajíc dnem podané první žádosti a končíc dnem doručení.

(2) První žádost za prodloužení lhůty podaná před jejím uplynutím staví lhůtu způsobem v odstavci 1 uvedeným až do dne vyřízení o žádosti nehledíc k tomu, zda vyřízení bylo vydáno do 45 dnů od jejího podání či nikoliv.

Okolnost, že podáním žádosti za prodloužení lhůty byla lhůta zastavena, má význam zpravidla jen, byla-li (první) žádost zamítnuta. Bylo-li této žádosti za prodloužení lhůty vyhověno, prodlužuje se lhůta podle výroku úřadu, při čemž se k této lhůtě nepřipočítává doba, o jakou byla lhůta podáním (první) žádosti zastavena, ani doba, která zbývala do konce lhůty v den podání žádosti za prodloužení lhůty (zbytek zastavené lhůty). Jen v případě, že povolená lhůta je kratší než doba, o jakou byla lhůta podáním (první) žádosti zastavena a zbytek zastavené lhůty dohromady, platí tato doba, připočtená ke lhůtě zákonné neb úřadem původně stanovené, nikoliv lhůta prodloužená.

(3) Případná další (druhá, třetí atd.) žádost za prodloužení lhůty musí býti podána:

a) před uplynutím zbytku lhůty zákonné nebo lhůty úřadem původně stanovené, byla-li předcházející (první, druhá atd.) žádost za prodloužení lhůty zamítnuta,

b) před uplynutím lhůty, jež byla na první (druhou atd.) žádost prodloužena. Jen takto včas podaná další žádost za prodloužení lhůty staví lhůtu a to jen, neuplynulo-li ode dne podání první žádosti za prodloužení lhůty ještě 45 dnů. I zde okolnost, že podáním další (druhé, třetí atd.) žádosti za prodloužení lhůty byla lhůta zastavena, má význam zpravidla jen, byla-li další žádost zamítnuta. Bylo-li (další) žádosti za prodloužení lhůty vyhověno, prodlužuje se dále lhůta podle výroku úřadu, při čemž se k této lhůtě nepřipočítává ani doba, o jakou byla lhůta podáním další žádosti zastavena ani zbytek zastavené lhůty; v případě, že úřadem prodloužená lhůta je kratší než doba, o jakou byla lhůta podáním další žádosti zastavena a zbytek zastavené lhůty dohromady, platí obdobně ustanovení odstavce 2, třetí věty.

Prodlužuje-li úřad lhůtu tak, že do jejího posledního dne uplyne ode dne podání první žádosti za prodloužení lhůty více než 45 dnů, nebo zamítá-li další žádost za prodloužení lhůty těsně před uplynutím 45 dnů ode dne podání první žádosti, je úřad povinen ve vyřízení připojiti upozornění podle § 253, odst. 4, třetí věty; vyřízení zamítavé jest tu však třeba, pokud je to možno, doručiti straně ještě před uplynutím 45. dne. Žádosti za prodloužení lhůty buďtež vyřizovány urychleně.

(4) Byla-li podána žádost za prodloužení lhůty u nepříslušného finančního úřadu, vrátí ji tento úřad neprodleně poplatníku nebo jeho zmocněnci s poučením, že ji má podati u onoho úřadu, který je označen ve výzvě nebo příkazu, pokud se týče v právním poučení (§ 253, odst. 6). Podáním žádosti za prodloužení lhůty u nepříslušného úřadu lhůta se nestaví. Od této žádosti nutno však rozlišovati žádost za sdělení správného právního poučení (k tomu srov. § 253, odst. 6, posl. věta).

K § 253, odst. 5.

(1) Pokud jde o příslušnost úřadů, viz ustanovení k § 232, odst. 2.

(2) U lhůt může býti zpravidla sporným jen, je-li nějaká lhůta v určité délce vůbec dána nebo byla-li podle platných ustanovení (§ 254) dodržena.

(3) Samostatné odvolání ve věcech lhůt podle § 253, odst. 5 je přípustno jen, je-li dodržení lhůty podmínkou pro vyřízení věci vůbec (na př. § 32, odst. 5, § 33, odst. 4, § 63, odst. 3, § 106, odst. 2, § 113, odst. 1, § 340, odst. 3 a 4), k němuž nedojde, je-li lhůta skutečně promeškána. Proto stanoví zákon zvláštní pořad stolic u odvolání (§ 330, odst. 10, věta druhá, a § 339, odst. 1), je-li včasné podání jeho sporným.

(4) Samostatné odvolání ve věcech lhůt zákon nepřipouští, jde-li o námitku, že lhůta byla dodržena; tuto námitku lze uplatňovati teprve v odvolání proti rozhodnutí ve věci samé (na př. jde-li o lhůty v § 27, § 62, § 63, odst. 1, § 90, odst. 1, § 98, odst. 2, § 99, odst. 1, § 131, odst. 3, § 137, odst. 2, § 170, nebo o lhůty, jež tvoří článek ve vyměřovacím a jiném řízení (§ 330, odst. 8 a § 339, odst. 1).

K § 253, odst. 6.

(1) Nesprávné právní poučení zakládá podstatnou vadu řízení, kterou však na rozdíl od zásady vyslovené v § 256, odst. 5 až 7 může napraviti úřad, který nesprávné právní poučení vydal.

(2) Úřad není povinen v rozhodnutí označeném jako konečné poučovati stranu o jejím právu podati stížnost k nejvyššímu správnímu soudu.

K § 253, odst. 7.

(1) I ve výzvách a příkazech, z nichž straně nepřísluší právo samostatně se odvolati (§ 330, odst. 8, první věta), nutno připojiti právní poučení.

(2) Následky zmíněnými v § 253, odst. 7, větě druhé jsou míněny následky, které zákon sám stanoví, na př. § 309, odst. 1 až 3 a § 325. Nebylo by tedy možno v úředním sdělení vysloviti, že na př. ta nebo ona okolnost bude pokládána za prokázanou, nedojde-li včas odpověď.

(3) Byla-li odpověď na výzvu nebo příkaz podána u nepříslušného úřadu, vrátí úřad podání neprodleně podateli nebo jeho zmocněnci s poučením, že je má podati u onoho úřadu, jenž je označen ve výzvě nebo příkazu. Do takového opatření úřadu nelze se odvolati.

K § 254, odst. 1.

(1) Ustanovení § 254, odst. 1, druhé věty platí pro všechny lhůty, ať zákonem nebo úřadem stanovené, ať lhůty odvolací nebo jiné, ať lhůty původní nebo lhůty o původní lhůtu se opírající. Doporučeným podáním na poštu rozumí se nejen podání zásilky listovní „doporučeně", nýbrž též podání zásilky balíkové, pokud o jejím převzetí vydává pošta písemné potvrzení.

(2) Úřad, který jest podacím místem, jest povinen, podává-li strana podání u něho osobně, vyznačiti i tuto okolnost v úředním záznamu (presentatu), jakož i kolik příloh bylo k podání připojeno.

K § 254, odst. 2.

Zde jest míněno nejen odvolání vyměřovacího úřadu (§ 330, odst. 2), ale i přísedícího finančního úředníka senátu (§ 223, odst. 1).

K § 254, odst. 3.

(1) Státem uznanými svátky jsou: 1. leden, 6. leden, Nanebevstoupení Páně, Božího těla, 29. červen, 15. srpen, 1. listopad, 8. prosinec a 25. prosinec; památnými dny jsou: 1. květen, 5. a 6. červenec, 28. září a 28. říjen (zákon ze dne 3. dubna 1925, č. 65 Sb. z. a n.). Za takovéto dny buďtež dále pokládány též pondělí velikonoční, pondělí svatodušní a den 26. prosince.

(2) Při počítání lhůt jest k nedělím, svátkům a dnům památným vzíti zřetel pouze, pokud připadají na poslední den lhůty, a to v tom směru, že lhůta končí teprve všedního dne, následujícího po neděli, svátku neb dnu památném, připadnuvším na poslední den lhůty; jinak neděle, svátky nebo dny památné spadající do běhu lhůty, se do lhůty počítají.

(3) Ustanovení § 254, odst. 3 platí o lhůtách zákonem stanovených jen potud, pokud zákon nestanoví jinak, jako v § 271, odst. 2 a v § 293, odst. 1.

Počítání času a zaokrouhlování.

K § 255, odst. 2.

Takové zvláštní ustanovení obsahují na př. § 18, odst. 2, § 57, odst. 5, § 83, odst. 16, § 184, odst. 3.

Rozhodnutí a opatření.

K § 256, odst. 2.

Veřejné vyhlášení připouští zákon u daně pozemkové (§ 104, odst. 2) a činžovní (§ 146, odst. 2), veřejné vyložení u domovní daně třídní (§ 165, odst. 2).

K § 256, odst. 3.

Slovo „protokolárně" uvedené v závorce za slovem „ústně" určuje blíže formu ústního oznámení úředního opatření poplatníkovi. Nutno tedy o každém takovém ústním sdělení, které má pro stranu nebo úřad právní význam, sepsati protokol, podepsaný za úřad osobou oprávněnou podpisovati za úřad. Pouhé ústní prohlášení úředního orgánu nestačí. Ustanovení § 256, odst. 3 se nevztahuje na rozhodnutí; to může býti straně řádně sděleno jen způsobem stanoveným v § 256, odst. 2.

K § 256, odst. 4.

(1) Nesprávností jest rozuměti chyby a omyly jak ve skutkové podstatě, záležející v tom, že za základ rozhodnutí byl vzat jiný skutkový stav, nežli ten, který jest zřejmým ze spisů (na př. nesprávný počet osob vzatý za základ pro přirážku nebo srážku podle §§ 19 a 20), tak i v použití právních předpisů na danou skutkovou podstatu. Nesprávnost musí býti „zřejmou", t. j. ze spisů bez dalšího šetření zjistitelnou. Za takovéto omyly a přehmaty, které spadají pod § 256, odst. 4, bez rozdílu, mají-li povahu chyb v počítání nebo jsou-li to chyby a omyly skutkového nebo právního rázu, jest pokládati na př. neprávem neodečtené nebo chybně odečtené srážky, omylem uloženou přirážku podle § 19 nebo § 309, odst. 3, omylem uloženou pořádkovou pokutu pro neuposlechnutí výzvy nebo neoprávněné zamítnutí odvolání pro opoždění, poněvadž bylo přehlédnuto, že na poslední den lhůty připadla neděle, svátek nebo den památný, omylem zdaněný důchod celoroční, ač trval jen část roku a pod.

(2) Oprava chyb a omylů podle § 256, odst. 4 se může státi ve prospěch strany nebo v její neprospěch z podnětu strany nebo úřadu samého. Právní nárok na opravu straně vzniká však zásadně jen, když se jí domáhá v řádném včas podaném opravném prostředku, tedy když jde o rozhodnutí nebo opatření ještě nepravoplatné. Oprava tu pak znamená jen zkrácené vyřízení odvolání, byla-li jeho požadavkem jedině tato oprava. Opravy pravoplatného rozhodnutí nebo opatření smí se strana domáhati pouhou žádostí, o níž úřad rozhodne z volné úvahy. Výjimečně i zde přísluší straně právní nárok, aby oprava byla provedena, nutno-li v chybě spatřovati nezákonnost (§ 256, odst. 5 a 7).

(3) Opravu pravoplatného rozhodnutí nebo opatření lze provésti jen do lhůty 2 let, počítajíc od 1. ledna roku, který následuje po roce, ve kterém úřední rozhodnutí nebo opatření bylo straně sděleno; lhůta tato jest lhůtou propadnou, a to stejně, jde-li o opravu ve prospěch strany či v její neprospěch. Úřad (komise) rozhodne o žádosti strany, bude-li podána ve stanovené 2leté lhůtě.

(4) K opravě chyb, omylů a přehmatů (podle § 256, odst. 4) v usnesení daňové komise nebo odvolací daňové komise jest příslušným nikoliv úřad, nýbrž komise, jež rozhodnutí nebo opatření učinila; úřad sám jest tu oprávněn provésti opravu jen tehdy, byly-li závady zaviněny jím při zpravení (intimaci) strany o rozhodnutí komise.

K § 256, odst. 5 až 7.

(1) Podnět k takovému opatření může vyjíti od úřadu, jenž rozhodnutí vydal (učinil opatření), po případě od úřadu jiného ať již stejně řaděného, podřízeného nebo nadřízeného; úřadu stojí na roveň daňová (odvolací) komise nebo trestní senát. Mimo úřady může podnět k opatřením zde míněným dáti poplatník sám, pokud se týče jiná strana, jíž bylo rozhodnutí nebo opatření vydáno.

(2) Oprava rozhodnutí nebo opatření podle § 256, odst. 5 až 7 může se týkati nejen vyměření daně, nýbrž i jiných rozhodnutí nebo opatření v ostatních daňových věcech (§ 339, odst. 1). Na rozdíl od ustanovení § 277 nemá otázka zanedbání nebo nezanedbání povinnosti stranou významu.

(3) Proti opravě rozhodnutí nebo opatření provedené nadřízeným úřadem nepřísluší straně odvolání (§ 339, odst. 2).

(4) Opravu vadného rozhodnutí nebo opatření lze tu provésti jak ve prospěch strany, tak i v její neprospěch. Opravu rozhodnutí nebo opatření (i pravoplatného) ve prospěch strany jest úřad (komise) povinen do 2 let po uplynutí roku, v němž vadné rozhodnutí nebo opatření bylo straně sděleno, nařídit (provésti), žádá-li o to strana a v žádosti

uplatňuje nezákonnost; jinak o opravě ve prospěch strany rozhoduje z volné úvahy, při čemž jest však vázán 2letou lhůtou, stanovenou v § 256, odst. 5. Úřad (komise) rozhodne o žádosti strany, bude-li podána ve stanovené 2leté lhůtě.

(5) Oprava v neprospěch strany přichází tu v úvahu hlavně v jiném řízení, nežli v řízení vyměřovacím nebo odvolacím, poněvadž v obojím tomto řízení platí pro opravu vyměření daně v neprospěch strany zvláštní ustanovení zákona (§§ 277, 334), obsahující odchylné normy. Opravu vadného rozhodnutí podle § 256, odst. 5 až 7 v neprospěch strany nutno provésti do preklusivní lhůty 2 let, stanovené v odstavci 5 tohoto zákonného ustanovení.

(6) Důvodem opravy podle § 256, odst. 5 může býti buď nezákonnost nebo podstatná vadnost řízení. Rozhodnutí nebo opatření zmatečné možno opraviti vždy, poněvadž jde o správní akt, který nemůže založiti právní účinky a není tudíž schopným právní moci.

(7) Nové (opravené) rozhodnutí nebo opatření může býti založeno na úplně jiném skutkovém i právním podkladě, než na jakém spočívalo rozhodnutí nebo opatření zrušené. Naopak ale zákon nebrání, aby nové (opravené) rozhodnutí nebo opatření bylo opřeno o stejné důvody, jaké byly uvedeny ve zrušeném rozhodnutí nebo opatření.

(8) Ustanovení § 277 zůstává nedotčeno.

Obnova řízení.

K § 256 a.

(1) Obnova řízení jest přípustna nejen v řízení vyměřovacím nebo odvolacím, nýbrž i v ostatních daňových věcech. Pouze pro řízení trestní platí zvláštní ustanovení § 229.

(2) Obnova řízení jako výjimečný opravný prostředek má umožniti opravu skutkových zjištění, na nichž spočívá pravoplatné již rozhodnutí finančního úřadu (komise). Strana, pokud se týče úřad, se musí při obnově řízení dovolávati takových nových skutečností a průvodů, jichž v dřívějším řízení neznaly nebo jichž použíti nemohly, a to beze svého zavinění; tyto nové okolnosti a průvody musí býti dále takového významu, že by jejich přednesení a použití v dřívějším řízení bylo přivodilo věcné rozhodnutí pro stranu nebo stát příznivější. Nezaviněnou nemožnost použíti té které okolnosti nebo průvodu včas lze spatřovati pouze tehdy, lze-li důvodně míti za to, že strana nebo úřad šetřily řádně pozornosti a bedlivosti, průměrně předpokládané u každého jednotlivce ve správě jeho záležitostí nebo u úřadu při správě věcí jím obstarávaných.

(3) Pro právní omyl se obnovy nelze dovolávati. Jestliže na př. strana neuplatňovala v řízení určité jí známé skutečnosti jen proto, že jsouc v právním omylu, pokládala je za nezávažné, nemůže je již později, seznavši svůj omyl, uplatňovati jako důvod obnovy řízení již pravoplatného. Důvodem pro obnovu řízení nemohou býti také skutečnosti, které strana mohla uplatniti řádným opravným prostředkem v odvolací lhůtě, ježto jí byly v této lhůtě známy nebo při obvyklé pozornosti mohly býti známy, nebo důkazy, které si v odvolací lhůtě mohla zjednati. Za nové skutečnosti nelze také pokládati odlišný právní názor soudu, projevený v jiném, byť i shodném nebo podobném případě.

(4) Křivou výpovědí se rozumí nepravdivá výpověď svědka nebo znalce, pro niž byl pravoplatně odsouzen podle § 198 zákona o přímých daních nebo podle obecných trestních zákonů.

(5) Příslušnost úřadu k rozhodování o obnově řízení je určena ustanovením k § 232, odst. 2.

(6) Povolení obnovy řízení má odkládací účinek, t. j. až do doručení rozhodnutí, jež bude vydáno v obnoveném řízení, nelze zavésti donucovací řízení nebo v něm pokračovati; exekuce zajišťovací je však přípustna, a to bez vydání zajišťovacího příkazu.

(7) Ustanovení § 277 zůstává nedotčeno.

Doručování.

K § 257.

(1) Doručení lze provésti s právním účinkem buď do vlastních rukou příjemcových nebo do rukou zástupce, který jej podle zákona, stanov a pod. zastupuje, nebo do rukou zmocněnce, kterého si sám zřídil, pokud zákon nepřipouští doručení náhradní.

(2) Případy, kde doručení, má-li býti právně účinné, musí se státi do vlastních rukou příjemcových, jsou v zákoně výslovně vytknuty (§ 257, odst. 9).

(3) Příjemcem po rozumu zákona je také starosta obce za obec, dále správce jmění neodevzdané pozůstalosti, byl-li daňový spis adresován k jejich rukám a v adrese vyznačen jejich poměr k vlastnímu adresátu (k obci, pozůstalosti). Byla-li pozůstalost již odevzdána, nutno daňové věci zůstavitelovy nebo pozůstalosti (srov. § 260, odst. 1 a odstavec 4 ustanovení k § 260, odst. 1) adresovati

k rukám všech dědiců a všem spis doručiti, pokud nemají společného zmocněnce.

(4) Na místě poplatníka lze s právním účinkem doručiti osobám, které právně poplatníka zastupují jako zákonní nebo úředně zřízení zástupci (§ 262, odst. 1, č. 1, 3, 4). Pokud jde o protokolované firmy společenské, ať již jako souhrn osob s kvalitou neb bez kvality osob právnických (§ 262, odst. 1, č. 2), lze platně doručovati těmto osobám: u veřejné obchodní společnosti každému společníku, pokud není ze zastupování vyloučen (čl. 117 obch. zák., § 93 zák. čl. XXXVII/1875), u komanditní společnosti nebo komanditní společnosti na akcie komukoliv z osobně ručících a k zastupování oprávněných společníků (čl. 167 obch. zák., § 141 zák. čl. XXXVII/1875), u akciových společností (čl. 235 obch. zák.) a hospodářských a výdělkových společenstev (zákon ze dne 9. dubna 1873, č. 70 ř. z., § 21) některému členu představenstva, který jest oprávněn podepisovati nebo spolupodepisovati firmu, nebo některému úředníku oprávněnému k zastupování před soudem, pokud se týče v zemi Slovenské a v zemi Podkarpatoruské u akciových společností (§ 186 zák. čl. XXXVII/1875) a u družstev (§ 241 téhož zák. čl.) některému členu ředitelstva, konečně u společnosti s r. o. (zákon ze dne 6. března 1906, č. 58 ř. z., § 18, a zákon ze dne 15. dubna 1920, č. 271 Sb. z. a n.) osobě, která jest oprávněna společnost podepisovati nebo spolupodepisovati.

(5) Lze tedy s právním účinkem doručovati osobám, které za poplatníka mohou s právním účinkem jednati, leč by i tito zástupci zřídili si zmocněnce podle § 263. Něco jiného jest, komu lze při souhrnu osob, které netvoří právnickou osobu, daň předepsati (§ 261).

(6) Platně doručiti lze i jiným osobám, než těm, které odevzdaly písemnou plnou moc podle § 263, odst. 1, jsou-li tyto osoby jiným způsobem k přijímání zmocněny, na př. osobám, zmocněným poštovní plnou mocí (uložen u poštovního úřadu) přijímati poplatníkovy daňové spisy docházející mu poštou a potvrzovati jich příjem nebo, jde-li o doručení daňového spisu, týkajícího se provozu podniku firmy zapsané v obchodním rejstříku, na př. doručení platebního rozkazu na všeobecnou nebo zvláštní daň výdělkovou, prokuristům (čl. 42 obch. zák., § 38 zák. čl. XXXVII/1875 a § 18, odst. 3 a 4 zák. č. 58/1906 ř. z.).

(7) Advokátům a veřejným notářům doručuje se platně pouze v jejich kanceláři, ať jde o daňové spisy jiných osob, adresované jim jako zmocněncům (§ 263) nebo o jejich vlastní daňové spisy. Nezastihl-li doručovatel advokáta nebo notáře v jeho kanceláři, musí — není-li možno doručiti zmocněnci (§ 257, odst. 4) — postupovati dále podle § 257, odst. 8 nebo 10.

(8) Odepře-li přijmouti spis náhradní příjemce, jest postupovati nikoliv podle § 257, odst. 15, nýbrž podle § 257, odst. 2 až 8.

(9) Náhradní doručení (§ 257, odst. 6 a 8) není přípustno tam, kde zákon výslovně předpisuje (§ 213, § 257, odst. 9, § 383, odst. 3), že doručení se má státi do vlastních rukou příjemcových. Daňové spisy takovýchto věcí se týkající buďtež již v adrese vyznačeny „Do vlastních rukou“. Výzvou, jejíž neplnění jest spojeno pro poplatníka s právní újmou, jest rozuměti zejména výzvu podle §§ 309, 310, 312 a 325, ale též na př. platební výzvy podle § 266, podle § 338, podle § 379, odst. 5 a pod.

(10) Nezastihl-li doručovatel zástupce strany (§ 262) nebo jiného zmocněnce (§ 263) než advokáta nebo veřejného notáře, může, je-li poměr zástupce nebo zmocněnce v adrese vyznačen (na př. adresa zní „Osobě X. Y. k rukám jejího zástupce [zmocněnce] N. N. v .....“), daňový spis doručiti náhradně podle § 257, odst. 6 a 8, jde-li pak o spis označený „Do vlastních rukou“, podle § 257, odst. 10, při čemž příjemcem jest tu rozuměti zástupce nebo zmocněnce.

(11) Aktivním osobám vojenským a četnickým, pokud právě konají službu, nutno doručovati prostřednictvím nejblíže nadřízeného velitelství (úřadu, ústavu).

(12) Doručuje-li se jinak v budovách vojenských nebo vojskem zabraných, má se to (pokud se doručení neděje poštou) vždy dříve oznámiti (ústně) veliteli budovy a přibrati k tomu osobu vojenskou, kterou určí tento velitel.

(13) Příjemce je povinen podle zákona stvrditi přijetí daňového spisu na doručence. Při doručení spisu označeného „Do vlastních rukou“ je příjemce povinen stvrditi příjem, jde-li o doručení poštou, též na dodacím lístku (v doručovací kartě); příjem stvrzuje tím, že se podepíše jménem a příjmením a vyznačí den přijetí. Neumí-li příjemce psáti, podepíše se znamením ruky; doručovatel připíše pak datum doručení a jméno a příjmení příjemcovo. Za znamení ruky se považuje také podpis písmem, kterého doručovatel nezná. Nemůže-li příjemce stvrditi příjem pro tělesnou vadu, podepíše se jiná dospělá osoba jako svědek a připíše důvod: na př. „za X. Y.,

který nemůže psáti pro zlomeninu ruky, N. N. podpisovatel a svědek". Takový příjemce může však v přítomnosti doručovatele naříditi, aby daňový spis přijala a příjem stvrdila osoba jiná.

(14) Stvrzuje-li příjem jiná osoba než příjemce, t. j. náhradní příjemce, musí k svému podpisu připojiti doplněk vyjadřující jeho poměr k příjemci na př. „otec, manželka, syn, dcera" a pod. Odmítne-li tak učiniti, vyznačí tento poměr doručovatel. Zástupce (§ 262) a zmocněnec (§ 263), pokud vyřízení bylo adresováno k jeho rukám (odstavec 8), stvrzuje příjem vlastním jménem.

(15) Doručovací lístek (doručenku) podepíše svým jménem a příjmením též doručovatel. Týž vyznačí na lístku případně i okolnost, že osoba, jíž bylo doručeno, odepřela podpis, nebo vepíše datum doručení (datum zanechání spisu na místě).

(16) Byl-li daňový spis doručen poštovnímu zmocněnci, poznamená přednosta poštovního úřadu nebo jeho zástupce na doručovacím lístku dole jméno zmocněncovo a datum poštovní plné moci opravňující k přijímání daňových spisů.

(17) Daňový spis uložený podle § 257, odst. 8, 10 nebo 16 u poštovního nebo obecního úřadu musí býti uschován u těchto úřadů po dobu 30 dnů po jeho doručení. Hlásí-li se v této lhůtě adresát nebo jiná osoba, které lze platně doručiti, o doručení, vydá mu tento úřad spis, zaplatí-li poštovní poplatky na něm váznoucí a podepíše-li doručovací lístek (odstavce 13, 14 a 21). Datum jím při tom na doručence vyznačené platí za den doručení. Daňové spisy, které v uvedené lhůtě nebyly takto doručeny, zašle poštovní nebo obecní úřad po uplynutí 30denní lhůty úřadu, který spis odeslal. Zároveň na zpátečním lístku osvědčí důvod, proč byl daňový spis uložen a dobu uložení; toto osvědčení podepíše přednosta úřadu nebo jeho zástupce a připojí k podpisu otisk úředního razítka. Obdobné platí též o uložení spisu u obecního nebo poštovního úřadu podle § 257, odst. 15 s tím rozdílem, že se zde nevyčkává 30 dnů, nýbrž uložení spisu má ihned účinek doručení.

(18) Stalo-li se doručení podle § 257, odst. 17, připojí úřad, který spis vydal, ke spisu vyhlášku, kterou příjemce byl na jeho úřední tabuli vyzván, aby se u něho do 30 dnů od vyhlášení přihlásil o doručení spisu; na této vyhlášce potvrdí přednosta úřadu nebo jeho k tomu ustanovený zástupce, kdy byla vyhláška na úřední tabuli vyvěšena a kdy byla sňata, a vyznačí den, který jest pokládati za den doručení. Byla-li snad vyhláška poškozena nebo stržena, vyznačí data vyhlášky a den, který jest pokládati za den doručení, na doručovacím lístku. Přihlásí-li se oprávněná osoba o doručení spisu v době vyhlášky, postupuje se obdobně podle odstavce 17, druhá věta.

(19) Doručovací lístek, podepsaný příjemcem (náhradním příjemcem, zástupcem, zmocněncem) a doručovatelem nebo opatřený osvědčením úřadu (srov. odstavce 13 až 18) jest veřejnou listinou, dokazující, že příjemci byl dne v doručence vyznačeného úřední spis doručen, a to do té doby, pokud příjemce konkretními skutečnostmi nedokáže, že listina ta je podvržena nebo zfalšována nebo že její obsah, tedy také vyznačení dne doručení, není správný.

(20) Nebylo-li možno příjemci doručiti úřední spis, který není opatřen doručovacím lístkem (protože průkazu o jeho doručení není třeba), vrátí se spis ihned úřadu, který jej odeslal.

(21) Co se týče osvobození od poštovného a označování zásilek, osvobozených od poštovného nebo poštovnému podrobených, poukazuje se na dotyčné zvláštní předpisy. Vyřízení zatížená doplatným vydá doručitel, pokud se týče poštovní úřad, jen po zaplacení doplatného. Odepření zaplatiti doplatné rovná se odepření přijetí zásilky.

K § 258, odst. 1 a 3.

(1) Co do úmluv o právní pomoci viz ustanovení k § 342, odst. 1. Do států, s nimiž je uzavřena úmluva o právní pomoci ve věcech daňových, nutno doručovati podle ustanovení těchto smluv prostřednictvím příslušných úřadů cizího státu; doručování zastupitelskými úřady není tu přípustno.

(2) Styk čsl. úřadů vnitrostátních se zastupitelskými úřady čsl. v cizině upravují zvláštní předpisy; totéž platí i co se týče dopravy úředních poštovních zásilek. Vzhledem k ustanovení § 199 nutno daňové spisy, zasílané československým zastupitelským úřadům za hranice podle § 258, odst. 1 nebo ministerstvu podle § 258, odst. 3, vkládati do zvláštní uzavřené obálky s doručovacím lístkem, označené adresou příjemcovou, a takto vypravenou zásilku vkládati s příslušným dožádáním o doručení do větší obálky, adresované zastupitelskému úřadu v cizině nebo ministerstvu.

Daňová povinnost a daňový nárok.

(Daňový dluh a daňová pohledávka).

Jak vzniká, přechází a v čem záleží.

K § 259.

(1) Skutečnosti, které zakládají povinnost k dani (nárok státu), jsou buď v zákoně výslovně uvedeny (na př. u obou výdělkových daní vznik, resp. provoz podniku, §§ 59, 90, u domovní daně vznik a skutečné užívání, § 121) anebo vyplývají z vymezení dani podrobeného předmětu vůbec (na př. u důchodové daně vznik dani podléhajícího důchodu, § 23, u pozemkové daně, jsou-li tu podmínky § 94, u rentové daně vznik dani podrobených požitků, §§ 172, 173, 175, u daně z tantiem a u daně z vyššího služného vznik požitků těmto daním podrobených, §§ 183, 184). Nečiní rozdílu, jestliže skutečnosti daňovou povinnost zakládající vznikají u osoby fysické nebo právnické, na př. pozůstalosti. Pro tyto skutečnosti jest se zřením k čl. XVII uváděcích ustanovení rozhodným jejich stav v kalendářním roce, při čemž se nebere zřetel k tomu, zda počátkem (1. ledna) berního roku ještě trvají nebo jaké změny u nich v berním roce nastanou (tyto okolnosti jsou směrodatnými až pro příští berní rok).

(2) V tomto stadiu není ještě pravidelně známa v ý š e daně, na niž vzniká státu nárok. Výše její se určuje zpravidla (výjimky jsou na př. u daně důchodové, u daně rentové a daně z tantiem, vybíraných srážkou, §§ 28 a násl., §§ 180 a 183) vyměřením daně příslušným úřadem (komisí). Jakým způsobem může uplatniti stát vůči poplatníkovi nově do daňové povinnosti vstoupivšímu svůj daňový nárok dříve ještě, než je výše daně určena, stanoví § 269, odst. 5.

(3) Kdy jest daňový dluh (daňová pohledávka) vykonatelný, stanoví se v § 271, odst. 1.

(4) Podobně jako příslušenství se vybírají a vymáhají také dávky hromadně vybírané s přímými daněmi, na př. náhrada za provedení změn v katastru (§ 94, odst. 4 zák. č. 177/1927 Sb. z. a n.).

(5) K příslušenství nepatří náhrada útrat podle § 338; předpis této náhrady jest daňovou pohledávkou, kterou lze samostatně vymáhati (§ 338, odst. 4 a § 403).

(6) O zániku daňové povinnosti (daňového nároku) a daňového dluhu (daňové pohledávky) viz § 268 a prov. ustanovení k němu.

K § 260, odst. 1.

(1) Za daně vyměřené buď nesprávně nebo vůbec nevyměřené následkem nesprávných přiznání zůstavitelových nebo proto, že on přiznání nepodal, dědicové neručí, nýbrž jsou přímo povinni je platiti jako jiné dluhy pozůstalostní (odstavce 2 a 3).

(2) Až do odevzdání pozůstalosti trvá hereditas iacens. V tomto období mohou býti daně, předepsané zůstaviteli nebo pozůstalosti, vymáhány jen ze jmění pozůstalostního. Po odevzdání pozůstalosti jsou zavázáni: dědici s výhradou inventáře jen v poměru dědických podílů (§ 821 obč. zák.), dědici bez výhrady inventáře jako korreální dlužníci neobmezeně, avšak s právem regressu podle výměru dědických podílů (§ 820 obč. zák.).

(3) V zemi Slovenské a Podkarpatoruské, kde dobrodiní inventáře není známo, ručí několik dědiců pozůstalostním věřitelům vždy solidárně.

(4) Daň se vyměří buď zůstaviteli (k rukám zástupce pozůstalosti — § 262, odst. 1, č. 3) nebo pozůstalosti samé (jde-li o povinnost daňovou, vztahující se na dobu po smrti zůstavitelově až do odevzdání pozůstalosti), a to v době před odevzdáním pozůstalosti k rukám osoby, která spravuje jmění neodevzdané pozůstalosti (§ 262, odst. 1, č. 3), v době po odevzdání pozůstalosti pak k rukám všech dědiců nebo jejich společného zmocněnce (srov. k tomu odstavec 5 ustanovení k § 257). V platebním rozkaze není tu třeba uvésti, do jaké míry přešla daňová povinnost zůstavitele (pozůstalosti) na dědice a jest také nerozhodným, bylo-li nějaké pozůstalostní jmění dědici odevzdáno či nikoliv. Daňový dluh zůstavitelův nebo pozůstalosti se pak před odevzdáním pozůstalosti vymáhá ze jmění pozůstalostního na správci pozůstalostního jmění, po odevzdání pozůstalosti pak na dědicích jako přímý jejich daňový dluh (§ 344, odst. 1) v rozsahu, jak jsou zavázáni (odstavec 2 a 3). Tento rozsah zavázanosti stanoví vymáhající úřad podle výsledků pozůstalostního řízení (jako předběžnou otázku) ještě před vymáhacím řízením; ustanovení § 256a, odst. 1, č. 3 zůstává tím nedotčeno.

(5) Nemohou-li zástupci pozůstalosti podati přiznání, jsou všichni dědici povinni zúčastniti se jednání týkajícího se přímých daní zůstavitele nebo pozůstalosti (srov. § 263, odst. 6 a prov. ustanovení k němu).

K § 260, odst. 2.

Zákon tu (na rozdíl od ustanovení § 290) nerozlišuje, jde-li o zrušení dobrovolné nebo

nucené. členové představenstva, pokud se týče likvidátoři, jsou povinni spolupůsobiti k vyměření daní společnosti do dne zrušení a daň zapraviti dříve než přikročí k rozdělení jmění mezi podílníky; nestačilo-li by jmění zanikajícího podmětu k plnému uspokojení daňové pohledávky (vedle pohledávek ostatních věřitelů), musí postupovati podle všeobecných zákonných ustanovení tak, aby podílníci nebyli uspokojováni na úkor státu a jiných věřitelů. Nepostupují-li tak, jest celý daňový dluh podmětu podrobeného zvláštní dani výdělkové vymáhati na každém z nich jako jejich osobní dluh daňový (§ 344, odst. 1), nehledíc na to, bylo-li rozdělení jmění (likvidace) již skončeno či nikoliv. Povinnost členů představenstva nebo likvidátorů zjistí a stanoví vyměřovací úřad jako předběžnou otázku vymáhacího řízení výměrem, znějícím na všechny osoby, společně a nerozdílně zavázané, a adresovaným k rukám každého z nich jednotlivě; opis jeho pak zašle k vymáhání příslušnému výběrčímu úřadu, u něhož daň jest předepsána. Z tohoto výměru nelze se odvolati (§ 339, odst. 2) a výměr jest ihned vykonatelným. Ustanovení § 256a, odst. 1, č. 3 zůstává tímto ustanovením nedotčeno.

K § 261, odst. 1.

Ustanovení toto odpovídá na otázku, komu se v těchto případech daň předepíše, neboť podmětem daně jest tu jednak společnost (§ 261, odst. 1, č. 1), jednak všichni spoluvlastníci jako celek (§ 261, odst. 1, č. 2). Pokud jde o společnost, nepatří k osobám, jimž výtěžek náleží, tichý společník (čl. 250 obch. zák.), leč by byl ve firmě uveden (čl. 257 obch. zák.).

K § 261, odst. 1, č. 1.

Společností rozumí se jak společnost podle občanského práva (na př. podle § 1175 obč. zák.), tak společnost podle obchodního zákona, buď veřejná společnost (čl. 112 obch. zák. a § 88 zák. čl. XXXVII/1875), nebo komanditní společnost (čl. 150 obch. zák. a § 125 zák. čl. XXXVII/1875).

K § 261, odst. 1, č. 2.

„Označený" není ještě proto zmocněncem podle § 263, odst. 1, neboť zmocněnec může býti vybrán buď z osob, stojících mimo okruh společníků nebo spoluvlastníků (§ 261, odst. 1, č. 1 a 2) anebo z jejich středu samého (§ 263, odst. 4), kdežto „označiti" lze jen jednoho ze spoluvlastníků; mimo to z pouhého „označení" pro předpis neplyne oprávnění k jednání.

K § 261, odst. 2.

Poněvadž podle § 261, odst. 1 spoluvlastníkům se předepíše daň pozemková nebo domovní společně a jednotně, jeví se všichni spoluvlastníci jako jeden nositel těchto daní a možno tudíž tyto daně vymáhati na každém z nich. Ustanovení § 261, odst. 2 přihlíží k ustanovení § 839 obč. zák. (v zemi Slovenské a Podkarpatoruské obdobné právo zvykové) a má svůj význam hlavně tehdy, jestliže ten, kdož platil, regressem se hojí na druhých nebo, jsa regressem stíhán, má zájem na tom, zjistiti, je-li částka na něm žádaná správná.

Způsobilost jednati, zastoupení a plná moc.

K § 262, odst. 1, č. 2.

Kdo může jednati za protokolované firmy společenské, viz odstavec 4 ustanovení k § 257.

K § 262, odst. 1, č. 3.

Za neodevzdané pozůstalosti může jednati: dědic, byla-li mu svěřena správa pozůstalostního jmění, kurator pozůstalosti a pod. Vykonavatel poslední vůle jako takový není oprávněn za neodevzdanou pozůstalost jednati, ledaže by byl ustanoven správcem pozůstalostního jmění nebo byl zmocněncem dědice, jemuž správa tohoto jmění byla svěřena.

K § 263, odst. 1.

(1) Poplatník pravidelně má na vůli zříditi si zmocněnce; povinnost stanoví zákon na př. v § 263, odst. 4, větě první a odst. 7. Naopak zase zná zákon i případy, kdy určité osoby jsou již ze zákona zmocněnci svéprávného poplatníka (na př. § 115, § 263, odst. 4, věta druhá a odst. 5).

(2) Výhrada v odstavci 1 uvedená („nežádá-li zákon opak") platí na př. v případě § 214 (výslech obviněného v trestním řízení, který jen výjimečně za podmínek § 218, odst. 4 může se provésti se zástupcem).

(3) Pokud úřadu nebylo oznámeno, že plná moc daná určitému zmocněnci k zastupování ve věcech daňových byla odvolána, jest úřad oprávněn jednati s plnými právními účinky v daňových věcech strany (takto zastoupené) s tímto jejím zmocněncem, zejména též doručovati mu veškeré spisy daňové této straně svědčící. Naopak ale je úřad oprávněn žádati od zmocněnce novou plnou moc k zastupování ve věcech daňových, má-li pochybnost, trvá-li dosud jeho plná moc po právu, nebo žádati, aby podpis strany na plné moci byl soudně

nebo notářsky ověřen, má-li důvodné podezření, že podpis nepochází od zastoupeného (zmocnitele). Pokud jde o doručování spisů daňových výhradně do rukou zmocněncových, viz § 257, odst. 11, třetí věta.

(4) Zmocněnci nemohou býti cizí státní příslušníci, mohou jimi však býti svéprávné osoby vojenské, které sice volebního práva nemají, ale nebyly ho zbaveny; to vztáhnouti dlužno i na četnictvo. Jinak jest třeba, aby dotyčné osoby jako zmocněnci nebyly vyloučeny ze zápisu do stálých seznamů voličských (§ 3 zákona ze dne 19. prosince 1919, č. 663 Sb. z. a n., a další zákony).

(5) Výjimkou ze zásady, že zmocněnci mohou býti jen čsl. státní příslušníci, jest ustanovení poslední věty § 263, odst. 1. U manželů není třeba splnění tohoto požadavku; jeden manžel může býti zmocněncem druhého manžela, i když jde o cizí státní příslušníky. Požadavek výkazu zplnomocnění ve smyslu odst. 1 cit. paragrafu platí všeobecně, tedy i pokud jde o manžely jakožto zmocněnce; ale vzhledem k tomu, že jest manžel ze zákona (nikoliv tedy na základě osobního rozhodnutí) zmocněncem manželky (nikoliv naopak), nebylo by u manžela (bez rozdílu státní příslušnosti) potřebí požadovati průkazu zplnomocnění, leč že by nebylo jisto, zdali se manželka zákonné domněnce § 263, odst. 5 opřela. Bude tedy nutno zabezpečiti si právní účinnost podání, učiněných manželem, vůči manželce a jeho jednání v daňových záležitostech manželky se týkajících vůbec vyžádáním si plné moci od manželky.

(6) O právu stran dostaviti se k jednání se zmocněncem viz ustanovení k § 313, odst. 1.

(7) Záleží-li úřadu na tom, aby se určitá osoba dostavila osobně k jednání, jest třeba to v obsílce výslovně uvésti; to platí stejně při zmocnění jako při zákonném nebo úředním zastoupení.

(8) Všeobecnou plnou moc lze uznati za plnou moc k zastupování ve věcech daňových jen tehdy, bylo-li zmocnění k zastupování ve věcech daňových v této všeobecné plné moci zvlášť výslovně uvedeno. Plná moc znějící na zastupování ve věcech daňových zahrnuje v sobě též oprávnění přijímati doručované písemnosti.

(9) Obsahuje-li plná moc kromě zmocnění k zastupování ve věcech daňových ještě jiná zmocnění (na př. zastupování v právních věcech sporných i nesporných), je podrobena kolku.

(10) Plná moc znějící všeobecně na přijímání doručovaných zásilek musí, má-li platiti též pro oprávnění přijímati spisy daňové, obsahovati výslovně toto oprávnění. Poštovní plné moci znějící na oprávnění přijímati spisy daňové jsou osvobozeny od kolku.

(11) Úslovím „nechť odevzdají“ nepožaduje zákon, aby zmocněnec plnou moc předložil ihned při svém prvém písemném jednání s úřadem. Nedostatek plné moci není také dostatečným důvodem pro to, aby úřad podání, jež učinil za stranu zmocněnec a jako zmocněnec je také podepsal, bez dalšího odmítl, nýbrž úřad jest povinen dáti straně (výzvou a pod.) možnost, aby zmocnění osoby za ni jednající dodatečně vykázala. K ústnímu jednání může však se zřetelem k § 199 býti zmocněnec připuštěn jen tehdy, prokáže-li se ihned při prvním jednání plnou mocí ve věcech daňových.

K § 263, odst. 2.

(1) Kdo je pokoutníkem a kdy a jak smí býti jako zmocněnec úřadem odmítnut, určují ustanovení o pokoutnictví. Úřad může dále odmítnouti jednati s osobami nezpůsobilými k účelnému jednání písemnému nebo ústnímu; z jakého pramene nezpůsobilost pochází, je nerozhodno. O odmítnutí zmocněnce musí býti strana neprodleně zpravena a musí jí býti poskytnuta přiměřená možnost obstarati si jiného zmocněnce. Odmítnutí zmocněnce může strana naříkati pouze v odvolání z rozhodnutí ve věci samé.

(2) Zástupce organisací zastupujících členy ve věcech daňových nelze pokládati za pokoutníky, pokud zákonem nebude jinak stanoveno.

K § 263, odst. 3.

(1) Míněny jsou tu zákony ze dne 10. června 1903, č. 133 ř. z., ze dne 15. dubna 1919, č. 210 Sb. z. a n. a ze dne 1. července 1926, č. 130 Sb. z. a n.

(2) O zvláštním postavení revisních svazů (ústředí) společenstev (družstev) a jejich revisorů (t. j. revisorů jimi ustanovených) při povinné součinnosti třetích osob ve vyměřovacím řízení viz § 301, odst. 4, č. 4.

K § 263, odst. 4.

Viz ustanovení k § 261. Slova „spoluvlastníci jinakého jmění“ míří zejména na požitky, plynoucí více osobám podle ideálních částí (na př. §§ 14, 172).

K § 263, odst. 6.

Účastenství toto lze vynutiti podle § 201, odst. 1 a 2. Prohlásí-li dědicové, že nejsou s to, aby podali řádné přiznání k dani přímé, týkající se zůstavitele, nebude lze vynucovati na nich podání přiznání pořádkovými pokutami, nýbrž bude nutno se spokojiti vyměřením z úřední moci podle § 309, odst. 1.

K § 263, odst. 7.

Neučiní-li tak ani na výzvu úřadu, propadají následkům stanoveným v § 257, odst. 17 (viz § 258, odst. 2).

Ručení.

a) Osobní.

K § 264.

(1) Ručením rozumí se závazek uhraditi cizí daňový dluh v případě, že by hlavní daňový dlužník (osoba k placení daně povinná) nedostál své povinnosti.

(2) Rukojmí jmenovaní v § 264, odst. 1 ručí za daňový dluh s přímým dlužníkem solidárně. Ručení proti rukojmím jmenovaným v § 264, odst. 1 lze uplatniti jen tehdy, jestliže přímý dlužník byl před uplatněním ručení upomenut. S pouhým upomenutím přímého dlužníka, které jest v tomto případě doručiti dlužníku proti potvrzení o přijetí (na doručenku), nutno se však spokojiti pouze tehdy, hrozí-li nebezpečí z prodlení. Jinak budiž i v těchto případech ručení daňový dluh vymáhán nejprve na přímém dlužníkovi a teprve pak, setká-li se toto vymáhání s neúspěchem nebo se značnými obtížemi, budiž uplatněno ručení.

(3) Rukojmí podle § 264, odst. 2 ručí pouze podpůrně; podmínkou jeho ručení je, že daňová pohledávka nemohla býti na přímém dlužníku vymožena řízením donucovacím; podmínka tato jest totožná s důvody odpisu podle § 276, odst. 2, č. 1 a 2. Obdobné platí, bylo-li na jmění přímého dlužníka prohlášeno konkursní řízení nebo bylo-li tomuto dlužníku povoleno vyrovnací řízení.

(4) Rukojmí za daň rentovou s přirážkami a příslušenstvím a za daň důchodovou lékařů (§ 265, odst. 5 a 6) ručí podle § 264, odst. 4 s přímým daňovým dlužníkem solidárně a celým svým jměním; předpokladem ručení však je, že před tím bylo uplatněno pravoplatně věcné ručení platební výzvou podle §§ 265 a 266, kterou bylo poplatníkovu dlužníkovi (rukojmímu) uloženo, aby požitky podrobené dani rentové, pokud se týče požitky vyplácené jím lékaři tak dlouho nevyplácel, až zadržená částka stačí na úhradu nedoplatku, a aby zadržené částky odvedl státní pokladně, dále že poddlužník této výzvě nevyhověl; ručení toto pak sahá jen do výše částek, jež rukojmí opominul zadržeti a státní pokladně odvésti.

(5) Osobní ručení je ručením neobmezeným, t. j. osoba ručící ručí celým svým jměním a lze proto proti ní vésti donucovací řízení týmiž prostředky jako proti původnímu dlužníku, tedy i exekucí berní. Ručení toto nezaniká proto smrtí ručitelovou, nýbrž přechází i na pozůstalost (§ 547 obč. zák.) a odevzdáním pozůstalosti na dědice ručitelovy v rozsahu uvedeném v § 260, odst. 1 za předpokladu, že ručení bylo uplatněno ještě za života ručitele.

K § 264, odst. 1, č. 1.

(1) Společníky osobně ručícími rozumějí se společníci neomezeně (t. j. veškerým svým jměním) ručící, tudíž společníci veřejné společnosti (čl. 112 obch. zák. a § 88 zák. čl. XXXVII/1875), komplementáři čili hlavní společníci komanditní společnosti (čl. 150 obch. zák. a § 125 zák. čl. XXXVII/1875) a výjimkou také komanditista a tichý společník, a to komanditista v případech čl. 163, odst. 3 obch. zák., pokud se týče § 138, odst. 3 zák. čl. XXXVII/1875 a čl. 168 obch. zák., pokud se týče § 142 zák. čl. XXXVII/1875, tichý společník v případech čl. 257 obch. zák. Tito společníci ručí za všeobecnou daň výdělkovou s přirážkami a příslušenstvím, předepsanou veřejné, pokud se týče komanditní nebo tiché společnosti, neomezeně, t. j. veškerým svým jměním, a společně a nerozdílně, t. j. každý za celou daň s přirážkami a příslušenstvím. Stát smí podle své vůle požadovati celou pohledávku od kteréhokoliv ze společníků výše jmenovaných nebo od jednotlivých společníků po dílech, které sám určí (§ 891 obč. zák., v zemi Slovenské a Podkarpatoruské obdobné právo zvykové).

(2) O ručení komanditistů a tichých společníků mimo výjimečné případy svrchu zmíněné platí ustanovení obchodního zákona (čl. 150, 151, č. 4, čl. 165, odst. 1, čl. 256 a 260), pokud se týče zák. čl. XXXVII/1875 (§ 125, § 126, č. 4, a § 139, odst. 1), o ručení členů společnosti podle občanského práva ustanovení tohoto práva.

K § 264, odst. 1, č. 5.

(1) Společnou domácností rozumí se společenství domácnostní ve smyslu § 5, odst. 4.

(2) Dokázati skutečnost žití ve společné domácnosti připadá vyměřovacímu úřadu.

(3) Manžel ručí za daně v § 264, odst. 1, č. 5 vyjmenované, které byly druhému manželu předepsány za dobu, v níž s ním žil ve společné domácnosti, osobně, t. j. celým svým jměním s vyloučením oněch součástek tohoto jmění, o nichž prokáže, že jich nenabyl od druhého manžela (§ 264, odst. 3 a odstavec 2 ustanovení k § 264, odst. 3). Přes tyto vylučovací námitky může však výzva uplatňující ručení manželovo nabýti právní moci, nepodaří-li se straně odvoláním z této výzvy zvrátiti právní předpoklady osobního ručení, vyslovené v § 264, odst. 1, č. 5.

K § 264, odst. 2.

(1) Nabytím majetkových předmětů darem nebo jednáním darování zastírajícím rozumí se bezplatné nebo jen zdánlivě úplatné nabytí věcí a práv. Darováním může býti také zřízení nebo zřeknutí se (prominutí) práva.

(2) Ručební povinnost obdarovaného nepředpokládá úmysl darovatele uniknouti dani.

K § 264, odst. 3.

(1) Manžel ručí za daně druhého manžela v § 264, odst. 1, č. 5 označené celým svým jměním, může však dosáhnouti částečného nebo úplného omezení tohoto ručení tím, že prokáže, že svého jmění, jež má v době uplatnění ručení, z části nebo vůbec nenabyl od druhého manžela. Míněno jest nabytí bezplatné nebo bez přiměřené úplaty nebo jen zdánlivě úplatné.

(2) Ryzí prodejní cenou rozumí se cena, které bylo lze za předmět docíliti v rozhodné době na volném trhu podle stavu a jakosti předmětu bez ohledu na mimořádné okolnosti neb osobní poměry, po srážce dluhů a břemen, které s nabytým předmětem souvisely v rozhodné době.

K § 264, odst. 4.

Srovnej výše odstavce 4 a 5 ustanovení k § 264.

K § 264, odst. 5.

Zda okolnosti, odůvodňující osobní ručení v kalendářním roce, trvaly ještě v berním roce, je bez významu. Na př. manželské spolužití v r. 1938 založí ručební závazek za daně předepsané druhému manželi na berní rok 1939 (nikoliv 1938) bez zřetele k tomu, zda v r. 1939 toto manželské spolužití ještě trvalo či nikoliv.

b) *Věcné.*

K § 265, odst. 1 až 4.

(1) Pro počítání dvouleté (§ 265, odst. 1 a 2) nebo tříleté (§ 265, odst. 3) lhůty, na kterou jest vázáno přednostní zákonné zástavní právo, rozhoduje doba splatnosti (§ 269), takže daně v případech § 265, odst. 1 až 4 požívají přednostního zákonného práva zástavního pravidelně podle celých (čtvrtletních) období splatnosti, nikoliv pro rata temporis. Dojde-li k příklepu zavazené nemovitosti v den spadající do mezidobí čtvrtletí, na př. dne 30. listopadu 1937, požívá přednostního zákonného práva zástavního celá čtvrtletní daňová splátka (§ 269) splatná dne 1. října 1937, tedy časově sahající i přes den příklepu; za to opět nespadá do přednostního práva zástavního čtvrtletní splátka, do jejíž doby spadá konec druhého (třetího) roku, počítajíc nazpět ode dne příklepu [v daném příkladu poslední čtvrtletní splátka r. 1935 (1934)]. Vlastní den příklepu se do dvouleté, pokud se týče tříleté lhůty nepočítá. Rozhodným dnem pro počítání této lhůty je den příklepu, nikoliv den exekučního prodeje (dražby), a to den příklepu posledního, konala-li se dražba při bezúčinnosti dřívějšího příklepu znovu (obdobné platí i pro opětnou dražbu).

(2) Připadne-li u doplatků (§ 269, odst. 3 a 4) a dodatků (§ 269, odst. 6) nebo při předpisu daně, zmíněném v § 269, odst. 7, do 2leté, pokud se týče 3leté lhůty (počítané nazpět ode dne příklepu) poslední den lhůty jejich splatnosti, požívá celý zmíněný doplatek, dodatek nebo předpis výsadního pořadí.

(3) Obdobné platí i pro uhrazovací exekuci, vedenou vnucenou správou zavazené nemovitosti; místo dne příklepu je tu pro počítání lhůt rozhodným den povolení vnucené správy.

K § 265, odst. 1.

Co do splatnosti viz ustanovení § 269 a ustanovení k § 265, odst. 1 až 4.

K § 265, odst. 2.

(1) Předpokladem věcného ručení nemovitosti pro daň výdělkovou jest, aby nemovitost ta byla skutečně, byť i jen přechodně, používána při provozu výdělečného podniku; aby byla nemovitost ta podniku věnována a k tomu účelu zařízena čili aby byla podniku trvale určena, se nepožaduje. Ručení proto postihuje i nemovitosti, které nepotřebují zvláštního zařízení (zvláštního účelného stavebního zařízení budovy, odlišného od staveb

jiného druhu, a technického vybavení, na př. strojového zařízení a nástrojů), aby mohly sloužiti provozování výdělečného podniku; tak původně obytné místnosti mohou sloužiti bez další úpravy za skladiště, provozovny atd.

(2) Nemovitosti, sloužící výlučně nebo převážně provozování výdělečného podniku, ručí věcně za daň jen tehdy, když majitel nemovitosti sám tento podnik provozuje nebo když ho provozuje pachtýř na základě oprávnění majitele nemovitosti.

(3) Jako vykládací pravidlo platí, že nemovitost slouží výlučně provozování výdělečného podniku, užívá-li jí její majitel v plném rozsahu (do 100%) skutečně pro výdělečný podnik, ať již k výrobě samé nebo na skladiště nebo pro správu podniku, nebo užívá-li k těmto účelům nejméně 75% celkové plochy. Nemovitost slouží převážně provozování výdělečného podniku, jestliže se pro uvedené účely užívá více než 50% celkové plochy (ostatní plocha nemovitosti může sloužiti jiným účelům, na př. provozování zemědělství, zahradnictví, provozování výdělečných podniků jiných osob než majitele nemovitosti a pod.). Neslouží-li však nemovitost výlučně nebo převážně provozování výdělečného podniku patřícího jejímu majiteli (jestliže by podle výše uvedeného vykládacího pravidla plocha tomuto účelu věnovaná nepřesahovala 50% celkové plochy), není taková nemovitost přednostním zákonným zástavním právem postižena. Při posuzování těchto otázek nutno však vedle plochy bráti někdy v úvahu též povahu skutečně provozovaného výdělečného podnikání a jeho potřeby, a to vždy se zřením k tomuto podnikání jako celku.

(4) Každá nemovitost majitele (podnikatele), sloužící výlučně nebo převážně provozování jeho podniku, ručí simultánně za celou daň výdělkovou s přirážkami vyměřenou z podniku na (v) těchto nemovitostech provozovaného [nikoliv však za daň výdělkovou s přirážkami vyměřenou z jiného samostatného témuž majiteli patřícího podniku, který se na (v) těchto nemovitostech neprovozuje].

(5) Superedifikátem se po rozumu § 119, odst. 4 rozumí budova stojící na cizí půdě nebo na cizích zdech. Poněvadž k pojmu budovy se vyžaduje pevného spojení se zemí t. j. tak, že bez porušení své stavební podstaty nemůže býti od země, na níž stojí (ať již zdivo spočívá na povrchu země nebo v zemi), odloučena a na jiné místo přenesena, není superedifikátem stavba přechodného rázu. Otázka, je-li určitá budova, stojící na cizím pozemku, superedifikátem, musí býti vyřešena ve vyměřovacím řízení; pro ručení je rozhodným, byla-li z takové stavby předepsána daň domovní či ne, a ručitel tudíž nemůže v odvolání z platební výzvy, uplatňující ručení (§ 266, odst. 1), namítati, že z budovy neměla býti daň vyměřena.

K § 265, odst. 3.

(1) Uplynutím každého čtvrtletí pozbývá jedna čtvrtletní daňová splátka (§ 269, odst. 1 a 2) přednostního zákonného zástavního práva, a to ta, která je starší 2 let, a naopak další čtvrtletní daňová splátka, a to ta, která se stala splatnou nastoupením nového čtvrtletí, tohoto práva nabývá, čili uplynutím každého čtvrtletí nemovitost pro jednu (nejstarší) čtvrtletní daňovou splátku z věcného ručení vystupuje, pro jinou (novou) pak do tohoto ručení vstupuje. Starší než 2leté nedoplatky na reálních daních a na daních výdělkových s přirážkami a příslušenstvím pak nepožívají na nemovitostech přednostního zákonného práva zástavního, nebyly-li včas, t. j. před uplynutím 2leté lhůty splatnosti, knihovně zajištěny; stalo-li se tak, prodlužuje se trvání přednostního zákonného zástavního práva o 1 (třetí) rok, jehož uplynutím však přednostní právo nezadržitelně zaniká.

(2) Z tohoto ustanovení plyne pro berní úřady povinnost, aby bránily tomu, by vznikaly nedoplatky daně pozemkové, domovní a případně daní výdělkových starší 2 let, pokud se týče, aby k zachování přednostního zákonného práva zástavního pro nedoplatky těchto daní pokaždé před uplynutím 2 let od vzniku nedoplatku tento knihovně zajistily a pečovaly o včasné zavedení reální exekuce tak, aby exekuční prodej byl možným před uplynutím 3 let ode dne, kdy se dotčené nedoplatky staly splatnými. K případným žádostem za odklad exekuce lze přihlédnouti toliko, když dlužník zapraví alespoň částku daně, jejíž přednostní zákonné právo zástavní jest vydáno nebezpečí zániku, nebo poskytne-li pro tuto částku jinou dostatečnou jistotu. Na ustanovení § 265, odst. 1 až 3 nutno pamatovati zejména při vyřizování žádostí o přiročí.

(3) Má-li býti věcné ručení podle § 265, odst. 3 prodlouženo, musí býti příslušný knihovní návrh podán včas, t. j. před uplynutím 2 leté lhůty splatnosti. Aby bylo dosaženo včasného knihovního zajištění, jest třeba čtvrtletní daňové splátky daní v úvahu přicházejících, splatné na př. 1. října 1937, knihovně zajistiti nejdéle do 30. září (včetně)

roku 1939. Nezáleží na tom, kdy knihovní zápis byl skutečně proveden. Stačí, když návrh berního úřadu (súčtovacího oddělení berní správy) dojde k soudu v poslední den splatnosti (nestačí však, aby byl tohoto dne návrh dán teprve na poštu). Příslušný exekuční návrh a příslušný knihovní zápis musí se, má-li býti dosaženo prodloužení přednosti zákonného zástavního práva, vztahovati na nemovitost skutečně ručící, nikoliv snad na nemovitost, která věcně neručí.

K § 265, odst. 4.

Ustanovení § 265, odst. 1 až 3 upravují věcné ručení nemovitostí při převodu nuceném, ustanovení § 265, odst. 4 při jiném způsobu nabytí nemovitosti (dobrovolným zcizením a pod.), a to v obsahu pokud se týče rozsahu, jak je uvedeno v odstavcích 1 a 2, písm. a) a v odstavci 3 téhož paragrafu s tím rozdílem, že nabyvatel tu ručí za nedoplatky daní, splatných v době 2 po případě 3 let přede dnem převodu nemovitosti (nikoliv teprve nuceného prodeje nebo vnucené správy). Pokud jde o věcné ručení podle § 265, odst. 2, písm. b) (superedifikát), zůstává majitel superedifikátu osobním dlužníkem daně domovní s přirážkami a s příslušenstvím, které nutno nejprve na něm vymáhati; teprve nevede-li tento postup k cíli, jest úřad oprávněn uplatniti věcné ručení (§ 265, odst. 1 až 3) proti vlastníku půdy.

K § 265, odst. 5.

Toto zákonné zástavní právo není přednostním právem zástavním, nýbrž řídí se jeho pořadí dnem, kdy bylo uplatněno, t. j. kdy byla poplatníkovu dlužníkovi doručena platební výzva (§ 266). Naopak zase není časově omezeno a může býti uplatněno pro daň rentovou na více berních roků.

K § 265, odst. 6.

Toto zákonné zástavní právo je obdobné zákonnému zástavnímu právu podle § 265, odst. 5 s tím rozdílem, že poplatníkův dlužník (nositel nemocenského pojištění) ode dne, kdy bylo vůči němu uplatněno věcné ručení doručením platební výzvy podle § 266, je povinen lékařovu daň důchodovou s příslušenstvím z požitků lékařových zadržovati a uhrazovati státní pokladně v přednostním pořadí, t. j. přede všemi ostatními soukromými věřiteli, kteří přede dnem uplatnění věcného ručení získali neuspokojené ještě úkojné právo na této pohledávce (lékařových požitcích). I toto právo může stát uplatniti bez časového omezení a pro daň důchodovou na více berních roků; lze je dále uplatniti nejen pro kvotu daně důchodové připadající na požitky lékařovy vyplácené mu nositeli nemocenského pojištění (na podkladě rámcových nebo jinakých je nahrazujících smluv), nýbrž za celou daň důchodovou bez zření k tomu, z jakých pramenů byla lékaři vyměřena.

K § 266, odst. 1.

(1) V platební výzvě buďtež uvedeny skutečnosti, ručení odůvodňující, jakož i výpočet částek, za které má vyzvaný ručiti. Vydati platební výzvu přísluší vyměřovacímu úřadu, v jehož obvodu jest daň, jíž se ručení týká, předepsána, pokud se týče v jehož obvodu měla býti daň, jíž se ručení týká, sražena (daň důchodová a daň rentová vybíraná srážkou, daň z tantiem).

(2) Jde-li o konkursní nebo vyrovnávací řízení ručitelovo nebo o exekuční prodej zavazené nemovitosti (půdy), uplatní se ručení podle § 264, odst. 1, č. 1 a § 265 přímo přihláškou ručební částky ke konkursnímu, vyrovnávacímu nebo exekučnímu řízení.

K § 266, odst. 2 a 3 a § 267.

(1) Ručení osobní (§ 264) uplatní se tím způsobem, že se ručiteli v platební výzvě (§ 266, odst. 1) uloží, aby nedoplatek zaplatil. O uplatnění ručení podle § 264, odst. 1, č. 2 platí odstavec 2 ustanovení k § 43, odst. 1, odstavec 14 ustanovení k § 181, odst. 3 a ustanovení k § 183, odst. 5. Ručení věcné, vyjímajíc ručení za daň rentovou podle § 265, odst. 5, uplatní se tak, že se vlastníku (držiteli) zavazené nemovitosti (půdy) v platební výzvě (§ 266, odst. 1) uloží, aby nedoplatek zaplatil jako vlastník (držitel) zavazené nemovitosti (půdy).

(2) Co do řízení při zjišťování osobních a věcných předpokladů ručení a při vyřizování odvolání z platební výzvy nutno se zřením k § 339, odst. 1 užívati obdobně ustanovení zákona o řízení vyměřovacím, vyjímajíc ustanovení § 312 (vytýkací řízení), §§ 320 až 323 (místní šetření v oboru daně domovní) a § 330, odst. 7 (rozhodování vyměřovacího úřadu o odvolání ve vlastní působnosti). Okolnosti, jež podle zákona je povinen prokazovati ručitel, není úřad povinen zjišťovati z úřední povinnosti. Úřad je však povinen stranu vyzvati k doplnění údajů a dokladů, má-li pochybnosti o jich úplnosti nebo správnosti; zejména je úřad povinen, považuje-li údaje strany nebo předložené doklady za nedostatečné, stranu vybídnouti, aby podala veškerá podle potřeby vyžádaná vysvětlení, předložené doklady do-

plnila nebo pouze tvrzené okolnosti skutkového nebo právního rázu odůvodnila a prokázala, nebo aby je dokázala určitým způsobem, není-li pro ni vůbec nebo jen těžce proveditelným. Výzva obsahujž pak výslovné upozornění, že nebude-li jí bez dostatečné omluvy do stanovené, nejméně 8denní lhůty vyhověno, nebude k vývodům strany jakožto neodůvodněným přihlíženo.

(3) V odvolání proti platební výzvě podle § 266 může stěžovatel činiti námitky pouze proti přípustnosti ručení a (nebo) proti celkovému výpočtu vymáhaných částek; jiné námitky jsou nepřípustny. Odvolání podané proti platební výzvě má odkládací účinek, t. j. platy, uložené z důvodu ručení platební výzvou, jsou vymahatelny teprve, když platební výzva nabyla právní moci. Jinak o odvolání tu platí obdobně ustanovení § 253, odst. 2 až 6, § 254, odst. 1 a 3, § 330, odst. 5, odst. 8, věty první a odst. 10 a 11 (§ 339, odst. 1).

(4) Bylo-li již ručení u ručitele uplatněno pravoplatnou platební výzvou, zbavuje se ručitel povinnosti, uložené mu touto platební výzvou, buď placením nebo plněním na místo placení nebo odpočtem nebo výrokem úředním. V důsledku toho jest třeba na tuto povinnost obdobně vztahovati ustanovení § 271, odst. 9, § 273, odst. 1, 2, 4 a 5, §§ 274, 275, 276, § 283, odst. 1, 3 a 4, nikoli však též ustanovení § 283, odst. 2, §§ 284 až 290. Pro povinnost poplatku z prodlení nebo pro právo na dobropis netvoří platební povinnost uložená platební výzvou podle §§ 264 až 266 samostatnou platební povinnost, nýbrž ručitel nese tu jen povinnost poplatku z prodlení, která stihá přímého dlužníka, pokud se týče může přispěti k právu poplatníka na dobropis, který připadne z přeplatku vzniklého platbami ručitelovými přímému poplatníkovi; má-li tu ručitel regresní nárok proti poplatníkovi, řídí se ustanoveními soukromého práva.

(5) Uplatnění ručení patří k opatřením finanční správy směřujícím k vymožení daňové pohledávky. Právo státu uplatniti ručení se podle obdoby §§ 277 až 280 samostatně nepromlčuje a platební výzvu podle § 266 uplatňující osobní nebo věcné ručení lze proto povšechně vydati do té doby, pokud trvá daňový dluh přímého daňového dlužníka, tedy pokud mezi jiným nezaniklo právo státu vymáhati daňovou pohledávku u daňového dlužníka samého promlčením podle §§ 281 a 282. Zanikne-li daňová pohledávka u vlastního dlužníka z jakéhokoliv důvodu, zanikne tím současně a úplně i závazek ručební a tím i právo státu uplatňovati ručení. Právo státu vymáhati ručební částky se však vedle toho promlčuje samostatně podle obdoby §§ 281 a 282, při čemž promlčecí lhůta počíná běžeti počátkem roku, který následuje po roce, v němž bylo proti ručiteli ručení pravoplatně uplatněno, a přetrhuje se úkony zmíněnými v § 282, odst. 1, pokud směřují vůči ručiteli.

(6) Uplatněním ručení se nepřetrhuje promlčení práva státu vymáhati pohledávky u daňového dlužníka.

Jak zaniká daňová povinnost a daňový nárok, daňový dluh a daňová pohledávka.

K § 268.

Ustanovení věty druhé má svůj základ v čl. XVII uváděcích ustanovení. Při zániku daňové povinnosti lze však daň na příští berní rok vyměřiti a vybrati již před počátkem tohoto roku (srov. § 24, odst. 1, větu druhou, § 61, větu druhou, § 93, odst. 2, větu třetí a § 269, odst. 7).

Splatnost daně a poplatek z prodlení.

K § 269, odst. 1 až 3.

(1) Srážkou vybírají se: daň důchodová ze služebních požitků (§§ 28 až 45), daň rentová v případech uvedených v § 180, odst. 2, daň z tantiem (§§ 183 a 184), kromě toho též mimořádná daň postihující dividendy a úroky z některých cenných papírů pevně zúročitelných (zákon ze dne 29. ledna 1936, č. 16 Sb. z. a n.). Na tyto daně se tedy povinnost platiti daňové splátky podle § 269, odst. 1 a 2 nevztahuje.

(2) Jinou splatnost stanoví zákon na př. pro všeobecnou daň výdělkovou z provozování podomních a kočovních živností (§ 64, odst. 2 a § 66, odst. 3). Tato daň jest též ze splátkové povinnosti podle § 269, odst. 1 a 2 vyloučena.

(3) 1. ledna, 1. dubna, 1. července a 1. října každého roku jsou tudíž splatny za každé čtvrtletí berního roku předem tyto daně (s přirážkami): daň důchodová, vyjímajíc daň důchodovou ze služebních požitků vybíranou srážkou; všeobecná daň výdělková, vyjímajíc všeobecnou daň výdělkovou z provozování podomních a kočovních živností; zvláštní daň výdělková; daň pozemková; daň domovní; daň rentová, vyjímajíc daň rentovou vybíranou srážkou; daň z vyššího služného. Připadnou-li uvedené dny na neděli, státem uznaný svátek nebo památný den, jest daň s přirážkami splatna příští všední den (§ 254, odst. 3).

(4) Nejen daně státní, ale také přirážky k nim vybírané, pokud zákon o nich nestanoví jinak, jest poplatník povinen platiti ve čtvrtletních splátkách předem podle posledního předpisu, dokud nejsou mu na běžný berní rok předepsány.

(5) Za nepředepsané platí daně a přirážky tak dlouho, dokud nebylo jejich vyměření poplatníkovi oznámeno způsobem v zákoně stanoveným. Podle § 328 oznámí vyměřovací úřad poplatníkovi vyměření daně, pokud zákon nic jiného nestanoví, platebním rozkazem. Něco jiného stanoví zákon pro daň pozemkovou (§ 104, odst. 2) a pro daň domovní třídní (§ 164, odst. 2), kde se předpis daně poplatníkům oznámí zpravidla zvláštní vyhláškou. Vyměření přirážek oznámí se poplatníkovi stejným způsobem jako vyměření příslušné státní daně a zpravidla zároveň s oznámením tohoto vyměření; kdy je výjimečně třeba poplatníka zpraviti zvlášť o předpisu přirážek, srovnej odstavec 12 ustanovení k § 328, odst. 1. Vyměření obecních přirážek k přímým daním, jež si obec vybírá sama, oznámí obec poplatníkům zvlášť a to obdobným způsobem.

(6) Na povinnosti platiti daně dosud nepředepsané ve čtvrtletních splátkách podle § 269, odst. 1 a 2 se nic nemění, jestliže se poplatník přestěhuje do jiného berního okresu.

(7) Čtvrtletní daňové splátky podle výše posledního (i nepravoplatného) předpisu známého poplatníkovi 1. ledna berního roku jsou základem daňové povinnosti splátkové tak dlouho, dokud není daň s přirážkami na běžný berní rok předepsána; není-li tedy daň v běžném berním roce na tento berní rok předepsána ani do konce tohoto roku, zůstává výše čtvrtletních daňových splátek v tomto roce po celý rok nezměněna, i když snad v běžném roce berním byl vydán (opožděně) předpis daně na berní rok, předcházející běžnému bernímu roku. Je-li však daň na běžný berní rok v běžném berním roce předepsána, změní se splátková čtvrtletní povinnost, a to:

a) je-li skutečný předpis menší než poslední předpis, podle něhož se splátková povinnost dosud řídila, zmenší se čtvrtletní daňové splátky již prošlé i ještě neprošlé a pokud byly již zaplaceny podle většího posledního předpisu, zúčtuje se přeplatek takto vzniklý na čtvrtletní splátky ještě neprošlé,

b) je-li skutečný předpis větší než poslední předpis, podle něhož se splátková povinnost dosud řídila, zvětší se daňové čtvrtletní splátky ještě neprošlé na jednu čtvrtinu výše skutečného předpisu daně s přirážkami na běžný berní rok a rozdíl mezi úhrnem čtvrtletních daňových splátek již prošlých a úhrnem týchž čtvrtletních daňových splátek, přepočtených podle skutečného předpisu daně s přirážkami na běžný berní rok, jest splatný do 30 dnů po zpravení poplatníka o tomto předpisu, t. j. až třicátý den (na př. byl-li platební rozkaz doručen dne 18. července, jest doplatek splatný dne 17. srpna). Dny se zde počítají přesně podle kalendáře příslušného berního roku se zřetelem na ustanovení § 254, odst. 3; končí-li tedy lhůta nedělí nebo svátkem, uznaným státem, nebo památným dnem, jest doplatek splatný teprve příští všední den.

(8) Byl-li skutečný předpis na berní rok vydán opožděně, t. j. až po uplynutí berního roku, na nějž zní, působí tento předpis zpětně (zmenšuje čtvrtletní daňové dluhy nebo zvětšuje čtvrtletní daňové přeplatky) počínajíc berním rokem, na nějž zní, jen v případě, že je menší než úhrn čtvrtletních splátek podle § 269, odst. 1 a 2; je-li však větší, nepůsobí tu zpětně a strana je pouze povinna doplatiti do 30 dnů po zpravení o předpisu rozdíl mezi úhrnem daňových splátek podle § 269, odst. 1 a 2, a výší skutečného předpisu s přirážkami. O počítání 30denní lhůty platí i tu poslední věta předchozího odstavce.

(9) Výše uvedené (odstavce 3 až 8) platí jen, nejde-li o případy uvedené v § 269, odst. 4 a 5.

(10) Co do daní, na které se pravidelně nevydávají každý rok zvláštní platební rozkazy podle § 328 (daň pozemková a domovní daň třídní), počítá se 30denní lhůta uvedená v § 269, odst. 3 ode dne vyhlášení v obci, že předpis daně s přirážkami na dotčený berní rok je proveden (§ 104, odst. 2, § 164, odst. 2).

K § 269, odst. 4.

(1) Ustanovení § 269, odst. 4 má na mysli zejména případy, kdy poplatník nově do daňové povinnosti vstoupivší opomene vykonati svoji oznamovací povinnost uloženou mu v § 27, odst. 1, § 62, § 90, odst. 1 až 3 a § 182 a úřad se o něm dozví teprve po uplynutí berního roku. Protože dostane první předpis daně opožděně, nesmí tento poplatník býti co do povinnosti podle § 269 na tom lépe než poplatník, kterému jest daň již běžně předpisována, a proto je povinen (vedle prvního předpisu daně) doplatiti ještě podle tohoto předpisu čtvrtletní daňové splátky za další berní rok (roky) a za uplynulou část běžného berního roku, a to do 60 dnů po zpravení o prvním předpisu. Tento doplatek jest splat-

ný až šedesátý den lhůty, při čemž o počítání 60tidenní lhůty platí i tu poslední věta odstavce 7 ustanovení k § 269, odst. 1 až 3. Bude-li poplatníkovi v témže berním roce vedle prvního předpisu doručen ještě předpis na běžný berní rok, je třeba čtvrtletní daňové splátky v tomto běžném berním roce upraviti podle odstavce 7 ustanovení k § 269, odst. 1 až 3.

(2) Odstavec 10 ustanovení k § 269, odst. 1 až 3 platí tu obdobně.

K § 269, odst. 5.

(1) Splátky podle tohoto odstavce buďtež požadovány pouze v případech, kde vyměřovací úřad nepovažuje dobytí daně v budoucnosti za dosti bezpečné nebo kde se včasné vyměření daně setkává s obtížemi.

(2) Pravděpodobný očekávatelný roční výtěžek, důchod, požitek a ostatní pro uložení daně rozhodné poměry zjistí vyměřovací úřad na základě pomůcek úředních nebo výslechem svědků, znalců nebo osob přezvědných, po případě výslechem poplatníka.

(3) Vyměřovací úřad uloží poplatníkovi daňové splátky platební výzvou.

(4) Odvolati se lze pouze proti výši požadovaných splátek, nikoliv však proti samému požadování splátek. O odvolání platí ustanovení § 253, odst. 2 až 6, § 254, odst. 1 a 3 a § 330, odst. 5 a 6, odst. 8, první věty a odst. 10 a 11 (§ 339, odst. 1).

K § 269, odst. 6 a 7.

(1) Dodatečnými předpisy daní rozumějí se jak předpisy dodatků vzniklé opravou původního předpisu (t. zv. reasumace), tak i dodatky na původní předpisy, samostatně vydané. Dodatečný předpis jest splatný třicátý den lhůty, o jejímž počítání platí i tu poslední věta odstavce 7 ustanovení k § 269, odst. 1 až 3.

(2) Odstavec 10 ustanovení k § 269, odst. 1 až 3 platí tu obdobně.

K § 270.

(1) O každoroční vyhlašování platebních lhůt a následků jich nedodržení pečují a na správný výkon vyhlášení dohlížejí finanční úřady II. stolice.

(2) Ve vyhlášce budiž upozorněno též na to, že dokud nejsou daně s přirážkami na běžný berní rok ještě předepsány, jsou poplatníci povinni platiti je napřed ve čtvrtletních splátkách (§ 269, odst. 1) podle posledního předpisu, který jest poplatníkovi znám počátkem (1. ledna) berního roku (§ 269, odst. 2).

K § 271, odst. 1.

(1) Na rozdíl od zásady, že splatná daňová pohledávka jest i vykonatelnou, jinak v zákoně vyjádřené, stanoví se v prvé větě § 271, odst. 1, že splatné daňové splátky podle § 269, odst. 1 a 2, odst. 4, třetí věty a odst. 5 jsou vykonatelny teprve za 1½ měsíce po splatnosti. Pokud jde o lhůty, jež zákon stanoví v § 269, odst. 3 k zaplacení doplatku na větší předpis skutečný, v § 269, odst. 4, první a druhé větě k zaplacení prvního předpisu daně s přirážkami a prošlých čtvrtletních lhůt u poplatníka nově do daňové povinnosti vstoupivšího, v § 269, odst. 6 k zaplacení doplatků a dodatků podle § 37, odst. 1, § 181, odst. 3, § 183, odst. 5, § 190 a § 277 nebo v § 269, odst. 7 k zaplacení předpisu daně s přirážkami při zániku daňové povinnosti, jest poslední den těchto lhůt dnem splatnosti a současně i dnem vykonatelnosti. Obdobně tomu jest i u lhůty uvedené v § 338, odst. 4 a u lhůt uvedených v § 271, odst. 1, druhé větě.

(2) Ani určitý den splatnosti ani lhůtu, do níž má býti povinná částka zaplacena, nestanoví však zákon u příslušenství (u poplatku z prodlení a u náhrady nákladů za upomínku a exekuci). V těchto případech nastává splatnost a vykonatelnost, jak plyne nepřímo na př. z ustanovení § 273, odst. 3, dnem po zpravení poplatníka o předpisu.

K § 271, odst. 2.

(1) Do úhrnného ročního předpisu (500 Kč) přímých daní s přirážkami a s příslušenstvím v berní obci jakož i do dluhu (1000 Kč) na přímých daních s přirážkami v berní obci předepsaných i nepředepsaných (na berní léta minulá) a na předepsaném příslušenství, od jejichž výše jest závislou povinnost platiti poplatek z prodlení, nepočítají se přímé daně, které se vybírají srážkou (srov. odstavec 1 ustanovení k § 269, odst. 1 až 3), dále předpis náhrady útrat podle § 338. Uvedené limity se zjišťují v obvodu jen jedné berní obce. Povinnost platiti poplatek z prodlení z částek dlužných na předpisy náhrad útrat podle § 338 vzniká jen, činí-li úhrn těchto předpisů vydaných v berním roce, kterého se výpočet poplatku z prodlení týká, více než 500 Kč nebo pouze 500 Kč či méně, avšak činí-li dluh na těchto náhradách v berní obci dne 1. ledna berního roku více než 1000 Kč.

(2) Má-li býti z předepsané daně důchodové část vybrána srážkou u plátce a část za-

placena poplatníkem samým, počítá se jen tato druhá část do úhrnného ročního předpisu všech přímých daní s přirážkami a příslušenstvím nebo do výše daňového dluhu (§ 271, odst. 2, první věta), rozhodných pro povinnost platiti poplatek z prodlení. Prodlení plátcovo v úhradě daně důchodové vybírané srážkou státní pokladně je stiháno poplatkem z prodlení podle § 271, odst. 4.

(3) Poplatek z prodlení jest poplatník povinen platiti u všech druhů přímých daní a přirážek k nim vybíraných, zejména z přirážky podle § 309, odst. 3, z rentabilitní, pokud se týče z likvidační přirážky (§ 83), dále z nezaplacených splátek uložených podle § 269, odst. 5, a z příslušenství (tedy i z poplatku z prodlení — srov. § 271, odst. 5 a prov. ustanovení k němu), jestliže nebylo v běžném berním roce uhrazeno platbami podle § 273, odst. 3. Poplatku z prodlení nejsou však podrobeny peněžité pokuty (peněžité tresty) nebo pořádkové pokuty (§§ 186 až 188, 191, 195 a 198 až 201) a náhrada útrat trestního řízení podle § 222.

(4) Povinnost platiti poplatek z prodlení mají také pokladny a úřady, povolané k placení nebo odvádění přímých daní za stát a fondy.

(5) Čtvrtletní dlužné saldo (odstavec 1) zjišťuje se k 15. únoru, 15. květnu, 15. srpnu a 15. listopadu každého berního roku, při čemž nerozhoduje, zda tyto dny připadly na všední den či na neděli, svátek státem uznaný nebo památný den. Při výpočtu tohoto salda nutno vzíti v počet jak všechny náležitosti do tohoto dne včetně splatné (srov. k tomu odstavce 7, 8 a 10 ustanovení k § 269, odst. 1 až 3, třetí větu odstavce 1 ustanovení k § 269, odst. 4, druhou větu odstavce 1 a odstavec 2 ustanovení k § 269, odst. 6 a 7), tak i všechny úhrady do tohoto dne včetně zúčtovatelné (srov. k tomu zejména § 271, odst. 9). Od celkového ročního součtu takto zjištěných dlužných sald se odečtou případná čtvrtletní salda přeplatková téhož roku se týkající a poplatek z prodlení se vypočte a předepíše pouze z dlužného ročního rozdílu (salda) sazbou pro čtvrtletí stanovenou. Při vypočítávání poplatku z prodlení se částky ročního (nedoplatkového) salda zaokrouhlují dolů na částky dělitelné beze zbytku částkou 10 Kč.

(6) Byl-li základ vypočteného již a předepsaného poplatku z prodlení později změněn částečným nebo úplným odpisem předepsané daně (přirážek, příslušenství, náhrady útrat podle § 338) z rozhodnutí úřadu (komise) v řízení odvolacím nebo podle § 256, odst. 5 až 7 (za takovýto odpis budiž považován podle tohoto nařízení i odpis podle § 256, odst. 4) nebo podle § 256a nebo podle § 276, odst. 1 (taxativní výpočet), provede se oprava původně předepsaného poplatku z prodlení podle stavu změněného tímto odpisem, t. j. tak, jako kdyby daň (přirážka, příslušenství, náhrada útrat podle § 338) byla již původně předepsána částkou, na kterou byla později snížena; tato oprava se provede zpravidla přiznáním dodatečného dobropisu podle § 293, odst. 5 a prov. ustanovení k němu zpětně za příslušná berní léta. To platí též tehdy, byl-li základ vypočteného již a předepsaného poplatku z prodlení později změněn skutečným předpisem, který jest menší než úhrn příslušných povinných čtvrtletních splátek, které podle § 269 byly vzaty za základ při původním výpočtu poplatku z prodlení. Takovouto zpětnou účinnost nemá však na př. sleva daně pozemkové při poškození lesů (§§ 111 až 116), sleva daně třídní z důvodu nepoužívání a z důvodu živelní škody (§§ 170 a 171), částečné nebo úplné prominutí pravoplatně předepsané daně s přirážkami podle § 276, odst. 3 a 4; v důsledku těchto změn daňového dluhu se tudíž poplatek z prodlení neopravuje.

(7) Rovněž se neopraví (v neprospěch strany) předepsaný poplatek z prodlení tehdy, byl-li daňový dluh, vzatý do základu původního výpočtu poplatku z prodlení ve výši čtvrtletních daňových splátek podle § 269, později zvětšen následkem většího skutečného předpisu nebo předepsání dodatku podle § 199 nebo § 277 a pod. (předepsaný poplatek z prodlení zůstane tudíž za dobu minulou nezměněn). Zvětšený daňový dluh jest základem pro výpočet poplatku z prodlení teprve k rozhodným dnům (15. února, 15. května, 15. srpna, 15. listopadu), které následují po dni, kdy rozdíl mezi dosavadním a zvětšeným daňovým dluhem se stal splatný, nebo se s tímto dnem shodují.

(8) Ustanovení odstavců 6 a 7 platí obdobně i pro zjištění částek uvedených v odstavci 1, od nichž jest závislou povinnost platiti poplatek z prodlení.

(9) Ustanovení § 271, odst. 1 a 2 a výše uvedená prováděcí ustanovení k tomuto zákonnému ustanovení platí obdobně i pro obecní přirážky k přímým daním, které si obec vybírá vlastními orgány (srov. část třetí zák. č. 226/1936 Sb. z. a n.).

K § 271, odst. 3.

Až do odvolání se stanoví pro poplatek z prodlení podle § 271, odst. 2 sazba 1½% pro

každé čtvrtletí, pro poplatek z prodlení podle § 271, odst. 4 u daně důchodové vybírané srážkou sazba ½% pro každý měsíc (§ 38), u daně rentové vybírané srážkou a u daně z tantiem sazba 3% pro každé pololetí (§ 181, odst. 1 a § 183, odst. 5), u mimořádné daně postihující dividendy a úroky z některých cenných papírů pevně zúročitelných podle zákona č. 16/1936 Sb. z. a n. sazba 1½% pro každé čtvrtletí, a to s účinností ode dne, jímž počíná účinnost zákona, t. j. od 1. ledna 1937.

K § 271, odst. 4.

(1) Povinnost platiti poplatek z prodlení, kterou mají osoby povinné daň srážeti z platů dani podrobených (důchodovou daň ze služebních požitků, rentovou daň v případech uvedených v § 180, odst. 2, daň z tantiem, mimořádnou daň postihující dividendy a úroky z některých cenných papírů pevně zúročitelných podle zákona č. 16/1936 Sb. z. a n., § 5, odst. 3), nezávisí ani od výše povinných ročních srážek, ani od výše dlužníkova úhrnného ročního předpisu všech přímých daní s přirážkami v berní obci, ani od výše daňového dluhu počátkem berního roku. Ustanovení odstavce 5, poslední věty k § 271, odst. 2 však platí obdobně i zde.

(2) Stanovenou lhůtou rozumí se lhůta, kterou pro odvod srážek státní pokladně stanoví zákon, anebo jiná lhůta finanční správou na základě zákonného zmocnění stanovená (§ 38, § 181, odst. 1 a 2, § 183, odst. 5).

(3) Přímý poplatník (příjemce služebních požitků, příjemce požitků podrobených srážkové dani rentové nebo dani z tantiem nebo příjemce dividend a úroků podléhajících mimořádné dani podle zákona č. 16/1936 Sb. z. a n.) není povinen platiti poplatek z prodlení z částek, jež osoba srážkou daně povinná státní pokladně (včas) neuhradila. Tím však není dotčena povinnost přímého poplatníka platiti poplatek z prodlení z částek, jež mu byly předepsány k přímému placení.

K § 271, odst. 5.

Poplatkem z prodlení zatíží se dlužníkův daňový účet (konto) v den, kdy předpis jeho bude skutečně proveden, do základu výpočtu tohoto poplatku nebo dobropisu (podle § 293, odst. 1) se však poplatek z prodlení za určitý berní rok započte jako předpis z 31. prosince toho berního roku, v němž státu naň vznikl nárok (kterého se výpočet týká). Co do účtování plateb na poplatek z prodlení viz § 273, odst. 3, dále ustanovení k § 273, odst. 3 ve spojení s odstavcem 2 ustanovení k § 271, odst. 7.

K § 271, odst. 6.

Z tohoto ustanovení plyne pro úřad (odstavec 1 ustanovení k § 271, odst. 7) povinnost vypočítávati poplatek z prodlení každoročně vždy koncem běžného berního roku, nejdéle však — tam, kde došlo k vydání předpisů daní až po uplynutí berního roku, na který zní — v druhé polovině druhého roku následujícího po roce berním tak, aby před uplynutím (před 31. prosincem) tohoto roku byla o předpisu poplatku strana ještě zpravena. Na plnění této povinnosti dohlédají dozorčí orgány finančních úřadů II. stolice.

K § 271, odst. 7.

(1) Poplatek z prodlení podle § 271, odst. 2 vypočítávají, na daňovém účtu (kontě) předpisují a poplatníky o předpisu zpravují výběrčí úřady (berní úřady, súčtovací oddělení berních správ), u nichž daňový dluh vázne, poplatek z prodlení podle § 271, odst. 4 pak berní správy, příslušné podle § 249, a poplatek z prodlení z dlužných obecních přirážek k přímým daním, které si obec vybírá sama, starosta obce nebo orgán jím k tomu pověřený.

(2) O předpisu poplatku z prodlení podle § 271, odst. 2 zpravuje výběrčí úřad, pokud se týče starosta obce nebo orgán jím k tomu pověřený, poplatníka zvláštním výměrem. Den doručení tohoto výměru poznamená výběrčí úřad na daňovém účtu (kontě), doručenku pak pečlivě uschová. Den doručení je tu rozhodným jednak pro počítání odvolací lhůty z předpisu tohoto poplatku z prodlení, jednak pro účtování plateb (§ 273, odst. 3). Zároveň s výměrem sdělí výběrčí úřad straně i výpočet poplatku z prodlení. Ohledně poplatku z prodlení podle § 271, odst. 4 platí odstavec 2 ustanovení k § 43, odst. 1, dále odstavec 14 ustanovení k § 181 a ustanovení k § 183, odst. 5.

(3) Ministr financí se zmocňuje, aby vydal další podrobnější pokyny k provedení ustanovení o poplatku z prodlení.

K § 271, odst. 8.

(1) O odvolání platí obdobně ustanovení § 253, odst. 2 až 6, § 254, odst. 1 a 3, § 330, odst. 5 a 6, odst. 8, první věty a odst. 10 a 11 (§ 339, odst. 1).

(2) Politickým úřadem nadřízeným přímo obci jest okresní úřad, v městech se zvláštním statutem a se zřízeným magistrátem zemský

úřad (část druhá, §§ 4 a 5 zák. č. 125/1927 Sb. z. a n.).

K § 271, odst. 9.

Při placení daní v odúčtovacím řízení u poštovní spořitelny se pokládá za den platnosti poukazu poplatníkova den, kdy byl poukaz odepsán z jeho šekového účtu nebo ze šekového účtu jeho zmocněnce. Poštovní spořitelna vyznačuje tento den odúčtování denním razítkem na účetních dokladech zasílaných o vykonané platbě příslušným úřadům finančním.

K § 272.

Státu připadá poplatek z prodlení jak z přímých daní státních, tak i ze všech přirážek k nim vybíraných, tedy i z přirážek samosprávných svazků. Vybírá-li si však obecní přirážky k přímým daním obec sama vlastními orgány, patří poplatek z těchto obecních přirážek obci.

Placení.

K § 273, odst. 1.

(1) Daně s přirážkami a příslušenstvím, vyjímajíc daně vybírané srážkou a obecní přirážky k přímým daním, které si obce vybírají vlastními orgány, platí se berním úřadům (súčtovacím oddělením berních správ), v zemích Slovenské a Podkarpatoruské v mezích ustanovení § 2, odst. 1 zákona č. 43/1922 Sb. z. a n. také obecním úřadům, městským daňovým úřadům, pokud se týče notářům. O placení (odvádění) daní vybíraných srážkou platí odstavec 3 ustanovení k § 38, odstavec 3 ustanovení k § 181 a ustanovení k § 183, odst. 5. Obecní přirážky k přímým daním platí se berním úřadům (súčtovacím oddělením berních správ) jen v případech § 5, odst. 5 zák. č. 77/1927 Sb. z. a n., platí se však obcím v případech § 5, odst. 1 zák. č. 77/1927 Sb. z. a n. nebo v případech části třetí, čl. 1, odst. 2 a 3 zák. č. 226/1936 Sb. z. a n.

(2) Pokud se daně s přirážkami a příslušenstvím platí berním úřadům (súčtovacím oddělením berních správ), děje se toto placení výhradně šekovými vplatními lístky poštovní spořitelny nebo šekovým (odúčtovacím — clearingovým) řízením poštovní spořitelny, po případě žirovým řízením Národní banky Československé. Ministr financí je oprávněn povoliti placení daní s přirážkami a příslušenstvím hotovými přímo berním úřadům (súčtovacím oddělením berních správ). Daně (přirážky a příslušenství) vybírané obecními úřady, pokud se týče notáři, lze také platiti poštovními poukázkami, peněžními dopisy nebo přímo u obecního úřadu, městského daňového úřadu, pokud se týče notáře.

(3) Vyměřovací (výběrčí) úřady připojí k veškerým platebním rozkazům, pokud se týče platebním vyzváním a výměrům týkajícím se daní (přirážek, příslušenství), vybíraných berními úřady (súčtovacími odděleními berních správ), bezplatný šekový vplatní lístek znějící na účet toho úřadu, jemuž má býti daň (přirážky, příslušenství) zaplacena.

(4) Doručují-li platební rozkazy nebo platební vyzvání poplatníkovi berní úřady (súčtovací oddělení berních správ), připojí tyto úřady bezplatné šekové vplatní lístky k rozkazům (vyzváním). Rovněž k upomínkám (§ 344, odst. 2), jestliže se k nim nepoužívá šekových vplatních lístků příslušně upravených, připojují se bezplatné šekové vplatní lístky.

(5) Jak vyměřovací, tak i berní úřady (súčtovací oddělení berních správ) uvedou na „složence“ šekového vplatního lístku obec, druh daně a číslo účtu (konta) nebo platebního rozkazu (vyzvání). V platebních rozkazech (vyzváních, výměrech, upomínkách) vyznačí v případech uvedených v odstavci 2, první větě, že daň (přirážky, příslušenství) musí býti zaplacena poštovní spořitelnou, po případě žirovým řízením Národní banky Československé.

(6) Pro placení daní, na které se nevydávají každý rok zvláštní platební rozkazy (pozemková daň, domovní daň třídní), jakož i pro placení daní podle ustanovení § 269, dodají berní úřady (súčtovací oddělení berních správ) přiměřený počet bezplatných šekových vplatních lístků poštovním úřadům svého obvodu, jež je na požádání budou vydávati poplatníkům.

(7) Kromě toho mohou daně, zvláště pro cizí berní úřady (súčtovací oddělení berních správ), býti také placeny bianco šekovými vplatními lístky, vydanými poštovní správou, které lze koupiti u každého poštovního úřadu. Nařízení ze dne 30. března 1909, č. 45 ř. z., které zavedlo šekové vplatní lístky s červeným tiskem, se zrušuje.

K § 273, odst. 2.

Ustanovení o povinnosti výběrčích orgánů přijmouti také platbu menší, nežli jest splatná daň s přirážkami a příslušenstvím, nepře-

káží, aby co do nezaplaceného zbytku splatné částky nastaly následky podle ustanovení § 271, odst. 1, 2 a 4, § 264, odst. 1 a § 266.

K § 273, odst. 3.

(1) Platby se zaúčtují v tomto pořadí: 1. na předepsané (srov. odstavec 2 ustanovení k § 271, odst. 7) příslušenství, pokud již nabylo účinnosti (§ 271, odst. 5), 2. na nezajištěné nedoplatky daní s přirážkami, počínajíc nejstaršími, 3. na zajištěné (ať osobním nebo věcným ručením podle §§ 264 a 265, ať zajištěním podle §§ 284 až 289 a §§ 400 až 402, ať zástavním právem, získaným exekucí podle §§ 343 a násl.) nedoplatky daní s přirážkami, počínajíc nejstaršími a 4. na běžný dluh daňový, t. j. dluh pro běžné čtvrtletí. Stáří nedoplatků se posuzuje přesně podle časového pořadí lhůt jejich splatnosti; starší je nedoplatek (daňový dluh — § 259, odst. 3), který — bez ohledu na berní rok, kterého se týká — se stal splatným časově dříve než jiný nedoplatek později splatný, což platí i o daňové splátce podle § 269, odst. 1 a (nebo) 2, jejíž den splatnosti již minul.

(2) Platby osoby ručící (§§ 264 a 265) zaúčtují se na daně (přirážky a příslušenství), které tato osoba výběrčímu úřadu označila.

(3) Jestliže poplatník, dlužící jen stejně staré nebo stejně zajištěné daně s přirážkami, nevysloví přání, aby platba byla zaúčtována na určitý druh daně, zaúčtuje se platba na dlužné daně s přirážkami poměrně podle jejich úhrnných částek. Platby určené poplatníkem na úhradu nesplatné povinnosti některého druhu daně mohou býti na tuto povinnost zúčtovány jen tehdy, má-li poplatník veškeré splatné daně s přirážkami a předepsaným příslušenstvím v den platby vyrovnány.

K § 273, odst. 4.

(1) Berní úřad (súčtovací oddělení berní správy) uvědomí poplatníka o tom, mnoho-li měl v minulém berním roce na daních, přirážkách a předepsaném příslušenství zaplatiti, mnoho-li zaplatil a kolik činí jeho daňový účet koncem tohoto roku, tím způsobem, že po vyhotovení roční daňové uzávěrky zapíše poplatníkovi, který o to požádá, daňovou pohledávku (dluh) a úhradu v minulém berním roce jakož i konečné roční saldo do knížky, kterou si poplatník může koupiti u berního úřadu (súčtovacího oddělení berní správy); vzorec této knížky vydá ministerstvo financí.

(2) Jiné orgány pověřené vybíráním daní (obecní úřady, městské daňové úřady, notáři) zapíší poplatníkům daňovou (přirážkovou) pohledávku (dluh) a úhradu do knížky na požádání při platbě, po případě také jindy.

(3) Ministr financí se zmocňuje, aby na místě nebo vedle způsobu uvědomění, stanoveného v odstavci 1, nařídil uvědomování výpisy z daňových účtů (kont), které by berní úřady (súčtovací oddělení berních správ) poplatníkům každoročně zasílaly na doručovací lístek.

(4) Ustanovení odstavců 1 až 3 nevztahuje se na daně vybírané srážkou (srov. odstavec 1 ustanovení k § 269, odst. 1 až 3).

(5) Berní úřady (súčtovací oddělení berních správ) jsou povinny poplatníkům k účelům vyměřovacím vydati na požádání potvrzení o zaplacených daních s přirážkami po rozumu § 15, č. 1, písm. e), první věty, § 55, odst. 1, poslední věty a odst. 2 a § 78, písm. f), druhé věty.

K § 273, odst. 5.

(1) Reklamací jest rozuměti podání týkající se platby, poplatníkem prokazatelně vykonané, ale výběrčím úřadem z důvodu, který poplatníkovi není znám, nezaúčtované na přímé daně, nebo týkající se způsobu zaúčtování plateb (na př. na daň z obratu místo na přímé daně nebo naopak, zaúčtování platby na určitý druh daně nebo ročník proti vyslovenému přání poplatníka, zaúčtování platby na příslušenství místo na vlastní daň s přirážkami a pod.).

(2) Výběrčí úřady jsou povinny podané reklamace ihned vyšetřiti; při tom jsou oprávněny přibrati k součinnosti poplatníka způsobem uvedeným v § 310 (§ 339, odst. 1). Po vykonaném šetření, nejdéle však před uplynutím jednoho roku od podání reklamace, jsou povinny o reklamaci rozhodnouti a reklamující straně rozhodnutí doručiti.

(3) O odvolání z rozhodnutí o reklamaci platí obdobně ustanovení § 253, odst. 2 až 6, § 254, odst. 1 a 3, § 330, odst. 5 a 6, odst. 8, první věty a odst. 10 a 11 (§ 339, odst. 1).

(4) Politickým úřadem nadřízeným přímo obci jest úřad uvedený v odstavci 2 ustanovení k § 271, odst. 8.

Plnění na místě placení.

K § 274.

Nikoliv na základě tohoto ustanovení, nýbrž jedině, pokud tak určí finanční zákon, lze užíti pokladničních poukázek ku placení daní, přirážek a příslušenství.

Odpočet.

K § 275.

(1) Odpočtem rozumí se zrušení daňové pohledávky vyrovnáním (kompensováním) jí s pohledávkou proti státu.

(2) Daňová pohledávka může býti vyrovnána s veřejnoprávní pohledávkou proti státu jen potud, pokud jsou splněny podmínky odpočtu podle zásad soukromého práva. Podle týchž zásad může býti naopak vyrovnána (zkompensována) jiná veřejnoprávní pohledávka státu s protipohledávkou strany proti státu na přímých daních s přirážkami (s daňovým přeplatkem a dobropisem — srov. §§ 291 až 297).

(3) Veřejnoprávními pohledávkami státu a proti státu jsou míněny především nedoplatky a přeplatky na daních (přímých i nepřímých) s přirážkami, na poplatcích, na clech a jiných státních dávkách, na přirážkách samosprávných svazků a pod.

(4) Pohledávky z dodávek státu a státním podnikům jsou pohledávkami soukromoprávními. Odpočet mezi daňovou pohledávkou a soukromoprávními pohledávkami proti státu a naopak řídí se ustanoveními práva soukromého.

Výrok úřední.

K § 276, odst. 1.

(1) Úřad je povinen daň zcela nebo částečně odepsati, zjistí-li dvojí předpis téže daně nebo předpis daně zřejmě neodůvodněný.

(2) Zcela bude daň odepsána, jestliže celá daň jest dvakráte nebo zřejmě neodůvodněně předepsána; jde-li jen o částečný dvojí nebo zřejmě neodůvodněný předpis, odepíše se jen přiměřená část daně.

(3) Dvojí předpis daně nebo přiměřenou jeho část odepíše, pokud se týče navrhne k odpisu, ten vyměřovací úřad, který předepsal daň (s přirážkami) menší. K povolení odpisu je příslušným (srov. ustanovení k § 232, odst. 2) úřad i tehdy, byla-li daň (menší) vyměřena komisí.

(4) Předpisem zřejmě neodůvodněným se rozumí nikoliv každý vadný (na nezákonnosti nebo na podstatně vadném řízení se zakládající) předpis daně s přirážkami, nýbrž pouze takový předpis daně (s přirážkami), pro nějž scházejí subjektivní a (nebo) objektivní podmínky daňové povinnosti. K povolení odpisu je příslušným (srov. ustanovení k § 232, odst. 2) úřad i tehdy, byla-li daň vyměřena komisí.

(5) Odpis podle § 276, odst. 1 není vázán lhůtou. Může k němu dojíti z podnětu (na žádost) strany i z moci úřední.

K § 276, odst. 2.

Odpis daně podle tohoto odstavce neznamená prominutí daně, t. j. zřeknutí se daňové pohledávky, nýbrž toliko upuštění od vybrání (vydobytí) daně, které se daňové pohledávky nedotýká a nevylučuje pozdější znovupředepsání a vybrání daně. Odpisu daně podle § 276, odst. 2 nemůže se poplatník domáhati žádostí.

K § 276, odst. 2, č. 1.

Úřad, příslušný k povolení odpisu daně, jest povinen použitá exekuční opatření, úplnou platební neschopnost dlužníkovu, nedostatek jakéhokoliv majetku zemřelého dlužníka, provedené pátrání po neznámém bydlišti a jmění dlužníkovu a pravděpodobný výsledek exekuce zevrubně a pečlivě zkoumati, případně s pomocí finanční prokuratury. Má také přihlédnouti k ustanovením o ručení za daňové nedoplatky podle §§ 264 a 265.

K § 276, odst. 2, č. 2.

Vymáhání jest spojeno se zvláštními a nepoměrnými obtížemi, na př. je-li dlužník v cizozemsku, kde nelze daně dobýti na základě úmluvy o právní pomoci při vymáhání daní, a v tuzemsku nemá žádného zabavitelného jmění, nebo byly-li by útraty vymáhání nepoměrně vyšší než dlužná částka sama a pod.

K § 276, odst. 3.

(1) Zdali je dána podmínka pro prominutí daně, totiž buď vážné ohrožení výživy nebo nebezpečí hospodářské zkázy dlužníkovy, a do jaké míry je prominutí daně přiměřeným, bude příslušný úřad posuzovati volně podle všech okolností konkretního případu. Při tom bude přihlížeti nikoliv jen k daňovému břemenu žadatelovu (dlužníkovu), nýbrž i k jeho celkovým poměrům majetkovým a výdělkovým (odbytovým), jakož i k majetkovým a výdělkovým (odbytovým) poměrům jeho rodiny, a to přítomným i očekávatelným, k početnosti a jiným poměrům rodiny žadatelovy, ke způsobu uložení jeho jmění, k jeho potřebě provozovacího kapitálu, k poměrům úvěrovým, k úlevám dosaženým nebo dosažitelným u soukromých věřitelů, k možnosti nebo nemožnosti zapraviti nedoplatky, o něž jde, ve splátkách, po případě i se slevou poplatku z prodlení z nich a pod.

(2) Žadatel je povinen uvésti a na vyzvání finančního úřadu prokázati okolnosti, odů-

vodňující buď vážné ohrožení výživy nebo nebezpečí hospodářské zkázy.

(3) Finanční úřad zjistí výši nedoplatků, váznoucích za žadatelem, a provede všechna šetření (výslechem svědků, znalců, osob přezvědných, po případě obchodních, průmyslových a živnostenských korporací, zejména obchodních komor a pod.), jež jsou potřebna, aby byl získán způsobilý podklad pro rozhodnutí o žádosti.

(4) Finanční úřad může návrhnouti provedení revise revisním odborem ministerstva financí. Je-li závažný důvod k podezření, že žadatel zamlčuje jmění, budiž provedeno manifestační řízení, pokud jest podle platných zákonných ustanovení přípustno.

(5) Váznou-li za žadatelem nedoplatky různých druhů a ročníků, budiž prominutí povoleno nikoliv co do jednotlivých druhů a ročníků, nýbrž jen co do celkové částky všech nedoplatků daní, přirážek a příslušenství, o něž jde, dohromady. Povolené snížení budiž pak rozvrženo na jednotlivé druhy nedoplatků v poměru jejich částek a u jednotlivých druhů nedoplatků provedeno postupně u jednotlivých ročníků, počínajíc nejstaršími.

(6) Povolení odpisu může býti učiněno závislým na podmínkách a výhradách (na př. okamžité zaplacení částky, na kterou byly nedoplatky sníženy, zaplacení této částky v určité lhůtě nebo v určitých lhůtách za současného dobrého jejího zajištění, nerozdělení jmění žadatelova v konkursu před úplným zapravením této částky, vzdání se opravných prostředků a pod.).

(7) Ustanovení § 276, odst. 3 nezakládá právního nároku na poskytnutí daňové úlevy v něm uvedené; strana nemá tudíž též právního nároku na to, aby úřad před rozhodnutím konal určité šetření jí navrhované nebo z moci úřední, dále úřad není též povinen uvésti důvody pro své rozhodnutí.

(8) Dnem rozhodným pro úlevu podle § 276, odst. 3 je, není-li v rozhodnutí jinak výslovně stanoveno, den rozhodnutí. To platí zejména též o výši nedoplatků daní, kterých se úleva týká.

(9) Provedení (realisace) povoleného prominutí daně s přirážkami jest nedílnou součástí vlastního rozhodnutí o úlevě. O případných námitkách do provedení odpisu jest proto příslušným rozhodnouti ten úřad, který rozhodl o žádosti za úlevu, a jeho rozhodnutí o těchto námitkách je konečné.

(10) Ustanovení § 276, odst. 3 platí též pro daně vybírané srážkou (srov. odstavec 1 ustanovení k § 269, odst. 1 až 3); žadatelem tu může býti osoba srážkou daně povinná i poplatník.

(11) Úleva podle § 276, odst. 3 příslušným úřadem povolená, jejíž podmínky strana řádně a včas splnila, smí býti tímto úřadem zrušena, pokud se týče změněna, jen, byla-li povolena aktem zmatečným nebo jsou-li tu dány podmínky § 256, odst. 4 až 6 nebo podmínky pro obnovu řízení (§ 256a).

K § 276, odst. 4.

(1) Týmiž důvody rozumí se důvody, uvedené v § 276, odst. 3, t. j. vážné ohrožení výživy a nebezpečí hospodářské zkázy dlužníkovy.

(2) Zdali jsou tyto důvody dány, bude, jako v případech § 276, odst. 3, posuzováno volně podle všech okolností konkretního případu.

(3) Bylo-li rozhodnuto, že má býti upuštěno od předepsání daně včas neuložené, budiž upuštěno i od vyměření daně, zejména v daňové komisi.

(4) Povolení úlevy podle tohoto odstavce předpokládá, jako prominutí daně podle § 276, odst. 3, žádost strany.

K § 276, odst. 6.

(1) Platí ustanovení k § 232, odst. 2 (I, č. 7 až 11, II, č. 7 až 11 a III, č. 1 a 2).

(2) Místní příslušnost úřadů řídí se berní obcí, v níž jest daň s přirážkami a příslušenstvím, o kterou jde, předepsána.

(3) Žádost za odpis (prominutí) dlužno podati vždy u berní správy, v jejímž obvodu má žadatel bydliště (sídlo, ústřední správu, tuzemské zastupitelství).

(4) Příslušný úřad rozhoduje s platností konečnou. Rozhodnutí o žádosti budiž vždy opatřeno doložkou, že rozhodnutí je konečné a že odvolání z něho není přípustno (§ 253, odst. 6).

Promlčení.

K § 277.

(1) Promlčení práva státu vyměřiti daň nastává, když stát (vyměřovací úřad) po určitou zákonem stanovenou dobu (4letou podle § 277, odst. 1 až 3 — 2letou podle § 277, odst. 4 — 10letou podle § 280) nepoužil svého práva daň vyměřiti; straně tu přísluší proti opožděnému vyměření daně námitka promlčení.

(2) Promlčení vyměřovacího práva u daní, jež se vyměřují podle časových období (ber-

ních roků a pod.), nemá za následek zánik daňového nároku státu na daň vůbec pro veškeru dobu, nýbrž vztahuje se pouze na ono vyměřovací období, jehož se opomenuté vyměření týká.

(3) Promlčecí lhůta 4letá, stanovená v § 277, odst. 1, platí pro promlčení práva vyměření daně za podmínek ustanovených § 277, odst. 2 a 3, ať jde o vydání prvního předpisu nebo dodatku a ať byly nebo nebyly jeho důvodem okolnosti nově na jevo vyšlé; pro promlčení práva státu vyměřiti dodatek za předpokladů, uvedených v § 277, odst. 4, platí kratší promlčecí lhůta 2letá.

(4) Počátek 4leté promlčecí lhůty je závislý od toho,

1. byla-li strana povinna podati oznámení, pokud se týče přiznání nebo oznámiti základy pro vyměření daně a v tomto případě a) učinila-li zadost své povinnosti, b) nebo ji zanedbala,

2. neměla-li takové povinnosti.

V případě 1a) počíná promlčecí lhůta běžeti uplynutím roku, ve kterém strana splnila svou povinnost, v případě 1b) uplynutím roku, v němž bylo vyměřovacímu úřadu umožněno, aby daň, pokud se týče dodatek, vyměřil. V případě 2) počíná promlčecí lhůta uplynutím roku, ve kterém dotyčná daňová povinnost vznikla, t. j. kdy nastaly ony skutečnosti, které podle zákona daňovou povinnost (daňový nárok) zakládají (§ 259, odst. 1).

(5) Ke splnění povinnosti podati oznámení (přiznání) jest třeba, aby oznámení (přiznání) bylo podáno u příslušného úřadu; podání u úřadu nepříslušného nemůže tedy přivoditi počátek promlčecí lhůty. Zanedbání povinnosti může býti způsobeno buď nepodáním povinného oznámení (přiznání), tedy činností omisivní, nebo podáním nesprávného, t. j. neúplného nebo nepravdivého oznámení (přiznání), tedy činností komisivní. Zanedbání nemusí míti příčinu v subjektivním zavinění strany; stačí objektivní nesplnění povinnosti ať ze subjektivního zavinění nebo bez takovéhoto zavinění strany. Průkaz, že zanedbání se nestalo, náleží straně. Bylo-li zanedbání způsobeno činností komisivní, může počátek promlčecí lhůty přivoditi pouze náprava tohoto zanedbání, t. j. oprava nesprávného oznámení (přiznání). Tomu jest tak vždy při zkrácení (zatajení) daně podle §§ 185 až 188; lhůta tu pak počíná běžeti uplynutím roku, ve kterém byl vydán nález (§ 221). U daně, která se má zapravovati bez úředního vyměření (daně vybírané srážkou), nutno zanedbání spatřovati v tom, že daň vůbec nebyla zapravena nebo byla zapravena jen z části; promlčení práva k předepsání dodatku se tu počíná teprve, když osoba srážkou povinná dá úřadu veškeré pomůcky potřebné k přezkoušení její srážkové povinnosti (srov. slova „bylo vyměřovacímu úřadu umožněno“).

(6) Promlčení práva státu vyměřiti daň však nastává v každém případě, tedy i když 4letá lhůta podle § 277, odst. 1 až 3 nemohla pro zanedbání povinnosti stranou započíti běžeti, nebyl-li do 10 let po uplynutí berního roku, na který se daň má vyměřiti, proveden a poplatníkovi oznámen úřední úkon, směřující k vyměření daně (§ 280).

(7) Promlčení práva státu vyměřiti dodatek podle § 277, odst. 4 (bylo-li původní vyměření daně nesprávné bez zanedbání povinností stranou nebo vyšly-li dodatečně na jevo okolnosti, z nichž vysvítá, že původní vyměření bylo příliš nízké), počíná uplynutím roku, ve kterém byla daň původně (prvotně) předepsána (ve kterém byl poplatník o vyměření daně s přirážkami řádně zpraven). Byl-li straně po prvotním vyměření předepsán dodatek (ve lhůtě podle § 277, odst. 1 až 3) a jde-li ještě o další vyměření dodatku bez zanedbání strany nebo pro nové okolnosti bez zavinění strany nově na jevo vyšlé podle § 277, odst. 4, řídí se počátek promlčecí lhůty pro toto poslední dodatečné vyměření podle vyměření původního.

(8) Vyměření daně jest nesprávné, zejména stalo-li se s porušením zákona nebo na základě podstatně vadného řízení, pokud nejde o odhad na základě nesporné skutkové podstaty.

(9) Příslušnost k vyměření daňového dodatku řídí se všeobecnými ustanoveními (§§ 249 až 251). V trestním řízení upravuje příslušnost k vyměření dodatku § 210, odst. 6.

(10) Ustanovení § 277, odst. 4 platí také pro dělbu daně podle § 58 a §§ 84 až 89.

(11) Ustanovení § 277, odst. 1 až 4 neplatí pro dodatečné vyměření daně v řízení odvolacím podle § 334, odst. 3 a 4, odvolal-li se toliko vyměřovací úřad (nikoliv též poplatník); srov. k tomu odstavce 13 a 16 ustanovení k § 334, odst. 1 až 4.

(12) Nedotčena zůstávají ustanovení § 256, odst. 4 až 7 o opravě vadných rozhodnutí nebo opatření a ustanovení § 256a o obnově řízení ukončeného pravoplatným rozhodnutím.

K § 279.

(1) Přetržení promlčení záleží v tom, že dosud uběhlá část promlčecí lhůty se nepočítá a promlčecí lhůta počíná běžeti úplně znovu.

(2) Přetržení promlčení vyměřovacího práva trvá do konce roku, ve kterém se stalo úřední opatření, které podle zákona přetrhlo promlčení práva vyměřovacího. Jakmile prošel rok, ve kterém se takové úřední opatření stalo naposledy, počíná běžeti nová promlčecí lhůta.

(3) Způsobilost přetrhnouti promlčení práva vyměřovacího mají úřední opatření pouze za těchto podmínek:

1. stala-li se za příčinou vyměření daně (vyměření prvotního nebo vyměření dodatku) a

2. byla-li straně oznámena.

(4) Úředním opatřením, stavším se za příčinou vyměření daně, rozumí se akt, který předchází vyměření a je připravuje (na př. výzva ku podání přiznání, výzva podle § 310, odst. 2 nebo podle § 312), nikoliv však vyměření samo (předpis, platební rozkaz). Úředním opatřením směřujícím k vyměření daně jest též oznámení úřadu, že se zavádí se stranou trestní řízení pro zkrácení této daně.

(5) Úřední úkony, které se staly za příčinou rozhodnutí o odvolání, jako na př. výzva straně vydaná jí v řízení o jejím odvolání proti vyměřené dani, aby předložila výpisy z obchodních knih, toto rozhodnutí o odvolání samo a pod., nejsou úředními opatřeními ve smyslu § 279, která se stala za příčinou vyměření daně. Totéž platí o nálezech nejvyššího správního soudu.

(6) Z úředního opatření musí býti patrno, že jde o vyměření daně (dodatku). Úřední výměr, který neuvedl účel vyměření (na př. výzva k doplnění přiznání bez naznačení, že jde o opravení — zvýšení — původně vyměřené daně, nebo vyzvání akciového podniku ku předložení účtu úrokového za účelem vyřízení odvolání proti vyměřené zvláštní dani výdělkové, nikoli však za účelem vyměření dodatků, na něž bylo rovněž pomýšleno, a pod.) není způsobilým přetrhnouti promlčení práva vyměřovacího.

(7) Naproti tomu jest také ústní výzvu ku podání přiznání (vyměřovacích pomůcek) pokládati za úřední opatření způsobilé přetrhnouti promlčení vyměřovacího práva; podobně protokolární výslech poplatníka za příčinou vyměření daně.

(8) Předmětem úředního opatření musí býti vždy vyměření daně (původní nebo vyměření dodatku), úřední opatření nemusí však obsahovati důvody, z nichž se pak vyměření skutečně stalo.

(9) Přetržení promlčení jest účinným jen vůči oné straně, proti níž bylo provedeno za příčinou vyměření daně a jíž bylo také oznámeno. Bylo-li tedy promlčení práva k vyměření daně nebo dodatku na dani přetrženo úředním úkonem, směřujícím proti jednomu společníku veřejné obchodní společnosti, nemá přetržení to samo o sobě v zápětí přetržení promlčení téhož práva vůči jinému společníku nebo společnosti.

(10) Úředním opatřením rozumí se nejen opatření finančního úřadu, nýbrž i opatření daňové (odvolací) komise nebo trestního senátu, které se stalo za příčinou vyměření daně a bylo straně oznámeno.

(11) Promlčení práva státu předepsati příslušenství (§ 271, odst. 6, § 277, odst. 7) nelze přetrhnouti (§ 279, odst. 3).

K § 281.

(1) Kdy se daně stávají splatnými, stanoví § 269. O splatnosti příslušenství srov. odstavec 2 ustanovení k § 271, odst. 1.

(2) S promlčením práva vymáhati daně promlčuje se také právo vymáhati příslušné přirážky a příslušenství.

K § 282, odst. 1.

(1) Podle § 282, odst. 1 se promlčení práva státu podle § 281 přetrhuje doručením upomínky, zavedením exekuce nebo povolením příročí. Tento výpočet je sice taxativní, nejsou jím však dotčena příslušná ustanovení jiných zákonů. Tak promlčení práva státu vymáhati splatné daně s přirážkami přetrhuje se též přihlášením daňové pohledávky v konkursním řízení na jmění úpadce (§ 10, odst. 1 konk. ř.), byla-li tato pohledávka při zkušebním roku uznána správcem podstaty a nebyla-li popřena žádným z konkursních věřitelů k tomu oprávněných. Promlčení její proti úpadci počíná znovu dnem po pravoplatnosti usnesení o zrušení konkursu. Byla-li však přihlášená daňová pohledávka při zkušebním roku popřena, promlčecí lhůta se pouze staví, a to ode dne přihlášky až do konce lhůty určené k tomu, aby o její pravosti rozhodl příslušný finanční úřad (§ 10, odst. 2 a § 112 konk. ř.). Přihlášením daňové pohledávky ve vyrovnacím řízení se rovněž promlčecí lhůta pouze staví až do pravoplatného ukončení vyrovnacího řízení a, byla-li ve vyrovnání stanovena platební lhůta, až do uplynutí platební

lhůty a zbytek její počíná běžeti dnem, který následuje po ukončení řízení, pokud se týče po uplynutí platební lhůty.

(2) Upomínkou rozumí se upomínka podle § 344, odst. 2, pokud se týče odst. 5.

(3) Co se rozumí zavedením exekuce, stanoví § 344, odst. 7.

K § 282, odst. 2.

Účinkem nastalého přetržení je i zde, že promlčení dosud proběhlé pozbývá platnosti a že k promlčení jest třeba nepřetrženého uplynutí nové, úplné lhůty šestileté, jejíž běh počíná v případech uvedených v § 282, odst. 1 uplynutím toho roku správního, kdy se stal poslední akt, jenž způsobil přetržení promlčecí lhůty.

K § 282, odst. 3.

V případech těch se nepromlčuje, pokud orgány berní, jako zástupci státu, mají zástavu v ruce, zástavní právo takto nabyté a daňová pohledávka, již promlčená, může býti vydobyta výkonem práva zástavního.

Příročí.

K § 283, odst. 1.

(1) Povolením příročí posečkává se daňovému dlužníku pouze zaplacení (úhrada) dlužné daně s přirážkami, není jím však nikterak dotčeno právo finanční správy žádati nebo provésti zajištění posečkaného daňového dluhu.

(2) Částečným posečkáním rozumí se také povolení, aby daňová pohledávka byla zapravena ve splátkách (týdenních, 14denních, měsíčních, čtvrtletních a pod.).

(3) Zdali jsou dány podmínky pro povolení příročí, totiž vážná újma nebo vážné obtíže, bude posuzováno volně podle všech okolností konkretního případu. Vybrání daně je pro poplatníka spojeno s vážnou újmou na př., když jest s to, aby na delší nebo kratší čas ochromilo jeho podnikání nebo ztížilo jeho výživu, nebo když jest možné jen za cenu prodeje majetkových předmětů poplatníkových s velkou škodou nebo za cenu získání úvěru za zvláště těžkých podmínek a pod., nebo když jest patrno, že daň bude na podané odvolání úplně nebo z největší části odepsána (k tomuto důvodu však srov. též ustanovení k § 283, odst. 2), nebo — co do povinnosti podle § 269, odst. 1 a 2 — že skutečný předpis bude podstatně nižší a pod. S vážnými obtížemi pro poplatníka je vybrání daně spojeno na př., když poplatník nemá okamžitě vlastních běžných prostředků, potřebných ku zaplacení daňového dluhu, a není s to, aby si je opatřil odjinud.

(4) Povolení příročí může býti učiněno závislým na př. na dobrém zajištění daňové(ho) pohledávky (dluhu), na zachování získaných zástavních práv, při částečném posečkání na okamžitém zaplacení částky dluhu, které se povolení netýče, nebo na zaplacení této částky v určité lhůtě, nebo na přesném dodržování splátek. Úřad povolující příročí může si vyhraditi na př. právo finanční správy kdykoliv vésti exekuci k zajištění nebo vydobytí posečkávané(ho) daňové(ho) pohledávky (dluhu), uzná-li to nutným.

(5) Ustanovení § 283, odst. 1 nezakládá právního nároku na příročí; strana nemá tudíž též právního nároku na to, aby úřad před rozhodnutím konal určité šetření buď jí navrhované nebo z moci úřední, dále úřad není též povinen uvésti důvody pro své rozhodnutí. Rozhodnutí příslušného úřadu je konečné (§ 339, odst. 2).

K § 283, odst. 2.

(1) Ustanovení § 283, odst. 2 dává poplatníkovi, u něhož jsou splněny zákonné podmínky, právní nárok na příročí. Příročí lze povoliti jen tehdy, žádá-li poplatník za posečkání v odvolání z tohoto předpisu; tomu lze klásti na roveň, když poplatník, poukazuje na své odvolání z vyměření daně, požádá v odvolací lhůtě o příročí před nebo po podání tohoto odvolání. Povolení příročí je odvislým od toho, bylo-li odvolání podáno včas. Jsou-li zákonné podmínky splněny, má poplatník nárok, aby mu byla příslušná část předpisu s přirážkami posečkána až do vyřízení odvolání. Povolení příročí nemá však žádného vlivu na výši daňových splátek podle § 269, odst. 1 a 2, leč by poplatníku pro tyto splátky bylo povoleno příročí podle § 283, odst. 1.

(2) Kdy jsou podmínky ustanovení § 283, odst. 2, věty první pro povolení příročí splněny, objasňuje se blíže na tomto příkladu:

Poplatníku X bude na berní rok 1937 předepsána výdělková daň s přirážkami částkou 18.000 Kč, na berní rok 1938 však částkou 27.000 Kč, t. j. částkou o 50%, tedy více než o 30% vyšší než na berní rok 1937. Z předpisu na berní rok 1938 se poplatník odvolá a žádá, aby základ tohoto předpisu mu byl snížen tak, že z něho má býti daň s přirážkami vyměřena

a) částkou 20.000 Kč,

b) částkou 16.000 Kč.

Zároveň v odvolání požádá o posečkání části předpisu, proti níž směřuje odvolání, tudíž v případě a) o posečkání částky 7.000 Kč, v případě b) o posečkání částky 11.000 Kč.

Vyměřovací úřad k projednání odvolání příslušný jest povinen povoliti v případě a) posečkání plné částky 7.000 Kč, v případě b) však jen částky 9.000 Kč, t. j. částky, o kterou předpis na berní rok 1938 (27.000 Kč), napadený odvoláním, přesahuje předpis na nejblíže předcházející berní rok 1937 (18.000 Kč), to vše ovšem v předpokladu, že daň na berní rok 1937 nebyla vyměřena minimální sazbou podle § 57, odst. 7 nebo podle § 83, odst. 16.

Kdyby předpis na berní rok 1938 činil pouze 23.000 Kč a tudíž přesahoval předpis na berní rok 1937 (18.000 Kč) pouze o 28%, tedy ne o 30%, nepřísluší straně nárok na posečkání rozdílu 5.000 Kč, i kdyby snad odvoláním se domáhala snížení předpisu na berní rok 1938 částkou daleko vyšší.

(3) Nárok na přiročí podle § 283, odst. 2 přísluší i tehdy, když poplatník byl na berní rok nejblíže předcházející dočasně od daně osvobozen (na př. podle § 3).

(4) Nejsou-li podmínky § 283, odst. 2, první věty splněny, nemá strana právního nároku na přiročí; toto však jí může býti povoleno úřadem z volné úvahy podle § 283, odst. 1 (srov. k tomu odstavec 3 ustanovení k § 283, odst. 1). To platí též u všeobecné a zvláštní daně výdělkové, byla-li některá z nich na nejblíže předcházející berní rok vyměřena minimální sazbou podle § 57, odst. 7 nebo podle § 83, odst. 16.

(5) Rozhodnutí příslušného úřadu je konečné (§ 339, odst. 2).

K § 283, odst. 3.

Snížení nebo prominutí poplatku z prodlení může býti povoleno jen ve výjimečných a zvláště odůvodněných případech, mohlo-li by zapravení poplatku z prodlení vedle dlužné daně poplatníka vzhledem k jeho vyšetřeným majetkovým, výdělkovým a rodinným poměrům ohroziti v jeho hospodářském podnikání nebo ve výživě nebo ve výživě jeho rodiny.

K § 283, odst. 4.

(1) Pokud jde o příslušnost úřadů k povolení přiročí, platí ustanovení k § 232, odst. 2 (I, č. 12, II, č. 12, a III, č. 1 a 2). Místní příslušnost úřadů řídí se berní obcí, v níž jest daň s přirážkami a příslušenstvím, o kterou jde, předepsána; o přiročí podle § 283, odst. 2 však rozhoduje berní správa, která (jejíž daňová komise) daň vyměřila.

(2) Žádost o povolení přiročí podle § 283, odst. 1 nutno podati u berní správy, v jejímž obvodu má žadatel bydliště (sídlo, ústřední správu, tuzemské zastupitelství). Žádost o povolení přiročí podle § 283, odst. 2 nutno podati u berní správy, která jest příslušnou podle odstavce 1.

(3) Vybírá-li obecní přirážky k přímým daním obec sama, přísluší povoliti přiročí podle § 283, odst. 1 co do těchto přirážek obci a žádost za povolení přiročí jest podati u obce. Povolení přiročí podle § 283, odst. 2 berní správou uvedenou v odstavci 1 co do daně má účinnost stejného rozsahu i co do obecních přirážek, jež si obec vybírá vlastními orgány; berní správa proto příslušnou obec (příslušné obce) o povolení tohoto přiročí zpraví zároveň při zpravení poplatníka.

(4) Příslušný úřad rozhoduje s platností konečnou. Rozhodnutí o žádosti budiž vždy opatřeno doložkou, že rozhodnutí je konečné a že odvolání z něho není přípustno (§ 253, odst. 6).

Zajištění.

K §§ 284 až 289.

(1) Zajištění splatných a vykonatelných daní s přirážkami a příslušenstvím děje se bez zajišťovacího příkazu na podkladě výkazu vykonatelných nedoplatků uhrazovací exekucí, a to tím způsobem, že se provedou jen ony úkony uhrazovací exekuce, jimiž vymáhající věřitel (stát) nabývá zástavních práv na předmětu exekuce, tedy nucené zřízení zástavního práva na nemovitostech nebo zabavení movitého jmění (movité hmotné věci čili svršky, peněžité pohledávky, nároky na vydání nebo dodání hmotných věcí movitých, jiná majetková práva). Pokud jde o zřízení nuceného práva zástavního na nemovitostech, staň se tak vždy vkladem, nikoli pouhým záznamem práva zástavního.

(2) Ustanovení §§ 284 až 289 se zřením na ustanovení § 284, odst. 2 se vztahují jen na nepředepsané daně nesplatné nebo na předepsané daně nesplatné. Pokud jde o nepředepsané daně již splatné, ale ještě nevykonatelné (daňové splátky podle § 269, odst. 1 a 2, odst. 4, třetí věty a odst. 5 — srov. k tomu odstavec 1, první větu ustanovení k § 271, odst. 1 —), není k jejich zajištění třeba zajišťovacího příkazu (arg. a contr. § 284, odst. 1), jinak však při jejich zajištění nutno postupovati v berní exekuci obdobně podle ustanovení

§§ 400 až 402, v soudní exekuci podle předpisů o exekuci k zajištění; uhrazovací exekuci lze tu vésti teprve, až příslušná daňová pohledávka se stane vykonatelnou.

K § 284, odst. 1.

(1) Zajištění nepředepsané nebo předepsané daně (s přirážkami), která dosud není splatná, může býti žádáno a vymáháno jen výjimečně, jeví-li se pozdější vybrání daně (s přirážkami) patrně ohroženým, t. j. je-li patrné nebezpečí, že by bez zajištění bylo vybrání (dobytí) daně (s přirážkami) zmařeno nebo značně ztíženo.

(2) Zdali jest uvedená podmínka splněna, nutno svědomitě posouditi v každém jednotlivém případě. Za patrně ohrožené sluší pozdější vybrání daně s přirážkami dosud nepředepsané nebo nesplatné považovati zejména:

a) když poplatník hodlá se vystěhovati do ciziny nebo když často mění bydliště (místo svého zaměstnání),

b) když poplatník svým jměním nebo svými příjmy nakládá marnotratně nebo je nápadným způsobem rozdává nebo hledí zavléci, nebo když své jmění rozprodává, ať skutečně či jen na oko, nebo své nemovité jmění zatěžuje hypothekami nebo jiným způsobem,

c) když následkem předlužení poplatníka nebo četných exekucí proti němu vedených hrozí, že bude na jeho jmění uvalen konkurs, anebo že zastaví platy,

d) když možno ze zvláštních okolností souditi, že poplatný podnik svoje jmění rozdělí, odvede cizozemskému mateřskému podniku nebo jinak z dosahu vyměřovacího úřadu odstraní, tak na př. když trvání podniku jest podle jeho stanov nebo podle jeho povahy časově omezeno, když jest tu nedostatek věcných zařízení (zejména u obchodních společností), když podílníci bydlí v cizině.

(3) Zajištění daní (s přirážkami) jest žádati obzvláště u osob, které se již dříve snažily zmařiti správné vyměření a vymožení daní.

(4) Zajištění daně (s přirážkami) dosud nepředepsané předpokládá dále ještě, že daňová povinnost (daňový nárok) vznikla (vznikl), t. j. že vznikly skutečnosti, které podle zákona daňovou povinnost (daňový nárok) zakládají (§ 259, odst. 1). Naproti tomu netřeba, aby výše daňové povinnosti byla již určitá (§ 259, odst. 3).

(5) Je-li vybrání daně s přirážkami ohroženo jen částečně, uloží a vymůže vyměřovací úřad pouze zajištění částky ohrožené.

(6) Zajišťovací příkaz musí obsahovati:

1. jméno, zaměstnání a bydliště poplatníka, jemuž se zajištění daně (s přirážkami) ukládá,

2. označení daně (s přirážkami), která má býti zajištěna, podle druhu, ročníku a — jde-li o daň již předepsanou — výše, jakož i skutečnosti, které daňovou povinnost (daňový dluh) zakládají,

3. důvody, z nichž vyměřovací úřad pokládá daň (s přirážkami) za ohroženou, jakož i skutkové okolnosti, o něž úřad opírá svůj závěr, že vybrání dotyčné daně by mohlo býti znemožněno nebo aspoň ztíženo,

4. udání částky, do které má daň (s přirážkami) býti zajištěna,

5. označení berního úřadu (súčtovacího oddělení berní správy), u něhož má býti daň (s přirážkami) zajištěna,

6. výrok, že zajišťovací příkaz jest ihned vykonatelným, a

7. právní poučení (§ 253, odst. 6).

K § 284, odst. 2.

Uložením zajištění nesplatné daně s přirážkami dosud nepředepsané nemění se nic na povinnosti platiti splatnou daň nepředepsanou v daňových splátkách podle § 269, odst. 1 a 2, pokud se týče — u poplatníků všeobecné daně výdělkové, daně důchodové, rentové a zvláštní daně výdělkové, kteří do povinnosti daňové nově vstupují — podle vyzvání vyměřovacího úřadu (§ 269, odst. 5).

K § 285, odst. 1.

(1) Nařídit zajišťovací exekuci berní nebo navrhnouti povolení a výkon zajišťovací exekuce soudní přísluší v případech zajištění daní podle § 284, odst. 1 v důsledku ustanovení § 402 obdobně podle § 345 vyměřovacímu úřadu, který vydal zajišťovací příkaz (vymáhající úřad).

(2) Vykonati zajišťovací exekuci berní náleží vzhledem k § 402 obdobně podle § 346 bernímu úřadu (súčtovacímu oddělení berní správy), u něhož má býti daň zajištěna (exekuční úřad).

(3) Ve svém nařízení zajišťovací exekuce berní, pokud se týče ve svém návrhu na povolení a výkon zajišťovací exekuce soudní, určí vymáhající úřad, které exekuční úkony k zajištění mají býti provedeny.

(4) Nestačí-li provedené úkony k úplnému zajištění, může vyměřovací úřad nařiditi, pokud se týče navrhnouti, další zajištění k tomu vhodné. Bylo-li zajištění provedeno ve větším rozsahu, než jest třeba, bude na návrh poplatníkův nebo z moci úřední přiměřeně omezeno.

(5) Poněvadž podle čl. II, odst. 1, č. 2 uváděcích ustanovení byly dvorní dekrety ze dne 18. září 1786, č. 577, písm. c) sb. z. s. a ze dne 24. října 1806, č. 789 sb. z. s., zachované v platnosti článkem III uváděcího zákona k exekučnímu řádu, v obvodu zemí České a Moravskoslezské zrušeny, nutno zajišťovací exekuci soudní v těchto zemích navrhovati nikoliv již podle zmíněných dvorských dekretů, nýbrž podle §§ 284 a 285 zákona o přímých daních ve spojení s §§ 370, 371 a 374 exekučního řádu a k návrhu vždy jako osvědčení připojiti opis zajišťovacího příkazu vydaného podle § 284.

(6) Ustanovení § 285, odst. 1, věty druhé platí pro zajišťovací exekuci jak berní tak i soudní.

K § 285, odst. 2.

(1) Čím se řídí příslušnost vyměřovacích úřadů pro vyměření daně, stanoví §§ 249 a 251.

(2) Bylo-li uznáno, že jest nutno daň (s přirážkami) zajistiti, dlužno všechna opatření, jichž jest k tomu třeba, provésti s největším urychlením.

(3) Vyměřovací úřad doručí zajišťovací příkaz poplatníkovi do vlastních rukou a zároveň buď nařídí zajišťovací exekuci berní nebo navrhne povolení a výkon zajišťovací exekuce soudní.

K § 286.

(1) Ustanovení tohoto paragrafu se týká pouze případů, kde jde o zajištění nesplatné daně dosud ještě nepředepsané, neboť u daně již předepsané a pouze dosud nesplatné je výše již číselně stanovena a není tudíž třeba zatímně ji určovati.

(2) O úředních pomůckách platí odstavec 15 ustanovení k § 309, odst. 1. O podkladech pro určení výše ohrožené daně, pokud se týče jejich vyměřovacího základu, platí totéž, co v § 299 řečeno o podkladech pro vyměření daní.

(3) Strana nemá nároku na spolupůsobení při určení výše ohrožené daně, pokud se týče jejího vyměřovacího základu.

(4) Výzvě, aby prokázala důchod nebo výtěžek, vyhoví strana udáním výše důchodu nebo výtěžku obdobně podle ustanovení § 308, odst. 2 s uvedením důkazu obdobně podle § 313.

(5) Zjištění, učiněná za účelem zajištění daně, nejsou pro budoucí uložení daně nijak závaznými.

K § 287.

(1) Za poplatníka může také někdo jiný složiti jistotu.

(2) Dlužní úpisy musí býti opatřeny běžnými kupony a talony; čítány buďte podle kursu v den složení. Strana, zastavujíc dlužní úpisy, jest povinna vyhotoviti a odevzdati právně závaznou věnovací listinu. Dává-li úpisy za jistotu třetí osoba, může býti věnovací listina opatřena výhradou, že si složitel vyhrazuje bez újmy státním nárokům vlastnické právo k papírům a úrokům (kuponům). Zastavené dlužní úpisy nemusí býti vinkulovány. Osoby, jež jsou podle věnovací listiny k tomu oprávněny, mohou si splatné kupony odebírati u berního úřadu (súčtovacího oddělení berní správy, soudu), kde byly složeny.

(3) Vkladní knížky smějí býti za jistotu přijaty jen, předloží-li strana potvrzení peněžního ústavu, že vklad je volný.

(4) Prohlášení, kterým peněžní ústav přejímá záruku, musí býti dáno písemně.

(5) Hotovost, dlužní úpisy s kupony a talonem, vkladní knížky, průkaz o knihovním vkladu nebo o převzetí záruky peněžním ústavem dlužno složiti u berního úřadu (súčtovacího oddělení berní správy), u něhož má býti daň podle zajišťovacího příkazu zajištěna. Jistotu složenou v hotovosti uloží výběrčí úřad na vkladní knížku tuzemského peněžního ústavu oprávněného přijímati vklady. V případě soudní zajišťovací exekuce může býti jistota složena také k soudu (§ 376, č. 2 ex. ř. a § 321 ex. zák.). Složení jistoty zúčtuje berní úřad (súčtovací oddělení berní správy) v exekučních depositech.

(6) Byla-li jistota složena u berního úřadu (súčtovacího oddělení berní správy), podá tento úřad neprodleně o tom zprávu vyměřovacímu úřadu, který vydal zajišťovací příkaz (vymáhajícímu úřadu), a pokud je to ještě možno, upustí zatím od vykonání berní exekuce zajišťovací. Vymáhající úřad ihned přezkoumá složenou jistotu a podle výsledku buď nařídí bernímu úřadu (súčtovacímu oddělení berní správy), pokud se týče navrhne soudu, aby nařízené (povolené) exekuční úkony k zajištění nevykonal nebo vykonal jen částečně nebo aby vykonané již exekuční úkony zcela nebo zčásti zrušil, nebo zamítne složenou

jistotu a zpraví o tom poplatníka i berní úřad (súčtovací oddělení berní správy).

K § 288.

(1) Zdali je zajištění daně s přirážkami nutným, která jistota je vhodnou a je-li jistota, poplatníkem poskytnutá nebo exekucí vymožená, bezpečnou a dostačitelnou, posuzuje vyměřovací úřad, přihlížeje ke všem závažným okolnostem, t. j. ke všem okolnostem konkretního případu, které pro uvedené otázky mají význam. Vyměřovací úřad má, pokud to účel zajišťovacího opatření připouští, dbáti, aby zajištění dálo se způsobem, který poplatníka v nakládání jměním a jeho výnosem omezuje co nejméně. Při tom má bráti zřetel na přání vyslovená stranou. Žádostem stran o dodatečnou výměnu zajišťovacích hodnot má býti vyhovováno, pokud je to bez poškození zájmů státu nebo samosprávných svazků možno.

(2) Ukáže-li se dodatečně, že není důvodu, aby na poskytnutém, pokud se týče vymoženém zajištění bylo v plném rozsahu nebo vůbec trváno (na př. poměry, podle nichž vybrání daně s přirážkami jevilo se ohroženým, se změnily, zajištěná daň s přirážkami byla v odvolacím řízení částečně neb úplně odepsána a pod.), zařídí vyměřovací úřad na návrh poplatníkův anebo z moci úřední, aby poskytnutá jistota byla částečně neb úplně vydána, pokud se týče, aby vykonané exekuční úkony k zajištění byly omezeny nebo zrušeny.

K § 289, odst. 1.

(1) O odvolání platí obdobně ustanovení § 253, odst. 2 až 6, § 254, odst. 1 a 3 a § 330, odst. 5 a 6, odst. 8, první věty a odst. 10 a 11 (§ 339, odst. 1).

(2) Popírá-li strana v odvolání podaném podle § 289 správnost skutkových okolností, o něž vyměřovací úřad opřel svůj závěr, že vybrání zajišťované daně by mohlo býti zmařeno nebo aspoň ztíženo, nebo správnost tohoto závěru, je povinností úřadu, aby své stanovisko o ohrožení daně se zřetelem k námitkám odvolání náležitě odůvodnil. Strana naproti tomu není povinna bez předchozí výzvy úřadu prokazovati skutkové údaje námitek, uplatněných v odvolání proti zajišťovacímu příkazu.

K § 289, odst. 2.

(1) 30denní lhůta, stanovená pro rozhodnutí o odvolání, počíná se dnem, který následuje po podání odvolání (§ 254, odst. 1); připadne-li poslední den této lhůty na neděli nebo státem uznaný svátek nebo den památný, končí se lhůta teprve příštím dnem všedním. Pro posouzení otázky, byla-li lhůta dodržena, rozhodnou jest doba, kdy bylo vyřízení odvolacího úřadu poplatníkovi doručeno.

(2) Vyměřovací úřad, který vydal zajišťovací příkaz, zařídí k návrhu poplatníka nebo z moci úřední zrušení provedených zajišťovacích úkonů nebo vydání složené jistoty, zjistí-li ze spisů nebo dotazem u odvolacího úřadu, že lhůta § 289, odst. 2 nebyla dodržena.

(3) Aby se předešlo následkům uplynutí preklusivní lhůty, jest nutno, aby bylo odvolání neprodleně první stolicí předloženo stolici druhé a touto stolicí neprodleně vyřízeno.

K § 290.

(1) Subjektem podrobeným zvláštní dani výdělkové rozumí se ten, kdo provozuje podnik v § 68, odst. 1 uvedený.

(2) Zrušení jest dobrovolným jen, děje-li se dobrovolným usnesením účastníků podniku (akcionářů, společníků, členů společenstva atd.), nikoliv děje-li se následkem uplynutí času, stanoveného ve společenské smlouvě nebo následkem opatření správního úřadu či (jako u společností s obmezeným ručením) obchodního soudu, nebo tehdy, když nějaký podnik připadne vlastnicky následkem uplynutí jisté doby jinému subjektu (na př. státu, obci) a společnost se v důsledku toho zruší. Zrušení subjektu sloučením jeho podniku s jiným (fuse) jest zrušením dobrovolným.

(3) Úřadem příslušným zajistiti daň jest vyměřovací úřad, který je příslušným pro vyměření zajišťované daně.

(4) Usnesení o dobrovolném zrušení nebo o přeměně podniku v jinou právní formu může býti zaneseno do obchodního (společenstevního) rejstříku jen tehdy, vykáže-li se podnik osvědčením příslušného vyměřovacího úřadu, že tento úřad proti zrušení nebo přeměně subjektu nečiní námitek, nebo že od podání žádosti za svolení uplynuly tři měsíce, aniž bylo o žádosti rozhodnuto.

(5) Vyměřovací úřad přivolí k dobrovolnému zrušení nebo přeměně, prokáže-li podnik, že jeho daně jsou zaplaceny nebo zajištěny.

(6) O odvolání z odepření svolení platí obdobné, jako o odvolání, dotčeném v § 289, odst. 1.

(7) Tříměsíční lhůta pro rozhodnutí o žádosti za svolení počíná dnem, který jde po podání žádosti u příslušného vyměřovacího úřadu (§ 254, odst. 1).

(8) V případě zrušení nedobrovolného jest, je-li třeba, provésti zajištění daní exekučně.

Vrácení daně a dobropis.

K § 291, odst. 1.

(1) Strana má potud nárok na vrácení přímé daně, pokud se týče přirážek, příslušenství, pokut nebo útrat řízení, pokud daň, přirážky atd. byly přeplaceny a jsou splněny podmínky uvedené v odstavci 4.

(2) Jak vzniká přeplatek, stanoví § 292.

(3) Přeplatek může býti buď hotově vrácen nebo přeúčtován na dluh jiných státních daní, dávek, pokut nebo útrat řízení, pokud se týče přirážek nebo příslušenství státních daní a dávek.

(4) Hotově může býti přeplatek straně vrácen jen potud, pokud není dlužna jiné státní daně nebo dávky, pokuty nebo útraty, pokud se týče přirážky státem vybírané nebo příslušenství státních daní nebo dávek. Pro nárok na vrácení přeplatku jest rozhodným stav daňového účtu (konta) u výběrčího úřadu (výběrčích úřadů) ke dni rozhodnutí finančního úřadu II. stolice (§ 296, odst. 1).

(5) Je-li strana, které vznikl přeplatek, dlužna něco na jiných státních daních nebo dávkách atd., přeúčtuje se přeplatek na tento dluh a jen případný zbytek přeplatku může býti straně vrácen hotově. Při tom rozumějí se jinými daněmi jak jiné druhy daní, tak i jiné ročníky daně téhož druhu a dávkami jakékoliv státní dávky: daň z obratu, přepychová, nepřímé daně, poplatky, cla. Rozdílu nečiní, jde-li o dluh u téhož výběrčího úřadu, u něhož vznikl přeplatek, nebo o dluh u jiného výběrčího úřadu. Nepřesahuje-li však přeplatek v obvodu jednoho výběrčího úřadu částku 100 Kč, může býti straně vrácen, aniž by bylo třeba zjišťovati, je-li dlužna něco na jiných státních daních nebo dávkách u jiného výběrčího úřadu (jiných výběrčích úřadů) či nikoliv.

(6) Přeplatek způsobilý k hotovému vrácení vrátí se straně, která přestala vůbec býti poplatníkem (přímých daní), hotově z moci úřední, straně, která zůstává poplatníkem, pouze na žádost. Nevyžaduje se zvláštní žádosti strany; stačí, žádá-li strana za vrácení přeplatku v opravném prostředku. Sdělením o přeplatku, o němž je řeč v poslední větě § 291, odst. 1, rozumí se uvědomění poplatníka podle ustanovení k § 273, odst. 4.

(7) Nepodala-li strana, která zůstává poplatníkem, žádosti o hotové vrácení přeplatku, způsobilého k hotovému vrácení, přeúčtuje výběrčí úřad takový přeplatek na příští dluh strany na státních daních nebo dávkách, pokutách atd.

(8) Přeplatky přímých daní, přirážek atd., které nelze ani přeúčtovati na jiný nedoplatek strany ani vrátiti straně hotově, ježto strana nemá předpisu, o hotové vrácení nežádá a její bydliště je neznámo, předepíše výběrčí úřad pro stát a oznámí se jmény stran nadřízené berní správě, která zařídí jejich vyhlášení na své úřední tabuli a v novinách, stanovených v zemi k úředním vyhláškám. Rovněž na úřední tabuli výběrčího úřadu budou takové přeplatky vyhlášeny. Přihlásí-li se na to strana o přeplatek a uzná-li finanční úřad II. stolice její nárok, bude předpis přeplatku pro stát zrušen a přeplatek straně hotově vrácen.

K § 292.

Byl-li předpis daně (přirážek, příslušenství, pokut, útrat řízení) toliko snížen, nebo je-li skutečný předpis jenom menší než platba podle § 269, odst. 1 a 2, je přeplatkem pouze ona částka platby, o kterou tato převyšuje zbývající, pokud se týče skutečný předpis.

K § 292, písm. b).

Zrušením a snížením předpisu daně (přirážek, příslušenství, pokut, útrat řízení) rozumí se tu jakýkoliv úplný nebo částečný odpis z předepsané daně (přirážek, příslušenství, pokut, útrat řízení), tedy nikoliv pouze zrušení a snížení předpisu daně (přirážek atd.) rozhodnutím úřadu (komise) o odvolání (na př. § 40, odst. 2, § 163, odst. 3, § 165, odst. 3, § 330, odst. 1, 2 a 4, §§ 336, 224, § 266, odst. 1, § 271, odst. 8) nebo podle § 256, odst. 5 až 7, nebo podle § 256 a, nebo podle § 276, odst. 1, nýbrž též odpisy z důvodů chyb v počítání, psaní a jiných omylů a přehmatů, které úřad (komise), od něhož vyšly, z moci úřední opravil (§ 256, odst. 4), odpisy všeobecné daně výdělkové, zvláštní daně výdělkové, pozemkové daně, domovní daně z důvodu osvobození podmětu nebo předmětu od daně (§§ 51 a 52, 73, 97 až 102, 127 až 142), odpisy pozemkové daně při poškození lesů (§§ 111 až 116), odpisy daně třídní z důvodu nepoužívání a z důvodu živelní škody (§§ 170 a 171), odpisy pozemkové daně z důvodu zániku daňové povinnosti (§ 107, odst. 3) a pod.

K § 292, písm. c).

(1) Nad povinnost bylo placeno, bylo-li placeno více než činil dluh, nebo byl-li týž dluh zaplacen dvakráte, nebo bylo-li omylem pla-

ceno na cizí dluh [na př. nesprávným příjemcem platebního rozkazu, upomínky a pod., nebo ručitelem (§§ 264 a 265), proti němuž nebylo ručení formálně uplatněno platební výzvou podle § 266], nebo bylo-li placeno na dluh, který mezitím zanikl, na př. plněním na místě placení (§ 274), odpočtem (§ 275), promlčením (§ 281) a pod.

(2) Kdo vědomě za jiného zaplatil daň (přirážky atd.), není oprávněn žádati o vrácení platby z důvodu, že nebyl vůči onomu jinému zavázán k platbě.

K § 293.

(1) Do úhrnného ročního předpisu (500 Kč) přímých daní s přirážkami a s příslušenstvím v berní obci, jakož i do přeplatku na přímých daních s přirážkami (1000 Kč) v berní obci předepsaných i nepředepsaných (na berní léta minulá) a na předepsaném příslušenství, od jejichž výše je závislým nárok na dobropis, nepočítají se přímé daně, které se vybírají srážkou (srov. odstavec 1 ustanovení k § 269, odst. 1 až 3), dále předpis (přeplatek) na náhradách útrat podle § 338. Uvedené limity se zjišťují v obvodu jen jedné berní obce. Nárok na dobropis z přeplatku na náhradách útrat podle § 338 vzniká jen, přesahuje-li úhrn předpisů těchto náhrad vydaných v berním roce, kterého se výpočet dobropisu týká, částku 500 Kč anebo činí-li pouze 500 Kč či méně, avšak činil-li přeplatek na těchto náhradách v berní obci dne 1. ledna berního roku více než 1000 Kč.

(2) Má-li býti z předepsané daně důchodové část vybrána srážkou u plátce a část zaplacena poplatníkem samým, počítá se jen tato druhá část do úhrnného ročního předpisu všech přímých daní s přirážkami a příslušenstvím nebo přeplatek na ní vzniklý do výše přeplatku, rozhodného pro nárok na dobropis. Přeplatek plátcův v úhradě daně důchodové vybírané srážkou je účasten dobropisu podle § 293, odst. 3.

(3) Dobropis podle § 293, odst. 1 nutno přiznati z přeplatků na všech druzích přímých daní a přirážek k nim vybíraných, mezi nimi i na přirážce podle § 309, odst. 3 a na přirážce rentabilitní, pokud se týče likvidační (§ 83), dále z přeplacených splátek, uložených podle § 269, odst. 5 a z přeplaceného předepsaného příslušenství; dobropis tu patří i z přeplatků, vzniklých platbami nad povinnost [§ 292, písm. c)]. Dobropis však nelze přiznati z přeplacených peněžitých pokut (peněžitých trestů) nebo pořádkových pokut (§§ 186 až 188, 191, 195 a 198 až 201) a náhrady útrat trestního řízení podle § 222, dále z přeplatků, které vznikly platbami (úhradou) na reservu daně výdělkové podle § 15, č. 1, písm. e), třetí věty, pokud se týče podle § 55, odst. 1 nebo podle § 78, písm. f), třetí věty.

(4) Nárok na dobropis mají také pokladny a úřady, povolané k placení nebo odvádění přímých daní za stát a fondy.

(5) Čtvrtletní přeplatkové saldo zjišťuje se k 15. únoru, 15. květnu, 15. srpnu a 15. listopadu každého berního roku, při čemž nerozhoduje, zda tyto dny připadly na všední den nebo na neděli, svátek státem uznaný nebo památný den. Při výpočtu tohoto salda nutno vzíti v počet jak všechny náležitosti do tohoto dne včetně splatné (srov. k tomu odstavce 7, 8 a 10 ustanovení k § 269, odst. 1 až 3, třetí větu odstavce 1 ustanovení k § 269, odst. 4, druhou větu odstavce 1 a odstavec 2 ustanovení k § 269, odst. 6 a 7), tak i všechny úhrady do tohoto dne včetně zúčtovatelné (srov. k tomu zejména § 271, odst. 9). Od celkového ročního součtu takto zjištěných přeplatkových sald se odečtou případná čtvrtletní salda nedoplatková téhož roku se týkající a dobropis se vypočte a přizná pouze z přeplaceného ročního rozdílu sazbou pro čtvrtletí stanovenou. Při výpočtu dobropisu se částky ročního (přeplatkového) salda zaokrouhlují dolů na částky dělitelné beze zbytku částkou 10 Kč.

(6) Byl-li základ vypočteného již a přiznaného dobropisu později změněn částečným nebo úplným odpisem předepsané daně (přirážek, příslušenství, náhrady útrat podle § 338) z rozhodnutí úřadu (komise) v řízení odvolacím nebo podle § 256, odst. 5 až 7 (za takovýto odpis budiž považován podle tohoto nařízení i odpis daně s přirážkami podle § 256, odst. 4), nebo podle § 256 a nebo podle § 276, odst. 1 (taxativní výpočet), provede se oprava (původně předepsaného poplatku z prodlení nebo) původně přiznaného dobropisu podle stavu změněného tímto odpisem, t. j. tak, jako kdyby daň (přirážka, příslušenství, náhrada útrat podle § 338) byla již původně předepsána částkou, na kterou byla později snížena. Oprava se provede zpravidla — a to i místo odpisu poplatku z prodlení — přiznáním dodatečného dobropisu podle § 293, odst. 5 zpětně za příslušná berní léta. To platí též tehdy, byl-li základ vypočteného již a (předepsaného poplatku z prodlení nebo) přiznaného dobropisu později změněn skutečným předpisem, který jest menší než je úhrn příslušných povinných čtvrtletních splátek, které podle § 269 byly vzaty za základ při původním výpočtu (poplatku z prodlení nebo) dobropisu. Takovouto zpětnou účinnost nemá však na př. sleva daně pozemkové při poškození lesů (§§ 111

až 116), sleva daně třídní z důvodu nepoužívání a z důvodu živelní škody (§§ 170 a 171), částečné nebo úplné prominutí pravoplatně předepsané daně s přirážkami podle § 276, odst. 3 a 4, a v důsledku těchto změn daňového dluhu (přeplatku) se dobropis podle § 293, odst. 5 nepřizná.

(7) Rovněž se neopraví (v neprospěch strany) dobropis přiznaný podle § 293, odst. 1, byl-li daňový dluh vzatý do základu původního výpočtu (poplatku z prodlení nebo) dobropisu ve výši čtvrtletních daňových splátek podle § 269 později zvětšen následkem většího skutečného předpisu nebo předepsání dodatku podle § 199 nebo § 277 a pod.; oprava (předepsaného poplatku z prodlení nebo) přiznaného dobropisu (v neprospěch strany) se neprovádí a (předepsaný poplatek z prodlení nebo) přiznaný dobropis zůstane za minulou dobu (nezvětšen nebo) nezmenšen. Zvětšený daňový dluh jest základem pro výpočet (poplatku z prodlení nebo) dobropisu teprve k rozhodným dnům (15. února, 15. května, 15. srpna, 15. listopadu), které následují po dni, kdy rozdíl se stal splatný, nebo se s tímto dnem shodují.

(8) Ustanovení odstavce 6 a 7 platí obdobně i pro zjištění částek uvedených v odstavci 1, od nichž jest závislý nárok na dobropis.

(9) Až do odvolání se stanoví pro dobropis podle § 293, odst. 1 a 5 sazba 1½% pro každé čtvrtletí, pro dobropis podle § 293, odst. 3 u daně důchodové vybírané srážkou sazba ½% pro každý měsíc (§ 38), u daně rentové vybírané srážkou a u daně z tantiem sazba 3% pro každé pololetí (§ 181, odst. 1 a § 183, odst. 5), u mimořádné daně postihující dividendy a úroky z některých cenných papírů pevně zúročitelných podle zákona č. 16/1936 Sb. z. a n. sazba 1½% pro každé čtvrtletí, a to s účinností ode dne, jímž počíná účinnost zákona, t. j. od 1. ledna 1937.

(10) Nárok na dobropis mají i osoby povinné daň srážeti z platů dani podrobených (důchodovou daň ze služebních požitků, rentovou daň v případech uvedených v § 180, odst. 2, daň z tantiem, mimořádnou daň postihující dividendy a úroky z některých cenných papírů pevně zúročitelných podle zákona č. 16/1936 Sb. z. a n., § 5, odst. 3); tento nárok není závislý ani od výše povinných ročních srážek ani od výše poplatníkova úhrnného ročního předpisu všech přímých daní s přirážkami v berní obci ani od výše přeplatku počátkem berního roku. Ustanovení odstavce 5, poslední věty platí však obdobně i zde. Stanovenou lhůtou rozumí se lhůta, kterou pro odvod srážek státní pokladně stanoví zákon, nebo jiná lhůta finanční správou na základě zákonného zmocnění stanovená (§ 38, § 181, odst. 1 a 2, § 183, odst. 5). Poněvadž přímý poplatník (příjemce služebních požitků, příjemce požitků podrobených srážkové dani rentové nebo dani z tantiem nebo příjemce dividend a úroků podléhajících mimořádné dani podle zákona č. 16/1936 Sb. z. a n.) není povinen platiti poplatek z prodlení (povinnost tato stíhá osobu povinnou srážeti daň), nepřísluší mu také nárok na dobropis z přeplatku vzniklého na dani vybírané srážkou.

(11) Z ustanovení § 293, odst. 4 plyne pro úřad (odstavec 13) povinnost vypočítávati a přiznávati dobropis podle § 293, odst. 1 a 3 každoročně vždy koncem běžného berního roku, nejdéle však — tam, kde došlo k vydání předpisů daní až po uplynutí berního roku, na který znějí — v druhé polovině roku následujícího po roce berním tak, aby před uplynutím (před 31. prosincem) tohoto roku byla strana o přiznání dobropisu zpravena. Na plnění této povinnosti dohlédají dozorčí orgány finančních úřadů II. stolice.

(12) Dobropisem podle § 293, odst. 1 uzná výběrčí úřad poplatníkův daňový účet (konto) v den, kdy byl dobropis skutečně přiznán (den doručení rozhodnutí o dobropisu straně), do základu výpočtu (poplatku z prodlení nebo) dobropisu podle § 293, odst. 1 se však tento dobropis za určitý berní rok započte jako účin z 31. prosince toho berního roku, v němž poplatníku vznikl naň nárok (kterého se výpočet týká). Dobropis podle odstavce 6 tohoto ustanovení zvětšuje (se zpětnou účinností) postupně vždy opravovaný základ koncem příslušného berního roku; poplatníkův daňový účet (konto) uzná výběrčí úřad tímto (dodatečným) dobropisem rovněž teprve v den, kdy tento dobropis byl přiznán.

(13) Dobropis podle § 291, odst. 1 a podle odstavce 6 tohoto ustanovení vypočítávají, na daňovém účtu (kontě) připisují a poplatníky o přiznání dobropisu zpravují výběrčí úřady (berní úřady, súčtovací oddělení berních správ), u nichž daňový přeplatek vznikl, dobropis podle § 293, odst. 3 pak berní správy příslušné podle § 249.

(14) O přiznání dobropisu podle § 291, odst. 1 a podle odstavce 6 tohoto ustanovení zpravuje výběrčí úřad poplatníka zvláštním výměrem, který může býti společný s výměrem uvedeným v odstavci 2 ustanovení k § 271, odst. 7. Den doručení tohoto výměru poznamená úřad na daňovém účtu (kontě), doručenku pak pečlivě uschová, poněvadž den do-

ručení je rozhodný pro počítání odvolací lhůty podle § 294. Zároveň s výměrem sdělí výběrčí úřad straně i výpočet dobropisu. Obdobné platí též o dobropisu podle § 293, odst. 3.

(15) Ministr financí se zmocňuje, aby vydal další podrobnější pokyny pro provedení ustanovení o dobropisu.

(16) To, co bylo výše uvedeno v odstavcích 1 až 9, 11 až 14, platí obdobně pro obce, které si vybírají obecní přirážky k přímým daním samy.

K § 294.

(1) O odvolání platí obdobně ustanovení § 253, odst. 2 až 6, § 254, odst. 1 a 3 a § 330, odst. 5 a 6, odst. 8, první věty a odst. 10 a 11 (§ 339, odst. 1).

(2) Politickým úřadem nadřízeným přímo obci jest okresní úřad, v městech se zvláštním statutem a se zřízeným magistrátem zemský úřad (část druhá, §§ 4 a 5 zák. č. 125/1927 Sb. z. a n.).

K § 295.

Státu náleží hraditi ze svého dobropis jak z přeplatků na přímých daních, tak i na všech přirážkách k nim vybíraných, tedy i na přirážkách samosprávných svazků. Vybírá-li si však obecní přirážky k přímým daním obec sama vlastními orgány, patří obci, aby dobropis z přeplatků na těchto přirážkách hradila ze svého.

K § 296, odst. 1.

(1) Hotově vyplatiti nebo přeúčtovati na daňový účet jiného poplatníka lze pouze přeplatek (s příslušným dobropisem); na vrácení plateb vykonaných na pravoplatně předepsanou daň, pokud nejsou přeplatkem, není nároku, ani kdyby daň byla předepsána materielně nesprávně. Podmínkou vrácení nebo přeúčtování přeplatku jest dále, že tento přeplatek je vratitelný podle § 291; za takovýto přeplatek nelze bez dalšího šetření uznati přeplatek, který byl základem pro výpočet dobropisu.

(2) O hotovém vyplacení nebo přeúčtování přeplatku rozhoduje finanční úřad II. stolice; při tom je pro vrácení nebo přeúčtování přeplatku rozhodným jedině stav daňového účtu (konta) v době jeho rozhodnutí. Týž úřad rozhoduje též o hotové výplatě nebo přeúčtování přeplatku jiné osobě než poplatníku, je-li na tento přeplatek vedena exekuce pro soukromoprávní pohledávky takové osoby, z důvodu postupu (cesse) nebo z jiného důvodu soukromoprávního; rozhodnutí úřadu v tomto případě má povahu prohlášení orgánu státu jako strany, nikoliv úředního rozhodnutí ve smyslu § 2 zákona o nejvyšším správním soudu. Právní důvody musí tu býti bezpečně zjištěny a prokázány; v pochybnostech jest třeba přeplatek složiti k soudu.

(3) O odvolání platí obdobně ustanovení § 253, odst. 2 až 6, § 254, odst. 1 a 3 a § 330, odst. 5 a 6, odst. 8, první věty a odst. 10 a 11 (§ 339, odst. 1).

(4) O politickém úřadu nadřízeném přímo obci platí totéž, co řečeno v odstavci 2 ustanovení k § 294.

(5) Přeúčtovati vratitelný přeplatek na jiný daňový nebo dávkový účet téhož poplatníka u téhož či jiného výběrčího úřadu jest oprávněn, ať jde o převod nucený z důvodu odpočtu (§ 275) nebo o převod mimo odpočet, výběrčí úřad, u něhož jest vratitelný přeplatek.

K § 296, odst. 2 a 3.

(1) Ustanovením § 296, odst. 2 jest zajištěno, že státní pokladna nebo obec bude dobropis platiti jen za ona čtvrtletí, za která přeplacených peněz po celou jejich dobu plně užívala. Vznikl-li na př. přeplatek platbou dne 10. února a byl-li tento přeplatek hotově vrácen dne 20. dubna, nepřizná se dobropis z přeplatku zjištěného ke dni 15. února, který by jinak poplatníkovi z tohoto přeplatku příslušel. Toto ustanovení však platí jen pro případy, kdy se přeplatek vrátí nebo přeúčtuje na žádost poplatníkovu; tam však, kde se provádí odpočet přeplatku z moci úřední (podle § 275, pokud se týče podle § 291, odst. 1), ustanovení to neplatí, t. j. dobropis se tu přizná i za poslední čtvrtletí, za něž mu podle ustanovení § 293 dobropis přísluší (v uvedeném příkladu se přizná v takovém případě — nebyl-li přeplatek hotově vrácen, nýbrž přeúčtován z moci úřední — dobropis i z přeplatku zjištěného ke dni 15. února).

(2) Ustanovení § 296, odst. 3 dává finanční správě, pokud se týče obci prostředek, jak zameziti narůstání přeplatků zejména placením nad povinnost, sledovalo-li by toto placení účely jiné než placení daní, zejména účel ukládání hotovosti na vyšší úrok. Úřadem, který může poplatníka vyzvati, aby si podal žádost za hotové vrácení přeplatku, je výběrčí úřad, u něhož jest přeplatek. Výzva musí býti opatřena poučeními podle § 253, odst. 6 a 7. Vyhoví-li poplatník výzvě a podá-li si takovou žádost, rozhodne o ní finanční úřad II. stolice; z jeho rozhodnutí má strana právo se odvolati k ministerstvu financí. Podáním žádosti jsou odvráceny nepříznivé účinky ustanovení § 296, odst. 3, druhé věty, které nastupují jen, je-

stliže strana výzvě nevyhoví a žádost nepodá. Úřad rozhodující o žádosti za vrácení přeplatku není při svém rozhodnutí vázán okolností, že strana byla výběrčím úřadem k podání žádosti vyzvána. I když jeho rozhodnutí je zamítavé, může výběrčí úřad svoji výzvu podle § 296, odst. 3, uzná-li to později za nutné, opakovati.

K § 297.

Promlčení nároku na dobropis za určitý berní rok počíná běžeti počátkem roku, který následuje po uplynutí kalendářního roku, ve kterém bylo poplatníkovi doručeno zpravení podle § 273, odst. 4 (berní knížka, výpis z daňového účtu). Uplatněním nároku poplatníkem se promlčecí lhůta přetrhuje.

Řízení co do vyměření daně.

Účel vyměřovacího řízení.

K § 298.

Nejvyšším cílem finanční správy musí býti, aby přísnou nestranností nejen si získala, ale též udržela důvěru poplatnictva. Tomu dlužno napomáhati též při ústním a písemném styku. Jedním z hlavních předpokladů jest všemožná ochota při vyřizování různých dotazů o vysvětlení a pod. Mnohému nedorozumění a nepříznivému mínění ve veřejnosti se zabrání, dostane-li se poplatníkům včas, v náležité formě a míře vysvětlení.

K § 299.

(1) Vyměření bez podkladů jest vůbec nepřípustné a bez dostatečného podkladu vadné; vše, co s vyměřením daně souvisí, tedy zejména podklady pro vyměření daně (důchod, výnos, požitek) musí odpovídati skutečnosti. To platí zejména o podmětných a předmětných podmínkách daňové povinnosti; důkaz o jich existenci stihá úřad. Popírá-li tudíž poplatník na př. jakékoliv nebo určité výdělečné zaměstnání nebo pramen příjmu, jest věcí úřadu (komise), aby dovodil a dokázal, že poplatník takové zaměstnání nebo pramen příjmu měl. Toto průkazní břímě nelze na poplatníka přenésti ani výzvou podle §§ 310 nebo 312; takovou výzvou lze pouze poplatníku poskytnouti možnost, aby sdělené mu skutkové okolnosti, o něž úřad opírá své odůvodnění o daňové povinnosti poplatníkově, vyvrátil protidůkazy; nevyhoví-li poplatník takovéto výzvě, nestihají ho kontumační následky podle § 309 ani podle § 325, nýbrž zůstávají mu všechny obranné prostředky i pro odvolací řízení. Nestihají tedy na př. kontumační následky poplatníka daně důchodové, který nepodal přiznání, poněvadž měl za to, že není povinen je podati proto, že jeho důchod nepřesahoval v rozhodném roce hranice § 3 nebo (u poplatníka daně důchodové podle §§ 30 až 33, odst. 1 a 2), že jeho jinaký důchod nepřesahoval 1.000 Kč ročně.

(2) V zemi Slovenské a Podkarpatoruské neposkytuje pozemkový katastr spolehlivého podkladu pro posouzení, komu a v jakém rozsahu pozemky patří, jednak proto, poněvadž v mnoha obcích není vůbec založen, jednak i proto, že nebyl v náležité evidenci veden. Budiž proto podle potřeby stav držby pozemkové v obci pro účely vyměření daně jak co do osob, tak i co do rozsahu, za součinnosti zástupců obce na místě samém vyslaným úředníkem vyměřovacího úřadu zjišťován, pokud se týče přezkoumán.

Součinnost poplatníkova.

K § 300, odst. 2.

Viz §§ 262 a 263 a prov. ustanovení k nim.

Součinnost osob třetích.

K § 301, odst. 1.

(1) Zákon co do rozsahu povinnosti vypovídati nerozeznává, jest tudíž každý povinen vypovídati (svědecká povinnost v širším slova smyslu) nejen v berních případech již projednávaných, nýbrž i tehdy, když v době, kdy úřad činí dotaz, nebylo ještě zahájeno vyměřovací řízení vůči určitým osobám. Zpráva může býti dále žádána nejen v jednotlivých případech, nýbrž o celé řadě berních věcí. Přesto neodpovídalo by duchu ustanovení § 301, odst. 1, aby byly žádány povšechné, k určitým již projednávaným případům přímo se nevztahující informace nebo takové informace, kterým strany buď vyhověti nemohou anebo jen s vynaložením mimořádné práce a nákladu (na př. kdyby se žádalo na továrně, aby uvedla, komu a za jakou cenu v určitých letech dodala stroje).

(2) Jest tedy při dotazování se podle tohoto paragrafu a po případě vymáhání odpovědi postupovati tak, aby dotazy činěny byly jen potud, pokud jsou důležity a nezbytně nutny a pokud se bez nich v tom kterém jednotlivém, konkretním případě nelze obejíti. Pokud jde o povinnost úřadu stanoviti ve výzvě podle § 301 k jejímu zodpovědění přiměřenou lhůtu, platí zde obdobně ustanovení § 253, odst. 1 a příslušné prováděcí ustanovení (odstavec 2, poslední dvě věty).

(3) Třeba rozeznávati svědky, znalce a osoby přezvědné. Znalci jsou osoby podle

svých odborných vědomostí a zkušeností způsobilé k pozorování a k posuzování skutkových okolností, jejichž posouzení právě zvláštních znalostí vyžaduje (na př. posudky o výši amortisace, odpisů, o správnosti kalkulace, o vedení knih a pod.). Svědci vypovídají o skutkových okolnostech na základě vlastního seznání (na př. o výši pohledávek, dluhů, úroků, o množství odebraného zboží a pod.), kdežto osoby přezvědné vypovídají o povšechných hospodářských poměrech, ať již určitého poplatníka nebo celé řady poplatníků (v prvém případě na př.: o vnějších známkách rozhodných pro odhad důchodu podle § 327, odst. 3, v druhém případě o tom, je-li na př. v okresu úroda dobrá či špatná, zda-li se poměry v tom neb onom odvětví průmyslovém zlepšily nebo zhoršily). Není vyloučeno, že podle rozsahu a jakosti žádaných a dávaných výpovědí povaha osoby přezvědné přechází i v povahu svědka a znalce a naopak.

(4) Zákon nepředpisuje, kolik svědků, znalců nebo osob přezvědných má býti slyšeno, nebo jaké vlastnosti tyto osoby mají míti, ale ze snahy zjistiti skutečnou pravdu plyne, že počet osob řídí se skutečnou potřebou a že aspoň co do znalců — již k vůli vzájemné kontrole — mají býti slyšeni pokud možno vždy aspoň dva. Pokud jde o vlastnosti těchto osob, mohou býti slyšeny jen osoby neodvislé, absolutně čestné, zcela důvěryhodné, naprosto nestranné, spolehlivé a věci znalé, nikoliv tedy na př. osoby, o nichž jest úřadu známo, že s poplatníkem žijí v osobním nebo politickém nepřátelství. Jako osob přezvědných budiž v první řadě používáno členů nebo zástupců daňové komise nebo osob, které tyto osoby úřadu doporučí. V zájmu nejužšího styku s hospodářskými kruhy doporučuje se, aby si vyměřovací úřady podle potřeby vyžádaly při výběru přezvědných osob součinnosti obchodních a živnostenských, advokátních, notářských, lékařských, inženýrských komor, zemědělských rad, společenstev, gremií a pod. Ustanovení toto platí o svědcích, znalcích a osobách přezvědných, které úřad přibírá k spolučinnosti z úřední moci. O povinnosti vyslechnouti osoby určitě jmenované, které jako svědky nebo znalce při provádění vlastních důkazů navrhuje poplatník, platí ustanovení § 313.

(5) Výslechem svědků, znalců a osob přezvědných má býti jednak přezkoušen obsah přiznání poplatníkova, jednak mají býti zjištěny správné základy pro vyměření daně. Nutno se tedy vystříhati, aby vyšetřovány byly podrobnosti týkající se soukromých a rodinných poměrů poplatníkových, není-li toho pro vyměřování daně nezbytně potřeba. Ovšem bude podle okolností nutno na př. zjišťovati počet dětí, jejich stáří, jejich příjmy a pod. (viz §§ 5, 19, 20). Na druhé straně třeba vždy působiti k tomu, aby výpověď neomezovala se jen na číslice, nýbrž aby z ní byly jasny veškeré podklady, z kterých se k určité číslici dochází.

(6) Úřad má znalci, pokud znalec sám není dostatečně informován, oznámiti pouze zjistitelné a zjištěné skutečnosti, ze kterých může znalec podle svých zkušeností souditi na výši důchodu nebo výtěžku, na př. na přiměřenost určitých položek v účtu ztráty a zisku, na výši obratu nebo v normálních poměrech docíleného zisku, na poměr vydání (na př. osobních) k obratu a pod.

(7) Podávati zprávy o osobách třetích jsou povinny nejen osoby fysické, ale i právnické, na př. spolky, ústavy, společenstva. Povinnost vypovídati za osobu právnickou má ona fysická osoba, která ji zastupuje. Výzvu v tomto případě nutno říditi k rukám zástupce (§ 262) a tento jeho poměr k osobě právnické v adrese výslovně uvésti (srov. k tomu odstavec 3 ustanovení k § 301, odst. 3 a 4).

(8) Dotazy o daňových věcech osob třetích mohou činiti i vyměřovací úřady, které nejsou příslušny podle jejich bydliště.

(9) Proti výzvě vyměřovacího úřadu možno podati námitky, o nichž rozhodne tento úřad. Proti jeho rozhodnutí možno se odvolati k finančnímu úřadu II. stolice (§ 304, odst. 5).

(10) Vědomě nepravdivé výpovědi svědků, znalců a přezvědných osob trestají se (§ 198) jako přestupek vězením nebo peněžitým trestem; jest povinností úřadu (komise), aby v zájmu zjištění naprosté pravdy v ž d y n a p ř e d každou z těchto osob na to upozornil, jak těžkou zodpovědnost na sebe bere, kdyby vědomě mluvila nepravdu.

(11) Poněvadž povinnost vyplývající z ustanovení § 301, odst. 1 jest občanskou povinností, nemají znalci, svědci a osoby přezvědné právního nároku na poskytnutí náhrad nebo odměn; to však nevylučuje, že se může ve zvláště odůvodněných případech povoliti přiměřená náhrada, a znalcům po případě též i odměna. O náhradě takových útrat v řízení trestním jedná § 222, odst. 1.

K § 301, odst. 2.

(1) Vyslýchati svědky, znalce a osoby přezvědné může jednak vyměřovací úřad, jednak komise, pokud se týče její předseda (§ 326, odst. 2). Výslech před komisí může se díti

před daňovou komisí nebo subkomisí, ovšem nesmí býti vyslýchaní přítomni poradě a usnesení.

(2) Výzvy na svědky, znalce a osoby přezvědné, pokud dějí se písemně, jest zasílati v uzavřených obálkách.

(3) Ustanovení zákona, že úřad může nařídíti, aby se svědek nebo znalec osobně dostavil, nevztahuje se na osoby přezvědné.

(4) Odepře-li svědek, znalec nebo osoba přezvědná, které jsou vyslýchány ústně do protokolu, podepsati protokol o výslechu, nutno v protokolu uvésti jméno, povolání a bydliště vyslýchaného a poznamenati, že odepřel a z jakého důvodu odepřel protokol podepsati.

K § 301, odst. 3 a 4.

(1) Zákon rozeznává případy, kdy určité osoby nesmějí býti slyšeny (odstavec 3) a kdy mohou výpověď odepříti (odstavec 4). Jakékoliv jiné důvody nemohou osvoboditi od povinnosti svědecké (v širším smyslu); ovšem jest věcí vyměřovacího úřadu, aby i tehdy, uplatňují-li se jiné závažné důvody, zrale uvážil, je-li nevyhnutelně třeba, aby na výpovědi trval.

(2) Zdráhá-li se vyzvaná osoba vypovídati, rozhodne o přípustnosti důvodů, tedy o povinnosti k výpovědi, vyměřovací úřad, ponechaje právo odvolání (§ 304, odst. 5).

(3) Odepře-li svědek, znalec nebo osoba přezvědná bez dostatečného důvodu výpověď, mohou býti pořádkovými pokutami podle § 201 donuceni k výpovědi, je-li výpověď přes to žádoucí. Odepře-li právnická osoba bez dostatečného důvodu výpověď, jest pořádkovou pokutu podle § 201 předepsati nikoliv osobě právnické, nýbrž jedině osobě fysické, které byla výzva s pohrůžkou pokuty řízena jako zástupci osoby právnické.

K § 301, odst. 3, č. 1.

(1) Pokud jde o státní zaměstnance, jsou zejména ustanoveními služební pragmatiky (§§ 23 a 162 zákona ze dne 25. ledna 1914, č. 15 ř. z., jenž platí podle zákona ze dne 15. dubna 1920, č. 269 Sb. z. a n. též v zemi Slovenské a Podkarpatoruské), dále služební přísahou (§ 10 vládního nařízení ze dne 7. července 1926, č. 113 Sb. z. a n. a § 7 vládního nařízení ze dne 7. července 1926, č. 114 Sb. z. a n.) a sliby na místě přísahy (kancelářští zaměstnanci a pomocné kancelářské síly) vázáni o všech věcech, jež se jim staly známy při výkonu služby nebo vzhledem k jejich úřednímu postavení, zachovati přísné mlčení, a to nejen pro dobu činné služby, nýbrž i ve výslužbě a po rozvázání služebního poměru. Povinnosti této mohou býti zproštěni jen nadřízeným úřadem. Pouze tomuto úřadu přísluší rozhodnouti, zdali služební důvody brání výpovědi státního zaměstnance v konkretní věci.

(2) Totéž platí i pro zaměstnance státních podniků a státních ústavů, jsou-li obdobnými předpisy k mlčenlivosti vázáni.

K § 301, odst. 3, č. 3.

(1) Zaměstnance a bývalé zaměstnance nelze ani v trestním řízení vyslýchati bez svolení poplatníka-zaměstnavatele.

(2) Vyměřovací úřady zrale uváží, lze-li od zaměstnance očekávati nestrannou výpověď a je-li nezbytně nutno pro vysvětlení a posouzení věci, aby zaměstnanec poplatníkův byl vyslýchán.

(3) Zákaz výslechu bývalých zaměstnanců vztahuje se samozřejmě jen na poměry zaměstnavatelovy z doby služebního poměru zaměstnancova. Bývalý zaměstnanec může býti tedy slyšen o poměrech bývalého zaměstnavatele, které nastaly po rozvázání služebního poměru.

K § 301, odst. 3, č. 4.

Vyslýchány býti nemohou zejména osoby šílené, blbé, slabomyslné a pod. a zpravidla děti.

K § 301, odst. 4, č. 2.

(1) Důvod odmítnutí z titulu majetkové škody jest dán jen tehdy, kdyby tato škoda byla pro vypovídajícího přímým následkem obsahu jeho výpovědi způsobeným zejména jednáním poplatníkovým (na př. že by poplatník vypovídající osobě odňal úvěr), nikoliv však jednáním třetí osoby (na př. že by ne poplatník, nýbrž třetí osoba odňala vypovídající osobě úvěr). Při posuzování poměrnosti značné majetkové škody nutno bráti v úvahu jmění nebo důchod vypovídajícího a jeho celkové hospodářské poměry.

(2) Zdráhá-li se osoba z tohoto důvodu vypovídati, upustí zpravidla vyměřovací úřad bez dalšího prokazování od výpovědi, leč by šlo o daňovou věc zvláště důležitou a úřad nemůže si opatřiti nevyhnutelně potřebné informace jiným způsobem.

K § 301, odst. 4, č. 3.

O tom, co se lékař dozvěděl jinak, nežli při vykonávání svého povolání, nelze výpověď odepříti.

K § 301, odst. 4, č. 4.

Platí totéž jako v předchozím odstavci tohoto nařízení.

K § 301, odst. 4, č. 5.

(1) Sem nenáleží výpovědi o obchodním spojení se zákazníky, na př. výpovědi o množství, ceně a druhu dodaného zboží, o vyplacených provisích a pod. pojišťovacím agentům, o výši expens a palmare za zastupování určité firmy, o množství operací a vyplacených honorářů lékařům-operatérům, o době trvání a modalitách účastenství tichého společníka a pod. Pouhý poukaz na „obchodní ohledy“ není rovněž omluvným důvodem pro nevyhovění výzvě podle § 301, aby podnik na př. rozvedl podle příjemců a odměn důvěrné výlohy osobám nápomocným při zprostředkování obchodů a pod.

(2) Osoby, od kterých se žádá výpověď (na př. svědkové, znalci a osoby přezvědné), nemohou se odvolávati na obchodní tajemství o skutkových okolnostech, které finanční správa od poplatníka samého nebo odjinud zvěděti smí a musí (na př. nahlédnutím do protokolu o porážkách). Není též na překážku, jestliže jen podle obchodních zvyků dotyčné údaje se pokládají za tajné. Rovněž jest nerozhodno, je-li výkon povinnosti svědecké (v širším slova smyslu) spojen s obtížemi (viz však ustanovení k § 301, odst. 1).

(3) Ovšem může i poplatník sám s úspěchem proti výpovědi od něho žádané namítati ustanovení § 301, odst. 4, č. 5, prokáže-li, že by svou výpovědí porušil toto tajemství.

K § 301, odst. 5.

(1) Výslech znalců, svědků a přezvědných osob uskuteční se zpravidla u vyměřovacího úřadu. Úřad však jest oprávněn, nikoliv povinen, nařídit soudní přísežný výslech; totéž právo přísluší komisi a jejímu předsedovi (§ 326, odst. 2). Povinností úřadu jest, aby vždy pečlivě uvážil, přihlížeje jednak ke zvláštní důležitosti věci, která přísežným výslechem má býti zjištěna, jednak k osobě, která má býti vyslýchána, je-li se zřetelem k důležitosti věci nevyhnutelně nutno a také radno, aby na přísežném výslechu trval. Za těchto předpokladů může úřad v řízení trestním (§ 216) nařídit přísežný výslech osob, jichž výpovědi se dosud nestaly pod přísahou. Rovněž poplatník může žádati přísežný výslech znalců, svědků a přezvědných osob (§ 313, odst. 2, č. 2).

(2) Přísežný výslech provede okresní soud civilní (nikoliv trestní), příslušný podle bydliště osoby vyslýchané. Přísaha se skládá před výpovědí.

(3) Přísežný výslech může se státi jen o u r č i t ý c h skutečnostech či o u r č i t ý c h odborných otázkách. Jest tedy třeba, aby úřad přesně a jasně formuloval otázky, které má klásti soud osobě vyslýchané pod přísahou a kterými má býti skutečnost rozhodná pro vyměřování daně náležitě objasněna. Při tom se přísežné slyšení svědků a znalců neděje jen k účelu, aby dřívější nepřísežná výpověď byla potvrzena přísahou, nýbrž slyšené osoby mají pod sankcí přísahy vypovídati o všech předložených jim otázkách; o tom, mohou-li odkázati na dřívější svoji výpověď nepřísežnou, rozhoduje vyslýchající soud.

(4) Odmítne-li osoba přísežnou výpověď, oznámí to soud vyměřovacímu úřadu, který uváží znovu nevyhnutelnost přísežného výslechu a, je-li nutný, rozhodne o přípustnosti či nepřípustnosti odmítnutí, zjistiv podle potřeby napřed důvody odmítnutí, a vyhradí možnost odvolání podle § 304, odst. 5. Jakmile rozhodnutí nabude moci práva, vyzve vyměřovací úřad osobu znovu k přísežnému výslechu, pohroze jí pořádkovou pokutou, a znovu požádá soud o provedení tohoto výslechu. Odmítne-li dotyčná osoba opět výpověď u soudu, uloží se jí pokuta, kterou bylo pohrozeno a výzva se opakuje.

(5) Pokud jde o přítomnost poplatníkovu při přísežném výslechu svědků nebo znalců, srovnej odstavec 9 ustanovení k § 313, odst. 2, č. 1.

(6) Vlastní přísahy poplatníkovy jako důkazního prostředku zákon nezná.

K § 301, odst. 6.

(1) „Poplatníkovým“ obydlím zákon tu míní, jak jde zřejmě na jevo z celého znění tohoto ustanovení, bydliště osoby výpovědí povinné.

(2) Chce-li osoba výpovědí povinná použíti svého oprávnění podle § 301, odst. 6, druhé věty, je povinna vyměřovacímu úřadu, v jehož obvodu jsou její obchodní místnosti nebo její obydlí, předložiti se žádanými spisy, listinami nebo obchodními a hospodářskými knihami i výzvu vyměřovacího úřadu výpověď žádajícího. Vyměřovací úřad, v jehož obvodu jsou obchodní místnosti nebo bydliště poplatníkovo, jest povinen v takovémto případě doklady přijmouti a postarati se o jich dopravu k úřadu výpověď žádajícímu.

K § 302, odst. 1.

(1) O povinnosti podle tohoto paragrafu rozhodují vyměřovací úřady (§ 304, odst. 5), o tom však, které důvody od této povinnosti osvobozují, pouze úřady nadřízené úřadům dotázaným.

(2) Veřejný úřad nemůže býti k plnění své povinnosti donucován pořádkovými pokutami (§ 201). Odepírá-li vyhověti dožádání, lze se domáhati nápravy u úřadu nadřízeného dožádanému úřadu prostřednictvím finančního úřadu II. stolice. Ani obcím nelze ukládati pokuty, nýbrž nápravu zjedná politický úřad nadřízený přímo obci.

(3) „Zvláštními ustanoveními" jest zakázáno požadovati zprávy k daňovým účelům od státního statistického úřadu (zákon ze dne 28. ledna 1919, č. 49 Sb. z. a n., § 7), živnostenských nebo plavebních inspektorů (zákon ze dne 17. června 1883, č. 117 ř. z., § 19 a zák. čl. XXVIII/1893, §§ 26 a 30). Nemocenské pojišťovny (zákon č. 221/1924 Sb. z. a n. s pozdějšími změnami) a nemocenská oddělení revírních bratrských pokladen (zákon č. 242/1922 Sb. z. a n. ve znění zákona č. 200/1936 Sb. z. a n.) jsou povinny poskytovati vyměřovacím úřadům vyžádanou pomoc pro provádění daňové srážky ze služebních platů u důchodové daně (§ 45, odst. 1).

(4) Vyměřovací úřad může podle potřeby žádati od veřejných úřadů zprávy o věcných i právních poměrech poplatníků, nahlížeti do jejich spisů, knih, zápisů a listin, požadovati výpisy z nich, požadovati spisy (na př. pozůstalostní, poručenské, trestní, poplatkové) k nahlédnutí, ovšem pokud tomu nebrání naléhavé poměry služební. Zejména jsou povinny účinně podporovati vyměřovací úřady politické úřady, soudy (civilní i trestní), poštovní, železniční úřady, revírní horní úřady, zvláště pak ostatní finanční úřady, na př. důchodkové kontrolní úřady a finanční úřady I. stolice, pokud se zabývají správou cla, monopolů, poplatků, daní spotřebních, obchodových atd. Dožadování podpory třeba však omezovati na případy nezbytně nutné.

(5) Co se týče soudů, viz § 303; o součinnosti čsl. zastupitelských úřadů při doručování viz § 258.

(6) Vzhledem ke „zvláštním" ustanovením lze klásti veřejným úřadům na roveň na př. Národní banku (§ 68 zák. č. 347/1920 Sb. z. a n.), úrazové pojišťovny (§ 24 zák. č. 1/1888 ř. z. ve znění zákona ze dne 10. dubna 1919, č. 207 Sb. z. a n.).

K § 302, odst. 2.

(1) Povinnosti zvláště vymezené ukládá obcím § 31, odst. 3 a § 165, odst. 1 a 4.

(2) Se zřením ke zvláštním držebnostním poměrům u pozemkového majetku v zemi Slovenské a Podkarpatoruské budiž při zjišťování poměrů a okolností směrodatných pro vyměřování daní používáno zvláště rozsáhlou měrou znalostí obecních úřadů (notářů).

K § 303.

(1) Pro vyměřovací úřady jest důležito věděti, jednak je-li poplatník povinen podle obchodního zákona (čl. 19, 28 a násl., §§ 16, 25 a násl. zák. čl. XXXVII/1875) vésti obchodní knihy, jednak jakou právní povahu má obchodní společnost. Obé vysvítá z obchodního rejstříku.

(2) Na koho se vztahují ustanovení obchodního zákona o firmách a obchodních knihách, stanoví § 1 zákona ze dne 13. října 1928, č. 183 Sb. z. a n., podle něhož jest pro to rozhodným vyměřovací základ všeobecné, pokud se týče zvláštní daně výdělkové, t. j. zdanitelný ryzí výtěžek ve výši nejméně 50.000 Kč.

(3) Vyměřovací úřady jsou vzhledem k tomu povinny měsíčně zasílati krajským (obchodním) soudům seznamy osob, povinných podle výše vyměřené výdělkové daně ku protokolování firmy, a to jak o podnicích nově vzniklých, tak i oněch, jimž byla při řádném vyměřování daň zvýšena. V seznamech těch buďtež vykazovány daňové podměty, kterým byla daň pravoplatně vyměřena nebo by byla vyměřena, kdyby nebyly od daně osvobozeny, z daňového základu nejméně 50.000 Kč; číselná výše daňového základu nebudiž však uváděna.

(4) Které rozsudky, nálezy a výměry mají soudy vyměřovacím úřadům zasílati, plyne z § 6 cís. nař. ze dne 15. září 1915, č. 279 ř. z., o soudních poplatcích, a z § 3 prov. nař. ze dne 21. prosince 1915, č. 380 ř. z., ve znění § 1 vládního nařízení ze dne 2. října 1931, č. 156 Sb. z. a n. a § 1 vládního nařízení ze dne 27. prosince 1935, č. 256 Sb. z. a n., a z § 4 cit. prov. nař. č. 380/1915 ř. z., pak z §§ 44 a 72 zák. čl. XLIII/1914 a nařízení č. 140.800/14 k nim a z § 5 zákona ze dne 17. března 1925, č. 60 Sb. z. a n.

K § 304.

Součinnost lze vynutiti pokutami podle § 201, nesprávné vyplnění tiskopisů lze trestati podle všeobecných norem (§ 185 a násl.).

K § 304, odst. 5.

(1) Nutno rozeznávati svědeckou povinnost osob soukromých (fysických a právnických) podle § 301 a veřejných úřadů podle § 302.

(2) V prvním případě vyměřovací úřad nejen rozhoduje o povinnosti výpovědi, nýbrž může též pořádkovými pokutami vymoci svědectví. V obojím směru má dotyčná osoba právo se odvolati (§ 304, odst. 5 a § 224, odst. 2).

(3) V druhém případě rozhodují vyměřovací úřady pouze o povinnosti (§ 302, odst. 1); donutiti úřad k výpovědi může pouze jeho nadřízený úřad. Veřejné úřady mají tudíž odvolací právo jen proti rozhodnutí o povinnosti k výpovědi (§ 304, odst. 5).

K § 305.

Viz § 45, odst. 2.

Přiznání.

K § 306.

Z toho, že přiznání jest „základem" ke zjištění dani podrobeného důchodu nebo výtěžku nebo požitku, nelze souditi, že by se úřad (komise) od přiznání nesměl odchýliti, pokud mu to zákon dovoluje (na př. § 312).

K § 307, odst. 1.

(1) Povinnost podávati každoročně přiznání stihá jen toho, kdo jest povinen platiti přímo vybíranou daň, bez rozdílu je-li tuzemec či cizozemec. Jest tedy povinen takové přiznání podati:

1. u daně důchodové, kdo měl v kalendářním roce jiný než daňové srážce podle §§ 28 až 45 podrobený důchod převyšující 7000 Kč, při čtyřech příslušnících 8200 Kč, při pěti příslušnících 9200 Kč, při šesti příslušnících 11.000 Kč (§ 3), nebo kdo měl v kalendářním roce jen daňové srážce podle §§ 28 až 45 zásadně podrobené požitky převyšující 23.556 Kč, konečně kdo měl vedle zmíněných požitků činících ročně aspoň 10.044 Kč (při výplatách měsíčních nebo desetidenních), po případě 10.036 Kč (při výplatách v jiných obdobích) ještě jiný důchod 1.000 Kč ročně převyšující (§ 32, odst. 1 a 3, § 34 a § 35, odst. 2),

2. u všeobecné daně výdělkové, kdo provozuje výdělečný podnik nebo vykonává zaměstnání směřující k dosažení zisku (§ 46),

3. u zvláštní daně výdělkové, kdo provozuje podniky v § 68 vyjmenované,

4. u daně činžovní vlastník či trvalý požívatel budovy zcela nebo z části pronajaté nebo budovy ležící v místě zcela dani činžovní podrobeném (§ 143, § 155, § 160, odst. 2),

5. u daně rentové, kdo bere požitky této dani podrobené (§ 172), pokud daň se nevybírá srážkou u dlužníka (§§ 180 a 181), převyšují-li požitky dani rentové podrobené samy o sobě nebo ve spojení s ostatním celoročním důchodem jeho nebo hlavy rodiny minimum důchodové dani nepodrobené (§ 174, č. 10, viz shora č. 1).

(2) Pro daň z vyššího služného (§ 184) zvláštního přiznání není potřebí, neboť služební požitky nutno přiznati již pro daň důchodovou.

(3) Kromě každoroční povinnosti podávati přiznání jest povinen podati přiznání:

a) v době zániku daňové povinnosti (§ 307, odst. 5),

1. u daně důchodové každý, jehož důchody dani důchodové podrobené v kalendářním roce úplně zaniknou, pak dědicové zemřelého poplatníka (§ 27, odst. 3),

2. u všeobecné daně výdělkové, kdož provozování podniku trvale a úplně zastavil, pak dědicové zemřelého poplatníka (§ 63, odst. 2),

3. u zvláštní daně výdělkové podnikatel, který zanechal provozování podniku v obchodním období (§ 93, odst. 2),

4. u daně rentové přímo vybírané každý, jehož požitky dani rentové podrobené v kalendářním roce úplně zaniknou, pak dědicové zemřelého poplatníka (§ 182, odst. 1),

b) u daně důchodové zaměstnanec, jenž jest podroben dani důchodové srážkou, žádá-li za řádné vyměření podle všeobecných ustanovení (§ 32, odst. 5).

(4) U všeobecné daně výdělkové pro podomní a kočovní živnosti jest podati přiznání před vydáním povolení k provozování obchodu nebo živnosti (§ 64, odst. 5, § 66, odst. 4) nebo před počátkem provozování (§ 67, odst. 3).

(5) Povinnosti k podání přiznání není:

1. u daně pozemkové,

2. u domovní daně třídní,

3. u daně důchodové, nepřevyšují-li srážce podrobené požitky 23.556 Kč (viz výše) a není-li tu jiného důchodu převyšujícího 1000 Kč ročně (§ 32, odst. 1 a 3),

4. u daně rentové, jde-li o daň vybíranou srážkou, a u daně z tantiem (§§ 180, 181 a 183).

(6) Podati přiznání jest povinen svéprávný poplatník; o zástupcích (zákonných nebo úředně zřízených) viz § 262 a o zmocněncích § 263.

Za neodevzdanou pozůstalost jsou povinny podati přiznání osoby, které spravují jmění (§ 262, odst. 1, č. 3); byla-li pozůstalost odevzdána, jest každý z dědiců povinen zúčastniti se jednání týkajícího se přímých daní zůstavitele nebo pozůstalosti (§ 263, odst. 6) a proto přiznání za zůstavitele nebo pozůstalost za dobu před jejím odevzdáním jsou v době po odevzdání pozůstalosti povinni podati společně všichni dědici.

(7) Důchod příslušníků rodiny (§ 5), který se přičítá k důchodu hlavy rodiny, jest povinna přiznati hlava rodiny a to vlastním jménem. Příslušník rodiny není tedy povinen podati přiznání u daně důchodové, leč by byl zvláště vyzván vyměřovacím úřadem (§ 307, odst. 5) anebo leč by měl služební požitky nad ročních 23.556 Kč. Osoby, které nejsou již příslušníky rodiny (§ 5), ale jsou ještě v zaopatření poplatníkově (§§ 19, 20), podají vlastní přiznání jen o vlastním dani podrobeném důchodu, vyjma onoho, jenž jim plyne ze zaopatření (§ 20, odst. 3).

(8) Měly-li by se zdaniti služební požitky nezletilého příslušníka rodiny řádným vyměřením daně podle všeobecných ustanovení (§ 5, odst. 2 a § 32, odst. 5), podá přiznání rovněž hlava rodiny, ale jako zákonný zástupce. Rovněž podá přiznání za příslušníka rodiny (manželku, nezletilé dítě atd.) hlava rodiny k všeobecné dani výdělkové, k dani rentové nebo činžovní jako zmocněnec (§ 263, odst. 1 a 5) nebo zákonný zástupce (§ 262, odst. 1, č. 1).

(9) Požívají-li členové korporace (řádu) zaopatření z jejího úhrnného důchodu (§ 6), jest povinen podati přiznání k dani důchodové každý člen pro sebe, event. představený korporace jako zástupce členů jejich jménem.

(10) Důchody a výtěžky udávati jest v přiznání ve měně československé (zákon ze dne 10. dubna 1919, č. 187 Sb. z. a n., jímž se upravuje oběh a správa platidel v československém státě a doplňuje zmocnění ministerstva financí dané zákonem ze dne 25. února 1919, č. 84 Sb. z. a n.). Jsou-li důchody a výtěžky vyjádřeny v jiné měně než československé, nutno zjistiti skutečnou hodnotu jejich ve měně čsl. U poplatníků, kteří vedou obchodní knihy, jest výsledek všech hospodářských účinů v roce nastalých vyjádřen v konečné číslici zisku nebo ztráty i stačí tuto sumu (upravenou ovšem podle předpisů o té které dani) přepočísti na čsl. měnu podle úředního kursu peněžní bursy v den, ke kterému byla sestavena bilance za rok pro zdanění rozhodný. U poplatníků, kteří nevedou obchodních knih, nutno rozeznávati: byl-li příjem v cizí měně vyměněn v roce pro zdanění rozhodném za čsl. měnu, jest pro přepočet rozhodný kurs peněžní bursy v době výměny. Nebyl-li příjem vyměněn za čsl. měnu, jest rozhodným kurs v době realisace příjmu a nedá-li se tato doba zjistiti, průměrný kurs kalendářního roku pro zdanění rozhodného.

(11) O příslušnosti vyměřovacích úřadů viz § 249. Podá-li se přiznání u nepříslušného úřadu, má tento úřad přiznání neprodleně vrátiti straně s příslušným poučením. Pro zjištění, zda přiznání bylo podáno včas či ne, jest rozhodným den, kdy bylo osobně odevzdáno nebo došlo poštou příslušnému vyměřovacímu úřadu, bylo-li však zasláno poštou doporučeně, den, kdy bylo dáno na poštu (§ 254, odst. 1). Pokud jde o vzorec přiznání a jeho další náležitosti, viz § 307, odst. 3 a 4 a § 308 a prov. ustanovení k nim.

(12) Řídí-li se místní příslušnost podle bydliště a je-li v tuzemsku více bydlišť, učiní poplatník své povinnosti zadost, podá-li přiznání u jednoho z vyměřovacích úřadů, podle bydlišť příslušných. Zjistí-li pak tento úřad (komise) svoji nepříslušnost, zašle přiznání přímo příslušnému úřadu a zpraví o tom poplatníka. Proti tomuto opatření není zvláštního odvolání (§ 330, odst. 8), nýbrž lze činiti námitky až v odvolání proti vyměření daně.

(13) Vyplněné tiskopisy přiznání není třeba odevzdati osobně vyměřovacímu úřadu, nýbrž možno zasílati i poštou, ovšem vyplaceně (frankované).

(14) Jelikož nepodání přiznání včas má nepříznivé následky (§ 309), doporučuje se, aby poplatník, který odevzdává přiznání osobně, vyžádal si od podatelny úřadu potvrzení, že přiznání podal, a zasílá-li přiznání poštou, odeslal je doporučeně.

(15) Podaná přiznání se vzhledem k ustanovení § 309, odst. 1 a 3 opatří u úřadu úředním záznamem o dni, kdy k úřadu došlo (presentatem). V případě, že přiznání bylo odevzdáno úřadu osobně, je úřad povinen vyznačiti tuto okolnost v úředním záznamu (presentatu) jakož i kolik příloh bylo k přiznání připojeno.

(16) Obsah podaných přiznání jest chráněn před prozrazením osobám třetím povinností zachovávati úřední tajemství (§ 199); přiznání musí býti v dotyčném spisu pečlivě uschována a jsou přístupna jen úředním osobám.

(17) Před počátkem lhůt upozorní finanční úřady II. stolice poplatníky zvláštními vše-

obecnými vyhláškami nebo jiným vhodným způsobem na povinnost podávati přiznání jakož i na to, jaké následky stihnou poplatníka, který přiznání včas nepodá.

K § 307, odst. 2.

(1) Tento odstavec jen p ř i p o u š t í („může“) ústní přiznání do protokolu, t. j. sepsání přiznání na předepsaném tiskopisu úředníkem u úřadu v případech zřetele hodných bez kolku. Při posuzování, jsou-li tu zřetele hodné případy, nebudiž postupováno přísně, a jsou-li takové případy dány, budiž žadatelům pravidelně vyhověno. Takové případy jsou na př., když poplatník neumí nebo nemůže psáti nebo nemá dostatečných znalostí (inteligence), aby mohl přiznání vyplniti. Naopak úřad může odmítnouti ústní přiznání, když jest patrno, že poplatník jest sám schopen sepsati přiznání nebo že sepsání přiznání vyžaduje mnohých pomůcek, jako výpisů z obchodních knih a pod., které by poplatník musil předložiti.

(2) Do výroku, jímž úřad odmítne sepsati ústní přiznání, nemůže se poplatník zvláště odvolati (§ 330, odst. 8), nýbrž může své námitky proti tomu uplatniti v odvolání z vyměření daně.

(3) Vyměřovací úřad jest však vždy povinen býti poplatníkům nápomocen radou i skutkem; sepisuje-li se tudíž přiznání do protokolu, upozorní poplatníka jak na jeho povinnosti, tak i na jeho práva a výhody, které zákon stanoví, a dbá toho, aby přiznání bylo řádně vyplněno. Ovšem ani přiznání do protokolu nechrání poplatníka před případným trestním stiháním pro zkrácení daně.

K § 307, odst. 3.

(1) Společné přiznání k dani důchodové, všeobecné výdělkové, rentové a z vyššího služného předpokládá, že poplatníkem všech těchto daní jest jedna a táž osoba fysická.

(2) V ostatních případech, jakož i ke zvláštní dani výdělkové a k dani činžovní nutno podávati přiznání odděleně, t. j. pro každou daň zvláště.

K § 307, odst. 5.

(1) Zákonná lhůta v případě § 93, odst. 2 spadá v jedno se lhůtou podle § 307, odst. 1.

(2) Obligatorní přiznání podle z á k o n a třeba však podati i v jiných termínech, nežli má na mysli § 307, odst. 1; sem náleží případy § 27, odst. 3, § 63, odst. 2, § 160, odst. 2, § 182, odst. 1; v případě § 160, odst. 2 bude věcí obce, jakmile jí rozhodnutí poslední stolice došlo, aby veřejnou vyhláškou oznámila den, kdy jí rozhodnutí bylo doručeno, a poplatníky tak upozornila na to, že tímto dnem se počíná lhůta k podání přiznání.

(3) Potřeba výzvy k podání přiznání a tomu odpovídající povinnost podati přiznání objeví se při různých příležitostech; buď jde o výzvu podle § 32, odst. 3 nebo podle § 328 a, odst. 2, písm. b) (viz též § 310, odst. 3, věta první) nebo nemá úřad po ruce dostatečných pomůcek (§ 309, odst. 2) nebo jde o nový podmět daňový, o němž třeba teprve zjistiti, podléhá-li dani či nikoliv (§ 311), nebo o poplatníka, který pravidelně přiznání nepodává a pod.

(4) Pod ustanovení § 307, odst. 5 vůbec nespadá — a nelze tu tedy mluviti o kontumaci — případ § 32, odst. 5, neboť nepodá-li zaměstnanec žádosti za řádné vyměření daně, má se za to, že se nároku na řádné vyměření daně vzdal, a podá-li je pozdě, pozbývá toho nároku, leda že by došlo k prominutí zmeškané lhůty podle § 253, odst. 3. Podá-li žádost, ale bez přiznání, pak teprve lze jej pod následky ustanovení § 310, odst. 3, věty první k dodatečnému připojení přiznání vyzvati.

(5) Do výzvy, aby bylo podáno přiznání, nelze podati samostatného odvolání (§ 330, odst. 8); nelze tedy o povinnosti k podání přiznání rozhodovati ve zvláštním pořadí stolic, nebo do konce vyvolávati prejudiciální rozhodnutí.

(6) Výzvy k podání přiznání třeba míti náležitě v patrnosti a stvrzenky o jich doručení řádně uschovati, a to vzhledem k následkům § 309.

K § 308, odst. 1.

(1) Za řádné přiznání k dani lze pokládati pouze přiznání, podané na tiskopisu podle vzoru vydaného ministerstvem financí a ve všech jeho rubrikách přesně a určitě vyplněné. Používati soukromých tiskopisů jest nepřípustno. Za řádné přiznání možno dále pokládati jen přiznání, které vyhovuje předpisům jazykového zákona.

(2) Vyplniti veškeré rubriky tiskopisu „přesně a určitě“ znamená, že poplatník musí v každé rubrice tiskopisu, které vyjadřují příjem nebo vydání (srážky), napsati v číslicích příslušnou částku anebo v rubrikách, ve kterých jest udati okolnosti pro vyměření daně rozhodné, odpověděti slovy. I rubriky, které podle svých poměrů a okolností hodlá zodpověděti záporně, musí vyplniti třeba jen nulou nebo čárou. Nestačí tedy, napíše-li se

pouze úhrnná číslice důchodu (výtěžku, požitku) bez vyplnění všech předepsaných rubrik nebo učiní-li poplatník údaje do přiznání patřící při nějaké jiné příležitosti s vyměřením daně nesouvisející anebo podá-li přiznání, ale ne na předepsaném formuláři; není však námitek, aby poplatník nevyplnil řádně veškeré rubriky přiznání, odvolá-li se na to, že proti předchozímu roku není změn.

(3) Poplatník jest povinen takto vyplniti přiznání, i když nemá potřebných zápisů či záznamů.

(4) Posléze jest nutno, aby poplatník přiznání podepsal plným svým jménem. Vyměřovací úřad nemá ovšem povinnosti, aby zkoušel z úřední povinnosti, zdali přiznání bylo podepsáno vlastní rukou.

(5) Doložka „veškerá udání učinil jsem podle svého nejlepšího vědomí a svědomí" jest v tiskopisu vytištěna. Škrtnutí této doložky odnímá podání, označenému jako přiznání, povahu přiznání k dani. Je-li přiznání podepsáno třetí osobou, nutno zkoumati, je-li tato osoba zástupcem nebo zmocněncem. Zda a pokud může podati přiznání místo poplatníka jeho zástupce nebo zmocněnec, viz §§ 262 a 263.

(6) Formálně vadné přiznání, nemůže-li býti přes tyto vady podkladem pro další šetření a vyměření daně, se vrátí s výzvou k opravě a s upozorněním na následky kontumace (§ 309, odst. 1 a 2), po případě s pohrůžkou pokuty. Bez takovéhoto vrácení nemůže hned nastati kontumace.

(7) Z ustanovení § 306, že přiznání poplatníkovo je základem zjištění dani podrobeného důchodu nebo výtěžku, dále z toho, že úřad se může od jeho údajů odchýliti jen, pokud mu to zákon dovoluje, a z ubezpečení, že udání v něm poplatník učinil podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, plyne závaznost údajů přiznání i pro poplatníka; tyto údaje poplatník může tudíž (ve svůj prospěch) změniti (přiznané položky příjmové snížiti, výdajové položky zvýšiti a pod.) jen, pokud to náležitě odůvodní. Stejné platí, podal-li za poplatníka přiznání jeho zástupce (§ 262) nebo zmocněnec (§ 263).

K § 308, odst. 2.

(1) Takovými příjmy (v širším slova smyslu) jsou na př. nájemní hodnota bytu ve vlastním domě, nájemní hodnota naturálního bytu nebo bytu zdarma poskytovaného, hodnota výrobků a zboží z vlastního hospodářství nebo podniku v domácnosti spotřebovaných, dále hodnota naturálních požitků, hodnota poskytované výživy, hodnota pochybných pohledávek a pod.

(2) Jaké skutkové okolnosti nebo jiné údaje může poplatník uvésti v přiznání místo číselného odhadu, bude se říditi povahou dotyčného důchodu, výtěžku nebo požitku (na př. pro odhad nájemní hodnoty bytu: počet a velikost obývaných místností, jejich uspořádání, poloha domu a pod.).

(3) Není třeba, aby hodnota v domácnosti spotřebovaných vlastních výrobků byla do nejmenších podrobností vyšetřována, nýbrž stačí, když se úhrnem udá podle přiměřeného průměru.

(4) Vyměřovací úřad může žádati vždy na poplatníkovi, aby udal skutkové okolnosti a učinil údaje, které by umožnily odhad jeho důchodu (výtěžku nebo požitku), je-li toho třeba.

K § 308, odst. 3.

(1) Správnost nájemného v přiznání k dani činžovní potvrdí nájemník tím způsobem, že se podepíše v příslušném sloupci přiznání. Podepsati se musí nájemník sám, t. j. osoba, která byt nebo místnost najala od vlastníka; podpis jiné osoby (příslušníka rodiny) nestačí. Rovněž neplatný je podpis razítkem a p. Není-li přiznání všemi nájemníky podepsáno nebo není-li správně podepsáno, vrátí vyměřovací úřad přiznání vlastníku domu k doplnění do lhůty stanovené podle § 309, odst. 1 s upozorněním na následky kontumace, po případě pod pohrůžkou pořádkové pokuty. Bez podpisu nájemníků není přiznání k dani činžovní platné a nebude zpravidla lze učiniti je podkladem pro vyměření daně, leč by výslechem nájemníků či jinak byla zjištěna správnost přiznání.

(2) Potvrdí-li nájemník svým podpisem nesprávné údaje nájemného, dopouští se podle okolností zkrácení daně (§ 185, odst. 2) a podléhá trestu podle ustanovení §§ 186 a násl., bez ohledu na to, bude-li potrestán také vlastník domu.

K § 309, odst. 1.

(1) O prodloužení lhůty k podání přiznání viz § 253, odst. 3 a prov. ustanovení k němu.

(2) Jest možno, že důležité důvody vyžadují podle uvážení úřadu opětovné prodloužení; povolí-li se prodloužení na žádost včas podanou, nutno vždy ukázati na nepříznivé následky opominutí (§ 253, odst. 7), kdyby lhůta nebyla dodržena. I opožděná žádost o prodloužení lhůty může býti za okolností vzata v projednávání (§ 253, odst. 3).

(3) § 309, odst. 1 vztahuje se na přiznání u všech přímých daní, ke kterým nutno podati přiznání, tedy i na přiznání k dani činžovní.

(4) Nepříznivé následky pro poplatníka, plynoucí z § 309, odst. 1, váže zákon na 3 případy:

1. nepodá-li poplatník bez dostatečné omluvy vůbec nebo včas přiznání (stačí pouhé faktum, aniž by bylo třeba zvláštní výzvy po uplynutí lhůty), nebo

2. nedodá-li bez dostatečné omluvy vůbec nebo včas potřebných dokladů (zvláštní výzvy po uplynutí lhůty není třeba), nebo

3. neopraví-li bez dostatečné omluvy vůbec nebo včas vadného přiznání (zde jest třeba předchozí výzvy).

Co platí ad 1, platí samozřejmě tím spíše ad 2 a 3; v dalším bude řeč jen o případu ad 1.

(5) Přiznání jest podáno včas jen tehdy, bylo-li poplatníkem ve lhůtě zákonné nebo jemu zvláště povolené podáno u příslušného (§ 249) vyměřovacího úřadu (srov. k tomu odstavec 12 ustanovení k § 307, odst. 1).

(6) Není-li ve správních spisech přiznání a je-li i úřadem ve spisech výslovně poznamenáno, že přiznání podáno nebylo, jest věcí poplatníka, aby své tvrzení, že přiznání podal včas, věrohodně prokázal. Obdobné platí i, je-li pochybno, bylo-li přiznání příslušnému vyměřovacímu úřadu podáno včas.

(7) I když se upozorní poplatníci veřejnými vyhláškami nebo jiným způsobem na lhůty k podání přiznání, nelze nepříznivé důsledky prodlení činiti závislými od takových opatření, neboť pro to není v zákoně podkladu.

(8) Právní následky opominutí podle § 309, odst. 1 (t. zv. kontumace) jeví se povšechně v tom, že se poplatník vylučuje z další součinnosti v řízení vyměřovacím, ztráceje jednak nárok na to, aby na jeho vývody, tvrzení atd. byl brán patřičný zřetel, jednak musí snášeti, aby proti němu nenaříkatelně platila skutková zjištění, na nichž první stolice založila svůj úsudek o výši dani podrobeného důchodu, výtěžku nebo požitku, pokud zjištění ta vztahují se na dobu pro vyměření daně rozhodnou a nevybočují z rámce pomůcek, které má úřad po ruce. Na druhé straně ovšem jest povinností úřadu, aby přes to z povinnosti úřední podle možnosti zjistil skutečnou pravdu a k tomu účelu použil všech pomůcek po ruce jsoucích, které ovšem podle potřeby dalším šetřením si opatří nebo doplní. Tyto nepříznivé následky nejsou však nijak závazným důsledkem zmeškání, nýbrž zákon stanoví pouze možnost t. zv. kontumace (slovo „může"), vkládaje rozhodnutí o tom, dojde-li k ní, do uvážení úřadu (komise).

(9) Kde není dostatečného a spolehlivého podkladu pro vyměření daně, nutno trvati na podání přiznání. Poněvadž pak není účelem § 309, odst. 1, aby poplatník byl snad vyměřením daně, s poměry se nesrovnávajícím, trestán za nepodání přiznání, jest povinností vyměřovacích úřadů, aby i v případě, nepodá-li přiznání nebo podá pozdě, vyměřily daň, skutečným poměrům přiměřenou. Zejména tehdy, když přiznání bylo sice podáno, ale pozdě po uplynutí zákonné či povolené lhůty, jest povinností úřadu dobře uvážiti, má-li býti upuštěno od součinnosti strany či má-li býti přiznání podrobeno řádnému řízení za součinnosti strany (§§ 312 a násl.). Pro druhé lze se rozhodnouti, jsou-li opožděné údaje způsobilé sloužiti za jediný podklad nebo je-li vedle toho třeba ještě jiného šetření, jako dalšího podkladu pro uložení daně. Při tom bude však důležito, aby takovýmto řízením o opožděném přiznání nebylo zdržováno včasné ukončení vyměření daně (§ 328, odst. 2).

(10) Došlo-li jednou ke zmeškání podle § 309, odst. 1, jest nerozhodno, došlo-li pozdě podané přiznání ještě před vyměřením daně. Poplatník tu nemá nároku na vrácení do předešlého stavu.

(11) Nepříznivé následky jeví se v podstatě pro poplatníka hlavně v těchto směrech: úřad není povinen vybídnouti poplatníka, aby podal přiznání nebo aby opožděné, vadné přiznání opravil nebo doplnil, není povinen žádati od poplatníka vysvětlení nebo oznamovati mu pochybnosti o správnosti či neúplnosti pozdě podaného přiznání nebo žádati, aby prováděl důkazy, nabízené v přiznání pozdě podaném, nebo nabízené důkazy prováděti atd. Následky t. zv. kontumace vztahují se i na řízení odvolací a to i tehdy, když odvolání podal pouze vyměřovací úřad; poplatník nemůže tudíž v odvolání nebo v odpovědi na odvolání vyměřovacího úřadu s kladným účinkem odporovati skutkovým základům vyměření, uváděti nové okolnosti a nabízeti důkazy, může však i v odvolání uplatňovati námitky právního rázu, dále námitky, že zjištění úřadu se nevztahují na dobu pro vyměření rozhodnou nebo že vybočují z rámce pomůcek, které má úřad po ruce.

(12) I když prvá stolice buď nepoužila následků zmeškání podle § 309, odst. 1, nebo od uplatnění jejich upustila (slovo „může"),

může přes to druhá stolice — majíc táž práva jako prvá (§ 334, odst. 1) — svoje rozhodnutí opříti o tyto následky opominutí. Následky t. zv. kontumace se tu vztahují i na vyměření dodatků.

(13) Následky opominutí podle § 309, odst. 1 předpokládají, že osobní i věcné podmínky daňové povinnosti jsou dány, zejména že jest dána povinnost podati přiznání (§ 307, odst. 1); není-li těchto podmínek, není tu „poplatníka", nelze daň vůbec vyměřiti, tím méně podle tohoto paragrafu; právě tak, bylo-li podáno přiznání, ale negativní (odstavec 1 ustanovení k § 299).

(14) Přiznání pozdě podané ztrácí svůj ráz jako „základ" podle § 306, od něhož se lze uchýliti jen po řádném řízení vytýkacím (§ 312), a stává se „pomůckou", které úřad může, ale nemusí použíti. Úřad použije části údajů, vyhovují-li podle jeho přesvědčení, od ostatních údajů se však může beze všeho odchýliti. Totéž právo přísluší i odvolací stolici.

(15) „Pomůckami" nemusí býti listinné doklady neb takové, které poskytují možnost, aby důchod (výtěžek, požitek) mohl býti přesně číselně zjištěn; stačí i vlastní znalost vyměřovacích orgánů, ve spisech vyznačená (§ 299, odst. 2). Pomůckami jsou na př. vyměřovací spisy daňové a dobrozdání znalecká, výpovědi svědků a osob přezvědných, zprávy jiných úřadů, korporací a poplatníků, výpisy z knih pozemkových a obchodních rejstříků a pod.

(16) Při vyměření daně podle § 309, odst. 1 není úřad povinen sdělovati poplatníkovi již v platebním rozkaze, že bylo při stanovení vyměřovacího základu použito kontumace, ovšem musí se mu to sděliti, žádá-li o sdělení vyměřovacího základu podle § 331, nebo v rozhodnutí o odvolání.

(17) Při stanovení lhůt podle § 309, odst. 1 budiž dbáno jeho ustanovení o přiměřenosti lhůt. Otázku, je-li případ jednoduchým, nutno zde posuzovati s hlediska požadovaného úkonu, nikoliv s hlediska obtížnosti celého vyměřovacího řízení případu se týkajícího. Povolení lhůt k podání přiznání nebo dokladů, jakož i výzva k opravě vadného přiznání budiž provázena sdělením, jaké právní následky by mělo zmeškání podle § 309, odst. 1.

(18) Trvá-li úřad na tom, aby poplatník podal přiznání, vyzve ho podle § 309, odst. 2 pouze s pohrůžkou pořádkové pokuty (neboť kontumační následky již nastalé se touto výzvou nikterak neruší) nebo s pohrůžkou vyměření přirážky podle § 309, odst. 3, po případě může výzva obsahovati obě tyto pohrůžky.

K § 309, odst. 2.

(1) Dalším následkem dostatečně neomluveného nepodání přiznání (§ 309, odst. 1) může býti uložení pořádkové pokuty. K uložení této pokuty může dojíti, nepodal-li poplatník přiznání ani na výzvu, v níž bylo pohroženo uložením pořádkové pokuty a potřebuje-li úřad vynutiti podání přiznání, poněvadž nemá dostatečných a spolehlivých pomůcek pro vyměření daně, nebo jestliže se majetkové nebo obchodní nebo výrobní poměry poplatníkovy nápadně změnily a pod. Úřad tu má na vůli, aby podle okolností použil kontumace nebo aby buď vedle kontumace nebo nehledě ke kontumaci vynutil přiznání.

(2) Ve výzvě třeba pohroziti číselně stanovenou pokutou (§ 201) a k podání přiznání stanoviti lhůtu nejméně 15denní (v jednoduchých případech nejméně 8denní). Nevyhoví-li poplatník výzvě, může býti po uplynutí lhůty pokuta uložena a poplatník znovu vyzván pod pohrůžkou nové, stejné nebo vyšší pokuty. Opětování pokuty není omezeno.

(3) Nepodání přiznání může míti za následek také zavedení trestního řízení pro zkrácení daně podle §§ 185 a násl. (viz ale § 188, odst. 1, druhou větu a odst. 2), aniž by tomu bylo na závadu, že vyměření daně stalo se podle § 309, odst. 1.

K § 309, odst. 3.

(1) Kvalifikovaná výzva nemůže býti vydána před uplynutím zákonné lhůty (§ 307, odst. 1) nebo zvláště povolené lhůty, leč by se patnáctidenní lhůta počítala od konce zákonné nebo povolené lhůty.

(2) Uložení přirážky (zvýšení daně) není přímý následek zmeškání poplatníkova, nýbrž vyměřovací orgán (úřad, komise) sám rozhodne (slovo „může"), má-li býti přirážka uložena. Nehledíc ani k omluvným důvodům podle § 309, odst. 4, uloží se přirážka pravidelně tam, kde podle okolností případu jeví se potřeba poplatníkovi důrazněji přivésti k vědomí jeho povinnost.

(3) Přirážka 10% jest nejvyšší procento; možno uložiti přirážku i menším procentem podle okolností, které v tom kterém případě padají na váhu.

(4) Přirážku uloží onen vyměřovací orgán, který jest povolán vyměřiti daň; tedy u daně důchodové a všeobecné výdělkové zpravidla daňová komise a u ostatních daní vyměřovací úřad.

(5) Právní následky zmeškání podle § 309, odst. 1 nevylučují trestní přirážky a trestní přirážka může býti tedy uložena, i když úřad uplatní následky podle § 309, odst. 1 nebo uloží pořádkovou pokutu podle § 309, odst. 2. Jest povinností vyměřovacího orgánu, aby zrale uvážil, jakých opatření má použíti proti poplatníkovi, který svého práva nepoužívá a povinnosti neplní.

K § 309, odst. 4 a 5.

(1) Omluvnými důvody mohou býti jenom okolnosti, z nichž je patrno, že zmeškání povinnosti podle § 309, odst. 1 bylo nezaviněné. Je-li omluva dostatečná, posoudí vyměřovací orgán. Takovou dostatečnou omluvou může býti těžká nemoc, živelní pohroma, trvalá nepřítomnost a pod.

(2) Jest věcí poplatníkovou, aby omluvné okolnosti uplatnil, ne však pouze tvrdil, nýbrž i prokázal, na př. nemoc lékařským vysvědčením, živelní pohromu nabídnutým výslechem svědků, není-li ovšem jinak známa. Omluvu lze uplatňovati před i po uplynutí zákonné nebo úřadem stanovené lhůty, a to buď ještě v řízení vyměřovacím nebo až v odvolacím řízení; to neplatí o omluvných důvodech neposlušnosti podle § 310, odst. 3 a § 325 (srov. odstavce 3 a 4 ustanovení k § 310, odst. 3 a odstavec 4 ustanovení k § 325, odst. 1).

Vyměřovací řízení.

K § 310, odst. 1.

(1) Tento paragraf a následující upravují vyměřovací řízení pro všechny přímé daně.

(2) Vyměřovací řízení záleží:

1. v přípravných pracích, směřujících nejprve ku zjištění osob a předmětů daní povinných (povšechná evidence, § 304),

2. v přípravných pracích, záležejících ve sbírání podkladů pro vyměření daně, zejména v šetření a přezkoumání přiznání v konkrétních případech (§§ 310 až 323) a konečně

3. ve vyměření daně, které provede buď úřad sám nebo komise; v posledním případě vyměřovací úřad vypracuje návrhy pro komisi.

(3) Veškeré úkony ad 1 až 3 předchozího odstavce (vyjma vyměření daní ad 3, pokud spadají do oboru komise daňové) provádí vyměřovací úřad.

(4) Okruh prací ad 2 (viz odstavec 2) při nezbytné součinnosti poplatníkově zakládá na jeho straně nejen práva a povinnosti, ale vyhrazuje i úřadu oprávnění a ukládá mu povinnosti.

(5) Východiskem vyměřovacího řízení u většiny přímých daní jest přiznání, neboť na tento „základ“ pro posouzení subjektivní a objektivní povinnosti daňové (§ 306) směrodatný nutně navazuje činnost vyměřovacích orgánů.

(6) Přezkoumání přiznání záleží ve zjištění, jednak zdali a pokud přiznaný důchod nebo výtěžek se srovnává se skutečnými majetkovými, výdělečnými a jinými poměry poplatníkovými, jednak zdali jinaké okolnosti, poplatníkem udané a mající vliv na vyměření daně, jsou správné. I když konaná šetření potvrzují údaje přiznání, nutno dále se přesvědčiti, zdali přiznání odpovídá také ustanovením zákona po materielní stránce, t. j. byly-li přiznány všechny příjmy dani podrobené a nebyly-li odečteny jako vydání položky po zákonu neodpočitatelné. To ovšem předpokládá, že příjmy a vydání jsou poplatníkem do té míry podrobně udány a po právní stránce objasněny, aby přezkoušení bylo možno.

(7) Pokud jde o šetření, které vyměřovací úřad má ke zjištění způsobilého podkladu vyměřovacího provésti, dlužno míti vždy na paměti, že na místě jsou jen tam a jen v té míře, kde a jak toho jest k zjištění spolehlivého základu vyměřovacího nutně zapotřebí.

(8) Daň pozemková a domovní daň třídní jsou t. zv. daně katastrové, t. j. mají pevný materielní základ vyměřovací, který platí tak dlouho, dokud nenastane změna; jinak u daně důchodové, všeobecné a zvláštní výdělkové, činžovní a rentové, daně z tantiem a z vyššího služného, jichž základ se stále mění a rok od roku musí býti sledován.

(9) Pokud jde o svědky, znalce a osoby přezvědné viz § 301 a prov. ustanovení k němu.

K § 310, odst. 2.

(1) Výpočet oprávnění úřadů jest demonstrativní; v zájmu spravedlivého vyměření smí úřady zásadně požadovati na poplatníku vše, čeho ke zjištění materielní pravdy jest potřebí. Poplatníka pak stihá povinnost, aby prokázal, že údaje jeho přiznání jsou správné. V rámci uvedeného oprávnění úřadu a této své povinnosti jest poplatník všeobecně povinen podati úřadu vyměřovací pomůcky a na jeho dotaz zodpověděti otázky položené mu určitě a srozumitelně; při kladení těchto otázek úřad ještě nemusí vyslovovati pochybnosti o úplnosti a správnosti údajů přiznání. Neuposlechne-li poplatník výzvy, mohou ho stihnouti kontumační následky, třebaže úřad

pochybnosti o správnosti přiznání nevyslovil a vytýkací řízení podle § 312 nezavedl. Výzva k doplnění přiznání či dalších údajů nemusí obsahovati žádného odůvodnění, proč se doplnění žádá, nýbrž jen jasně vyslovený požadavek, jakého doplnění jest třeba.

(2) Naproti tomu nebylo by na místě, aby poplatník byl obtěžován vyšetřováním okolností pro vyměřovací základ daně nerozhodných nebo méně rozhodných, anebo aby rozebírány byly číselné údaje nepatrného dosahu.

(3) Výzvu podle § 310 může úřad opakovati, jestliže poplatník na první výzvu neodpověděl; kontumační následky z první výzvy mohou pak poplatníka stihnouti jen, vyhradil-li si úřad v nové výzvě právo následků těchto použíti.

K § 310, odst. 2, č. 1.

(1) Obesílá-li úřad poplatníka, má přihlížeti k tomu, aby předvolání se nedálo v čas pro poplatníka nevhodný (na př. v době žní, v období vánočním), aby nebyly mu způsobeny nepoměrně vysoké výdaje cestovní, ztráta času a újma na výdělku, aby přihlíženo bylo ke spojení dopravnímu, aby pokud lze, byla dána poplatníku možnost dostaviti se v den jemu příhodný atd.

(2) Úřad jest pouze oprávněn, ale nikoliv povinen, poplatníka obeslati k výslechu.

(3) Jest však povinností úředníků, pověřených vyměřováním daně, aby s obeslaným poplatníkem projednali všechny sporné body přiznání najednou tak, aby zpravidla nebylo potřeba dalšího jednání a aby do protokolu řádně označeného (místo, datum, předmět, osoby) a podepsaného zapsali výstižně vše, čeho třeba pro posouzení věci jak po stránce formální, tak i materielní.

(4) Poplatník má na vůli, jde-li o jeho osobní výslech, dostaviti se se svým zmocněncem.

K § 310, odst. 2, č. 2.

(1) Přiznání mají obsahovati výpočet příjmů a vydání (event. přizpůsobený účtům obvyklým při vedení obchodních knih), aby mohl úřad prozkoumati jich správnost. Neobsahuje-li přiznání podrobného výpočtu, vyzve úřad poplatníka, aby příjmy a vydání rozvedl, t. j. aby uvedením příjmů a vydání vysvětlil, kterak vypočetl přiznaný důchod, výtěžek atd., nebo jak dospěl ke přiznané číslici; to platí stejně u daně důchodové, u obou daní výdělkových, jako u daně činžovní.

(2) Pokud jde zejména o přiznání k dani důchodové, může úřad žádati rozvedení důchodu (specifikace, detailování) u všech pramenů příjmových, tedy zejména rozdružení příjmu z pozemků, budov, z podniků, ze služebního poměru i z kapitálu a jiných pramenů, jak §§ 8 až 13 naznačují, jakož i jednotlivých složek těchto pramenů.

(3) Povinnost rozvésti důchod (výtěžek, požitek) podle příjmů a vydání, po případě i pokutami vynutitelnou, má i poplatník, který nevede obchodních nebo hospodářských knih. Je-li více podílníků na důchodu nebo výtěžku nebo požitku, může býti každý z nich vyzván, aby předložil výpočet.

(4) Je-li úřadu známo, že poplatník jest protokolovaným podnikatelem, vyzve ho, pokud jde o důchod (výtěžek) z podniku, aby předložil opis příjmů a vydání, dále opis inventury (jde-li o jednoduché účetnictví) či opisy účtu ztráty a zisku a účtu rozvažného (jde-li o podvojné účetnictví), nebo opis některého z kont (na př. konta kapitálového a pod.).

(5) Poplatníka, který sice nevyhoví výzvě, aby rozvedl příjmy a vydání, ale ve včasné odpovědi na výzvu nabídne důkaz obchodními nebo hospodářskými knihami (§ 310, odst. 5, první věta), nemohou stihnouti následky kontumace.

(6) Naproti tomu nevyhoví výzvě poplatník, který místo rozdružení důchodu (výtěžku) podle příjmů a vydání předloží pouze opis bilance nebo inventury.

(7) Podal-li poplatník výpočty příjmů a vydání nebo opisy inventury nebo účtu rozvažného a účtu ztráty a zisku, může úřad žádati další rozvedení jednotlivých pochybných položek, aby je mohl prozkoumati, jsou-li rozsahu podniku přiměřené, jsou-li úplné (na př. nechází-li platba šekovým řízením), neobsahují-li výdaje po zákonu neodčitatelné (na př. §§ 17, 55, 78 a násl.), anebo část zdanitelného důchodu nebo výtěžku (na př. v položce vyplacené provise a pod.).

(8) Úřad může dále žádati vysvětlení o příjmech příslušníků domácnosti, o rodinných poměrech, o změnách v daňovém podmětu nebo předmětu, o způsobu účastenství na důchodu nebo výtěžku, o přiměřenosti účtovaných příjmů a vydání, zejména na př. o výši odpisů (amortisací), o povaze úložek (reserv) anebo o tom, kde určitý výdaj je zaúčtován a pod.

(9) Obvyklé příklady důkazů jsou: průkaz výdajů účty, zaplacených úroků kvitancemi,

břemene právní listinou, pojistek pojišťovací listinou a pod. O připuštění nahlédnouti do obchodních nebo hospodářských knih viz § 310, odst. 2, č. 3 a prov. ustanovení k němu.

K § 310, odst. 2, č. 3.

(1) Nevyhoví-li poplatník výzvě úřadu (komise), aby připustil nahlédnutí do svých obchodních nebo hospodářských knih, možno vynutiti nahlédnutí pořádkovými pokutami (po př. opětovanými) až do 5000 Kč (§ 201). Podobně lze uložiti pořádkové pokuty i tenkráte, odepře-li poplatník vysvětlivky, potřebné k provedení nahlédnutí, na př. vede-li knihy vůbec a jestliže ano, jaké, nebo ve kterých knihách lze nalézti určité vysvětlení.

(2) V řízení trestním nelze vynutiti nahlédnutí do knih pořádkovými pokutami (§ 218, odst. 3), ale mohou osoby, pověřené nahlédnutím do knih a opatřené zvláštním písemným příkazem vyměřovacího úřadu vstoupiti i proti vůli poplatníkově do místnosti, v nichž jsou knihy uloženy a nahlédnouti do nich (§ 216, odst. 3). Tohoto oprávnění použije se ovšem jen výjimečně v důležitých trestních případech, není-li možno jinak zjistiti skutkovou povahu trestního činu nebo základ pro stanovení trestu.

(3) Kromě toho jest spojeno nevyhovění výzvě, aby připuštěno bylo nahlédnouti do knih, s kontumačními účinky § 325, odst. 1, č. 3 (v řízení vyměřovacím nebo odvolacím) a § 218, odst. 3 (v řízení trestním). Pohrůžka těmito účinky musí býti obsažena ve výzvě, aby poplatník připustil nahlédnutí do knih.

K § 310, odst. 2, č. 4.

Viz § 319 a prov. ustanovení k němu.

K § 310, odst. 3.

(1) Nevyhoví-li poplatník výzvě podle § 310, odst. 1 a 2 buď vůbec nebo včas, stihají ho podle § 325 kontumační následky, t. j. úřad může poplatníku daň vyměřiti bez dalšího účastenství poplatníkova podle pomůcek, jež má po ruce. Toto vyměření může se však státi jen v mezích poplatníkova opomenutí (neposlušnosti) a jen, nejde-li o případy uvedené v § 310, odst. 5 až 7 nebo v § 325, odst. 3. I když první stolice snad nepoužila následků zmeškání v doplňovacím řízení vyměřovacím nebo od uplatnění jich upustila (slovo „může"), může o ně odvolací stolice opříti svoje rozhodnutí. Obdobné platí, bylo-li doplňovací řízení provedeno teprve v řízení odvolacím. Uvedené účinky mohou však vzniknouti jen, měla-li výzva všechny náležitosti, které zákon předpisuje v § 253, odst. 6 a 7 a v § 310, odst. 3, zejména též byla-li v ní poplatníkovi stanovena lhůta, přiměřená povaze výzvy a jednotlivých otázek, jakož i odpovídající množství práce s vypracováním odpovědi spojené, nejméně 15denní, v jednoduchých případech nejméně 8denní. Stanovení lhůty nepřiměřeně krátké, zejména lhůty kratší než 15denní (8denní), bylo by podstatnou vadou řízení. Otázku, je-li případ jednoduchým, nutno zde posuzovati s hlediska požadovaného úkonu, nikoliv s hlediska obtížnosti celého vyměřovacího řízení v daném případě.

(2) O „pomůckách po ruce jsoucích" viz ustanovení k § 309, odst. 1; o pojmu „dostatečná omluva" viz ustanovení k § 309, odst. 4.

(3) Z ustanovení § 310, odst. 3 a § 325 plyne, že omluvné důvody musí poplatník uplatniti dříve, než kontumační následky vznikly, t. j. před uplynutím dané lhůty, kdežto omluvné okolnosti, které po případě ruší nepříznivé následky podle § 309, odst. 1, mohou býti uvedeny a prozkoumány i po uplynutí lhůty, a to ještě i v řízení odvolacím.

(4) Jest tudíž věcí poplatníkovou, aby před uplynutím lhůty podal dostatečně odůvodněnou žádost za její prodloužení, objeví-li se překážky, které mu brání, aby výzvě včas vyhověl.

(5) Nemohl-li by poplatník vyhověti výzvě v plné míře, musí, chce-li zabrániti nepříznivým následkům podle § 310, odst. 3 a § 325 v odpovědi na výzvu uvésti důvody, proč vyhověti nemůže.

(6) V tomto stadiu řízení nemůže poplatník žádati za navrácení do předešlého stavu (§ 340).

K § 310, odst. 5.

V druhé větě tohoto ustanovení má zákon na mysli takové výpisy z obchodních nebo hospodářských knih, které znamenají opisování celých rozsáhlých oddílů poplatníkova účetnictví nebo podrobných výpisů z něho a tudíž značné zatížení poplatníka pro účely, kterých lze dosáhnouti snadněji tím, že úřad sám nahlédne do těchto knih. Ježto jde v podstatě o důkaz obchodními nebo hospodářskými knihami, platí o tomto nahlédnutí ustanovení § 313, odst. 1 a 2.

K § 310, odst. 6.

Poplatník musí v odpovědi na výzvu jednak uvésti, že obchodních nebo hospodářských knih nevede, jednak nabídnouti, aby jeho

přiznání bylo prozkoumáno znalcem (tohoto znalce může též sám navrhnouti); uvede-li jen jedno nebo druhé, mohou nastoupiti účinky § 325 pro neuposlechnutí. Odchyluje-li se výsledek znaleckého přezkoumání přiznání podstatně v neprospěch poplatníkův od údajů jeho přiznání, může mu vyměřovací úřad předepsati náhradu nákladů tohoto šetření podle § 338. Přezkoumání přiznání znalcem, navrženým poplatníkem, nevylučuje nikterak oprávnění úřadu přezkoumati údaje přiznání též jinými zákonem mu dovolenými prostředky.

K § 310, odst. 7.

Tím, že nabídnou důkaz knihami, nejsou lékaři, veřejní notáři, obhájci a advokáti zbaveni povinnosti předložiti k nim příslušející doklady (§ 310, odst. 4); z této povinnosti jsou vyloučeny jen spisy nebo listiny, které obsahují důvěrná sdělení stran nebo jiné spisy a listiny, jež jsou povinni podle zákona zachovati v tajnosti. Zda jde o důvěrnou povahu takových spisů a listin, může vyměřovací úřad dáti přezkoumati znalci z odborných kruhů.

K § 310, odst. 8.

Hospodářskými knihami nutno rozuměti účetní knihy a záznamy, jež si vedou o svém hospodaření osoby, které podle zákona k tomu nejsou povinny, a k nim patřící všechny ostatní písemné pomůcky poplatníkovy sloužící ke zjištění hospodářských výsledků výdělečné jeho činnosti.

K § 312, odst. 1.

(1) Hodlá-li se vyměřovací úřad odchýliti od údajů přiznání, m u s í p ř e d vyměřením daně poplatníkovi v t. zv. vytýkacím řízení sděliti, že a p r o č nepokládá jeho údaje za správné, a tím umožniti mu, aby v odpovědi na toto sdělení pochybností správnost svých údajů obhájil a prokázal a aby tím spolupůsobil při prozkoumávání svých údajů ať již v přiznání či v pozdějších prohlášeních a v odpovědích. Snaží-li se tudíž poplatník věcným vysvětlením (nikoliv pasivním chováním, nebo pouhým popíráním) nebo důkazy o správnosti neb úplnosti svých tvrzení vyvrátiti pochybnosti úřadu, jest nepřípustno, pokud poplatníka nestihly následky kontumace (§ 312, odst. 3), aby úřad vysvětlivek a nabídek jeho nedbal a základ daně sám bez další součinnosti poplatníkovy stanovil. Úřad jest povinen, pokud poplatník není v kontumaci, jeho vysvětlivky zkoumati, nabízené důkazy v rámci § 313 provésti a jest. uzná-li z určitých důvodů, že vysvětlení nebo provedený důkaz nestačí k vyvrácení pochybnosti nebo vyvolává nové pochybnosti, povinen oznámiti poplatníkovi dosud nevyvrácené a tedy stále trvající nebo nové pochybnosti s náležitým odůvodněním. Tak na př. potvrdí-li znalci jmenovaní poplatníkem jeho údaje a úřad se přes to domnívá, že jsou závadné, musí poplatníkovi oznámiti další pochybnosti s odůvodněním. Nemohou-li nebo nechtějí-li jmenovaní svědci nebo znalci vypovídati o tvrzeních poplatníkových, jest nutno poplatníkovi tuto okolnost oznámiti, aby mohl nabídnouti jiné důkazy; setrvá-li však poplatník na výslechu dříve jmenovaných svědků nebo znalců, jest postupovati podle odstavců 2 a 3 ustanovení k § 301, odst. 3 a 4. Důvody, pro které provedený důkaz knihami pokládá úřad za nezdařený, třeba poplatníkovi oznámiti (viz též § 324, odst. 4).

(2) Tímto způsobem jest třeba postupovati tak dlouho, až buď úřad uzná správnost poplatníkových údajů, anebo poplatník není s to, aby vyvrátil postačujícím důkazem odůvodněné pochybnosti úřadu (komise).

(3) Poněvadž jde o zjištění skutečné pravdy, jest povinností úřadu, je-li toho nezbytně třeba pro posouzení správnosti a úplnosti přiznání, neobmeziti se pouze na otázky, týkající se přímo doplnění nebo opravy přiznání, nýbrž klásti také otázky vůbec pro vyměření v konkrétním případě důležité a pro osvětlení pravého stavu věci nezbytné; na př. z jakých prostředků hradil určité nápadné výdaje, nebo jak použil dědictví nebo výhry.

(4) Pochybnosti se sdělí poplatníkovi pravidelně písemně na zvláštních tiskopisech, které se doplní podle potřeby konkrétního případu. V takovém případě jest nutno, aby poplatník dbal i výzev nebo upozornění v tištěné části tiskopisů. Vytýkací řízení může býti provedeno i ústně (protokolárně). Při ústním řízení jest nutno protokolovati nejen odpověď poplatníkovu, nýbrž i oznámené pochybnosti s důvody.

(5) Vytýkací řízení provede zpravidla vyměřovací úřad; jemu stojí na roveň vytýkací řízení provedené předsedou daňové komise nebo komisí samou (§ 326, odst. 2).

(6) Předmětem řízení vytýkacího nejsou právní otázky. O těchto otázkách, pokud se týče námitkách strany (na př. co do odpočitatelnosti určité položky), pokud jsou opřeny o nesporné skutečnosti, může úřad rozhodovati bez dalšího šetření a vytýkacího řízení.

K § 312, odst. 2.

(1) Vytýkací výzvy buďtež stylisovány tak,

a) aby v nich jasně a srozumitelně byly uvedeny pochybnosti o správnosti údajů poplatníkových určitě označených a aby k odůvodnění těchto pochybností

b) byly v nich přesně a určitě uvedeny konkretní okolnosti, jsoucí v rozporu s údaji poplatníkovými, namnoze číselně vyjádřené, které dovolují určitý závěr o výši dosaženého důchodu, výtěžku nebo požitku, na něž by poplatník mohl určitě odpověděti a stran nichž by mohl nabídnouti své důkazy.

(2) Zdali tyto konkrétní okolnosti, které úřad čerpá z předběžných vyšetřování, z výslechu svědků, znalců a osob přezvědných nebo z vlastních zkušeností a vědomostí, jsou správné, není povinen úřad prokazovati, naopak jest věcí poplatníkovou, aby sám tyto důvody vyvrátil a prokázal okolnosti, jichž se dovolává pro správnost svých údajů.

(3) Pro odůvodnění pochybností nestačí důvody všeobecného rázu, kterých by bylo možno více méně použíti v každém vyměřovacím případu téhož druhu, na př. povšechný poukaz na dobré žně, na ceny hospodářských výrobků, na veliký užitek z vedlejších hospodářských produktů nebo poukaz na dlouholeté vedení obchodu, na rozsah podniku a jeho prosperitu, šetrný způsob života a pod.

(4) Důvody budou jiné, přiznal-li poplatník důchod nebo výtěžek nebo požitek jen v konečné číslici anebo podal-li v přiznání nebo na výzvu podrobný výpočet podle příjmů a vydání. V tomto případě nutno podrobiti prozkoumání jednotlivé položky výpočtu. Pochybnosti mohou se týkati pak buď úplnosti celého výpočtu anebo správnosti nebo úplnosti jednotlivých položek; podle toho musí býti i odůvodnění výtek zvláštní a nestačí odůvodnění povšechnějšího rázu, které bylo možno připustiti v případě přiznání bez podrobností. Výpočet poplatníkův, ať již podrobný nebo méně podrobnější, nelze nikdy pominouti. Opírají-li se pochybnosti o dobrozdání znalce nebo o výpověď přezvědných osob, jest třeba oznámiti poplatníkovi v odůvodnění podstatný obsah dobrozdání nebo výpovědi.

(5) Neuzná-li úřad důkazy, které poplatník provedl, za dostatečné, aby jeho pochybnosti byly vyvráceny nebo tvrzení poplatníkova prokázána, jest povinen, dříve než přikročí ke stanovení vyměřovacího základu (odhadu), oznámiti poplatníkovi, proč nepokládá důkaz za zdařený nebo postačující. Stejně postupuje, měl-li důkaz negativní výsledek nebo je-li v odporu s údaji poplatníkovými. Oprávnění k vyměření daně podle § 325 nelze použíti, sdělil-li úřad poplatníku pouze, že důkaz jím nabídnutý se nezdařil.

(6) Odpověď na připomínku pochybností může poplatník dáti buď písemně, používaje zpravidla téhož tiskopisu pro odpověď již přizpůsobeného, neb ústně do protokolu. Odpovídá-li poplatník protokolárně, jest věcí úředníka protokol sepisujícího, aby úplně vyčerpal výtky, požadavky a otázky v připomínce pochybností uvedené.

K § 312, odst. 3.

(1) Nevyhoví-li poplatník bez dostatečné omluvy připomínce pochybností, může vyměřovací úřad (komise) vysloviti kontumaci podle § 325. Pouhé nevyvrácení pochybností nelze považovati však ještě za neposlušnost a nutno ve vytýkacím řízení pokračovati.

(2) Výzvu podle § 312 může úřad opakovati, jestliže poplatník na výzvu neodpověděl; kontumační následky z první výzvy mohou pak poplatníka stihnouti jen, vyhradil-li si úřad v nové výzvě právo použíti těchto následků pro neuposlechnutí první výzvy.

(3) Jinak tu platí obdobně, co bylo uvedeno v ustanovení k § 310, odst. 3.

K § 313, odst. 1.

(1) Je-li povinností poplatníkovou prokazovati okolnosti, jichž se dovolává, jest povinností úřadu, aby veškeré nabídnuté důkazy připustil nebo provedl, není-li poplatník v kontumaci podle § 325 a nejde-li podle ustanovení § 313, odst. 2, č. 1, pododst. 3 o důkazy, kterých není třeba prováděti.

(2) Důkazy, které může poplatník provésti bez součinnosti úřadu, třeba provésti zároveň s odpovědí na připomínku pochybností, na př. předložiti smlouvy, účty, kvitance, dlužní úpisy, dopisy svědků a pod. Pouhý projev ochoty předložiti doklady nestačí. Ostatní důkazy, jichž provedení musí býti účasten vyměřovací úřad, na př. nahlédnutí do záznamů nebo do obchodních knih, místní šetření, výslech znalců, nutno výslovně nabídnouti (viz § 313, odst. 2).

(3) Poplatník má na vůli, jde-li o jeho osobní výslech, dostaviti se se svým zmocněncem.

K § 313, odst. 2.

Stihly-li poplatníka následky kontumace buď proto, že nepodal včas přiznání (§ 309),

nebo že nevyhověl výzvám úřadu podle §§ 310, 312 a 325, nemá nároku, aby důkazy jím nabídnuté byly provedeny nebo aby k důkazům provedeným bylo přihlíženo. Rovněž nemá poplatník takového nároku, založil-li úřad nebo komise své rozhodnutí na vlastních údajích poplatníkových, které nebyly závazně pro úřad odvolány nebo opraveny.

K § 313, odst. 2, č. 1.

(1) Poplatník musí jasně prohlásiti, že nabízí důkaz nebo žádá, aby důkaz byl proveden; nestačí na př. rčení: „což mohou dosvědčiti znalci“ a pod.

(2) Důkazy může poplatník nabídnouti jen o skutečnostech nebo okolnostech skutkového rázu u r č i t ě označených, na př. o výši přiznaného obratu, o vydáních na opravy domu, o přiměřenosti amortisace, o dubiosnosti nebo ztrátě určitých pohledávek. Nebylo by tedy možno připustiti důkaz, na př. aby byli vyslechnuti odborníci o prosperitě obchodu nebo znalci o tom, že poplatník utrpěl ztráty (bez označení jaké), nebo že poplatník jest ochoten předložiti všechny pomůcky a doklady pro stanovení vyměřovacího základu anebo aby byli vyslechnuti znalci o přibližné výši čistého důchodu (výtěžku) — leč by šlo o nabídku důkazu podle § 310, odst. 6 — anebo aby byli vyslechnuti znalci o tom, že komisí stanovený důchod (výtěžek) nemohl býti dosažen. Nebylo by však lze přejíti nabídku důkazu, že určitý příjem byl dosažen.

(3) Svědci a znalci, jichž výslech poplatník nabízí, musí býti buď jménem uvedeni nebo tak označeni, aby úřad seznal, koho má vyslýchati. Jest tudíž provésti výslech, dovolává-li se poplatník soudních znalců svého oboru anebo znalců určitého oboru živností nebo obchodu, i když by jich nejmenoval jménem. Pouhé dovolávání se „znalců“ bez bližšího označení ovšem nestačí.

(4) Vyměřovací úřad má právo kromě znalců a svědků nabídnutých poplatníkem vyslechnouti též jiné podle své volby. Rovněž může provésti výslech jím zvolených znalců nebo svědků neb osob přezvědných, nejmenoval-li poplatník sám znalců nebo svědků.

(5) Odmítne-li navržený znalec výpověď, viz ustanovení k § 301, odst. 3 a 4 a k § 312, odst. 1.

(6) Zemře-li jmenovaný znalec nebo svědek, jest úmrtí oznámiti poplatníkovi, aby mohl nabídnouti jiný důkaz.

(7) Svědka nebo znalce nelze odmítnouti před výslechem pouze z toho důvodu, že se zdá úřadu předpojatým.

(8) O posouzení výpovědi znalců a o ocenění provedených důkazů viz § 324 a prov. ustanovení k němu.

(9) Jest zůstaveno volnému uvážení úřadu, vyhoví-li žádosti poplatníkově, aby byl přítomen výslechu svědků nebo znalců jím navržených, nebo výslechu svědků a znalců stanovených úřadem, a kladl jim otázky a jaké. Žádosti poplatníkově nebude lze vyhověti, objeví-li se vážné důvody, které brání přítomnosti poplatníkově, na př. projevené přání znalce nebo svědka.

(10) Jinými přípustnými průvody jsou na př. spisy jiných úřadů, zejména soudů, spisy pozůstalostní, vrchnoporučenské, vyjádření nebo dobré zdání jiných úřadů nebo korporací (obecního úřadu, obchodní, lékařské, inženýrské komory, živnostenského společenstva atd.), prohlášení nebo osvědčení peněžního ústavu a pod.

(11) Neproveditelným důkazem jest na př. výslech znalce nebo svědka, jehož adresa nebyla udána, nebo který se zdržuje v cizím státě, s nímž není úmluvy o vzájemné právní pomoci ve věci přímých daní, dále důkaz obchodními nebo hospodářskými knihami, které jsou v cizině, kontrola denního obratu úředníkem v obchodě poplatníkově a pod.

(12) Skutečnosti pro vyměření daně nezávažné jsou zejména tvrzení poplatníkova, ze kterých nevyplývá nutně pravdivost údajů v přiznání, tedy na př. všeobecné dovolávání se poklesu konjunktury, zhoršení poměrů exportních, prohlášení peněžního ústavu, že poplatník nemá u něho vkladů (spořitelní knížky nemusí zníti na jméno držitele), vyšetření skutečností, které se týkají jen části doby rozhodné pro vyměření daně a pod.

(13) Sdělení důvodů, proč byl nabídnutý důkaz odmítnut, musí se státi ještě v řízení vyměřovacím, anebo nestalo-li se tak, aspoň ještě v řízení odvolacím.

K § 313, odst. 2, č. 2.

(1) Poplatník musí zcela přesně označiti okolnosti a otázky, o nichž má býti proveden přísežný výslech, poněvadž soudu musí býti jasně formulovány otázky, o kterých má přísežně vyslechnouti svědky nebo znalce. Samozřejmě musí býti svědci a znalci také jmenováni.

(2) Kdežto nepřísežný výslech svědků a znalců navržených poplatníkem lze odmítnouti jen z důvodů uvedených v § 313, odst. 2, č. 1, pododst. 3, jest přísežný výslech připustiti jen v případech důležitých, pokud jiným způso-

bem nelze zjistiti správný základ vyměření daně. Vyměřovací úřad zrale uváží, jednak existují-li skutečně nutkavé důvody, aby přísežný výslech byl připuštěn, neboť nepřipuštěním tohoto důkazu zbavuje se poplatník velmi účinného průvodu, jednak, nestačil-li by jen nepřísežný výslech, aby soud nebyl bez potřeby zatěžován a vyměřovací řízení nebylo protahováno. O provedení přísežného výslechu rozhodne ve vyměřovacím řízení úřad; důvody, pro které nebyl povolen, třeba poplatníku oznámiti (analogie výše citovaného ustanovení zákona). O významu přísežné výpovědi srov. poslední větu odstavce 3 ustanovení k § 301, odst. 5.

K § 313, odst. 2, č. 3.

(1) Poplatník může žádati, aby s ním bylo jednáno osobně buď u vyměřovacího úřadu nebo před daňovou komisí. Žádosti této jest třeba zpravidla vyhověti, poněvadž ústní jednání spíše vede k cíli, než písemné. Jen z důležitých důvodů, na př. žádá-li poplatník za výslech o okolnostech známých nebo pro vyměření daně nerozhodných a pod., možno žádost zamítnouti; o tom třeba samozřejmě poplatníka zpraviti. Proti takovému rozhodnutí není zvláštní odvolání přípustno (§ 330, odst. 8). Jde-li o ústní jednání před daňovou komisí, musí se komise o žádosti usnésti, což nutno v protokole o zasedání poznamenati.

(2) Osobní jednání s poplatníkem má sloužiti jen k tomu účelu, aby mohl podati vysvětlení; dosažením tohoto účele jest právo poplatníkovo vyčerpáno.

(3) Poplatník nemá práva, aby byl sám vyslechnut přísežně, neboť zákon nezná vlastní přísahy jako průvodního prostředku.

(4) Viz též ustanovení k § 301, odst. 5, k § 310, odst. 2, č. 1 a k § 313, odst. 1.

K § 313, odst. 2, č. 4.

Viz též § 316, odst. 5 a prov. ustanovení k němu.

Nahlížení do knih.

K § 314.

(1) Nahlédnutí do knih (§§ 314 až 318) jest podmíněno formálními náležitostmi v těchto paragrafech uvedenými a má účinky v zákoně uvedené jen tehdy, provede-li je vyměřovací orgán, totiž vyměřovací úřad (§ 314, odst. 1) nebo předseda nebo člen komise (§ 326, odst. 1). Od tohoto nahlédnutí do knih nutno rozeznávati obdobné výkony revisních komisí revisního odboru ministerstva financí, které nejsou podmíněny formálními náležitostmi stanovenými v §§ 314 až 318, ale jejichž výsledky jsou pouhými „pomůckami", kterých možno pro vyměření daně použíti jen potud, pokud bylo o nich vyměřovacím úřadem provedeno doplňovací, pokud se týče vytýkací řízení. Na druhé straně však není potřebí, aby „státní úředník" byl členem úřadu, který provádí nahlédnutí do knih. Může tedy k tomu býti písemně zmocněn kterýkoliv státní úředník, zejména úředník revisního odboru ministerstva financí. Mohou tedy úředníci revisního odboru ministerstva financí, po případě ústředního revisního úřadu finančního (čl. III, č. 2) působiti při nahlédnutí do knih nejen jako znalci (§ 314, odst. 2), nýbrž i jako výkonní orgánové.

(2) Nepřipustí-li poplatník, který je nabídl, nahlédnutí do knih, má se za to, že odvolal svoji nabídku. Protahuje-li provedení nabídnutého nahlédnutí, může stanoviti úřad (komise) určitou lhůtu ku provedení nahlédnutí do knih s tím, že se bude pokládati nabídka za odvolánu, projde-li tato lhůta marně. K tomu srov. odstavec 4, č. 2 ustanovení k § 338.

(3) Kdo je zástupcem poplatníkovým, stanoví § 262, o zmocněních jedná § 263.

K § 314, odst. 4.

Soudní znalci jsou zapsáni u soudů ve zvláštních seznamech.

K § 315.

(1) Nahlédnutí do obchodních nebo hospodářských knih v úředních místnostech, ať jde o nahlédnutí do knih nařízené úřadem nebo o důkaz knihami nabídnutý stranou, není vyměřovací úřad oprávněn prováděti, jde-li o rozsáhlé šetření, nebo z důvodů zvláštního zřetele hodných a navrhne-li poplatník, aby se nahlédnutí to provádělo v jeho obchodních místnostech nebo v jeho obydlí. Zda-li jde o rozsáhlé šetření nebo o důvody zvláštního zřetele hodné, rozhoduje vyměřovací úřad; proti jeho rozhodnutí nemá poplatník samostatného odvolání (§ 330, odst. 8, první věta).

(2) Jak nabídnuté tak i nařízené nahlédnutí do knih zahrnuje nejen obchodní nebo hospodářské knihy poplatníkovy v užším slova smyslu, nýbrž všechny písemné zápisy, účetní pomůcky a doklady poplatníkovy, z nichž lze zjistiti okolnosti, potřebné v tom kterém případě k vyměření daně, či k účelům trestního řízení, třebas tu nebylo uzavřeného vedení knih.

(3) U nabídnutého nahlédnutí omezuje se ovšem nahlédnutí jen do oněch zápisů (v širším slova smyslu), jichž jest k průkazu po-

třebí, zato u nařízeného nahlédnutí možno, nevede-li poplatník knih nebo je-li toho třeba k doplnění a potvrzení obsahu knih, naříditi i předložení smluv, dlužních úpisů, úrokových kvitancí, výtahů z účtů (zejména běžných účtů bankovních), faktur a jiných účetních pomůcek a dokladů, dále i obchodní korespondence (§ 310, odst. 4, § 313, odst. 2, č. 1, pod-odst. 2).

(4) Nahlédnouti do zápisů, jež obsahují výhradně jména zákazníků, obchodní výpočty (kalkulace) nebo se vztahují na výrobní proces nebo na vedení domácnosti, lze jen tehdy, když je to naprosto nutno pro účely nahlédnutí do knih.

(5) Takovými zápisy nejsou ovšem knihy nebo oddíly jich nebo účetní a jiné doklady, jež obsahují kromě zápisů, uvedených v předchozím odstavci, i jiné zápisy, závažné pro vyměření daně, nebo jsou článkem daného systému vedení knih, jako na př. osobní účty i s rejstříky, jež se snad k nim vedou, faktury nebo kopírní knihy faktur, jež někdy obsahují i kalkulace, účty domácnosti, vedené jako podstatný doplněk konta kapitálového a pod. Ustanovení o řádném vedení knih obsahuje obchodní zákon v čl. 28 a násl. (§§ 25 a násl. zák. čl. XXXVII/1875) — srov. ale též odstavce 6 a 7 ustanovení k § 324, odst. 1 a 2 — i možno co do požadavků býti přísnějším u tak zv. obchodníků plného práva (firem protokolovaných) nežli u ostatních poplatníků (firem neprotokolovaných, majitelů statků atd.).

(6) V první řadě nutno zkoumati podle způsobu vedení knih (zápisů) a obsahu jich, děly-li se zápisy do nich postupně, úplně a správně a postačí-li pro posouzení oněch skutečností, k jichž zjištění se nahlédnutí do knih provádí.

(7) Prohlídka knih nemá se omeziti jen na chronologické a systematické zápisy knih, ale třeba ji rozšířiti pravidelně (podle potřeby) i na účetní a jiné doklady; při tom nutno přihlížeti k tomu, že v praxi se vyskytují různé možnosti, jak ten který případ lze zaknihovati, takže bude třeba bráti zřetel i k souvislosti jednotlivých účtů.

(8) Samozřejmě nutno míti na zřeteli vždycky zásady daňového práva (viz na př. § 10, odst. 2, § 78 a § 79). Zvláště tehdy, když se jedná o vyšetření důchodu podrobeného dani důchodové, jest věnovati zvláštní pozornost změnám ve stavu kapitálových kont (společenských vkladů); rovněž tak dlužno vyšetřiti, nebyla-li zaúčtována na účet čistého zisku vydání, která nelze srážeti podle zásad daňového práva (na př. výdaje na domácnost, daň důchodovou, dávku z majetku a z přírůstku na majetku, výdaje nepřípustné podle § 17).

(9) Je-li podezření, že knihy jsou vedeny nesprávně, jest třeba učiniti více srovnání dokladů se zápisy.

(10) Při provádění nahlédnutí do knih jest se vystříhati všeho rušení pravidelného chodu podniku. Nahlédnutí nutno provésti pokud možno rychle a bez přestávky.

(11) Potřebuje-li poplatník zápisů a dokladů, do nichž se má nahlédnouti, k výkonu svého podnikání, nutno mu ponechati možnost, aby používal podle potřeby těchto zápisů a dokladů v obvyklých hodinách obchodních.

K § 315, odst. 3.

Oznámení podle prvé věty tohoto odstavce spojí se s výzvou k nahlédnutí do knih, ať již nabídnutému či nařízenému.

K § 315, odst. 4.

Z důležitých důvodů možno na návrh úřadu nebo poplatníka delegovati k prohlídce knih i jiný úřad vyměřovací (komisi), než příslušný (§ 251).

K § 315, odst. 5.

Ustanovení zákona má tu na mysli případy, kde nahlédnutí do knih se provádí podle § 315, odst. 2, u poplatníka na místě samém. Za účelem zajištění knih učiní revidující orgán vhodná opatření podle okolností případu uzavřením knih do schránky (místnosti), jež mu poplatník na jeho výzvu k tomu účelu uvolní, nebo zabalením a zapečetěním. Proti takovému opatření nemá poplatník samostatného odvolání (§ 330, odst. 8, první věta). Náklady s tím spojené možno po případě předepsati poplatníkovi k náhradě podle § 222 nebo § 338.

K § 316.

(1) Při posuzování hodnověrnosti knih dlužno po v n ě j š í stránce přihlížeti v první řadě k ustanovení obchodního zákona.

(2) Protokol o nahlédnutí do knih má obsahovati:

a) Jména přítomných a zjištění plné moci zmocněnce (§ 263), po případě oprávněnost zástupce podle § 262.

b) Účel nahlédnutí do knih (důkazní thema).

c) Označení knih a zápisů, jež se předkládají; popis jich (podle jich zařízení a zevnějšího stavu), způsob, jak se knihy vedou (po-

dle jednoduchého, podvojného, amerického způsobu a pod.), jsou-li kolkovány a kdy, od kterého do kterého dne obsahují zápisy.

d) Zápisy, týkající se skutečností, jež se mají zjistiti nahlédnutím do knih, a příslušné k nim vysvětlivky a objasnění. Provádí-li se nahlédnutí do knih za účelem zjištění čistého výtěžku nebo důchodu, dlužno připojiti opisy poslední a předposlední rozvahy, po případě i posledního účtu ztráty a zisku, nebyly-li připojeny k přiznání nebo dodatečně vyžádány. Je-li v tomto účtu uveden hrubý výnos na účtu zboží a pod., dlužno připojiti i opis účtu zboží zhotovený tak, aby z něho byla patrna počáteční zásoba, úhrn nákupu nebo výroby, úhrn tržby, konečná zásoba a hrubý zisk na zboží.

e) Vysvětlivky a objasnění, jež podal poplatník nebo jeho zástupce (zmocněnec) a zjištění, provedená na jeho žádost, poznámky přibraných znalců nebo důvěrníků poplatníkových, ovšem jen potud, pokud to má význam pro výsledek nahlédnutí do knih, po případě pokud je výslovně požadováno pojetí těchto vysvětlivek, zjištění a poznámek do protokolu.

f) Všecky okolnosti, jež mají význam pro hodnověrnost knih a zápisů. Zejména dlužno uvésti všecky okolnosti, z nichž lze souditi na úplnost zápisů (zvláště co se týče příjmů, ocenění zásob). U záznamů, obsahujících ocenění zásob (u obchodníků plného práva lze žádati podrobné inventury zásob počátečných a konečných), dlužno uvésti, obsahují-li množství každého druhu zásob. Dále dlužno zjistiti, jsou-li knihy řádně uzavřeny, lze-li z nich vyšetřiti vše, čeho potřebí pro účel nahlédnutí do knih, zejména též výběry pro domácnost, obsažené ve vydáních a pod. Zde možno uvésti i výsledek srovnání dokladů se zápisy v knihách.

g) Zjištění, že poplatník odepřel předložiti určité knihy nebo doklady, nebo že tvrdí, že nevede zápisů na něm požadovaných nebo že jich nemá, a okolnosti, jež uplatňuje poplatník pro odůvodnění svého postupu nebo tvrzení. To má, jedná-li se o vyžádání dokladů pro doplnění nebo potvrzení obsahu knih, hlavně ten účel, aby poplatník byl upozorněn hned při provádění prohlídky na ony body, v nichž pokládá orgán, provádějící nahlédnutí do knih, důkaz vedený poplatníkem za neúplný, aby se mu tak poskytla příležitost doplniti tento důkaz.

h) Prohlášení lékaře, advokáta, obhájce, veřejného notáře, že a do jakých spisů odepírá revidujícímu orgánu nahlédnouti z důvodů uvedených v § 310, odst. 7, po případě žádost i jiného poplatníka, aby směl dáti nahlédnouti do jednotlivých položek ve svých knihách nebo zápisech orgánu, provádějícímu nahlédnutí do knih a zkoušení jich, jen s vyloučením jmen dotčených osob, poněvadž je vázán svým povoláním (na př. lékárník) zachovati tajemství, jakož i opatření, které orgán o tomto prohlášení nebo žádosti učinil. V takových případech dlužno rozhodnouti po uvážení všech okolností, možno-li knihy pokládati za hodnověrné i při tomto omezení. Po případě možno s poplatníkem se dohodnouti, aby připustil neomezené nahlédnutí do knih a zápisů důvěrníku, jenž by pak vypověděl jako svědek, neuváděje jmen, souhlasí-li údaje poplatníkovy v tom směru se zápisy.

ch) žádost poplatníkovu o povolení přiměřené lhůty, aby mohl podati podrobné vyjádření o materiálu, získaném prohlídkou knih a dobrém zdání znalcově. Lhůtu stanoví úřad vyměřovací (komise) podle § 253, odst. 1.

Místní prohlídka.

K § 319, odst. 1.

(1) Místní prohlídku může nařídit vyměřovací úřad (§ 319, odst. 1), komise a její předseda (§ 326, odst. 2), dále odvolací stolice, ať úřad nebo komise a její předseda (§ 334, odst. 1).

(2) Místní prohlídky bude zapotřebí nejen k účelům vyměření daně, nýbrž i při jiných příležitostech, na př. při osvobození od daně, odpisech a pod. Vedle státního úředníka, jenž místní prohlídku provádí, není dalších osob potřebí, leč by tak zákon zvláště stanovil (na př. § 114, § 323, odst. 1 a 2). Pokud jde o místní prohlídky provedené revisní komisí revisního odboru ministerstva financí a jejich právní význam, platí obdobně ustanovení k § 314, odst. 1.

(3) Místní prohlídka jest přípustná zásadně u každé z přímých daní, zejména u daně pozemkové a domovní; pro zjištění hlavně nájemní hodnoty (§§ 152 a násl.) a zařadění budovy do katastru třídní daně (§ 163) obsahuje zákon zvláštní ustanovení v §§ 320 až 323.

(4) Kdy se mohou prováděti místní prohlídky v trestním řízení, stanoví § 217.

(5) Co se týče osoby státního úředníka viz ustanovení k § 314, odst. 1.

K § 319, odst. 2.

(1) Místní prohlídky v bytě poplatníkově provedou se jen výjimečně v případech zvláště důležitých a jen za předpokladu, že se v něm provozuje výdělečný podnik. Takové

prohlídky nesmí se použíti k tomu, aby se pátralo po způsobu života poplatníkova a po jeho životních nákladech.

(2) Do rozhodnutí vyměřovacího úřadu v otázce, jde-li o obchodní zájem, nelze se zvláště odvolati (§ 330, odst. 8).

(3) Před výkonem místní prohlídky prokáže se zmocněný k tomu státní úředník písemným příkazem vyměřovacího úřadu (komise).

(4) Při prohlídce provozovacích místností není poplatník povinen na žádost úředníka, provádějícího místní prohlídku, zastaviti provozování podniku nebo zahájiti na zkoušku částečné provozování podniku.

K § 319, odst. 3.

(1) Toto ustanovení neplatí v trestním řízení (§ 217, odst. 3), kde tedy lze provésti prohlídku neočekávaně.

(2) Úředník, zmocněný ku prohlídce, má zpraviti o zamýšlené prohlídce poplatníka (je-li nepřítomen, osobu, které svěřen dohled, na př. ředitele závodu, správce dílny, spolubydlitele v domě, domovníka, dospělého člena rodiny) dříve, než vstoupí na pozemek, po případě hned, jakmile vstoupí do budovy, provozovny nebo bytu.

(3) Zamčené místnosti nesmí úředník sám otevříti, nýbrž požádati o to poplatníka (jeho zástupce nebo zmocněnce). Nevyhoví-li, mohou nastoupiti kontumační účinky, naznačené v tomto (a následujícím) odstavci.

(4) Překážení v místní prohlídce je kromě toho trestno podle § 200 (trest vězení od jednoho do 14 dnů, nebo peněžitý trest od 50 do 10.000 Kč). Na tyto trestní následky dlužno poplatníka nebo jeho zástupce (zmocněnce), ředitele závodu, správce dílny, spolubydlitele v domě, domovníka nebo dospělého člena rodiny upozorniti.

K § 319, odst. 6.

(1) § 8 tam uvedeného ústavního zákona zní:

„V kterých případech je přípustna k účelům soudního trestního řízení prohlídka i bez písemného příkazu soudcova, stanoví zákon.

V tomto případě musí však orgán vykonávající prohlídku vykázati své oprávnění k tomu a vydati osobě, u níž vykonal prohlídku, na její žádost ihned, nebo nejdéle do 24 hodin písemné potvrzení o vykonané prohlídce a důvodech pro její provedení a o věcech v ní zabavených.“

(2) § 9 téhož zákona zní:

„Zákon stanoví, ve kterých případech, kterými orgány a s jakými obmezeními je přípustna prohlídka místností obývacích nebo živnostenských (§ 6) k účelům policejním, finančním a k účelům veřejné správy vůbec; i pro tyto případy platí ustanovení druhé věty § 8.“

(3) § 10 téhož zákona zní:

„O každé domovní prohlídce budiž ihned sepsán protokol, v němž dlužno uvésti zákonný důvod a důvod podezření, pro nějž byla prohlídka provedena a jaký byl její výsledek. Nebylo-li nic závadného shledáno, budiž straně ihned vydáno písemné potvrzení.“ (Viz též § 217, odst. 2).

K § 319, odst. 7.

Ustanovení toto připouští, aby i při místní prohlídce měl poplatník právo podati odpor proti přibrání osob, které s ním obchodně soutěží, a proti přibrání zřízenců takových osob, o němž rozhodne vyměřovací úřad s konečnou platností, dále aby si poplatník k této prohlídce na svůj náklad přibral důvěrníka.

Zvláštní ustanovení o místním šetření v oboru daně domovní.

K § 320, odst. 1.

(1) Místnímu šetření musí předcházeti řízení podle § 310 a podle okolností i řízení vytýkací podle § 312. Teprve když přes toto šetření zůstávají údaje přiznání pochybnými, tedy když vyměřovací úřad neuznává údajů nebo námitek poplatníkových, přikročí se k místnímu šetření. Ale bez místního šetření není úřad oprávněn odchýliti se od nájemní hodnoty udané držitelem domu.

(2) Co do nájemní hodnoty [§ 320, odst. 1, písm. a)] viz §§ 152 a 153 a co do rozvrhu [§ 320, odst. 1, písm. c)] § 150, odst. 3.

K § 320, odst. 2.

(1) Místní šetření skládá se ze dvou oddílů: z místní prohlídky, ke které nutno poplatníka (držitele domu) pozvati nejméně 5 dní napřed s upozorněním podle § 319, odst. 3 a 4 (§ 320, odst. 6), a z odhadu, který se provede po místní prohlídce v nepřítomnosti poplatníkově.

(2) Při místní prohlídce dlužno zejména též dbáti ustanovení § 319, odst. 4 (§ 320, odst. 6), a to jak u poplatníka resp. uživatele předmětu, o jehož nájemní hodnotu jde, tak i u uživatele srovnávaného objektu.

K § 320, odst. 3.

(1) Odhad předpokládá srovnání stejného se stejným nebo, není-li stejného v místě, aspoň s podobným. Bude tedy nutno nejprve zjistiti a popsati objekt, jenž jest předmětem odhadu, jak co do polohy, účelu, velikosti, stavebního zařízení, doby užívání a pod., tak i co do všech ostatních okolností, které pro hodnocení jsou směrodatny (§ 152); totéž zjištění a týž popis třeba provésti u objektů, s nimiž má býti odhadovaný objekt srovnán.

(2) Poplatníku budiž poskytnuta příležitost, aby mohl podati potřebná nebo vyžádaná vysvětlení a aby mohl hájiti svých zájmů námitkami (§ 320, odst. 6 a § 319, odst. 4), zejména pak poukazem na jiné pronajaté objekty.

(3) O prohlídce se sepíše zevrubný a vystižný protokol, který všichni účastníci prohlídky podepíší (§ 320, odst. 6 a § 319, odst. 5). Tomuto protokolu nutno věnovati veškerou péči, neboť pro odhad mohou býti směrodatnými jen ty „závažné“ okolnosti, které byly pro zjištění nájemní hodnoty skutečně shledány (§ 320, odst. 4).

(4) Zákon nepožaduje, aby protokol byl vždy sepsán na místě samém; nebylo by to ostatně také vždy možno.

K § 320, odst. 4.

(1) Vzhledem k ustanovení § 321, odst. 1 jest přibrati k místnímu šetření vždy zpravidla jednoho odhadce ustanoveného na návrh obecního zastupitelstva a jednoho odhadce úřadem volně jmenovaného.

(2) Státní úředník ustanovený přednostou vyměřovacího úřadu k místní prohlídce jako vedoucí komise, bude zpravidla úředník přidělený vyměřovacímu úřadu náležitě obeznalý nejen s ustanoveními zákona, nýbrž i s hospodářskými a nájemními poměry okresu, pokud se týče dotyčného místa.

K § 320, odst. 5.

Ocenění nájemní hodnoty provede vyměřovací úřad, přihlížeje k návrhům a dobrému zdání odhadců a ke všem zjištěným okolnostem. Aby dobrá zdání odhadců byla pokud možno nejobjektivnější, nepodávají je odhadci hned při místní prohlídce v přítomnosti poplatníkově, nýbrž až po místní prohlídce buď písemně nebo ústně do protokolu, a to vyměřovacímu úřadu. Ovšem není závady, aby dobré zdání a návrh odhadců připínaly se časově na místní prohlídku a staly se ještě v místě, kde prohlídka se konala, což lze doporučiti pro úsporu času.

K § 321, odst. 1 a 2.

(1) Lhůta k podání návrhu budiž přiměřeně dlouhá s přesně udaným konečným terminem; tato lhůta jest však preklusivní; nebyla-li dodržena, jmenuje úřad i druhé dva odhadce.

(2) Prvé jmenování odhadců provede se po vydání zákona, další pak podle potřeby, když by některý z odhadců ubyl. Samozřejmě bude nutno vždy zase vyzvati obecní zastupitelstvo, aby učinilo nový návrh.

(3) Kromě toho, že odhadce musí býti vlastníkem domu v obci, nepředpisuje zákon, jaké vlastnosti má odhadce míti. Vyměřovací úřad však, aby mohl jmenovati odhadce volným výběrem, opatří si potřebné informace (výslechem obecního starosty nebo jiných vážených občanů) o způsobilosti (občanské i berní zachovalosti, dostatečné místní znalosti a zkušenosti) vlastníků domů v obci. Tytéž informace bude podle okolnosti třeba si opatřiti i o osobách navržených obcí za odhadce.

(4) Návrh na jmenování má činiti obecní zastupitelstvo; nestačil by tudíž návrh starosty obce (jeho náměstka) nebo obecní (městské) rady. Bude záhodno před jmenováním dotázati se osob, jež úřad hodlá jmenovati (volným výběrem i na návrh obce), byly-li by ochotny funkci odhadce přijmouti.

K § 321, odst. 4.

(1) Viz též § 321, odst. 1 a 2 a prov. ustanovení k nim.

(2) Seznam odhadců a jich náhradníků jest vésti podle místních obcí.

(3) Změna v odhadcích a jich náhradnících může nastati: úmrtím, vystěhováním se z místní obce, prodejem domu (aniž by se koupil jiný) a pod. nebo odvoláním (§ 322, odst. 4).

(4) Povinnosti odhadců a jich náhradníků jsou obdobné jako členů daňových komisí podle § 239, odst. 1.

(5) Do slibu vezme odhadce a jich náhradníky přednosta vyměřovacího úřadu (§ 321, odst. 4) podle ustanovení § 239, odst. 2 a 3. Slib vykoná se zpravidla po jmenování u vyměřovacího úřadu, nejpozději bezprostředně před místní prohlídkou.

K § 322, odst. 1.

Jelikož podle § 320, odst. 6 a § 319, odst. 3 nutno k místnímu šetření pozvati poplatníka (jeho zástupce nebo zmocněnce) také nejméně 5 dní napřed, jest samozřejmě vhodno obeslati

odhadce a pozvati poplatníka zároveň, když úřad nařizuje místní šetření.

K § 322, odst. 2.

(1) Místní šetření nutno nařídíti znovu, když k prvému jednání nedostaví se oba obeslaní odhadci buď vůbec nebo jen jeden. Nedostaví-li se bez dostatečné omluvy jen poplatník (jeho zástupce nebo zmocněnec), provede se přes to nařízené šetření (§ 319, odst. 3) v jeho nepřítomnosti.

(2) Nedostaví-li se k místnímu šetření po druhé nařízenému buď oba odhadci nebo jen jeden z nich, může se provésti šetření bez nich.

(3) V protokole o průběhu místní prohlídky nutno okolnosti právě zmíněné uvésti.

K § 322, odst. 4.

Vyměřovací úřad použije zmocnění v tomto paragrafu daného zpravidla jen, byl-li by odhadce nezpůsobilý k funkci, ke které byl povolán nebo prohřešil-li by se proti povinnostem v § 239 mu uloženým (pro zaujatost, nesvědomitost a pod.).

K § 322, odst. 5.

(1) Jde tu o případy, kdyby v obci všichni odhadci nebo jich náhradníci z jakéhokoliv důvodu odpadli nebo nemohli se na př. pro nemoc, nepřítomnost a pod., k místnímu šetření dostaviti.

(2) Vlastníci domů, v těchto případech přibraní k místnímu šetření, nevykonají slibu.

K § 323, odst. 1.

(1) Co do údajů viz § 163, co do dokladů § 167; nestačí-li, dojde k místní prohlídce.

(2) K místní prohlídce pozvati jest nejméně 5 dní napřed s příslušným upozorněním (§ 319, odst. 3) vlastníka domu (§ 323, odst. 4); není však třeba, aby členové komise, t. j. dva poplatníci daně třídní, musili býti též pozváni nejméně 5 dní napřed.

(3) Předmětem místní prohlídky jest jednak zjištění počtu obytných místností (§ 161 až 163), jednak i zjištění, je-li budova přepychová (§ 162, odst. 3) anebo naopak, je-li chatrná (§ 163, odst. 4).

(4) Je-li sporna kvalifikace místnosti jako obytné nebo neobytné, jest nutno veškeré okolnosti mluvící pro nebo proti náležitě zjistiti a popsati (na př. délku, šířku, výšku místnosti, stav, v němž se místnost nalézá, zařízení, na př. má-li okna a jaká, má-li podlahu, je-li nebo může-li býti opatřena kamny, má-li spojení s komínem, jakým způsobem se jí užívá a pod.).

(5) Při prohlídce jest se vystříhati zbytečného obtěžování uživatelů místností (§ 319, odst. 2, § 323, odst. 4).

(6) Provedení místní prohlídky bude možno zpravidla svěřiti starostovi obce nebo jeho zástupci. Nedoporučuje-li se to, vyšle vyměřovací úřad k prohlídce svého úředníka.

(7) O místní prohlídce sepíše se zevrubný protokol a místopis budovy, kteréž všichni členové komise, jakož i poplatník podepíší.

Zkoumání a ocenění vyšetřovacího materiálu.

K § 324, odst. 1 a 2.

(1) Zásada uvažování všech výsledků celého řízení, zejména provedených důkazů, předpokládá zjištění všech potřebných skutkových okolností, z kterých úřad (komise) usuzováním vyvozuje závěry.

(2) Ze zásady uvažování výsledků celého řízení plyne, že výpovědi znalců ať úřadem volených nebo poplatníkem jmenovaných a také odhadců (§ 320, odst. 5) nezavazují vyměřovací úřad (komisi), nýbrž mají zpravidla pouze informativní povahu. Výjimky stanoví zákon na př. v § 15, č. 1, písm. b), § 78, odst. 1, písm. f).

(3) Potvrdí-li znalci, navržení poplatníkem, jeho údaje, jest povinností úřadu (komise), aby udal důvody, pro které nemůže přihlížeti k tomuto dobrému zdání znalců (§ 312, odst. 1).

(4) Vyzní-li úsudek úřadu v tom směru, že pokládá důkaz vedený poplatníkem za nezdařený, jest úřad povinen (§ 312) oznámiti poplatníkovi důvody, aby mohl pochybnosti úřadu po případě vyvrátiti anebo nové důkazy nabídnouti.

(5) Pokud jde zvláště o oceňování důkazu knihami, viz § 316 a § 324, odst. 3 a prov. ustanovení k nim.

(6) V první řadě nutno zkoumati podle způsobu vedení knih a jejich obsahu, jsou-li řádně vedeny, t. j. lze-li za to míti, že zápisy se děly postupně, úplně a správně, dále jsou-li knihy věrohodné a stačí-li k průkazu oněch okolností, k jejichž zjištění se nahlédnutí do knih děje.

(7) Podle okolností konkrétního případu nutno posouditi, zda a do jaké míry může otřásti přesvědčením, že knihy jsou řádně vedeny, okolnost, že shledány mezery (na př. ne-

vede se inventář nebo pokladní kniha, nebo z knih jest patrna pouze cena zásob, nikoliv množství), že se knihy vedou na volných listech (na př. deník-primanota, při podvojném účetnictví hlavní kniha), že se vyskytují opravy anebo že chybějí jednotlivé doklady.

(8) Je-li na jisto postaveno, že j s o u knihy ř á d n ě vedeny, pak lze se odchýliti od knihovních zápisů jen z velmi důležitých důvodů, tak na př.: když výsledky nahlédnutí do knih nesouhlasí se skutečnostmi jinak vyšetřenými, když se zjistila nesprávnost závažných zápisů nebo dokladů, nebo vznikly-li pochybnosti, hodí-li se předložené knihy vůbec k tomu, aby poskytly v dostatečné míře jasno o okolnostech, které mají se zjistiti.

(9) I když jde o knihy, které n e j s o u z c e l a řádně vedeny nebo netvoří uzavřený celek, nýbrž poplatník vede jen některé knihy nebo zápisy, nelze jedině proto prohlásiti důkaz za nezdařený; to platí u neprotokolovaných obchodníků zejména tam, kde nesestavují inventury nebo bilance. Ve všech těchto případech nutno si utvořiti úsudek o tom, zda a do jaké míry zápisy jsou věrohodné a mají-li průkazní moc, jen svědomitým oceněním všech směrodatných okolností.

(10) Pokládá-li úřad (komise) důkaz knihami, vedený poplatníkem, za nezdařený, musí jednak důvody sděliti poplatníkovi, jednak, chce-li se od jeho údajů odchýliti, provésti řízení vytýkací podle § 312. Rovněž tak, byla-li provedena prohlídka knih z nařízení úřadu podle § 310, odst. 3 a výsledku jejího nelze použíti jako pomůcky pro vyměření daně.

(11) Při zkoumání knih a zápisů a při ocenění výsledku prohlídky jich je nutno bezpodmínečně se vystříhati výtek týkajících se provozování po stránce obchodní a hospodářské.

K § 324, odst. 3 a 4.

(1) U poplatníků vedoucích řádné obchodní knihy je při zjišťování dani podrobeného ryzího důchodu (ryzího výtěžku) jako základu pro d a ň d ů c h o d o v o u, pokud se týče v š e o b e c n o u d a ň v ý d ě l k o v o u, východiskem obchodní zisk vypočtený podle zásad, stanovených obchodním zákonem pro řádné vedení knih a srovnávajících se i jinak se zvyklostmi řádného obchodníka (§ 10, odst. 2 a § 55, odst. 1). U z v l á š t n í d a n ě v ý d ě l k o v é jsou východiskem pro výpočet ryzího výtěžku rozvahové přebytky, ať se již rozdělují jako úroky, dividendy, tantiemy nebo p o d j a k ý m k o l i v n á z v e m nebo podle jakéhokoliv měřítka, nebo se ukládají do reservních fondů, převádějí na nový účet nebo ať se jich konečně užije jiným způsobem.

(2) Od tohoto podkladu pro vyšetření zdanitelného výtěžku mohou se vyměřovací úřady (daňové komise) odchýliti tehdy, jestliže knihovní zápisy jsou buď formálně vadné (viz ustanovení k § 324, odst. 1 a 2), anebo, jsou-li sice ve směru formálním správné, avšak nepodávají pravdivého obrazu o skutečných obchodních výsledcích z t o h o d ů v o d u, že se používá spojů se zahraničními nebo tuzemskými osobami ke zkrácení daňové základny.

(3) V úvahu mohou přicházeti zejména tyto způsoby spojů:

1. Poplatník nakupuje od jiného podniku (jiné osoby) suroviny anebo hotové výrobky za ceny nepřiměřeně vysoké (převyšující ceny tržní);

2. poplatník prodává jinému podniku suroviny nebo hotové výrobky za ceny nepřiměřeně nízké (nedosahující ceny tržní);

3. poplatník pracuje pro cizí podnik ve mzdě, při čemž jeho odměna je nápadně nízká;

4. poplatník platí majiteli patentních práv (licencí, výrobních oprávnění a pod.) za přenechání těchto práv k užívání (k exploitaci) nepřiměřeně vysokou úplatu;

5. poplatník platí zaměstnancům anebo majitelům cizích podniků nepřiměřeně vysoké honoráře za jejich činnost pro svůj podnik (za znalecké posudky, technické porady, dozor a pod.).

(4) Příkladmo zde uvedené způsoby spojů nejsou samy o sobě ještě důvodem pro použití tohoto ustanovení, nýbrž účelem spojů musí býti záměrné přesouvání zisku za účelem zkrácení daňové základny.

(5) Zjistí-li vyměřovací úřad (daňová komise) po zevrubném šetření, že se v takovém případě záměrně zneužívá spojů s jinými podniky (osobami) ke zkracování daňové základny, vyšetří při značnějších rozdílech daňovou základnu odchylně od knih tím způsobem, že příslušný knihovní zápis při zjišťování daňové základny opraví na přiměřený obnos, o němž buďtež slyšeni znalci. P ř í k l a d: Tuzemský poplatník zpracující suroviny dovážené z ciziny ujedná se svým cizozemským dodavatelem, že tento bude mu účtovati dodané suroviny za 250 Kč, ačkoliv tržní cena činí jen 210 Kč; s diferencí per 40·— Kč naloží pak dodavatel způsobem, který mu bude označen tuzemským poplatníkem, na př. tak, že ji vyplatí třetí osobě, která je důvěrníkem tuzemského poplatníka. Následkem toho vykáže tuzemský poplatník ve své bilanci

— jinak formálně správně sestavené — zisk o 500.000 Kč menší. Vyměřovací úřad sníží v tomto případě nákupní cenu zboží o tento rozdíl a zvýší tím přiznanou daňovou základnu o uvedenou částku.

(6) Pouhá okolnost, že podnik prodává zboží pod cenou (na př. po sezoně, při výprodeji skladu a pod.) nestačí sama o sobě pro použití tohoto ustanovení; rovněž ani pouhé členství v kartelu.

(7) Před uložením daně sdělí úřad (daňová komise) poplatníkovi skutkové okolnosti a úvahy, které odůvodňují zamýšlený postup. Na námitky poplatníka, které dlužno podati v 15ti denní lhůtě, doplní úřad (komise) řízení (provede případně nabízené důkazy) a uzná-li i pak, že tu jsou pro to podmínky, vyměří daň s použitím tohoto ustanovení.

K § 325, odst. 1.

(1) Jde o následky opominutí, které pramení z jiného důvodu, nežli z nepodaného přiznání a opominutí tomu na roveň stojících (§ 309, odst. 1); avšak i v rámci § 325 rozeznávati třeba opominutí podle č. 1, dále podle č. 2, a to jednak nezodpovědění pochybností, jednak nezodpovědění otázek a konečně opominutí podle č. 3 a 4. Veškeré údaje, sloužící k doplnění skutkového materiálu (§ 310), které poskytnouti jest povinností strany, ať jsou oděny v jakoukoliv formu, rozeznávati dlužno od vytýkacího řízení podle § 312; není tedy při výzvě úřadu podle § 325, odst. 1, č. 2 (otázky), potřebí ani uváděti pozastavené údaje ani důvody, proč se to nebo ono žádá, čili možno klásti otázky, činiti výzvy a pod., aniž by muselo předcházeti vytýkací řízení (srov. poslední 2 věty odstavce 1 ustanovení k § 310, odst. 2). Neboť úřad (komise) může nejdříve žádati od poplatníka doplňky, vysvětlivky a doklady k údajům jeho přiznání a teprve potom přistoupiti k výtkám pochybností; nezodpoví-li však strana výzvy již v doplňovacím řízení, nemusí již dojíti k řízení vytýkacímu.

(2) Následky opominutí jsou v podstatě tytéž jako v případě § 309, odst. 1; i zde nejsou nutným následkem zmeškání, nýbrž mohou, ale nemusí se dostaviti („může"); i zde jest směrodatným rozhodnutí úřadu (komise). Poplatník, který bez dostatečných omluvných důvodů opomine nebo odepře včas vyhověti vyzvání úřadů, aniž by žádal před uplynutím lhůty o její prodloužení, pozbývá práva odporovati skutkovým zjištěním, na nichž prvá stolice založila svůj úsudek o výši dani podrobeného důchodu, výtěžku nebo požitku, pokud tato skutková zjištění se vztahují na dobu pro vyměření daně rozhodnou a nevybočují z rámce pomůcek, které úřad má po ruce, nebo jim neodporují a ani prvá, ani odvolací stolice není více povinna přihlížeti k jeho námitkám nebo k nabízeným důkazům a návrhům; může však použíti úplně nebo částečně údajů strany, aniž by tím nepříznivé následky opominutí byly odstraněny. Odvolací stolice může samostatně zjistiti podklad pro své rozhodnutí, mohouc následky opominutí vysloviti, i když tak neučinila prvá stolice. Kontumační následky podle § 325 mohou vzniknouti jak pro neuposlechnutí výzvy vyměřovacího úřadu nebo komise v řízení vyměřovacím, tak pro neuposlechnutí výzvy v řízení odvolacím.

(3) K tomu, aby vznikly nepříznivé následky opominutí, stačí neposlušnost, t. j. neospravedlněné nesplnění příkazu včas; je nerozhodno, došla-li na př. odpověď sice pozdě, ale před vyměřením daně. Uložení pořádkové pokuty pro neposlušnost nevylučuje tyto nepříznivé následky.

(4) Dostatečným omluvným důvodem mohou — stejně jako při zmeškání podle § 309, odst. 1 — býti jenom okolnosti, z nichž je patrno, že zmeškání povinnosti podle §§ 310, 312 a 325 bylo nezaviněné. Aby zabránil nepříznivým následkům zmeškání podle § 325, jest však poplatník povinen — na rozdíl od § 309, odst. 1 — omluvné důvody uplatniti a prokázati ještě před uplynutím stanovené lhůty (srov. ustanovení k § 310, odst. 3 a k § 312, odst. 3).

(5) Nepříznivé následky § 325, odst. 1 se mohou dostaviti na př.: nevyhoví-li se výzvě, aniž by poplatník odůvodnil, proč nemůže výzvě vyhověti, vyhoví-li sice formálně výzvě, ale materielně ne tak, jak se vyhověti mělo, anebo aspoň ne takovým způsobem, aby požadavku úřadu bylo třeba na jiný způsob náležitě vyhověno, odmítne-li poplatník vůbec, aniž by prokazoval omluvné důvody nebo navrhoval nové důkazy a pod. Ostatně viz ustanovení k § 325, odst. 1, č. 1, č. 2, č. 3 a č. 4.

(6) Kontumační následky podle § 325 nemohou však nastati, když poplatník v odpovědi na výzvu právem namítne, že splnění výzvy je nemožné (na př. že nemůže bilanci předložiti, poněvadž není ještě hotova, nebo že žádaný doklad byl zničen požárem a pod.), nebo že výzva úřadu je neurčitá nebo že není řádně t. j. po rozumu § 312, odst. 2 odůvodněna, nebo že tato výzva se dovolává okolností, které se nevztahují na dobu pro vyměření daně rozhodnou a pod.

(7) Výzva podle § 325, má-li způsobiti nepříznivé následky podle tohoto paragrafu, musí obsahovati pohrůžku vyměření z moci úřední, nebude-li výzvě bez dostatečné omluvy do lhůty stanovené — nejméně 15denní, pokud se týče 8denní — vyhověno (§ 310, odst. 3, § 312, odst. 3). Aby nepříznivé účinky opominutí se podle § 325, odst. 1 mohly dostaviti, jest jako u § 309, odst. 1 podmínkou, aby byly dány osobní a věcné předpoklady daňové povinnosti.

(8) Pomůckami podle § 325, odst. 1 jsou na př. vlastní údaje strany, od nichž se úřad (komise) může bez (dalšího) vytýkacího řízení odchýliti (na př. údaje strany v opožděné odpovědi na výzvu podle § 310 nebo § 312), revisní operát, výpovědi svědků, znalců nebo osob přezvědných, vlastní vědomosti vyměřovacího (odvolacího) úřadu (komise), spisy vyměřovací z předešlých let a pod. Pomůcky tyto musí býti ze spisů zřejmy; úplně bez pomůcek nelze daň podle § 325 vyměřiti. Úřad (komise) je povinen přihlížeti při vyměření daně ke všem pomůckám, ze spisů zřejmým, což ve spisu musí též potvrditi.

(9) Poplatníkovi budiž sděleno použití následků § 325, odst. 1 ve sdělení vyměřovacích základů podle § 331, odst. 1 nebo ve vyřízení o odvolání.

K § 225, odst. 1, č. 1.

(1) Obeslání poplatníka může se státi hlavně proto, aby buď doplnil nebo vysvětlil nebo prokázal své údaje (§ 310, odst. 2, č. 1) nebo aby mu úřad oznámil pochybnosti o správnosti nebo úplnosti údajů v přiznání (§ 312, odst. 1) nebo za obojím účelem zároveň.

(2) V obsílce jest třeba udati účel obeslání vzhledem k ustanovení § 325, odst. 2.

K § 325, odst. 1, č. 2.

(1) Pochybnosti nebo otázky mají pro vyměření daně podstatnou důležitost, jsou-li v příčinné souvislosti se stanovením výše důchodu, výtěžku nebo požitku dani podrobeného.

(2) Podmínkou nepříznivých následků opominutí je neposlušnost (srov. odstavec 3 ustanovení k § 325, odst. 1), t. j. neospravedlněné nesplnění příkazu nebo opožděné jeho splnění, při čemž nezáleží na tom, odepře-li strana vyhověti výzvě nebo příkazu výslovně nebo jestliže jen opomene bez dostatečné a včasné omluvy výzvu nebo příkaz splniti. Tato podmínka je dána též, na př. když strana na výtku pochybností setrvá prostě na svých údajích (v přiznání, v odvolání, v dokladech k nim připojených a pod.), aniž by nabídla důkazy o správnosti těchto svých údajů, nebo popírá-li pouze vývody úřadu (komise). Naproti tomu není neposlušností, jestliže straně odpovídající na dotaz nebo výtku pochybností se nepodaří podle názoru úřadu (komise) dotaz zcela zodpověděti (na př. příjem a vydání plně specifikovati), důkaz plně provésti nebo pochybnosti úplně vyvrátiti, nebo jestliže výzvu splní nepřímo (na př. místo specifikace příjmů a vydání dostaví se osobně k úřadu s knihami a podá tam všechna žádaná vysvětlení), není-li podle názoru úřadu její odpověď ve shodě s pravdou nebo jestliže z knih na výzvu předložených nemůže býti zdanitelný důchod nebo výtěžek číselně zjištěn a pod. V takovýchto případech nutno podle povahy věci v doplňovacím nebo vytýkacím řízení pokračovati a v něm dáti poplatníkovi možnost o pochybnostech úřadu se vyjádřiti.

(3) Pod pojem „otázky" spadají veškeré výzvy k předložení vysvětlivek, doplňků, dokladů, výkazů a pod.

(4) Výjimečně nemohou stihnouti poplatníka, který vede obchodní nebo hospodářské knihy, kontumační následky podle § 325, odst. 1, č. 2, žádá-li od něho úřad (komise) taková podrobná vysvětlení nebo průkazy, které by vyžadovaly příliš obsáhlé výpisy z těchto knih, a nabídne-li takový poplatník v odpovědi na takovouto výzvu, aby si úřad sám žádaná data opatřil nahlédnutím do těchto knih (§ 310, odst. 5).

K § 325, odst. 1, č. 3.

(1) Poplatníka, který byl úřadem (komisí) vyzván, aby podrobně rozvedl své příjmy a výdaje, nemohou postihnouti nepříznivé následky podle § 325, jestliže v odpovědi nebo místo odpovědi nabídne důkaz obchodními nebo hospodářskými knihami, vede-li takovéto knihy, nebo, nevede-li takovýchto knih, jestliže v odpovědi na tuto výzvu uvede, že nevede těchto knih, a nabídne-li, aby jeho přiznání bylo prozkoumáno znalcem (§ 310, odst. 5. a 6). Naproti tomu by mohly tyto následky postihnouti takového poplatníka, který vede knihy, jestliže by předložil pouze bilanci nebo uvedl pouze hrubý zisk a určité výdajové položky bez podrobných výpočtů nebo uvedl příjmy a výdaje pouze odhadem, pro poplatníka pak, který nevede knih, jestliže by v odpovědi pouze uvedl, že knih nevede.

(2) Pro poplatníka, který byl vyzván, aby předložil k nahlédnutí své obchodní nebo hos-

podářské knihy, nemohou vzniknouti nepříznivé následky podle § 325, odst. 1, jestliže v odpovědi požádá, aby důkaz nahlédnutím do knih byl proveden v jeho obchodních místnostech nebo v jeho obydlí, a žádost tu odůvodní okolnostmi uvedenými v § 315, odst. 2. Do zamítnutí takovéto žádosti nepřísluší mu samostatné odvolání (§ 330, odst. 8, první věta). Naproti tomu mohou takového poplatníka uvedené nepříznivé následky stihnouti, jestliže prohlásí, že knih nevede, a bude mu prokázáno, že knihy skutečně vede a že tedy byl povinen výzvě vyhověti.

K § 325, odst. 1, č. 4.

Viz ustanovení k §§ 310, 312, 319, 320 a 323.

K § 325, odst. 2.

(1) Rozsah nepříznivých následků § 325, odst. 1 řídí se přesně obsahem výzvy, jíž poplatník nevyhověl, a nejde dále, nežli opominutí samo.

(2) Nelze tedy na př. tyto následky vztahovati na jiný pramen důchodu, než jakého se výzva týkala, nebo odvozovati kontumaci pro celý odhad důchodu, jestliže se poplatník dopustil neposlušnosti jen stran některé složky odhadu; rovněž, vyplývá-li z důvodů vytýkací výzvy určitá číslice zdanitelného důchodu nebo výtěžku nebo požitku, nemůže býti daň vyměřena bez dalšího vytýkacího řízení z vyššího základu.

K § 325, odst. 3.

(1) Výzvou podle § 325, odst. 3, první věty jest rozuměti výzvu vyměřovacího úřadu (komise) poplatníkovi, aby své zanedbání dodatečně odčinil. To úřad (komise) může učiniti vědomě takovouto dodatečnou výzvou, promíjeje tím poplatníkovi nepříznivé následky neposlušnosti z dřívějšího řízení, nebo nevědomky tím, že pokračuje v doplňovacím nebo vytýkacím řízení, aniž by si vyhradil použíti nepříznivých následků z neposlušnosti poplatníkovy z dřívější výzvy. Jeví-li se při tom úřadu (komisi) zanedbání poplatníkovo v tom, že poplatník podle názoru úřadu některou z připomínek pochybností nebo otázek mu daných (na př. z opomenutí, nedopatření) (§ 325, odst. 1, č. 2) nezodpověděl, že tedy jeho odpověď je neúplná, vyzve poplatníka, aby svoji odpověď doplnil ve lhůtě nejméně 8 dnů (§ 325, odst. 3, druhá věta).

(2) Splnění výzvy podle odstavce 1 se klade na roveň, zúčastní-li se poplatník dalšího jednání z vlastního podnětu (bez výzvy vyměřovacího úřadu) a tento úřad takové jednání připustí, aniž by si vyhradil právo použíti kontumačních následků z dřívější neposlušnosti poplatníkovy.

(3) Kontumační následky v případech uvedených v odstavci 1 pomíjejí, jednala-li způsobem tam uvedeným první stolice ve vyměřovacím řízení z vlastního podnětu nebo v odvolacím řízení na rozkaz odvolací stolice; tyto následky však nepomíjejí, jestliže v odvolacím řízení takto jednala první stolice bez příkazu odvolací stolice. Kontumační následky pak tu pomíjejí jen potud, pokud úřad (komise) nové jednání připustil, tedy na př. jen co do důchodu z domovního majetku, připustil-li vyměřovací úřad (komise) nebo odvolací stolice poplatníku, který je v kontumaci ohledně všech pramenů důchodu, dodatečně provésti důkaz pouze ohledně důchodu z domovního majetku.

K § 326, odst. 1.

(1) Podle § 233, odst. 1 vyměřují daňové komise daň důchodovou s výjimkou stanovenou v § 33, odst. 1 a 2, § 40, odst. 1 a všeobecnou daň výdělkovou, s výjimkou stanovenou v § 64, odst. 4, § 66, odst. 3 a § 67, odst. 1. Vyměřovací úřad, čině návrhy na vyměření daně důchodové a všeobecné výdělkové, postupuje podle ustanovení § 327.

(2) Daňová komise buď návrhy úřadu schválí, anebo nejsouc jimi samozřejmě vázána, samostatně daň vyměří, postupujíc podle § 324, § 326, odst. 2 a § 327.

K § 326, odst. 2.

(1) Viz ustanovení k § 241.

(2) Naopak zase má vyměřovací úřad podle § 40, odst. 3 táž práva a povinnosti, jako daňová komise, když vyměřuje podle § 40, odst. 1 důchodovou daň zaměstnancům, kteří kromě služebních požitků nemají jiného, 1.000 Kč přesahujícího důchodu.

(3) Hodlá-li se daňová komise říditi podle ustanovení § 326, odst. 2, jest třeba, aby se o tom řádně usnesla a aby usnesení bylo vyznačeno v jednacím protokole komise. Mají-li býti poplatníku oznámeny pochybnosti komise o správnosti a úplnosti jeho údajů, jest komise povinna uvésti také důvody pro tyto pochybnosti.

(4) Vyměřovací úřady, předsedové komisí a daňové komise jsou povinni vzájemně se podporovati oznamováním dat a informací o poplatnících a vůbec spolupůsobiti, aby dosaženo bylo spravedlivého rozdělení daňového břemene.

Stanovení vyměřovacího základu.

K § 327, odst. 1 a 2.

(1) Ustanovení § 327, odst. 1 a 2 určuje pouze způsob, jak se stanoví daňový základ.

(2) Skutečnost, že celkový důchod se skládá z částí plynoucích z různých zdrojů důchodových (§§ 8 až 13) a že výtěžky (požitky) již samy o sobě se liší podle toho, jaký jest předmět výnosový (hl. II až VII), má zásadní význam i pro postup, jak zjišťovati výši důchodu (jeho částí) nebo výnosů. U důchodu nutno postupovati — pokud zákon sám (§ 327, odst. 5) jinak nestanoví — od částí k celku tak, že se zjišťuje nejdříve důchod odděleně z každého jednotlivého pramene čili že se zjišťují části důchodu a teprve součtem zjištěných důchodů partiálních vzniká důchod celkový. U výtěžků (požitků) postupuje se obdobně, ovšem není součet podle povahy věci vždy možný.

(3) Jako způsob stanovení daňového základu staví zákon na prvé místo výpočet na podkladě příjmů a vydání a teprve, když a pokud tato methoda selhává, odhad, jenž stanoví pravděpodobnou výši ať důchodu, ať výtěžku (požitku).

(4) Odhad, jenž se vztahuje vždy na určitý konkretní případ a má se co nejvíce blížiti ke skutečné výši důchodu (výtěžku, požitku), nevyjadřuje číslici, která by za daných poměrů m o h l a býti docílena, nýbrž číslici, která podle skutečných poměrů pravděpodobně podle pečlivé úvahy b y l a docílena.

(5) Odhad podle § 327, odst. 1 a 2 jest, nejde-li o případ uvedený v odstavci 11, přípustným jen, ocitl-li se poplatník v kontumaci podle § 309, odst. 1 nebo podle § 325, odst. 1 (tu ovšem jen v mezích zmeškání nebo neposlušnosti poplatníkovy), jestliže podle pomůcek, které úřad (komise) má po ruce, nelze dani podrobený důchod, výtěžek nebo požitek zjistiti výpočtem (odstavec 10) nebo v případech § 308, odst. 2.

(6) Odhad se může podle okolností vztahovati jen na některé z více druhů důchodů, může se dále vztahovati nejen na příjmy, nýbrž i na náklady (vydání), a to tak, že konečná číslice může býti výsledkem jednak výpočtů jednak i odhadů jednotlivých složek ať aktivních ať pasivních.

(7) Výpočet i odhad vztahují se vždy a pouze na určitý berní rok; průměru za několik let zákon nezná (výjimku přechodného rázu tu činí ustanovení části druhé, čl. 1, odst. 5 zák. č. 226/1936 Sb. z. a n.).

(8) Odhad důchodu (výtěžku, požitku) plynoucího z jednotlivého pramene může býti vyjádřen pravidelně jen v jednotné, úhrnné částce.

(9) Odhad může býti odhadem hrubým, t. j. vztahujícím se pouze na stránku příjmovou, pokud lze přípustné srážky číselně vypočísti a odpočísti; odhad stává se však čistým, vyjadřuje-li číslice důchod (výtěžek, požitek) již po odpočtu přípustných srážek.

(10) Důchod, výtěžek nebo požitek lze vypočísti, když buď poplatník sám podal výpočet příjmu a vydání nebo když provedeno nahlédnutí do knih anebo — zvláště je-li poplatník v kontumaci — když úřad má pomůcky, které výpočet příjmů umožňují, na př. nález revisního odboru ministerstva financí, oznámení o platech služebních a pod.

(11) Kde výpočet není možný, poněvadž scházejí k tomu potřebné pomůcky a pod., nastupuje odhad, a to buď odhad provedený již poplatníkem (po případě na podkladě skutkových nebo jiných údajů, uvedených poplatníkem podle § 308, odst. 2 v přiznání), který úřad (komise) uzná za správný, anebo odhad provedený úřadem (komisí).

(12) Úřad (komise) musí si utvořiti úsudek, může-li býti přiznání beze všeho položeno za základ vyměření daně či nikoliv.

(13) V posledněji ším případě může úřad (komise), přihlížeje k veškerým výsledkům provedeného řízení, zejména k pomůckám (vnějším známkám nebo poměrům), které se vztahují na dotyčný druh důchodu nebo výtěžku (požitku), provésti od přiznání odchylný odhad potud, pokud pochybnosti poplatníkovi sdělené (§ 312) nebyly náležitě vyvráceny.

(14) Při odhadu, pokud je k němu oprávněn, je úřad (komise) povinen přihlížeti ke všem pomůckám, jež má po ruce (srov. § 325, odst. 1 a poslední dvě věty odstavce 8 ustanovení k § 325, odst. 1), není však vázán na určité pomůcky ani na dobrozdání znalecká, ovšem má-li pro odchýlení svoje důvody; úřad (komise) není dále ani vázán odhadem poplatníkovým, nýbrž může (po provedeném šetření zejména řádném řízení vytýkacím) provésti vlastní odhad, který může býti i nižší nežli je uveden v přiznání.

(15) Vyměření daně na každý berní rok je samostatným celkem pro sebe, úplně nezávislým od vyměření daně na berní leta předešlá. Pro stanovení daňového základu na určitý berní rok je nerozhodno, jaký daňový základ byl stanoven na jiný berní rok, nebo jak úřad

(komise) posuzoval určitou položku při vyměření daně na jiný berní rok.

(16) Při odchýlení se od přiznání připadá úřadu (komisi) velmi těžký a zodpovědný úkol dobře rozeznávati mezi těmi, kdož správně a podle pravdy a těmi, kdož nesprávně a neúplně přiznání podávají; odchylky u prvních vyvolávají právem pocit křivdy a přesvědčení, že se s nimi, kteří správně jednají, hůře nakládá, nežli s druhými. Toho dlužno se v zájmu pozdvihnutí pokleslé berní morálky co nejvíce vystříhati.

(17) Co do odhadu důchodu u důchodové daně podle jeho různých druhů (§§ 8 až 13) budiž upozorněno hlavně na toto:

a) Důchod z polního a lesního hospodářství (§ 8):

Vedení knih (§ 8, odst. 2) vyskytuje se jen pravidlem na větších statcích a tvoří u mnohých zemědělců ojedinělou výjimku; v těchto kruzích dokonce i vedení jakýchkoliv zápisů se zřídka vyskytuje. Poněvadž nelze podle povahy věci žádati, aby veškeré příjmy a vydání jednotlivě byla zjišťována a co do správnosti zkoumána, nelze pravidelně důchod zjišťovati výpočtem, nýbrž co možná přiléhavým odhadem, pro který však třeba pomůcek.

Takovými pomůckami jsou: velikost držby se zřetelem k poloze půdy, k druhu půdy a její kultuře, osevní plán, dále stav dobytka a jeho druhy, stav kultur a inventáře, způsob obdělávání, provozní kapitál, výše mezd, výsledky žní, ceny hospodářských výrobků, schopnost obdělavatelova, počet členů rodiny co pracovních jednotek, velikost domácí spotřeby vlastních výrobků a pod. Na tomto podkladu může znalec vypočísti přibližně výtěžek hospodářství určité velikosti, který, přihlíží-li se i k individuelním poměrům poplatníka, nejlépe může vystihnouti pravdu.

Aby bylo docíleno stejnoměrného zdanění, bude při odhadu prováděném vyměřovacím úřadem (daňovou komisí) pro stanovení vyměřovacích základů použito průměrů, které po dohodě s ministrem zemědělství vydá ministr financí.

b) Důchod z budov:

U budov (částí budov) pronajatých jest zpravidla výpočet zdanitelného důchodu možný. Pokud jde o zjišťování nájemních hodnot, nutno míti na paměti, že zde opět bude odhad pravidelným zjevem; hodnoty takto získané jsou jako důchod (§ 9) hodnotami hrubými (§ 9, § 15, § 151, odst. 1).

Od hrubého důchodu (výtěžku) nutno pak odečísti přípustné srážky; kdyby výdaje přesahovaly užitkovou hodnotu, jest dobře uvážiti, lze-li je ještě pokládati za výdaje, učiněné na dosažení, zabezpečení a udržení důchodu (§ 15), či nejde-li o „voluptuar", na př. u zámků, vil.

c) Důchod z podniků:

U poplatníků, kteří vedou řádně obchodní knihy (§ 10, odst. 2, § 55) půjde v podstatě o přezkoušení a opravu příjmů a vydání, jakož i počátečného a konečného stavu (u jednoduchého účetnictví) a o přezkoušení a opravu předložené bilance a účtu ztráty a zisku (u podvojného účetnictví) čili o výpočet v podstatě zdanitelného důchodu, ač ani zde není nutnost odhadu, na př. při odpisech z titulu opotřebení, dubiosity atd., vyloučena.

Poněvadž však počet poplatníků vedoucích řádné obchodní knihy jest poměrně malý, nezbude, než v převážné většině uchýliti se k odhadu, a to podle různých vnějších známek, jako jsou na př. počet a druh pomocných a jiných pracovních sil, provozovna, stroje, nástroje, nářadí a jiné mechanické pomůcky, dopravní prostředky, velikost a druh podniku, obrat, druhy a množství spotřebovaného zboží, zpracovaných surovin, pomocných látek a pod.

Jako pomůcky pro stanovení vyměřovacího základu může býti při odhadu použito průměrů, které vydá finanční úřad II. stolice nebo jím k tomu zmocněný finanční úřad po slyšení znalců (odborových organisací podle § 236, odst. 1).

d) Důchod ze služebního poměru:

Pomůckou pro zkoumání tohoto příjmu (pokud daň bude řádně vyměřována) jsou oznámení o platech služebních (roční výkazy) podávaná zaměstnavateli (§ 305). Vzhledem k ustanovení o dani z vyššího služného (§ 184) jest třeba stanoviti čistý důchod z tohoto pramene po srážce výdajů s ním přímo hospodářsky souvisejících. Jen kdyby poplatník měl pouze tento důchod (výtěžek), nutno odečísti ještě další podle § 15 přípustné srážky, na př.: veřejné dávky, pojistné.

e) Důchod z kapitálu a jiných pramenů:

Pomůcky pro zkoumání příjmů z těchto pramenů bude si vyměřovací úřad opatřovati, kdy se příležitost naskytne, a bude je shromažďovati pro každého jednotlivého poplatníka zvláště. Jelikož jmění kapitálové a příjmy z něho a z jiných pramenů (spekulační zisky, výhry a pod.) snadno lze zatajiti, musí vyměřovací úřad také sledovati u jednotlivých poplatníků, zdali příjmy docílené z jiných hlavních pramenů (z pozemků, budov, podniků) převyšují obvyklou spotřebu poplatníkovu,

lze-li tedy přebytky ukládati a děje-li se tak, a zase naopak, stačí-li příjmy ty ke krytí potřeb a nepředpokládá-li výše životního nákladu poplatníkova a jeho rodiny nutně majetek kapitálový, který není v přiznání.

(18) Pokud jde o odhad výtěžku (požitku), budiž ještě přehledně upozorněno na toto:

1. Výtěžek podrobený všeobecné dani výdělkové; zde bude třeba míti dobře na paměti rozdíl mezi důchodem a výtěžkem vzhledem k § 55, jinak tu platí co do pomůcek a odhadu totéž jako u důchodu.

2. Výtěžek podrobený zvláštní dani výdělkové; účet ztráty a zisku a účet rozvažný poskytuje dostatečný podklad pro výpočet; odhadu bude potřebí jen výjimečně.

3. Výtěžek podrobený dani pozemkové jest, nehledíc ke změnám v pozemkovém katastru, stálou veličinou, číselně přesně známou.

4. Výtěžek podrobený dani činžovní nekryje se s důchodem (§§ 9 a 15 na jedné a §§ 149 a 151 na druhé straně), za to hodnoty nájemní budou se vzhledem k způsobu vyšetření důchodu a výtěžku (§ 9, odst. 1, § 15, § 151, odst. 1, § 152) pravidelně kryti. Jinak platí tu totéž, co bylo řečeno o důchodu. Domovní daň třídní tu vůbec nepřichází v úvahu.

5. Co do požitků podrobených dani rentové platí totéž co u důchodu.

6. Totéž platí i o požitcích zjištěných pro daň z vyššího služného.

(19) Výhody, které zákon v odstavci 1 má na mysli, jsou ony, které souvisí s vyměřením daně. Sem patří na př. u důchodové daně výhody podle § 19, odst. 4, § 20 a § 21, u všeobecné výdělkové daně podle §§ 52 a 54, u domovní daně třídní podle § 162, odst. 4.

(20) Vyměřovací úřady jsou při rozhodování ve vlastní pravomoci vázány rozhodnutím daňové komise v těchto případech:

1. Podle § 174, č. 10 rozhoduje výše důchodu, stanovená daňovou komisí (§ 3) o povinnosti k dani rentové. (Viz tento paragraf.)

2. Podle § 184, odst. 2 vyměří úřad daň z vyššího služného ze služebních požitků, přesahujících 100.000 Kč, stanovených daňovou komisí.

K § 327, odst. 3.

(1) Ustanovení toto je důsledkem ustanovení § 310, odst. 5, pokud se týče odst. 7 ve spojení s ustanovením § 313, odst. 2, č. 1, pododst. 3 a § 325, odst. 2. Ze slova „důkaz“ jakož i z ustanovení § 310, odst. 5, první věty vyplývá, že povinnost vyměřovacího orgánu tu stanovená vztahuje se jen na nahlédnutí do knih, které nabídl jako důkaz poplatník podle § 313.

(2) Zákonné důvody pro odchýlení se od obchodních nebo hospodářských knih jsou uvedeny v § 324, odst. 3 a 4.

K § 327, odst. 4.

Zvýšiti daňový základ v některých položkách oproti přiznání poplatníkovu může úřad nebo komise jen poplatníku, který se ocitl v kontumaci podle § 309, odst. 1 nebo podle § 325, odst. 1, tu ovšem jen v mezích jeho opominutí. V takovém případě je povinen přiznati poplatníku u zvýšeného důchodu, výtěžku nebo požitku srážkové položky a výhody ze zákona vyplývající, i když jich poplatník sám (v přiznání) neuplatnil. Srážkové položky a výhody musí býti ze spisů zřejmy.

K § 327, odst. 5.

(1) Stanovení daňového základu odhadem podle § 327, odst. 5 předpokládá, že komise shledala přiznaný důchod za příliš nízký, dále že tu není pomůcek, ze kterých by se číselně určitě dal důchod dani podrobený zjistiti, a vyžaduje, aby komise ve svém rozhodnutí o daňovém základu uvedla vnější známky zjištěné před tím bezvadným řízením, o něž její odhad důchodu je opřen.

(2) Odhad podle § 327, odst. 5 liší se tedy podstatně v několika směrech od odhadu podle § 325, odst. 1 a 2, a to:

1. jest přípustný jen u důchodu, tedy jen pro daň důchodovou (nikoliv u výnosů pro daně výnosové) a jen pro celkový důchod (nikoliv pro jeho části — §§ 8 až 13); nevztahuje se proto a nelze ho použíti pro stanovení ryzího výtěžku podniku jako základu všeobecné daně výdělkové, dále nelze ho použíti pro stanovení důchodu z určitého pramene, dokonce ne při současném použití následků zmeškání podle § 325, odst. 1;

2. podkladem jeho jsou vnější známky plynoucí z „celkového hospodářského stavu“, „nákladů“ a „poměrů jednotlivých pramenů důchodových“ (nikoliv vnější známky nebo poměry, vztahující se přímo na jednotlivé prameny důchodové jako na př. počet pomocných sil, činže z obchodních místností, obrat atd.) a

3. není totožným s celkovým odhadem důchodu podle § 327, odst. 1 a 2, neboť tento odhad jeví se jednak jako součet odhadů jednotlivých druhů důchodů (§§ 8 až 12) podle vnějších známek nebo poměrů těchto důchodů

se týkajících, jednak jako celkový důchod z jediného pramene týmže způsobem zjištěný.

(3) Ze zásady ad 1. uvedené plyne, že odhad zahrnuje vždy celkový důchod vyjádřený jednou číslicí, který jako celek nelze určité kategorii důchodové věcně přičísti, a to ani tehdy, když by část jeho ať z přiznání nebo jiného zjištění byla známa. Z téhož důvodu jest číselný výpočet celkového důchodu nebo výslovný zřetel k určitým číselně udaným srážkám vyloučen a právě tak jest nemožno věcně odůvodněné rozdělení úhrnného důchodu na jednotlivé prameny nebo sdělení poplatníkovi, z kterého zdroje úhrnný důchod plyne.

(4) Poněvadž však ze statistických ohledů jest přikázání zjištěného důchodu určité kategorii důchodové nezbytně nutno, bude třeba úhrnnou sumu dodatečně a jen za účelem statistickým rozděliti na jednotlivé zdroje příjmové (§§ 8 až 12); pokud nelze toto rozdělení určiti, jest nerozdělený zbytek vyznačiti jako důchod „z jiných pramenů“ (§ 13).

(5) Důchod takto statisticky jako důchod z výdělečné činnosti vyznačený nemůže býti ovšem bez dalšího pokládán za totožný s výtěžkem všeobecné dani výdělkové podrobeným (§ 55); tento výnos musí býti v takových případech pro vyměření daně zvláště podle všeobecných pravidel zjištěn.

(6) Shledá-li úřad (komise) přiznaný důchod příliš nízkým, může býti podle § 327, odst. 5 postupováno takto:

1. buď se zjištění důchodu opře o jinaké t. j. od přiznání odchylné pomůcky, které však číselný výpočet umožňují, anebo se

2. provede odhad úhrnného důchodu podle vnějších známek životní míry, není-li pomůcek ad 1 nebo nepodařilo-li se je opatřiti v řízení zahájeném k doplnění nebo opravě přiznání (§ 312) nebo nestačí-li opatřené pomůcky k rozptýlení pochybností co do úhrnného důchodu.

(7) „Pomůckami“ mohou býti mimo jiné listiny, důkazy svědky, knihami, dobrozdání znalecká, nikoliv však přiznání poplatníkovo, specifikace údajů jeho přiznání nebo odpověď na výzvy podle §§ 310 nebo 312.

(8) Odhad ad 2 má zde tudíž povahu subsidiární. „Vnější známky“ vyjadřující životní míru poplatníkovu musí býti takového rázu, aby umožnily úsudek o výši úhrnného důchodu, musí býti buď známy nebo řádně vyšetřeny a ze spisu zřejmy (§ 298), musí býti náležitě konkretisovány a musí býti konečně poplatníku sděleny (§ 312). Není námitek, aby oboje řízení vytýkací bylo v jedno spojeno; předpokladem ovšem jest, že poplatníka nestíhají následky § 309, odst. 1 a § 325, odst. 1.

(9) Celkovému odhadu podle § 327, odst. 5 musí předcházeti úvaha o vzájemném poměru jednotlivých důchodových pramenů, t. j. o tom, z kterých známých pramenů důchodových poplatníkovi důchody plynou, jakého druhu jsou tyto prameny, jak jsou vydatny a v jakém poměru jsou důchody z těchto známých pramenů k oněm důchodům, jimž nasvědčuje celkový hospodářský stav nebo způsob života poplatníkova.

(10) Na hospodářský stav poplatníkův nebo na jeho způsob života a náklady s ním spojené nutno souditi podle vnějších známek.

(11) Pouhý odkaz na „celkový hospodářský stav“ nebo na „způsob života“ bez podrobnější konkretisace nestačí. „Vnějšími známkami“ podle § 327, odst. 5, které charakterisují poměry celkového hospodářství a životní míry a umožňují závěr na celkový důchod, jsou na př. výše placené činže, velikost a uspořádání nebo hodnota vlastního domu nebo bytu poplatníkem obývaného, vydání spojená s výživou a výchovou početné rodiny, počet služebnictva, způsob výchovy dětí, výše příspěvků odrostlým dětem nebo podpora příbuzných, vydržování letních bytů, povozů, automobilů, jezdeckých koní, držení honitby, míst v divadlech, větší útraty léčebné a cestovné, udržování sbírek, výdaje se sběratelstvím spojené, přepych jakéhokoliv druhu, nabytá dědictví, úspory z dřívějšího a nynějšího povolání zejména vzhledem k výši důchodu přesahující potřebu, určitě označené obchody spekulační, výhodné prodeje, výhry a pod.

(12) Nejsou-li vnější známky známy a je-li nutno je vyšetřiti, jest vyšetřování omeziti jen na zjištění nejdůležitějších a nezbytně nutných okolností a vystříhati se malicherného a nepřiměřeného pátrání po soukromých a rodinných poměrech poplatníkových.

(13) Teprve neposkytne-li odpověď poplatníkova na sdělené, odůvodněné výtky dostatečných podkladů pro zjištění jeho důchodu, zejména nezdaří-li se mu svoje tvrzení prokázati a námitky úřadu (komise) vyvrátiti, může býti přikročeno k odhadu podle § 327, odst. 5; popírá-li poplatník správnost sdělených mu vnějších známek jeho životní míry, nutno provésti další šetření a po případě ve vytýkacím řízení dále pokračovati.

(14) Vnější známky mohou sloužiti za pomůcku odhadu podle § 327, odst. 5 jen, jsou-li

zde v době rozhodné pro vyměření daně. Náklad spojený se způsobem života poplatníkova (vnější známky), z něhož lze usuzovati na dani podrobený důchod, jest pomůckou pro odhad jen potud, pokud poplatník nevysvětlí, že vydání to bylo kryto z příjmu, který nemá povahu dani podrobeného důchodu (odstavec 15).

(15) Pro řízení podle § 327, odst. 5 budiž vzata za východisko zásada, že zjištěný náklad na životní potřeby se hradí z důchodu; nákladu odpovídající důchod jest pak vzíti za základ vyměření daně. Bylo-li však vyšetřeno nebo prokázáno (odstavec 16), že poplatník některé výdaje potřebné ke krytí svých potřeb hradí zcela nebo z části buď z kapitálu samého (nikoliv z jeho výnosu) nebo z výpůjček nebo z prodeje majetkových předmětů nebo z obdržených mimořádných darů, z vyplacené životní pojistky, z dědictví (§ 7, odst. 2) a pod., nelze tyto částky započísti do zdanitelného důchodu, nýbrž nutno je vyloučiti.

(16) Namítá-li poplatník na připomínku pochybností, že náklad na životní potřeby kryl zcela nebo z části některým ze způsobů právě naznačených, nelze námitku tu neuznati, nýbrž jest nutno nabízené o tom průkazy provésti anebo poplatníka k průkazům vyzvati.

(17) Odhadu podle § 327, odst. 5 není na překážku, byl-li důchod v přiznání poplatníkem číselně podrobně rozveden nebo i prokázán, neboť z toho ještě nelze vyvozovati, že úhrnný důchod není vyšším, mluví-li pro to celková hospodářská situace poplatníkova; také nevadí, není-li celkový zdanitelný důchod totožným s úhrnným důchodem vůbec proto, že části jeho v tuzemsku dani nepodléhají (§§ 1, 2), nebo skládá-li se zdanitelný důchod z důchodu tuzemského a cizozemského.

(18) O tom, že se odhad důchodu stal podle § 327, odst. 5, nutno učiniti straně sdělení, žádá-li o sdělení vyměřovacích základů (§ 331, odst. 1).

K § 327, odst. 6.

Daně zde uvedené, čítajíc k nim i daň z vyššího služného, možno společně vyměřovati na týž berní rok, je-li podmětem jejich jedna a táž fysická osoba.

Platební rozkazy.

K § 328, odst. 1.

(1) Platební rozkazy nutno vydávati na daň: důchodovou, všeobecnou výdělkovou, zvláštní výdělkovou, činžovní, rentovou přímo vybíranou a z vyššího služného, a to každoročně na každý berní rok.

(2) Platební rozkazy se nevydávají na důchodovou daň vybíranou srážkou z důchodů ze služebních požitků (§ 32, odst. 1), leč by došlo k řádnému vyměření daně (§ 32, odst. 5 a § 33, odst. 3, § 35, odst. 2 a § 37). Též v případech § 33, odst. 1 (srážka nebyla vůbec nebo řádně vykonána) vydá vyměřovací úřad platební rozkazy.

(3) Kdy jest vydati platební rozkaz na pozemkovou daň, stanoví § 106.

(4) O ročním předpisu daně třídní nevydávají se platební rozkazy (§ 164, odst. 1); zařazení budovy do třídy domovní daně třídní oznámí se majiteli výměrem (§ 163, odst. 3).

(5) Rentová daň vybíraná srážkou u dlužníka a daň z tantiem rovněž nepředpisuje se poplatníku zvláštním platebním rozkazem. Byla-li daň chybně vybrána, nařídí úřad odvedení dodatku zvláštním vyzváním (§ 181, odst. 3 a § 183, odst. 5).

(6) Platební rozkazy vydává vyměřovací úřad svým jménem, a to i na daň důchodovou a na daň všeobecnou výdělkovou, které vyměřuje daňová komise.

(7) Vyměřovacím základem rozumí se úhrn čistého důchodu, výtěžku nebo požitku, z něhož daň bezprostředně se vypočítává; odchylku z této zásady stanoví § 57, odst. 7 a § 83, odst. 16 až 18.

(8) Platební rozkaz obsahuje i rozdělení všeobecné nebo zvláštní daně výdělkové mezi súčastněné berní obce (§ 58, odst. 7, § 85, odst. 7), dále oznámení o výhodách, které poplatníku byly přiznány (§ 327, odst. 1), poučení o splatnosti daně, o způsobu placení daně a o následcích nezaplacení daně včas. Pokud jde o vykázání stavu reservních fondů (zdaněných, nezdaněných a smíšených) u zvláštní daně výdělkové, poukazuje se na ustanovení k § 81, odst. 3 a 4.

(9) Platební rozkaz nese podpis úřadu, který ho vydává. Podpis sestává z označení úřadu (na př. „Berní správa Praha I"), z předtištěného nebo napsaného data vydání platebního rozkazu, z podpisu přednosty úřadu nebo jeho zástupce, který může býti buď vytištěn nebo přičiněn faksimilem podpisu, a z úředního razítka.

(10) Platební rozkazy na dodatky daňové (§§ 190 a 277) jest zvláště označiti („dodatečný platební rozkaz") a upozorniti v nich na splatnost dodatku (§ 269, odst. 6).

(11) Platební rozkazy jest dodati poplatníkům uzavřené jako zásilku prostou poštovného s doručenkou. Nutno dbáti toho, aby platební rozkaz byl řádně doručen do vlastních rukou poplatníkových podle § 257, odst. 9 (pokud se týče podle § 257, odst. 10 nebo 15 — srov. též § 257, odst. 11).

(12) Platební rozkazy na daně, k nimž mohou býti vybírány přirážky samosprávných svazků, t. j. na všeobecnou a zvláštní daň výdělkovou, na daň rentovou přímo vybíranou, na daň pozemkovou (§ 106), na domovní daň činžovní a daň z vyššího služného, doplní příslušný výběrčí úřad předpisem přirážek (vyjímajíc obecní přirážky, které si obce vybírají samy vlastními orgány) a doručí je pak poplatníkovi. Výjimečně je výběrčí úřad povinen poplatníka zpraviti zvlášť o předpisu přirážek, jde-li o dodatečnou změnu sazby přirážek nebo o opravu předpisu přirážek podle § 256.

(13) Se zřením k ustanovení §§ 269, 271 a 293 je nutno, aby, i když se nevydá na určitý berní rok platební rozkaz (na př. pro dočasné osvobození od daně), byl o tom, že daň na tento berní rok nebyla vyměřena, zpraven jak poplatník tak i výběrčí úřad; toto zpravení odpadá, nebyla-li poplatníkovi daň již na předcházející berní rok vyměřena. Při zániku daňové povinnosti je vyměřovací úřad povinen zpraviti výběrčí úřad zároveň s platebním rozkazem na poslední berní rok, na který byla daň poplatníkovi vyměřena, o tom, že na další berní rok nebude daň vyměřena pro zánik daňové povinnosti.

K § 328, odst. 2.

(1) Nevyhověl-li poplatník vůbec nebo včas výzvám vyměřovacího úřadu podle §§ 309, 310 nebo 312 nebo jiným výzvám směřujícím k řádnému zjištění vyměřovacího základu, není úřad vázán lhůtou stanovenou v § 328, odst. 2 a kontumačních následků ze zmeškání nebo z neposlušnosti může použíti i po této lhůtě.

(2) Aby bylo zabráněno jednak sporům, které případy jest považovati za jednoduché a které za složité, jednak nejistotě, která by jinak vznikala z pouhé právní domněnky, stanovené v § 328, odst. 2, třetí větě, co do splatnosti daní s přirážkami podle § 269, odst. 1 a 2, jsou vyměřovací úřady povinny ve všech případech, kde poplatník řádně spolupůsobí při vyměřování daní, daň do 1 roku vyměřiti (i v komisi) tak, aby nejdéle do 1 roku po podání přiznání byl poplatníkovi doručen platební rozkaz.

K § 328a, odst. 1 a 2.

(1) Pro použití ustanovení § 328a přicházejí v úvahu zásadně jen poplatníci daně důchodové nebo všeobecné výdělkové nebo obou těchto daní, u nichž ani zdanitelný příjem ani zdanitelný výtěžek nepřesahuje v lichém kalendářním roce 15.000 Kč. Patří sem tedy poplatníci podrobení jen dani důchodové nebo jen všeobecné dani výdělkové, u nichž zdanitelný důchod nebo výtěžek nepřevyšuje v lichém kalendářním roce 15.000 Kč, a z poplatníků podrobených oběma těmto daním jen ti, u nichž u žádné z těchto daní nepřevyšuje ani důchod ani výtěžek uvedenou částku. Rozhodným jest důchod nebo výtěžek lichého kalendářního roku, tedy základ, z něhož se na sudý berní rok daň vyměřuje. Nepřevýší-li tedy na př. důchod kalendářního roku 1937 hranici 15.000 Kč, bude — jsou-li ovšem splněny i ostatní níže uvedené podmínky — daň z tohoto důchodu na berní rok 1938 vyměřená platiti i pro berní rok 1939. Výše důchodu kalendářního roku 1939 bude opět rozhodnou pro to, zda daň důchodová vyměřená na berní rok 1940 bude platiti na berní rok 1941 či nikoliv, atd.

(2) „Zdanitelným důchodem nebo výtěžkem" jest skutečný důchod nebo výtěžek, nikoliv jen základ, z něhož byla původně na sudý berní rok následující po rozhodném lichém kalendářním roce daň vyměřena, a nutno pro definitivní posouzení otázky, spadá-li poplatník pod ustanovení § 328a či ne, přihlížeti i k pozdějším změnám daňového základu (vyměření dodatků, snížení na odvolání, reasumace atd.). Ježto v době, kdy by se měla daň na lichý berní rok vyměřovati, nebude míti vyměřovací úřad zpravidla jiného podkladu, než základ, z něhož byla na sudý berní rok daň vyměřena, nutno jak pro otázku, platí-li ustanovení § 328a v konkretním případě, tak i pro výši daňové povinnosti na lichý berní rok, bráti v úvahu tento základ, a to bez ohledu na to, je-li pravoplatný či nikoliv. Rozhodným jest tu zaokrouhlený základ daně.

(3) Byl-li poplatník na sudý berní rok podle § 3 od daně důchodové osvobozen, nebude podléhati dani ani na lichý berní rok, leč by vyměřovací úřad — maje za to, že poplatník v předcházejícím sudém kalendářním roce dosáhl základu přesahujícího 15.000 Kč (na př. u poplatníků, kteří začali provozovati v lichém kalendářním roce a v sudém kalendářním roce dosáhli při celoročním provozu vyššího důchodu) — vyvolal způsobem v § 328a, odst. 2, písm. b) uvedeným řádné vyměření daně na lichý berní rok.

(4) Byla-li na sudý berní rok poplatníkovi všeobecné daně výdělkové vyměřena minimální daň (§ 57, odst. 7), platí zásadně předpis minimální daně i pro lichý berní rok. V těchto případech budiž však postupováno podle § 328a, odst. 2, písm. b), není-li použití ustanovení § 328a, odst. 1 u poplatníka vyloučeno již z některého jiného v § 328a, odst. 2 uvedeného důvodu.

(5) Daňový předpis na sudý berní rok bude za podmínek v § 328a, odst. 1 uvedených nezměněně platiti i pro lichý berní rok, a to i v případech, kde by daňová sazba pro lichý berní rok při stejném základu měla býti snížena nebo zvýšena v důsledku změny okolností rozhodných podle §§ 20 a 21. V těchto případech bude věcí poplatníků, aby vyvolali řádné vyměření daně na lichý berní rok podle § 328a, odst. 2, písm. a).

(6) Je-li v důchodu hlavy rodiny přesahujícím v lichém kalendářním roce 15.000 Kč zahrnut příjem manželky z podniku nepřesahující 15.000 Kč, platí ustanovení § 328a sice pro manželku jakožto poplatnici všeobecné daně výdělkové, nikoliv však pro manžela. V těchto případech bude předpis všeobecné daně výdělkové na sudý berní rok u manželky platiti i pro lichý berní rok, kdežto u manžela dojde k vyměření daně na lichý berní rok, při čemž bude příjem z manželčina podniku stanoven řádným způsobem, bez ohledu na to, v jaké výši byl podroben všeobecné dani výdělkové.

(7) Změna daňové povinnosti stanovené pro sudý berní rok projeví se i na následující lichý berní rok. Nutno tu rozeznávati tyto případy:

a) Bude-li daň na sudý berní rok ze základu v předchozím lichém kalendářním roce docíleného a nepřesahujícího 15.000 Kč vyměřená na odvolání nebo jiným způsobem snížena, sníží se na stejnou částku i daň na lichý berní rok, o čemž nutno současně vyrozuměti jak berní úřad (súčtovací oddělení berní správy), tak i poplatníka.

b) Byla-li na sudý berní rok vyměřena daň ze základu převyšujícího 15.000 Kč, bude v důsledku toho provedeno řádné vyměření na lichý berní rok; bude-li však na odvolání dodatečně daňový základ sudého berního roku snížen na částku nepřesahující 15.000 Kč, splnily by se tím dodatečně podmínky v § 328a, odst. 1 stanovené (zdanitelný důchod resp. výtěžek nepřesahuje v lichém kalendářním roce 15.000 Kč) a poplatník by se tu mohl zdánlivě domáhati toho, aby daň na lichý berní rok předepsaná byla dodatečně snížena na částku na sudý berní rok na odvolání stanovenou. Avšak vzhledem k ustanovení § 328a, odst. 1, písm. b) nutno v tomto případě rozlišovati:

1. byla-li daň na lichý berní rok vyměřena ze základu přesahujícího 15.000 Kč,

2. byla-li daň na lichý berní rok vyměřena ze základu nepřesahujícího 15.000 Kč.

V prvním případě nedojde ke změně předpisu na lichý berní rok, ježto úřad dal vyměřením daně na lichý berní rok ze základu přesahujícího 15.000 Kč ve smyslu § 328a, odst. 2, písm. b) na jevo, že „podle jeho názoru má býti poplatník podroben novému vyměření, poněvadž jeho zdanitelný příjem nebo výtěžek přesahuje v sudém kalendářním roce 15.000 Kč."

V druhém případě nutno daň na lichý berní rok vyměřenou upraviti na výši daně na sudý berní rok na odvolání stanovenou.

c) Dojde-li dodatečně ke zvýšení daňového základu sudého berního roku na částku nepřevyšující 15.000 Kč, nutno daň na lichý berní rok zvýšiti na částku dodatečně pro sudý berní rok stanovenou a o tom zpraviti berní úřad (súčtovací oddělení berní správy) a poplatníka.

d) Zvýší-li se dodatečně daňový základ sudého berního roku nad 15.000 Kč, nejsou tu dány podmínky pro použití ustanovení § 328a a nutno daň na lichý berní rok dodatečně vyměřiti. V tom případě platí všeobecná promlčecí lhůta (§ 277) pro primérní vyměření, neboť pro lichý berní rok není tu pak vůbec daňového předpisu. Omezení v § 328a, odst. 2, písm. b) uvedené (možnost vyzvati k podání přiznání jen do dvou let) tu neplatí, neboť nejde vůbec o případ spadající pod ustanovení § 328a. Vyměřovací úřady učiní v těchto případech včas opatření za účelem přetržení promlčecí lhůty. Použití kontumačních následků podle § 309, odst. 1 z toho důvodu, že poplatník nepodal ve lhůtě v § 307, odst. 1, č. 3 stanovené na lichý berní rok přiznání, jest v těchto případech nepřípustné, ježto se poplatník vzhledem k tomu, že mu původně byla vyměřena na sudý berní rok daň ze základu nepřesahujícího 15.000 Kč, mohl právem domnívati, že se naň vztahuje ustanovení § 328a, odst. 1, poslední věty.

(8) O provedení řádného vyměření daně a vydání platebního rozkazu na lichý berní rok musí poplatník požádati v přiznání v neprodlužitelné lhůtě do 14. února lichého berního roku. Žádosti podané po této lhůtě budou jako nepřípustné odmítnuty.

(9) K stanovení daňové povinnosti na lichý berní rok podle sudého berního roku dojde

zpravidla u všech poplatníků, u nichž jsou splněny podmínky v § 328a, odst. 1 uvedené, pokud není použití tohoto ustanovení vyloučeno podle odstavce 2, písm. a), c), d) nebo e). Provedení řádného vyměření daně na lichý berní rok budiž vyměřovacími úřady způsobem v § 328a, odst. 2, písm. b) uvedeným vedle již zmíněných případů (viz odstavce 3 a 4 těchto prováděcích ustanovení) vyvoláno jen tehdy, má-li vyměřovací úřad závažné důvody pro domněnku, že poplatníkův příjem nebo výtěžek přesahoval v sudém kalendářním roce 15.000 Kč. Vyjde-li ve vyměřovacím řízení na jevo, že poplatník v sudém kalendářním roce této částky nedosáhl, nutno od dalšího řízení a od vydání platebního rozkazu upustiti a poplatníkovi i výběrčímu úřadu oznámiti, že pro lichý berní rok platí daň vyměřená na sudý berní rok.

(10) Poplatníkům všeobecné daně výdělkové, u nichž bude daň na sudý berní rok vyměřená podle § 328a, odst. 1 platiti i pro lichý berní rok, bude výše příslušných přirážek na lichý berní rok sdělena vždy v každém lichém roce všeobecnými vyhláškami. Mimo to budou všichni poplatníci daně důchodové a všeobecné výdělkové, na něž se vztahuje § 328a, odst. 1, vyhláškami upozorněni též na to, že daň na běžný (lichý) berní rok jest ve výši daně na předchozí sudý berní rok vyměřené splatna podle § 269.

K § 328a, odst. 3.

Ustanovení § 328a, odst. 3 vztahuje se jednak na vyměření daně na sudý berní rok poplatníkům v § 328a, odst. 1 uvedeným, jednak na vyměření daně na lichý berní rok poplatníkům, kteří žádali podle § 328a, odst. 2, písm. a) o řádné vyměření daně na lichý berní rok.

Nahlédání do spisů a oznamování daňových dat.

K § 329.

(1) Prozrazovati neoprávněně data, týkající se poměrů poplatníkových, jeho přiznání a jednání o něm, jest všem, kdož se řízení v daňových neb trestních věcech súčastnili, vůči jiným osobám (s výjimkou § 329, odst. 2) nejen zakázáno, nýbrž podléhá i trestu (§ 199, odst. 1; viz dále § 239 a § 316, odst. 6, které rovněž ukládají povinnost přísné mlčenlivosti).

(2) Pod ustanovení § 199, odst. 1 spadá též sdělování daňových dat jiným úřadům, než toto sdělování není již „neoprávněným“, děje-li se ve veřejném zájmu. Povšechně není námitek jen proti sdělování částek předepsaných na přímých daních, vyjímajíc ovšem daň důchodovou.

(3) Pokud jde o daň důchodovou, lze daňová data sdělovati bez svolení poplatníkova jen v případech, suspenduje-li ten který zákon přímo úřední povinnost mlčenlivosti nebo kde vyloženě převládá veřejný zájem, na př.: v trestním řízení pro delikty stihané z povinnosti úřední nebo v záležitostech péče o válečné poškozence, poskytování podpor v nezaměstnanosti, v pensijních záležitostech státních zaměstnanců, vyměření dávky za úřední úkony a pod. Tam však, kde konkuruje zájem veřejný, na př. vrchnoporučenská péče soudu, se zájmem soukromým, na př. placení daní poručníkem, a nelze dobře říci, který zájem převládá, lze daňová data sdělovati jen se souhlasem poplatníkovým. Totéž platí i tehdy, převládá-li zájem soukromý nebo jde-li výhradně o zájem soukromý, na př. o delikt soukromožalobní nebo soukromoprávní spory; nejde tu ovšem ani tak o stranu-poplatníka, který by mohl žádaná data sám sdělovati, jako spíše o protistranu.

(4) Rovněž lze za týchž podmínek zaslati ukládací spisy k nahlédnutí, na př. soudu, ovšem s tím, aby o údajích a datech obsažených ve spisech, pokud se netýkají potřebných důkazů, byla zachována úplná tajnost.

(5) Rozhodovati o tom, zda a pokud jest sdělování dat daňových přípustno, vyhrazuje si — mimo případy, o nichž bylo již zásadně rozhodnuto — ministerstvo financí.

(6) Případy, kde povinnost mlčenlivosti je suspendována, jsou na př. tyto: 1) § 2 vládního nařízení ze dne 4. května 1920, č. 346 Sb. z. a n., resp. § 2 vládního nařízení ze dne 7. prosince 1922, č. 363 Sb. z. a n. (při stanovení důchodu válečných poškozenců podle zákona č. 142/1920 Sb. z. a n. ve znění zákona č. 39/1922 Sb. z. a n.); 2) § 18 zákona ze dne 22. prosince 1924, č. 286 Sb. z. a n., o úsporných opatřeních ve veřejné správě; 3) § 6, č. 6 zákona ze dne 22. prosince 1920, č. 689 Sb. z. a n., o pojištění dělníků pro případ nemoci (zachovaný v platnosti zákonem č. 117/1926 Sb. z. a n.); 4) § 24b zákona ze dne 25. dubna 1924, č. 80 Sb. z. a n., kterým se mění některá zákonná ustanovení o trestání válečné lichvy; 5) § 9 zákona ze dne 28. března 1928, č. 44 Sb. z. a n., ve znění zákona č. 66/1936 Sb. z .a n., o ochraně nájemníků, podle něhož vyměřovací úřady jsou povinny oznamovati soudům, zda důchod nájemníkův přesahuje určitou částku.

K § 329, odst. 1.

(1) Toto právo není omezeno ani časově ani na určitý podnět a není potřebí, aby o nahlédnutí žádal poplatník zvláštním podáním.

(2) Právo nahlédací může poplatník uplatniti buď sám osobně, nebo svým zmocněncem (§ 263); totéž právo přísluší samozřejmě i zástupci (§ 262).

(3) Právo nahlédnouti do spisů vůbec (s určitými výjimkami) v určité lhůtě nebo v řízení odvolacím poskytuje poplatníkovi § 331, odst. 3.

(4) Právo nahlédati do přiznání k dani činžovní atd. přísluší nejen majiteli domu a nájemníkům, nýbrž každému.

(5) Aby nebyl rušen pravidelný chod úředních prací, ustanoví vyměřovací úřady dny, v nichž nahlédání jest dovoleno.

K § 329, odst. 2.

(1) Zápisy smějí obsahovati vzhledem k ustanovení § 199 pouze jméno a zaměstnání (povolání) poplatníkovo a výši daně důchodové a všeobecné daně výdělkové.

(2) Pro snadnější přehled seřadí se poplatníci abecedně. Do zápisů třeba pojmouti také části všeobecné daně výdělkové (tangenty), rozdělené mezi zúčastněné berní obce, dělí-li se daň podle § 58. Není nutno, aby zápisy byly rozděleny zvláště pro daň důchodovou a zvláště pro všeobecnou daň výdělkovou. Jakmile vyměření daně bylo v daňové komisi skončeno, buďtež zápisy bez průtahu vyhotoveny a ihned vyloženy. Nebylo-li by možno provésti vyměření daně v daňové komisi najednou pro všechny poplatníky, nýbrž postupně, stačí, vyloží-li se zápisy jednou za pololetí. Vyložení děje se pouze u vyměřovacího úřadu a dobu vyložení jest třeba včas řádně veřejně vyhlásiti (vyhláškou na úřední tabuli, vyhláškou v obcích a upozorněním v místních časopisech). Potvrzená vyhláška, která byla vyvěšena na úřední tabuli vyměřovacího úřadu, buď uschována.

(3) Nahlédati do zápisů jest dovoleno pouze poplatníkům daně důchodové nebo všeobecné daně výdělkové. Kdo chce nahlédnouti do zápisů, musí se řádně legitimovati svojí legitimací (o totožnosti osoby) a platebním rozkazem buď na daň důchodovou nebo na všeobecnou daň výdělkovou. Není námitek, aby si poplatník poznamenal některá data pro své porovnání. Kdo by zápisů zneužil k nevraživým útokům na poplatníky nebo vyměřovací orgány, bude potrestán soudem (§ 210) za přečin podle § 199, odst. 2 nebo 3.

K § 329, odst. 3.

Viz též § 5, odst. 1 zák. ze dne 15. června 1927, č. 77 Sb. z. a n., s dalšími změnami.

Odvolání.

K § 330, odst. 1 a 2.

(1) O lhůtách k podání odvolání viz § 253, odst. 2 a prov. ustanovení k němu. Poněvadž odvolací lhůta ať zákonná nebo úřadem prodloužená je lhůtou propadnou, jest třeba, aby odvolání bylo se všemi svými odvolacími důvody, doklady a případnými dodatky podáno ve lhůtě zákonné nebo příslušným úřadem prodloužené. Odvolání, jež bylo odůvodněno nebo doloženo podáním došlým po lhůtě, možno odmítnouti jako neodůvodněné (§ 330, odst. 11). K dodatkům k odvolání, jež došly po lhůtě, není třeba při rozhodnutí přihlížeti, po případě lze je odmítnouti již a limine jako opožděné (§ 330, odst. 10). Výhradu, že bude podán dodatek k odvolání, nelze považovati za žádost za prodloužení odvolací lhůty.

(2) Odvolání jest opravný prostředek, o němž rozhoduje v y š š í stolice povolaná k tomu, aby rozhodnutí nižší stolice přezkoumala. Zákon nicméně zná i možnost, aby n i ž š í stolice sama zákrokem postižené osoby byla přinucena ještě jednou svoje rozhodnutí přezkoumati. Sem náleží odvolání sledující pouze dosažení opravy rozhodnutí nebo opatření podle § 256, odst. 4 (náprava chyb a pod.), námitky, a to podle § 356 (proti upomínce nebo opatřením při výkonu berní exekuce), dále odpor, a to v § 314, odst. 3 (proti přibrání jistých osob k nahlédnutí do knih) a v § 357 (proti berní exekuci).

(3) O odvolání vyměřovacího úřadu bližší viz v § 332 a prov. nař. k němu. V trestním řízení má právo odvolati se z trestního nálezu vydaného podle usnesení nalézacího senátu přísedící finanční úředník (§ 223, odst. 1).

(4) Nehledíc k odvolacímu právu vyměřovacího úřadu podle § 330, odst. 2, může odvolání podati pouze poplatník, jiná osoba jen tehdy, je-li k tomu oprávněna buď na podkladě zastoupení nebo zmocnění (§§ 262 a 263), nebo na podkladě zákona (§ 330, odst. 3); není-li oprávnění vykázáno, jest odvolání nepřípustné.

(5) Odvolání poplatníka podléhá kolku.

(6) O odvolání z vyměření všeobecné daně výdělkové spolků (§ 47, odst. 1, č. 1) rozhoduje finanční úřad II. stolice. Tímto ustanovením se vyplňuje mezera zákona, způsobená změnou § 233, odst. 1.

K § 330, odst. 3.

(1) Právo třetích osob odvolati se z vyměření daně stanoví zákon na př. při dělbě všeobecné a zvláštní daně výdělkové (§ 58, odst. 8, § 85, odst. 8), při zařadění místa do daně činžovní (§ 146, odst. 3).

(2) Kdy mohou podati odpor v exekučním řízení jiné osoby, než dlužník, stanoví § 357.

K § 330, odst. 4.

(1) Sem náleží srážka u daně důchodové podle §§ 28 a násl., u daně rentové podle §§ 180 a 181 a u daně z tantiem (§ 183). Odvolání možno podati v obvyklé lhůtě (§ 253, odst. 2) počínajíc dnem, kdy srážka byla provedena (§ 254, odst. 1), zvěděla-li však strana (zaměstnanec, věřitel, člen představenstva) o srážce později, dnem, kdy se dozvěděla o vykonané srážce, což se pravidelně stává při výplatě, po případě při zúčtování.

(2) Výhrada „pokud zákon nic jiného neustanovuje" vztahuje se u daně důchodové na stížnosti uvedené v § 42, pro něž postup stolic jest tam uveden.

K § 330, odst. 6.

(1) Odkládací účinek má odvolání na př. při zařadění místa do daně činžovní, nebo při sloučení nebo vyloučení míst u daně činžovní (§ 146, odst. 4 a § 147, odst. 2), dále odvolání z trestního nálezu (§ 224, odst. 2), z platební výzvy podle § 264 nebo § 265 (§ 266, odst. 1 a 3) a odvolání z předpisu daně (s přirážkami) za podmínek § 283, odst. 2.

(2) V řízení exekučním mají námitky odkládací účinek podle § 371, odst. 3 a může býti kromě toho exekuce odložena, jsou-li podány proti ní námitky nebo odpor (§ 360, č. 3).

(3) Poshověním rozumí se tu přiročí podle § 283, odst. 1, nikoliv přiročí podle § 283, odst. 2, na něž má poplatník právní nárok (srov. odstavec 1). Poněvadž poplatník v odvolání může žádati o přiročí, ať již podle § 283, odst. 1 nebo podle § 283, odst. 2, nutno bezpodmínečně každé odvolání ihned po jeho podání prohlédnouti a, je-li v něm žádost o přiročí, ihned o této žádosti rozhodnouti. Proti takovému rozhodnutí není odvolání (§§ 283, 339).

K § 330, odst. 7.

(1) Pokud jde o vyměřovací úřady, viz oddíl I, č. 15 ustanovení k § 232, odst. 2.

(2) Pokud jde o daňové komise, mohou rozhodovati (plnou měrou vyhověti) o odvoláních proti výši dani podrobeného důchodu nebo výtěžku, a to:

a) u daně důchodové, nepřevyšuje-li celkový dani podrobený důchod 50.000 Kč a v tomto důchodu snad obsažený příjem z podniků, podrobený všeobecné dani výdělkové, částku 50.000 Kč;

b) u všeobecné daně výdělkové, předepsané jednotlivým osobám fysickým bez rozdílu, bylo-li v případě písm. a) podáno odvolání jen proti této dani anebo byla-li uložena pouze tato daň, nepřevyšuje-li výtěžek dani podrobený 50.000 Kč.

K § 330, odst. 8.

(1) Mezitímní opatření jsou na př. ve vyměřovacím řízení výzva k zodpovědění otázek, k rozvedení příjmů a vydání, k předložení dokladů podle § 307, odst. 4, nařízené nahlédnutí do knih nebo nařízení místní prohlídky a pod. nebo v odvolacím řízení sdělení vyměřovacích základů (§ 331, odst. 1).

(2) Námitky do takových mezitímních opatření lze uplatniti až v odvolání z vyměření té které daně.

(3) Domnívá-li se úřad, že společenstvo (družstvo) ztratilo nárok na zdanění podle § 83, odst. 2 z toho důvodu, že v rozhodném obchodním období rozšířilo svoji činnost ve skutečnosti na nečleny (§ 75, odst. 2), vydá o tom po provedení příslušného řízení samostatné rozhodnutí, jež budiž řádně odůvodněno. Daň vyměří se až po rozhodnutí o odvolání.

(4) Tohoto zmocnění k vydání samostatného rozhodnutí o nároku na zdanění podle § 83, odst. 2 budiž však použito jen tehdy, trvá-li společenstvo (družstvo) na tom, že ve skutečnosti svoji činnost na nečleny nerozšířilo, a nehrozí-li nebezpečí, že vzhledem k ustanovení § 328, odst. 2 zanikne mezitím právo státu vyměřiti daň podle § 83, odst. 1 a 9, případně odst. 15.

K § 330, odst. 9.

O daňové povinnosti, je-li spornou, rozhodne se až ve vyřízení odvolání z vyměření dotčené daně; není tedy přípustno, nejdříve v pořadu stolic rozhodnouti o daňové povinnosti a pak teprve — po případě opětně v pořadu stolic — rozhodnouti o daňovém základu a výši daně.

K § 330, odst. 10.

(1) Finanční úřady nejsou povinny odvolání na nepříslušném místě podaná postupovati příslušnému úřadu. Zmeškání lhůty

jde tudíž na nebezpečí strany, podá-li takové odvolání v posledních dnech lhůty, neboť odvolání je opožděné, dojde-li k příslušnému úřadu opožděně. Předpokladem těchto nepříznivých následků je ovšem, že právní poučení bylo správné a úplné; nesprávné nebo neúplné právní poučení nemůže býti straně na újmu (srov. § 253, odst. 6 a prov. ustanovení k němu).

(2) Vrací-li se odvolání, podané na nepříslušném místě, použije se zpravidla tohoto znění:

„Vrací se jako sem nepatřící vzhledem k § 330, odst. 5 zák. o přímých daních, podle něhož dlužno podati odvolání (námitky, odpor) u toho úřadu, jenž vydal úřední rozhodnutí nebo opatření (příkaz, výzvu).“

(3) Nebylo-li takové rozhodnutí nebo opatření vydáno, poukáže vracející úřad na příslušné ustanovení zákonné.

(4) Je-li spojena s odvoláním (námitkami, odporem) žádost, jejíž vyřízení spočívá na úvaze úřadu (na př. žádost za povolení přiročí, za prominutí daně) a je-li úřad pro projednání této žádosti příslušný, učiní o této žádosti úřední výpis, který pak vezme v projednání a stranu o tom ve vyřízení zmíněném v odstavci 2 zpraví. Není-li úřad příslušným, platí vrácení podle odstavce 2 i co do této žádosti.

(5) Vzešla-li by však podateli újma, kdyby se taková žádost ihned nevyřídila, zařídí se, čeho třeba, aby se žádost mohla neprodleně vyříditi, a straně se dá o tom věděti, když se jí odvolání (stížnost, námitky, odpor) vracejí.

(6) Opatření úřadu, kterým se vrací straně odvolání s poučením, že bylo podáno na nepříslušném místě nebo že podle zákona je nepřípustné, je konečné. Strana o tom musí býti poučena (§ 253, odst. 6).

(7) Kdy lze pokládati odvolání za opožděné, vysvítá z odstavce 1 ustanovení k § 330, odst. 1 a 2, dále z § 254 a prov. ustanovení k němu. Straně, která tvrdí, že odvolání podala včas, musí býti dána příležitost k průkazu tohoto tvrzení.

(8) Pro opoždění zamítne odvolání onen úřad, u něhož mělo býti (včas) podáno (§ 330, odst. 5). Z tohoto rozhodnutí přísluší straně odvolání, o němž platí obdobně ustanovení § 253, odst. 2 až 6, § 254, odst. 1 a 3 a § 330, odst. 5, 6, 10 a 11. Pro opoždění může však odvolání zamítnouti i odvolací stolice, když tak již neučinil úřad v předešlé větě uvedený, a to i když první stolice bez výslovného zmocnění odvolací stolice se pustila do jednání. Rozhodnutí odvolací stolice je tu se zřením k § 330, odst. 1 konečné.

(9) Meritorním rozhodnutím o odvolání se však následky opožděného podání odvolání promíjejí; bylo-li tedy meritorní rozhodnutí o odvolání později zrušeno, na př. podle § 256, nemůže býti nahrazeno rozhodnutím, jímž se odvolání zamítá jako opožděné.

(10) Nedá-li se zjistiti ze způsobu a obsahu podání strany, po případě v souvislosti se spisy, jež má po ruce úřad, k němuž došlo podání, že se jím hodlá uplatniti opravný prostředek, vrátí úřad, k němuž takové podání došlo, toto podání straně, aby je doplnila nebo vysvětlila.

K § 330, odst. 11.

(1) Odvolání, které neobsahuje konkretisované námitky a které není odůvodněno, lze odmítnouti jako neodůvodněné. O tom rozhoduje odvolací stolice; okolnost, že odvolání bylo podacím úřadem přijato a odvolací stolici předloženo, je pro toto rozhodnutí bez významu.

(2) V odvolání musí býti včas uplatněny a odůvodněny jak námitky povahy skutkové, tak i námitky právní.

(3) Odvolací stolice není povinna, aby přes meze odvolání zkoumala, zda naříkaným rozhodnutím nebylo ublíženo odvolateli v jeho právech v jiném směru, než jak uplatňuje v odvolání (viz odstavec 8 ustanovení k § 334, odst. 1 až 4).

(4) Toto ustanovení platí též pro odvolání vyměřovacího úřadu (§ 330, odst. 2) nebo přísedícího finančního úředníka v trestních věcech (§ 223, odst. 1). Stihají-li stranu následky t. zv. kontumace (§§ 309, 325), může v odvolání uplatniti jen námitky právního rázu.

K § 330, odst. 12.

Viz odstavec 1 ustanovení k § 307, odst. 3 a § 328, odst. 1, druhá věta.

K § 331, odst. 1.

(1) Podal-li žádost vykázaný zástupce (§ 262) nebo zmocněnec (§ 263), oznámí se důvody jemu.

(2) Ze spisů musí býti zřejmo, že a jak byla vyřízena žádost za sdělení důvodů rozhodnutí nebo opatření. Oznamují-li se důvody ústně na písemnou žádost, obsah sdělení se protokolárně zaznamená na žádosti, při čemž se uvede datum, kdy se tak stalo.

(3) Důvody rozhodnutí nebo opatření třeba sděliti i tehdy, stihají-li stranu následky opomenutí.

(4) Sdělí-li se straně důvody v té míře, v jaké jsou ze spisů zjevny, jest právnímu nároku strany vyhověno.

(5) Pokud straně nejsou sděleny důvody rozhodnutí nebo opatření úplně, nemůže odvolací lhůta, zastavená podáním žádosti za sdělení těchto důvodů (na př. vyměřovacích základů s důvody), dále běžeti, a straně přísluší právo ve zbývající lhůtě podati odvolání, až její žádosti bude plně vyhověno.

(6) Povinnosti sděliti úplně důvody rozhodnutí (vyměřovací základ s důvody) není úřad zbaven, povolí-li straně podle § 331, odst. 3, aby ve stanovené lhůtě nahlédla do (vyměřovacích) spisů a pořídila si jejich opisy.

K § 331, odst. 2.

(1) V tomto případě nejde o přetržení lhůty, nýbrž pouze o to, že se další její běh staví. Po doručení vyřízení nepočíná běžeti nová na př. 30denní lhůta, nýbrž běží dále pouze zbytek prvé 30denní lhůty, poněvadž dny, které až do žádosti o sdělení důvodů již uplynuly, se do odvolací lhůty včítají.

(2) Žádost za sdělení důvodů podati dlužno u příslušného úřadu (§ 330, odst. 5). Byla-li podána u nepříslušného úřadu, má ji tento úřad ihned vrátiti (§ 330, odst. 10), neboť v tomto případě se lhůta nestaví.

K § 331, odst. 3.

(1) Žádost poplatníka za povolení nahlédnouti do (vyměřovacích) spisů nestaví odvolací lhůtu.

(2) Povolené nahlédnutí do spisů, má-li dosíci zamýšleného účelu, nutno tudíž provésti během normální odvolací lhůty, pokud se týče během odvolací lhůty prodloužené (úřadem na žádost nebo v důsledku toho, že byla podána žádost podle § 331, odst. 1).

(3) Poplatník (zástupce nebo zmocněnec) bude moci nahlédnouti na př. do protokolů sepsaných se znalci, svědky a osobami přezvědnými (při čemž podpisy těchto osob nejsou z nahlédnutí vyloučeny) o okolnostech rozhodných pro vyřízení případu, do listin důkazných a připomínek i výzev podle § 310, odst. 2, č. 2 až 4 a § 312, do protokolů o výsledku nahlédnutí do knih a o výsledku místní prohlídky, do sestavení vyměřovacího základu daně a pod., nebude však moci nahlédnouti do úřední korespondence a zpráv na vyšší úřady, do protokolů o jednání daňových komisí nebo trestních senátů, dále do pomůcek a zápisů, určených čistě ku vnitřnímu použití úřadu (komise, senátu) do rejstříku, deníků, knih a jiných spisů neb jejich částí, jichž oznámení je vyloučeno z ohledů veřejných nebo zákonných nebo z ohledů na povinnost zachovati v tajnosti poměry jiných poplatníků. Samozřejmě lze nahlédnouti jen do spisů, jež souvisí s případem, který je předmětem zamýšleného odvolání. Viz též ustanovení k § 337.

(4) Nahlédnutí do vlastních přiznání a jiných podání nespadá pod pojem „nahlédnutí do spisů“ ve smyslu § 331, odst. 3, neboť přísluší poplatníkovi kdykoliv bez zvláštního vyřízení (§ 329, odst. 1).

K § 332.

(1) Kdy počíná lhůta k podání odvolání vyměřovacího úřadu, stanoví § 254, odst. 2.

(2) Aby mohl podati odpověď na takové odvolání, bude moci poplatník žádati též za nahlédnutí do spisů podle § 331, odst. 3.

(3) I o odvolání vyměřovacího úřadu platí obdobně ustanovení § 330, odst. 11, t. j. musí v něm býti uvedeno, proti čemu se námitky vznášejí a z jakého důvodu. Poplatník ve své odpovědi může v tomto směru činiti proti odvolání své námitky, dále namítati případně opožděnost odvolání a brojiti proti požadovanému snad zvýšení předepsané daně. Nesmí však v této odpovědi brojiti dodatečně proti vyměření daně vydanému první stolicí; k tomu je oprávněn jedině ve vlastním odvolání z tohoto předpisu.

(4) Nepodal-li poplatník včas odpověď k odvolání vyměřovacího úřadu, nemůže to býti samo o sobě důvodem pro vyhovění odvolání. O tomto odvolání rozhoduje odvolací komise věcně, přihlížejíc při tom nezávazně k přípustným námitkám poplatníka uvedeným v odpovědi. I toto rozhodnutí musí býti náležitě odůvodněno.

K § 333, odst. 1.

„Odůvodněnou zprávou“ rozumí se ona, která stanovisko první stolice k předkládanému odvolání blíže odůvodňuje, a to se zřetelem k vývodům odvolání.

K § 333, odst. 2.

Jde tu pouze o doplnění vadného řízení, jde-li na př. o to, odstraniti vadu spočívající v nezachovávání ustanovení § 312, odst. 1. Předpis daně zůstává prozatím nezměněn.

Působnost a postup odvolacích stolic.

K § 334, odst. 1 až 4.

(1) Odvolací stolice není pouhou stolicí kasační. Podáním odvolání ať poplatníka, ať vyměřovacího úřadu, nebo obou najednou, přechází na odvolací stolici právo rozhodovati ve věci v celém jejím rozsahu, takže odvolací stolice není vázána ani skutkovým ani právním základem, na podkladě něhož rozhodla první stolice, ani důvody jejího rozhodnutí nebo opatření; odvolací stolice není také vázána návrhy odvolatelů a může sama vyměřenou daň snížiti nebo zvýšiti přes rámec jejich návrhů, jsouc vázána promlčecí lhůtou pouze tehdy, když rozhoduje o odvolání, které podal toliko poplatník (výjimku viz v odstavci 14, druhé větě). Tím se nic nemění na zásadním ustanovení § 330, odst. 1, že rozhodnutí odvolací komise je konečné (výjimku viz v § 334, odst. 4 a v § 336).

(2) V mezích těchto svých oprávnění může buď sama nebo prostřednictvím první stolice prováděti všechny úkony jako stolice první, majíc při tom táž práva a tytéž povinnosti jako první stolice. Poplatníkovi ovšem přísluší v odvolacím řízení — bez újmy ustanovení §§ 309, 310 a 325 — rovněž táž práva a tytéž povinnosti jako v řízení u první stolice.

(3) Odvolací stolice může především nezávisle na první stolici zamítnouti odvolání jako opožděné (srov. k tomu odstavec 8, druhou větu ustanovení k § 330, odst. 10) nebo nepřípustné; zkoumá samostatně, zda odvolání vyhovuje ustanovení § 330, odst. 11, a není-li tomu tak, je oprávněna je odmítnouti jako neodůvodněné.

(4) Odvolací stolice jest nejen oprávněna, ale i povinna vytýkané vady řízení, zejména nedostatky v doplňovacím nebo vytýkacím řízení dáti napraviti, skutkovou podstatu z první stolice doplniti, pokud se týče znova vyšetřiti a k tomu cíli přibrati poplatníka nebo osoby třetí k povinné součinnosti při zjišťování základu rozhodnutí, prováděti nové šetření a nové důkazy a opatřovati si nové pomůcky (opět buď sama nebo prostřednictvím první stolice). Při tom jest ovšem povinna, chce-li se při svém rozhodnutí odchýliti od skutkového a právního základu první stolice nebo od údajů odvolání, poskytnouti straně možnost, aby se k těmto změnám vyjádřila.

(5) Nezávisle na první stolici jest odvolací stolice oprávněna použíti následků zmeškání nebo neposlušnosti poplatníkovy, vzniklých buď již v řízení u první stolice podle §§ 309, 310, 312, 319 a 325 (aniž by se dále zabývala námitkami a důvody odvolání po věcné stránce) nebo vzniklých (teprve) v řízení odvolacím. Následky tyto mohou pominouti jen, když k dodatečnému jednání s poplatníkem první stolici výslovně sama zmocnila.

(6) Stejně jako první stolice je i odvolací stolice oprávněna stanoviti vyměřovací základ odhadem, jsou-li pro to zákonem stanovené předpoklady (§ 327, odst. 1 až 5) nebo odhad první stolice nahraditi vlastním odhadem.

(7) Popírá-li poplatník v odvolání svou daňovou povinnost, nemůže odvolací stolice ovšem (stejně jako první stolice) přejíti k dalšímu řízení, dokud nejsou osobní a věcné předpoklady této povinnosti náležitě zjištěny, i když snad poplatníka stihají následky zmeškání nebo neposlušnosti.

(8) O odvolacích námitkách právního rázu je odvolací stolice povinna rozhodnouti, i když snad poplatníka stihají následky neposlušnosti nebo zmeškání z řízení u první stolice. Po stránce právní může pak odvolací stolice věc posuzovati zcela samostatně, nejsouc nikterak vázána právním názorem první stolice.

(9) Odvolací stolice jest též oprávněna, ale nikoliv povinna, přes meze odvolání poplatníkova zkoumati, nebylo-li rozhodnutím první stolice ublíženo právům poplatníkovým po jiné stránce, než v odvolání vytýkané. Všeobecně však dbá z úřední povinnosti na správné použití zákona.

(10) Své rozhodnutí o odvolání musí odvolací stolice náležitě odůvodniti. Musí v něm zaujmouti stanovisko ke všem námitkám odvolání a jeho důvodům, jakož i k skutkovým okolnostem a k nabídkám, pokud se týče k výsledkům důkazů, jež vyplynuly v odvolacím řízení, a musí uvésti, z jakých skutkových podkladů a právních úvah při svém rozhodnutí vycházela.

(11) Své rozhodnutí musí odvolací stolice opatřiti právním poučením (že rozhodnutí jest konečné). O oprávnění strany, že si může do jejího rozhodnutí stěžovati k nejvyššímu správnímu soudu, není povinna odvolatele poučovati.

(12) Odvolací stolice jest oprávněna jedním rozhodnutím vyříditi více odvolání týkajících se téže daně předepsané na více berních let nebo i více druhů daní. V tomto případě však musí své rozhodnutí o každém odvolání zvláště odůvodniti. Pokud jde o stejné námitky odvolání, stačí, jestliže na důvody svého rozhodnutí, týkající se týchž námitek co do jiného berního roku nebo jiného druhu daně, jen poukáže.

(13) Při změně rozhodnutí první stolice v neprospěch poplatníkův (reformatio in peius) nutno rozlišovati: Rozhoduje-li o odvolání finanční úřad jako odvolací stolice, může provésti změnu v neprospěch poplatníka přímo sám i přes rámec původního předpisu. Rozhoduje-li však o odvolání odvolací komise, může rovněž přímo sama provésti změnu v neprospěch poplatníka přes rámec původního předpisu jen v případech, když se odvolal buď jen vyměřovací úřad, nebo tento úřad i poplatník.

(14) Odvolal-li se do předpisu daní vyměřovaných komisí pouze poplatník (tedy ne též vyměřovací úřad), smí odvolací komise změniti rozhodnutí první stolice v neprospěch poplatníka (provésti reformatio in peius) pouze v mezích původního předpisu, t. j. vyhoví-li odvolání co do určité části (položky) vyměřovacího základu, v důsledku čehož by mělo dojíti ke snížení předepsané daně, může na druhé straně jinou položku, odvoláním nedotčenou, zvýšiti, po případě výhodu, kterou poplatníku přiznala daňová komise, odepříti, pokud v důsledku tohoto zvýšení nedojde číselně k vyšší částce, než jakou daň byla vyměřena daňovou komisí. Dojde-li však odvolací stolice k názoru, že by měla býti daň vyměřená daňovou komisí zvýšena, není oprávněna již tuto změnu provésti sama, nýbrž musí vrátiti spisy vyměřovacímu úřadu, aby daňová komise, pokud nenastalo promlčení práva státu jej vyměřiti, předepsala dodatek (§ 334, odst. 4). V tomto případě však nelze odvolání zamítnouti jedině z důvodu, že podle názoru odvolací komise daňové má býti předepsán dodatek, nýbrž nutno o odvolání rozhodnouti věcně v bodech v něm uplatněných.

(15) V případě uvedeném v odstavci 14, druhé větě, není daňová komise povinna prováděti celé řízení znova, nýbrž řízení případně jen doplní a provede nový výpočet (odhad) důchodu nebo výtěžku, při čemž jest sice vázána právním názorem odvolací komise daňové, jinak však, co se týče zjištění skutkové podstaty a nového výpočtu (odhadu), rozhoduje samostatně.

(16) Odvolal-li se z rozhodnutí daňové komise pouze vyměřovací úřad (nikoliv též poplatník), není odvolací stolice (odvolací komise), mění-li rozhodnutí první stolice ve prospěch odvolatelův, tedy ve prospěch finanční správy a v neprospěch poplatníkův, vázána promlčecí lhůtou.

K § 334, odst. 5 a 6.

(1) Nevyhověl-li poplatník vůbec nebo včas výzvám odvolací stolice, pokud se týče na její příkaz výzvám vyměřovacího úřadu, směřujícím k řádnému vyřízení stížných bodů odvolání, není odvolací stolice vázána lhůtou stanovenou v § 334, odst. 5 a kontumačních následků ze zmeškání neb z neposlušnosti může použíti i po této lhůtě. Naopak však nemůže použíti po této lhůtě ani svého práva zamítnouti odvolání pro opoždění, nepřípustnost nebo proto, že není řádně odůvodněno.

(2) Proti sdělení, že odvolací stolice považuje případ za složitý a požaduje tudíž pro vyřízení odvolací lhůtu dvouletou, nepřísluší straně odvolání (§ 339, odst. 2).

(3) Jest povinností odvolacích stolic, aby lhůtu stanovenou v § 334, odst. 5 přísně dodržovaly. K dodržení lhůty stačí, bylo-li rozhodnutí o odvolání „vydáno“ t. j. přednostou finančního úřadu II. stolice nebo jeho zástupcem podepsáno nebo odvolací komisí projednáno a rozhodnuto poslední den lhůty a byla-li strana o rozhodnutí zpravena nejdéle do 60 dnů po jeho vydání. Dojde-li k rozhodnutí o odvolání po lhůtě z viny odvolatele, je nutno stanovisko o obmeškání odvolatele v rozhodnutí náležitě odůvodniti.

(4) Jednoroční nebo dvouletá lhůta v případech, které má na mysli § 334, odst. 6 (na př. bylo-li rozhodnutí vyměřovacího úřadu, kterým odmítl odvolání jako opožděné, finančním úřadem II. stolice na odvolání poplatníkovo [§ 330, odst. 10] zrušeno a nařízeno projednati odvolání věcně, nebo bylo-li rozhodnutí odvolací stolice na stížnost k nejvyššímu správnímu soudu zrušeno tímto soudem pro nezákonnost nebo vadu řízení), počítá se ode dne, kdy byl úřad o změně nebo zrušení rozhodnutí o odvolání zpraven.

K § 334, odst. 7.

(1) Tohoto ustanovení lze použíti ke zkrácení odvolacího řízení zejména tam, kde námitky odvolání jsou sporného právního rázu a rozhodnutí o odvolání nesnese odkladu, jaký by snad vyžadovalo přezkoumání sporné otázky nejvyšším správním soudem. V důvodech rozhodnutí o odvolání stačí poukázati na narovnání s poplatníkem podle § 334, odst. 7.

(2) Poněvadž narovnáním jest konečně a neodvolatelně vyřízeno uložení daně ohledně těch částí vyměřovacího základu, které byly narovnáním upraveny, a v důsledku toho jest vyloučeno ohledně nich i trestní řízení, předepsání dodatku podle § 190 nebo § 277,

oprava podle § 256 nebo obnova řízení podle § 256a, možno narovnáním vyřizovati jen taková odvolání, kde se lze důvodně vzdáti všech svrchu zmíněných oprávnění.

(3) Závaznost narovnání platí stejně pro poplatníka jako pro finanční správu; vylučuje tedy v rozsahu narovnáním dotčeném jeho právo na stížnost k nejvyššímu správnímu soudu nebo nárok na opravu podle § 256 nebo na obnovu řízení podle § 256a a pod.

(4) Návrh úřadu na vyřízení odvolání narovnáním u daní vyměřovaných komisí může býti příslušnou komisí buď jen schválen nebo odmítnut. Byl-li odmítnut, nutno v odvolacím řízení pokračovati a o odvolání pak definitivně řádně rozhodnouti.

K § 335, odst. 2.

Pro případ liknavosti daňové (odvolací) komise nebo odepření její součinnosti a porušování zákonných ustanovení platí § 247.

K § 336.

(1) Proti dodatečnému předpisu daně jest přípustno odvolání i v těch bodech, ve kterých proti původnímu předpisu nebyly vzneseny námitky, při čemž však tímto odvoláním nelze docíliti snížení daně pod částku původně pravoplatně vyměřenou; tato zásada platí i v případě, když poplatník proti původnímu vyměření daně odvolání vůbec nepodal.

(2) Není přípustno odvolání proti dodatečnému zvýšení daně, které provedla odvolací stolice podle § 334, odst. 3 (srov. odstavec 13 a odstavec 14, první větu ustanovení k § 334, odst. 1 až 4), poněvadž její rozhodnutí v tomto směru je podle § 330, odst. 1 konečné.

Stížnost k nejvyššímu správnímu soudu.

K § 337, odst. 1.

(1) O nahlížení do spisů platí ustanovení § 331, odst. 3.

(2) U daní vyměřovaných komisí je z nahlédnutí vyloučen na př. posudek daňové komise o podaném odvolání jakož i návrh referenta finančního úřadu II. stolice pro odvolací komisi, dále protokoly o jednání této komise.

(3) Nahlédnouti lze do spisů u toho úřadu, u něhož právě jsou, a nelze vyžadovati spisy od jiného úřadu jen k tomuto účelu. Žádá-li strana o nahlédnutí do spisů u úřadu, jenž jich nemá po ruce, postoupí se její žádost úřadu, u něhož jsou spisy, o čemž se strana zpraví s tím, že může nahlédnouti do spisů u onoho úřadu a že nelze spisy od něho vyžadovati jen k tomu účelu.

(4) Podá-li stížnost poplatník, připraví odpověď na ni odvolací stolice a předloží ji v prvé polovici lhůty stanovené nejvyšším správním soudem dvojmo ministerstvu financí. Je-li podána stížnost k nejvyššímu správnímu soudu do konečného rozhodnutí vyměřovacího úřadu (komise) (viz na př. § 276, § 283, § 314, odst. 3, § 330, odst. 7 a odst. 10, první větu), má tento úřad v prvé třetině lhůty, dané mu nejvyšším správním soudem k podání odpovědi, spisy předložiti s přesným vylíčením děje a stručnou odpovědí na námitky stížnosti (oboje dvojmo) finančnímu úřadu II. stolice, který je pak ve druhé třetině lhůty předloží ministerstvu financí.

K § 337, odst. 2.

(1) Předseda odvolací komise podá stížnost, bylo-li podle jeho názoru rozhodnutím odvolací komise nesprávně použito zákona nebo došlo-li k podstatné vadě řízení.

(2) Předseda odvolací komise předloží (prostřednictvím finančního úřadu II. stolice) nástin stížnosti, kterou hodlá podati (dvojmo) i se spisy jednacími ministerstvu financí v prvých třiceti dnech lhůty, stanovené ku podání stížnosti.

(3) Jakmile ministerstvo financí schválí podání stížnosti, zašle ji předseda odvolací komise s dvěma opisy nejvyššímu správnímu soudu, podepsav ji a opatřiv ji též podpisem přednosty příslušné finanční prokuratury. Tomuto úřadu (finanční prokuratuře) nepřísluší, aby stížnost zkoušel po stránce meritorní.

(4) V trestním řízení obsahuje ustanovení o stížnostech k nejvyššímu správnímu soudu § 228.

Náhrada útrat.

K § 338.

(1) Šetřením a důkazy sluší rozuměti veškeré úřední úkony, jichž provedení bylo třeba, aby se vyšetřil základ pro vyměření daně nebo pro rozhodnutí odvolání, ať již se týkají zjištění skutkových okolností nebo ocenění (odhadu) nebo vyjasnění právních otázek. V trestním řízení obsahuje bližší ustanovení o útratách § 222.

(2) Při provádění nahlédnutí do knih nese poplatník též útraty důvěrníka nebo soudního znalce účetnictví, jehož si přibral (§ 314, odst. 4).

(3) K útratám patří hotové výlohy, jež vznikly prováděním šetření a důkazů, tedy zejména útraty místní prohlídky, nahlédnutí do knih, výslechu svědků, znalců a osob přezvědných, cestovné a diety státních zaměstnanců, provádějících šetření (důkazy), poštovní, telegrafní a telefonní poplatky, ať již tyto výlohy vznikly úřadu příslušnému či onomu, jenž provedl šetření (důkazy) na dožádání příslušného úřadu (komise).

(4) Útraty uvedené v odstavci 2 a 3 lze straně předepsati k náhradě,

1. buď že poplatník bez ohledu na výsledek nabídnutého šetření a důkazu sám se nabídl je uhraditi,

2. nebo že provedení nabídnutého a již prováděného šetření a důkazu zmařil, na př. když při nabídnutém důkazu knihami k stanovenému jednání se bez řádné omluvy nedostavil nebo když před započetím nebo průběhem jednání, k němuž se již účetní znalci na ustanovené místo dostavili, nabídnutý důkaz odvolá a pod.,

3. nebo že výsledek jím navrženého šetření a důkazu se odchyluje podstatně od jeho tvrzení v jeho neprospěch; podmínka tato jest splněna tehdy, když rozdíl mezi přiznaným a dani podrobeným důchodem nebo výtěžkem — i odhadnutým, když strana od provádění důkazu ustoupila — jest podstatný t. j. převyšuje alespoň o 30% přiznané částky u sporných položek a příčina jeho spočívá v položkách, jež byly předmětem nabídnutého důkazu nebo šetření.

(5) O tom, jsou-li zde podmínky pro náhradu útrat šetření podle § 338, rozhoduje a výši této náhrady stanoví úřad, který je příslušným k vyměření daně nebo k vyřízení (v první stolici) věci, pro kterou šetření nebo důkazy byly nebo měly býti prováděny (ve věcech vymáhání daní úřad, který vymáhanou daň vyměřil). Tento úřad uloží pak poplatníku náhradu útrat platební výzvou, v níž uvede podrobně výlohy, které se mu ukládají k náhradě (u výloh přesně neocenitelných ve výši pouze odhadnuté podle rozsahu a obtížnosti šetření nebo důkazů), odůvodní povinnost strany k náhradě, a stranu poučí o odvolání (§ 253, odst. 6, § 338, odst. 3). Zároveň příslušnou částku předepíše u berního úřadu (súčtovacího oddělení berní správy), v jehož obvodu má povinná strana své bydliště (sídlo, ústřední správu, tuzemské zastupitelství), a to po případě prostřednictvím nadřízené jeho berní správy; tento výběrčí úřad, připojiv k platební výzvě svůj vplatní lístek poštovní spořitelny, doručí pak platební výzvu poplatníkovi. O odvolání platí obdobně ustanovení § 253, odst. 2 až 6, § 254, odst. 1 a 3 a § 330, odst. 5 a 6, odst. 8, první věty a odst. 10 a 11.

(6) V platebním rozkaze na útraty jest nutno podrobně uvésti veškeré výlohy, jež úřadu vzešly.

(7) Pokud jde o splatnost a vykonatelnost náhrady útrat, srovnej § 333, odst. 4, dále §§ 271 a 293 a příslušná ustanovení k nim. Platí zde obdobně též ustanovení §§ 273 až 283. Náhrada útrat plyne do státní pokladny. Dlužné částky vymáhají se podle ustanovení §§ 343 a násl. (srov. § 403).

(8) K náhradě nelze shora uvedeným způsobem předepsati samozřejmě výlohy, které státu vznikly šetřením a důkazy, které vyměřovací nebo jiný příslušný orgán provedl z vlastního podnětu.

Řízení v ostatních věcech daňových.

K § 339, odst. 1.

(1) Sem náleží vše, co se nevztahuje na v y m ě ř e n í daní, tedy zejména: dělba daně (§§ 58, 85 až 89), osvobození daňová (§§ 97 až 99, 102, 127 až 142), odpisy daňové (§§ 111 a násl., 170, 171 a 276), kvalifikace místa jako místa podrobeného dani činžovní (§§ 145 až 147), srážkové daně (§§ 28 a násl., 180, 181, 183), zajištění (§§ 284 a násl.), ručení (§§ 264 až 267), vybírání daní (§§ 269 až 275), vrácení daní a přiznání dobropisu (§§ 291 a násl.), navrácení v předešlý stav (§ 340), vymáhání daní (§§ 343 a násl.), pokud ovšem zákon sám neobsahuje pro tato řízení zvláštních ustanovení.

(2) Řízení ve věcech trestních (hl. VIII) by sem náleželo jen potud, pokud by nevystačovaly předpisy v VIII hlavě pro toto řízení stanovené.

K § 339, odst. 2.

Odvolání není přípustno na př. při odpisech podle § 276, při posečkání daní podle § 283, proti rozhodnutí o nepřípustnosti odvolání (§ 330, odst. 10) a j.

Navrácení do předešlého stavu.

K § 340, odst. 1.

(1) „Jinakou událost" vyznačuje okolnost, že vznik nebo zánik její jest neodvislým od vůle nebo úsilí osoby, takže je nelze předvídati nebo možnou lidskou pomocí odvrátiti.

(2) Jde o zmeškání lhůty následkem takových okolností; kde není lhůty, není pod-

mínka navrácení do předešlého stavu dána (na př. při odporu podle § 314, odst. 3 nebo podle § 357).

Přesouvání daní.

K § 341.

Právní bezúčinnost takových smluv platí pro každý obor právní, tedy nejen pro obor práva soukromého, nýbrž i pro obor práva daňového. Viz čl. XVI uv. ustanovení.

Poměr k cizině.

K § 342, odst. 1.

(1) Takové smlouvy byly dosud sjednány:

1. s Rakouskem dne 18. února 1922, č. 414 Sb. z. a n. O tuto smlouvu opírají se další úmluvy: vyhláška ministerstva financí ze dne 29. ledna 1923, č. 20 Sb. z. a n., o rozdělení příjmů resp. výnosů podle čl. 3, odst. 3 smlouvy č. 414/1922 Sb. z. a n., doplněná vyhláškami z 18. června 1929, č. 90 Sb. z. a n. a z 11. března 1936, č. 55 Sb. z. a n.; dále vyhláška ze dne 9. července 1926, č. 148 Sb. z. a n., o daňových a poplatkových účincích, jež mají podle ustanovení o obnově bilancí (rak. zákon o zlatých bilancích a čsl. zákon o stabilisačních bilancích) v zápětí změny provedené v jednom státě ve státě druhém. O tom, jak daňově nakládati s podniky železničními a plavebními, jedná smlouva z 12. července 1926, č. 24/1929 Sb. z. a n.

Smlouvě č. 414/1922 Sb. z. a n. předcházela podle vyhlášky ze dne 12. října 1920, č. 580 Sb. z. a n., úmluva o způsobu, jak nakládati po stránce právní s výrobními a dopravními podniky, čili t. zv. nostrifikační úmluva;

2. s Německem dne 31. prosince 1921, č. 118/1923 Sb. z. a n.;

3. s Maďarskem dne 13. července 1923, č. 227/1924 Sb. z. a n. (viz též čl. 28 úmluvy s Maďarskem ze dne 8. března 1923, č. 201/1926 Sb. z. a n., o společných pohraničních stanicích, který obsahuje též ustanovení o zdanění železničních zaměstnanců v pohraničních úřadech na cizím území a členů jich rodin s nimi bydlících);

4. s Italií dne 1. března 1924, č. 21/1925 Sb. z. a n.;

5. s Polskem dne 23. dubna 1925, č. 255 Sb. z. a n.

(2) Pokud jde o obchodní smlouvy důležité zejména u výdělkových daní, viz §§ 48 a 49.

(3) O právní ochraně a právní pomoci v oboru přímých daní byly uzavřeny dosud tyto smlouvy: ad 2 citovaná smlouva s Německem, smlouva s Polskem ze dne 23. dubna 1925, č. 254 Sb. z. a n., které předcházela úmluva o právní pomoci při doručování písemností a platebních rozkazů finančních úřadů, smlouva s Rakouskem o právní ochraně a právní pomoci ve věcech dávkových ze dne 12. července 1926, č. 25/1929 Sb. z. a n. a úmluvy s Rumunskem o správní pomoci a právní ochraně ve věcech daňových a o pomoci při vymáhání daní ze dne 20. června 1934, č. 98/1936 a č. 99/1936 Sb. z. a n.

K § 342, odst. 3.

(1) Pokud jde o obchodní zastupitelství Svazu sovětských socialistických republik viz čl. VII, č. 2 a 6 obchodní a plavební smlouvy mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik ze dne 25. března 1935, č. 61 Sb. z. a n.

(2) Delegáti a personál Mezinárodní komise Dunajské požívá téhož osvobození od přímých daní jako personál cizích missí diplomatických.

K § 342, odst. 4.

Zástupci členů a úředníci Společnosti národů a úředníci Mezinárodního úřadu práce pokládají se za osoby, jimž přísluší podle mezinárodního práva exteritorialita, a požívají tudíž téhož osvobození od přímých daní jako exteritoriálové.

Vymáhání daní.

Způsoby vymáhání daní.

K § 343, odst. 1.

Pokud oba způsoby vymáhání (exekuce berní — exekuce soudní) jsou po právu přípustny, jest zůstaveno uvážení vymáhajícího úřadu (§ 345), kterým způsobem chce daňový dluh vymáhati. Budiž však, pokud je berní exekuce právně přípustnou (§ 363), zpravidla především této užíváno, kdežto exekuce soudní jen tehdy, když by buď exekuční úřad (§ 346) neměl výkonného orgánu, nebo když by výkonní orgánové exekučního úřadu byli jinak zaměstnáni, nebo když by bylo vymáhajícímu úřadu známo, že věci, na něž má býti exekuce vedena, jsou už zabaveny exekucí soudní nebo správní (politickou).

K § 343, odst. 2.

Nemožnost vydobýti nedoplatek exekucí na jmění movité jest patrna zejména, byla-li provedená exekuce na dlužníkovo jmění mo-

vité úplně nebo částečně bezvýslednou, anebo když podle provedeného zabavení dlužníkových movitostí nebo podle provedeného šetření na základě ustanovení § 347, odst. 1 nebo podle vlastní vědomosti a znalosti vymáhajícího nebo exekučního úřadu dlužník buď nemá žádných zabavitelných movitostí anebo jen tak málo nebo již tak zatížených zástavními nebo přednostními právy jiných osob, že nestačí na úhradu nedoplatku.

Na kom může býti daň vymáhána a kdy může býti exekuce zavedena.

K § 344, odst. 1.

(1) Na osobě, která pouze na základě právního jednání (smlouvy) se státem je zavázána daňový dluh zaplatiti (na př. banka převezme vůči státu za poplatníka rukojemský závazek a pod.), lze jej vymáhati jedině podle předpisů občanského práva.

(2) Podle daňových zákonů (tedy podle tohoto zákona) je povinen daňový dluh zaplatiti zejména:

1. poplatník, t. j. osoba povinná daní podle § 259, odst. 1 a 3,

2. poplatníkův dědic (srov. k tomu odstavec 4 ustanovení k § 260, odst. 1) a u subjektů podrobených zvláštní dani výdělkové členové představenstva nebo likvidátoři v případech § 260,

3. osoby ručící podle §§ 264 a 265, nabyla-li platební výzva podle § 266, ukládající jim ručení, právní moci (§ 266, odst. 1 a 3).

(3) Osoby pod č. 2 uvedené a některé z osob pod č. 3 dotčených (na př. společníci veřejné, komplementáři komanditní společnosti) mají také podle soukromého práva povinnost daňový dluh zaplatiti.

(4) Podle jiných zákonů a to už podle ustanovení samého zákona je povinen daňový dluh zaplatiti na př. nový vlastník nemovitosti, požívatel nemovitosti, pachtýř, nabyvatel jmění nebo podniku, akc. společnost v případě fuse.

K § 344, odst. 2.

(1) Upomínka jest opatřením mimoexekučním.

(2) Bylo-li dlužníkovi po upomenutí povoleno přiročí (§ 283), není třeba po uplynutí tohoto přiročí vydati novou upomínku.

(3) Při počítání 15denní lhůty budiž obdobně použito ustanovení § 254, odst. 1 a 3.

K § 344, odst. 3.

Poplatníci, kteří nezapravili svůj daňový dluh v zákonné lhůtě, mají býti hned po uplynutí této lhůty upomenuti. Do které lhůty má býti daňový dluh zapraven, stanoví § 269, § 271, odst. 1, § 266, odst. 3 a § 338, odst. 4.

K § 344, odst. 4.

(1) Vydati upomínku přísluší orgánu, jemuž náleží vybrati daň, pokud se týče přirážky a příslušenství, jichž se upomínka má týkati.

(2) V písemné upomínce budiž uvedeno:

1. jméno, zaměstnání a bydliště nebo sídlo (místo, ulice a číslo domu) dlužníka,

2. berní obec a číslo dlužníkova účtu (konta),

3. druh, ročník a částka dlužné daně s přirážkami a předepsaného příslušenství jakož i nárok státu na nepředepsaný poplatek z prodlení, určený blíže sazbou a dobou, za kterou nárok patří,

4. částka poplatku za upomínku,

5. pokladna, u níž má býti daňový dluh i s poplatkem za upomínku zapraven, a číslo jejího šekového účtu, má-li takový,

6. výzva dlužníkovi, aby daňový dluh i s poplatkem za upomínku zapravil do 15 dnů, s poukazem, že jinak bude proti němu zavedena exekuce.

(3) Ministerstvo financí vydá vzorec písemné upomínky.

(4) K písemným upomínkám lze použíti šekových vplatních lístků poštovní spořitelny, ovšem příslušně upravených.

(5) Písemné upomínky doručuje úřad poštou, neuzná-li za vhodnější doručiti je sám svými orgány nebo obcí. Poštou buďtež upomínky zasílány zpravidla jako jednoduchá psaní bez doručenky a bez podrobného zápisu do poštovní podací knihy. Jinak budiž při doručování upomínek používáno ustanovení §§ 257 a 258.

(6) V neděli, ve svátek a v památný den státem uznaný, jakož i v noci smí upomínka býti doručena úředním orgánem jen tehdy, je-li nebezpečí z průtahu a povolí-li to přednosta exekučního úřadu. Ustanovení § 351, odst. 2 platí tu obdobně. Nocí rozumí se v čase od 1. dubna do 30. září doba od 9 hodin večer do 4 hodin ráno a v čase od 1. října do 31. března doba od 9 hodin večer do 6 hodin ráno.

K § 344, odst. 5.

(1) Také hromadná upomínka má obsahovati poukaz, že proti dlužníkům, kteří svůj daňový dluh nezapraví do 15 dnů, bude zavedena exekuce.

(2) Hromadné upomenutí písemnou vyhláškou pokládá se za provedené toho dne, kterého byla vyhláška vyhlášena způsobem v obci obvyklým (na př. vyvěšena na obecní tabuli).

(3) Den, kterého bylo hromadné upomenutí provedeno, budiž poznamenán v daňové knize.

K § 344, odst. 6.

Nebezpečí z průtahu je dáno, nutno-li se obávati, že průtahem exekučního řízení, jejž by upomínka měla v zápětí, bude výsledek exekuce ohrožen. Kdy tomu tak jest, posuzuje vymáhající úřad volně podle všech okolností konkretního případu.

K § 344, odst. 7.

Prvním exekučním úkonem jest úkon zabavení.

K § 344, odst. 8.

Nedoplatek menší než 5 Kč se vymáhá teprve s jiným (novým) daňovým dluhem, jestliže s ním dohromady činí více než 5 Kč. Přestal-li dlužník býti již poplatníkem, odepíše se nedoplatek menší než 5 Kč podle § 276, odst. 2, č. 2.

Kterému úřadu přísluší vymáhati daň.

K § 345.

(1) Vymáhající úřady jsou oprávněny činiti veškerá opatření, aby daň s přirážkami a příslušenstvím včas nezaplacená byla vydobyta donucovacím řízením. V rámci tohoto svého oprávnění nařizují, řídí a provádějí exekuci berní, žádají samy jménem československého státu (finanční správy) o povolení a výkon exekuce soudní a zastupují daňové pohledávky v soudním řízení exekučním (srov. k tomu § 2, odst. 1, třetí větu zákona ze dne 8. června 1933, č. 97 Sb. z. a n., o finančních prokuraturách). Zvláštní plné moci k tomu nepotřebují. Pokud tyto úřady vymáhají soudní exekucí přímé daně podle tohoto zákona, přísluší jim náhrada kolkových a jiných státních poplatků. Útraty za zastoupení (deservity) jim nepřísluší, ledaže by v tom kterém konkretním případě (právnicky obtížnějším a závažnějším) podle odstavce 4, druhé věty požádaly o zastoupení čsl. státu (finanční správy) před exekučním soudem finanční prokuraturu a tato je pak zmocnila, aby v jejím zastoupení (§ 4, odst. 7 služební instrukce — vládní nařízení ze dne 2. dubna 1936, č. 82 Sb. z. a n.) provedly před soudem některé jednání konané mimo její sídlo.

(2) Podkladem pro vymáhání a tedy zejména pro nařízení exekuce berní nebo pro podání žádosti o povolení a výkon exekuce soudní je výkaz o nedoplatcích, vyhotovený úřadem pověřeným vybíráním daní, přirážek a příslušenství. Obdobné platí i o dávkách uvedených v první větě odstavce 4 ustanovení k § 259 a o náhradách útrat podle § 338.

(3) Úřadu, který vyměřil daň, přísluší vymáhati jak daň, tak i všecky přirážky k ní vybírané a příslušenství (§ 259, odst. 5). Vybírá-li si obec obecní přirážky ke přímým daním vlastními orgány (§ 5, odst. 1, první věta zák. č. 77/1927 Sb. z. a n. s pozdějšími změnami nebo třetí část, čl. 1 zák. č. 226/1936 Sb. z. a n.), jest povinna před jich vymáháním dlužníka upomenouti způsobem stanoveným v § 344 a, nezaplatil-li dlužník na upomínku, vykázati dluh na přirážkách úřadu příslušnému vykonati berní exekuci (§ 346); na tomto výkaze potvrdí jeho vykonatelnost.

(4) V zastoupení a pod dozorem vyměřovacích úřadů pověřují se vymáháním daní s přirážkami a příslušenstvím (odstavec 1) berní úřady, pokud se týče súčtovací oddělení berních správ. Tyto mohou o zastoupení požádati podle ustanovení § 2, odst. 2 zák. č. 97/1933 Sb. z. a n. finanční prokuraturu, což mají učiniti zejména v případech právnicky obtížnějších a závažnějších.

(5) Místní příslušnost berních úřadů (súčtovacích oddělení berních správ) řídí se tu podle příslušnosti exekučních úřadů (§ 346, odst. 1).

Kterému úřadu náleží vykonati berní exekuci.

K § 346, odst. 1.

(1) Úřadem, u kterého je předepsána daň, jest úřad, v jehož záznamech (daňových knihách nebo kontovních listech) je daň zapsána poplatníkovi k tíži (jako jeho dluh).

(2) Úřadu, u něhož je předepsána daň, přísluší vykonati exekuci jak pro tuto daň, tak i pro všecky přirážky k ní vybírané a příslušenství (§ 259, odst. 5). Jemu přísluší vykonati exekuci i pro přirážky, vybírané obcí (srov. odstavec 3 ustanovení § 345).

K § 346, odst. 2.

Úřad, příslušný k výkonu berní exekuce podle odstavce 1, nemá prováděti exekučních úkonů a opatření, která souvisejí s exekucí (na př. výslech osob přezvědných podle § 347, odst. 1), mimo svůj obvod. Jde-li o provedení exekučního úkonu (opatření) mimo jeho vlastní obvod, požádá o výkon berní úřad (súčtovací oddělení berní správy), v jehož obvodu exekuční úkon (opatření) má býti proveden(o). To neplatí v obvodu Velké Prahy. V tomto obvodu provádí si exekuční úřad všechny potřebné úkony sám (vlastními orgány) tak, jako by se jeho správní obvod vztahoval na celý obvod Velké Prahy; o spolupráci požádá místní exekuční úřad jen v případech nezbytně nutných, kde se nemůže obejíti bez jeho osobních a místních znalostí nebo kde poplatník je daně dlužen i tomuto (místnímu) bernímu úřadu.

Součinnost dlužníka a osob třetích.

K § 347, odst. 1.

(1) Vymáhající úřady jsou povinny před nařízením berní exekuce, pokud se týče před požádáním o povolení a výkon soudní exekuce, přesvědčiti se vždy o vyhlídkách exekuce proti dlužníkovi. Za tím účelem mohou provésti zvláštní šetření o majetkových a výdělkových poměrech dlužníkových podle obdoby ustanovení §§ 300 až 326.

(2) Exekuční úřady použijí obdobně cit. ustanovení při různých šetřeních, která budou namnoze nutnými na př. při vyřizování námitek podle § 356, odporu podle § 357 a j., při zjišťování skutkových okolností směrodatných pro jich rozhodování jakož i před určením postupu při vymáhání zabavených pohledávek nebo nároků na vydání nebo dodání věcí movitých. Výpovědi svědků, znalců a osob přezvědných podléhají i zde trestní sankci § 198. To platí i o poddlužníku (§§ 383 a 390).

K § 347, odst. 2.

(1) K doručování výměrů budiž obcí používáno jen v případech, kde doručení nelze provésti ani poštou ani úředním orgánem vymáhajícího (exekučního) úřadu. Podpora (asistence) obecních orgánů (starostů, zřízenců) při výkonu berní exekuce budiž požadována jen v případech skutečného nebo hrozícího odporu při výkonu exekuce. Převzíti a exekučnímu úřadu dodati hotovost v berním exekučním řízení složenou nebo přijatou (zabavenou, při prodeji vytěženou) jest obec (starosta obce) povinna jen, není-li v místě poštovního úřadu.

(2) Byly-li obci odevzdány zabavené věci do úschovy, pokud se týče za účelem další dopravy exekučnímu úřadu, buďtež jí nahrazeny hotové výdaje, které jí vzniknou úschovou, pokud se týče dopravou. Přiměřenost těchto hotových výdajů posoudí a výši náhrady stanoví exekuční úřad podle směrnic uvedených v odstavci 3 ustanovení k § 404, odst. 2. Z rozhodnutí exekučního úřadu nemůže se obec odvolati (§ 339, odst. 2, § 355); dlužníku však přísluší opravné prostředky podle §§ 355 a 356 (srov. odstavec 1, č. 10 ustanovení k § 356, odst. 1 a odstavec 3, poslední větu ustanovení k § 404, odst. 2).

K § 347, odst. 3.

Pořádkovou pokutu vyměří a předepíše vyměřovací úřad, bezprostředně nadřízený exekučnímu úřadu, jehož příkazu a vyzvání nebylo uposlechnuto (po případě exekučnímu úřadu uvedenému v druhé větě ustanovení k § 346, odst. 2); smí tak však učiniti jen, jestliže před tím ve vyzvání nebo příkazu, kterého strana neuposlechla, bylo pohrožено uložením pořádkové pokuty číselně určené (nejvýše 5.000 Kč). Nález o pokutě se doručí potrestané straně do vlastních rukou. Po pravoplatnosti nálezu (§ 223, odst. 2) se pokuta vymáhá podle §§ 343 a násl. (§ 403). Podala-li strana proti nálezu o pořádkové pokutě včas odvolání, nelze je považovati za odvolání proti opatření v řízení exekučním, nýbrž nutno je projednati a rozhodnouti podle §§ 223 a násl.; úřad, který pokutu uložil, předloží odvolání s odůvodněnou zprávou a návrhem finančního úřadu II. stolice, který o něm rozhodne s konečnou platností. Případnou žádost o snížení nebo o odpis pořádkové pokuty rozhodne nebo předloží k rozhodnutí finančnímu úřadu II. stolice úřad příslušný podle odd. I, č. 9, písm. b), pokud se týče podle odd. II, č. 9, písm. b) ustanovení k § 232, odst. 2.

Výkonné orgány v berní exekuci.

K § 348, odst. 1.

(1) Přímo exekučními úřady vykonává se zabavení peněžitých pohledávek (§ 383) — vyjímajíc pohledávky z papírů v § 385 uvedených — a zabavení nároků na vydání nebo dodání hmotných věcí movitých (§ 399).

(2) Výkonní orgánové jsou povinni, provádějíce dané jim příkazy, dbáti své působnosti,

jaká jest jim zákonem přikázána, a zvláštních pokynů, které jim exekuční úřad v té neb oné věci dá.

K § 348, odst. 2, písm. b).

(1) Takových orgánů má k vykonání berní exekuce býti použito jen tehdy, když by u exekučního úřadu nebylo berních vykonavatelů trvale ustanovených nebo když by berní vykonavatelé trvale ustanovení nemohli zmoci výkony exekučních úkonů nebo když by to bylo odůvodněno zvláštními poměry případu.

(2) Případ od případu mohou k vykonání berní exekuce býti určeni zřízenci, podúředníci, kancelářští pomocníci, oficianti, úředníci exekučního úřadu nebo — výjimečně — též jiné způsobilé osoby.

K § 349.

Každý výkonný orgán musí k průkazu svého úředního postavení míti průkazku na jeho jméno znějící a jeho fotografií opatřenou. Na požádání zúčastněných jest výkonný orgán při výkonu exekučních úkonů povinen předložiti kromě příkazu exekučního úřadu také tuto průkazku. Tuto má také předložiti, dožaduje-li se k odstranění odporu pomoci orgánů bezpečnostních nebo četnictva (§ 350, odst. 3) nebo činí-li oznámení v § 352, odst. 3 a 4 předepsané.

Působnost výkonných orgánů v berní exekuci.

K § 350, odst. 1.

(1) Aby otevřením domovních dveří, zamčených místností nebo schránek nevznikla škoda, jest k tomu, pokud možno, přibrati způsobilou osobu.

(2) Prohledání oděvu, který dlužník má na sobě (kapesní zájem), jest provésti jen v nejkrajnějším případě. Kapesní zájem jest provésti osobou stejného pohlaví s dlužníkem. Ženu k provedení kapesního zájmu ustanoví výkonný orgán.

(3) Ustanovením třetí věty předešlého odstavce nejsou dotčena ustanovení § 392, odst. 2 a § 399.

(4) Osoby služebné nenáležejí k rodině.

(5) Osobou k dozoru ustanovenou jest na př. domovník, správce statku, prokurista a pod.

(6) Za svědky lze přibrati také ženy. Přibrané svědky jest v protokolu, sepsaném o úkonu exekučním, označiti podle jména, stavu a bydliště a svědkové ti mají protokol podepsati.

K § 350, odst. 2.

(1) Zásadně mohou všechny osoby, súčastněné na exekučním úkonu, býti při jeho výkonu. Dlužník může proti opatřením při výkonu exekuce ohlásiti námitky, třetí osoby pak nároky na předměty exekuce. Námitky a nároky takové má výkonný orgán poznamenati v protokole (§ 364, odst. 4).

(2) Výkonní orgánové jsou oprávněni učiniti všechna opatření, jichž je třeba, aby pokoj a pořádek byl zachován, zvláště aby při dražbách zamezeny byly nedovolené úmluvy, zastrašování a jiné maření nabídek, a jsou též oprávněni tato opatření vykonati způsobem donucovacím, třeba-li toho, také s podporou orgánů bezpečnostních (četnictva).

K § 350, odst. 3.

Exekuční úřady mají přísně dbáti, aby se výkonní orgánové dožadovali podpory bezpečnostních orgánů jen v případě skutečného nebo přímo hrozícího odporu proti výkonu exekuce, a to nejprve vždy podpory policie místní a jen, kdyby síly této nedostačovaly odstraniti odpor, podpory četnictva.

K § 350, odst. 4.

Je-li nutno k odstranění odporu při exekuci proti dlužníku, sloužícímu činně u vojska nebo četnictva, vyžádati si podpory dlužníkova představeného a není-li nebezpečí v průtahu, výkonný orgán upustí zatím od výkonu exekuce a podá o události zprávu přednostovi exekučního úřadu s požádáním, aby ústně nebo písemně vyžádal přispění vojenského nebo četnického představeného. Je-li však nebezpečí z průtahu, jest výkonný orgán oprávněn požádati sám dlužníkova představeného, po případě přímo orgány bezpečnostní, a je-li třeba, i četnictvo za přispění.

K § 351, odst. 1.

Nocí rozumí se v čase od 1. dubna do 30. září doba od 9 hodin večer do 4 hodin ráno a v čase od 1. října do 31. března doba od 9 hodin večer do 6 hodin ráno.

K § 351, odst. 2.

Proti povolení nejsou námitky přípustny (§ 356, odst. 1).

K § 352, odst. 2.

(1) Týká se jmenovitě železnic, elektrických drah, podniků paroplavebních, telegrafních, telefonních a pod.

(2) Jde-li o exekuci na vlastnictví takového ústavu, je exekuční úřad povinen před výkonem vyrozuměti úřad dozorčí, jenž podle potřeby může vyslati k nastávajícímu výkonu exekuce zástupce, který by označil omezení exekučního výkonu, jaká v zájmu veřejné dopravy a obchodu za nutné shledá.

K § 352, odst. 3.

Oznámení představenému má učiniti výkonný orgán a to předložením písemného příkazu exekučního úřadu podle § 349. Při tom předloží výkonný orgán také svou průkazku.

K § 352, odst. 4.

Platí obdobné, co řečeno k § 352, odst. 3.

K § 352, odst. 5.

Exekučnímu úřadu náleží požádati služební cestou ministerstvo zahraničních věcí, aby k exekučnímu jednání vyslalo svého zástupce.

K § 353, odst. 1.

(1) Průkaz o zaplacení nebo posečkání dluhu, o upuštění od vedení exekuce nebo o složení dlužné částky u poštovního úřadu nebo u starosty obce musí býti podán stvrzenkou vplatního lístku poštovní spořitelny nebo podacím lístkem o poštovní poukázce nebo potvrzením obecního (městského daňového) úřadu nebo obecního (obvodního) notáře, příslušným úředním výměrem v prvopise, nebo stvrzenkou starosty obce. Na poštovní lístky podací o zásilkách, podaných jako psaní peněžní, nesmí výkonný orgán vzíti zřetel, pokud zde zůstává pochybným, zda obsah psaní peněžního s opovědí skutečně souhlasí.

(2) Kromě případů v § 353, odst. 1 uvedených smí výkonný orgán upustiti od výkonu exekučního úkonu jen na poukaz exekučního nebo jemu nadřízeného úřadu. Zejména také nesmí výkonný orgán o své újmě upustiti od výkonu exekučního úkonu, bylo-li na vymáhaný dluh placeno jen částečně. V takovém případě má výkon exekuce pouze přiměřeně omeziti (§ 352, odst. 1).

K § 353, odst. 2.

(1) Je-li dlužník před výkonem exekučního úkonu ochoten platiti, ale výkonný orgán není ministerstvem financí zmocněn přijímati platby, nebo je-li částka, kterou dlužník jest ochoten zaplatiti, větší než částka, kterou výkonný orgán smí přijmouti, má výkonný orgán dlužníka poukázati, aby peníz neprodleně složil u poštovního úřadu, nebo kde by takového v místě nebylo, u starosty obce a jemu předložením stvrzenky vplatního lístku poštovní spořitelny neb podacího lístku o poštovní poukázce nebo stvrzenky starosty obce prokázal, že se tak stalo.

(2) Byl-li by postup uvedený v odstavci 1 spojen s průtahem, kterého nesnese další služba výkonného orgánu, zabaví tento orgán peníze dlužníkem nabízené podle § 364, vezme je k sobě a vydá o tom dlužníkovi prozatímní potvrzení; platné potvrzení o zabavení a zúčtování těchto peněz jest oprávněn vydati mu jedině exekuční úřad. Po zabavení hotových peněz pak výkonný orgán postupuje podle odstavce 1 ustanovení k § 366.

K § 354, odst. 1.

(1) Protokol budiž podepsán výkonným orgánem, dlužníkem nebo jeho zástupcem (§ 364, odst. 6) nebo přivzatými svědky a případně odhadcem a schovatelem. Odepření podpisu osobami, jež mají protokol podepsati, nebo vzdálení se jich před podpisem budiž poznamenáno v protokolu s udáním důvodů, jsou-li známy.

(2) Protokol není třeba sepsati, jde-li jen o doručení v exekučním řízení, a to ani tehdy, když jde o doručení platební zápovědi poddlužníkovi při výkonu zabavení pohledávky. Výkon doručení budiž osvědčen doručovacím lístkem (doručenkou).

K § 354, odst. 2.

(1) Protokol jest sepsati ihned po vykonaném exekučním úkonu a pokud možno na místě samém.

(2) K označení místa nestačí jen uvésti jméno obce (osady), nýbrž nutno udati také místnost (na př. byt, krám dlužníkův), ve které byl exekuční úkon vykonán.

(3) K zúčastněným osobám patří dlužník, jeho zástupce, osoby, které činí nárok na věci, na něž se exekuce vede nebo v jejichž držení tyto věci jsou, a svědci (§ 350, odst. 1).

(4) K označení předmětu exekučního výkonu náleží udání nároku, pro který se vede exekuce, a příkazu exekučního úřadu (§ 349), k podstatným událostem při exekučním výkonu pak všechna opatření, která výkonný orgán při výkonu učinil, zejména též opatření učiněná podle § 366 a § 385 a ustanovení k § 366, včetně doručení výzev, sdělení a poučení. S protokolem může býti spojena i zpráva výkonného orgánu o jiném majetku dlužníkovu, který nebyl předmětem exekuce (nemovitém a pod.) a o jeho rodinných a výdělkových poměrech.

(5) V protokolu jest uvésti také prohlášení třetích osob, zvláště ohledně držebních a vlastnických poměrů k věcem, na něž se exekuce vede, dále prohlášení třetích osob, že připouštějí (§ 367) zabavení věcí, které jsou u nich (v jejich moci).

(6) Nutnost dosvědčiti v protokole, že dlužník nebo někdo jiný za něho při výkonu platil, nastane jen při částečném zaplacení dluhu.

(7) Vznikly-li při exekučním úkonu hotové výlohy, nutno je v protokolu vyznačiti a zároveň uvésti jméno, příjmení, zaměstnání a bydliště (přesnou adresu) osoby, která činí nárok na odměnu (k tomu srov. ustanovení k § 404, odst. 2).

(8) Výkonný orgán má protokol o exekučním výkonu předložiti exekučnímu úřadu nejdéle druhého dne po výkonu, nevrátí-li se však ještě téhož dne do místa exekučního úřadu, nejdéle druhého dne po návratu.

(9) Není-li dlužník při exekučním výkonu přítomen, vyhotovuje výkonný orgán protokol propisem dvojmo. Propis protokolu zašle exekuční úřad dlužníku (§ 364, odst. 5).

Odvolací stolice v berní exekuci.

K § 355, odst. 1.

(1) Výslovně připuštěna jsou odvolání v exekučním řízení berním: ze zamítavého rozhodnutí exekučního úřadu o námitkách (§ 356, odst. 7), z platební výzvy exekučního úřadu, uplatňující ručení obmeškalého vydražitele za schodek na nejvyšším podání (srov. § 379, odst. 5 a prov. ustanovení k § 379, odst. 5), a z platební zápovědi poddlužníkovi (§ 383, odst. 3 a § 384, odst. 2).

(2) Rozhodnutí finančního úřadu II. stolice o odvolání jest vždy opatřiti právním poučením, že rozhodnutí to jest konečné (§ 253, odst. 6).

K § 355, odst. 3.

O odvolání tu platí obdobně ustanovení § 253, odst. 3 až 6, § 254, odst. 1 a 3, § 330, odst. 5 a 6, odst. 8, první věty, odst. 10 a 11 a odst. 12, první věty (§ 339, odst. 1). Rozhodnutí o odvolání doručí se do vlastních rukou odvolatelových (§ 257, odst. 9, č. 3).

Námitky dlužníka proti upomínce a opatřením při výkonu berní exekuce.

K § 356, odst. 1.

(1) Námitkami může dlužník na př. uplatňovati:

1. že daňová pohledávka zanikla (placením, plněním na místě placení, odpočtem, výrokem úředním, promlčením — §§ 273 až 276, 281);

2. že zaplacení daňové pohledávky bylo posečkáno (§ 283);

3. že nenastaly skutečnosti pro vykonatelnost daňové pohledávky rozhodné (§ 271, odst. 1, § 265, odst. 3, § 338, odst. 4);

4. že upomínka byla vydána nebo exekuční opatření bylo učiněno předčasně (§ 344, odst. 3 ve spojení v § 271, odst. 1 a § 266, odst. 1 a 3, § 344, odst. 2 a 6, § 371, odst. 3, § 375, odst. 1);

5. že není ani podle daňových ani podle jiných zákonů již podle ustanovení samého zákona povinen daňovou pohledávku zaplatiti (§ 344, odst. 1), nebo že exekuce není přípustnou z důvodů § 362, odst. 2;

6. že byly zabaveny věci nebo pohledávky proti ustanovení § 362, odst. 1;

7. že zabavení bylo vykonáno ve větším rozsahu než jest třeba, aby byla vymožena daňová pohledávka a náklady exekučního řízení (§ 352, odst. 1);

8. že úřad, který upomínku vydal nebo exekuční opatření učinil, nebyl k tomu příslušným (§ 346);

9. že výkonný orgán při výkonu exekučního úkonu nevykázal se písemným příkazem exekučního úřadu (§ 349 a ustanovení odstavce 2 k tomuto paragrafu) nebo překročil tento příkaz nebo jinak postupoval nesprávně;

10. že dlužník není povinen hraditi náklady na upomínku nebo exekuci (§ 404, odst. 1, 4 a 5).

(2) Proti nařízení berní exekuce zákon samostatné námitky nepřipouští; to však nepřekáží, aby bylo námitkami proti jinému exekučnímu opatření (na př. proti zabavení) uplatňováno, že nařízení exekuce bylo nepřípustné.

K § 356, odst. 3.

Námitkami nelze uplatňovati, že vyměření daně, přirážek, příslušenství je nesprávné (věcně nebo formálně), nebo že předpoklady podle § 264 nebo § 265 nejsou dány, nebo že částka, jíž se ručení týká, byla nesprávně vypočtena (srov. § 266, odst. 1). Popírá-li však dlužník, že náležel jako osobně ručící společník k společnosti, které byla vymáhaná daň s přirážkami a příslušenstvím předepsána, může to vzhledem k ustanovení § 356, odst. 8, věta 2 uplatňovati také námitkami proti upomínce, po případě proti opatření při výkonu berní exekuce.

K § 356, odst. 4.

Odkládací účinek námitek stanoví zákon v § 371, odst. 3. Kromě toho může podle § 360, č. 3 exekuce býti odložena, jsou-li proti ní podány námitky.

K § 356, odst. 5.

(1) Neumí-li strana psáti, může podati námitky ústně do protokolu u úřadu, který upomínku vydal, pokud se týče opatření učinil.

(2) Dříve než o nich rozhodne, zjistí exekuční úřad, zda námitky jsou přípustny a nejsou-li opožděny, dále je-li sám k jich vyřízení příslušným. Není-li tomu tak, postupuje obdobně podle § 330, odst. 10.

(3) Přípustné a včas na příslušném místě podané námitky exekuční úřad přezkouší po stránce věcné a případně provede potřebné šetření (§ 347, odst. 1 a prov. ustanovení k němu). Podle povahy věci vyžádá si vyjádření nebo poučení od nadřízené berní správy; v případech právnicky obtížnějších, jaké se mohou vyskytnouti zejména u druhů námitek uvedených v č. 5 a 6 odstavce 1 ustanovení k § 356, odst. 1, vyžádá si posudek finanční prokuratury.

(4) Pokud námitky mají odkládací účinek, odloží exekuční úřad exekuci až do jejich rozhodnutí.

(5) Rozhodnutí o námitkách jest náležitě odůvodniti. Nevyhoví-li se námitkám neb vyhoví-li se jen částečně, budiž strana v rozhodnutí poučena o odvolání (§ 253, odst. 6, § 356, odst. 7).

K § 356, odst. 6.

Je-li námitkami prokázáno, že daňová pohledávka zanikla, byla posečkána nebo není vykonatelnou nebo že upomínka byla vydána nebo že exekuční opatření bylo učiněno proti někomu, kdo není dlužníkem nebo že exekuce není přípustnou z důvodů § 362, zruší, po případě omezí (§ 359) úřad, vyhověvší námitkám, upomínku, pokud se týče exekuci.

K § 356, odst. 7.

O odvolání platí ustanovení § 355.

K § 356, odst. 8.

Podání žaloby není vázáno lhůtou. K zastupování státu je tu příslušna finanční prokuratura; exekuční úřad proto žalobu, byla-li soudem jemu doručena, zašle ihned příslušné finanční prokuratuře a připojí také své příslušné exekuční spisy a zprávu o výsledcích vlastního šetření a vyjádří se o jednotlivých údajích žaloby. Výsledek sporu sdělí finanční prokuratura ihned exekučnímu úřadu, který podle něho zařídí další postup ve vymáhání.

Odpor jiných osob proti berní exekuci.

K § 357, odst. 1.

(1) Právem, které nedovoluje, aby berní exekuce byla vykonána, jest na př. právo vlastnické, právo užívání nebo požívání, držba, právo retenční. Vlastnictví může uplatniti i prodavatel, který prodal věc s výhradou vlastnictví, ledaže by souhlasil s exekučním prodejem věci pod podmínkou, bude-li mu uhrazen z výtěžku prodeje nedoplatek kupní ceny.

(2) Právem, které nedovoluje, aby berní exekuce byla vykonána, není však právo zástavní; zástavní věřitel má jen právo na přednostní uspokojení podle § 370. Zástavnímu právu rovná se právo vzniklé z t. zv. zajišťovacího převodu (vlastnictví k zajištění).

(3) Podání odporu není vázáno žádnou lhůtou; poněvadž však jeho obsahem a účelem jest uplatniti právo, které nedovoluje, aby exekuce byla vykonána, lze jej podati jen, pokud není exekuce skončena. Po skončení exekuce možno odporem požadovati jen její výtěžek.

(4) Vyřizuje podaný odpor, provede exekuční úřad ihned potřebná šetření skutkových tvrzení v odporu uvedených a prozkoumá nabídnuté důkazy. Jako důkazní prostředky přicházejí v úvahu hlavně listiny, svědci a vlastní prohlášení odporovatele stvrzené případně přísahou. Ke svému šetření použije oprávnění §§ 300 až 326 (§ 347); při tom odporovatele nutno považovati za osobu třetí po rozumu § 301.

(5) Je-li podán odpor, nutno vždy exekuci odložiti (odstavec 2 ustanovení k § 360). O odporu nutno rozhodnouti do 30 dnů po jeho podání.

(6) Jinak o vyřizování odporu platí obdobně odstavce 1 až 4 ustanovení k § 356, odst. 5 (s tím rozdílem, že odpadá poučení strany o odvolání, ježto rozhodnutí je tu konečné) a ustanovení k § 356, odst. 8.

(7) Vyhoví-li exekuční úřad odporu, zruší, po případě omezí (§ 359) exekuci.

K § 357, odst. 2.

Pro posouzení otázky, zdali byla 30denní lhůta dodržena, jest rozhodnou doba doručení rozhodnutí exekučního úřadu.

Zrušení, omezení a odklad berní exekuce.

K § 358.

(1) Berní exekuce jest nepřípustnou zejména proto, že daňová pohledávka zanikla, nebyla vykonatelnou nebo z důvodů § 362.

(2) Berní exekuce pozbývá podkladu zánikem daňové pohledávky během exekučního řízení.

K § 359.

Omezení exekuce stane se z moci úřední nebo na návrh dlužníka.

K § 360.

(1) Rozhoduje o odkladu, úřad přihlédne ke všem okolnostem konkretního případu, zejména k následkům, spojeným s pokračováním v exekuci pro dlužníka nebo osobu věci vylučující, ale také k nepříznivým účinkům odkladu exekuce na včasné a úplné uspokojení daňové pohledávky.

(2) Jsou-li proti exekuci podány námitky nebo odpor, budiž exekuce zpravidla odložena (srov. k tomu též odstavec 2 ustanovení k § 371, odst. 3). Je-li však námitkami uplatňován jen nesprávný postup při výkonu exekuce, třeba předejíti odkladu exekuce podle možnosti okamžitou nápravou nebo rozhodnutím o námitkách.

K § 361, odst. 1.

(1) O příslušnosti úřadů rozhodovati o odkladu exekuce v případech § 360, č. 1 a 2 platí ustanovení k § 232, odst. 2 (I, č. 14, II, č. 14, a III). V případech § 360, odst. 3 a 4 rozhoduje o odkladu exekuce exekuční úřad.

(2) Návrhy na zrušení, omezení neb odklad exekuce nutno vyřizovati s největším urychlením.

K § 361, odst. 2.

(1) Mohlo-li by býti pro odklad exekuce ohroženo uspokojení daňové pohledávky, může úřad povoliti odklad s podmínkou, že ten, jemuž se odklad povoluje (dlužník, osoba věci vylučující) daňovou pohledávku dostatečně zajistí, po případě částečně zaplatí.

(2) Neukládá-li se složení jistoty hned při povolení odkladu, jest si vyhraditi, že bude dána za daňovou pohledávku jistota, pakli by nastaly po povolení odkladu okolnosti, které by činily pravděpodobným, že daňová pohledávka jest ohrožena.

(3) Po vykonaném zabavení budiž odklad exekuce povolen toliko s výhradou okamžitého pokračování v exekuci, pakli by na zabavený předmět zavedena byla k návrhu jiného věřitele exekuce soudní.

(4) Úřad, povolující odklad, stanoví, na jak dlouho se exekuce odkládá.

K § 361, odst. 3.

Exekuční nebo jemu nadřízený úřad nařídí, aby vykonané již exekuční úkony byly zrušeny, jen tehdy, když by zachování těchto úkonů způsobilo těžce nahraditelnou újmu tomu, jemuž se odklad povoluje (dlužník, osoba věci vylučující), a když tento mimo to dá jistotu, že vymáhaná daňová pohledávka bude plně uspokojena.

Kdy jest berní exekuce co do věcí a osob nepřípustnou.

K § 362, odst. 2.

Soudní exekuce (a tedy i berní exekuce) jest z dlužníkovy osoby omezena na př. proti obci nebo proti ústavu, který byl výrokem správního úřadu prohlášen za veřejný nebo obecně užitečný (§ 15 ex. ř., čl. XI, č. 2 zák. č. 123/1923 Sb. z. a n. a zák. č. 292/1924 Sb. z. a n.).

Úkony berní exekuce.

K § 363.

Na jinaký majetek dlužníkův, než který jest v tomto paragrafu vypočten, lze pro daně s přirážkami a příslušenstvím, včas nezapravené, vésti pouze exekuci soudní.

Zabavení a prodej hmotných věcí movitých (svršků).

K § 364, odst. 1.

(1) Které věci jest považovati za hmotné věci movité, stanoví soukromé právo.

(2) Zabaviti se smějí toliko věci, které jsou u dlužníka, anebo někoho jiného, ochotného je vydati (§ 367). Věc je u toho, kdo má skutečnou moc nad ní; k tomu však není třeba, aby měl vůli věc ve své moci držeti nebo pro sebe míti (držení).

(3) Pokud nejsou v zájemním příkazu dána výkonnému orgánu závazná nařízení o výběru věcí, které se mají zabaviti, přísluší volba těchto věcí výkonnému orgánu. Vybíraje tyto věci, výkonný orgán má přihlížeti k tomu, aby daňová pohledávka byla co nejrychleji uspokojena. Při tom však nutno také přihlížeti, pokud možno, k potřebám dlužníkovým a šetřiti jeho domácnosti. V první řadě má býti sáhnuto na hotové peníze a cenné papíry.

Není-li jich, mají býti vybrány věci, jichž může dlužník nejlehčeji postrádati, a má při tom býti přihlíženo na jeho vlastní prohlášení. Potom mají býti zabavovány věci, které lze snadno přenésti nebo za určité ceny z ruky odprodati, jako věci z drahých kovů, prádlo, šatstvo, obilí a pod. Věci, jejichž přenesení, uschování nebo udržování by vyžadovalo nepoměrně vysokého nákladu nebo jejichž prodej toho času by byl možný jen s velkou ztrátou, mají býti jen tehdy zabaveny, když tu není vhodnějších předmětů. Totéž platí o věcech, které podle nalezených zájemních známek nebo podle udání dlužníkova nebo jiné osoby jsou již zabaveny jiným správním úřadem nebo soudem (§ 364, odst. 4), nebo o nichž někdo jiný tvrdí, že má na nich právo, které nedovoluje, aby exekuce byla vykonána (§ 357 a § 364, odst. 3), nebo právo zástavní nebo přednostní (§ 370).

(4) O zájemním protokolu platí ustanovení § 354.

(5) Zabavené věci buďtež v zájemním protokolu sepsány a popsány přesně s udáním jejich množství, váhy, počtu kusů, podstatných znaků atd. Popis budiž stručný, avšak takový, aby umožnil zjistiti totožnost naproti podobným předmětům; proto jest, pokud možno, uvésti známky, podle nichž se věci od sebe liší.

(6) Odhad svršků budiž proveden nikoliv již při zabavení, nýbrž zpravidla teprve při dražbě nebo před dražbou. Aby však nebylo zabavení vykonáno nad potřebu (§ 352, odst. 1), vypočte výkonný orgán sám výtěžek, kterého by se asi při prodeji jednotlivých věcí dosáhlo, a poznamená jej tužkou buď v protokolu na místě, kde věci uvedl, nebo v seznamu, připojeném k protokolu. K jednostranným udáním ceny dlužníkem nutno při tom hleděti s potřebnou opatrností, aby stát nebyl poškozen.

(7) Mají-li býti zabaveny věci, jejichž cenu výkonný orgán vůbec nemůže posouditi, na př. umělecká díla, věci z drahých kovů, drahokamy, stroje a pod., přibere výkonný orgán již k zabavení způsobilého, pokud možno soudního znalce (§ 376, odst. 2), který věci ty odhadne a u věcí z drahých kovů udá také jejich kovovou hodnotu. Cenu odhadní, pokud se týče kovovou hodnotu, poznamená výkonný orgán v protokolu.

K § 364, odst. 3.

Označuje-li při zabavování dlužník věci, které jsou u něho, za věci mu nenáležející nebo nezcizitelné, anebo uplatňují-li jiné osoby, které nemají zabavované věci ve své moci, taková práva, která by, jako na př. vlastnictví nebo držba, nedopouštěla, aby exekuce byla provedena (§ 357), anebo dovolávají-li se jiné osoby práva zástavního, nebo přednostního, netvrdíce, že mají zabavované věci v držení (§ 370), nesmí se tím dáti výkonný orgán zdržeti od výkonu zabavení, pokud tu není jiných zabavitelných věcí, jež stačí, aby byl uhrazen exekuční nárok s příslušenstvím. Vykoná-li se zabavení přes upozornění dlužníkovo nebo přes odpor jiných osob, poznamená výkonný orgán tvrzené nároky v zájemním protokolu a osoby, které odporují zabavení, upozorní, že jim náleží, aby k obhájení svých práv nároky své uplatnily u exekučního úřadu (§§ 357 a 370).

K § 364, odst. 5.

Okolnost, že není přítomen ani dlužník ani jeho zástupce, nepřekáží vykonání zabavení, dlužník musí však v takovém případě o vykonaném zabavení býti exekučním úřadem zpraven (opisem zájemního protokolu — srov. odstavec 9 ustanovení k § 354, odst. 2).

K § 364, odst. 6.

Osoby služebné nenáležejí k rodině.

K § 365, odst. 1.

(1) Zda svršky, které se mají zabaviti, byly již dříve exekučním úřadem zabaveny, bude zjištěno podle zájemních protokolů již po ruce jsoucích.

(2) Poznámkou vykoná se zabavení též, předchází-li exekuce (zabavení) k zajištění.

(3) Je-li pochybno, uhrazují-li svršky dosud zabavené, hledíc k jejich hodnotě, předcházející zástavní pohledávky a pohledávku nově přibylou a lze-li zároveň za to míti, že budou u dlužníka nalezeny ještě nezabavené předměty, kterých může býti použito k doplnění neúplné úhrady, musí výkonný orgán na místě samém vykonati dodatečné zabavení a nově nalezené věci sepsati a popsati, a to buď v dodatku k dřívějšímu zájemnímu protokolu anebo v protokolu novém.

(4) Poznámka dalšího zabavení v zájemním protokolu již sepsaném musí se však státi z povinnosti úřední, ať po novém nařízení zabavení má ještě zvláštní zájemní protokol býti sepsán či nikoliv.

(5) Zabavení svršků poznámkou na dřívějším zájemním protokolu nemůže býti již platně vykonáno, jestliže dřívější zástavní

právo zaniklo zrušením exekuce nebo projitím lhůty podle § 368, odst. 3.

(6) O postupu, jsou-li svršky již zabaveny soudem, platí ustanovení § 369, odst. 2.

K § 366.

(1) Zabavené hotové peníze, cenné papíry (srov. též §§ 385 a 386), věci z drahých kovů a jiné lehce přenosné cenné předměty buďtež po zvláště pečlivém a přesném popisu v zájemním protokolu odevzdány — pokud možno v přítomnosti dlužníka nebo osob zájmu přítomných —, je-li exekuční úřad v místě, tomuto, jinak poště anebo v místech, kde poštovního úřadu není, na potvrzení starostovi obce za účelem dopravy na exekuční úřad. Na tyto věci vydá výkonný orgán dlužníku prozatímní potvrzení. Jde-li o věci z drahých kovů (šperky), dá výkonný orgán tyto věci, dříve než vydá toto potvrzení, odhadnouti znalci, pokud možno hned při zabavení (srov. odstavec 7 ustanovení k § 364, odst. 1). Platné potvrzení o zabavení a úschově těchto věcí jest však dlužníku oprávněn vydati jedině exekuční úřad. Na odstavec 4 ustanovení k § 385, odst. 1 se při tom poukazuje.

(2) Jiné zabavené věci buďtež,

a) hodí-li se k uzavření, ve vhodné místnosti dlužníkově uzavřeny a uzávěrka buď opatřena úřední pečetí;

b) nehodí-li se k uzavření, ponechány se souhlasem dlužníka v jeho opatrování, ale vykonané zabavení buď na nich vyznačeno způsobem pro každého zřejmým a dlužníkovi buďtež s poukázáním na předpisy trestního zákona připomenuty následky bezprávného nakládání zabavenými svršky.

(3) Je-li vzhledem k osobě dlužníkově obava, že věci, uvedené pod č. 2 nebudou u dlužníka v bezpečí, buďte, pokud se k tomu hodí, uloženy u exekučního úřadu, jinak odevzdány do úschovy starostovi obce nebo ústavu pod státní dozor postavenému, který se takovým uschováváním zabývá, do úřední úschovny k tomu účelu zřízené, nebo jinému schovateli, kterého ustanoví exekuční úřad, pokud se týče, s výhradou dodatečného schválení exekučním úřadem, výkonný orgán.

(4) Před ustanovením schovatele posléze označeného budiž, není-li nebezpečí v průtahu, slyšen dlužník a budiž tento o ustanovení schovatele zpraven a oznámeno mu jeho jméno, zaměstnání a bydliště. Udá-li vhodné důvody, může kdykoli navrhnouti, aby byl ustanoven schovatel jiný.

(5) V zájemním protokole nebo v dodatku k němu buď uvedeno, co bylo zařízeno za účelem úschovy zabavených věcí, a případně jméno, zaměstnání a bydliště schovatelovo jakož i úmluva s ním o odškodnění a jeho potvrzení o řádném příjmu věcí. Schovatel potvrdí řádný příjem věcí tím, že podepíše protokol o uschování sepsaný. Na jeho žádost budiž mu pak vydán seznam předmětů jemu do úschovy daných.

K § 368, odst. 2.

(1) Zástavního práva jest nabyto okamžikem výkonu zájemního popisu (poznámky v zájemním protokolu).

(2) Bylo-li vykonáno zabavení k zajištění (§§ 400 až 402) současně se zabavením k vymožení, jsou si zástavní práva tím nabytá v pořadí rovná. Nevystačuje-li rozdělovaný prodejový výtěžek, jest, stala-li se do té doby pohledávka, pro níž bylo vykonáno zabavení k zajištění, vykonatelnou, obě pohledávky zástavním právem zajištěné zapraviti podle poměru jejich úhrnu.

K § 369, odst. 2.

(1) Pro pořadí zástavního práva pro daňovou pohledávku je rozhodnou doba, kdy berní zabavení bylo vykonáno.

(2) Exekuční úřad zpraví o dožádání, aby berní zabavení bylo poznamenáno v soudním protokolu, pokud se týče o návrhu na prodej, vymáhající úřad tehdy, když tento úřad není totožným s úřadem exekučním.

K § 369, odst. 3.

Exekuční úřady a soudy zpravují se o nabytých zástavních právech navzájem takto:

1. Exekuční úřady zasílají všechny zájemní protokoly v berní exekuci sepsané ihned, jak byly sepsány, příslušným exekučním soudům k nahlédnutí. Exekuční soudy porovnají došlé protokoly co nejrychleji se zápisy v zájemním rejstříku a, jsou-li věci, zabavené exekučním úřadem, již soudně zabaveny, poukáží při příslušném zápisu v zájemním rejstříku, uvedouce zkráceně jméno exekučního úřadu, datum a číslo zájemního protokolu a výši pohledávky, k zástavním právům, jež jsou zřízena berní exekucí na těchže věcech, a na protokolu o berním zabavení poznamenají „soudně zabaveno“ a datum a číslo soudního zabavení. Nato ihned vrátí protokol o berním zabavení exekučnímu úřadu.

2. Ukáže-li se však, že věci exekučním úřadem zabavené nejsou dosud soudně zabaveny, odpadá poznámka v zájemním rejstříku

i v berním zájemním protokolu a exekuční soud vrátí berní zájemní protokol bez prodlení exekučnímu úřadu. Jestliže pak věci, které jsou již zabaveny exekučním úřadem, mají býti zabaveny soudně, vykoná se soudní zabavení, jakoby tyto věci vůbec ještě nebyly zabaveny, výkonný orgán soudní jest však povinen ihned se postarati, aby soudní zabavení bylo poznamenáno v protokolu o berním zabavení.

K § 371, odst. 1.

(1) Hotovost, kterou výkonný orgán nalezne při zájmu, nebude výkonným orgánem přijata jako platba, nýbrž pouze zabavena (srov. odstavec 2 ustanovení k § 353, odst. 2), takže až do zúčtování na vymáhaný daňový dluh zůstane vlastnictvím dlužníkovým.

(2) Exekuční úřad sečká se zúčtováním zabavených peněz na vymáhanou pohledávku až do projití 8midenní lhůty, stanovené k podání námitek proti zabavení (§ 356, odst. 5), aby případně posoudil, nedoporučuje-li se odložiti zúčtování ve smyslu § 360, č. 3 až do konečného rozhodnutí o uplatněných námitkách, pokud se týče o uplatňovaném odporu proti zabavení peněz, byl-li tento v této lhůtě podán.

(3) Zabavené peníze zúčtují se nejprve na exekuční náklady, potom na další příslušenství (poplatky za upomínku a předepsaný poplatek z prodlení) a nakonec na vymáhané nedoplatky daní s přirážkami, přihlížejíc k jejich ohroženosti a stáří; zúčtování na daň a přirážky děje se poměrně podle jejich úhrnných částek.

(4) Byly-li však peníze zabaveny pro více vymáhajících úřadů (§ 345) ve stejném pořadí, rozdělí se, nestačí-li po zapravení exekučních nákladů k úplnému uspokojení všech exekučních pohledávek, na pohledávky jednotlivých vymáhajících úřadů poměrně podle jejich částek.

K § 371, odst. 2.

Když byl protokol o zabavení výkonným orgánem předložen exekučnímu úřadu, rozhodne tento, zda, jak a kdy mají býti zabavené věci prodány. Exekuční úřad nařídí prodej písemným příkazem (§ 349) výkonnému orgánu nebo jiné osobě k provedení prodeje vyhlédnuté (obchodní dohodce, úředník k dražbám oprávněný), uveda, jak a kdy (den, nebo — jde-li o prodej z ruky — dobu) jest prodej provésti.

K § 371, odst. 3.

(1) Exekuční úřad je povinen před provedením prodeje (z ruky nebo dražbou) zjistiti, zda proti zabavení byly podány námitky, nebo zda a jak bylo o podaných námitkách finančním úřadem pravoplatně rozhodnuto.

(2) Byla-li před provedením prodeje podána žaloba podle § 356, odst. 8, věta 2, nebo odpor podle § 357, odloží exekuční úřad provedení prodeje na základě ustanovení § 360, č. 3.

K § 371, odst. 4.

(1) K tomu konci má exekuční úřad před nařízením prodeje cenných papírů zakročiti u toho úřadu, který jest povolán uvolniti vázané nebo vydati uschované papíry, při čemž uvede právní důvod a prokáže nabyté právo zástavní.

(2) Pokud jsou takové papíry v úředním uschování, zašle je úřad, který má záruku, exekučnímu úřadu, jakmile mu bylo doručeno nařízení prodeje.

(3) Byly-li při skončeném závazku zjištěny nároky na náhradu, k jichž úhradě mají sloužiti papíry vázané jako záruka neb složené do úschovy pro stát, některou veřejnoprávní korporaci neb některý veřejný fond, má příslušný správní úřad o tom zpraviti všechny osoby, které k papírům nabyly práva zástavního.

(4) Pro prodej takových cenných papírů platí ostatně odstavce 5 až 10 ustanovení k § 372, odst. 5. Zasílají-li se takové cenné papíry, aby byly přepsány nebo uvolněny, budiž připojeno úřední vysvědčení o tom, že papíry mohou bez závady býti vydány.

K § 371, odst. 4 a § 372, odst. 1.

Míněny jsou cenné papíry, které mohou býti a byly jako hmotné věci movité podle § 364 zabaveny. O tom, které papíry to jsou, platí odstavec 2 ustanovení k § 364, odst. 1.

K § 372, odst. 1.

(1) K prodeji cenných papírů budiž použito obchodního dohodce (zákon ze dne 4. dubna 1875, č. 68 ř. z., v zemi Slovenské a Podkarpatoruské zák. čl. XXXIII/1875, §§ 534 a násl.), prodej jiných věcí, majících bursovní nebo tržní cenu (věci tržního obchodu), může býti proveden také úředníkem k vykonávání dražeb oprávněným nebo výkonným orgánem.

(2) Není-li pro zabavené věci tržního obchodu v místě, kde jsou, ceny bursovní nebo tržní, zašle je exekuční úřad na místo, kde jest bursa nebo trh, nebo zařídí, aby tam byly (obchodním dohodcem neb úředníkem k vykonávání dražeb oprávněným) z ruky prodány bez zaslání (prodej podle vzorku neb ukázky).

SLS 4

Exekuční úřad může — na návrh dlužníkův nebo z moci úřední — nařídit prodej z ruky na jiném místě také tehdy, když se na jiném místě naskytuje příležitost, aby byly výhodněji prodány (§ 374, odst. 1). Zaslání věcí na jiné místo děje se na náklad dlužníka a na jeho nebezpečenství (§ 374, odst. 2).

(3) Při zboží prodejném na trzích má prodej býti proveden zpravidla o prvním tržním dnu po udělení příkazu k prodeji. Nelze-li při prvním pokusu prodeje docíliti přiměřené ceny, může býti prodej odložen na pozdější den tržní a podle potřeby učiněn vícekráte pokus prodeje. Při prodejích z ruky, které výkonný orgán sám sjednává, má si opatřiti a exekučnímu úřadu předložiti písemné prohlášení kupcovo o ujednané ceně kupní.

(4) Kdy smějí býti prodány veřejnou dražbou cenné papíry a jiné věci, které mají bursovní nebo tržní cenu, stanoví se v § 373, odst. 3 a 4.

K § 372, odst. 2.

Exekuční úřad určí cenu, pod kterou nesmějí věci z ruky býti prodány, podle posledních bursovních (tržních) cen.

K § 372, odst. 3.

(1) Pokud jde o veřejné dlužní úpisy svědčící určité osobě, platí odstavce 5 až 10 ustanovení k § 372, odst. 5.

(2) Je-li přípustno nebo třeba (na př. při skladních listech a akciích znějících na jméno), aby byl papír přepsán na jméno kupcovo v knize skladní, pokud se týče v knihách akciového podniku, ponechává se kupci, aby ohlásil převod vlastnictví a vydobyl si přepisu.

K § 372, odst. 4.

O prodeji z ruky platí také obdobně ustanovení § 379, odst. 3, druhá věta.

K § 372, odst. 5.

(1) Na veřejné dlužní úpisy (obligace), znějící na jméno nebo vázané (vinkulované) pro určitý účel, a na jejich úroky vede se exekuce podle ustanovení o exekuci na hmotné věci movité (§§ 364 a násl.), vyplácejí-li se úroky z těchto úpisů na kupony. Vybírají-li se úroky z nich bez kuponů u veřejné pokladny, vede se na ně a na jejich úroky exekuce podle ustanovení o exekuci na peněžité pohledávky (§§ 383, 384).

(2) Pořadí zástavního práva, nabytého na dlužních úpisech znějících na jméno nebo vázaných pro určitý účel zabavením podle § 364, řídí se podle doby (okamžiku) zabavení po rozumu ustanovení § 368, odst. 2. Exekuční úřad je však povinen o vykonaném zabavení takových dlužních úpisů pokaždé zpraviti veřejnou pokladnu, ve které jest jistina uložena, a úřad nebo ústav, kterému tato pokladna bezprostředně jest podřízena (pokud jde o státní dlužní úpisy neb o dlužní úpisy, jichž zaplacení převzal stát, ředitelství státního dluhu v Praze). Je-li placení úroků a jistiny přikázáno jiné pokladně, než ve které jistina jest uložena, musí exekuční úřad o vykonaném zabavení zpraviti také, a to nejprve, vyplácející pokladnu.

(3) Prodej veřejných dlužních úpisů, zabavených podle § 364, vykoná se podle ustanovení § 372, odst. 1 a § 373, odst. 3.

(4) Jsou-li takové veřejné dlužní úpisy vázány jako záruka (kauce) nebo složeny do uschování pro stát, některou veřejnoprávní korporaci nebo některý veřejný fond, nesmějí býti prodány, dokud příslušný závazek není skončen a případné nároky na náhradu nejsou zjištěny správním řízením (§ 371, odst. 4).

(5) Když byl vykonán prodej veřejného dlužního úpisu, který zní na jméno, budiž na dlužním úpisu potvrzen prodej a převod vlastnictví na kupce, který buď přesně označen (§ 372, odst. 3). Žádá-li o to kupec, budiž dlužní úpis bez prodlení zaslán úřadu neb ústavu k tomu oprávněnému, aby dal jej přepsati na nového vlastníka. Předepsaný snad poplatek za blanket nebo za přepis buď zapraven z výtěžku prodeje.

(6) Státní dlužní úpisy neb dlužní úpisy, jichž zaplacení převzal stát, buďte v případě, vytčeném v předchozím odstavci, zaslány se seznamem ředitelství státního dluhu v Praze.

(7) Řečený úřad neb ústav (odstavce 5 a 6) může k žádosti kupcově místo přepsání dlužního úpisu nařídit jeho uvolnění, to jest výměnu za papíry majiteli svědčící, u cenných papírů slosovatelných za náhradu nákladů tiskových. Náklady na tisk zapraví kupec.

(8) Dojde-li prodaný dlužní úpis ku přepsání neb uvolnění, má poukazující úřad neb ústav bez prodlení zaslati exekučnímu úřadu výkaz záznamů zapsaných na prodaném úpisu. Zaslání výkazu nesmí býti odloženo proto, že přepsání nelze ihned provésti.

(9) Výkaz budiž sestaven přesně podle pořadí knihovních záznamů a došlých soudních a jiných platebních zápovědí a zpráv a budiž v něm uveden čas, kdy došly. Do výkazu buďte kromě zevrubnějších známek úpisu (druh, ji-

stina, zadržené úroky a pod.) pojaty všechny známky, které podávají zprávy o právech k úpisu, nabytých osobami třetími (na př. listinně prokázané změny ve vlastnictví nebo v právu vybírati úroky, mimosoudně nabytá práva zástavní), jakož i — u papírů, které nejsou vinkulovány pro stát nebo některou veřejnou korporaci nebo některý veřejný fond — o existenci některého jiného ručení. Exekuční úřad přihlédne k výkazu při použití výtěžku z prodeje úpisu (§ 382).

(10) Prováděje přepsání neb uvolnění úpisu, poukazující úřad neb ústav vymaže veškeré záznamy a dá zaslati nebo vydati přepsaný neb uvolněný úpis exekučnímu úřadu.

K § 373, odst. 1 a 3.

Také cenné papíry se prodají, nemají-li bursovní cenu, veřejnou dražbou.

K § 373, odst. 2.

Není třeba, aby zástavní věřitelé svolili; jejich slyšení není nařízeno, budiž však při rozhodování přihlédnuto k jejich prospěchu.

K § 374.

Ustanovení tohoto paragrafu týká se nejen veřejné dražby (§ 373 zák.), nýbrž i prodeje z ruky (§ 372 zák.).

K § 374, odst. 1.

(1) Neleží-li místo, kde zabavené věci jsou, v obvodě exekučního úřadu, dožádá exekuční úřad o výkon dražby berní úřad, v jehož obvodě ono místo leží. Ustanovení k § 346, odst. 2 v třetí a čtvrté větě zůstává tím nedotčeno.

(2) Zejména při předmětech značné ceny, při věcech z drahých kovů, jiných drahocenných věcech, předmětech uměleckých, sbírkách atd. jest použíti oprávnění, zaslati zabavené věci ku prodeji na jiné místo.

(3) Přepravu věcí nařídí exekuční úřad příkazem výkonnému orgánu. Jeho opis zašle dlužníkovi na doručenku. Proti tomuto opatření je dlužník oprávněn podati námitky, které však nemají odkládacího účinku.

K § 375, odst. 2.

(1) Ve vyhlášce budiž uvedeno:

a) místo, den a hodina dražby,

b) věci, jež budou prodávány, podle jejich druhů a případně podle odhadní ceny,

c) místo a čas, kde a kdy věci do dražby dané mohou před dražbou býti prohlédnuty.

(2) Vyhláška vyvěsí se na úřední tabuli exekučního úřadu, jakož i na úřední tabuli okresního soudu, v jehož obvodu se má dražba konati, a uveřejní se dále vývěskem na obecní tabuli nebo jinakým v místě obvyklým způsobem v obci, kde věci do dražby dané jsou po případě v obci, kde se má dražba konati, a v obcích okolních. Při dražbách věcí značnější ceny může vyhláška býti ještě také uveřejněna (jednou nebo několikráte) v novinách k úředním vyhláškám v zemi stanovených, po případě také v jiných novinách.

(3) Dražební rok budiž stanoven zpravidla tak, aby mezi uveřejněním vyhlášky a dražbou uplynulo aspoň 15 dnů.

K § 375, odst. 3.

Doručení vyhlášky dlužníkovi a zástavním věřitelům stane se podle ustanovení § 257, po případě podle § 258.

K § 375, odst. 4.

Exekuční úřad je povinen přesvědčiti se o řádném vyhlášení a doručení vyhlášky účastníkům včas před dražbou, t. j. v čase, kdy jest ještě možno doplniti, opraviti, čeho třeba, a nikoliv teprve bezprostředně před počátkem dražebního úkonu. Shledá-li nesprávnosti nebo vady, napraví je, a to tak, aby straně byly zachovány opravné prostředky.

K § 376, odst. 1.

(1) Dražby drahocenných věcí, uměleckých věcí a sbírek buďtež, pokud možno, vykonány úředníky exekučních úřadů.

(2) Výkonný orgán řídí dražbu.

(3) Se zvláštní rozhodností má výkonný orgán zakročiti proti osobám, které jsou podezřelé z přestupku nebo přečinu pletich při dražbách podle § 7 zákona ze dne 21. prosince 1932, č. 1 z roku 1933 Sb. z. a n. Osoby, které se dopustily těchto trestných činů nebo se o ně alespoň pokusily, vykáže ihned z místnosti, kde se dražba koná, a jejich jména sdělí exekučnímu úřadu za účelem trestního oznámení.

(4) Před početím dražebního roku výkonný orgán je povinen se přesvědčiti nebyl-li daňový dluh zatím a) úplně anebo b) částečně zaplacen, nebo c) úřadem k tomu příslušným posečkán, anebo d) neupustil-li exekuční úřad dodatečně od provedení dražby, aby v kladných případech a), c), d) od vykonání dražby úplně upustil, v případě b) vykonání dražby přiměřeně omezil.

(5) Dále přesvědčí se výkonný orgán, jsou-li tu všechny zabavené věci. Věci, které snad chybějí nebo jsou poškozeny, poznačí v zájemním protokole. Byly-li zabavené věci odevzdány schovateli, uvede chybějící nebo poškozené věci ve zvláštním protokole, který se sepíše o vrácení zabavených věcí, nebo na začátku dražebního protokolu.

K § 376, odst. 2.

(1) Vyjímajíc případy odstavce 5 tohoto paragrafu má býti k odhadu přibrán způsobilý znalec. Nebylo-li by znalce, který by dovedl odhadnouti všechny věci k prodeji určené, mohou býti přibrány pro jednotlivé skupiny různí znalci, jde-li o větší množství věcí nebo o věci větší hodnoty.

(2) Pokud exekuční úřad sám neurčil znalce, přísluší volba znalce(ů) výkonnému orgánu, jemuž byla dražba svěřena. Znalci mají býti bráni, pokud možná, z místa, v němž má se odhad konati, a z řad soudních znalců.

(3) Odhadní hodnota tvoří vyvolací cenu (§ 377, odst. 1 zák.).

K § 376, odst. 3.

Ani tu nebudiž však odhad vykonán již při zabavení, leč by toho bylo třeba pro posouzení otázky, v jakém rozsahu má zabavení býti provedeno (§ 352, odst. 1), ježto výkonný orgán není vůbec s to, aby cenu zabavených věcí spolehlivě posoudil.

K § 377, odst. 1.

(1) Pořad, ve kterém se jednotlivé věci prodávají, stanoví výkonný orgán. Při tom má podle možnosti přihlédnouti ku přáním dlužníka. Byl-li pořad dražby ve vyhlášce prohlášen, nelze se od něho uchýliti. Uchýliti se od pořadu, který snad při počátku dražby byl kupujícím oznámen, lze jen tehdy, svolí-li k tomu dlužník.

(2) Dražiti úhrnem věci různého druhu není přípustno.

(3) Vyvolávání věcí obstará výkonný orgán sám. Vedle vyvolací ceny oznámí přípustné nejnižší podání (§ 378, odst. 1) a u věcí z drahých kovů kovovou hodnotu (§ 378, odst. 2).

K § 377, odst. 2.

(1) Dražení počíná výzvou výkonného orgánu, aby se podávalo.

(2) Před početím dražby má výkonný orgán ohlásiti, že dražitelé (podavatelé) neskládají vadia, že věci do dražby dané vydávají se toliko proti hotovému zaplacení a že musí býti vydražitelem ihned převzaty.

K § 379, odst. 1.

Každý podavatel, jehož podání bylo výkonným orgánem připuštěno, jest jím vázán, dokud nebylo učiněno podání vyšší. Zruší-li se řízení, je podavatel svého závazku prost.

K § 379, odst. 2.

Není předepsáno, aby byla delší přestávka mezi oběma vyzváními nebo mezi druhým vyzváním a oznámením posledního podání před příklepem; přestávky buďtež však vždy přiměřené.

K § 379, odst. 5.

(1) Exekuční úřad uplatní ručení původního vydražitele za schodek platební výzvou. V ní vypočte rozdíl mezi nejvyšším podáním původního vydražitele a nejvyšším podáním dosaženým v nové dražbě a původnímu vydražiteli uloží, aby tento schodek zaplatil do určité, nejméně 8denní lhůty pod pohrůžkou exekuce. Ve výzvě stranu poučí o právu odvolání (§ 379, odst. 5 ve spojení s § 253, odst. 6 a § 355). To samozřejmě neplatí, jestliže v nové dražbě se dosáhlo nejvyššího podání většího než od původního vydražitele.

(2) Odvolání proti výzvě podle odstavce 1 má odkládací účinek. Pravoplatně uložená náhrada schodku je podkladem pro vymáhání podle §§ 343 a násl. Plateb použije se podle § 382.

K § 380, odst. 1.

(1) Výkonný orgán má čas od času výtěžek sčítati. Konec dražby má prohlásiti.

(2) Skončením dražby rozumí se tu upuštění od dražení dalších věcí k prodeji určených a nikoliv skončení dražby té které věci udělením příklepu. Dražba té které věci musí se vždy tak dlouho konati, dokud jsou činěna vyšší podání (§ 379, odst. 1).

(3) Daňovou pohledávkou rozumí se státní daň se všemi přirážkami, poplatkem z prodlení, náklady na upomínku a na exekuční úkony, které dražbě předcházely. Náklady na exekuci rozumějí se tu náklady na dražbu.

K § 380, odst. 2.

(1) Při posouzení, jaké částky jest třeba k úplnému uspokojení vymáhané daňové pohledávky a nákladů na exekuci, jest přihlédnouti k docílenému výtěžku za svršky již prodané, ale také k pohledávkám, které snad

mají z tohoto výtěžku býti uspokojeny před daňovou pohledávkou (§ 370).

(2) V případech skončení dražby podle odstavců 1 a 2 tohoto paragrafu vrátí výkonný orgán neprodané věci dlužníkovi nebo jiným osobám k jejich přijetí oprávněným; byly-li tyto věci zabaveny také soudně (§ 369, odst. 1), odevzdá je výkonný orgán tomu, u něhož byly před dražbou, a exekuční úřad oznámí, jakmile mu byl dražební protokol výkonným orgánem předložen, příslušnému exekučnímu soudu, které věci nebyly prodány, proč a komu byly odevzdány.

(3) Peníze, vytěžené při dražbě, odevzdá výkonný orgán po skončené dražbě — pokud možno v přítomnosti dlužníka nebo osob dražbě přítomných — neprodleně poště anebo v místech, kde poštovního úřadu není, na potvrzení starostovi obce za účelem dopravy na exekuční úřad.

K § 381.

Při novém dražebním roku jest postupovati obdobně jako při první dražbě.

Použití výtěžku prodeje.

K § 382, odst. 1.

(1) Při posuzování otázky, zda stát má býti pokládán za prvního zástavního věřitele, jest přihlížeti pouze k věřitelům, kteří své nároky ohlásili před zúčtováním výtěžku na daňovou pohledávku.

(2) Poplatek z prodlení jest vypočítati až včetně do čtvrtletí předcházejícího dražebnímu roku.

(3) Při posuzování otázky, má-li býti přebytek vydán dlužníkovi či složen u soudu, budiž přihlíženo pouze k zástavním věřitelům, kteří nabyli k prodané věci soudního práva zástavního (§ 369, odst. 1) nebo činí výslovně nároky na uspokojení z výtěžku (§ 370).

Zabavení a vybrání peněžitých pohledávek.

K § 383, odst. 1 a 2.

(1) Nehledíc k pohledávkám z exekuce vyňatým nebo jen omezené exekuci podrobeným (§ 362), jsou všechny druhy peněžitých pohledávek zabavitelny; zejména jsou také zabavitelny pohledávky podmíněné, vázané lhůtou (§ 397, odst. 1), zažalované, dále pohledávky, jichž uplatnění závisí od vzájemného plnění (§ 393), pohledávky příslušející dlužníkovi proti státu (§ 398, č. 2), pokud není třeba je kompensovati (§ 275), pohledávky splatné v určitých obdobích, jestliže povinnost platiti v příštích obdobích jest v době zabavení již založena (na př. nárok na placení úroků z kapitálu), rovněž tak nárok na placení určitých částek, splatných v stanovených lhůtách na základě smlouvy, odkazu a pod. Dále lze zabaviti pohledávky, jichž výše není ještě určitá, které však již vznikly, na př. pohledávka stavitele za provedení stavby již započaté, ale ještě nedokončené, provisní příjmy trvale ustanoveného kupeckého zaměstnance, dividendy, jestliže společnost již docílila zisku a dividenda pouze není ještě splatnou.

(2) Zabaviti nelze zejména: pohledávky, které teprve v budoucnosti vzniknou, na př. provisní pohledávky z obchodů, které budoucně budou ujednány, nebo budoucí dividendy z akcií znějících na jméno, pohledávky, které jsou vázány na osobu původního věřitele, jako na př. nárok dlužníkův na vrácení darované částky pro hrubý nevděk obdarovaného, nebo nárok dlužníkův z důvodu nouze na placení úroků z darované částky, nárok mužův na odevzdání smluveného věna, leda že ve svatebních smlouvách bylo výslovně dáno muži právo, je postoupiti, synův nárok proti otci na zaopatření in abstracto, nárok otce (matky) proti dítěti na výživu, upadne-li do nouze, čtvrtletní úmrtné, znalečné, pokud se týče nárok na ně, dokud není splatné, nárok na bolestné, dokud nebylo zažalováno, nárok na dědictví (v tomto případě lze vésti pro dluhy dědicovy exekuci jen na ty věci zůstavitelovy, jež byly dědici již odevzdány).

(3) Splacené podíly, závodní vklady členů zapsaného společenstva nelze zabaviti. Zabaviti lze však částky, které dlužník jako člen společenstva může požadovati na úrocích a na podílu na zisku; dále to, co mu patří v případě vystoupení ze společenstva nebo zrušení společenstva a rozdělení jmění. Členské podíly členů společnosti s r. o. jsou zabavitelny. Pro daňový dluh společníka veřejné obchodní společnosti nelze vésti exekuci na pohledávky (věci, práva), patřící ke jmění společnosti, nýbrž jen na částky, které společník může požadovati od společnosti na úrocích a na podílu na zisku. Platební zápověď musí býti doručena společnosti jako poddlužníkovi. Vyžaduje-li vymáhání daňového dluhu, aby byla exekuce vedena i na podíl společníka na jmění společnosti, jest nutno exekuci soudní zabaviti nárok společníka proti společnosti na vydání podílu při zrušení společnosti. Obdobné platí i o daňovém dluhu tichého společníka.

(4) Výtěžky nemovitostí (nájemné, pachtovné) i budoucně splatné lze zabaviti podle § 383, ale zabavení pozbývá platnosti zavedením vnucené správy, pokud nebyly výtěžky splatny již před odevzdáním správci. Pokud trvá vnucená správa nemovitosti, nelze výtěžky její (nájemné, pachtovné) zabaviti.

(5) Majetkoprávní nároky pojistníkovy ze smlouvy o životním pojištění se zabavují podle § 383 doručením platební zápovědi pojišťovateli. Svědčí-li však pojistka majiteli nebo doručiteli, zabavuje se podle § 385; dokud takováto pojistka nebyla výkonným orgánem jako zabavený cenný papír odevzdána exekučnímu úřadu, nelze ji u pojišťovny vybrati, poněvadž pojišťovna bez předložení pojistky v tomto případě pojišťovací částku nevyplatí.

(6) Platební zápověď musí obsahovati:

1. Jméno a příjmení, zaměstnání a bydliště nebo sídlo (místo, ulice, číslo domu) dlužníka;

2. částku, kterou dlužník státu dluží a důvod dluhu, pak nárok státu na nepředepsaný poplatek z prodlení, určený blíže sazbou a dobu, za kterou nárok patří;

3. částku nákladů na upomínku a exekuci;

4. označení pohledávky, příslušející dlužníkovi proti poddlužníku, a výrok, že se tato pohledávka zabavuje pro částky pod č. 2 a 3 uvedené;

5. zápověď poddlužníkovi, aby platil dlužníkovi, a příkaz tomuto, aby nijak nenakládal svou pohledávkou a zástavou pro ni zřízenou a zejména, aby pohledávku nevybral;

6. výrok, že a pokud stát zabavením nabyl zástavního práva na této pohledávce a že jest oprávněn ji do výše vymáhaných částek (č. 2 a 3) vybrati.

(7) Kromě toho má platební zápověď obsahovati:

1. výzvu poddlužníkovi, aby se do 14 dnů po doručení platební zápovědi vyjádřil:

a) zdali a pokud uznává zabavenou pohledávku za odůvodněnou a zda jest ochoten ji zaplatiti;

b) zdali a na kterém vzájemném plnění jest jeho platební povinnost závislou;

c) zdali a které nároky činí jiné osoby na zabavenou pohledávku;

d) zdali a pro které nároky jiných věřitelů váznе zástavní právo na pohledávce;

e) zdali a kterým věřitelem, jakož i u kterého soudu jest pohledávka zažalována;

2. výzvu poddlužníkovi, aby zabavenou pohledávku, jakmile dospěje, až do výše vymáhaných částek (odstavec 6, č. 2 a 3) exekučnímu úřadu zaplatil, po případě — byla-li by pohledávka také soudně pro jiného věřitele zabavena — celou pohledávku u exekučního soudu složil (§ 395).

(8) Zabavenou pohledávku jest v platební zápovědi tak přesně označiti, aby nebylo pochybnosti, která pohledávka jest míněna. K tomu patří přesné označení poddlužníka a udání právního důvodu pohledávky (na př. půjčka, činže, pacht, trhová cena, mzda a pod.); zpravidla jest také udati částku, na niž pohledávka zní.

(9) Zabavuje-li se jen část pohledávky, budiž v platební zápovědi číselně vyznačeno, jaká část pohledávky se zabavuje. Zpravidla jest však celou pohledávku zabaviti, i když její nominelní hodnota převyšuje vymáhané částky; zabavení pouze části pohledávky jest jen tehdy na místě, je-li platební schopnost poddlužníkova zcela nepochybnou.

(10) Je-li poddlužník povinen zaplatiti toliko proti vydání nebo předložení listiny, která byla o pohledávce zřízena, nebudiž výrok, že stát je zabavenou pohledávku oprávněn do výše vymáhaných částek vybrati, jakož i výzva poddlužníkovi, aby dospělou pohledávku zaplatil exekučnímu úřadu, pojímána do platební zápovědi. V takovém případě exekuční úřad nejdříve doručí poddlužníkovi a sdělí dlužníkovi platební zápověď, načež opatří si dotčenou listinu a teprve pak (po nastalé dospělosti zabavené pohledávky) přikročí k vybrání pohledávky, při čemž vydá nebo předloží poddlužníku listinu, která o pohledávce byla zřízena.

(11) Rovněž v případě, že exekuční úřad si není zcela jist tím, že pohledávka, kterou hodlá zabaviti, stává po právu a jest volnou k vybrání, nebudiž do platební zápovědi pojímán výrok, že stát je zabavenou pohledávku oprávněn do výše vymáhaných částek vybrati, ani výzva, aby poddlužník dospělou pohledávku exekučnímu úřadu zaplatil; k tomu budiž přikročeno až tehdy, je-li vyjádření poddlužníka příznivým nebo jakmile jinak exekuční úřad dostane do rukou důkazy o tom, že zabavená pohledávka stává po právu a není vyčerpána protinároky poddlužníka nebo právy jiných věřitelů (srov. k tomu odstavce 2 a 3 ustanovení k § 394).

(12) Výrok, že stát je zabavenou pohledávku oprávněn do výše vymáhaných částek vybrati, jakož i výzvu poddlužníkovi, aby dospělou pohledávku exekučnímu úřadu zaplatil,

nutno v případech uvedených v odstavcích 10 a 11 vydati zvláštním výměrem, jehož opis se doručí též dlužníku a jiným známým zástavním věřitelům. O doručení a o odvolání platí tu obdobně to, co platí o platební zápovědi.

K § 383, odst. 3.

(1) Platební zápověď smí býti doručena poddlužníkovi pouze do vlastních rukou (§ 257, odst. 9, č. 1). Náhradní doručení (§ 257, odst. 6 a 8) není tu přípustno. Odepře-li poddlužník přijmouti zápověď, bude užito § 257, odst. 15.

(2) Přísluší-li pohledávka, která má býti zabavena, dlužníkovi proti několika solidárním poddlužníkům, nutno platební zápověď doručiti všem těmto poddlužníkům. Byla-li v takovém případě platební zápověď doručena jen jednomu z poddlužníků, neodpovídá tento státu, jestliže některý z ostatních solidárních poddlužníků zaplatí dlužníkovi.

(3) Děje-li se doručení platební zápovědi poddlužníkovi vykonným orgánem, může poddlužník vyjádření podle § 390, odst. 1 učiniti hned ústně výkonnému orgánu do protokolu (§ 390, odst. 4, věta 1).

(4) Bydlí-li poddlužník v cizím státě, s nímž má Československá republika úmluvu o vzájemném poskytování právní pomoci při vymáhání daní, postupuje exekuční úřad podle této úmluvy; není-li takové, nelze berní exekuci na pohledávku provésti. Exekuce soudní řídí se tu podle předpisů platných pro poskytování právní pomoci mezi soudy.

(5) Jakmile byla platební zápověď poddlužníkovi doručena, zašle exekuční úřad její opis neprodleně dlužníkovi, jemuž při tom poznámkou na opisu oznámí, kterého dne byla platební zápověď doručena poddlužníkovi. Doručení opisu platební zápovědi dlužníkovi stane se podle ustanovení § 257, pokud se týče § 258.

(6) O odvolání poddlužníkově platí § 355 a prov. ustanovení k němu. Dlužník může podati pouze námitky (§ 356 a prov. ustanovení k němu) a teprve do jich zamítavého rozhodnutí odvolání podle § 355.

K § 384.

(1) Jde-li o odpočivné a zaopatřovací platy nebo o účiny svěřené (komisionální), rozumí se poukazujícím úřadem ten úřad, jehož likvidující orgán zařizuje jejich výplaty. Zařizuje-li výplatu takových platů vojenská pensijní likvidatura, rozumí se poukazujícím úřadem tato likvidatura.

(2) Jde-li o platy za dodané věci nebo za konané práce, jest nutno v platební zápovědi uvésti také účel, ke kterému byly věci dodány nebo práce konány, místo, kde se tak stalo, jakož i úřad (ústav, podnik), pro který dodávka nebo práce byla určena. Jde-li o služební nebo odpočivné nebo zaopatřovací platy, musí platební zápověď nejen přesně označiti dlužníka, ale i uvésti jeho úřední titul (služební titul, služební označení) a úřad (podnik, ústav nebo fond), u něhož jest nebo byl dlužník naposledy zaměstnán, jakož i jeho bydliště.

(3) Rovněž musí býti správně označen i likvidující orgán.

(4) Zabavení jest vykonáno doručením platební zápovědi poukazujícímu úřadu. Doručení této zápovědi nepříslušnému úřadu poukazujícímu nebo úřadu, který není poukazujícím úřadem, nemá právního účinku; takový úřad vrátí platební zápověď exekučnímu úřadu, poukáže na svoji nepříslušnost a označí mu poukazující úřad příslušný, je-li mu znám.

(5) Poukazující úřad, kterému byla doručena platební zápověď zabavující pohledávku za státem, některou veřejnoprávní korporací nebo fondem veřejně spravovaným, poznamená ihned na této zápovědi, kdy mu byla doručena, jakož i jednací číslo, pod kterým byla u něho zapsána. Bylo-li mu později snad doručeno rozhodnutí exekučního úřadu, kterým exekuce na pohledávku byla zrušena, postupuje tento úřad obdobně a uvědomí bezodkladně likvidující orgán (pokladnu, pokud se týče účetní oddělení, která(é) jest povolána(o) zúčtovati plat dlužníkovi náležející).

(6) Poukazující úřad zkoumá, zda se zabavení pohledávky nepříčí zákonným předpisům, zejména zda může býti vedena exekuce, o niž jde.

(7) Shledá-li poukazující úřad, že se výkon platební zápovědi nepříčí zákonným předpisům, oznámí likvidujícímu orgánu, kdy mu došla platební zápověď, a nařídí mu, aby ji zaznamenal a zařídil, čeho třeba, zejména aby výplatu zabavené pohledávky měl v patrnosti. Likvidující orgán postupuje pak dále podle předpisů pro účetní a pokladní službu.

(8) Poukazující úřad může výkon platební zápovědi nařídit i telegraficky, nahradí-li mu exekuční úřad náklady telegramu. Poukazující úřad jest v takovémto případě povinen telegrafický příkaz bezodkladně písemně potvrdit likvidujícímu orgánu.

(9) Shledá-li poukazující úřad, že se zabavení pohledávky příčí zákonným předpisům,

zejména že plat dlužníkův nepřesahuje částku, která jest z exekuce vyňata, oznámí to neprodleně exekučnímu úřadu a podá proti platební zápovědi odvolání; toto odvolání však neodnímá platební zápovědi účinnost.

(10) Má-li poukazující úřad pochybnost, zda se zabavení pohledávky nepříčí zákonným předpisům, nařídí sice bezodkladně likvidujícímu orgánu, aby s výplatou částky, o niž jde, posečkal až do jeho konečného rozhodnutí, sám však zahájí potřebné šetření, po případě i prostřednictvím jiného příslušného úřadu.

(11) Je-li v platební zápovědi, doručené příslušnému poukazujícímu úřadu, uveden likvidující orgán, který není příslušný k likvidaci platby, vydá poukazující úřad příslušnému likvidujícímu orgánu rozkaz, aby vyhověl platební zápovědi, dá-li se pohledávka postižená platební zápovědí bezpečně zjistiti. Poukazující úřad pak oznámí exekučnímu úřadu, kterému likvidujícímu orgánu dal rozkaz, aby platební zápověď provedl.

(12) Jakmile byla likvidujícímu orgánu doručena platební zápověď exekučního úřadu, poznamená na ní, kdy mu byla doručena, jakož i číslo jednací, pod kterým byla u něho zapsána, a zaznamená ji ve svých účetních zápisech. Jest pak povinen s výplatou zadržených částek sečkati, a to i tenkráte, byla-li již poukázána, ale dosud neprovedena. Při tom se řídí předpisy účetní a pokladní služby. Vykonati platební zápověď smí však likvidující orgán teprve na písemné nařízení poukazujícího úřadu. Má-li za to, že se výkon platební zápovědi příčí zákonným předpisům, nebo má-li jiné námitky, jest to povinen oznámiti bezodkladně poukazujícímu úřadu. Nelze-li z platební zápovědi seznati, že byla doručena též poukazujícímu úřadu, anebo nedojde-li likvidujícímu orgánu do týdne od doručení této zápovědi další pokyn od poukazujícího úřadu, předloží ji likvidující orgán poukazujícímu úřadu.

(13) Bylo-li rozhodnutí exekučního úřadu o zrušení platební zápovědi doručeno likvidujícímu orgánu přímo, vyčká tento orgán s dalším opatřením, až bude poukazujícím úřadem zpraven.

(14) Jinak tu o zabavení a vybrání peněžitých pohledávek, které má dlužník za státem, některou veřejnoprávní korporací nebo za fondem veřejně spravovaným, platí obdobně ustanovení §§ 5 až 9 vládního nařízení ze dne 23. listopadu 1934, č. 234 Sb. z. a n., o vedení exekuce na peněžité pohledávky za státem nebo za fondem pod veřejnou správou.

(15) Při exekuci na veřejné dlužní úpisy (obligace), znějící na jméno nebo vázané (vinkulované) pro určitý účel, jejichž úroky vybírají se bez kuponů u veřejné pokladny, budiž platební zápověď doručena veřejné pokladně, ve které jest jistina uložena, a spolu úřadu (ústavu), kterému tato pokladna jest bezprostředně podřízena (pokud jde o státní dlužní úpisy neb o dlužní úpisy, jichž zaplacení převzal stát, ředitelství státního dluhu v Praze). Je-li placení úroků a jistiny přikázáno jiné pokladně, než ve které jistina jest uložena, jest platební zápověď doručiti také, a to nejprve vyplácející pokladně. Pořadí nabytého zástavního práva řídí se však dobou (dnem), kdy platební zápověď byla doručena poukazujícímu úřadu neb ústavu, t. j. úřadu (ústavu), jemuž je pokladna, ve které je jistina uložena, bezprostředně podřízena.

(16) Při exekuci na provisi majitelů tabákových skladů, pak prodavačů tabáku a kolků, musí exekuční úřad zpraviti okresní finanční ředitelství, dále při exekuci na provisi majitelů prodejen třídní loterie musí exekuční úřad zpraviti ředitelství státních loterií.

K § 385, odst. 1.

(1) Zájemní protokol má zejména obsahovati:

1. místo a čas (den a hodinu) zabavení,

2. přesné označení zabavené pohledávky podle předmětu, obnosu a splatnosti, pak jména, povolání, bydliště nebo sídla oprávněného a dlužníka a označení listiny sepsané o pohledávce,

3. udání, že papír byl odňat a uložen.

(2) Jinak platí pro tento protokol obdobné ustanovení § 364.

(3) Jsou-li papíry uvedené v tomto paragrafu u někoho jiného (než dlužníka), lze je zabaviti podle ustanovení toho paragrafu, je-li ona třetí osoba ochotna je vydati; jinak nutno vésti exekuci podle § 399.

(4) Výkonný orgán jest povinen zabavené papíry ihned po svém návratu, ještě dříve než je odevzdá v uschování, předložiti přednostovi exekučního úřadu, aby posoudil, je-li třeba presentací, protestů nebo jiných úkonů k zachování nebo provedení práv z těchto papírů. Úkony tyto mají býti pokud možno provedeny tímto úředníkem (§ 391).

(5) Pokud jde o zabavení vkladní knížky poštovní spořitelny, srov. ustanovení § 21 zákona ze dne 23. září 1930, č. 143 Sb. z. a n.

K § 385, odst. 2.

Pohledávky ze směnek atd., které jsou již exekučním úřadem pro jinou pohledávku zabaveny, zabaví se tím, že se další zabavení poznamená v zájemním protokolu již sepsaném. V poznámce se uvede vykonatelná daňová pohledávka podle § 364, odst. 2 a dlužník se zpraví o vykonaném zabavení.

K § 386.

(1) Je-li zabavená pohledávka zajištěna zástavou ruční, vztahuje se zástavní právo, nabyté státem na pohledávce, i na tuto zástavu; stát nabývá k ruční zástavě práva nadzástavního.

(2) Je-li ruční zástava u někoho jiného (než dlužníka), který není ochoten ji vydati, jest postupovati podle § 399.

K § 387, odst. 4.

Zabavením pohledávky a oznámením, že exekuční úřad jest oprávněn ji vybrati, přechází právo vymáhati pohledávku s dlužníka na exekuční úřad, a tento jest oprávněn domáhati se žalobou na dlužníkovi zrušení exekuce, která byla po zabavení dlužníkovi povolena k vydobytí zabavené pohledávky.

K § 388.

Ustanovení § 388 platí jen potud, pokud exekuce na služné nebo jiné pohledávky na opětující se důchody nebo pohledávky zúročitelné je v době zabavení vůbec přípustnou.

K § 388, odst. 1.

Jinými pohledávkami na opětující se důchody jsou na př. doživotní důchody (renty), pohledávky na poskytování alimentů, běžné příjmy z reálních břemen, běžné příjmy v penězích z výměnků a pod.

K § 388, odst. 2.

(1) Ježto v případě, kde exekuce na služební požitky v čase zabavení není přípustnou, právo zástavní vůbec nevzniká, nemůže se — bez ohledu, bylo-li zabavení formálně zrušeno či nikoliv — právo zástavní státi účinným ani tehdy, když služební požitky později tak se zvýší, že by exekuce byla přípustnou. Na pozdější vyšší příjmy vztahuje se tudíž zástavní právo jen tehdy, když původní příjem v čase zabavení alespoň částečně byl již exekuci podroben.

(2) Při zvýšení služebních požitků nezáleží ani na důvodu, ani na pojmenování zvýšení (služné, přídavek, remunerace, provise a pod.), jen když takové příjmy nejsou z exekuce vyňaty.

(3) Změna zaměstnavatele nastává na př. při přestupu státního zaměstnance do služby zemské, okresní, obecní, soukromé nebo naopak, nikoliv však při přestupu z jednoho odvětví státní služby do odvětví druhého této služby.

K § 388, odst. 3.

Omezení exekuce, jež zde má zákon na mysli, je stanoveno zákony ze dne 15. dubna 1920, č. 314 Sb. z. a n., ze dne 2. července 1924, č. 177 Sb. z. a n., § 150 zákona ze dne 24. června 1926, č. 103 Sb. z. a n., § 29 zákona z 24. června 1926, č. 104 Sb. z. a n., §§ 23 a 78 vládního nařízení ze 17. července 1928, č. 124 Sb. z. a n. a § 75 vládního nařízení ze 17. července 1928, č. 133 Sb. z. a n.

K § 389, odst. 2.

(1) Dobou rozumí se tu den.

(2) Ustanovení tohoto odstavce platí také pro pořadí zástavního práva na veřejných dlužních úpisech (obligacích), znějících na jména nebo vázaných pro určitý účel, které byly zabaveny podle ustanovení o zabavení peněžitých pohledávek (§§ 383, 384). O tom, kdy se takové dlužní úpisy (obligace) zabavují podle ustanovení o zabavení peněžitých pohledávek, platí odstavec 1 ustanovení k § 372, odst. 5.

K § 389, odst. 3.

Setkají-li se exekuční a smluvní zástavní práva, určuje se pořadí obdobně podle zásad § 389.

K § 390.

Ustanovení tohoto paragrafu týkají se také pohledávek z papírů uvedených v § 385.

K § 390, odst. 1.

Poddlužník jest povinen výzvě, aby se vyjádřil, vyhověti, ať pohledávka je po právu či nikoliv. Proti výzvě samé nepřísluší mu odvolání.

K § 390, odst. 4.

(1) Opomene-li poddlužník se vyjádřiti, rovná se to odepření vyjádření.

(2) Škoda může záležeti v nákladech sporu pro pohledávku zahájeného, v dalších nákladech bezvýsledných exekučních kroků, i ve ztrátě pohledávky, nastalé tím, že následkem odepření nebo nepravdivého nebo neúplného vyjádření nebyla včas vedena exekuce jiným způsobem.

(3) O ručení za škodu jest poddlužníka ve vyzvání poučiti.

(4) Škodu nutno vymáhati žalobou.

(5) Prohlásí-li poddlužník, že uznává zabavenou pohledávku, nepřekáží to odvolání tohoto prohlášení ve sporu státu (exekučního úřadu) proti poddlužníkovi.

(6) Není-li zabavená pohledávka po právu, nemůže býti poddlužník přidržen, aby ji zaplatil, třebas (omylem) ve vyjádření prohlásil se k tomu ochotným.

K § 391, odst. 1.

Zabavení pohledávky a oznámení, že exekuční úřad jest oprávněn pohledávku vybrati (§ 383), zmocňuje tento úřad (stát) ke všem opatřením, jež slouží k tomu, aby zabavená pohledávka byla poddlužníkem zapravena, zejména tedy žádati zaplacení, pokud pohledávka po právu trvá a je dospělou; přivoditi její dospělost upomínáním nebo výpovědí; podniknouti úkony potřebné k zachování nebo k výkonu pohledávky (presentace, notifikace, protest); přijmouti její zaplacení; navrhnouti zatímní opatření proti poddlužníkovi, pokud jsou splněny jejich zákonné předpoklady; vymáhati na poddlužníkovi jistotu, je-li k zajištění pohledávky povinen; pohledávku zažalovati, vymáhati exekucí; přihlásiti k rozvrhovému řízení, jakož i ke konkursnímu a vyrovnacímu řízení poddlužníkově a vykonávati v těchto řízeních práva věřitelská (vyjímajíc souhlas k nucenému vyrovnání v konkursu nebo k soudnímu vyrovnání). Exekuční úřad může také uplatniti vedlejší práva s pohledávkou spojená (zástavní právo, nárok na rukojemství a pod.). Je-li zabavená pohledávka již vykonatelnou, může exekuční úřad nastoupiti na poddlužníka přímo exekucí, po případě pokračovati v exekuci dlužníkem již zahájené.

K § 391, odst. 2.

(1) Oprávnění exekučního úřadu jde jen tak daleko, jak jest nutno, aby byla vybrána dlužníkova pohledávka za účelem uspokojení daňové pohledávky. Disposice pohledávkou dlužníkovou, které jdou přes tuto mez, jsou exekučnímu úřadu zakázány.

(2) Exekuční úřad také není oprávněn povoliti poddlužníkovi přiročí, postoupiti bez úplného zaplacení pohledávky osobě třetí a pod.

K § 392, odst. 1.

Zabavení pohledávky má pro dlužníka za následek povinnost, dáti exekučnímu úřadu zprávy, jichž potřebuje za účelem uplatnění zabavené pohledávky, a vydati mu listiny na pohledávku tu se vztahující.

K § 392, odst. 3.

Žalobou bude vydání listin vymáháno jen tehdy, není-li jiná osoba ochotna listiny vydati.

K § 393, odst. 1.

(1) Okolnost, že pohledávka závisí na vzájemném plnění, nepřekáží jejímu zabavení. Poddlužník jest však vázán k placení jen proti přijetí vzájemného plnění.

(2) Záleží-li vzájemné plnění v odevzdání věcí, které nejsou v dlužníkově majetku, není dlužník povinen je opatřiti a exekučnímu úřadu vydati. Rovněž nemůže býti dlužník nucen k jednání (výkonu), na němž pohledávka (poddlužníkova povinnost zaplatiti) závisí. V takových případech jest pohledávku ve smyslu § 397 jinak zpeněžiti. Závisí-li však pohledávka na jednání (výkonu), které nemůže býti provedeno jinou osobou než dlužníkem, není zpeněžení pohledávky možné a jest exekuci na tuto pohledávku jako bezvýslednou zrušiti.

K § 393, odst. 2.

(1) Ustanovení tohoto odstavce budiž použito jedině tehdy, odpírá-li dlužník věci vydati.

(2) Není-li povinnost dlužníkova k vzájemnému plnění určena ani rozsudkem ani listinami důkaznímí, lze se vydání věcí, jež mají poddlužníkovi býti odevzdány, na dlužníkovi domáhati jen žalobou. Exekuční úřad může však také upustiti od podání žaloby a tím od vydání pohledávky a zpeněžiti tuto ve smyslu § 397 jinak.

K § 394.

(1) Exekuční úřad je povinen vésti v patrnosti, zaplatí-li poddlužník v důsledku vyzvání, které bylo naň řízeno v platební zápovědi nebo ve výměru podle odstavce 12 ustanovení k § 383, odst. 1 a 2. Nezaplatí-li poddlužník pohledávku, když se stala dospělou, jest exekuční úřad povinen neprodleně proti němu zakročiti. Plnění poddlužníkem lze se domáhati jen řízením, které odpovídá právní povaze zabavené pohledávky.

(2) Aby stát nepřišel ke škodě v důsledku opomenutí, dotčeného v § 394, odst. 3, jest exekuční úřad při zabavování pohledávek povinen dbáti zvýšené opatrnosti. Jest povinen náležitě přihlédnouti k vyjádření poddlužníka. Zjistí-li z něho, že jde o pohledávku nedobytnou nebo spornou nebo že jsou ujednány dlou-

hodobé splátky, se zřetelem k výši daňového dluhu poměrně nízké nebo že podmínky vzájemných úkonů (§ 393) jsou takové povahy, že je nelze kontrolovati nebo že mohou učiniti pohledávku spornou, zruší zabavení, vyžádav si před tím v závažnějších případech posudek finanční prokuratury a pokyn nadřízeného úřadu. O zrušení platební zápovědi zpraví pak ihned poddlužníka, dlužníka a jiné zástavní věřitele; zpravení dá doručiti do vlastních rukou.

(3) Jinak po předchozím bezvýsledném upomenutí poddlužníka učiní potřebné kroky, aby pohledávka byla proti poddlužníku uplatněna. To je odvislým od povahy a stadia vymáhání zabavené pohledávky. Je-li tu již exekuční titul (platební příkaz, pravoplatný rozsudek), lze pohledávku vymáhati dále soudní exekucí (nikoliv berní). Jinak však nutno pohledávku uplatniti žalobou a spor opověděti dlužníkovi. Žalobu podává a stát ve sporu zastupuje finanční prokuratura, které je exekuční úřad povinen zaslati příslušné spisy a dáti zprávy a doklady potřebné pro podání a vedení žaloby, pokud je má nebo může ještě od dlužníka získati (§ 392, odst. 2). K podání žaloby však lze přikročiti jen po náležité úvaze, lze-li očekávati nejen příznivý výsledek sporu, nýbrž i dobytnost dlužné částky u poddlužníka po provedeném sporu. Jinak dlužno exekuci zrušiti způsobem uvedeným v odstavci 2. Dlužníku jest při tom vrátiti listiny, jež od něho exekuční úřad dostal nebo vymohl.

K § 394, odst. 3.

Škoda musí býti vymáhána zvlášť žalobou.

K § 395, odst. 1.

(1) Lhostejno jest, předchází-li soudní zástavní právo bernímu či naopak.

(2) Exekuční soud postupuje podle zásad exekučního řádu (v zemi Slovenské a Podkarpatoruské exekučního zákona).

(3) Po rozumu ustanovení občanského práva je poddlužník také oprávněn složiti pohledávku s příslušenstvím u soudu a to tehdy, není-li pohledávka, kterou exekuční úřad zabavil, sice také soudně zabavena, činí-li však na ni také jiné osoby nárok.

K § 395, odst. 3.

Ustanovení tohoto odstavce platí, ať byly podány žaloby několika věřiteli či jen jediným, zejména exekučním úřadem; předpokládá se však, že na pohledávku kromě exekučního úřadu činí nárok také jiné osoby. Činí-li na pohledávku nárok jen exekuční úřad, nemá po podání žaloby propuštění poddlužníka ze sporu místa. Poddlužník musí dlužnou částku exekučnímu úřadu zaplatiti.

K § 396, odst. 1.

Není-li stát jediným zástavním věřitelem, naloží exekuční úřad s penízem, který mu zaplatil poddlužník, různě podle toho, je-li stát prvním zástavním věřitelem nebo ne. Je-li stát prvním zástavním věřitelem, použije exekuční úřad zaplaceného peníze, jako v prvním případě, na úhradu exekučních nákladů a daňové pohledávky, pro niž byla vybraná pohledávka zabavena; případný přebytek vydá, pokud by byl z exekuce vyňat, dlužníkovi, jinak složí u okresního soudu, v jehož obvodu byla exekuce vykonána. Není-li stát prvním zástavním věřitelem, složí exekuční úřad celý peníz, který mu poddlužník zaplatil, u okresního soudu, v jehož obvodu byla exekuce vykonána.

K § 396, odst. 3.

Exekuční úřad jest povinen dáti potvrzení.

K § 397, odst. 1.

(1) Jinaké zpeněžení pohledávky jest přípustno toliko podpůrně za podmínek uvedených v § 397, odst. 1. Kterým jinakým způsobem má pohledávka býti zpeněžena, určí exekuční úřad volně podle všech okolností konkretního případu. V úvahu přicházejí zvláště tyto způsoby zpeněžení: prodej na burse, prodej z ruky, dražba. Veřejná dražba pohledávky jest však vyloučena, je-li tu některá z okolností uvedených v § 398.

(2) Je-li to bez značného průtahu možno, buďte vyslechnuti před rozhodnutím o jinakém zpeněžení pohledávky případní jiní věřitelé a dlužník.

K § 397, odst. 2.

Protokol dražební sepíše se obdobně podle ustanovení § 380, odst. 3. V něm jest také uvésti, byly-li listiny o prodané pohledávce po ruce jsoucí vydány kupci.

K § 398.

Místo vybrání buď zpeněžena zástava nebo prodána pohledávka jinak než veřejnou dražbou.

Zabavení a provedení nároků na vydání nebo dodání hmotných věcí movitých.

K § 399, odst. 1.

Má-li býti nárok na vydání nebo dodání hmotné věci movité zabaven podle § 383 nebo

§ 384, vydá exekuční úřad zápověď plniti obdobného obsahu, jako při zabavení peněžité pohledávky. Zápověď plniti má obsahovati také výzvu poddlužníkovi k vyjádření podle § 390 a pak výzvu, aby poddlužník vydal věc, o niž jde, jakmile nárok dospěje, výkonnému orgánu ve výměru označenému.

K § 399, odst. 2.

(1) Výkonný orgán vyzve poddlužníka, aby věc vydal. Vyhoví-li poddlužník výzvě, seznamená výkonný orgán přijaté věci v protokolu, který o tomto exekučním výkonu má podle § 354 sepsati, a odevzdá je, pokud se k tomu hodí, exekučnímu úřadu, jinak starostovi obce (§ 347, odst. 2), po případě jinému schovateli do úschovy. Nevyhoví-li poddlužník výzvě výkonného orgánu, není tento oprávněn použíti proti němu donucovacích prostředků, nýbrž musí se omeziti na to, že výzvu a neuposlechnutí osvědčí v protokolu (§ 354). Věcí exekučního úřadu pak jest, aby poddlužníka zažaloval a rozsudkem a exekucí k vydání věci donutil. Odstavce 11 a 12 ustanovení k § 383, odst. 1 a 2 a ustanovení k § 394 platí tu obdobně.

(2) Ustanovení § 395 platí i v exekuci na nároky, aby hmotné věci movité byly vydány nebo dodány.

K § 399, odst. 3.

Zabavením nároku na vydání nebo dodání hmotné věci movité nabývá stát zástavního práva na tomto nároku, nikoliv však na věci, která má býti vydána nebo dodána, samé. Pro pořadí tohoto zástavního práva platí ustanovení § 389. Tím však, že poddlužník vydá věc výkonnému orgánu nebo že se věc poddlužníkovi odejme, přechází zástavní právo s nároku na věc samu, a to v pořadí, jehož se původně zabavením nároku nabylo. Zabavil-li exekuční úřad nárok, jiný věřitel však věc samu, jest po přechodu zástavního práva exekučního úřadu (státu) s nároku na věc pro pořadí zástavního práva exekučního úřadu (státu) na věci rozhodnou doba, kdy byl nárok zabaven, kdežto pro pořadí zástavního práva onoho jiného věřitele doba, kdy byla věc sama zabavena.

Berní exekuce k zajištění daní.

K § 400, odst. 1.

(1) Exekucí k zajištění se zajišťují nejen nepředepsané daňové částky nesplatné nebo předepsané daňové částky nesplatné, vyžadující vydání zajišťovacího příkazu (§ 284), nýbrž i pohledávky na daních nepředepsaných již splatných, avšak ještě nevykonatelných, k jichž zajištění není třeba zajišťovacího příkazu (srov. druhou větu odstavce 2 ustanovení k §§ 284 až 289). Obdobné platí i o zajištění daňových pohledávek z pravoplatných rozhodnutí v době po povolení obnovy řízení až do doručení rozhodnutí, jež bude vydáno v obnoveném řízení (srov. odstavec 6 ustanovení k § 256a).

(2) Pro výkon zabavení svršků platí ustanovení §§ 364 až 367 a 369, pro výkon zabavení pohledávek (pohledávky peněžní, nároky na vydání nebo dodání hmotných věcí movitých) ustanovení §§ 383 až 386, 390 a § 399, odst. 1 a pro výkon vybrání pohledávky ustanovení §§ 391 až 395 a § 399, odst. 2 a 3.

(3) Výrok, že stát je oprávněn zabavenou pohledávku až do výše částky, která má býti zajištěna (§ 284), vybrati, jakož i výzva poddlužníkovi, aby zabavenou pohledávku, jakmile dospěje, exekučnímu úřadu zaplatil, po případě u exekučního soudu složil, bude do platební zápovědi pojata jen tehdy, bylo-li k zajištění nařízeno nejen zabavení, nýbrž i vybrání pohledávky.

K § 400, odst. 3.

Exekuce zajišťovací nesmí však býti nařízena nebo vykonána ve větším rozsahu, nežli jest třeba, aby částka uvedená v zajišťovacím příkazu nebo daňové pohledávky zmíněné v odstavci 1 ustanovení k § 400, odst. 1, byla úplně zajištěna (§ 352, odst. 1). Bylo-li zajištění vykonáno ve větším rozsahu, než jest třeba, budiž na návrh poplatníkův nebo z moci úřední přiměřeně obmezeno.

K § 401, odst. 1.

(1) Kdy jsou daňové pohledávky vykonatelnými, stanoví § 271, odst. 1 a § 266, odst. 3.

(2) Zpravení dlužníka o úmyslu jistoty zpeněžiti doručí se podle § 257, pokud se týče podle § 258. Zpravení nahrazuje upomínku (§ 344, odst. 2).

K § 401, odst. 2.

Zúčtování provede se obdobně podle ustanovení § 371, odst. 1.

Náklady na upomínku a exekuci.

K § 404, odst. 1.

(1) Byla-li upomínka nebo exekuce jen částečně neprávem provedena, je dlužník zproštěn povinnosti hraditi náklady na ni pouze co do poměrné části těchto nákladů.

(2) O tom, kdo nese náklady exekuce zajišťovací podle §§ 284 až 289, platí § 285, odst. 1, věta 2.

(3) Není-li dlužník povinen hraditi náklady na upomínku nebo exekuci, buďtež mu předepsané náklady odepsány a náklady zapravené vráceny, pokud se týče nahrazeny.

(4) Ustanovení § 404, odst. 1 platí stejně jako ustanovení § 285, odst. 1, věta 2 jak pro exekuci berní, tak i pro exekuci soudní.

K § 404, odst. 2.

(1) V upomínacím řízení nevybírá se od dlužníka náhrada hotových výdajů.

(2) K hotovým výdajům v exekučním řízení berním, které hradí dlužník, patří zvláště poštovní, telegrafní a telefonní poplatky, náklady na otevření dveří a schránek, na dopravu a uschování zabavených věcí, na dohled na tyto věci, na udržování zabavených zvířat, na uveřejnění dražební vyhlášky v novinách, náhrady, pokud se týče odměny znalcům, svědkům, osobám přezvědným, obchodním dohodcům neb úředníkům k dražbám oprávněným (§ 372, odst. 1), náklady sporu proti poddlužníkovi podle § 394. Cestovní požitky výkonných orgánů nehradí dlužník zvlášť, nýbrž jest náhrada za ně obsažena v poplatcích.

(3) Hotové výlohy a odměny osobám třetím za jejich úkony provedené k řádnému výkonu berní exekuce buďtež přiměřeny vykonané práci a místním poměrům. Přiměřenost účtovaných výloh a odměn posoudí a výši jejich stanoví exekuční úřad; je oprávněn vyslechnouti před tím znalce, po případě i dlužníka, což učiní zejména, jde-li o výlohy značné výše. Proti rozhodnutí exekučního úřadu nelze se osobě třetí odvolati (§ 339, odst. 2, § 355); dlužníku přísluší opravné prostředky podle § 355 a § 356, v nichž však nemůže brojiti proti výši hotových výloh (§ 401, odst. 1).

(4) Bylo-li pro věci, zabavené u více dlužníků, provedeno společné prodejové řízení (dražba nebo prodej z ruky), rozdělí se hotové výdaje, vzniklé při tomto řízení, na jednotlivé dlužníky. Při tom buď patřičně přihlédnuto ke zvláštním okolnostem případu, zejména k ceně, objemu a váze prodaných předmětů.

K § 404, odst. 3.

(1) Poplatek za upomínku činí při upomínaném daňovém dluhu přes 5 Kč do 200 Kč 1 Kč, při upomínaném daňovém dluhu přes 200 Kč do 2.000 Kč z každých 200 Kč nebo jejich zlomek 1 Kč, při upomínaném daňovém dluhu přes 2.000 Kč do 200.000 Kč z prvních 2.000 Kč 10 Kč a z každých dalších 2.000 Kč nebo jejich zlomek 1 Kč a při upomínaném daňovém dluhu přes 200.000 Kč z prvních 200.000 Kč 109 Kč a z každých dalších 20.000 Kč nebo jejich zlomek 10 Kč, dohromady však nikdy více než 500 Kč. Poplatek za upomínku se předepíše tolikrát, kolikrát byl týž dluh upomenut.

(2) Za hromadnou upomínku písemnou vyhláškou nebo vybubnováním (§ 344, odst. 5) nevybírá se žádný poplatek.

(3) Poplatek za výkon zabavení činí při vymáhaném daňovém dluhu přes 5 Kč do 200 Kč 2 Kč, při vymáhaném daňovém dluhu přes 200 Kč do 2.000 Kč z každých 200 Kč nebo jejich zlomek 2 Kč, při vymáhaném daňovém dluhu přes 2.000 Kč do 100.000 Kč z každých 2.000 Kč nebo jejich zlomek 20 Kč, při vymáhaném daňovém dluhu přes 100.000 Kč z prvních 100.000 Kč 1.000 Kč a z každých dalších 10.000 Kč nebo jejich zlomek 20 Kč.

(4) Poplatek za výkon zabavení vybírá se jak při zabavení svršků, tak i při zabavení peněžitých pohledávek nebo nároků na vydání nebo dodání hmotných věcí movitých a jak při zabavení k vymožení tak i při zabavení k zajištění daňové pohledávky (daňového nároku).

(5) Povinnost zaplatiti poplatek za výkon zabavení nastává také při výkonu zabavení podle ustanovení § 365, t. j. poznamenáním zabavení v zájemním protokolu již sepsaném.

(6) Poplatek za výkon prodeje činí při výtěžku prodeje přes 5 Kč do 200 Kč 3 Kč, při výtěžku prodeje přes 200 Kč do 2.000 Kč z každých 200 Kč nebo jejich zlomek 3 Kč, při výtěžku prodeje přes 2.000 Kč do 100.000 Kč z každých 2.000 Kč nebo jejich zlomek 30 Kč, při výtěžku prodeje přes 100.000 Kč z prvních 100.000 Kč 1.500 Kč a z každých dalších 10.000 Kč nebo jejich zlomek 30 Kč.

(7) Pro povinnost zaplatiti poplatek za výkon prodeje nečiní rozdílu ani, jde-li o veřejnou dražbu či o prodej z volné ruky, ani jde-li o prodej svršků či o prodej peněžité pohledávky nebo nároku na vydání nebo dodání hmotných věcí movitých.

(8) Vykoná-li se pro tutéž daňovou pohledávku (pro týž daňový nárok) současně více zabavení (na př. zabavení svršků a zabavení pohledávky nebo zabavení několika pohledávek) nebo prodejů, budiž vybrán poplatek za výkon zabavení nebo za výkon prodeje jen

jednou, a to i tenkráte, když tyto výkony provádí více úřadů.

(9) Vede-li se exekuce proti více dlužníkům, je povinen každý z nich samostatně zaplatiti poplatek za výkon zabavení a prodeje, i když bylo vykonáno více exekučních úkonů při téže příležitosti.

(10) Do daňového dluhu, který jest rozhodným pro výpočet poplatků za upomínku, výkon zabavení nebo výkon prodeje, nepočítají se náklady na upomínku a exekuci.

(11) Poplatek za upomínku, za výkon zabavení nebo za výkon prodeje stanoví a předepíše exekuční úřad, který upomínku vydal nebo exekuční úkon nařídil (provedl). Poplatek za upomínku se vyznačí v upomínce, poplatek za výkon zabavení sdělí výkonný orgán poplatníku při výkonu s výhradou schválení exekučního úřadu.

K § 404, odst. 4.

Bylo-li od exekučního výkonu upuštěno z jiného důvodu než v tomto odstavci uvedeného [na př. ježto dlužník výkonnému orgánu prokázal, že daňový dluh, o nějž jde, byl již před jeho příchodem zaplacen, nebo úřadem k tomu příslušným posečkán, nebo že exekuční úřad po vydání příkazu (§ 349) upustil od vedení exekuce], není dlužník povinen zaplatiti poplatek. Naproti tomu vybere se poplatek i za bezvýsledný úkon zabavení nebo prodeje (na př. ježto nebyly nalezeny žádné zabavitelné věci, nebylo docíleno nejnižšího podání).

Čl. II.

K části druhé

zák. č. 226/1936 Sb. z .a n.

Přechodná ustanovení.

K čl. 1, odst. 1.

(1) Ježto za berní rok 1936 budou přímé daně vyměřeny (vybírány) z důchodu, výtěžku nebo požitku dosaženého v roce 1936 a ježto i na berní rok 1937 budou přímé daně (s výjimkou rentové daně vybírané srážkou u dlužníka a daně z tantiem) vyměřovány (vybírány) podle čl. XVII uvád. ust. z důchodu, výtěžku nebo požitku dosaženého v roce 1936, bude důchod, výtěžek nebo požitek roku 1936 základem pro vyměření daní jak pro berní roky 1936, tak i 1937. Je-li poplatník zdaňován podle obchodních období, bude základem pro vyměření daní na oba berní roky výsledek obchodního období, které končí v roce 1936.

(2) Základem pro vyměření daní na oba berní roky jest podle čl. 7 části druhé přiznání na berní rok 1936. Vyměřovací řízení bude provedeno pouze ohledně roku 1936. Ježto příslušné změny zavedené v zákoně o přímých daních zákonem č. 226/1936 Sb. z. a n. platí — až na změnu berního roku — již pro berní rok 1936, bude základ pro berní rok 1936 zjištěný s výhradou ustanovení čl. 1, odst. 5 a čl. 4 přechodných ustanovení (část druhá zák. č. 226/1936 Sb. z .a n.) nebo jiných zvláštních ustanovení zásadně vzat za základ vyměření daně na berní rok 1937. Pro každý rok nutno ovšem vyhotoviti a doručiti samostatný platební rozkaz. Podle části druhé čl. 10 zák. č. 226/1936 Sb. z. a n. lze, pokud zákon odvolání připouští, proti těmto platebním rozkazům, spočívají-li na stejném vyměřovacím základě, podati společné odvolání.

K čl. 1, odst. 2.

(1) V berním roce 1936 upravuje se tu výše čtvrtletních daňových splátek tak, že pro výši těchto splátek v roce 1936 jest směrodatný (poslední) předpis daní s přirážkami za berní rok 1934 nebo některý berní rok tomuto bernímu roku nejblíže předcházející, který byl poplatníkovi znám počátkem (1. ledna) roku 1936, a to bez zřetele k tomu, zda průběhem berního roku 1936 byl poplatníkovi doručen předpis daní s přirážkami za některý další berní rok než jest předpis známý mu 1. ledna 1936. Takto určenou výši čtvrtletních splátek za rok 1936 pozmění (se zpětnou účinností) skutečný předpis daní s přirážkami za berní rok 1936 (jakmile bude o tomto předpisu poplatník zpraven) jen, bude-li tento předpis menší než roční úhrn zmíněných čtvrtletních splátek. Bude-li tento skutečný předpis daně s přirážkami větší, bude rozdíl splatný do 30 dnů po zpravení poplatníka o předpisu (§ 269, odst. 3).

(2) Dnem 1. ledna 1937 platí již pro určení výše čtvrtletních daňových splátek plně ustanovení § 269, odst. 1 a 2, při čemž posledním ročním předpisem podle § 269, odst. 2 jest rozuměti předpis daně (s přirážkami) za berní rok 1935 nebo některý berní rok tomuto bernímu roku nejblíže předcházející, který byl poplatníkovi znám 1. ledna 1937. Takto určená výše daňových splátek na berní rok 1937 potrvá tak dlouho, dokud nebude poplatníkovi doručen předpis daně (s přirážkami) na berní rok 1937; jakmile se tak stane, nastupuje v platnost ustanovení § 269, odst. 3.

(3) Obdobné (odstavec 2) platí i pro berní rok 1938, pokud by snad v tomto roce nebyly ještě doručeny předpisy přímých daní na berní rok 1937 nebo 1938.

K čl. 1, odst. 3.

(1) Odstavec 3 stanoví výjimku ze zásad v čl. XVII uv. ust. stanovených, že daň bude vyměřena i na berní rok následující po roce, v němž poplatníkova daňová povinnost zanikla, a že nebude přihlíženo ke změnám, které v berním roce nastanou. Výjimka ta platí pouze pro ty poplatníky, jimž byla vyměřena daň z důchodu, výtěžku nebo požitku roku 1936 na dva berní roky (1936 a 1937), tedy nikoliv pro poplatníky, kteří byli na berní roky 1936 a 1937 od daně osvobozeni nebo dani na tato léta vůbec nepodléhali, a jen v těch případech, kde dojde k zániku daňové povinnosti. K zániku daňové povinnosti dojde jen, přestane-li osoba dani podrobená vůbec býti poplatníkem příslušné daně. Zanikne-li daňová povinnost v roce 1936, nebude důchod, výtěžek nebo požitek v roce 1936 dosažený na berní rok 1937 zdaněn. K odpisu dvanáctin daně na rok 1936 vyměřené (za dobu od zániku daňové povinnosti do konce roku) ovšem nedojde.

(2) U daně důchodové nastane zánik daňové povinnosti: zemře-li poplatník bez zanechání pozůstalosti, dnem úmrtí, zemře-li poplatník a zanechal-li po sobě pozůstalost, teprve dnem, kdy pozůstalost byla odevzdána nebo dána dědicům do užívání, dále dnem, kdy se poplatník vystěhoval do ciziny nebo skončil svůj pobyt za výdělkem na zdejším území.

Příklad:

Poplatník, jemuž byla daň důchodová vyměřena na berní roky 1936 a 1937, zemře 2. dubna 1940, čímž jeho důchod úplně zanikne. Podle důchodu dosaženého v roce 1939 připadá na berní rok 1940 daň důchodová 2.400 Kč a z důchodu roku 1940 na berní rok 1941 700 Kč. Ježto jsou podmínky v čl. 1, odst. 3 stanovené splněny, bude z daně na berní rok 1940 vyměřené odepsáno osm dvanáctin, t. j. 1.600 Kč, daň 700 Kč na berní rok 1941 předepsána nebude.

(3) Úlevy podle čl. 1, odst. 3 bude účasten též poplatník daně důchodové, jemuž byla na základě kalendářního roku 1936 daň důchodová vyměřena jak na berní rok 1936, tak i na berní rok 1937, jestliže

a) vstoupí, maje pouze neslužební příjmy, do domácnosti jiné hlavy rodiny, které nebyla na berní roky 1936 a 1937 daň důchodová vyměřena,

b) pozbude určitého pramene příjmu, čímž jeho důchod klesne na částku podle § 3 od daně osvobozenou.

(4) Úlevu v čl. 1, odst. 3 stanovenou nelze přiznati poplatníkovi, u kterého nastanou důvody pro osvobození od daně důchodové z jiného než v odstavci 3, písm. b) uvedeného důvodu.

(5) U všeobecné daně výdělkové nastane zánik daňové povinnosti:

a) když poplatník převede podnik na osobu třetí,

b) když zemře, aniž zanechal po sobě pozůstalost,

c) zanechal-li po sobě poplatník pozůstalost, když bude pozůstalost odevzdána nebo dána dědicům do užívání (třebas by podnik dále trval),

d) zanikne-li podnik za života vlastníka podniku,

e) nastanou-li skutečnosti uvedené v § 50.

(6) Má-li poplatník více podniků, jež tvoří hospodářský celek, nastane zánik daňové povinnosti ohledně všech podniků v případech pod písm. b) a c) uvedených, kdežto v případech zmíněných pod písm. a) a d) jen, když všechny podniky zaniknou nebo budou převedeny na osobu třetí. Stane-li se tak jen ohledně některých z těchto podniků, nenastane zánik daňové povinnosti a nemá ust. čl. 1, odst. 3 místa.

(7) Netvoří-li podniky poplatníkovy hospodářský celek, bude míti zánik resp. převedení každého jednotlivého podniku za následek zánik povinnosti k všeobecné dani výdělkové, ovšem jen ohledně tohoto podniku, takže výhodu zde uvedenou bude možno poskytnouti jen u všeobecné daně výdělkové ze zaniklého nebo převedeného podniku.

(8) U pozemkové daně zaniká daňová povinnost převodem daňového předmětu na jiného poplatníka nebo nastanou-li skutečnosti uvedené v §§ 96 a 97.

(9) U domovní daně zaniká daňová povinnost změnou daňového podmětu, vyněttím z daňové povinnosti podle § 126 nebo nastaly-li skutečnosti zániku daňové povinnosti uvedené v §§ 122, 123 a 125 vyjímajíc dočasné osvobození.

(10) U rentové daně vybírané přímo zaniká daňová povinnost zánikem daňového předmětu, jeho převodem na jiného poplatníka nebo nastalo-li osvobození podle § 174, č. 13.

(11) U daně z vyššího služného zaniká daňová povinnost úmrtím poplatníka nebo zánikem služebních požitků (§ 7, odst. 3 a § 11).

(12) Výhoda podle části druhé, čl. 1, odst. 3, zák. č. 226/1936 Sb. z. a n., která smí přirozeně u jednotlivé daně býti přiznána témuž poplatníku pouze jednou, bude co do skutečností nastavších do konce kalendářního roku 1944 přiznávána z povinnosti úřední, co do skutečností později nastavších na věrohodný průkaz strany, že jí nárok na tuto výhodu přísluší.

K čl. 1, odst. 4.

Daň důchodová sražená plátcem podle § 13, odst. 2, § 30 a § 36 ze služebních (funkčních) požitků bude započtena jednak na úhradu daně na berní rok 1936, jednak toutéž částkou na úhradu daně na berní rok 1937. Na úhradu daně na berní rok 1937 lze však započísti jen tu část skutečně sražené daně, která připadá na služební (funkční) požitky v roce 1936 vyplacené (nikoliv tedy případnou větší částku, kterou plátce srazil) a která nepřesahuje daň důchodovou (bez přechodné přirážky) na berní rok 1937 připadající.

Příklad:

1. Poplatník má v roce 1936 ze služebního poměru čistý příjem . . . . . 40.000 Kč
z kapitálu příjem . . . . . 5.000 Kč
úhrnem . . . 45.000 Kč.

Ježto má v zaopatření manželku a čtyři nezletilé děti, přísluší mu podle § 20 sleva $^3/_{10}$.

Bude mu tedy vyměřena na berní rok
1936 daň důchodová . . . . . 1.435 Kč,
1937 daň důchodová . . . . . 1.435 Kč
s 50% přechodnou přirážkou . . 717 Kč.

Srazí-li plátce v roce 1936

a) 1.000 Kč (tedy méně, než sraziti měl), bude k přímému placení předepsáno na berní rok
1936 na dani důchodové . . . 435 Kč,
1937 na dani důchodové . . . 435 Kč,
na přechodné přirážce . . . . 717 Kč;

b) 1435 Kč (tedy opět méně, než sraziti měl), nebude na berní rok 1936 k přímému placení předepsáno ničeho, kdežto na berní rok 1937 bude předepsána pouze přechodná přirážka částkou 717 Kč;

c) 1.692 Kč (tedy tolik, kolik právem sraziti měl), bude za rok 1936 vrácen přeplatek 257 Kč; na berní rok 1937 nebude na dani důchodové ani ničeho vyměřeno k přímému placení, ani (vzhledem k ust. čl. 1, odst. 4 na konci) vrácen přeplatek, nýbrž bude vyměřena pouze přechodná přirážka 717 Kč.

2. Kdyby poplatník s příjmy sub 1. uvedenými měl pouze manželku a jedno nezletilé dítě, nedostal by slevu podle § 20 a byla by mu vyměřena na berní rok
1936 daň důchodová . . . . . 2.050 Kč,
1937 daň důchodová . . . . . 2.050 Kč
s 50% přechodnou přirážkou . . 1.025 Kč.

Srazil-li plátce v roce 1936 na př. 2.000 Kč (tedy více, než sraziti měl), bude na berní rok 1936 předepsáno k přímému placení 50 Kč; na berní rok 1937 bude předepsáno na dani 358 Kč (rozdíl mezi 2.050 Kč a 1.692 Kč), ježto plátce měl sraziti 1.692 Kč a bere se v úvahu pouze tato částka a nikoliv částka 2.000 Kč. Na přechodné přirážce bude na rok 1937 vyměřeno 1025 Kč.

K čl. 1, odst. 5.

(1) Přesahuje-li u toho kterého poplatníka základ daně v roce 1936 dosažený o více než čtvrtinu průměr daňových základů let 1933, 1934 a 1935, po případě nebyla-li mu na každý z těchto roků daň vyměřena, průměr jeho důchodů, výtěžků nebo požitků v uvedených letech dosažených, vyměří se na poplatníkovu žádost na berní rok 1937 daň místo ze základu roku 1936 z uvedeného průměru. Žádost, kterou možno učiniti přímo v příslušném přiznání, nutno podati do 14. února 1937; tato lhůta může býti úřadem prodloužena. V úvahu se berou daňové základy, jež byly stanoveny při původním vyměření daně, nebo byly-li již v den podání zmíněné žádosti změněny (na odvolání nebo jiným způsobem sníženy nebo dodatečně zvýšeny), ve výši takto změněné.

Nemohl-li poplatník v uvedené lhůtě žádost podati proto, že podle stavu v tuto dobu platného nebyly podmínky v čl. 1, odst. 5 stanovené splněny (na př. v případě pozdějšího zvýšení daňového základu proti přiznání), může žádost podati v odvolací lhůtě proti předpisu daně na berní rok 1937. Nebyly-li v den podání žádosti daňové předpisy za léta 1933—1935 pravoplatné, bude po vyřízení opravných prostředků za léta 1933—1935 předpis daně na berní rok 1937 upraven z moci úřední na částku odpovídající průměru základů na léta 1933—1935, ovšem jen, bude-li, až tyto předpisy vejdou v moc práva, podmínka v čl. 1, odst. 5 stanovená splněna.

Příklady:

1. Poplatníkův daňový základ činil v roce 1933 30.000 Kč, v roce 1934 40.000 Kč a v roce 1935 50.000 Kč. Průměr těchto tří let činí tedy 40.000 Kč.

Kdyby poplatníkův daňový základ v roce 1936 činil 55.000 Kč, byl by poplatník za rok 1936 zdaněn z 55.000 Kč, kdežto na berní rok 1937 — žádal-li ovšem o tuto výhodu — jen ze 40.000 Kč, ježto základ 55.000 Kč převyšuje o 15.000 Kč, tedy více než čtvrtinu (t. j. o více než 10.000 Kč) zmíněný průměr.

Kdyby však poplatníkův daňový základ činil v roce 1936 jen 50.000 Kč, byl by poplatník jak na berní rok 1936, tak i na berní rok 1937 zdaněn z 50.000 Kč, ježto základ 50.000 Kč převyšuje jen o 10.000 Kč (tedy ne o více než o čtvrtinu — 10.000 Kč) průměr let 1933 až 1935.

2. Poplatník daně důchodové měl v roce 1933 důchod 18.000 Kč a na léta 1934 a 1935 byl od daně osvobozen, ježto v roce 1934 měl důchod jen 6.000 Kč a v roce 1935 ztrátu 5.000 Kč. Průměrný důchod těchto tří let činí 8.000 Kč (třetina ze součtu 18.000 Kč a 6.000 Kč). Bude-li důchod roku 1936 přesahovati 10.000 Kč (součet 8.000 Kč a 2.000 Kč), bude poplatník — podal-li shora uvedenou žádost — na berní rok 1937 zdaněn jen z 8.000 Kč, nepřesáhne-li 10.000 Kč, bude daň na berní rok 1937 vyměřena z důchodu roku 1936.

(2) Ustanovení čl. 1, odst. 5 nevztahuje se na zvláštní daň výdělkovou.

K čl. 2.

(1) Podle vládního nařízení ze dne 24. ledna 1936, č. 10 Sb. z. a n., platila daň důchodová a všeobecná výdělková vyměřená za berní rok 1934 u poplatníků a za podmínek tam uvedených též pro berní rok 1935. Počínajíc berním rokem 1936 pozbylo cit. vládní nařízení účinnosti. Na berní léta 1936 a 1937 bude poplatníkům v cit. vládním nařízení uvedeným stejně jako ostatním poplatníkům vyměřena daň důchodová po případě též všeobecná výdělková ze základu roku 1936 (viz část druhou, čl. 1, odst. 1 zák. č. 226/1936 Sb. z. a n.). Počínajíc berním rokem 1938 bude postupováno podle § 328a, zavedeného zákonem č. 226/1936 Sb. z. a n. a bude tedy daň na berní rok 1938 z důchodu nebo výtěžku roku 1937 vyměřená platiti u poplatníků, na něž se vztahuje § 328a, pro berní rok 1939; daň na berní rok 1940 vyměřená bude platiti pro berní rok 1941 atd.

(2) Poplatníci, na něž se vztahuje ustanovení § 328a, odst. 1, jsou povinni podati v roce 1937 — tak jako ostatní poplatníci — přiznání k dani důchodové příp. též všeobecné výdělkové za rok 1936. V roce 1938 podají přiznání k uvedeným daním na berní rok 1938. Na berní rok 1939 této povinnosti míti nebudou, nýbrž až zase na berní rok 1940 a další sudá léta.

K čl. 7.

Daňové přiznání na berní rok 1937 se zvlášť nepodává.

K čl. 9.

Vznikne-li poplatníkovi v roce 1937 nebo v letech dalších nárok na nahrazovací (náhradní) úroky podle §§ 291 až 296 zák. č. 76/1927, Sb. z. a n., pokud se týče podle §§ 6 až 11 zák. č. 116/1921 Sb. z. a n. (týkající se daní za r. 1936 a léta předcházející), vypočtou a přiznají se nahrazovací (náhradní) úroky podle zákona č. 76/1927 Sb. z. a n. pokud se týče podle zákona č. 116/1921 Sb. z. a n. za dobu ode dne platby přijaté neprávem (ode dne vzniku zúročitelného přeplatku) jen do dne 31. prosince 1936, kdežto za dobu od 1. ledna 1937 se provede oprava poplatku z prodlení nebo dobropisu podle § 293, odst. 5 a příslušného prováděcího předpisu.

K části třetí

zák. č. 226/1936 Sb. z. a n.

K čl. 1, odst. 1.

Usnesení zemského zastupitelstva zásadně stanoví, že obce v obvodu dotyčné země mohou si obstarávati výpočet, předpis a vybírání obecních přirážek ke všem daním přímým (§ 1, odst. 1 zák. č. 77/1927 Sb. z. a n. s dalšími změnami) — tedy i k dani pozemkové, kteréžto oprávnění měly již dříve podle § 5, odst. 1 zák. č. 77/1927 Sb. z. a n. — a dále určí závazně pro obce svého obvodu, jakým způsobem nutno při tom postupovati. Při tom nutno zejména dbáti toho, aby byly zjednány předpoklady pro zdárný postup při výpočtu, předpisu, jakož i vybírání přirážek; může býti rozlišeno mezi obcemi podle jejich velikosti.

K čl. 1, odst. 2 a 3.

(1) Schválením usnesení obecního zastupitelstva o vybírání obecních přirážek podle čl. 1, odst. 1 a 2 nabývá obec právo vypočítávati, předpisovati a vybírati pouze ony obecní při-

rážky, jejichž základnu činí předpisy přímých daní za berní roky počínající berním rokem, který jest shodným se správním rokem, jehož počátkem nabylo schválené usnesení obecního zastupitelstva podle čl. 1, odst. 2 účinnosti. Obecní přirážky k přímým daním za dřívější berní roky vypočítávají, předpisují a vybírají i nadále (i po počátku správního roku, kdy nabylo schválené usnesení obecního zastupitelstva účinnosti) činitelé, kteří je vybírali až do té doby.

(2) Podkladem pro výpočet a předpis obecních přirážek, které si obce vybírají svými vlastními orgány, je příslušná daň státní; jakákoliv změna povinnosti co do daně státní má za následek i příslušnou změnu platební povinnosti co do obecních přirážek.

(3) Obcím, které si vybírají svými vlastními orgány obecní přirážky k přímým daním, zašle příslušný vyměřovací úřad výkaz poplatníků s udáním přirážkové základny podle jednotlivých druhů daní. Týž úřad sdělí obci též každou změnu na přirážkové základně nebo prominutí daně podle § 276, odst. 3 zákona o přímých daních (srov. odstavec 7 téhož paragrafu), pokud má v zápětí i odpis nebo prominutí obecních přirážek.

(4) O vzniku a zániku přirážkové povinnosti, o splatnosti přirážek a o poplatku z prodlení, o placení, plnění na místě placení, odpočtu, o zániku přirážkové pohledávky výrokem úředním a promlčením, o zajištění, vrácení, o dobropisu a o ručení platí u obecních přirážek k přímým daním, které si vybírají obce svými vlastními orgány, stejná, pokud se týče obdobná ustanovení jako pro státní daň, k níž se přirážky ty vybírají.

(5) Pokud jde o vymáhání obecních přirážek, jež si obce vybírají vlastními orgány, platí odstavec 3, druhá věta ustanovení k § 345 a odstavec 2, druhá věta ustanovení k § 346, odst. 1 zákona o přímých daních.

K čl. 1, odst. 4.

(1) Finanční úřad II. stolice vydá své rozhodnutí o vrácení záloh a přeplatků na obecních přirážkách a doručí je obci podle možnosti ještě před uplynutím roku, ve kterém byl tento úřad zpraven o usnesení zemského výboru schvalujícího usnesení obecního zastupitelstva o tom, že si obec bude obstarávati vlastními orgány výpočet, předpis a vybírání obecních přirážek ke všem přímým daním. Jeho rozhodnutí je konečné (§ 339, odst. 2). Finanční úřad II. stolice zpraví dále příslušnou obec každoročně o (dalších) přeplatcích na obecních přirážkách, které vzniknou později, na př. v důsledku odpisů povolených na daních s přirážkami za dobu, za kterou je vybírali činitelé, kteří jsou pověřeni vybíráním příslušných daní státních; uvedený úřad při tom zároveň rozhodne o způsobu jejich úhrady.

(2) Finanční úřad II. stolice může obci k vrácení záloh a přeplatků na obecních přirážkách povoliti přiměřené splátky.

(3) Rozhodnutí finančního úřadu II. stolice podle čl. 1, odst. 4 se na obci vymáhá podle §§ 343 a násl. zákona o přímých daních.

K čl. 2.

(1) Ustanovením čl. 2, odst. 1 jsou dotčeny na př. § 20, odst. 6, § 21, odst. 13 a § 33, odst. 2 zákona ze dne 21. prosince 1923, č. 268 Sb. z. a n., o dani z obratu a dani přepychové, ve znění zákonů ze dne 16. prosince 1926, č. 246 Sb. z. a n., ze dne 19. prosince 1930, č. 188 Sb. z. a n., ze dne 28. dubna 1932, č. 56 Sb. z. a n., a ze dne 21. prosince 1935, č. 265 Sb. z. a n., § 3 zákona ze dne 21. prosince 1935, č. 267 Sb. z. a n., o přirážkách k dani z obratu a dani přepychové, dále § 9 zákona ze dne 15. července 1932, č. 123 Sb. z. a n., o spotřební dani z droždí, § 7 zákona ze dne 24. února 1933, č. 38 Sb. z. a n., o dani z elektrických zdrojů záření, § 78 zákona ze dne 12. dubna 1935, č. 77 Sb. z. a n., o dopravě motorovými vozidly a jich zdanění, § 8 zákona ze dne 12. února 1936, č. 40 Sb. z. a n., o spotřební dani z přípravků ke kypření těsta, § 3, odst. 4 zákona ze dne 12. února 1936, č. 41 Sb. z. a n., o spotřební dani z kyseliny octové, a § 7 zákona ze dne 23. června 1936, č. 180 Sb. z. a n., o dani z umělých jedlých tuků.

(2) Ustanovením čl. 2, odst. 2 mění se ustanovení § 5, odst. 3, druhé věty zák. č. 77/1927 Sb. z. a n., a to s účinností od 1. ledna 1937.

K části čtvrté

zák. č. 226/1936 Sb. z. n.

K dani důchodové vyměřené na berní rok 1936 nebude vybírána přechodná přirážka.

Čl. III.

(1) Nastoupením účinnosti (čl. IV) tohoto nařízení pozbývá účinnosti vládní nařízení ze